

LIBRARY OF THE
Massachusetts
Bible Society

Catalog No. B. 1-12-6.1/NT 1933
Family BANTU
Sub-Family EASTERN
Branch TANĀNĀNYIKA - BANĀNGWĀLU
Group L. 6
Language C. I - NAMWĀNGA
Dialect S. W. TanĀnyika
Locality Territory 33° E - 9° S
Contents NEW TESTAMENT
Version FIRST EDITION
Translator James A. Chisholm
Published by N. B. S. S.
Place Edinburgh
Date 1933
Accession No. 1117
Accession Date Aug. 31, 1933
Price Gift of publishers
Alias: Chinamwanga

ITESTAMENTO
LIPYA

PRINTED IN GREAT BRITAIN BY
LORIMER AND CHALMERS,
EDINBURGH.

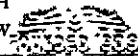
ITESTAMENTO LIPYA

THE NATIONAL BIBLE SOCIETY OF SCOTLAND

5 ST. ANDREW SQUARE, EDINBURGH

224 WEST GEORGE STREET, GLASGOW

1933

The New Testament in
Chinamwanga.]

INDEX

	PAGE
Mateyu	7
Marko	73
Luka	113
Yohani	183
Imilimo	235
Waroma	305
Wakorinte I.	337
Wakorinte II.	365
Wagalatiya	385
Waefeso	395
Wafilipi	405
Wakolose	413
Watesalonika I.	421
Watesalonika II.	427
Timoti I.	431
Timoti II.	439
Tito	445
Filemoni	449
Waheberi	451
Yakobi	473
Petro I.	481
Petro II.	489
Yohani I.	495
Yohani II.	502
Yohani III.	503
Yuda	505
Ukuwumbulika	509

Ivangeli Lyakwe Marko

1.

1 **U**KUTALIKA kwi landwa lizima ilyakwe Yesu
Klisitu, Mwanakwe Leza.
2 Ndivino yawalikwa mwakwe Yesaya umutumwa
yati,

*Lola, nkutuma intumi yane pa nkolelo pakwe wewe,
Yino yandi yanie kumba wako;*

A *Izwi lyakwe wumwi likupunda mu mavunje, likuti,
"Yanicani ekumba wa Mfumu, molole ni nzila
zyakwe";*

- 4 Akwiza Yohani, wino wabatizyanga mu mavunje swinya
wawilanga ivya ibatizo lya kutontolokwa ku kutetelwa
5 kwa mawembuko. Wonsi awa mu nsi ya Yudaya awaya
kwakwe weliwe, na wa mwe Yerusalemu wonsi; awaya
awabatizwa nawe mu luzi e Yordani, awazumila
6 amawembuko yawo. E Yohani wazwalanga ameya ya
ngamila, ni lamba lya mukwela mu mutembeleko wakwe,
7 swinya walyanga makanta nu wuci. Awapempulila
ati, Ku nsyalucilo kwakwe nene kukwiza wino wandusya
maka, wino umukowa wa ndyato zyakwe ntazipila
8 ukwinamila nsapule. Nenji nawabatizya na minzi;
ukuwa weni aliwabatizya nu Muzimu Mwimicile.
9 Pa manda yayonye, Yesu afuma mwe Nazaleti wa
mu Galileya aya abatizwa nu Yohani mwe Yordani.
10 Napaponapapo ala vino wazuwuka mu minzi, alola
iyulu lyalepulwa, E Muzimu akwika pakwe weliwe
11 ngata nkunda: ni zwi alifuma ku pela aliti,
We Mwana'ne we kankundwa, nkukunda wewe.
12 E Muzimu afika ati nu kumufumizya mu mavunje.
13 Aya ayikala mu mavunje amanda makumi yani
akwelezwa nu Satana; ayikala ni vinyamana; awangeli
awamupyunjila.

14 Ala pano Yohani walemckwa, Yesu ayiza mwe

- 15 Galileya, akuwila ilandwe lizima lyakwe Leza, akuti, Impindi yaficila, nu wufumu wakwe Leza wapalamila :
 16 tontolokwani, musuwile ilandwe lizima. Ala pano akupita mu mbali yakwe sumbi e Galileya, alola Simoni nu Andreyu umunyina Simoni wakusumbila
 17 ikonde mwe sumbi : amuno walinji a walondo. Yesu awanena ati, Nkonkani, nawachita walondo wa wantu.
 18 Awafika awati nu kusya makonde, awamukonka.
 19 Vino wapita katici, alola Yakobi umwana'kwe Zebediya, nu Yohani umunyina, wano nawonye walinji mu wato,
 20 wakulimba makonde. Afika ati nu kuwita : awasya yisi e Zebediya mu wato na wawomvi walalikwa, awamukonka.
 21 Awaya kwe Kapernahumi; nga uwanda wa sabata afika ati nu kwinjila mu ndanda ya kupepela awasambilizya.
 22 Awazunguka nu kusambilizya kwakwe : amuno wawasambilizizye wa wa maka, wakwe wakawalika pole.
 23 Mu ndanda yawo iya kupepela mwalinji umuntu wa muzimu muwipe; apunda, ati, Nga tuli nawe wuli, we Yesu wa ku Nazaleti? si wiza tonona? Nkumanyile,
 24 we Mwimicile wakwe Leza. Yesu amukalipila, ati, Myalala, fuma mwakwe weliwe. Nga umuzimu muwipe amuzambuchila, apunda nkani, afuma mwakwe weliwe.
 25 Awazunguka wonsi, nga cino awawuzyana, wakuti, Nga conyecoo acani? a lisambilizyo lipya! akusunda ni mizimu miwipe na maka, imutontela. Nga ukulumbililwa kwakwe akulumbililwa zuwa monsinye mu nsi ya Galileya.
 26 Awala vino wafuma mu ndanda ya kupepela, awinjila nu Yakobi nu Yohani mu ndanda yakwe wa Simoni nu
 27 Andreyu. Lelo enyinyavala Simoni walwile umuwili; awafika awati nu kumuwikula kwakwe weliwe : nga aya amulema ikasa, amukatusya; umuwili awumutaya, nga awawatewetela.
 28 Ukuti pano kwila, pano ilanzi lyawila, awamutwalila wonsi wano walwile, na wano walinji na wademoni.
 29 Akaya konsi awawungana pa mulyango. Apozya awavule wano walwile indwala zya misangomisango, afumya wademoni wavule, nanti kuti aleke wademoni wavwanga, amuno wamumanyile.

- 35 Nga umutondotondo pano kutani kuce nanti katici, akatuka, afuma aya ukuvwame, aya awapepa kweneko.
- 36 Simoni na wano walinji nawe awamukonka; awaya
- 37 awamuzana; awafika awamunena awati, Wonsi
- 38 wakukuvwamba. Awanena ati, Tuyani kunji mu twaya tupalamane, alyakuti nkawile nakonye; amuno a
- 39 conyecoo acino nizizile. Ayinjila mu njanda zya kupepela zyonsi izya mu Galileya, awawila swinya awafumya wademoni.
- 40 Umuntu wa mambombo ayiza kwakwe weliwe, afika awamulambilizya, asokowala pakwe weliwe, amunena
- 41 ati, Ndi ukulonda, ungantelefya. Icilanda acimulema, atambalika ikasa lyakwe, amukumvya, amunena ati,
- 42 Nkulonda; telepa. Amambombo ayafika ayati nu
- 43 kumutaya, atelepa. Amukomelezya nkaninye, ngapano
- 44 amufumya, amunena ati, Lola, utanena umuntu wumwi: ukuwa pitanga, ukayilanjizye kwakwe sikapemba, ukafime ku kutelepa kwako ivintu vino Musa
- 45 wasunda, ici panicisyo lyawo. Ukuwa afuma, atalika ukuma imbila nkani, nu kupecelela konsinye, acino nu Yesu atanga ayinjile mu kaya patiswe, ukuwa alanga ali kunzi ukuvwame: awakwiza kwakwe weliwe wakufuma monsinye.

2.

- 1 Ala vino winjila swinya mu Kapernahumi ye pazimba, awapecelelana kuno walinji mu njanda.
- 2 Awawungana awavule, acaleka uwikalo awusowa kwakwe woliwo, na mu mulyangonye awusowela kumwi:
- 3 wavwanganga amazwi kwakwe woliwo. Akwiza, awalesile namuzakaza kwakwe weliwe, wasenzilwe na
- 4 wantu wani. Awala vino wapotwa ukupalamila pakwe weliwe muno a livumba, awasansula icisonje muno walinji: awala vino wavwimbula, awasolosya icitala
- 5 cino namuzakaza walalilanga. Ala Yesu walola isuwilo lyawo anena namuzakaza ati, Mwana, amawembuko
- 6 yako yatetelwa. Ukuwa palinji wamwi wakawalika wisile penepo, awawuzyania mu myezo yawo wakuti,
- 7 Ngacani cino umuntunye wee akuvwanjila wonye? a

- musamu! Nga uwakuti angatetela amawembukonye
- 8 weweni suka Leza mutupu? Yesu afika ati nu kwiluka mu mwezo wakwe, kuno wakuwuzyania wonye mu myezo, awanena ati, Ngacani cino mukuwuzyania
- 9 ivintunye vyoo mu myezo yinu? Wuzye icapepuka acani, ukunena namuzakaza ukuti, Amawembuko yako yatetelwa; nanti akuti, Katuka, utole icitala cako,
- 10 uwapita? Ukuwa alyakuti mumanye kuno Mwanamuntu ali na maka pansu ukutetela amawembuko (anena
- 11 namuzakaza-ati,) Nkukunena wewe nkuti, Katuka, utole icitala cako, uwaya ku nanda yako. Akatuka,
- 12 anyamula icitala zuwa, awafuma pakwe wonsi; acino awazunguka, awacindamika Leza, awati, Tusitela tucilole ica mwata wonye.
- 13 Afuma swinya aya mu mbali yakwe sumbi; iwumba
- 14 lyonsi aliwungana pakwe weliwe, awasambilizya. Ala akupita, alola Levi umwana'kwe Alifeyu, ayisile apa kutulila imitulo, amunena ati, Nkonka. Akatuka,
- 15 amukonka. Ukuti pano wikala pa cakulya mu nanda yakwe, awasanguzi wavule na wawembu awikala nu Yesu na wasambilizi wakwe: amuno palinji awavule,
- 16 awamukonka. Wakawalika wa waFalisi, awala walola kuno akulya na wawembu na wasanguzi, awanena awasambilizi wakwe awati, Akulya swinya akuqwa
- 17 na wasanguzi na wawembu! Ala Yesu wivwa, awanena ati, Awapuma wasifwa nu kolonda inanga, nkandi awalwale: ntatunjila kukwita awalungamane, nkandi awawembu.
- 18 Awasambilizi wakwe Yohani na waFalisi walalilanga umwenzu: awiza awamunena awati, Ngacani cino awasambilizi wakwe Yohani na wasambilizi wa waFalisi wakulalila umwenzu, ukuti awasambilizi wako nanti
- 19 kulalila umwenzu? Yesu awanena ati, Wuzye awana wa winga wangalalila umwenzu, pano siwinga ali nawo? ponsi pano wali nu siwinga, watangawalalile umwenzu.
- 20 Ukuwa amanda yaliyiza, pano siwinga alifumwa kwakwe woliwo, ngapano wize walalile umwenzu uwandanye
- 21 wowo. Pasi umuntu wino akapatika impatikwa ya ku mwenda wupya ku cizwalo cikali: amuno icapatikwa cinganyonkola icipya ku cikali, nga ilelo

- 22 itolo likule lilutilizye. Swinya pasi umuntu wino akawika ivimpensya vipya mu myuwa ya ivimpensya mikali: amuno ivimpensya vingalepula imyuwa, ivimpensya vyononeke ni myuwanye: ukuwa wakawika ivimpensya vipya mu myuwa mipya.
- 23 Ala akupita uwanda wa sabata mu vyaló, awasambilizi wakwe awatalika ukufyutula imitwe ya
- 24 nkumba pano wakupita. AwaFalisi awamunena awati, Lola, ngacani cino wakucita pa wanda wa sabata,
- 25 cino citayana ni sundo? Awanena ati, Wuzye musitela muwazya vino Davidi wacisile, pano wasowezilwe, ye inzala yamuluma, weliwe, na wano walinji nawe?
- 26 Muno winjilizile mu ndanda yakwe Leza, pano Abiataru walinji we sikapemba mukulu, alya imisumba mifime, yino itayana ni milile suka ndi awasikapemba, apa na
- 27 wano walinji nawe? Awanena ati, Isabata lyizizile
- 28 umuntu, umuntu atizizile isabata: acino umwanamuntu a mweni ni sabatanye.

3.

- 1 Ayinjila swinya mu ndanda ya kupepela; mwalinji
- 2 umuntu wino ikasa iyakwe lyakalizile. Awamutesya, awati pamwi nee wamupozya uwanda wa sabata;
- 3 alyakuti wakamwambe. Anena umuntu wino ikasa
- 4 lyakwe lyakalizile ati, Yimilila pakasi. Nga awanena ati, Wuzye cayana ni sundo ukucita icete uwanda wa sabata, nanti akucita uwuwi? ukutula uwumi, nanti
- 5 akukoma? Ukuwa awamyalala mya. Ala watalangania pakwe woliwo mbali nu wukali, icikonko acimulema ku kukalambanika kwa myezo yawo, anena umuntu ati, Tambalika ikasa lyako. Alitambalika: ikasa lyakwe
- 6 alinyoka. AwaFalisi awafuma, napaponapapo apaliponga na waHerodi awapanzyania ivyakwe weliwe, umwakuti wamukomele.
- 7 Nga Yesu na wasambilizi wakwe awanyocela kwakwe sumbi: iwumba likulu ilya ku Galileya alikonka: ni
- 8 lya ku Yudaya, ni lya ku Yerusalemu, ni lya ku Idumeya, ni lya ku mbalama kwe Yordani, ni lya mwe Ture nu Sidoni, iwumba likulu, alila lyivwa ivintu

- 9 vikulu vino wacisile, aliza kwakwe weliwe. Anena awasambilizi wakwe ati a kawato katici kamtulindilile, muno a liwumbanye lyolyo, watize wamutiticizye:
- 10 amuno wapoizizye awavule; acino wonsi a walinji na matenda awatiticizya pakwe weliwe, alyakuti
- 11 wamukumvye. Ni mizimu miwipe ponsi pano yamulola, ipona pansu pa nkolelo pakwe weliwe, ipunda, iti, We
- 12 Mwana'kwe Leza. Ayikomelezya nkaninye ati itamuwumbula.
- 13 Nga akwela mu mwamba, ayita wano weliwe
- 14 walondanga: awaya kwakwe weliwe. Nga asontola ikumi na wawili ati wikale nawe, alyakuti awatume ku
- 15 kuwizya, nu kuwa na maka ya kufumizya wademoni:
- 16 E Simoni amutemela izina lyakwe Petro; nu Yakobi
- 17 umwana'kwe Zebediya, nu Yohani umunyina Yakobi; nawo awatemela izina lyakwe Boanerge, alili lyakuti
- 18 awana wa nkuwa: nu Andreyu, nu Filipu, nu Balatolomeyu, nu Mateyu, nu Tomasi, nu Yakobi
- 19 umwana'kwe Alifeyu, nu Tadeyu, nu Simoni umuKanani, nu Yuda Sikarioti, wino wamukutilizile.
- 20 Ayinjila mu ndanda. Iwumba aliwungana swinya,
- 21 acino watanga walye nanti a kakulya. Inko zyakwe azila zyivwa wonye, azifuma kukuyamulema: amuno
- 22 watili, Ataciwanga weliwe. Wakawalika wano wafumile ku Yerusalemu awati, Ali nu Belazebule, swinya, akufumizya wademoni ku maka ya mwani wademoni.
- 23 Awita kwakwe weliwe, awanenela mu milumbe ati,
- 24 Nga Satana angafumya Satana wuli? Ndi uwufumu wayipawunkania, uwufumunye wowo wutanga wulandile.
- 25 Ndi ndanda yayipawunkania, inandanyé yoyo itanga
- 26 ilandile. Ndi Satana wayikatucila, wayipawunkania,
- 27 atanga alandile, ye wasila. Ukuwa pasi wumwi wino anginjila mu ndanda ya mukazawane, ayonone insawo yakwe, saku ndi watela wanyepa umukazawane; nga
- 28 peni ayonone inanda yakwe. Awence nkuwanena nkuti, Amawembuko yawo yonsi yalitetelwa ku wana wa wantu, nu ktsamula kwawo kosisi kuno wakuamula:
- 29 ukuwa wino wiza wasamula E Muzimu Mwimicile asi nu kutetelwa, ukuwa wasindilwa ku luwembu lwa
- 30 muyayaya: amuno watili, Ali nu muzimu muwipe.

- 31 Akwiza nyina na wanyina; awafika awimilila kunzi
 32 awatuma kwakwe weliwe, kukuyamwita. Iwumba lyisile
 lyamuliwilizizye; awamunena awati, Lola, nyoko na
 33 wanyonko kunzi wakukulonda. Awatolelela, awanena
 ati, Nga mayo weweni, na wana witu awaweni?
 34 Atalangania pakwe wano wisile wamuliwilizizye, ati,
 35 Lolani, mayo na wana witu! Amuno wino wandi
 awacita ukulonda kwakwe Leza, awili mwana witu,
 awili nkazi yane, awili mayo.

4.

- 1 Swinya atalika ukusambilizya mu mbali yakwe sumbi.
 Akuwungana iwumba likulu nkani kwakwe weliwe, acino
 ayinjila mu wato, ayikala mwakwe sumbi; iwumba
 lyonsi lyalinji mu mbali mwakwe sumbi pa cituntu.
 2 Awasambilizya ivintu vivule mu milumbe, awanena mu
 3 kusambilizya kwakwe ati, Teyelezyani : Lolani, ekatanda
 4 wafumile, aya kukutanda : ala pano. akutanda, imbeyu
 yimwi iponela mu mbali ya nzila, inyunyi aziza
 5 aziyisola. Yinji iponela pa mawe, pano italinji nu
 musili wuvule; imela zuwa, amuno pansi italinji nu
 6 musili wuvule. Alila ilanzi lyakwela, ifoka; muno
 7 italinji ni misisi, ikala. Yinji iponela mu myunga,
 imyunga imela, iyituzya, nanti apakuti ikome ivikomwa.
 8 Yinji iponela pa mvundo, ivunda, ikula, iwavula;
 ikoma amakumi yatatu, na makumi mutanda, nu
 9 mwanda. Ati, Wino ali na makutwi ya kwivwa, ndi
 ayivwe.
 10 Ala wasyala wenga, wano walinji pakwe weliwe na
 11 wikumi na wawili awamuwuzya ivya milumbe. Awanena
 ati, Kwakwe mwemwe icifisame capwa ica wufumu
 wakwe Leza : ukuti wano wali kunzi, ivintu vyonsi
 12 vikucitwa mu milumbe : alyakuti "*ukulola kweni
 wangelola, nanti kwiluka; nu kwivwa kweni wangivwa,
 nanti kumanya, watize pamwi wapiluluke, ngawa-*
 13 *tetelwe.*" Awanena ati, Wuzye mutamanyile
 umulumbenye woo? Nga fwandi mulimanya imilumbe
 14 yonsi wuli? E katanda akatanda amazwi. Waa awano
 15 wali mu mbali ya nzila, kuno mazwi yakutandwa;

- wakula pano wivwa, Satana afika ati nu kwiza,
 16 asompola amazwi yano yatanzilwe mwakwe woliwo. Swinya nawo waa wano watandwa pa mawe, wano, wakula pano wivwa amazwi, awafika awayapocelera ni
 17 cimwemwe; wasi ni misisi mwakwe woliwo, ukuwa awalanda impindi ntici; nga ndi tamyo nu wuyimvi
 18 vyakatuka muno amazwi, awati nu kupunula. Nawo wanji awano watandwa mu myunga; awano wivwa
 19 amazwi, ukusaya kwa mpindinye yoo, nu kuwipwa kwa nsawo, nu kulonda kuwipe kwa vintu vinji avinjila mwenemo, avituzya mazwi, ayakana ukukoma ivikomwa.
 20 Nawo wano watanzilwe pa mvundo a waa; wano wakwivwa mazwi, awayapocelera, awakoma ivikomwa, amakumi yatatu, na makumi mutanda, nu mwanda.
 21 Awanena ati, Wuzye ulukozyo lukaletwa alyakuti lukupikwe mu lupe nanti a mwi vungululu, nanti
 22 apakuti luwikwe apatumpuke? Amuno kusi cifsame
 23 ukuwa alyakuti ciwumbulike; nanti acino wuma inkama ukuwa alyakuti cimanyikwe. Ndi umuntu
 24 wumwi ali na makutwi yakwivwa, ndi ayivwe. Awanena ati; Cenjelani na cino mukwivwa: icelelezyo cino mukwelelezezya, a cino ciliyelelezezwa kwakwe mwemwe: na vinji vilijonjelezwa kwakwe mwemwe.
 25 Amuno wino ali naco, cilipwa kwakwe weliwe: nawe wino asi naco, cilipokwa kwakwe weliwe na cino ali naconye.
 26 Ati, Acino uwufumu wakwe Leza wuli ndivino
 27 umuntu angakomela imbeyu mu musili; aponecele, awakatuka uwusiku nu musanya, imbeyu itote imele,
 28 nanti kumanyä muno ikamelela. Insi ikamezya ivizawalo iyeneo; pakutalika umwenze, apakonka
 29 imitwe, nga ikamba. Ukuwa avila ivizawalo vyaca, napaponapapo asinza, amuno amasika yiza.
 30 Ati, Ngatwakolania uwufumu wakwe Leza wuli?
 31 pamwi twawumila mu mulumbeci? Wakolana nu lupumba lwa musinapi, luno, lukula lwakomelwa mu musili, nanti cingatenga lwacepa lwalusya imbeyu
 32 zyonsi zino zili mu nsi, ukuwa lukula lwakomelwa, alumela, alukula alulusya ni vivwati vyonsi, alupanda insamba nkulu; acino nyunyi zya mu pela zingakwikala

- 33 mu cisawu cakwe woliwo. Avwanga amazwi ni milumbe
ya mwatanye woo, ndi muno wamanyizile ukuyivwila:
34 atavwanzile kwakwe woliwo nanti mulumbe: ukuwa
awasambilizi wakwe kumbali wawilulilanga ivintu
vyonsi.
- 35 Uwandanye wowo, pano yawa amanguzi, awanena ati,
36 Tuyani tulambe ku mbalama, asya iwumba, awamusenda
mu wato ndi muno wawezilenye. Na mawato yanji
37 yalinji nawe. Akukatuka icipunga cikulu ica muza,
amarwimbi ayakuma mu wato, acino uwato awuwalonda
38 ukwizula. Weni walinji ku cisinko, waponecile pa
musawo: awamuziwusya, awamunena awati, Tatakulu,
39 si usinakusayila kuno tukulowa? Aziwuka, akalipila
40 umuza, anena sumbi ati, Tekana. Umuza awuleka,
akutekana, akuwa mya. Awanena ati, Ngacani cino
41 mukutina? Wuzye mucili ukuwa ni suwilo? Awatina
nkaninye, awanenana wakuti, Nga fwandi weweni
wenyewee, wino nanti amuzanye nu sumbi
vikumutontela?

5.

- 1 Awaya ku mbalama kwakwe sumbi, mu nsi ya
2 waGerasa. Ala vino wafuma mu wato, afika ati nu
kusunkana nu muntu wino walinji nu muzimu muwipe,
3 afuma mu malalo, wino wikalanga mu malalo: patalinji
umuntu uwakuti anyoke amukunge, awe, nanti a mu
4 munyololo; amuno wanyepwanga pe na pe ni nkusa
ni minyololo, alepulania iminyololo, ni nkusa
aziputunkana: pasi umuntu wino walinji na maka
5 yakumuwelezya. Amanda yonsi, uwusiku nu musanya,
wapundanga mu malalo na mu myamba, wayilembanga
6 na mawe. Ala vino walola Yesu apatali, amusamalila
afika amufukamila; apundisya, ati, Nga ndi na cani
7 nawe, Yesu, We Mwana'kwe Leza uwalusya wonsi?
8 Lapa kwe Leza, ukuti utanjimvya. Amuno wamunenile
9 ati, Fuma mu muntu we muzimu muwipe. Amuwuzya
ati, Izina lyako weweni? Amunena ati, Izina lyane ne
10 Liwumba; amuno twavula. Amulambilizya nkani ati
11 atize awawinjile mu nsi. Kwalinji uwufyo wakwe
wakapoli mu mbali ya mwamba, walyanga.

- 12 Iwambulilizya, iti, Tutume mwakwe wakapoli,
 13 alyakuti tukinjile mwakwe woliwo. Ayizumilizya.
 Imizimu miwipe ifuma, iyinjila mwakwe wakapoli :
 uwufyo awuvundumuka, awutelemucila mwakwe sumbi,
ukuvula kwela imyanda amakumi yawili; awanjwela
 14 mwakwe sumbi. Wano wacemanga awasamala, awaya
 awanena awa mu kaya na wa mu mpunda. Awiza
 15 kukubla ica citwa. Awiza kwakwe Yesu, awalola wino
 walinji na wademoni ayisile, azwite, ali na mano yakwe,
 16 wino walinji ni Liwumba : awatina. Wano waciweni,
 awawasumulila muno caponezile wino walinji na
 17 wademoni, ni vyakwe wakapoli. Awatalika
 ukumulambilizya awati afume mwakwe wamumpaka
 18 wawo. Ala vino akwinjila mu wato, wino walinji na
 19 wademoni ati awakwikala nawe. Nanti kuti
 amuzumilizye, ukuwa amunena ati, Yanga ku njanda
 yako, ku'nko zyako, ukawanene ivintu vikulu vino Leza
 20 wakucitila, na kuno wakufwila inkumbu. Awapita,
 atalika ukusasya mwe Dekapoli ivintu vikulu vino Yesu
 wamucitila : awantu wonsi awazunguka.
 21 Ala Yesu walamba swinya mu wato ku mbalama,
 iwumba likulu aliwungana pakwe weliwe walinji mu
 22 mbali yakwe sumbi. Akwiza wumwi uwakwe wasonga
 wa njanda ya kupepela, izina lyakwe we Yayilo; amulola,
 23 apona lwa pa manama yakwe, amulambilizya nkani, ati,
 Akana kane akanakanaci kakulonda ukufwa : *nazina*,
 tuye ukawike amakasa yako pakwe koliko, alyakuti
 24 kapozwe, kawe nu wumi. Apita nawe; ni wumba likulu
 alimukonka, awamutiticizya.
 25 Swinya umwanaci, wino wazwanga uwazi imyaka
 26 ikumi na yiwili, wivwile ivintu vivule kwakwe
 wasinjanga wavule, asumba vyonsi vino walinji navyo,
 27 atavwizwe, ukuwa alwala alutilizya, ala wivwa ivyakwe
 Yesu, ayiza mwi wumba ku nsizi, afika akumvya
 28 umwinjilo wakwe. Amuno watili, Ndi nakumvya nanti
 29 a myinjilo yakwe mitupu nandi mpozwe. Napapo-
 napapo icifula ca wazi wakwe acipwa; ayivwa
 mu muwili wakwe kuno wapola ku mpungo yakwe.
 30 Napaponapapo Yesu alola mwakwe weliwe umweneco
 ati amaka ya mwakwe weliwe yafuma, apiluluka

- mwi wumba, ati, Weni wakumvya imyinjilo yane?
- 31 Awasambilizi wakwe awamunena awati, Ukujola iwumba likutiticizizye, nga uwati, Weni wankumvya?
- 32 Atalangania ati kalole wino wacita icintunye coo.
- 33 Ukuwa umwanaci awatina mbali nu kuzakaza, amanya cino 'cicisilwe kwakwe weliwe, ayiza afika afukama
- 34 pakwe weliwe, amunena vyonsi asimicila. Amunena ati, Yangu, isuwilo lyako lyakupozya; pita ulumi, upole ni mpungo yako.
- 35 Ala pano acili akuvwanga, wamwi awiza awafuma ku nanda yakwe songo wa nanda ya kupepela, awafika awati, U mwana'ko wafwa: ngacani cino
- 36 ukula ukutamya Tatakulu? Ukuwa Yesu, nanti kupecela amazwi yano yavwangwa, anena esongo wa nanda ya kupepela ati, Utatina, suwila ukusuwila
- 37 kutupu. Nanti apakuti azumilizye umuntu wumwi amukonke, suka ndi we Petro, nu Yakobi, nu Yohani
- 38 umunyina Yakobi, awiza ku nanda yakwe songo wa nanda ya kupepela; alola akasanga, na wavule
- 39 wakulila wakulosya nkaninye. Ala winjila mwenemo, awanena ati, Ngacani cino mukukosezya icongo, mbali nu kulila? Umwana atafwile, ukuwa aponecile.
- 40 Awamuseka, awamusoweka. Ukuwa weni, ala wawafumya, asenda yisi wa mwana nu nyina na wano
- 41 walinji nawe, ayinjila muno umwana walinji. Alema umwana ikasa, amunena ati, Talita kumi; alili lyakuti,
- 42 Yangu, nkukunena nkuti, Katuka. Umukazyana ati nu kukatuka, awapita; amuno watezile wamala imyaka ikumi na yiwili. Lelo awazunguka kutaluvile.
- 43 Awakomelezya nkani ati umuntu wumwi atize acimanye coo: avwanga ati wakape akakulya kalye.

6.

- 1 Afuma kweneko; ayiza mu nsi ya ku mwawo;
- 2 awasambilizi wakwe awamukonka. Alila lyawa ali sabata, atalika ukusambilizya mu nanda ya kupepela: awamwivwanga awasukumila, awati, Nga umuntunye wee wafumya ivintunye vyoo kwi? nga manoci yapwa ku muntunye wee, nga ivikalambane vya mwata wonye

- 3 vino vikucitwa na makasa yakwe vikuti wuli? Wuzye asi we kawaza wa miti wee, umwana'kwe Mariya, umunyina Yakobi, nu Yosi, nu Yuda, nu Simoni? ni nkazi zyakwe wuzye zisi a zino tuli nazyo? awapinganwa amuno
- 4 weliwe. Yesu awanena ati, Umutumwa asiwula mucinzi, saku ndi a mu nsi yakwe, na mu nko zyakwe
- 5 na mu ḡanda yakwe. Atanga acite icikalambane cimwi kweneko, suka ndi akuwika amakasa yakwe pa
- 6 walwale watici, awapozya. Azunguka muno a kuntasuwila kwawo. Awapitapita mu twaya, akusambilizya.
- 7 Ayita awi kumi na wawili kwakwe weliwe, atalika awawatuma wawili wawili; awapa amaka ya pa mizimu
- 8 miwipe; awakomelezya ati watasenda cimwi ku musinzo wawo, suka ndi a kalinda katupu; nanti cakulya, nanti
- 9 muwa, nanti ndalama mu' misyangali yawo; nkandi ukuzwala indyato: swinya ati, Mutazwala imyinjilo
- 10 yiwili yiwili. Awanena ati, Konsi kuno mwaya mwinjila mu ḡanda, amwikalanga momonye, amusuka
- 11 amufuma kweneko. Uwikalo wonsi awakana ukuwapocelela, wakana nu kuwivwa, pano mukufuma penepo, amukuḡunta itukumbu lino lili kwisika ku matamba yinu, alyakuti eiwe a cimanyilo kwakwe
- 12 woliwo. Awafuma, awawizya awati a wantu watonto-
- 13 lokwe. Awafumya wademioni wavule, wapakanga awalwale wavule na mafuta, awawapozya.
- 14 Imfumu e Herodi ayivwa; amuno izina lyakwe lyalumbusilwe: ati, Yohani e Kabatizya wazyulupuka ku wafwe, swinya amuno a conyecoo ivikalambane
- 15 vikuwombwa mwakwe weliwe. Ukuwa wanji awati, Wè Eliya. Swinya wanji awati, A mutumwa, ngati
- 16 awumwi uwa watumwa wa kali. Ukuwa Herodi, ala wivwa wowonye, ati, E Yohani wino namuputuzile
- 17 umutwe, wazyulupuka. Amuno weyonye watumile ayalema Yohani, amunyepa mu cingololo amuno we Herodiya, emuka munyina e Filipu: muno wamutwite.
- 18 Muno Yohani wanenile Herodi ati, Citayana ukuwa
- 19 nu muka munyonko. Herodiya amuvilileila,
- 20 awalondesya ukumukoma; apotwa; amuno Herodi watinanga Yohani, wamanyile kuḡo walinji a muntu mulungamane swinya a mūtele, awamusunjilila. Ala

- wamwivwa azungwa nkaninye; swinya wasecelanga pa kumwivwa. Awula uwanda wuzima wiza, e Herodi uwanda wa nkwatwa yakwe, atewetela inkombe zyakwe, na wamusika wakulu na wasongo wa mu Galileya,
- 22 icakulya cikulu; ala umwana'kwe Herodiyanye nalwakwe umwana mwanaci winjila afika awacina, asecelesya Herodi na wano wisile nawe pa cakulya; imfumu inena umukazyana iti, Ndenga cino ukasi,
- 23 nandi nkupe. Alapa kwakwe weliwe ati, Consi cino wandi undenge, nandi nkupe, ni nyunsu ya wufumu
- 24 wanenye. Umukazyana afuma kunzi, aya anena nyina ati, Nga nkalenge cani? ati, Umutwe wakwe Yohani
- 25 e Kabatizya. Napaponapapo ayinjila ni cangwe ku mfumu, alenga, ati, Nkulonda ukuti kanonzinye umpe umutwe wakwe Yohani e Kabatizya mu lweso.
- 26 Imfumu iwa na malanda nkaninye; ukuwa amuno a vilapo, na kwakwe wano wisile pa cakulya, atanga
- 27 amukanie. Napaponapapo imfumu ituma icita cimwi imunena iti akalete umutwe wakwe: aya
- 28 amuputula umutwe mu njanda ya cingololo, aleta umutwe wakwe mu lweso, awupa ku mukazyana; nawe
- 29 umukazyana awupa kwakwe nyina. Awala awasambilizi wakwe wivwa, awiza awatola icala cakwe, awacizika mu nkungwe.
- 30 Awapositile awawungana pakwe Yesu; awamunena ivintu vyonsi, vino wacisile, na vino wasambilizize.
- 31 Awanena ati, Zanzi palwinu kumbali mu mavunje, mutele mupuze katici. Amuno kwalinji awavule awakwiza na wakupita, watalinji ni mpindi nzima nanti
- 32 a ya kulilanye. Awapita mu wato, awaya palwawo ku
- 33 mavunje. Awantu awawalola wakupita, awavule awawamanya, awasamalila kweneko apaliponga pa cituntu, wafumile mu twaya tonsi, awafika awawacila.
- 34 Afuma alola iwumba likulu, icilanda acimulema kwakwe woliwo, amuno walinji wa njonzi izisi nu mucemi:
- 35 atalika awawasambilizya ivintu vivule. Alila lyapupa, awasambilizi wakwe awaya kwakwe weliwe, awafika
- 36 awati, Moo a mu mavunje, swinya lyapupa: uleke waye mu mpunda na mu twaya twa mu mbali, wakayikalile
- 37 utwakulya. Ukuwa atolelela awanena ati, Wapani

- a mwemwe walye. Awamunena awati, Wuzye tuye tukakale imisumba yino ikufwa amadenari myanda
- 38 yiwili, nga tuwape walye? Awanena ati, Muli ni misumba yinga? yanji kalolani. Awala wamanya,
- 39 awati, Yisano, ni nswi ziwili. Awakomelezya kuti wikale pansu amawumba-mawumba pa mulemwwe.
- 40 Awikala pansu mu mikololo-mikololo, imyanda, na
- 41 makumi yasano yasano. Atola imisumba yisano ni nswinye zyozyo ziwili, apunamila mwi yulu, apepa, aputula imisumbanye yoyo; apa awasambilizi ati wateke pakwe woliwo; ni nswinye zyozyo ziwili
- 42 awankania wonsi. Awalya wonsi, awikuta. Awatola
- 43 imvongonyo, awizuzya ivise ikumi na viwili, ni nswinye
- 44 awowonye. Wano walile imisumba walinji myanda amakumi yasano (5000).
- 45 Napaponapapo asinjilicizya awasambilizi wakwe ukwinjila mu wato, ati wakolele waye ku mbalama ku Betisayida, ye weni acili akunena iwumbanye lyolyo
- 46 akuti lipite. Ala wawalaya, aya mu mwamba
- 47 kukuyapepa. Akula kwila, uwato walinji mukasi
- 48 mwakwe sumbi, weni wenga pa cituntu. Ala wawalola wakatamika pa kusika, muno umuza wawalungime, pa kupempula kwa citini ayiza kwakwe woliwo, akupita
- 49 pakwe sumbi; awa ngati akupitilila : ukuwa weni, awala walola akupita pakwe sumbi, aweleŋgania awati a citumbu, awakuta : amuno wonsi wamuweni, awatetema. ukuwa napaponapapo avwanga nawo, awanena ati,
- 51 Sankanani : a nene; mutatina. Aya yinjila mu wato;
- 52 amuzâ awuleka : awasukumila nkaninye lwa mu myezo; amuno watamanyicisizye ivya misumba, ukuwa imyezo yawo yakalambine.
- 53 Awala vino walamba, awiza kunzi ku Genasareti,
- 54 awawunyepelala ku cituntu. Awala wafuma mu wato,
- 55 awafika awati nu kumumanya, awala ukusamala mu nsi yilyanye yonsi, awatalika awatwala wano walwile pa vitala vyawo, kuno iwivwa wati a kuno 'li. Na monsi muno winjizile mu tumizi, nanta mu mizi, nanta mu mpunda, wawikanga awalwale mu misole, awamulambilizya awati ivyo wakumvye nanti a muko wa mwinjilo wakwe : wonsi wano wakumvizye awapola.

7.

1 Awawungana kwakwe weliwe awaFalisi, na waka-
 2 walika wamwi, wano wafumile kwe Yerusalemu, awalola
 kuno awasambilizi wakwe wamwi wakulya ivyakulya na
 3 makasa ya kukombezya, yano yasi mapwizye. Amuno
 awaFalisi, na waYuda wonsi, wasilya ndi watapwizizye
 4 amakasa, walema iciwilo cakwe wasongo: swinya
 vino vyafuma ku masyo ya kukalila, ndi watavipwizizye
 nanti kulya: swinya kuli ivintu vivule vinji vino
 wapocelela ukuisunga, ukupwizya impindi, ni nyungu,
 5 ni viya vya vikuwa. AwaFalisi na wakawalika
 awamuwuzya awati, Ngacani cino awasambilizi wako
 wasinakukonka ndi muno iviwilo vyakwe wasongo
 vyayila, ukuwa wakulya ivyakulya na makasa ya
 6 kukombezya? Awanena ati, Yesaya watumilwe icete
 ku vinu mwe wakakopeka, ndivinfo yawalikwa yati,

*Awantunye waa wakuncindika ni milomo yawo,
 Ukuwa myezo yawo ili ukutali na kwakwe nene.*

7 *Ukuwa wakumfukamila wowo,
 Wakusambilizya ngati amasambilizyo amasundo
 ya wantu watupu.*

8 Mukusya isundo lyakwe Leza, mukulemasya iciwelo ca
 9 wantu. Awanena ati, Mwakankamula nacawuzyenye
 isundo lyakwe Leza, alyakuti mutontele iciwilo cinu.
 10 Amuno Musa watili, Cindika eso nu nyoko; wino
 akuvwanjila yisi uluwi nanti we nyina, ndi afwe imfwa
 11 yoyo: ukuwa mwenji mukuti, Ndi umuntu wanena yisi
 nanti we nyina wati, Cino calinji acakuti nkuwosye
 naco we Korban, akuli kuti, A cimicile *kwakwe Leza*;
 12 musinakumuzumilizya ukuti acitile yisi kamwi nanti
 13 we nyina; mwavulungania amazwi yakwe Leza ni
 ciwilo cinu, cino mwalema: ni vintu vivule ivya
 14 mwata wonye mukueita. Ayita iwumba swinya,
 alinena ati, Njivwani nene mwensi, mumanyicisye:
 15 kusi nakamwi kunzi ku muntu, kano kakakwinjila mwe
 weliwe akangamukombezya: ukuwa ivintu vino viku-
 16 fuma nu muntu a vino vikalicizya umuntu. Ndi
 umuntu wumwi ali na makutvi yakwivwa, ndi ayivwe.

- 17 Ala winjila mu njanda, wafuma kwi wumba, awasambi-
 18 lizi wakwe awamuwuzya ivya mulumbe. Awanena ati,
 Namwenye awuliwonga mutamanyile? Mutilusile, kuno
 consi icafuma kunzi cinjila mu muntu, citanga
 19 cimukombeze; amuno cisikwinjila mu mwezo wakwe,
 ukuwa a munda yakwe, acifumila kunzi? (*Wawwansile*
 20 *conyecoo*, aswefya ivyakulya vyonsi.) Ati, cino
 cikufuma mu muntu a cino cikakombezya umuntu.
 21 Amuno ivikufuma mukasi mu myezo ya wantu,
 amelenganio mawipe yakafuma, ukuzenkenta, uwujo,
 22 uwucikoma, uwuzelele, ikumbucila, uwuwipe, icenjezya,
 ukukulungana, ilinso liwipe, ikwelengulo, icilumba
 23 uwuwelewele: vyoo vyonsi ivintu viwipe vikufuma
 mukasi a vikombezya umuntu.
 24 Akatuka afuma kweneko, aya mwakwe wamumpaka
 wakwe Ture nu Sidoni. Ayinjila mu njanda, nanti
 kulonda ukuti uhuntu wumwi amanye: lelo nanti
 25 apakuti afisame. Ukuwa napaponapapo umwanaci
 wino akana kakwe kalinji nu muzimu muwipe, wivwile
 ivyakwe weliwe, ayiza afika afukama lwa pa manama
 26 yakwe. Umwanacinye weyo walinji a muKandi umwiko
 a muSurofoniki. Amulambilizya ati afumye demoni
 27 mu mwana'kwe. Amunena ati, Leka awana watele
 wikute: amuno citazipa ukutola icakulya ca wana,
 28 usumbila wasimbwa. Ukuwa atolelela amunena ati,
 Eta, Mfumu, ni mbwanye zikulyanga pisika pi pampa
 29 imvongonyo zya wana. Amunena ati, Muno amazwinye
 30 yaa pitanga; edemoni wafuma mu mwana'ko. Awaya
 ku njanda yakwe, azana umwana alalisilwe pa citala, nu
 demoni afumile.
 31 Anyoka swinya afuma mwakwe wamumpaka wakwe
 Ture, ayiza mukasi mwe Sidoni, ayiza mukasi mwakwe
 wamumpaka wakwe Dekapoli, ayiza kwakwe sumbi
 32 oGalileya. Awamutwalila wumwi wino walinji we kutwi,
 swinya walinji ni cilita; awamulambilizya awati awike
 33 ikasa lyakwe pakwe weliwe. Amufumya mwi wumba,
 amutwala lwa kumbali ukufisame, afika awika iminwe
 yakwe mu makutwi yakwe, aswila mati, akumvya
 34 ululimi lwakwe; apunamila mwi yulu, ayisya umwezo,
 35 amunena ati, Efata, alili lyakuti, Yiyulwa. Amakutwi

yakwe ayiyuka, ni cingololo ca lulimi lwakwe acisapuka,
 36 awavwanga icete. Awakomelezya ati watanena umuntu
 wumwi : ukuwa monsi muno wawakomelezyanga amuno
 37 nawo awasasizya awalutilizya. Awasukumila kutaluvile,
 awati, Wacito ivintu vyonsi icete : akuleka na wakatwi
 wakwivwa, na wawiwi wakuvwanga.

8.

1 Mu manda yayonye, pano swinya kwalinji iwumba
 likulu, watalinji na kakulya, ayita awasambilizi wakwe,
 2 awanena ati, Ndi ni cilanda kwi wumba, amuno wikala
 nani kanonzi amanda yatatu, swinya wasi na kakulya :
 3 ndi nawanena wapita ni nzala ku mwawo, wandi wafwe
 ulupwe mu nzila; swinya wamwi awakwe woliwo
 4 wafuma ukutali. Awasambilizi wakwe awamutolelela
 awati, Nga umuntu angawikusizya kwi awantunye waa
 5 ni misumba moo, mu londe? Awawuzya ati, Muli ni
 6 misumba yinga? Awati, Munenulambali. Nga anena
 iwumba ati lyikale pansi : atola imisumba yoyo
 munenulambali, ala wasalifya, aputula, apa awasambilizi
 wakwe, ukuti wateke pe woliwo; awayiteka pi wumba.
 7 Walinji nu tuswi tutici : ala wasalifya, awanena ukuti
 8 wateke na tonyetoo pakwe woliwo. Awalya, awikuta :
 awasola imvongonyo zino zyasyazile, ivitundu
 9 munenulambali. Walinji imyanda amakumi yani
 10 kwela : nga ati wapite. Napaponapapo ayinjila mu
 wato na wasambilizi wakwe, ayiza mu vipya vyakwe
 Dalamana.
 11 AwaFalisi awafuma, awatalika awakatusya imipanzi,
 awavwamba kwakwe weliwe icimanyilo cino cafuma mwi
 12 yulu, wakumwelezya. Ayisya umwezo wakwe nkaninye,
 ati, Ngacani cino inkulo yoo ikuvwamba icimanyilo?
 Awence nkuwanena nkuti, Icimanyilo cisi cipwe ku
 13 nkulonye yoo. Awasya, anyoka ayinjila swinya mu
 wato, aya ku mbalama.
 14 Awiwilila ukusenda ivyakulya; watalinji nakamwi
 15 mu wato suka ndi a musumba wonga. Awakomelezya
 ati, Lolani, mucenjele nu mutawa wa waFalisi swinya
 16 nu mutawa wakwe waHerodi. Awapanzyania, awati,

- 17 Tusi ni misumba. Yesu alola, awanena ati, Ngacani cino mukupanzania, amuno musu ni misumba? wuzye mutani mwiluke nanti akumanya mutani mumanye?
- 18 wuzye mwakalambanika imyezo yinu? Muli na minso, wuzye musinakulola? swinya muli na makutwi, wuzye musinakwivwa? nanti akwizuka wuzye musinakwizuka?
- 19 Pano napatuzile imisumba yisano ku myanda amakumi yasano, imise yinga iya mvongonyo yino mwatozile?
- 20 Awamunena awati, Ikumi na yiwili. Na pa yakwe munenulambali ku myanda amakumi yani, ivitundu vinga ivya mvongonyo vino mwatozile? Awamunena
- 21 awati, Munenulambali. Awanena ati, Wuzye ni lelo mucili ukumanya?
- 22 Awiza kwe Betisayida. Awamuletela intonko,
- 23 awamulambilizya awati amukumvyeye. Alema intonko pi kasa, ayifumya mu kaya; ala wamuswilila mu minso, awika amakasa yakwe pe weliwe, amuwuzya ati, Ukulola
- 24 cimwi? Apunama, ati, Nkulola awantu; amuno
- 25 nkuwalola ngati a miti, wakupitapita. Anyoka swinya awika amakasa yakwe pa minso yakwe; ati a minso
- 26 mpa! apola, alola ivintu vyonsi icetecete. Amunyosya ku mwawo, ati, Utaya ukinjile nanti a mu kaya.
- 27 Yesu afuma, na wasambilizi wakwe, awaya mu tusi twa Kesariya Filipu: awuzya awasambilizi wakwe mu nzila awanena ati, Nga awantu wakuti ne weni?
- 28 Awamunena awati, Wakuti we Yohani e Kabatizya: wanjw wakuti, We Eliya; ukuwa wanjw wakuti, We
- 29 wumwi uwa watumwa. Awawuzya ati, Nga fwandi mwenji mukuti ne weni? Petro atolelela amunena ati,
- 30 We Klisitu. Awakomelezya ati watanena umuntu
- 31 wumwi ivyakwe weliwe. Atalika awawasambilizya, kuno u Mwana muntu alila ale ayimbe ku vintu vivule, akankamulwe na wasongo, na wasikapemba wakulu, na wakawalika, akomwe, ukuti ndi amanda yawa yatatu
- 32 azyulupuke swinya. Avwanga amazwi icilola. Petro
- 33 amutola, atalika awamukalipila. Ukuwa apiluluka, alola awasambilizi wakwe, akalipila Petro, ati, Syalucila kunsizi kwakwe nene, we Satana: amuno usinakupecela ivintu vyakwe Leza, nkandi ivya wantu.
- 34 Ayita iwumba na wasambilizi wakwe, awanena ati, Ndi

umuntu wumwi akulonda ankonke nene, ndi ayikane,
 35 asende uwucingane wakwe, ankonke nene. Amuno
 wensi vino akulonda ukutula uwumi wakwe aliwusumba;
 nawe wensi vino alisumbila uwumi wakwe kwakwe nene
 36 na kwi vangeli aliwutula. Nga icikawosya umuntu
 a cani, ndi wazana insi yonsi, walovya umwezo wakwe?
 37 Nga umuntu angakawunkania na cani umwezo wakwe?
 38 Amuno wensi vino wafwila nene insoni na mazwi yane
 mu nkulonye yoo iya wuzelele swinya aya luwembu,
 u Mwana muntu nawe alimufwila insoni, pano wiza
 wakwiza mu kucindamikwa kwakwe Yisi na wangeli
 watele.

9.

1 Awanena ati, Awence nkuwanena nkuti, Wamwi
 walipo paa a wakwe wano wimilile paa, wano watalitela
 walole imfwa, wasuke wize walole uwufumu wakwe
 Leza wiza na maka.
 2 Pano amanda mutanda yasila, Yesu asenda Petro, nu
 Yakobi, nu Yohani, aya nawo pa mwamba wutali
 3 palwawo: aya apilunkana pa minso yawo: ivizwalo
 vyakwe aviwazikimila, aviswepa swe; vino nawumwi
 4 uwa mu nsi angaviswefya. Eliya nu Musa awaloleka
 5 pakwe woliwo: awavwanga nu Yesu. E Petro asimpuka
 anena Yesu ati, Rabi, cazipila sweswe twikale koo:
 uleke tuzenge imitanda yitatu; wumwi wuwe wako,
 wumwi wuwe wakwe Musa, nawo wumwi wuwe
 6 wakwe Eliya. Amuno atamanyile icakuvwanga;
 7 muno watinanga nkaninye. Akwiza iwingo alifika
 aliwafumpacizya: izwi alifuma mwi wingo aliti, Wee
 8 a Mwana'ne umukundwe: mwivwanji. Napaponapapo
 awatalangania, nanti apakuti walole wumwi swinya,
 suka ndi we Yesu na woliwonye.
 9 Awala vino wakutantamuka umwamba, awakomelezya
 ati watanena umuntu wumwi ivintu vino waweni,
 suka ndi pano uMwana muntu wiza wazyulupuka.
 10 Awasunga amazwinye yaa, awawuzyania cino
 11 ukuzyulupuka kukusula. Awamuwuzya, awati,
 Wakawalika wakuti Eliya alila atalicile ukwiza.
 12 Awanena ati, Eliya nacawuzye akutalika ayiza,

- kukuyania ivintu vyonsi : ukuwa swinya yawalikwa wuli ivya Mwana muntu? Yawalikwa kuno aliyimba ivintu
- 13' vivule, akwelengulwe. Ukuwa nenji nkuwaneña nkuti, Eliya wiza, wamucitila na vyonsi vinó walondanga, ndivino yawalikwa ku vyakwe weliwe.
- 14 Awala wiza ku wasambilizi, awalola iwumba likulu
- 15 pakwe woliwo, na wakawalika wakuwuzyania nawo. Iwumba lyonsi, alila lyamulola, alizunguka nkaninyé,
- 16 aliti nu kumusamalila, alifika alimulamuka. Awawuzya
- 17 ati, Mukuwuzyania nawo cani? Wumwi utwa nwi wumba amutolelela ati, Tatakulu, nalesile umwana'ne umwanamonsi kwakwe wewe, wino ali nu muzimu wakwe
- 18 wiwi; wukula ponsi pano wamutola, awumuzangula pansi : ni totofulu aliwafuma, awasyekula na mino, awakondoloka : navwanzile ku wasambilizi wako nati
- 19 wawufumye; wapotwa. Awatolelela ati, Oko nkulo ntasuwila, nga nandi imbe namwe yanga? nga nandi mbazizimicizizye yanga? wulete kwakwe nene.
- 20 Awamutwala kwakwe weliwe : awula wamulola, napapona
- 21 napapo umuzimu awumuzakazya nkaninye; apona pansi, awatantala, itotofulu aliwafuma. Awuzya yisi
- 22 ati, Impindi yawa wuli pano coo camwizila? ati, Ukufumilila ku wutici. Ciwicwiciwici wukamusumba nu mulilo na nu minzi ukuti wumonone : ukuwa ndi uli na maka ukucita cimwi, tufwile inkumbu, utwawve.
- 23 Yesu amutolelela ati, Ndi uli na maka! Ivintu
- 24 vyonsi avicitwe kwakwe wino akusuwila. Napapona
- 25 napapo eyisi wa mwana apunda, ati, Nkusuwila; yawwa ukuntasuwila kwane. Ala Yesu walola kuno iwumba likwiza likusamalila apaliponga, akalipila umuzimu, wuwipe, awunena ati, We wiwi nu kutwi muzimu, nkukusunda nkuti, fuma mwakwe weliwe, utize uyize
- 26 uyinjile swinya mwakwe weliwe. Awula wapunda, awumuzakazya, awufumu : umwana awa ngati a mufwe;
- 27 acino awavule awati, Wafwa. Ukuwa Yesu amulema
- 28 pi kasa, amukatusya; akatuka. Ala winjila mu nganda, awasambilizi wakwe awamwuzya kumbali, awati,
- 29 Swenji twaposilwe ukuwufumya. Awanena ati, Umusango wowo wutanga wufumile kwakwe cinji cimwi, suka kwi pepo.

- 30 ' Awafuma kweneko, awapita mwe Galileya; nanti
 31 kulonda ukuti wumwi amanye. Amuno wasambilizyanga
 awasambilizi wakwe, akuwanena akuti, Umwana muntu
 walemekwa mu makasa ya wantu, wamukoma; wala
 wakomwa, ukuti vino amanda yawa yatatu azyulupuke
 32 swinya. Ukuwa nanti apakuti wamanye amazwinye
 yayo, swinya watinanga ukuti wamuwuzye.
- 33 Awiza kwe Kapernaumi: pano walinji mu njanda
 awawuzya ati, Nga mwawuzyananga cani mu nzila?
 34 Ukuwa awaswima mya: amuno wapanzyananga mu
 35 nzila watanji, esongo weweni. Ayikala pansi, ayita
 awi kumi na wawili; awanena ati, Ndi umuntu wumwi
 akulonda awe a wa kutalika, ndawe a wa mpelelecezya
 kwakwe wonsi, swinya awe a mupyunzi kwakwe wonsi.
- 36 Atola umwana mutici, amuwika mukasi mwakwe
 37 woliwo: amupakata, awanena ati, Wensi wino
 wapoccelela konga aka twananye too mwi zina lyane,
 ye wampoccelela a nene: na wensi wino wampoccelela
 nene, atampoccelezile nene, ukuwa a wino wantuma.
- 38 Yohani amunena ati, Tatakulu, twaweni umuntu
 akufumizya wademoni mwi zina lyako: atumulesya,
 39 muno atatukonkanga. Ukuwa Yesu ati, Mutacimulesye:
 amuno pasi umuntu wino aliwacita icikalambane mwi
 40 zina lyane, mbali nu kumvwanjila uluwi. Amuno
 wino cisi a cipondo kwakwe sweswe a muntu witu.
- 41 Amuno wensi wino wiza wawapa ulupindi lwa minzi
 wati njwani, amuno mwe wakwe Klisitu, awence
 nkuwanena nkuti, atalitela wasumba icilambu cakwe.
- 42 Na wensi wino wiza wapunuzya kamwi aka twananye
 too, tuno tukunsuwila, canga cizipe kwakwe weliwe ndi
 nyina wi 'we mukulu wanga anyepelelwe mu nsingo
- 43 yakwe, asumbilwe mwakwe sumbi. Ndi ikasa lyako
 likukupunuzya, liputulo: a cizima kwakwe wewe
 ukwinjila we cilema mu wumi, ukulusye ukuwa na
 makasa yako yawili uyingjila mwe Gehena, mu mulilo
- 44 wuntazima; *kuno inonyo zyawo zisifwa, nu mulilo*
 45 *wusizimwa*. Ndi cinama cako cikukupunuzya, ciputulo:
 a cizima kwakwe wewe ukwinjila mu wumi we cikonta,
 ukulusye ukuwa na manama yako yawili usumbilwa mwe
- 46 Gehena; *muno inonyo zisifwa, nu mulilo wasizimwa*.

47 Ndi linso lyako likukupunuzya, lifolowole: a cizima
 kwakwe wewe ukwinjila mu wufumu wakwe Leza ni
 linso lyonga, ukulusyo ukuwa na minso yawili
 48 usumbilwa mwe Gehena; *muno inonyo zisifwa, nu*
 49 *mulilo wusizimwa.* Amuno wensi akayimicila ku
 50 mulilo. Umucele a wuzima: ukuwa ndi umucele
 walyompoka, nga mungawunovya na cani? Muwe nu
 mucele mwakwe mwemwe mwe weneco, swinya
 muwakwikala mwensi apaliponga umutende.

10.

1 Akatuka kweneko, ayiza mwakwe wamumpaka wakwe
 Yudaya na ku mbalama kwe Yordani: amawumba
 ayawungana kwakwe weliwe swinya; ndivino waci-
 2 tanga, awasambilizya swinya. AwaFalisi aviza
 kwakwe weliwe, awafika awamuwuzya awati, Wuzye
 cayana ni sundo ukuti umuntu awinga umuci?
 3 wakumwelczya. Atolelela awanena ati, Wuzye Musa
 4 wasunzile cani? Awati, Musa wazumilizizye ukuwalika
 5 kalata wa kulekana, nga muwina. Ukuwa Yesu
 awanena ati, Amuno a kukala kwa myezo yinu a cino
 6 wawawalicizile isundonye lyoo. Ukuwa ukufumilila
 ku kutalika kwa kutumbulwa, welewuzile umonsi nu
 7 mwanaci. Amuno a conyecoo umonsi akasya yisi
 8 na nyina, awakana nu mucu; wowili wawa a muwili
 wonga: a cino ye wataciwanga wawili swinya: ukuwa
 9 a muwili wonga. Acaleka cino Leza wasanzya,
 10 umuntu atize apawunkanie. Mu njanda awasambilizi
 11 awamuwuzya swinya ivyakye conyecoo. Awanena
 ati, Wensi wino wawinga umuci, watwala winji, ye
 12 wazeleluka kwakwe weliwe: ndi nawe umwanaci
 wasya umulumè, watwalwa kwakwe winji, ye waze-
 leluka.
 13 Awamutwalila utwana, alyakuti akatukumvye:
 14 awasambilizi awawakalipila. Ukuwa Yesu ala walola,
 avitwa nkani, awanena ati, Lekani utwana twize kwakwe
 nene; mutatulesya: amuno uwufumu wakwe Leza wuli
 15 wakwe tonyetoo. Awence nkuwanena nkuti, Wensi

- wino wakana ukuzumila uwufumu wakwe Leza wa
 16 mwana mutici, atalitela ayinjile mwenemo. Atupakata, atupepa, awika amakasa yakwe pakwe tolito.
- 17 Ala akupita mu nzila, umuntu asamalila kwakwe weliwe, afika amusokowalila, amuwuzya ati, Tatakulu muzima, neite cani nga mpyane uwumi wa muyaya?
- 18 Yesu amunena ati, Ngacani cino ukunjita ukuti muzima?
- 19 pasi wumwi umuzima suku wenga, e Leza. Wamanya. amasundo yano yakuti, Utakoma, Utazeleluka, Utakwiwa, Utakwipizya, Utacenjezya, Uwacindika eso
 20 nu nyoko. Amunena ati, Tatakulu, vyonsi ivintunye
 21 vyoo nkavisunga ukufumilila ku wutici. Yesu amulolecesya amukunda, amunena ati, Icintu conga cino wasowelwa: yanga, ukasumbe vyonsi vino uli navyo, upe awasaluke, wandi uwe ni nsawo mwi yulu:
 22 uyize, unkonke nene. Impumi yakwe ifwilimana pa mazwinye yayo, awapita afwilimine mbali na malanda: amuno walinji nu muzano wuvule.
- 23 Yesu atalangania, anena awasambilizi wakwe ati, Ye cikatala wuli kwakwe wano wali ni mboto ukwinjila
 24 mu wufumu wakwe Leza! A wasambilizi awazunguka na mazwi yakwe. Ukuwa Yesu asimpuka swinya, awanena ati, Ye cikatala wuli kwakwe wano wawika insingo ku mboto ukwinjila mu wufumu wakwe Leza!
- 25 Capepucila ingamila ukupulunkana mwi linso lya nsindano, ukulusye umuwotoke ukwinjila mu wufumu
 26 wakwe Leza. Awasukumila kutaluvile, awamunena
 27 awati, Nga fwandi angatulwa weweni? Yesu awaceceta ati, Ku wantu citangacitwa, nkandi kwakwe Leza kweni: amuno ivintu vyonsi vingacitwa kwakwe
 28 Leza. Petro amuwuzya ati, Lola, twasya vyonsi,
 29 twakukonka wewe. Yesu ati, Awence nkuwanena nkuti, Pasi umuntu wumwi wino wasya inanda, nanti a wanyina, nanti a nkazi zyakwe, nanti we nyina, nanti we yisi, nanti a wana, nanti a zyansi, amuno a nene,
 30 swinya amuno a livangeli, wino atalipocelela umwanda alutulizye mu nsi ya kanonzi impindinye yoo, inanda, na wanyina, ni nkazi zyakwe, na wanyina, na wana, ni zyansi, mbali na mayimbo; mu nsi ya mpindinye
 31 yoo yino ikwiza uwumi wa muyaya. Ukuwa awavule

- wano awa kutalika waliwa awa nsizi; awa nsizi waliwa awa kutalika.
- 32 Walinji mu nzila, wakwela wakuya ku Yerusalemu; Yesu wakolezile pa nkolelo pakwe woliwo: wazungukanga; na wano wakonsile awatina. Anyoka asenda awi kumi na wawili, atalika awawanena ivintu
- 33 vino vyamuponela, ati, Lolani, tukukwela tukuya ku Yerusalemu; uMwana muntu aliya akalemekwe kwakwe wasikapemba wakulu na kwakwe wakawalika; waliya wakamupanzizye ku mfwa, wamulemeke ku makandi:
- 34 waliya wakamusoweke, wamushwile na mati, wamupame, wamukome; ukuwa ndi a manda yawa yatatu azyulupuke swinya.
- 35 E Yakobi nu Yohani, awana wakwe Zebediya, awapalamila kwakwe weliwe, awamunena awati, Tatakulu, Tukulonda utucitile cino twandi tulenge
- 36 kwakwe wewe. Awanena ati, Mukulonda kuti mbacitile
- 37 cani? Awamunena awati, Tuzumilizye alyakuti twikale, wumwi kwi kasa lyako ilya ndilo, wumwi kwi kasa lyako
- 38 ilyakwe kamani, mu. kucindamikwa kwako. Ukuwa Yesu awanena ati, Mutamanyile cino mukulenga. Wuzye mungawela ulupindi luno nkuwela? nanti akubatzizwa
- 39 ni batizo lino nkubatzizwa? Awamunena awati, Tungacita. Yesu awanena ati, Ulupindi luno nkuwela muliwela; ni batizo lino nkubatzizwa mulibatizizwa:
- 40 lilo ukwikala kwi kasa lyane ilya ndilo nanti akwi kasa lyane ilyakwe kamani cisi a cane ukupa: ukuwa
- 41 a cakwe wano cawayanizizwa. Awala awi kumi wivwa,
- 42 awavitwa nkani kwakwe Yakobi nu Yohani. Yesu awita, awanena ati, Mumanyile kuno wano wasolwa ku kupanzia amakandi wakayicita icifumufumu; na wasongo wawo wakayicita amaka pakwe woliwo.
- 43 Ukuwa cisi awonye mwakwe mwemwe: ukuwa wensi wino akulonda ukuwa a mukulu mwakwe mwemwe,
- 44 ndawe a mupyunzi winu: na wensi wino akulonda ukuwa a wa kutalika mwakwe mwemwe ndawe a
- 45 muwomvi wakwe wonsi. Amuno awence uMwana muntu atizizile ku kupakatwa, nkandi ukupyunjila, nu kupa uwumi wakwe ulupango lwa wavule.
- 46 Awiza kwe Yeriko: ala pano akufuma mwe Yeriko,

na wasambilizi wakwe ni wumba likulu, umwana'kwe Timeyo e Bartimeyo, ekalenga intonko, wisile mu mbali
 47 ya nzila. Ala wivwa kuno we Yesu wa mwe Nazaleti, atalika awapunda, awati, We Yesu mwana'kwe Davidi
 48 mfwila inkumbu. Awavule awamukalipila, awati amyalale: ukuwa apunda nkani alutilizya, ati, We
 49 mwana'kwe Davidi mfwila inkumbu. Yesu ayimilila, ati, Mwitani. Awita intonko, awayinena awati,
 50 Sankana: katuka, akukvita. Asya wasumba umwinjilo
 51 wakwe, avundumuka, ayiza kwakwe Yesu. Yesu amutolelela ati, Ukulonda nkucitile cani? Intonko imunena iti, Rabboni, kuti mpocelele iceni cane.
 52 Yesu amunena ati, Pitanga; isuwilo lyako lyakupozya. Napaponapapo apocelela iceni cakwe, amukonka mu nzila.

11.

1 Awala wapalamila kwe Yerusalemu, ku Betefage nu Betaniya, pa mwamba e Olive, atuma awasambilizi
 2 wakwe wamwi wawili, awanena ati, Yanji ku kaya kano kali wulunga namwe: mwala vino mwinjila mwenemo, mwandi mukazane umwana wa ndokwe akunzilwe, wino umuntu wumwi asitela akwelele; mumusapule, mumulete.
 3 Ndi umuntu wumwi wawawuzya wati, Ngacani cino mukucita wonye? muti, Imfumu ili na cino ikumulondela; wandi afika amunyosye wangu koo.
 4 Awapita, awazana umwana wa ndokwe akunzilwe pa
 5 mulyango kunzi mu musolo; awamusapula. Wamwi wano wimilile penepo awawawuzya awati, Mukucita cani, kuno mukusapula umwana wa ndokwe?
 6 Awawanenela ndi muno Yesu wawanenezilenye:
 7 awawazumilizya. Awaleta umwana wa ndokwe kwe Yesu, awawika imyinjilo yawo pakwe weliwe; ayikala
 8 pakwe weliwe. Awavule awanza imyinjilo yawo mu
 9 nzila; wanji nsamba, zino wapambuzile mu vyalo. Wano wakolezile, na wano wakonsile, awapunda awati, Hosana! umucindikwa awino akwizila mwi zina lya
 10 Mfumu: uwucindikwa a wufumu wuno wukwiza, twakwe tata e Davidi: Hosana! ku pela mwi lewelewe.

11 Ayinjila mu Yerusalemu, mwi tempile; ala wata-

- langania pa vintu vyonsi, amuno kwatezile kwila, afuma aya ku Betaniya na wi kumi na wawili.
- 12 Awuca umutondo, pano wafuma mu Betaniya, inzala
13 imuluma. Alola umuku apatali wuli na mafwa, ayiza, ati nce wazana kamwi pakwe woliwo : ala wiza kwakwe woliwo, nânti apakuti azane kamwi, azana amafwa matupu; amuno italinji a mpindi ya makunyu.
- 14 Asimpuka awunena ati, Umuntu wumwi atize ayize alye ivikomwa kwakwe wewe ukufumilila ilelo na penye. Awasambilizi wakwe awivwa.
- 15 Awiza kwe Yerusalemu : afika ayinjila mwi tempile, atalika awawinga wano walonzyanga na wano wakalanga mwi tempile, apenulania amapampa yakwe wakakawunkania-wa-ndalama, ni vilimba vyakwe wano
- 16 wasumbanga inkunda; nanti kuzumilizya wumwi asende
17 icjsendelo apite naco mwi tempile. Asambilizya, awanena ati, Wuzye yatawalikwa yati, Inanda yane ikakwitwa a nanda ya kupepela ku myiko yonsi? ukuwa mwenji mwayicita ku mucembo wakwe wakapoka.
- 18 Wasikapemba wakulu na wakawalika awivwa, awalonda umwakuti wamuloveze : amuno wamutinanga, muno iwumba lyonsi lyasukumilanga pi sambilizyo lyakwe.
- 19 Amanguzi yonsi wafumanga mu kaya.
- 20 Awala wakupita umutondo, awalola umukunyu
21 wunyazile ni misisinye. Petro ayizuka, amunena ati,
22 Rabi, lola, umukunyu wuno watifile wunyazile. Yesu atolelela awanena ati, Wani ni suwilo mwakwe Leza.
- 23 Awence nkuwanena nkuti, Wensi wino wiza wanena umwambanye woo wati, Sendwa ukasumbilwe mwé sumbi; nanti apakuti awavwilika mu mwezo wakwe, ukuwa akusuwila kuno cino wataka cacitwa; aliwa
- 24 naco. Acaleka nkuwanena nkuti, Ivintu vyonsi vino mukupepa swinya mukulenga, muwasuwila kuno
25 mwapocelela, muliwa navyo. Na ponsi pano mwimilile mukupepa, tetelanji, ndi muli nu mulandu nu muntu wumwi; alyakuti uMonsi winu wino ali mwi yulu nawe awatetele uwupulumusi winu.
- 27 Awiza swinya kwe Yerusalemu : ala vino akupitapita mwi tempile, akwiza wasikapemba wakulu kwakwe
28 weliwe, na wakawalika, na wasongo; awafika awamu-

wuzya awati, Nga makaci yano ukucitila ivintunye vyoo? swinya nga uwakupa amakanye yaa weweni
 29 ayakucitila ivintunye vyoo? Yesu awanena ati, Nani
 nandi mbawuzye izwi limwi, muntolelele, nga mbanene
 30 amaka yano nkucitila ivintunye vyoo. Ibatizo lyakwe
 Yohani, wuzye lyafumile kwi yulu pamwi a ku wantu?
 31 ntolelelani. Awawuzyana wonga, awati, Ndi twati,
 Lyafumile kwi yulu; wandi ati, Nga fwandi acani cino
 32 mwakanizile ukumusuwila? Awe! katuti, Lyafumile
 ku wantu. Ukuwa watinanga awantu: amuno wonsi
 33 watanji Yohani a mutumwa nacawuzye. Acaleka
 awatolelele Yesu awati, Tatamanyile. Nawo Yesu
 awanena ati, Nanti a nen'nye nsinakuwanena amaka
 yano nkucitila ivintunye vyoo.

12.

1 Nga atalika awawanenela mu milumbe, ati, Umuntu
 walimile icalo ca vimpensya, apinda ulwamba aliwizya,
 akumba ni eizinji ca kufinila ivimpensya, azenga nu
 2 wulunga, acitayila awalimi, aya ku nsi yinji. Pa
 mpindi ya vikomwa atuma umuzya ku walimi, alyakuti
 akapoccelele ku walimi ivikomwa vya mu calo ca
 3 vimpensya. Awamutola, awamuma, awamunyosya
 4 makasavye. Swinya anyoka atuma umuzya winji
 kwakwe woliwo; awamucisa mu mutwe, awamusewania.
 5 Atuma winji; weni awamukoma: na wanji awavule;
 6 awuma wamwi, awakoma wamwi. Asyala wenganye,
 umwana'kwe ekankundwa: amutuma kwakwe woliwo pa
 kupelelecezya, ati, Waya wakacindiko umwana'ne.
 7 Ukuwa awaliminye wawo awanenana awati, Wee a
 mpyani; zani, tumukome, uwupyani wandi wuwe a witu.
 8 Awamutola, awamukoma, awamusumbila ku calo ca
 9 vimpensya kunzi. Acaleka nga umweni calo ca
 vimpensya alicita cani? aliza ayonone awaliminye
 10 wawo, ape ni calo ca vimpensya wanji. Wuzye
 mutawazya nanti a liwalikonye lyoo;

Iwe lino wakazenga walikana,

A lino lyawa a wutalicilo wi funku;

11 *Coo cafuma ku Mfumu,
A ca manzi mu minso yitu?*

- 12 Awalonda ukuti wamuleme; awatina iwumba; amuno wilusile kuno wawumizile woliwo umulumbe : awamusya, awapita.
- 13 Awatuma kwakwe weliwe wamwi awa waFalisi na wa mu waHerodi, alyakuti wamuteyele mu kuvwanga kwakwe. Awala wiza, awafika awamunena awati, Tatakulu, tumanyile kuno we wa kusimicila, swinya usitina wumwi : amuno usilola impumi ya muntu, ukuwa nacawuzimanye ukasambilizya inzila yakwe Leza : Wuzye cayana ni sundo ukutula imitulo kwakwe Kesari,
- 15 pamwi awe? Tuwatula, pamwi tutize tuwatula? Ukuwa weni, amanya uwucenjezi wawo, awanena ati, Ngacani cino mukunjelezya? ndetelani ikopala, indole.
- 16 Awaleta. Awanena ati, Wuzye a likolano lyakweni lyoo ni waliko? Awamunena awati, A lyakwe Kesari.
- 17 Yesu awanena ati, Ivintu vino a vyakwe Kesari, panji Kesari; ivintu vino a vyakwe Leza panji Leza. Awazunguka kwakwe weliwe nkaninye.
18. Akwiza awaSaduki kwakwe weliwe, wano wakuti kusi
- 19 ukuzyulupuka; awafika awamuwuzya, awati, Tatakulu, Musa watuwalicizile ati, Ndi umunyina wa muntu wafwa, wasya umuci, nanti kusya umwana, ati umunyina asenda umuci, akatusizya umunyina
- 20 iciwanza. Kwalinji awa nanda yonga munenulambali : uwa kutalika atwala umwanaci, afwa nanti
- 21 kusya iciwanza; uwa citiwili amutwala, afwa, nanti
- 22 kusya iciwanza; nu wa cititatu awowonye! wonsi munenulambali nanti kusya iciwanza. Pa kupele-
- 23 lecezya pakwe wonsi nawe umwanaci afwa. Pa kuzyulupuka nga aliwa we muka weni uwakwe woliwo?
- 24 amuno wonsi munenulambali wamutwite. Yesu awanena ati, Wuzye musi amuno coo acino mukuluvyania, kuno mutamanya amawaliko, nanti a
- 25 maka yakwe Leza? Amuno pano wiza wazyulupuka ku wafwe, wasitwala, nanti akutwazya wasitwazya;
- 26 ukuwa wali ndivino awangeli mwi yulu. Ukuwa ivya wafwe, kuno wakuzyulupulwa; wuzye mutawazya

- mwakwe buku wakwe Musa, pa Cimpuza coco, muno Leza wamunenezile, ati, Ne Léza wakwe Abrahamu, nga ne Leza wakwe Yisaki, swinya ne Leza wakwe Yakobi?
- 27 Asi we Leza wa wantu wafwe, ukuwa awa wawumi: mukuluvyania nkaninyé.
- 28 Wumwi uwakwe wakawalika ayiza ayivwa wakuwuzyania, amanya kuno wawatolelela icete, amuwuzya ati, A lisundoci ikulu kwakwe yonsi?
- 29 Yesu atolelela ati, Ikulu a lyoo, Yivwani, mwe waYisirayeli; E Yehova e Leza witu, e Yehova ali wenga: uwakunda e Yehova e Leza wako nu mwezo wako wonsi, nu muzimu wako wonsi, ni njelu zyako
- 31 zyonsi, na maka yako yonsi. Ilya citiwili a lyoo, Uwakunda umuwuyo ndivino wayikunda we mweneco.
- 32 Pasi sundo linji limwi iluta yaa. Ekawalika amunena ati, Nacawuzimanye, Tatakulu, wasimpa molimo kuno ali wenga; pasi wumwi winji nkandi weliwe: ukumukunda nu mwezo wonsi, na mano yonsi, na maka yonsi, nu kukunda umuwuye ndivino umuntu wayikunda, kwalusya ivya koca vyonsi ivipuma ni
- 34 nzuwinye. Ala Yesu walola kuno watolelela na mano, amunena ati, Usi ukutali nu wufumu wakwe Leza. Pasi umuntu pa nsizi pakwe coco uwanga asinga pa kumuwuzya izwi limwi.
- 35 Ala Yesu akusambilizya mwi tempile, asimpuka ati, Nga wakawalika wakuvwanjila cani kuno wakuti
- 36 Klisitu a mwana'kwe Davidi? E Davidi nalwakwe mu Muzimu Mwimicile watili,

*Yehova wanenile iMfumu yane ati,
Yikala pi kasa lyane ilya ndilo,
Nsuke neite awalwani wawe
Citambakilo ca manama yako.*

- 37 E Davidi nalwakwe akumwita akuti, Mfumu; nga a mwana'kwe ku cani? Awilwana awamwivwa na ku nsingo kuti nde.
- 38 Mwi sambilizyo lyakwe ati, Cenjelani na wakawalika, wano wakalondesya ukupita mu myinjilo mitali, nu
- 39 kulamukwa mu misolo, ni vilimba vicindame mu nanda zya kupepela, nu wikalo wucindame pa

- 40 vyakulya: wano wakuzowola inanda zya wasimbe wafwilwe; wakukopelezya wakupepa a mapepo matali; waa walipocelela ukusindwa kukulu ukulutilizye.
- 41 Ayikala pansi wulunga ni ca kusunjila ivifimwa, awalola muno iwumba likusumbilila indalama mu cisengulilo: awavule wano walinji awawotoke
- 42 awasumbila imvule. Akwiza umwanaci umusimbe mufwilwe umusaluke, asumbila mwenemo utundalama
- 43 tuwili, tuno twalingana ni farazini lyonga. Ayita awasambilizi wakwe, awanena ati, Awence nkuwanena nkuti, Wee umwanaci umusimbe mufwilwe umusaluke wasumbila mwenemo walusya wonsi, wano wakusumbila
- 44 mu cisengulilo: amuno wonsi wasumbizile mwenemo ku kutavuzya kwawo; ukuwa weni ku kusowelwa kwakwe wasumbila mwenemo vyonsi vino walinji navyo, ivya uwumi wakwenye wonsi.

13.

- 1 Ala vino akufuma mwi tempile, wumwi uwa wasambilizi wakwe amunena ati, Tatakulu, lola,
- 2 umusango wa mawe yaa, ni mizenjele yoo! Yesu amunena ati, Wuzye ukulola inandanye zyoo inkulu? litalisyala paa iwe limwi papela pi wuye, lino litalisumbwa pansi.
- 3 Ala vino ayisile pa mwamba pe Olive wulunga ni tempile, Petro nu Yakobi nu Yohani nu Andreyu
- 4 awamuwuzya kumbali, awati, Tunene, nga ivintunye vyoo vilipona wandaci? nga kuliwa cimanyiloci
- 5 pano ivintunye vyoo viliwalonda ukucitwa? Yesu atalika awawanena akuti, Cenjelani atize umuntu
- 6 wumwi awasovye. Awavule waliyizila mwi zina lyane,
- 7 wawati, Ne weliwe; walisovya awavule. Ndi mwiza mwivwa isumo nu kulumbililwa kwi sumo mutize-mwize mwize muwatamika: *ivintunye vyoo vilila vile vipone;*
- 8 ukuwa insilo icili. Amuno umwiko wulikatučila umwiko, nawo uwufumu walikatučila uwufumu: kuliwa ivizumanzi mu wikalo wonsi; kuliwa icinkumbili: *ivintunye vyoo akutalika kwa kutamika,*
- 9 Ukuwa yicenjelelani: amuno waliwalemeka ku

- mapembo, swinya muliyumwa mu ganda zya kupepela; na pakwe wakapanzwa na pa zya mfumu muliyimilila
- 10 amuno a nene, amuno a lipanicisyo lyawo. Ivangeli
- 11 lile litele lilandilwe ku myiko yonsi. Wakala wawakolezwa ku *kupanzwa*, wawalemeka, mutatela musakamala muwati nga twavwanga cani: ukuwa consi cino cilipwa kwe mwemwe impindinye yoyo,
- 12 acino muvwanga: amuno musu a mwemwe mwe wantu mukuvwanga, ukuwa we Muzimu Mwimicile. Umwini alilemeka umwini muwuye ku mfwa, nawe yisi umwana'kwe; awana walikatucila awakwasi, wawa-
- 13 komesye. Muliwavitilwa na wantu wonsi amuno a lizina lyane: ukuwa wino wacimba wafika na ku nsilo, awili alitulwa.
- 14 Ukuwa pano mwiza mwalola ikombezya lya kalovya lyimilile pano litazipila ukwimilila (ndi wino akuwazya ayiluke,) ndi wano wali mwe Yudaya wasamalile ku
- 15 myamba: ngapano wino ali pa musonje pa ganda atize awakwika, nanti akwinjila mwenemo, ku kuya tola
- 16 kamwi mu ganda yakwe: nga wino ali ku vyalo atize
- 17 awanyoka ku kuyatola icilundo cakwe. Ukuwa Owe! kwakwe wano wali na panji na kwakwe wano wakonsya
- 18 mu mandanye yayo! Pepanji alyakuti citize cize ciwe
- 19 a cisiku. Amuno amandanye yayo yaliwa a yiyimvyo, ilitatela aliwa wakwe lyolilyo ukufumilila ku kutalika kwa kutumbula kuno Leza watumbuzile, ukufika ni lelo,
- 20 swinya kutalitela kuwe. Ndi Mfumu itacefyanga amanda, ngali umuntu wumwi atafyuka: ukuwa amuno
- 21 awasolwe, wano wasozile, acefya amanda. Swinya ndi umuntu wumwi wiza wawanena wati, Lolani, Klisitu we koo; pamwi, Lolani, weyo koko; mutize mwize
- 22 muwasuila: amuno kulikatuka waKlisitu wa wufi na watumwa wa wufi, waliwalanjizya ivimanyilo ni vizunguko, alyakuti wasovye awasolwe ndi cingacitwa.
- 23 Ukuwa cenjelani: lolani, nawanenela ivintu vyonsi lyankani.
- 24 Ukuwa mu mandanye yayo, pa nsizi pi yimvyonye
- 25 lyolyo, "*ilanzi lilifitikwa, nu mwezi wutaliwala, ni ntanda ziliwaponna ku pela, na maka yano yali mwi*
- 26 *yulu yaliyingamwa.*" Apano walilola u Mwana muntu

- akwiza mu mawingo na maka makulu nu kueindamikwa.
- 27 Apano alituma awangeli, wakonganike awasolwe ku miza yini, ukufumilila ku mpelelecezya ya nsi ukufika ku mpelelecezya ya mwi yulu.
- 28 Sambililani ku mulumbe wa muku : zikula ndi nsamba zyatonta, nga walemba na mafwa, amumanya kuno a
- 29 minjililo yapalamila; avino namwenye, ndi mwalola ivintunye vyoo vyapano, amumanya kuno wapalamila,
- 30 pa milyangonye. Awençe nkuwanena nkuti, Inkulonye yoo italisila, visuke ivintunye vyoo vyonsi vize vicitwe.
- 31 Iyulu ni nsi vilisila : ukuwa amazwi yane yatalisila.
- 32 Ukuwa uwandanye wowo nanti a mpindinye yoyo umuntu wumwi atamanya, nanti a wangelinye mwi yulu,
- 33 nanti a Mwananye, nkandi u Mukwasi. Cenjelani, lolelanji muwapepa : amuno mutamanya pano impindi
- 34 ili. Cili ndivino pano umuntu, akulewela ku nsi yinji, asya ijanda yakwe, apa amaka ku wazyu wakwe, kwakwe wensi umulimo wakwe, asunda nu kapempula
- 35 ati lolelanga. Acaleka lolelanji : amuno mutamanyile pano umweni njanda akwizila, pamwi nce a manguzi, pamwi a wusiku pakasi, a pakwe mukolwe, pamwi a
- 36 mutondotondo; atize ayize awiwucizye azane muponecile.
- 37 Cino nkuwanena mwemwe nkunena wonsi nkuti, Lolelanji.

14.

- 1 Ayala amanda yawili yasila akuwa ipasika nu musumba wuno wusi ni civimvya : wasikapemba wakulu na wakawalika awalonda umwakuti wamulemele
- 2 ku mucenjelo, wamukome : amuno watili, pa cakulya pole, kutize kuwe icongo ca wantu.
- 3 Ala ali mu Betaniya mu njanda yakwe Simoni weyo uwamambombo, vino akulya, akwiza umwanaci, walinji nu musazi wakwe albastro wa mafuta ya nardo, amakale uwuzi; afika alepula umusazi, ayitila pa mutwe wakwe
- 4 Yesu. Ukuwa palinji wamwi wano wavisilwe nkani, awati, Nga a ku cani kuno amafutanye yaa
- 5 yononecela? Amuno amafutanye yaa yanga yasumbwe ku ndalama imyanda yitatu, yapwe ku wasaluke.

- 6 Awamukwinulucila. Ukuwa Yesu ati, Mulekani; ngacani cino mukumutanya? wancitila umulimo
- 7 wuzima. Amuno mukuwanga na wasaluke penye, ponsi pano mukulonda mungawacitila ivizima: ukuwa nenji
- 8 musywa nani penye. Wacita cino ciyine: wapačila
- 9 lyankani umuwili wane ku kuzikwa. Awence nkuwanena nkuti, Konsi kuno ivangeli lyandi liwalandwa, mu nsi yonsi, naco cino umwanacinye wee wacita, candi ciwawwanga, ciwe a cizusyo cakwe.
- 10 E Yuda Iskariote, wino walinji a wumwi uwa wi kumi na wawili, aya kwakwe wasikapemba wakulu, alyakuti
- 11 amulemeke kwakwe woliwo. Weni, awala wivwa, awasecela, awamulayilizya ukumupa indalama. Awalonda apazipila apakuti amulemecele *kwe woliwo*.
- 12 Pa wanda wa citiconga wa musumba uwusi ni civimvya, pano wafima ipasika, awasambilizi wakwe awamunena awati, Nga ukulonda kwi ukwakuti tuye
- 13 tukasenganie, alyakuti ulye ipasika? Atuma awasambilizi wakwe wawili, awanena ati, Yanji mu kaya, mwandimukasunkane nu monsi asenzile insembo
- 14 ya minzi: mumukonke; konsi kuno waya winjila, munene umweni nanda muti, Tatakulu akuti, Nga inanda yane ilikwi, umwakuti ndile ipasika na
- 15 wasambilizi wane? Welwenye nalwakwe wandi awalanjizye inanda nkulu iya pa pela, injemvye
- 16 insenganie: amuno mutusenganizizye. Awasambilizi wawo awafuma, awaya, winjila mu kaya, awazana ndi muno awanenezile: awasengania ipasika.
- 17 Ayala yawa amanguzi, ayiza na wikumi na wawili.
- 18 Vino wisile wakulya, Yesu ati, Awence nkuwanena nkuti, Wumwi uwakwe mwemwe wandi ankuutilile, wino
- 19 akulya naninye. Awatalika ukuwa na malanda, awamunena wenga-wenga wakuti, Wuzye a. nene?
- 20 Awanena ati, A wumwi uwa wikumi na wawili, wino
- 21 akusomfya nani mu lweso. Amuno u Mwana muntu akupita, ndi muno yawalicilwanye ivyakwe weliwe: lelo Owe! ku muntu weyonye wino u Mwana muntu wakutililwa na weliwe, ngali calinji a cizima ku muntunye weyo ndi atele atakwatwa.
- 22 Vino wakulya, atola icakulya, ala wapepa, aputula,

- 23 awapa, ati, Tolani: woo a muwili wane. Atola
 ulupindi, ala wasalifya, awapa: wonsi awanjwela
 24 mwenemo. Awanena ati, Woo a wazi wane wi layano,
 25 wuno wazwila awavulé. Awence nkuwanena nkuti,
 Ntalinoyoka inye ivya vikomwa vya cimpensya, wusuke
 uwandanye wowo *wize* pano ndinwe ivipya mu wufumu
 wakwe Leza.
- 26 Awala wimbila ulwimbo, awafuma awaya ku
 mwamba kwe Olive.
- 27 Yesu awanena ati, Mwensi mwandimupinganwe:
 amuno yawalikwa yati, Ndiyuma umucemi, inonzi
 28 zisampanike mwalwe. Naponye ndizyulupuka,
 29 mbatanjilile ukuya ku Galileya. Ukuti Petro amunena
 ati, Nanti wonsi wize wapinganwe, lelo nenji pole.
- 30 Yesu amunena ati, Awence nkukunena nkuti, wewe
 ilelo, uwusikunye woo, apakuti mukolwe alamule yawili,
 31 watela wankana yatatu. Ukuwa avwanga nkaninye,
 ati, Nanti a kufwa, ngafwanga nawe, ntalikukana.
 Wonsi awumila umulimonga.
- 32 Awiza ku masyo yano watanji Gethsemane: anena
 \awasambilizi wakwe ati, Mwenji yikalani paa, pano
 33 nkupepa. Asenda Petro nu Yakobi nu Yohani, atalika
 34 awaluwaluwa nkaninye, awatamika icilume. Awanena
 ati, Umwezo wane wuli na malanda kutaluvile, amalanda
 35 ku mfwanye: yikalani paa, muwalolela. Apatilila
 katici, afika apona pansu, apepa kuti, ndi cingacitwa,
 36 impindinye yojo imupitile ukutali. Ati, Abba, Tata,
 ivintu vyonsi vingacitwa kwakwe wewe; mfuntusizya
 ulupindinye loo: lelo cino nene nkulonda pole, nkandi
 37 cino wewe ukulonda. Ayiza, azana waponecile,
 anena Petro ati, Simoni, wuzye waponecela? wuzye
 38 utanga ulolele iora lyonga? Lolelanji, muwapepa,
 alyakuti mutatelemucila mu kwelezwa: umwezo
 nacawuzyenye wukulondesya, ukuwa umuwili watonta.
- 39 Swinya anyocela, aya awapepa, akutaka amazwi
 40 yaliyonganye. Swinya anyoka ayiza, azana waponecile,
 amuno aminso yawo yanwamile; nanti apakuti
 41 wamanye icakumulolela. Ayiza impindi ya cititatu,
 afika awanena ati, Kanonzi ponecelanji, mupuze:
 ampela; impindi yaficila; lolani, u Mwana muntu

- 42 wakutililwa mu makasa ya wawembu. Katukani, tuyani tuwapita; lolani, wino akunkutilila wapalamila.
- 43 Napaponapapo, pano acili akuvwanga, Yuda ayiza, wumwi uwa wikumi na wawili, wali ni wumba ni zyampanga ni zyansonzo, wafuma kwakwe wasikapemba
- 44 wakulu na wakawalika na wasongo. Wino wamukutilizile wawapile icimanyilo, ati. Wino naya namufyompa, ye weliwe; mumusende, mumukolezye
- 45 nengo. Ala wiza, napaponapapo ayiza kwakwe weliwe,
- 46 ati, Rabi; amufyompa. Awamulema, awamusenda.
- 47 Ukuwa wumwi uwakwe wano wimilile penepo asomola ulupanga lwakwe, ayuma umuzya wakwe sikapemba
- 48 mukulu, amusenga ikutwi lyakwe. Yesu atolelela awanena ati, Wuzye mwamfumila ngati a kwe kapoka,
- 49 ni zyampanga ni zyansonzo ku kwizandema? Nawanga namwe mwi tempile amanda nu winji nkusambilizya,
- 50 nanti apakuti mundeme: ukuwa alyakuti a mawaliko yafiswe. Wonsi awamusya, awasamala.
- 51 Umulumendo wumwi amukonka, walinji nu mwenda wutiswe wakancizile, wowonye uwutupu: awamulema;
- 52 ukuwa asya umwenda wutiswe, asamala wowo.
- 53 Akakolezya Yesu kwakwe sikapemba mukulu: awawungana nawe wasikapemba wakulu na wasongo
- 54 na wakawalika. E Petro wamukonsile apatali, aya ayinjila mu musolongye uwakwe sikapemba mukulu; afika ayikala na wakayamwite, awakota umulilo.
- 55 Wasikapemba wakulu ni wungwe lyonsi awavwamba uwukalola wakwe Yesu nga wamukome; nanti apakuti
- 56 wawuzane. Amuno awavule wamuwipizyanga awowo,
- 57 uwukalola wawo nanti kuzumilizyania. Wamwi
- 58 awimilila, awamuwipizya, awati, Twivwile akuti, Namongola itempilenye lyoo lino lyazengwa na makasa, mu manda yatatu, nzenge linji ilisi lizengwe
- 59 na makasa. Naponye uwukalola wawo wutazumilizinie.
- 60 Esikapemba mukulu ayimilila mukasi, awuzya Yesu, ati, Usinakutolelela cimwi? a cani cino wakukusinila
- 61 waa? Ukuwa alanga amyalile, nanti kutolelela cimwi. Swinya anyoka sikapemba mukulu amuwuzya, amunena ati, Wuzye we Klisitu, uMwana wa Mucindikwa?
- 62 Yesu ati, A nene: mulilola "uMwana muntu ayisile kwi

kasa lya ndilo ilya maka, akwiza na mawingo ya ku
 63 *pela.* E sikapembe mukulu alepulanisa imyenda yakwe,
 ati, Nga tukufwa nu kulonda wakalola wANJI awa cani?
 64 Mwivwa imisiku: mukuti wuli mwenji? Wonsi
 65 awamupanzya awati wazipila imfwa. Wamwi awatalika
 awamuswilila, nu kumufumpa pa minso, awamusunci-
 lizya, wakumunena wakuti, Zimbula: awakayamwite
 awamupocelela mbali nu kumupama.
 66 VINO Petro ali pansi mu musolo, akwiza wumwi uwa
 67 wakazyana wakwe sikapemba mukulu; alola Petro
 akota umulilo, amulolecesya, ati, Nawenye walinji nu
 68 muNazara, e Yesu. Ukuwa akana, ati, Ntamanyile,
 nanti akwiluka ntilusile cino ukutaka: afumila ku
 69 mulyango; mukolwe alamula. Umukazyana amulola,
 atalika swinya ukunena wano wimilile ati, Wee a wumwi
 70 uwakwe woliwo. Ukuwa anyoka akana. Swinya vino
 pazimba katici wano wimilile awanena Petro awati,
 Nacawuzimanye we wumwi uwakwe woliwo; amuno
 71 we muGalileya. Ukuwa atalika awatipana, swinya
 awalapa, ati, Ntamanyile umuntunye wee wino
 72 mukutaka. Napaponapapo impindi ya citiwili mukolwe
 atinji nu kulamula. Petro ayizuka amazwi, muno Yesu
 wamunenezile ati, Apakuti mukolwe alamule yawili
 watela wankana yatatu. Ala watontongania atuluka
 awalila.

15.

1 Napaponapapo umutondo wasikapemba wakulu na
 wasongo na wakawalika, ni wungwe lyonsi, awapa-
 nzyania, awakunga Yesu, awamusenda, awamulemeke
 2 kwakwe Pilato. Pilato amuwuzya ati, Wuzye we
 Mfumu ya waYuda? Atolelela amunena ati, Wataka.
 3 Wasikapemba wakulu awamwamba ivintu vivule.
 4 Pilato anyoka amuwuzya swinya ati, Wuzye
 usinakutolelela cimwi? lola vino wakukwamba, ivintu
 5 vyavula vyoo. Ukuwa Yesu nanti apakuti atolelele
 cimwi; acino Pilato azunguka.
 6 Pa cakulya wawasapulilanga wumwi uwa mu nanda
 7 ya cingololo, wino wantu walondanga. Kwalinji wumwi
 wino watanji e Baraba, wakunzilwe na wano wapilusile,

- awantu wano mu kupilucilá koko wakomile wantu.
8. Iwumba alitalika aliya alimuwuzya aliti acite ndivino
- 9 wawacitilanga. Pilato awatolelela, ati, Mukulonda
- 10 kuti mbasapulile i Mfumu ya waYuda? Amuno
- wamanyile kuno wasikapemba wakulu wamulemesile
- 11 amuno a nkwini. Wasikapemba wakulu awasonjelecezya
- 12 iwumba awati nkani-nkani awasapulile Baraba. Pilato
- anyoká atolelela swinya awanena ati, Nga fwandi
- namucita cani, wino mukumwita mukuti a Mfumu
- 13 ya waYuda? Awapunda swinya awati, Musayike.
- 14 E Pilato awanena ati, Ngacani, nga wawifya cani?
- 15 Lelo awalusya ukupunda awati, Musayike. E Pilato
- awalonda kuti iwumba litime, awasapulila Baraba,
- awalemeka Yesu, ku kuyasayikwa, pano watela
- wamuvwapula.
- 16 Ivita avimukolezya mukasi mu musolo, wuno we
- 17 Pritori; awita iwungwe lyonsi. Awamuzwika ekaffi,
- awaluka icisyombo ca myunga, awamuzwika;
- 18 awatalika awamulamuka wakuti, Wukali, Mfumu ya
- 19 waYuda! awamupola ni tete ku mutwe, awamuswilila,
- 20 awamusokowalilá awamufukamila. Awala wamusoweka,
- awamuzula ekaffi, awamuzwika imyinjilo yakwe.
- Awamukolezya kunzi ku kuyamusayika.
- 21 Awakuwizya wumwi umupita-nzila, e Simoni wa ku
- Kureni, wafumile ku mpunda, eyisi wakwe Alesandro
- nu Rufu, awati tuye, alyakuti asende uwucinganike
- 22 wakwe. Awamuleta ku masyo e Golgota, yano yapilulwa
- 23 ukuti, Amasyo yi panga. Awamutwalila ivimpensya
- visanzinkine nu murra: nanti apakuti apocelele.
- 24 Awamusayika, awankana imyinjilo yakwe, awayipenda
- 25 awati, tulole yino wenga wasonda. Lyalinji a liora Iya
- 26 cititatu, awamusayika. Iwaliko Iya kwambwa kwakwe
- lyawalisilwe papela ilyakuti, MFUMU YA WAYUDA.
- 27 Awamusayika na wakapoka wawili; wumwi kwi kasa Iya
- 29 ndilo, wumwi kwakwe kamani. Wano wapitingananga
- penepo awamukwelengula, awayunzya imitwe, wakuti,
- Ehe! we muntu ukamongola itempile uzenga
- 30 mu manda yatatu, yitule, uyike ku wucingane.
- 31 Avino na wasikapemba wakulu awamusoweka pa lwawo
- na wakawalika, awati, Watulanga wanji; weni atanga

- 32 ayitule. Lekani Klisitu i Mfumu ya waYisirayeli kanonzi ayike ku wucinganike, alyakuti tulole nga tusuwile. Na wano wasayisilwe nawe awamukwelengula.
- 33 Alila iora lya citimutanda lyiza, akuwa imfinzi mu nsi yonsi alisuka aliwa a liora lya citimufundikambali.
- 34 Pi ora lya citimufundikambali Yesu apundisya ati, Eloi, Eloi, lema sabaethanei? cino cikusula ukuti,
- 35 Leza wane, Leza wane, nga wansila cani? Wamwi awakwe wano wimilila penepo, awala wivwa, awati,
- 36 Lolani, akwita Eliya. Wumwi asamala, afika ayizuzya epamba ni vimpensya vikantuke, atunga kwi tete, amupa ati anwe, ati, Lekani; tulole ndi pamwi Eliya wakwiza
- 37 amwisye. Yesu apunda izwi likulu, ataya umuzimu,
- 38 afwa. Umwenda wa mwi tempile awulepunkara pawili,
- 39 awufumilila papela awufika na pansu. Ala musika wa mwanda, wino wimilile penepo walunga na weliwe, walola kuno wataya umuzimu awonye, ati, Nacawuzimanye umuntunye wee walinji a Mwana'kwe Leza.
- 40 Palinji na wanacinye watambwanga lwa patali: mwakwe wawonye mwalinji Mariya wa ku Magadala, nu Mariya enyina wakwe Yakobi mutici nu
- 41 Yosi, nu Salome; wano, pano walinji mu Galileya, wamukonkanga, awamupyunjila; na wanaci wanji awayule wano wakwezile awaya nawe kwe Yerusalemu.
- 42 Ala ku amanguzi kwawa, muno kwalinji a kwa kuyania (akuli kuti, A wanda wa pa nkolelo pano isabata
- 43 litani lyize), akwiza Yosefu wa ku Arimateya, inkombe ndumbukwe, wino nawe walolelenga uwufumu wakwe Leza; ayinjila asinime mwakwe Pilato, afika alenga
- 44 umuwili wakwe Yesu. Pilato azunguka ndi afwile kali: ayita musika, amuwuzya ndi pano wafwila panyetelela.
- 45 Ala wivwa kwakwe musika, azumilizya Yosefu ukusenda
- 46 icala. Akala umwenda wutiswe, amwisya, amuvunjila mu mwenda wutiswe, amuwika mu nkungwe yino yafolonkonsilwe mwakwe mfuzi; atantazizya iwe pa
- 47 mtilyango wa nkungwe. E Mariya wa ku Magadala nu Mariya onyina wakwe Yosi awalola kuno walalisilwe.

16.

- 1 Alila isabata lyapita, Mariya wa ku Magadala nu
 2 Mariya *enyina* wakwe Yakobi, nu Salome, awakala
 3 uwusule wununcile, alyakuti wize wamupake. Mwe
 4 pwi uwanda wa kutalika wi sabata, awaya ku nkungwe
 5 ye ilanzi lyafuma. Wanenananga wakuti, Nga weni
 6 wandi akatutantazizye iwe pa mulyango wa nkungwe?
 7 awinuka, awalola kuno iwe litantazizwe: (amuno
 8 lyalinji a likulu kutaluvile). Awala winjila mu
 9 nkungwe, awalola umulumendo ayisile lwa ku ndilo,
 10 azwite umwinjilo wutali uwutiswe; awazunguka.
 11 Awanena ati, Mutacizunguke: mukuvwamba Yesu,
 12 umuNazara, wino wasayisilwe: azyulupusile; asi paa:
 13 lolani pano wamulambalisile! Lelo yanji, mukanene
 14 awasambilizi wakwe nu Petro muti, Wati akolela ku
 15 Galileya: akuno mwandi mukamulole, ndivino
 16 wawanenile. Awafuma, awasamala ku nkungwe;
 17 amuno ukuzakaza nu kusukumila vyawaponezile; nanti
 18 kunena wumwi cimwi; amuno watinanga.
- 19 Ala pano wazyulupuka mwe pwi pwanda wa kutalika
 20 wi sabata, atalika aoleka kwakwe Mariya wa ku
 21 Magadala, kwakwe wino wafumizye wademoni
 22 munenulambali. Aya anena wano wawanga nawe,
 23 pano wakulosya wakulila nu kulila. Weni awala wivwa
 24 wati a mupuma, walolwa nawe, nanti kuti wasuwile.
- 25 Pa nsizi pa vintunye vyoo aolecela wawili awakwe
 26 woliwo mu musango wunji, ye wakupita, wakuya ku
 27 zyampunda. Awapita awaya awanena wanji; na wonye
 28 nanti kuti wawasuwile.
- 29 Pa nsizi aolecela ku wikumi na wenga palwawo pano
 30 wisile pa cakulya; awakalipila ku kuntasuwila kwawo
 31 nu kukalambana kwa myezo, amuno watasuwizile wano
 32 wamuweni pano wazyulupuka. Awanena ati, Yanji
 33 mu nsi yonsi, muwalanda ivangeli ku vitumbulwa vyonsi.
 34 Wino akusuwila swinya wabatizwa alitulwa; ukuwa
 35 wino asinakusuwila alipanzwa. Ivimanyilo vyoo
 36 vilikonka wano wakuwila: waliwafumizya wademoni
 37 mwi zina lyane; swinya waliwawwanga indimi mpya;

- 18 waliwanyamula inzoka, swinya ndi wanwa icintu cimwi icikakoma, citalitela ciwacise; waliwawika amakasa pa walwale, awapola.
- 19 Nga i Mfumu e Yesu, pano wavwanga kwakwe waliwo, apocelwa mwi yulu, "*ayikala kwi kasa lya ndilo*
- 20 *ilyakwe Leza.*" Awafuma, awalanda monsinye, i Mfumu iwawomba nawo, nu kusimpisya amazwi ku vimanyilo vno vyakonkanga. Amen.

Ivangeli Lyakwe Mateyu

1.

1 **E**KALATA wa nkwatwa yakwe Yesu Klisitu, umwanakwe Davidi, umwanakwe Abrahamu.
2 Abrahamu apapa Yisaki; nawe Yisaki apapa
3 Yakobi; nawe Yakobi apapa Yuda na wanyina; nawe Yuda apapa Perezi nu Zera mwakwe Tamari; nawe
4 Perezi apapa Hesroni; nawe Hesroni apapa Aramu; nawe Aramu apapa Aminadabi; nawe Aminadabi apapa
5 Nasoni; nawe Nasoni apapa Salimoni; nawe Salimoni apapa Boazi mwakwe Rahabi; nawe Boazi apapa
6 Obedi mwakwe Ruti; nawe Obedi apapa Yese; nawe Yese apapa Davidi imfumu.

Nawe Davidi apapa Solomoni mwakwe muka Uri; nawe Solomoni apapa Rehoboamu; nawe Rehoboamu
7 apapa Abia; nawe Abia apapa Asa; nawe Asa apapa Yehosifati, nawe Yehosifati apapa Yoram; nawe Yoram apapa Uziya; nawe Uziya apapa Yotamu;
8 nawe Yotamu apapa Ahazi; nawe Ahazi apapa Hezekiya; nawe Hezekiya apapa Manasi; nawe Manasi
9 apapa Amoni; nawe Amoni apapa Yosiya; nawe Yosiya apapa Yekoniya na wanyina, pa mpindi ya kusendelwa ku Babuloni.

12 Pano wasendelwa ku Babuloni, Yekoniya apapa Salatieli; nawe Salatieli apapa Zerubabeli; nawe
13 Zerubabeli apapa Abiudi; nawe Abiudi apapa Eliyakimu; nawe Eliyakimu apapa Azori; nawe Azori apapa Sadoki; nawe Sadoki apapa Akimu; nawe Akimu
14 apapa Eliudi; nawe Eliudi apapa Elezari; nawe Elezari apapa Matani; nawe Matani apapa Yakobi;
15 nawe Yakobi apapa Yosefu e muka Mariya, mwakwe wino Yesu wakwasilwe, wino akwitwa ilyakwe Klisitu.
16 Acino inkulo zyonzi zili ikumi na zini ukufumilila kwakwe Abrahamu nu kufika kwakwe Davidi; nako

ukufumilila kwakwe Davidi nu kufika ku mpindi ya kukusendelwa ku Babuloni inkulo zili ikumi na zini; nako ukufumilila ku mpindi ya kukusendelwa ku Babuloni nu kufika kwakwe Klisitu inkulo zili ikumi na zini.

- 18 Muno inkwatwa yakwe Yesu Klisitu yalinji a monyemoo; walile nyina E Mariya akwimalwa nu E Yosefu, ye watani wasunkane, amanyikwa kuno
- 19 walinji na panji ku Muzimu Mwimicile. Nga Yosefu umulume, walinji a mulungamane, atalondanga ukumu-longola pa lwenze, ayelengania ati kamutaye ku
- 20 mbali. Ukuwa ala pano akwelengania ivintunye vyoo, lola, mungeli wa Mfumu amulolecela mu cilota, ati, Yosefu, we mwanakwe Davidi, utatina ukutwala Mariya e wakwako; amuno cino ali naco cafu-
- 21 ma ku Muzimu Mwimichile. Alikwata umwanamonsi; uyize umwite izina lyakwe YESU; amuno weliwe awino alitula awantu wakwe ku luwembu lwawo.
- 22 Lelo consi coo cacitwa, alyakuti cifswe icavwanzilwe ni Mfumu mu mutumwa, aciti.
- 23 *Lolani, emwali musimbe aliwa na panji,
Akwate umwanamonsi,
Wize wamwite izina lyakwe Emanueli,*
- 24 lino alili lyakuti, Leza ali naswe. Yosefu aziwuka acitila ndimuno mungeli wa Mfumu amunenezile,
- 25 atwala wakwakwe; nanti apakuti amumanye asuka akwata umwana umwanamonsi; amwita izina lyakwe YESU.

2.

- 1 Ala Yesu wakwatwa mu Betelehemu mu Yudaya mu manda yawe Herodi imfumu, lolani, awamano
- 2 awiza kwe Yerusalemu awafumilila kapela, awafika awati, Alikwi wino akwasilwe imfumu ya wa Yuda? amuno twaweni ulutanda lwakwe kapela, twiza
- 3 mufukamila. Ala Herodi imfumu wivwa, atamika,
- 4 nu Yerusalemu wensi apaliponga nawe. Awunganika apaliponga wasikapemba wakulu wonsi na wakawalika wa wantu, awawuzya ati, Wuzye Klisitu angakwatwa

5 kwi? Awamunena awati, Mu Betelehemu mu`Yudaya:
amuno yawalikwa awonye nu mutumwa yati,

6 *Wewenye Betelehemu nsi ya Yuda,
Usi we mutici ulutilizizye kumwi pakwe wasiyame
wa mu Yuda;
Amuno mwakwe wewe mulifuma kapanzya,
Wino aliwa a mucemi wa wantu wane
awa Yisraeli.*

- 7 Ngapano Herodi ayita awamano ku mbali, awawuzi-
cisya icetecete impindi yino ulutanda lwalolesile
8 Awatuma ku Betelehemu, ati, Yanji mukavwambisye
ivyana kana kako; mule mwamuzana, mwize munene,
9 alyakuti naninye njize mufukamile. Awala wivwa
imfumu, awapita; lolani, ulutanda, luno waluweni
kapela, aluwakolelela, alusuka aluya alwimilila pano
10 akana kako kalinji. Awala walola ulutanda
11 awasecela kutaluvile. Awinjila mu nanda awalola
akana nu Mariya e nyina; awapona pansu awakafu-
kamila; awasapula insawo zyawo, awakafimila
12 ivyawila, e golde nu wubani nu mure. Muno wasocezilwe
nu Leza mu cilota ukuti watanyocela kwe Herodi,
awayana ku mwawo inzila yinji.
13 Awala pano wapita, lolani mungeli wa Mfumu
alolecela Yosefu mu cilota, ati, Katuka, usende akana
kako nu nyina; usamalile ku Egupiti, ukawange
kweneko nsuke njize ukunene; amuno Herodi wandi
14 awavwamba akana kako kuti akalovye. Akatuka asenda
akana kako nu nyina uwusiku, afuma aya ku Egupiti;
15 alanga ali kweneko asuka Herodi afwa; alyakuti
yafiswe ayavwanzilwe ni Mfumu mu mutumwa, ayati,

Nisile umwanane inti afume mu Egupiti.

- 16 Ngapano Herodi, ala walola kuno awamano wamusula,
acimupantila nkaninye, atuma kweneko, akoma
awanawonsi wonsi, wano walinji mu Betelehemu, na mu
mbalinye monsi, awamazile imyaka yiwili na wacilinji,
alingania ni mpindi yino wawuzicisizye awamano.

- 17 Ngapano ayafiswe yano. yavwanzilwe nu Yeremiya umutumwa ayati,
- 18 *Izwi lyivwisilwe mu Rama,
Ukulila nu kulosya kukulu,
Rakelo akulilila awana wakwe;
Atanga asansamuswe amuno wasila.*
- 19 Ukuwa ala pano Herodi wafwa, lolani, mungeli wa Mfumu alolecela Yosefu mu cilota mu Egupiti
- 20 ati, Katuka usende a kana kako nu nyina, uye mu nsi ya Yisraeli: amuno wafwa wano wavwambanga
- 21 uwumi wa kana. Akatuka asenda akana nu nyina,
- 22 ayiza mu nsi ya Yisraeli. Ukuwa ala wivwa kuno Arkelawo wapyanile yisi eHerodi, wapanzanga mu Yudaya, atina ukuya kweneko; asocelwa mu
- 23 cilota, afuntucila mu tusi twa mu Galileya, ayiza ayikala mu kaya kano wakukwitanga wukuti Nazareti: alyakuti eifiswe eino cavwanzilwe na watumwa, ukuti aliwakwitwa a muNazareti.

3.

- 1 Mu mandanye yayo Yohani Kabatizya atunka,
- 2 awawila mu mayonde ya mu Yudeya, akuti, Tontolokwani mwe; amuno uwufumu wa mwi yulu
- 3 wapalamila. (Amuno wee weliwe wino watasilwe nu Yesaya umutumwa, ati,

*Izwi lyakwe wino akupunda mu mayonde, lyati
Yaniani inzila ya Mfumu,
Yololosyani ekumba wakwe.)*

- 4 E Yohani weni walinji ni eizwalo cakwe ica meya yakwe ngamila, nu musyangali wa mukowa mu mutembeleko wakwe; naco icakulya cakwe calinji
- 5 we makanta nu wuci wa mu londe. Akuya Yerusalemu kwakwe weliwe, nu Yudaya wensi, ni nsi
- 6 yonsi iyaliwilizya Yordani; awaya wabatizwa nawe mu luzi e Yordani, wakuzumila mawembuko yawo.
- 7 Ukuwa ala walola awavule awa waFalisi na waSaduki

- wakwiza kwi batizo. lyakwe, awanena .ati, .Mwe likwata lya nzoka uwawasocela weweni wati samalani
- 8 ukuvitwa kuno kukwiza? Twandi alani komani
- 9 ivikomwa ivyazipila nu kutontolokwa: mutakwele-
ngania muwayinena mukuti, Tuli nu tata e
Abrahamu: amuno nkuwanena nkuti, Lesa ali na
maka ukukatusizya Abrahamu awana ku mawenye
- 10 yaa. Na kanonzinye impasa yawikwa mwisika mu
miti: acaleka umuti wonsi wuno wusinakukoma
ivikomwa vizima wukaputulwa, awusumbilwa mu
- 11 mulilo. Nacawuzimanye nenji nkuwabatizya na
minzi ku kutontolokwa: ukuwa weni wino akwiza
pansizi pakwe nene andusizye amaka, wino ntazipila
ukusenda indyato zyakwe: weni aliwabatizya
- 12 nu Muzimu Mwimicile nu mulilo: wino ulupe
luli mwi kasa lyakwe, alipyela ulwano lwakwe; alilonga
amalezi yakwe mu nkoma, ukuti ilyelelo alyoce mu
mulilo wuntazima.
- 13 Nga Yesu afuma ku Galileya ayiza kwe Yordani,
14 kukwiza batizwa nawe. Ukuwa Yohani awamukania,
ati, cifwile nene ukuti mbatizwe nawe, nga
- 15 uwakwiza kwakwe nene? Ukuwa Yesu atolelela
amunena ati, Zumilizya kanonzi: amuno avino
catuyana ukuti tufisye uwulungamane wonsi. Nga
- 16 amuzumilizya. E Yesu, ala wapatizwa, vino wazuwuka
mu minzi: lolani, kupela akumwiyulicila, alola
Muzimu wakwe Leza akwika wa nkunda, akwiza
- 17 pakwe weliwe: lolani, izwi alifuma kupela, aliti, Wee,
a mwanane umukundwe, nkusecela mwakwe weliwe.

4.

- 1 Ngapano Yesu akolelelwa mu mayonde nu Muzimu
2 kukuya kwelezwa nu diabololo. Ala pano walalila
amanda ya musanya amakumi yani, na ya wusiku
3 amakumi yani, pansizi inzala imuluma. Ekelezya
ayiza afika amunena ati, Ndi we mwanakwe Leza,
4 unene amawe yaa yawe misumba. Ukuwa weni
atolelela amunena ati, Yawalikwa, yati, Umuntu
atandi awawa nu wumi ku musumba wutupu, nkandi

kwi, zwi lyonsi ilikufuma, mu mulomo wakwe Leza.
 5 Nga diabololo amutwala ku kaya kimicile; afika amwimika
 6 pa nsongo pi tempile, amunena ati, Ndi we mwana'kwe
 Leza, yiponie pansu : amuno yawalikwa yati,

Alisundila wangeli wakwe kwe wewe :

Walikwanka mu makasa yawo,

Alyakuti utize upunule icinama cako kwi' we.

7 Yesu amunena ati, Swinya yawalikwa, yati Utacelezye
 8 iMfumu eLeza wako. Swinya ediabololo amutwala pa
 mwamba wutali nkaninye, amulanjizya uwufumu wonsi
 uwa pa nsi paa, nu kueindama kwakwe woliwo :
 9 amunena ati, Ivintunye vyoo vyonsi nandi nkupe, ndi
 10 waponi pa nsi, wamfukamila. Ngapano Yesu amunena
 ati, Tina paa, Satana : amuno yawalikwa yati,
 Uwafukamila iMfumu eLeza wako, woliwe mutupu awili
 11. uwamupakata, Nga diabololo amusya; lolani, wangeli
 awiza awamupyunjila.
 12 Ala pano Yesu wivwa wati, Yohani walemekwa,
 13 afuntucila mu Galileya; asya Nazareti, ayiza ayikala
 mu Kapernaumi, kano kali mu mbali yakwe sumbi,
 mwakwe wamumpaka wakwe Zebuloni nu Nafutali :
 14 alyakuti, cifiswe icavwanzilwe nu Yesaya umutumwa,
 ati,

15 *Insi yakwe Zebuloni ni nsi yakwe Nafutali,*
Wulunga nu sumbi, ku mbalama kwe Yordani,
 16 *Galileya wa makandi, awantu awikala mu mfinzi*
Walola ukuwala kukulu. Na kwe wano wikala
mu nsi na mu cizyungani ca mfuwa,
Kwafumile ukuwala kwakwe woliwo.

17 Ukufumilila ku mpindinye yoyo Yesu atalika
 ukuwila, ukuti, Tontolokwani mwe; amuno uwufumu wa
 mwi yulu wapalamila.
 18 Ala akutandala mu mbali yakwe sumbi, e
 Galileya, alola awa ganda yonga wawili, e Simoni
 (wino wakumwitanga ilyakwe Petro), nu Andreyaya
 umunyina, wakusumbila ikonde mwe sumbi; muno
 19 walinji a walondo. Awanena ati, Nkonkani nene, nandi
 20 mbacite muwe mwe walondo wa wantu. Napaponapapo

- 21 awasya amakonde, awamukonka. Awaŷa wasyutuka papo, alola wanji wawili awa nanda yonga, e Yakobi umwana'kwe Zebediya, nu Yohani umunyina, mu wato apaliponga nu Zebediya eyisi, wakulimba amakonde
- 22 yawo; awita. Napaponapapo awasya uwato nu yisi, awamukonka.
- 23 Yesu awapitapita mu Galileya monsi, akusambilizya mu nanda zyawo izya kupepela, akuwila ni landwe lizima lya wufumu, akupozya ni misango yonsi ya matenda ni misango yonsi ya zyandwala mu wantu.
- 24 Ukulumbililwa kwakwe akukwila mu Suria monsi: awamuletela wonsi wano walwile, awalemilwe na matenda ya misangomisango, nu kulumwa awakwe wademoni, na wavipalazi, na wanamuzakaza; awapozya.
- 25 Amawumba makulu ayamukonka, ayafuma ku Galileya na kwe Dekopoli na ku Yerusalemu na ku Yedaya na ku mbalama kwe Yordani.

5.

- 1 Ala walola a mawumba, akwela mukasi mu mwamba :
2 ala wikalala pa nsi, awasambilizi wakwe awiza kwe weliwe : afumpula umulomo wakwe, awasambilizya, ati.
- 3 A walongo awasaluke mu muzimu : amuno uwufumu wa mwi yulu a wawo.
- 4 A walongo wano wakulosya : amuno weni walisansamuka.
- 5 A walongo awacimiyama : amuno weni walipyana insi.
- 6 A walongo wano inzala nu lusala vikuwalumila ku wulungamane : amuno weni waliyikuta.
- 7 A walongo awankumbu : amuno weni walipoccelela inkumbu.
- 8 A walongo awaswepa mu mwezo : amuno weni waliŷola Leza.
- 9 A walongo awakutasya : amuno weni waliwakwitwa wukuti a wana yakwe Leza.
- 10 A walongo wano wakuyimbila uwulungamane : amuno a wawo uwufumu wa mwi yula.
- 11 Mwe walongo pano wawasoweka, swinya wawayimvya,

- wawavwanjila ni vintu pyonsi vivipe uwufi wutupu, amuno a nene.
- 12 Muwawa ni cimwemwe muwazowela nkaninye: amuno icilambu cinu cakula mwi yulu: amuno a vino wayimvizye na watumwa awa pankolelo pakwe mwemwe.
- 13 Mwe mucelé wa mu nsi: ukuwa ndi umucele wasukuka nga cani cingawunovya? wutaciwanga a wuzima kwe kamwi ukuwa ukasumbwa kunzi
- 14 ukalyatanjilwa na wantu. Mwe kuwala kwa nsi. Akaya kano kazengwa papela pa mulundu
- 15 katangakafiswe. Nanti ndi wakozya ulukozyo wasiluwika kwisika kwe mpokoso, nkandi pa eilemelo: nga aluwalila wonsi awali mu ganda.
- 16 Avino lekani ukuwala kwinu kuwalo 'pankolelo pa wantu, alyakuti walole imilimo yinu imizima, nga wacindamike u Monsi winu wino ali mwi yulu.
- 17 Mutakwelengania mukuti niza konona isundo nanta
- 18 watumwa: ntiza konona ukuwa niza fisya. (Amuno nacawuzimanye nkuwanena ukuti, Kusuke kupela ni nsi vizimanjike akawaliko konga nanta kasongo kongo katalizimanjika kumwi kwi sundo, visuke ivintu vyonsi
- 19 vize vicitwe. Acino wino wiza wasula lyonga ilya masundo yaa amaticitici; wasambilizya na wantu awowonye aliwakwitwa ukuti a mutici nkani mu wufumu wa mwi yulu: ukuti wino wiza wayatontela, wasambilizya, aliwakwitwa ukuti a mukulu mu wufumu
- 20 wa mwi yulu.) Amuno nkuwanena nkuti, mutanga mwinjile mu wufumu wa mwi yulu nawanda, saku ndi uwulungamane winu wacila uwa waFalisi na wakawalika peni.
- 21 Mwiwwa kuno cavwanzilwe ku wakali icakuti, Utakoma; wino wiza wakoma aliwa mu wulwani wi
- 22 panzyo: wino wiza wanena umunyina wati, Raka, aliwa mu wulwani wi pembo; na wino wiza wati, Liwese we, aliwa mu wulwani wakwe gehena wa mulilo: ukuwa nenji nkuwanena nkuti, Wensi akuvitilwa
- 23 umunyina alisindwa pakwe Leza. Acaleka ndi ukufima icawila pi leza, swinya ukwizuka penepo, kuno umwinaso
- 24 wakutinsyania kamwi, usya icawila cako pa nkolelo pi leza, uwapita, utela uya amuya amulanjililani nu

- mvinaso, ngapano uwakwiza kukufima icawila cako.
- 25 Uzumiliziyana nu similandu wako zūwa, pano uli nawe mu nzila; alyakuti atize similandu weyo akulemeke kwakwe kapanzya, nawe kapanzya akulemeke ku musikali, usumbilwe mu handa ya vingololo.
- 26 Nacawuzimaye nkukunena nkuti, utanga ufume mwenemq usuke ulipe na kakopala kakumalizyanye.
- 27 Mwivwa kuno cavwanzilwe icakuti, Utazeleluka:
- 28 ukuwa nenji nkuwanena nkuti, Wensi wino akulola umwanachi itonto, ye watazeleluka nawe kali mu mwezo
- 29 wakwe. Ndi linso lyako ilya ndilo likukupunzya, ulifolowole, ulisumbe ulifumye kunuli: amuno a cakuwosya kwakwe wewe ndi conga ica muwili calowa, nanti apakuti umuwili wako wonsi wusumbilwe mwakwe
- 30 gehena. Swinya ndi kasa lyako ilya ndilo likukupunzya, uliputule, ulisumbe ulifumye kunuli: amuno a cakuwosya kwakwe wewe ndi conga ica muwili wako calowa, nanti apakuti umuwili wako
- 31 wonsi wuye mwakwe gehena. Canyosile acivwangwa
- 32 ukuti, Wino wiza wawinga umuci, amuleka amupa ekalata wa kusyana, ukuwa nenji nkuwanena nkuti, Wensi wino akuwinda umuci, ye akumzelelusa, sika ndi a ku mulandu wa wuzelele: na wino wamutwala pano wawingwa ye akuzeleluka.
- 33 Swinya mwivwa kuno cavwanzilwe ku wakali icakuti, Utacilape mwalwe, ukuwa uwafisya ivilapo
- 34 vyako ku Mfumu: ukuwa nenji ukuwanena nkuti, Mutacelezya ukulapa; nanta liyulu, amuno a
- 35 ndulu yakwe Leza; nanta musili, amuno a eitambalilo ca manama yakwe; nanti wo Yerusalemu, amuno
- 36 a kaya ka Mfumu nkulu. Nanti akulapa umutwe wako utacilape, amuno utanga upilule ulunyele lumwi luwe
- 37 a lutiswe pamwi luwe a lutifi. Ukuwa muleke umuvwango winu wuwe awakuti, Eta, eta; pamwi awe, awe, cino calusya vyoo, ye cafuma ku wuwipe.
- 38 Mwivwa kuno cavwanzilwe aciti, Ilinso aviyanana ni linso liwuye, nalyo ilino ni lino liwuye: ukuwa nenji
- 39 nkuwanena nkuti, Mutakanuzya wino a muwipe: ukuwa wino wakupama kwi tama lyako ilya ndilo,
- 40 umupilulila ni wuyenye. Ndi umuntu wumwi akasi

- akutwale kwi pembo ngasende umwinjilo wako,
 41 umutayila ni cilundo cakonye. Ndi wino wakufyen-
 jelecezya wapita umulundu wonga, amupita nawe
 42 yiwili. Umupa wino akukulenga, utamupa inkonto na
 wino akulonda ukwazima kunuli.
 43 Mwivwa kuno cavwanzilwe icakuti, Ukunde umukaya
 muwuyo, uwavitiwa umulwani: ukuwa nenji
 44 nkuwanena nkuti, Kundanji awalwani winu, swinya
 45 muwapepela wano wakuwayimvya; alyakuti muwe mwe
 wana wa Monsi winu wino ali mwi yulu; amuno
 akaleka ilanzi likufumila awawipe na wazima,
 akatuma invula ku walungamane na kwakwe
 46 wantalungamana. Amuno ndi mwakunda wano
 wawakunda, nga ye muli na cilambu? Wuzye
 47 awasanguzi wasicita awuliwonga? Ndi mwalamuka
 awinaso watupu, nga ye mwalusya pa cani? wuzye
 48 amakandi yasicita awuliwonga? Acaleka namwenye
 mulifisya ndivino u Monsi winu wino ali mwi julu
 wafisya.

6.

- 1 Cenjelani alyakuti mutize muwacita uwulungamane
 winu pa wantu, alyakuti muwalolwa nawo: nkeni
 fwani ye musu ni cilambu ku Monsi winu wino ali
 2 mwi yulu. Acaleka pano ukupa ivyawila utacume
 injoma pa nkolelo pakwe wewe, ndivino wakacenjezya
 wakacita mu njanda zya kupepela na mu misolo, alyakuti
 wacindamikwe na wantu. Nacawuzimanye nkuwanena
 3 nkuti, Wapocelala lyankani icilambu cawo. Ukuwa
 wenji pano ukupa ivyawila utaleka ikasa lyako ilyakwe
 kamani alimanya cino ikasa lyako ilya ndilo likucita;
 4 alyakuti ivyawila vyako viwe ukuvwame: nga u
 Monsi wako wino akalola ukuvwame, akunyosezye vinji,
 5 Napano mukupepa mutize muwawa ndivino waka-
 cenjezya: amuno wakunda ukwimilila nu kupepa
 mujanda zya kupepela na mu mafunku ya misolo,
 alyakuti walolwe na wantu. Nacawuzimanye
 nkuwanena nkuti, wapocelala lyankani icilambu
 6 cawo. Ukuwa wenji, ndi pano ukupepa, uyinjala
 . ku ntanda, ula wiyala ku mulyango icisakati

- cako, ùpepa ku Monsi wako wino ali ukuvwame, uga, uMonsi wako wino akalola ukuvwame akunyosezye.
- 7 Na pa kupepa mutavundulania yundulania, ndivino amakandi yakacita: amuno wakwelengania wakuti ku
- 8 kuvwanga kwawo kukulu waliyivwikwa. Acaleka mutawa wakwe woliwo: amuno, uMonsi winu wamanya
- 9 vino. mwasowelwa pano mutani mumuwuzye. Acaleka muwapepa awonye muwati; Tata witu we muntu uli
- 10 mwi yulu, Lyimicilwe izina lyako. Uwufumu wako wize.
- 11 Ukulonda kwako kucitwe, ndivino mwi yulu, avino na
- 12 mu nsi. Icakulya citu ici lelo utupe ilelo. Ututetele impa zitu, ndivino naswe twawatetela awampa zitu.
- 13 Utize ututwale mu kwelezwa, ukuwa utupulumusye
- 14 ku muwipe. Amuno ndi mukutetela awantu uwupulumusi wawo, uMonsi winu uwa mwi yulu aliwatetela
- 15 namwe. Ukuwa ndi musinakutetela awantu uwupulumusi wawo, nanti a Monsi winunye ataliwatetela uwupulumusi winu.
- 16 Acaleka pano mukulalila umwenzu, mutize muwawa ni mpumi mfwilimane wakwe wakacenjezya: amuno wakonohanga. impumi zyawo, alyakuti waloleke ku wantu, ukuti wakulalila umwenzu. Nacawuzimanye nkuwanena mwemwe nkuti, wapocelela lyankani
- 17 icilambu cawo. Ukuwa wewe, ndi ukulalila umwenzu, upakala amafuta ku mutwe wako, nga usamba na ku
- 18 minso; alyakuti utalolwa na wantu kuno ukulalila umwenzu, nkandi uMonsi wako uwa fisama: ngapano uMonsi wako, wino akalola ukufisame, akulambule wewe.
- 19 Mutize muwayisengulila imboto mu nsi moo, muno akawunguzi ni miloso vikulya, muno awaño
- 20 wakulepula nga wiwa nu kwiwa: ukuwa muyisengulile imboto mwi yulu, kuno nanta kawunguzi nanta miloso visilya, kuno awaño wasilepula nanta
- 21 kwiwa: amuno kuno kuli mboto yako, a kuno nu
- 22 mwezo wakonye awulanga wuli. Ulukozyo lwa muwili a lilinso: acaleka ndi linso lyako a lizima,
- 23 umuwili wako wonsi awulanga wuli mpe. Ukuwa ndi linso lyako lyawipa, umuwili wako wonsi awulanga wuli ni mfinzi fi. Acaleka ndi ukuwala

- kuno kuli mwákwe wewe a mfinzi, ye imfinzi
- 24 yoyonye yakula wuli! Pasi umuntu wino angawombela
imfumu ziwili: amuno pamwi angapata yimwi, akunde
imbuye; nanti pamwi angawaka yimwi, aconjole
imbuye. Mutanga muwombole Leza mbali ni nsawo.
- 25 Acaleka nkuwanena mwemwo nkuti, mutize muwatezela
uwumi winu, icakuti muwalya, nanta cakuti muwanjwa;
nanti a ku muwili winu, icakuti muwazwala. Wuzye
uwumi utalusya icakulya? nawo umuwili wuzye
- 26 wutalusya ivizwalo? Lolani, ivinyunyi vya mupela
visitanda, visisinja, visilonga mu nkoma; á Monsi winu
uwa mwi yulu akuvilela. Wuzye mwenwe mutakula
- 27 uwuzi mwavilusya? Weweni pakwe mwemwe wino
angayonjelezya umukono wonga pa cimo cakwe
- 28 ku kuteza; Ngafwanc mukutezela cani ivizwalo?
Tontonganiani na maluwa ya mu londe, muno
- 29 yakumelela; yasinakuzunkuntika, yasiposa: naponye
nkuwanena nkuti, nanti we Solomoninye mu kucindama
kwakwe konsi, atatela ayembe wakwe limwi
- 30 lyonyelyoo. Ukuwa ndi Leza akazwika awonyewoo
amasote ya londe, yano yakula yalipo ilelo, awuca
mutondo ayasumbilwa mu mulilo, wuzye atanga
awazwiko mwemwe alutilizye, Okwa mwe wi suwilo tici?
- 31 Acaleka mutize muwateza, muwati, Nga twandi tulye
cani? nanti akuti, Twawanjwa cani? nanti akuti,
Twazwala cani? (Vyonsinye vyoo, avino amakandi
yakavwamba); amuno uMonsi winu uwa mwi yulu
- 33 wamanya kuno mukusowelwa vyonsinye vyoo. Ukuwa
mutete muvwambe uwufumu wakwe, nu wulungamane
wakwe; ngapano vyonsinye vyoo vyonjelezwe kwakwe
- 34 mwemwe. Acaleka mutize muwateza mutondo: amuno
umutondo wuliyitezela. Uwuwipe wa wanda wonsi
wuyine ku wanda wowonye.

7.

- 1 Mutize muwapanzwa, alyakuti namwe mutapanzwa.
2 Amuno ipanzyo lino mukupanzizya, alili namwenye
mulipanzizwa: nu namwezyo wino mukwelelezzya
3 a wino namwenye muliyelelezzya. Nga fwani acani

- cino ukulola iciswaswa cino cili mwi linso lya mwinaso, ukuwa nanti kutontongania ni cimuti cino cili mwi linso
- 4 lyako? Nga fwani uganena umwinaso wuli, uti, Ale, nkufumye iciswaswa cino cili mwi linso lyako; lolani
- 5 napano icimuti cili mwi linso lyako; we kacenjezya, pakutalika tela ufumye icimuti cino cili mwi linso lyako; ngapano uwalola icete pa kufumya iciswaswa cino cili mwi linso lya mwinaso.
- 6 Mutize muwapa wasimbwa icintu cimicile, nanta kusumba uwukasi wutale winu pakwe wakapoli, amuno pamwi wangawulyatanjila na manama yawo, nga wapoluluke, wawalepulanie.
- 7 Lenganji, cilipwa kwakwe mwemwe; vwambanji, mulizana; kojonsyanji, ciliyiyulilwa, mwemwe:
- 8 amuno wensi wino akalenga akapoccelela; na wino akavwamba akazana; na wino akakojonsya akakwi-
- 9 yulilwa. Nanta muntuci pakwe mwemwe, wino ndi umwapa'kwe wamulenga umusumba, amupe
- 10 ive; nanti ndi wamulenga inswi, amupe inzoka?
- 11 Nga fwani ndi mwemwe, mwe wawipe, mwamanya ukupa 'awana winu ivyawila vizima, alilutilizya wuli umonsi winu wino ali mwi yulu pa kuwapa ivintu
- 12 vizima wano wakumulenga? Acaleka ivintu vyonsi vino mukulonda awantu wawacitila, a vino namwenye muwawacitila awowonye: amuno conyecoo a lisundo na watumwa.
- 13 Yinjilanji pa mpongolo mfyenenkane: amuno impongolo we mwasa, ni nzila yapapatala, yino yalungama kwi lowelwe, acaleka awavule wano
- 14 wakwinjila mwenemo. Amuno impongolo a mfyenenkane, ni nzila yafyenenkana, yino yalungama ku wumi, acaleka wali watici, wano wakuyizana.
- 15 Muwacenjela na watumwa wa wufi, wano wakwiza / kwakwe mwemwe ni vizwalo vya nonzi, ukuwa mukasi
- 16 a mpumpi nkangu. Mwandi muwawamanyila ku vikomwa vyawo. Wuzye wakakuntula ivimpensya ku
- 17 myunga, nanta maku kwe nkololwe? Avino umuti wuzima wonsi wukukomanga ivikomwa vipuma; ukuwa
- 18 umuti wuwipe wukukomanga ivikomwa viwole, Umuti wuzima wutanga wukome ivikomwa viwole, nanta

- muti muwipe wutanga wukome ivikomwa vipuma.
- 19 Umuti wonsi wuno wusinakukoma ivikomwa vipuma
- 20 wukuputulwa, awusumbilwa nu mulilo. Acaleka
- 21 mwandi muwawamanjila ku vikomwa vyawo. Wensi
wino akulu, kunena nene akuti, Mfumu, Mfumu,
ataliyinjila nu wufumu wa mwi yulu, nkandi wino
akacita ukulonda kwa Monsi wane wino ali mwi yulu.
- 22 Awavule nu wanda wowonye waliwati kwakwe nene,
Mfumu, Mfumu, wuzye tutatumilwanga mwi zina lyako,
musa mwi zina lyakonye amuno twawinjilanga
wademoni, musa mwi zina lyakonye amuno twacitilanga
- 23 ivikalambane vivule? Ngapano njize mbazumilizye
inti, Ntawamanyile na kalinye: ntinilani pano
- 24 mwe wakatinsyana. Acaleka wensi wino akwivwa
amazwi yane yanyeyaa, akuyatontela, alikolanizwa
ku muntu mucenjele, wino wazenzile inanda yakwe
- 25 pakwe mfuzi: imvula iwatonya, imilamba iwatantala,
nu muza awuwapupa, nga aviwakuma inanda yoyonye;
ukuwa nanti kuti ipone: amuno yasimfilwe pakwe
- 26 mfuzi. Na wensi wino akwivwa amazwi yane yanyeyaa,
nanti kuyatontela, alikolanizwa kwi silu lya muntu,
- 27 wino wazenzile inanda yakwe pa luselesenga: imvula
iwatonya, imilamba iwatantala, nu muza awuwapupa,
nga viwakuma pa inanda yoyonye; ngapano ipona:
ukupona kwakwe yoliyo a kuwipa nkaninye.
- 28 Ngukuti pano Yesu wamala amazwinye yaa,
- 29 amawumba ayasukumila ni sambilizyo lyakwe: amuno
wasambilizyanga ngata wino wavula maka, ndivino
wakawalika wawo pole.

8.

- 1 Ala pano watantamuka umwamba, amawumba
- 2 makulu ayamukonka. Lolani, ngu wamambombo aya
kwakwe weliwe afika amufukamila, ati, Mfumu, ndi
- 3 ukulonda, ungantelefya. Nga akunzulula ikaša lyakwe,
amulema, ati, Nkulonda, telepa. Ngapano amambombo
- 4 yakwe ayafika ayati nu kutelefwa. Yesu amunena ati,
Ielo, utize uwanena nawumwi; ukuwa pitanga,

ukayilanjizye kwakwe sikapemba, ufime ni cawila, cino Musa wasunzile, a cimanyilo cako.

- 5 Ala pano winjila mu Kapernaumi, emusika wa
- 6 mwanda aya kwakwe weliwe, awamulambilizya, akuti, Mfumu, umulumendo wane alazile mu nanda, walwala
- 7 enamuzakaza, akutamika kutaluvile. Amunena, ati,
- 8 Nene nakwiza mupozye. Nga musika wa mwanda amutolelela ati, Mfumu, ntainye kuti wewe ukinjile mu musakasa, wane: ukuwa vwanga izwi tapu, nga
- 9 umulumendo wane apozwe, amuno naninye indi pansi pa maka, indi ni vita vino vili-pansi pakwe nene; ndi nanena wumwi nati, Pita, apita; winji, ndi nati, Zanga, ayiza; na ku muzya wane, ndi nati, Womba
- 10 coo, awomba. Nga ala Yesu wivwa wonyewoo, azunguka, ngapano anena wano wamukonsile, ati, Nacawuzimanye nkuwanena mwemwe nkuti, Nsitela nzane isuwilo kulu ndi lyoo, awe, nanta mu Yisraelinye.
- 11 Nkuwanena mwemwe nkuti, Awavule walifumilila kapela na kasika, waliyiza wikale nu Abrahamu, nu Yisaki, nu
- 12 Yakobe, mu wufumu wa mwi yulu: ukuka awana wa mu wufumu waliwinjilwa kunzi mu mfinzi: kulipona
- 13 inkuta nu kulumania mino. Ngapano Yesu anena emusika wa mwanda ati, Pitanga, ndi muno wasuwilila, avino ciwe kwakwe wewe. Umulumendo wakwe apozwa mwi oranye lyolyo:
- 14 Nga ala Yesu waya mu nanda yakwe Petro, alola
- 15 nyinavyala alazile alwile umuwili. Amulema pi kasa, umuwili awumutaya; akatuka awamupyunjila.
- 16 Akula kwila, awamuletela awavule wano walemwa wademoni: afumya imizimu ni zwi, apozya na wano
- 17 walwile wonsi. Alyakuti cino cavwanzilwe nu mutumwa e Yesaya cifiswe, ukuti, Weliwenye nalwakwe watozile ukutotowala kwitu, asenda na matenda yitu.
- 18 Ngapano ala Yesu walola amawumba makulu
- 19 yamuliwilizya, awanena ati walambe ku mbalama. Ngapano kawalika wenga aliza afika amunena ati, Musambilizya, nandi nakukonka konsi kuno ukuya:
- 20 Nga Yesu amunena ati, Wamumbwe wali ni micembo, ni nyunyi zya mupela zili ni visalanga; ukuwa u Mwana
- 21 muntu asi na pa kulambalika umutwe wakwe. Na winji

- uwa wasambilizi amunena ati, Mfumu, unzumilizye
 22 ntele mpite nkazike etata. Ukuwa Yesu amunena ati,
 Nkonka; uleke awafwe wazike awafwe wawo.
 23 Walile winjila mu wato, awasambilizi wakwe
 24 'awamukonka. Lolani, umuza wukulu awukatuka
 mwakwe sumbi, nga cino uwato awuwasiwila ku
 25 majwimbi: ukuwa weni waponecile. Ngapano
 awiza kwakwe weliwe, awamuziwula, awati, Tutule,
 26 Mfumu; twafwa. Ngapano awanena ati, Nga cani cino
 mukutotema, mwe wi suwilo tici? Ngapano akatuka,
 alesya umuza nu sumbi; akuwa ukutekana kukulu.
 27 Awantu awazunguka, wakuti, Nga muntuci wenyewee,
 wino nanta muza nu sumbi vikumutontela?
 28 Ngapano ala wafika ku mbalama ku nsi ya waGadara,
 awasunkana na wantu wawili awakwe wademoni,
 wafuma ku malalo, awakali kutaluvile, acino umuntu
 29 wumwi atapitanga mu nzila yoyo. Lolani, awapaza-
 muka, awati, Nga tuli wuli nawe: we Mwana'kwe
 Leza? wuzye wiza koo mukutulumya pano impindi
 30 icili ukuficila? Lelo palinji uwufyo wakwe
 wakapoli awavule, walyanga apatali pakwe waliwo.
 31 Wademoni awamulambilizya, awati, Ndi. watufumya,
 32 ututume mu wufyo wakwe wakapoli. Ngapano
 awanena ati, Yanji. Awafuma, awaya awinjila mwakwe
 wakapoli: lolani, uwufyo wonsi awusamalila ukuta-
 33 ntamuke mwakwe sumbi, awulowa mu minzi. Nga
 wacemi awasamala, awaya mu kaya, awataka vyonsi,
 34 na cino caponezile awakwe wademoni. Lolani,
 akaya konsi akafuma kukuyasunkania Yesu: nga awala
 wamulola, awamulambilizya kuti afume mu nsi zyawo.

9.

- 1 Ngapano ayinjila mu wato, alamba, ayiza mu kaya
 2 kumwakwe. Lolani, awamuletela wino walwala
 namuzakaza, alazile pa citala: ala Yesu walola isuwilo
 lyawo anena namuzakaza ati, Mwana, sankana; amawem-
 3 buko yako yatetelwa. Lolani, nga wakawalika wamwi
 awavwanga mu myezo yawo awati, Wee akusamula
 4 Leza. Yesu ala walola amelengania yawo ati, Nga

- muno cani cino mukwelengania uuwuwi mu myezo
- 5 yinu; Wuzye icipepoke a cani, ukuti, Amawembuko
- 6 yako yatetelwa; nanta kuti, Katuka, uwapita? Ukuwa alyakuti mumanye kuno u Mwana muntu ali na maka mu nsi moo ukutetela amawembuko (ngapano anena namuzakaza ati), Katuka, tola icitala cako, uwapita
- 7 ku nanda yako. Ngapano akatuka, aya ku nanda
- 8 yakwe. Ukuwa ayala amawumba yalola conyeeoo, ayatina, ayacindamika Leza, wino wapa ku wantu amaka ya mwata wonyewoo.
- 9 Ala Yesu akupita ye wafuma paponye, alola umuntu, e Mateyu, ayisile apa kutulila imitulo: amunena ati, Nkonka. Akatuka amukonka.
- 10 Ngukuti wikala pa cakulya mu nanda, lolani, awasanguzi wavule na wawembu awiza awikala nu
- 11 Yesu na wasambilizi wakwe. Awala awaFalisi walola, awanena awasambilizi wakwe awati, Nga cani cino u Musambilizya winu akulya na wasanguzi
- 12 na wawembu? Ukuwa ala wivwa ati, Awapuma watangawafwa nu kulonda injanga, nkandi wano
- 13 walwala. Ukuwa yanji mukasambilile cino coo eikusula cino cati, Nakunda inkumbu, inzuwi pole: amuno ntatunjila ukwita awalungamane, ukuwa wawembu.
- 14 Ngapano awasambilizi wakwe Yohani awiza kwakwe weliwe, awafika awati, Nga cani cino sweswe na waFalisi tukulalila umwanzo ciwiciwiciwi, ukuwa
- 15 awasambilizi wako wasilalila umwanzo? Ngapano Yesu awanena ati, Wuzye awana wa winga wanggalosya ponsi pano siwanga acili ali nawo? ukuwa amanda yaliyiza, pano, siwanga alisendwa kwakwe woliwo, apano
- 16 waliwalalila umwanzo. Swinya pasi umuntu wino akapatika impatikwa ya ku mwenda wupya ku wukali, amuno icipatikwanye cinganyonkoka ku mwinjilo,
- 17 nga itolo likule. Nanti awantu wasiwike ivimpensya vipya mu myuwa mikali: amuno imyuwa ingalepuka, ivimpensya vitike, ni myuwa iyononeka: ukuwa wakawika ivimpansya vipya mu myuwa mipya, nga avipokwa vyonsi vyowili.
- 18 Ala akuvwanga ivintunye vyoo kwakwe woliwo, lolani, umuntu songo ayiza, afika amufukamila, ati,

- Umwana'ne umwanamwanaci wafwa kanonzinye
 kaa: ukuwa zaŋga uwife ikasa lyako pakwe, weliwe,
 19 awe nu wumi. Nga Yesu akatuka, amukonka, na wasa-
 20 mbilizi wakwenye: Lolani, umwanaci wino wazwanga
 uwazi imyaka ikumi na yiwili, amufuma ku nsizi,
 21 akumvya umuko wa mwinjilo wakwe: amuno mu
 mwezo wakwe watili, Ndi nakumvya ukukumvya
 22 kutupu umwinjilo wakwenye, nandi mpozwe. Ukuwa
 Yesu apiluluka amulola ati, Mwana, sankana, isuwilo
 lyako lyakupozya. Ngapano umwanaci apolela pi
 23 oranye lyolyo. Ala Yesu winjila mu ŋanda yakwe
 songo, alola wakalizya wakwe pembe, ni wumba
 24 likupomya, ati, Funtukani: amuno umwana atafwile
 ukuwa aponecile. Ngapano awamuseka awamusula.
 25 Ukuwa alila iwumba lyafumwa, ayinjila mwenemo,
 amulema pi kasa; ngapano umukazyana weyo akatuka.
 26 Imbila yoo iya ilunga mu nsi yoyonye yonsi.
 27 Ngapano Yesu wafuma paponye vino akupita, intonko
 ziwili azimukonka, aziwapunda zikuti, Tufwile
 28 inkumbu, we mwana'kwe Davidi. Ala winjila mu
 ŋanda, intonko aziza kwakwe weliwe: ngapano Yesu
 azinena ati, Wuzye mukusuwila mwe, ukuti ndi na
 29 maka ukucita coo? aziti, Eta, Mfumu. Ngapano
 akumvya aminso yawo, ati, Ndi cicitwe kwakwe mwemwe
 30 ndi-muno mukusuwilila. Aminso yawo ayiyulwa. Nga
 Yesu awakomelezya, ati, Muwalola mutaleka umuntu
 31 wumwi amanye. Ukuwa, awafuma, awasasya imbila
 yakwe mu nsi yonsi yoyonye.
 32 Vino wafuma, lolani, kwakwo weliwe akuletwa
 33 umuntu ewiwi uwakwe demoni. Ngapano ala demoni
 wawingwa, ewiwi awawwanga: nga amawumba
 ayazunguka, yakuti, Cisifela cilolwe wonyewoo. mu
 34 Yisraeli. (Ukuwa awaFalisi awati, Akufumizya
 wademoni nu mweni wademoni.)
 35 Ngapano Yesu awapita monsinye mu twaya
 na mu zgampunda, akusambilizya mu ŋanda zyawo
 izyakupepela, akuwizya ilandwe lizima ilya wufumu,
 nu kupozya indwala zya misango misango na matenda
 36 ya misango misango. Lelo ala walola amawumba,
 icilanda acimulema kwakwe woliwo; amuno watamikaŋga

- waluwaluwanga, ngata ntonzi zino zisi nu mucemi.
 37 Ngapano anena wasambilizi wakwe ati, Nawuzyenye ivizawalo vyata vivula, ukuwa awawomvi wacepa.
 38 Acaleka pepelezyanji Mfumu ya vizawalo alyakuti itume awawomvi ku vizawalo vyakwe.

10.

- 1 Ngapano ayita awasambilizi wakwe ikumi na wawili, awapa amaka ya pa mizimu miwipe, ukuti wayiwinga, nu kupozya amatenda ya misango yonsi ni ndwala zya misango yonsi.
 2 Lelo amazina ya wapositile ikumi na wawili a yaa : Uwakutalika, we Simoni, wino akwitwa ilyakwe Petro, nu Andreyu umunyina; e Yakobi umwana'kwe Zebediya,
 3 nu Yohani umunyina; e Filipu, nu Bartolomeyu; e Tomasi, nu Mateyu umusanguzi; e Yakobi umwana'kwe
 4 Alifeyu, nu Tadeyu; Simino umuKanani, nu Yuda
 5 Iskarioti, wino wamukutilizile. Wanyewaa ikumi na wawili Yesu awatuma, awakomelezya ati,
 Mutize muwapita mu nzila yimwi iya makandi, nanti
 6 a kwinjila mu kaya kamwi aka waSamariya : ukuwa ukulusyenye yanji ku ntonzi nsowe izya mu nanda yakwe
 7 Yisraeli. Mwala mwapita mukawizyange, mukuti,
 8 Watawupalamila uwufumu wa mwi yulu. Muwapozya awalwale, muwazyulupula awafwe, muwatelefyaw
 awamambombo, muwawinga wademoni : mwapocelela
 9 uwila namwe muwapa uwila. Mutize muwapaya golide, nanti we silverinye nanta makopalanye mu mvunga
 10 zinu; nanta muwa wa pa nzila, nanta myinjilo yiwili, nanta ndyato, nanta nsonzo : amuno umuwomvi
 11 wazipila icakulya cakwe. Mukala mu kaya konsi na mu mpunda muno mwaya mwinjila, amulondowozya
 wino wazipila mwenemo; amuno amulanga mwisile
 12 amusuka amupita. Mukala pa kwinjila mu nanda,
 13 amuyilamuka. Ndi nanda yazipila, amuleka umutende winu awuyiponela : ukuwa nidi itazipila, amuleka
 14 umutende winu awuwanyocela. Na wensi wino wakana ukuwapocelela, nanti akwivwa amazwi yinu, muwala pa kufuma mu nanda yoyonye nanta mu kaya

- kakonye, amukunkumula itukumbu mu' matamba
 15 yinu. Nacawuzimanye nkuwanena nkuti, Ciliwa
 kuyenje pa wanda wi panzyo mwe Sodomu nu Gomora,
 ukulusye mu kaya kakonye.
- 16 Lolani, nene nawatuma wa gonzi izili mukasi mu
 mpumpi: acaleka mwemwe muwe mwe wacenjele
 ngata nzoka, muwe mwe wantu nanti nzyoto ngata
 17 nkunda. Ukuwa mucenjele na wantu: amuno
 waliwalemeka ku mapembo, na -mu ganda zyawo
 18 izyakupepela, waliwawapula; naswinya waliwatwala
 pa nkolelo pakwe wakapanzya na pa zyamfumu
 amuno a nene, ciwe a cimanyilo pakwe woliwo na
 19 pa makandinye. Ukuwa wakala wawalemeka, mutize
 muwateza umwakuti muvwanjile cakuvwanga: amuno
 cilipwa kwakwe mwemwe mwi oranye lyolyo icakuti
 20 muvwange. Amuno musa mwemwe mukuvwanga,
 ukuwa we Muzimu wa Monsi winu a wino akuvwanga
 21 mwakwe mwemwe. Na wa ganda yonga waliwaleme-
 kana ku mfwa, yisi umwana'kwe: na wana
 22 walikatucila awakwasi, wawakomesye. Wonsi
 waliwawavitilwa amuno a lizina lyane: ukuwa wino
 wacimba, wafika na kukupelecezya, avili alitulwa.
 23 Ukuwa pano wakuwayimvya mu kaya kamwi,
 amusamalila mu kawuye: amuno nacawuzimanye
 nkuwanena nkuti, mutalipita mukolelele monsi mu
 twaya twa Yisraeli atele uMwana muntu atizile.
- 24 Umusambilizi atalusya umusambilizya wakwe nanta
 25 muzya atalusya imfumu yakwe. Cayana ku musambilizi
 ndi wawa ngata musambilizya wakwe, nu muzya ndi
 wawa ngata mfumu yakwe. Ndi wita umweni ganda
 ilyakwe Belzbuli, ye walilusya colo ku wa mu ganda!
 26 Acaleka mutawatina: amuno pasi cifumfunjizwe, cino
 citaliwumbulwa; ni cifiswe cino citalimanyikwa.
 27 Cino nkuwanena mu mfinzi, mwenji amuvwanga
 apatiswe; na cino mukwivwa mu makutwi, muciwilile
 28 pa musonje wa ganda. Mutaciwatine wano wakukoma
 umuwili, ukuwa nanti kuwa na maka ya kukomela
 umwezo: ukuwa nkani nkani tinanji wino ali na maka
 29 ya kononela umwezo nu muwilinye mwe gehena. Wuzye
 utusawa tuwili tusikalwa akakopala? kong'a akakwe

- 30 tolito kasipona pansi nanti Monsi winu: ukuwa mwemwe ni nyelenye izya mu mutwe zyawazwa zyonisi.
- 31 Acaleka mutacitine; mwenji mwalusya uwuzi wa tusawa
- 32 tuvule. Acaleka wensi wino wanzumila nene pa nkolelo pa wantu, a wino naninye ndimuzumila pa
- 33 nkolelo pa Monsi wane wino ali mwi yulu. Ukuwa wino akunkana nene pa nkolelo pa wantu, awino naninye ndimukana pa nkolelo pa monsi wane wino ali mwi yulu.
- 34 Mutakwelengania mukuti, niza ponia umutende mu
- 35 nsi: ntiza ponia umutende, ukuwa a lisumo. Amuno niza patania umuntu kwakwe yisi, nu mwanamwanaci kwakwe nyina, nawe nyinavyala mwana kwakwe
- 36 nyinavyala: inkomi zya muntu *waliwa* awa panda
- 37 yakwenye. Wino wakunda yisi nanti we nyina walusya none atazipila nene; na wino wakunda umwanamonsi nanta mwanamwanaci walusya nene, atazipila nene.
- 38 Na wino asinakusenda uwucinganike wakwe ankonka
- 39 nene, atazipila nene. Wino wazana uwumi wakwe ye aliwusumba; nawe wino akusumba uwumi wakwe amuno a nene aliwuzana.
- 40 Wino akupocelela mwemwe ye akupocelela nene, na we wino akupocelela nene ye akupocelela
- 41 wino wantuma. Wino akupocelela umutumwa mwi zina lya mutumwa ye alipocelela icilambu ca ku mutumwa: nawe wino akupocelela umulungamane mwi zina lya mulungamane alipocelela cilambu ca
- 42 ku mulungamane. Na wino wawesya wenga uwa waticinye waa ulupindi lwa minzi matalaleny mpela, mwi zina lya musambilizi, nacawuzimanye nkuwanena nkuti, atalitela wasumba icilambu cakwe.

11.

- 1 Ngukuti pano Yesu wamala ukukomelezya awasambilizi wakwe ikumi na wawili, afuma kweneko aya kukuyasambilizya nu kuwila mu twaya twawo.
- 2 Lelo Yohani walile wivwa mu panda ya vingololo imilimo yakwe Klisitu, atumila wasambilizi wakwe
- 3 wawili, amuwuzya ati, Wuzye a we muntu wakati

- 4 akwiza, pamwi tuwalolela winji? Yesu atolelela awanena ati, Pitanji mukanane Yohani ivintu vino mukwivwa swinya mukulola. Intonko zikupoccelela ivyeni vyawo, wacikonta wakupita, awamambombo wakutelefwa, na wakatwi wakwivwa, na wafwe wakuzyulupulwa (na ku wasaluke ilandwe lizima likuwilwa kwakwe woliwo). A walongo wino atandi awazana icakumupunuzya mwakwe nene. Awala waa wapita, Yesu atalika ukunena amawumba ivyakwe Yohani ati, Nga mwayizile tambwa cani mu mayonde?
- 8 Wuzye a litete ilikuyingana nu muza? Ukuwa nga mwayizile lola cani? Wuzye a muntu wino wazwite ivitonte? Lolani, wano wakuzwala ivitonte wali mu masano ya zyamfumu. Ukuwa nga muno a cani cino mwayizile? Wuzye kukuyalola umutumwa? awence nkuwanena nkuti, walusya nu mutumwanye. Wee a wino yawalicilwa yati,

Lola natuma intumi yane pa nkolelo pa mpumi yako,

Wino aliyania insila yako pa nkolelo pakwe wewe.

- 11 Awence nkuwanena nkuti, Mwakwe wano wakwatwa ku wanaci patakataka umuntu mukulu umulusye Yohani Kabatizya: ukuwa wino nanti a mutici mu wufumu wa mwi yulu a wino wakula wamulusya.
- 12 Ukufumilila ku manda yakwe Yohani Kabatizya ukufika na kwi lelo uwufumu wa mwi yulu wukupaticizwa, wakapaticizya wakawupoccelela. Amuno awatumwa wonsi na masundo vyatumwanga aviza avifika na kwe Yohani. Ndi mukulonda ukusuwila vyoo, we Eliya wino wakati aliyiza. Wino ali na makutwi yakwivwa, ndi ayivwe.
- 16 Nga nayikolania na cani inkulonye yoo? Yakolana na wana avisile pa wukalilo, wano wakupundilila awawuye, wakuti, Twawalizizize pembe, nanti kuti mucine, ha! twawalilizile nanti kuti muyikunjunte, ha!
- 18 Amuno Yohani wizile nanti kuti awalya nanti kuti awajwa, awati, Ali nu demoni. Umwana muntu wizile awalya awajwa, awati, Lolani, umuntu mumilicisye, eciw' ipala, eciwaza wa wasanguzi na

- wawembu! Naponye njelu zikaloleka ni milimo yakwe.
- 20 Ngapano atalika ukukalipila utwaya mwakwe tuno ivikalambane vyacisilwe ivivule, amuno tutato-
- 21 ntolosilwe. Ati, O we! we, Korazini! O we! we, Betisayida! amuno' ndi vikalambane vitele vyacisilwe mu 'Ture na mu Sidoni, vino' vyacisilwe mwakwe wewe, ngali watontosilwe kali, *awaswala* ivisanko
- 22 awikala mwi toyi. Naponye nkuwanena ukuti, Ciliwa kuyenje kwakwe Ture na kwakwe Sidoni ukulusye
- 23 mwemwe pa wanda wi panzyo. Nawe, we Kapernaumi, wuzye ulikula ufike kupela? uliyicila ku Hadesi: amuno ndi vikalambane vitele vyacisilwe mu Sodomu vino vyacisilwe mwakwe wewe, ngali vyalimucila vyafika na
- 24 kwi lelo. Naponye nkuwanena nkuti, Ciliwa kuyenje ku nsi ya Sodomu ukulusye wewe pa wanda wi panzyo.
25. Pa mpindinye yoyo Yesu asimpuka avwanga ati, Nkukusalifya we Tata, Mfumu ya mwi yulu na mu nsi, ukuti, wafisile ivintunye' vyoo' ku wacenjele
- 26 na ku wamanye, wavisokolola ku tunya: awence,
- 27 Tata, amuno' cakuzipizile ku nsingo yako. Vyonsi vyalemekwa kwakwe nene nu 'Tata: swinya pasi wumwi uwamanya u Mwana, saku nda Mukwasi; nanta wumwi uwamanya u Mukwasi, saku nda Mwana n'r
- 28 wensi wino u Mwana walonda ukumuwumbulila. ZANJI kwakwe nene, mwensi mwe wantu mukukuwantika swinya mwanwamilwa, nandi njize mbape ukupuza.
- 29 Sendani icikonkoli cane pakwe mwemwe, swinya musambilile kwakwe nene: amuno ne cimyanya swinya ne wakuyicefya mu mwezo: mwandi mwize
- 30 muzane ukupuza kur myezo yinu. Amuno icikonkoli cane catonta, naco icisendo cane capepuka.

12.

- 1 Pa mpindinye yoyo Yesu apita mukasi mu vyalo pa sabata; awasambilizi wakwe inzala yawalumile,
- 2 awatalika ukufyatula imisante awawalya. Ukuwa awaFalisi, awala walola, awamunena awati, Lola awasambilizi wako wakucita cino citayana ukucita pa

- 3 sabata. Ukuwa weni awanena ati, Wuzye mutawazya
cino Davidi wacisile, pano inzala yamulumile, na
4 wano walinji nawe; muno winjilizile mu ndanda yakwe.
Leza; alya imisumba mimicile, yino itayine kwakwe
weliwe ukulya, nanta wano walinji nawonye nkandi
5 wasikapemba watupu? Nee mutawazya mwi Sundo
kuno wasikapemba pa sabata mwi tempile wakavu-
6 lungania isabata, nanti kutala umulandu? Ukuwa
nkuwanena nkuti, Wino wakula walusya itempile
7 ali panyepaa. Ukuwa ndi mutele mwamanya cino coo
cikasula, icati, Nakunda inkumbu, inzuwi pole, mwanga
8 mutize mupanzye awa si nu mulandu. Amuno u Mwana
muntu a mweni sabata.
- 9 Afuma kweneko aya ayinjila mu ndanda yawo
10 yakupepela: lolani, umuntu wi kasa likalile.
Awamuwuzya, awati, Wuzye cayana ukupozya pa
11 sabata? vwile nga wamwambe. Awanena ati, Nga
weweni papo pakwe mwemwe umuntu, wino ndi wawa
ni ntonzi yonga, lelo iponele mu eizinji pa sabata,
12 wuzye atanga ayileme ayifumye mwenemo? Nga
fwandi wuli umulawa uwalusya ntonzi uwuzi! Acaleka
13 cayana ukucita uwuzima pa sabata. Ngapano anena
umuntu ati, Tambalika ikasa lyako. Alitambalika;
14 alinyoka a lizima, ndivino iwuye. Ukuwa awaFalisi
awafumila kunzi, awapanzyania ivyakwe weliwe,
15 umwakuti wamulovezye. Yesu ala wamanya, afuntuka
16 kweneko: awamukonka awavule; awapozya wonsinye,
17 awakomelezya ati watamuwumbula: alyakuti cifiswe cino
cavwanzilwe nu Yesaya umutumwa, ati,
- 18 *Lolani umuwomvi wane wino nati nsola:
Ekankundwa wane mwakwe wino umwezo
wane wukusecela nkani:
Ndiwika E Muzimya wane pakwe weliwe.
Atiwumbula ipanzyo ku makandi.*
- 19 *Ataliwakwila, nanta kupundisya, ha;
Nanta wimwi ataliyivwa izwi lyakwe mu misolo.*
- 20 *Itete fwantike atalilikonyola,
Umunyeta uwukusuka ataliwuzimya,
Asuke ayize atume ipanzyo ilyakucimvya.*

- 21 *Mwi zina lyakwe amuno antakandi yaliwawika insingo.*
- 22 Ngapano kwakwe weliwe akuletwa uwakwe demoni mbali ntónko mbali wiwi: ayiza amupozya, acino umuntunye weyo ewiwi awavwanga, awalola nu kulola. Amawumba yonsi ayazunguka, ayati, Wuzye
- 23 wenye asa mwana'kwe Davidi? Ukuwa awaFalisi awala wivwa, awafi, Wee asinakufumizya wademoni kwe cinji, nkandi mwakwe Belzebuli imfumu yakwe wademoni. Akamanye amelenganya yawo awanena ati, Uwufumu wonsi wuno wukayipawunkania wukalowa: na kaya konsi nanta ganda ikayipawunkania itanga
- 26 ilandile: ndi Satana akufumya Satana, akuyipawunkania; nga fwandi uwufumu wakwe wungalandila wuli? Ndi nene nkufumizya wademoni mwakwe Belzebuli, nga wana winu wakawafumizya mwakweni?
- 28 acaleka waliwa awakapanzya winu. Ukuwa ndi nene nkufumizya wademoni mwakwe Muzimu wakwe Leza, fwandi ilelo uwufumu wakwe Leza wiza pakwe mwemwe. Nanta muntu nga nginjila wuli mu ganda ya mukazawane, ayonone insawo yakwe, saku ndi watela wanyepa umukazawane? peni apano ayonone
- 30 iganda yakwe: Wino asi nani a cipondo; na wino asinakukonganika nani akusampania. Acaleka nkuwanena nkuti, Uluwenbu lonsi nu kusamula kulitetelwa ku wantu; ukuwa ukusamula E Muzimu kutalitetelwa.
- 32 Na wensi wino' wiza wavwanjila u Mwana muntu uluwi, alitetelwa; ukuwa wensi wino wiza wavwanjila E Muzimu Mwimicile uluwi, atalitetelwa, nanta mpindinye yoo, nanta yino ikwiza. Pamwi muzifye umuti ni vikomwa vyakwe vizipe; pamwi' muwozye umuti ni vikomwa vyakwe viwole: amuno umuti
- 34 wukamanyicila ku vikomwa vyakwe. Mwe likwata Iya nzoka, nga mwemwe, mwe wawipe, mungavwanga ivizima wuli? amuno mu vivulé ivya mu mwezo a mulomo wukavwanga. Umuntu muzima akafumya ivizima mu mboto yakwe inzima: nawe umuntu muwipe akafumya mu mboto yakwe imbipe. Nkuwanena nkuti, a mazwi yonsi aya ncozyo yano awantu wali-

- wawwanga waliyiluwulula umulandu pa wanda wi:
 37 panzyo. Amuno ulilufumila ku mazwi yako, swinya
 ulisindilwa ku mazwi yako.
- 38 Ngapano wakawalika wamwi na waFalisi awamuto-
 lelela, wati, Musambilizya, tukulonda ukulola icimanyilo
 39 kwakwe wewe. Ukuwa awatolelela awanena ati,
 Inkulo mbipe iya minsolawa ikavwamba icimanyilo;
 icimanyilo* citalipwa kwakwe yoliyo, nkandi icimanyilo
 40 cakwe Yona umutumwa: amuno ndivino Yona wisile
 munda ya nswi nkulu amanda yatatu aya musanya na
 ya wusiku yatatu; avino umwana muntu aliyikala
 mukasi mu musili amanda yatatu aya musanya na ya
 41 wusiku yatatu. Awantu wa ku Ninive waliyimilila pi
 panzyo apaliponga ni nkulonye yoo, waliyisinda:
 amuno watontosilwe pa kuwila kwakwe Yona; lolani,
 42 uwakula walusya nu Yonanye ali panyepaa. Imfumu-
 kazi ya ku kambazwa ilikatuka mwi panzyo apaliponga
 ni nkulonye yoo, iliyisinda: amuno yafumile ku
 mpelecezya ya nsi kukwiza kwivwa injelu zyakwe
 Solomoni; lolani, uwakula walusya nu Solomoninye ali
 43 panyepaa. Ukuwa umuzimu muwipe wukula wafuma
 mu muntu awuwapita awuwalungana mu lumpalanganja
 wukuvwamba pa kupuza, nanti apakuti wupazane.
 44 Ngapano awuti, Nandi nyocela ku ganda yane kuno
 nafumilizile; awula wiza, awuzana muli mya, amupyele
 45 amuyanwe. Ngapano awupita, awuya wusenda imizimu
 yinji munenulambali miwipe milusye na woliwo, ifika
 iyinjala iwakwikala mwenemo: imikalile ya kupelele-
 cezya ya muntu weyo iwipa ilusya ni ya kutalika.
 Avili ciliwa na ku nkulonye yoo imbipe.
- 46 Ala acili akuvwanga ku mawumba, lolani, enyina na
 wanyina wimilile kunzi, walondanga ukuvwanga nawe.
 47 (Wumwi amunena ati, Lola, enyoko na wanyonko
 48 wimilile kunzi, wakulonda ukuvwanga nawe). Ukuwa
 atolelela anena wino wamunenile ati, Mayo weweni?
 49 na wana witu awaweni? Atambalika ikasa lyakwe pa
 wasambilizi wakwe, ati, Lolani emayo na wana witu!
 50 Amuno wensi wino wandi awacita ukulonda kwa
 Monsi wane wino ali mwi yulu, awili mwana witu, awili
 nkazi yane, awili mayo.

13.

- 1 Uwandanye wowo Yesu afuma mu ganda aya ayikala
 2 mu mbali mwakwe sumbi. Akuwungana amawumba
 mavule kwakwe weliwe, acino ayinjila mu wato, ayikala
 3 mwenemo; iwumba lyonsi alyimilila pa cituntu. Awavwanjila ivintu vivule mu milumbe, ati, Lolani, ekatanda
 4 wafumile aya kukuyatanda; ala vino akutanda, yimwi iponela mu mbali ya nzila, inyunyi aziza aziyisola:
 5 yimwi iponela pakwe mfuzi, pano italinji nu musili wuvule: ifika iti nu kumela, amuno pansi patalinji
 6 umusili wuvule: alila ilanzi lyakwela, ifoka: muno
 7 italinji ni misisi, ikala. Yimwi iponela pa myunga,
 8 imyunga ikula, iyifina: nayo yimwi iponela pa muvundo, ikoma ivikomwa, yimwi umwanda, yimwi
 9 amakumi mutanda, nayo yimwi amakumi yatatu. Wino ali na makutwi nd'ayivwe.
 10 Awasambilizi awiza, awafika wamunena wati,
 11 Ngacani cino ukuwumila imilumbe? Ngatolelela awanena ati, Capwa kwakwe mwemwe ukumanya ivifisame vya wufumu wa mwi yulu, ukuti kwakwe woliwo
 12 citapwa. Amuno wensi wino ali nako, cilipwa kwakwe weliwe, awe ni vivule: ukuti wino asi nako, na kano ali
 13 nakonye kalisendwa kwakwe weliwe. Acino nkuwumila imilumbe; amuno ukulola wasilola, nu kwivwa wasi-
 14 kwivwa, nanta kwiluka wasikwiluka. Kwakwe woliwo wafiswa uwutumwa wakwe Yesaya, wuno wati,

*Ukwivwa kweni muliwakwivwa, nanti apakuti
mwiluke kumwi:*

*Nu kulola muliwalola nanti apakuti mumanye
kamwi:*

- 15 *Amuno umwezo wa wantunye waa waywama,
Na makutwi yawo yafundika,
A minso yawo waziwata;
Alyakuti watize walole na minso yawo,
Swinya wivwe na makutwi yawo,
Ngawiluke nu mwezo wawo,
Wapiluluke swinya, nga mbapozye.*

- 16 Ukuwa a yalongo aminso yinu, amuno yakulola; na
 17 makutwi yinu, amuno yakwivwa. Amuno nacawu-
 zimanye nkuwanena. nkuti, Awatumwa wavule na
 walungamane walondesyanga ukulola ivintu vino
 mukulola, nanti apakuti wavilole; nu kwivwa ivintu
 18 vino mukwivwa, nanti apakuti wavivwe. Ale yivwani
 19 lelo umulumbe wakwe katanda. Wensi akula wivwa
 amazwi ya wufumu, nanti apakuti ayiluke, umuwipe
 ayiza, asompola cino citanzilwe mu mwezo wakwe,
 20 awili wino watanzilwe mu mbali ya nzila. Nawe wino
 watanzilwe pakwe mfuzi, awili wino akakwivwa mazwi,
 21 afika ayapocelela ni cimwemwe; lelo nanti kuwa ni
 misisi mwakwe weliwe, ukuwa alandalila katichi; alila
 itamyo nu wuyimvi vyakatuka amuno mazwi, afika ati
 22 nu kupunula. Nawe wino watanzilwe pa myunga,
 awili wino akakwivwa mazwi; ukusaya kwa mpindinye
 yoo, nu kuwipwa kwa nsawo, akufina mazwi, ayika-
 23 langa nanti kukoma ivikomwa. Nawe wino watanzilwe
 pa muvundo, awili wino akwivwa mazwi, ayiluka; wino
 nacawuzimanye akakoma ivikomwa, akakoma, wumwi
 umwanda, wumwi amakumi mutanda, wumwi amakumi
 yatatu.
- 24 Anyoka awumila umulumbe wunji, ati, Uwufumu wa
 mwi yulu wakolana nu muntu wino watanzile imbeyu
 25 nzima mu calo cakwe: ukuti pano a wantu waponcelela,
 umulwani wakwe ayiza atanda kalolo mwakwe trigo,
 26 awapita. Ukuwa ila imyenze yamela ikunkumula,
 27 ngapano nawe kalolo aleleka. Awazya wa
 mweninanda awiza awafika awamunena awati, Mfumu,
 wuzye utatanzile imbeyu nzima mu calo cako? nga
 28 kalolo fwandi wafuma kwi? Awanena ati, A muntu
 mulwani acisile coo. Awazya awamunena ati, Uku-
 29 londa fwandi ukuti tuye tukipilile? Ukuwa weni ati,
 Awe; alyakuti mutize pamwi pano mukwipila kalolo
 30 munyunkulile kumwi nu trigo, kavikulile apaliponga
 yasuke yawe amasika: impindi ya masika ndinena
 wakasinza inti, Telani mukonganike kalolo, mumunyepe
 mu myanzi mumoce: ukuti trigo mulonge mu nkoma
 yano.
- 31 Anyoka awumila umulumbe wunji, ati, Uwufumu wa

- mwi yulu wakolana nu lupumba lwa musinapi, luno
 32 umuntu watozile alukomela mu calo cakwe : luno awence
 lwacepa lwalusya imbeyu zyonsi; ukuwa wukula
 wakula, awakula wulusya ni vimpuzi. awuwa muti,
 acino ni nyunyi zya mu pela aziza azikala mu nsamba
 zyakwe woliwo.
- 33 Anyoka awumila umulumbe wunji, ati; Uwufumu wa
 34 mwi yulu wakolana ni civimvyi, cino umwanaci
 watozile, acifisa mu mpakwilo zitatu zya wusu, awusuka
 awututumuka wonsi.
- Vyonsinye vyoo Yesu wumizile amawumba imilumbe :
 atavwanzile cimwi nanti mulumbe kwakwe woliwo :
 35 alyakuti cifiswe icavwanzilwe nu mutumwa, aciti,
- Ndifumpulila umulomo wane imilumbe ;
 Ndiwumbula ivyafisama ukufumilila ku luwandi hwa
 nsi.*
- 36 Nga asya amawumba, ayinjila mu ganda : awasam-
 bilizi wakwe awiza kwakwe weliwe, awafika awati,
 Twilulile umulumbe wakwe kalolo wa mu calo .
 37 Atolelela ati, Wino akutanda imbeyu nzima a Mwana
 38 muntu; nawo icalo a nsi; nayo imbeyu nzima awali wana
 39 wa wufumu; nawo kalolo a wana wa muwipi : nawe
 umulwani wino wamutanzile we diabololo : nayo amasika
 a nsilo ya mpindinye yoo; nawo wakasinza a wangeli.
 40 Acaleka ndivino kalolo akakonganikwa ayocwa mu
 41 mulilo; avino ciliwa pa nsilo ya mpindinye yoo. U
 Mwana muntu alituma awangeli wakwe, wize
 wakonganike mu wufumu wakwe vyonsi ivyakupunuzya,
 na wano wakacita uwuwipi, wize wawasumbile mwi
 42 lungu lya mulilo : kuliwa inkuta nu kulumania mino.
 43 Nga walungamane wize wawale ndivino ilanzi mu
 wufumu wa Monsi wawo. Wino ali na makutwi,
 nd'ayivwe.
- 44 Uwufumu wa mwi yulu wakolana ni mboto mfisame
 mu calo : yino umuntu wayizanye, ayifisa; icimwemwe
 acimulema apita aya asumba vyonsi vino walinji navyo,
 45 akala icalonye ceco. Swinya, uwufumu wa mwi yulu
 wakolana nu muntu mulonsi wino wawwambanga
 46 uwukasi wulangalile : ala wazaha wonga uwukale

- uwuzi, aya asumba vyonsi vino walinji navyo, awukala.
 47 Swinya, uwufumu wa mwi yulu wakolana ni konde, lino
 lyasumbizilwe mwakwe sumbi, alikonganika imisango
 48 yonsi: lino, lyalile lizula, awalikwemela ku 'cifuntu;
 awikala pansi, awalonga inzima mu viya, ukuwa imbipe
 49 awazisumba. Avino ciliwa ku nsilo ya mpiindinye
 yoo: awangeli waliyiza wapawule awawipe mu walunga-
 50 mane, wawasumbile mwi lungu lya mulilo: kuliwa
 inkuta nu kulumania mino.
- 51 Wuzye mwemwe mwiluka vyonsinye vyoo? Awamu-
 52 nena awati, Eta. Awanena ati, Acaleka wensi ekawalika
 wino wawa musambilizi wa wufumu wa mwi yulu
 wakolana nu muntu umwenianda, wino akafumya mu
 mboto yakwe ivintu vipya ni vikali.
- 53 Ngukuti wamala imilumbe, afuma kweneko. Ala
 54 wiza mu nsi ya kumwawo awasambilizya mu ndanda
 yawo iyakupepela, acino awasukumila, awati, Nga
 wafumya kwi umuntunye wee injetu zyoo, ni vikalam-
 55 banenye vyoo? Wuzye asa mwana'kwe kawaza wa miti
 wee? wuzye nyina asa wino wakumwitanga ilyakwe
 Maliya? na winisi e Yakobi, nu Yosefu, nu Simoni, nu
 56 Yuda? Ni nkazi zyakwe wuzye zisi naswe zyonisi?
 57 Nga fwandi wafumya kwi wee vyonsi vyoo? Awapunu-
 zwa mwakwe weliwe. Ukuwa Yesu awanena ati,
 Umutumwa asisowa mucinzi, saku ndi a mu nsi
 58 yakwenye na mu ndanda yakwe. Nanti apakuti acite
 ivikalambane vivule kweneko muno a kuntasuwila
 kwawo.

14.

- 1 Impindinye yoyo Herodi tetrarki ayivwa ukulumbili-
 lwa kwakwe Yesu, anena awawomvi wakwe ati, Wee we
 2 Yohani kabatizya; wazyulupuka ku wafwe; acaleka
 3 ivikalambane vikucitwa mwakwe weliwe. Amuno
 Herodi walemile Yohani, amukunga, amuwika mu
 ndanda ya vingololo amuno we Herodiya, emuka
 4 munyina eFilipu. Amuno Yohani wamunenile ati,
 5 Citayana wewe ukuwa nawe. Ala wati kamukome,
 atina iwumba amuno watanji a mutumwa. Ukuwa awula
 6 uwanda wa nkwatwa yakwe Herodi wiza, umwana'kwe

- Herodiya umwana-mwanaci awacina mu luwungo,
 7 ascelesya Herodi. Acino alayilizya mbali ni cilapo
 8 ukumupa consi cino walenga. Weliwe, akapimpizwe
 nu nyina, ati, Mpa paa pa lweso umutwe wakwe
 9 Yohani Kabatizya. Imfumu icikonko acimulema, lelo
 amuno a vilapo vyakwe, na wano wisile nawe pa
 10 cakulya, ati, Mupani; atuma *awaya* wamuputula
 umutwe wakwe eYohani mu nanda ya vingololo.
 11 Umutwe wakwe awutwalwa pa lweso, awupwa ku
 mukazyana weyo: nawe awutwala kwakwe nyina.
 12 Awasambilizi wakwe awiza, awasenda icala, awamuzika;
 awaya wanena Yesu.
 13 Lelo Yesu ala wivwa, afuntuka kweneko apita mu
 wato, aya ku mayonde ukuvwame: ayala amawumba
 yivwa, ayamukonka ayapita pansi, ayafuma mu twaya.
 14 Afuma, alola iwumba ikulu, icilanda acimulema kwakwe
 15 woliwo, awapozezya awalwale wawo. Ayala yawa
 manguzi, awasambilizi awiza kwakwe weliwe, awati,
 Amasyo a mayonde, nayo indaka yapita; unene
 amawumba yapita, alyakuti waye mu zyampunda,
 16 wakayikalile ivyakulya. Ukuwa Yesu awanena ati,
 17 Watanga wafwa nu kupita; wapani walye. Awamunena
 awati, Tuli ni misumba yisano mitupu paa, ni
 18 nswi ziwili. Ati, Viletani kuno kwakwe nene.
 19 Anena mawumba ati yikale pansi pi sote; atola
 imisumba yisano, ni nswi zyozyo ziwili, apunamila mwi
 yulu avipepa, amenyana, apa awasambilizi imisumba
 20 yoyo, nawo awasambilizi *awapa* amawumba. Awalya
 wonsi, awikuta: awasenda ivyasyazile ku mvongonyo,
 21 imise ikumi na yiwili iyizwile. Wano walile walinji
 kwela imyanda makumi yasano awonsi, nanti kuwazizya
 kumwi awanaci na wana. (5000.)
 22 Atinji nu kusinjilicizya awasambilizi winjile mu
 wato, ati wakolele ku mbalama, asukè anene amawumba
 23 yapite. Ala wanena amawumba yapita, akwela mu
 mwamba palwakwe kukuyapepa: akula kwila, alanga
 24 ali wenga kweneko. Ukuti uwato walinji pakasi
 pakwe sumbi, watamikanga na manwimbi; amuno
 umuza wawakatucizile. Pa kulolela kwa citini ukwa
 25 wusiku ayiza kwakwe woliwo, akupita pakwe sumbi.

Awala awasambilizi walola akupita pakwe sumbi,
 26 awatamika, awati, A citumbu; awakuta muno ntete.
 27 Ukuwa Yesu afika ati nu kuwavyanzya, ati, Sankanani;
 28 a nene; mutatina. E Petro amutolelela ati, Mfumu,
 nd'a wewe, nena njize kwakwe wewe pa minzi. Ati,
 29 Zanga. Petro ayika mu wato, awapita pa minzi, akuya
 30 kwakwe Yesu. Ukuwa ala walola umuza, awatina;
 31 atalika ukusiwila, apunda, ati, Mfumu, ntula. Yesu
 afika ati nu kutambalika ikasa lyakwe, amulema,
 32 amunena ati, Oko we wi suwilo litici, ukuvwilicila cani?
 33 Awala winjila mu wato, umuza awuleka. Wano walinji
 mu wato awamufukamila, awati, Awence we Mwana'kwe
 Leza.

34 Awala walamba, awiza kunzi, ku Genesareti.
 35 Awala wonsi awa mu nsinye yoyo wamumanya,
 awatuma mu nsinye yoyo yonsi iya mu mbali,
 36 awaleta kunoli wonsi wano walwile; awamulambilizya
 ukuti wakumvye umuko wa mwinjilo wakwe wutupu:
 awinji wonsi awakumvize awapozwa:

15.

- 1 Ngapano kwakwe Yesu akwiza awaFalisi na
 wakawalika, awafuma kwe Yerusalemu awafika awati,
- 2 Ngacani cino awasambilizi wako wakucila imyata
 yakwe wasongo? amuno wasisamba ku makasa pano
- 3 wakulya umusumba. Atolelela avanena ati, Ngacani
 cino namwe mukucila isundo lyakwe Leza muno a
- 4 myata yinu? Amuno Leza watili, Cindika'so nu
 nyoko: na wino akuvwanjila yisi uluwi nanti we nyina,
- 5 nd'afwe imfwa yoyo. Ukuwa mwenji mukuti, Wensi
 wino wiza wanena yisi nanti we nyina wati, Cafimwa
kwakwe Leza cino wanga uwotocela mwakwe nene;
- 6 awili atela asinakucindika yisi. Mwapilula mazwi
 yakwe Leza ku wuwelewele muno a myata yinu.
- 7 Mwe wakacenjezya, Yesaya watumilwe icete ivyinu, ati,
- 8 *Awantunye waa wakuncindika ni milomo yawo;*
Ukuti myezo yawo ili ukutali na kwakwe nene,
- 9 *Ukuwa wakumfukamila pavye,*
Wakusambilizya masambilizyo a masundo ya wantu.

- 10 Ayita amawumba, ayiza ayanena ati, Yivwani,
 11 nga mwiluke: Cisa cino cikakwinjila mu mulomo
 icikakombezya umuntu; ukuwa a cino cikafuma mu
 12 mulomo a cino cikakombezya umuntu. Ngapano
 awasambilizi awiza, awafika awamupena awati, Wuzye
 umanyile kuno awaFalisi wapunuzizwe, ye wivwa
 13 amazwinye yaa? Ukuwa atolelela ati, Umulemwa
 wonsi wuno u Monsi wane wa mwi yulu atalembeka,
 14 wulinyunkulwa. Walekani: awakakolelela ntonko. Ndi
 ntonko yakolelela infonko mbuye, wangaponela wowili
 15 mu cizinji. E Petro atolelela amunena ati, Twilulile
 16 umulombe wowo. Ati, Wuzye namwenye mucili
 17 ukwiluka? Mutilusile, kuno consi icikwinjila mu
 mulomo cikaya munda, aciya acisumbwa ku londe?
 18 Ukuwa ivikufuma mu mulomo vikufuma mu mwezo;
 19 avino vikukombezya umuntu. Amuno mu mwezo
 mukafuma amelengania mawipe, uvucikoma, uwuzelele,
 20 ukuzenkenta, uwuqo, ukuwipizya, intusi: vyoo a vino
 vikakombezya umuntu: ukuwa ukulya nanti kusamba
 ku makasa kusikombezya muntu.
- 21 Yesu afuma kweneko, afuntucila mu tusi twa mu
 22 Ture na mu Sidoni. Lolani, umwanaci muKanani
 afuma mu nsinye zyozyo, alosya, apunda, ati, Mfwila
 inkumba, we Mfumu, we mwana'kwe Davidi; umwanane
 umwana mwanaci walemwa iciwape nu demoni.
- 23 Ukuwa weni nanti kumutolelela izwi limwi.
 Awasambilizi wakwe awiza awamulambilizya, awati,
 Munene apite amuno akupunda ku nsyalucilo kwakwe
 24 sweswe. Ukuwa weni atolelela ati, Ntatumilwe kunji
 nkandi ku ntonzi nsowe isya nanda yakwe Yisraeli.
- 25 Ukuwa weni ayiza afika amufukamila, ati, Mfumu,
 26 njavwa. Weni atolelela ati, Citazipa ukutola musumba
 27 wa wana usumbila wasimbwa. Ukuwa weni ati, Eta,
 Mfumu; ukuwa ni mbwanyo nazyo zikulyanga
 imvongonyo zino zikupona kwi pampa lyakwe yisikulu.
- 28 Ngapano Yesu atolelela amunena ati, Ye mwanaci we, a
 likulu isuwilo lyako: cicitwe kwakwe wewe ndi muno
 ukulondela. Umwana'kwe apolela pi oranye lyolyo.
- 29 Yesu afuma kweneko, apalamila kwakwe sumbi
 eGalileya: akwela mu mwamba ayikala kweneko.

30. Apano akumwizila amawumba makulu, yalinji na wacikonta, intonko, wawiwi, awalemale, na wanjinye awavule, awawateka lwa pa manama yakwe; awapozya :
- 31 acino iwumba alizunguka, ye lyalola wawiwi wakuvwanga, awalemale wapola, na wacikonta wakupita, ni ntonko zikulola : awacindamika e Leza wakwe Yisraeli.
- 32 Yesu ayita wasambilizi wakwe, ati, Ndi ni cilanda ku mawumba, amuno wikala nani kanonzi amanda yawa yatatu, wasi na kakulya : nsinakulonda mbanene wapite ni nzala, alyakuti watize pamwi wafwe ulupwe mu
- 33 nzila. Awasambilizi awamunena awati, Ngatuyifumye kwi imisumbanye imivule mu mayonde, iyakuti
- 34 twikusye iwumbanye ikulu lyoo? Yesu awanena ati,
- 35 Muli ni misumba yinga? Awati, Munenulambali, nu
- 36 tuswi tutici. Anena iwumba ati lyikale pansu; atola imisumba yoyo munenulambali ni nswi zyozyo; asalifya, amenyana, apa wasambilizi, nawo awasambilizi awapa
- 37 amawumba. Awalya wonsi, awikuta : awasenda ivyasyazile ku mvongonyo, ivitundu munenulambali
- 38 vizwile. Wano walile walinji imyanda amakumi yani (4000) awonsi, nanti kuwazizya kumwi awanaci na wana.
- 39 Anena amawumba ayapita, ayinjila mu wato, ayiza mu nsi yakwe Magadani.

16.

- 1 AwaFalisi na waSaduki awiza, awamwelezya awamuwuzya kuti awalanjizye icimanyilo cino cinga
- 2 cafuma ku pela. Ukuwa weni atolelela awanena ati. [Kukula kwila, amuti, kwawaca amuno mupela
- 3 mwawenza. Nawo umutondo, amuti, Kuli ivitutuma ilelo : amuno ku pela kwawenza swinya kwanwama. Mwamanya ukulinganizya ukuloleka kwa ku pela;
- 4 ukuti ivimanyilo vya mpindi yoyo mutamanya.] Inkulo mbipe iya wuzelele ikavwamba icimanyilo; citalipwa icimanyilo cimwi kwakwe yoliyo; nkandi icimanyilo cakwe Yona. Awasya, afuma penepo.
- 5 Awasambilizi awalamba ku mbalama, awiwilila
- 6 ukusenda icakulya. Yesu awanena ati, Mulole mucenjele ni civimvya ca waFalisi ni ca waSaduki.

- 7 Awapanzyania, wakuti, Amuno tutasenzile icakulya.
 8 Ala Yesu wamanya, ati, Oko mwe wi suwilo tici, ngacani
 9 cino mukupanzyania, amuno musu ni cakulya? Wuzye
 mucili ukwiluka nanti a kwizuka musinakwizuka
 icakulya ca myanda makumi yasano, nga mwasenzile
 10 ivise vinga? Nanti a misumba munenulambali iya
 myanda a makumi yani, nga mwasenzile ivitundu vinga?
 11 Mwakana ukwiluka wuli kuno nsinakuwaneha mwemwe
 ivya cakulya? Lelo cenjelani ni civimvya ca waFalasi
 12 ni ca waSaduki. Nga awamanya kuno atawanenanga
 ni civimvya ca cakulya, ukuwa a kwi sambilizyo lya
 waFalasi ni lya waSaduki.
 13 Lelo ala Yesu wiza mu tusi twa Kesariya Filipu,
 awuzya awasambilizi wakwe, ati, Nga wantu wakuti
 14 uMwana muntu weweni? Awati, Wamwi wakuti,
 we Yohani Kabatizya; wamwi, we Eliya: nawo wanji,
 we Yeremiya, pamwi we wumwi uwa watumwa.
 15 Awanena ati, Nga fwandi mwenji mukuti ne weni?
 16 E Simoni Petro atolelela ati, We Klisitu, umwana'kwe
 17 Leza wa wumi. Yesu atolelela amunena ati, Uwa longo
 a wewe, Simoni Bar-Yona: amuno wusi a muwili
 nu wazi (*mulawa*) wakuwumbulila, ukuwa a Monsi
 18 wane wino ali mwi yulu. Nani nkukunena, kuno
 we Petro, pakwe mfuzinye wee ndizenga Ekleziya
 lyane; impongolo zya Hadesi zitalifungula cimwi
 19 pakwe lyolilyo. Ndikupa iviyulilo vya wufumu wa
 mwi yulu: consi cino wiza wanyepa mu nsi moo,
 cilinyepwa na mwi yulu: na consi cino wiza wasapula
 20 mu nsi moo, cilisapulwa na mwi yulu. Akomelezya
 awasambilizi ati watanena umuntu kuno walinji we
 Klisitu.
 21 Ukufumilila ku mpindinye yoyo Yesu atalika
 ukuwumbulila awasambilizi wakwe, muno wandi
 alele ayile ku Yerusalemu, akayimbe ivintu vivule
 kwakwe wasongo na kwakwe wasikapemba wakulu,
 na kwakwe wakawalika, akomwe, uwanda wa cititatu
 22 azyulupuke. E Petro amutola, atalika awamukalipila,
 ati, Cipitile ukutali kwakwe wewe, Mfumu: coo
 23 citalikuponela nawanda. Ukuwa weni apiluluka, anena
 Petro ati, Syalucila ku nsizi, we Satana: we

- cakupunuzya cane: amuno usinakusayila ivyakwe
 24 Leza ukuwa a vya wantu. Ngapano Yesu anena
 'awasambilizi wakwe ati, Ndi wumwi akulonda
 ukunkonka, nd'ayikane, asende uwucinganike wakwe,
 25 ankonke nene. Amuno wensi wino akulonda ukutula
 uwumi wakwe aliwusumba: nawe wensi wino wasumbila
 26 uwumi wakwo kwe nene aliwuzana. Nga umuntu
 aliwotocela ku cani, ndi wazana insi yonsi wasumba
 uwumi wakwe? pamwi nga umuntu angakawunkania na
 27 cani uwumi wakwe? Amuno uMwana muntu akwizanga
 mu kucindamikwa kwa Monsi wakwe apaliponga na
 wangeli wakwe; nga ayiza anyosezya wila muntu
 28 ndimuno wacitila. Nacawuzimanye nkuwanena nkuti,
 Pali wamwi awakwe wano wimilile panye, wano
 watalilola imfwa na wanda, wasuke wize walole u
 Mwana muntu akwizanga mu wufumu wakwe.

17.

- 1 Ayala manda mutanda yasila Yesu asenda. Petro, nu
 Yakobi, nu Yohani umunyina Yakobi, akwela na wo mu
 2 mwamba wutali palwawo: aya apilunkana pa minso
 yawo: impumi yakwe iwala wi lanzi, ni myinjilo
 3 yakwe iwa mitiswe ngati a kuwala. Lolani, akuloleka
 Musa nu Eliya kwakwe woliwo, awavwanga nawe.
 4 E Petro asimpuka, anena Yesu ati, Mfumu, cazipila
 sweswe twikale konye: ndi ukulonda, nazenga paa
 imitanda yitatu; wumwi wuwe a wako, wumwi wuwe
 wakwe Musa, nawo wumwi wuwe wakwe Eliya.
 5 Ala vino acili akuvwanga, lolani, iwingo litiswe
 aliwawimba: swinya lolani, izwi alifuma mwi wingo,
 aliti, Wee a Mwana'ne umukundwe, mwakwe wino
 6 nkusecela nkani; mwivwanji. Awala wasambilizi
 walyivwa, awapona wafukime, awatina nkaninye.
 7 Yesu ayiza awakumvya ati, Katukani, mutacitine.
 8 Awinula minso yawo, nanti apakuti walole wumwi saku
 9 ndi we Yesu mutupu. Awala vino wakwika umwamba,
 Yesu awasunda, ati, Mutaya mukanene umuntu wumwi
 icilolwa coco, asuke uMwana muntu ayize azyulupuke
 10 ku wafwe. Awasambilizi wakwe awamuwuzya, awati,

- Nga fwandi a cani cino wakawalika wakuti, Eliya
 11 alila ale atalicile ukwiza? Atolelela ati, Eliya
 12 awence akwiza, ayize anyosye ivintu vyonsi: ukuwa
 nkuwanena nkuti, Eliya wiza kali, nanti apakuti
 wamumanye, ukuwa awamucitila consi cino walondanga.
 Avino nu Mwána muntunye nawe aliyimba kwakwe
 13 woliwo. Ngapano awasambilizi wakwe awiluka kuno
 wavwanganga kwakwe woliwo ivyakwe Yohani
 Kabatizya.
- 14 Awala wiza kwi wumba, akwiza umuntu kwakwe
 15 weliwe, afika amusokowalila, ati, Mfumu, fwila
 umwana'ne inkumbu: amuno a wa vipalazi, akuyimba
 iciwipe: amuno akaponela mpindi yimwi mu mulilo,
 16 mpindi yimwi mu minzi. Imulesile ku wasambilizi
 17 wako, wapotwa ukumupozya. Yesu atolelela ati,
 Oko nkulo ntasuwila inyongane, nga nandi njikale
 namwe yanga? nga nandi ndayimbe na mwe yanga?
 18 mulete koo kwakwe nene. Yesu amukalipila; demoni
 afuma mwakwe weliwe: umulumendo apolela pi oranye
 19 lyolyo. Nga wasambilizi awiza kwakwe Yesu palwawo,
 awafika awati, Ngacani cino swenji tuposilwe
 20 ukumufumya? Awanena ati, Amuno a lisuwilo linu
 itici: amuno nacawuzimanye nkuwanena nkuti, Ndi
 muli ni suwilo wa lupumba lwa musinapi, mulinena
 umwambanye woo muti, Syembuka uye koko;
 wulisymbuka, nacimwi icakuti cize ciwapote.
- 22 Awala vino wisile mu Galileya, Yesu awanena ati,
 Umwana muntu alilemekwa mu makasa ya wantu;
 23 wize wamukome, uwanda wa cititatu azyulupulwe.
 Amalanda ayawalema nkaninye.
- 24 Awala wiza ku Kapernaumi, wano wapocelanga
 indalama zya Tempile awiza kwakwe Petro, awafika
 25 awamunena awati, Wuzye Musambilizya winu asitula
 ndalama? ati, Eta akatula. Ala wiza mu ndanda,
 Yesu amutanganizya ati, Wenji ukuti wuli, Simoni?
 izyamfumu zya mu nsi wuzye zikapocelala kwakwe weni
 musonko ni mitulo? a ku wana wawo pamwi nee
 26 a ku wayye? Ala wati, A ku wayye, Yesu amunena
 27 ati, Acaleka wana a wanangwa. Ukuwa tutize
 tuwapunuzye, yanga kwakwe sumbi ukasumbile iswelo,

usende inswi yino wafika waswela; ule wayasamula ukazana ishekelo : a lino usende ukawapele kwakwe nene na kwakwe wewe.

18.

- 1 Mwi oranye lyolyo awasambilizi awiza kwakwe Yesu, awafika awati, Nga fwandi weweni wino wakula
- 2 walusya mu wufumu wa mwi yulu? Ayita kana,
- 3 akawika mu kasi mwakwe woliwo, ati, Nacawuzimanye nkuwanena nkuti, Mutaliyinjila mu wufumu wa mwi yulu nawanda saku ndi mwapiluka mwawa ndivino
- 4 utwana. Acaleka wensi wino wayicefya ndivino a kananye kaa, awili wakula walusya mu wufumu wa mwi
- 5 yulu. Na wino wiza wapoccelela akana kamwi ndivino
- 6 kaa mwi zina lyane ye wampoccelela nene : ukuwa wino wiza wapunuzya wumwi uwa waticinye waa wano wakunsuwila nene, a ca kuwosya kwakwe weliwe ndi nyina wi'we mukulu wasayikwa mu nsingo yakwe,
- 7 asiwizwe mwe sumbi muzike. Owe! nsi yoyo amuno a vyakupunuzya! amuno vilila vile vize ivyakupunuzya vyovyoy, ukuwa Owe! umuntu wino akuleta
- 8 icakupunuzya! Ndi kasa lyako nanti a- cinema cikukupunuzya, ciputule, ucisumbe. Cazipa kwakwe wewe ukwinjila mu wumi, we cilema, pamwi we cikonta, ukulusye ukuwa na makasa yawili nanta manama yawili usumbilwa mu mulilo wa muyayaya.
- 9 Ndi linso lyako likukupunuzya, ulifolowola, ulisumba : a eizima kwakwe wewe ukwinjila mu wumi ni linso lyonga, ukulusye ukuwa na minso yawili usumbilwa
- 10 mwe gehena wa mulilo. Muwalola, mutize muwasula wumwi uwa waticinye waa : amuno nkuwanena nkuti, Mwi yulu awangeli wawo wakalola pe impumi
- 12 ya Monsi wane wino ali mwi yulu. Mukuti wuli? ndi umuntu wumwi ali ni nonzi umwanda, yimwi iyakwe zyolizyo isowe, wuzye asisya amukumi mufundikambali ni mfumila mufundikambali, aya mu
- 13 myamba, awavwamba yino yasowa yoyo? Nga ndi wayizana, nacawuzimanye nkuti, akazewela nayo ukulusye amakumi mufundikambali ni mfumila
- 14 mufundikambali zino zitasovile. Awonye kusa kulonda

kwa Monsi wino wino ali mwi yulu, ukuti wumwi alowe uwa waticinye waa.

- 15 Ndi umwinaso wakuwifzya, yanga ukamulanjizye ukuwifya kwakwe palwinu, wewe na weliwe: ndi
- 16 wakwivwa, ye wamunyosya umwinaso. Ukuwa ndi atakwivwile, uya usenda wumwi pamwi nanta wawili, ukuti waye wakamusinile amazwi yonsi pa
- 17 mulomo wakwe wakalola wawili pamwi watatu. Ndi wakana akuwivwa, uya unena Ekleziya: ndi wakana ukwivwa ni Kleziyanye, leka awe kwakwe wewe ngata
- 18 likandi ngata musanguzi. Nacawuzimanye nkuwanena nkuti, Vyonsi vino mwiza mwanypa mu nsi moo vilinyepwa na mwi yulu: na vyonsi vino mwiza
- 19 mwasapula mu nsi moo vilisapulwa na mwi yulu. Swinya nkuwanena nkuti, ndi wawili awakwe mwemwe wiza wazumulizyania mu nsi moo ku kantu konsi kano walilenga, kalicitwa kwakwe woliwo nu Monsi wane
- 20 wino ali mwi yulu. Amuno kuno wawili nanti watatu wawungine mwi zina lyane, a kuno nani ntela ndi mukasi mwakwo woliwo.
- 21 Ngapano ayiza e Petro afika amunena ati, Mfumu, uwunji alimbifzya yanga, imutetele? wuzye zisuke
- 22 impindi ziwe munenulambali? Yesu amunena ati, Awe, nsinakukunena nkuti, zisuke impindi ziwe munenulambali; ukuwa, zisuke impindi ziwe a makumi
- 23 munenulambali uvuzya nu munenulambali. Acaleka uwufumu wa mwi yulu wakolana ni mfumu yimwi,
- 24 yino yalondanga ukuwazya na wazya wakwe. Ala watalika ukuwazya, wumwi atwalwa kwakwe weliwe uwapavile amatalente imyanda amakumi ikumi.
- 25 Ukuwa muno atalinji ni cakulipa, imfumu yakwe iti akalwe, nu mucu, na wana wakwe, na vyonsi vino
- 26 walinji navyo, akuli kulipa. Acaleka umuzya apona pansu amufukamila, ati, Mfumu, ntecelela, ndikulipa
- 27 vyonsi. Imfumu ya muzyanye weyo, icilanda aciyilema,
- 28 imusapula, imutetela ni mpa. Ukuwa umuzyanye weyo afuma, azana wenga uwa wazya wawuye uwapavile kwakwe weliwe amadenari unwanda: amulema
- 29 amutitila ku nsingo, ati, Lipa vino wapawa. Acino umuzya muwuye apona pansu amulambilizya, ati,

- 30 Ntecelela, ndikulipa. Weni akana: ukuwa aya
 amusumbila mu ganda ya vingololo, asuke ayize alipe
 31 impa yoyo. Acino awala awazya wawuye walola vino
 vyacisilwe, amalanda ayawalema nkaninye, awaya
 awalandila imfumu yawo vyonsi vino vyacisilwe.
 32 Ngapano imfumu yakwe imwita, imunena iti, We
 muzya muwipe, impa yoyo yonsi nakutetezile, muno
 33 wandambilizize: wuzyo wenji utanga nawe ufwile
 inkumbu umuzya muwuyo ndivino nene nakufwilizile
 34 inkumbu? Imfumu yakwe ifulucilwa, imulemeka
 kwakwe wakayimvya, ati asuke yize lipe impa yonsi.
 35 Avino nu Monsi wano wa mwi yulu alicita kwakwe
 mwemwe, ndi mwensi musinakutetela umwinaso nu
 mwezo wonsi.

19.

- 1 Ngukuti pano Yesu wamala amazwinye yaa, afuma
 ku Galileya, ayiza mu nsi ya Yudaya ku mbalama
 2 kwakwe Yordani; amawumba makulu ayamukonka; aya
 awapozya kweneke.
 3 Akwiza awaFalisi kwakwe weliwe, awamwelezya,
 awati, Wuzye cayana umuntu ukuwanga umuci ku
 4 mulandu wonsi? Atolelela ati, Wuzye mutatela muwazya,
 kuno wino wawelewuzile ku wutalicilo, welewuzile
 5 umonsi nu mwanaci, ati, Amuno conyeco umuntu
 alisya yisi nu nyina, alematile ku mucu; wowili wawe
 6 a muwili wonga? Acino ye wataciwanga wawili, ukuwa
 muwili wonga. Acaleka cino Leza wasanzya, atize
 7 umuntu apawunkanic. Awamunena awati, Nga fwandi
 a cani cino Musa watusundizile ati tuwamupa kalata wa
 8 kusyana nga tumuwinge? Awanena ati, Muno a kukala
 kwa myezo yinu a cino Musa wawazumilizize ukuwanga
 wawakwinu; ukuwa ukufumilila ku wutalicilo citalinji
 9 awob. Nkuwanena nkuti, Wensi wino wiza wawinga
 umuci, nkandi ndi a ku wuzelele, watwala winji, ye
 akuzeluluka; na wino wamutwala pano wawingwa ye
 10 akuzeluluka. Awasambilizi awamunena awati, Ndi
 umulandu wuli awonye ku muntu nu mucu, citazipa
 11 fwane ukutwala. Ukuwa awanena ati, Awantu wonsi

- watanga wapoccelele amazwinye yaa, nkandi kwakwe
 12 wino capwa. Anuno kuli wamutungu, awakwetwe
 wowonye kwakwe wanyina: swinya kuli wamutungu,
 wano watungulwa na wantu: swinya kuli wamutungu
 wano wayitungula amuno a wufumu wa mwi yulu.
 Wino angapoccelele coo acipocelele.
- 13 Ngapano akuletwa utwana kwakwe weliwe, alyakuti
 ayize wike 'amakasa yakwe pakwe tolito, apepe nu
 14 kupepa: awasambilizi awawakalipila. Ukuwa Yesu
 ati, Lekani utwana, mutatulesya ukwiza kwakwe nene:
 amuno uwufumu wa mwi yulu awa twa mwata wonye.
- 15 Awika amakasa yakwe pakwe tolito, afuma kweneko.
 16 Lolani, wumwi ayiza kwakwe weliwe afika ati,
 Musambilizya, nga neite cizimaci nga mbe nu wumi
 17 wa muyayaya? Weni amunena ati, Ngu 'kumbuzizya
 cani ni vyakwe cino cizima? Wenga alipo wino 'a
 muzima: ukuwa ndi ukulonda ukwinjila mu wumi,
 18 tontela a masundo. Amunena ati, Ayalikwi? Yesu
 ati, Ayakuti, Utakoma, Utazeleluka, Utakwiwa,
 19 Utawipizya, cindika'so nu nyoko: swinya, Ukunde
 20 umuwuyo ndivino wayikunda. Umulumendo amunena
 ati, Vyonsinye vyoo navisunga: nga neili nasowelwa
 21 cani? Yesu amunena ati, Ndi ukulonda ufike pa kafiko,
 yanga, ukasumbe vino uli navyo, upe awasaluke, uliwa
 22 ni mboto mwi yulu: nga uyize, unkonke. Ukuwa ala
 umulumendo weyo wivwa amazwi yayo, awapita
 afwilimine: amuno walinji awa muzano wuvule.
- 23 Yesu anena awasambilizi wakwe ati, Nacawuzimanye
 nkuwanena nkuti, Catalila awa muzano ukwinjila mu
 24 wufumu wa mwi yulu. Swinya nkuwanena nkuti,
 Capepucila ngamila ukupulunkana mwi linso lya
 nsindano, ukulusye uwa muzano ukwinjila mu wufumu
 25 wa mwi yulu. Awala awasambilizi wivwa, awasukumila
 26 kutaluvile, awati, Nga fwandi weni angatulwa? Yesu
 awaceceta awanena ati, Ku wantu 'coo a eintacitwa;
 27 ukuti kwakwe Leza vyonsinye avicitwe. Ngapano
 Petro atolelela amunena ati, Lola, twasya vyonsi,
 28 twakukonka; nga fwandi tuliwa na cani? Yesu awanena
 ati, Nacawuzimanye nkuwanena nkuti, mwe wantu
 mwankonka nene, pa kutumbulwa swinya pano uMwana

- muntu alipungama pa ndulu ya kucindamikwa kwakwe, namwenye mulipungamikwa pa ndulu ikumi na ziwili, muwapanzya imyiko ikumi na yiwili iyakwe Yisraeli.
- 29 Na wensi uwasila inanda, na wanisi ni nkazi, zyakwe, nu yisi, nanti we nyina, nanta wana, nanta vyalo kwi zina lyane, alipocelela alutilizye kutaluvile, apyane nu
- 30 wumi wa muyayaya. Ukuwa wavule awatanzi waliwa a wansizi, nawo wansizi waliwa awatanzi.

20.

- 1 Amuno uwufumu wa mwi yulu wakolana nu muntu mwemnanda, uwapululile mwakwe pwi kukulalika
- 2 wakawomba wa mu calo cakwe ica vimpensya. Awala walayana na wakawomba wawo idenari lyonga uwanda
- 3 wonga, awatuma ku calo cakwe ica vimpensya. Afuma kwela pi ora lya cititatu, alola wanji wimilile wowo
- 4 pano wakakalila; awanena ati, Namwenye yanji ku calo ca vimpensya, nakwiza mbape icazipila. Awaya
- 5 wawo. Anyoka afuma pi ora lya citimutanda ni lya
- 6 citimufundikambali, acita wowonye. Kwela pa lya citikumi na lyonga afuma, azana wanji wimilile; awanena ati, Ngacani cino mwimilile wowo paa uwanda
- 7 nu wukulu? Awamunena awati, Amuno wumwi atatulalisile. Awanena ati, Namwenye yanji ku calo
- 8 ca vimpensya. Akula kwila, umwencialo ca vimpensya anena kapimpizya wakwe ati, Kite wakawomba, uwape icilambu cawo, utalicile awansizi ufisye na ku wankolelo.
- 9 Awala wiza awa pi ora lya citikumi na lyonga awapocelelela wila muntu idenari lyonga lyonga. Awala watanzi waya, awakwelengania wakuti wapoccelela walusye, nawonye awapocelela wila muntu idenari lyonga
- 11 lyonga, Awala wapoccelela, awakwina umweninanda,
- 12 awati, Waa awansizi wawomba iora lyonganye wawalingania naswe swe wantu twatela tusenzile icinj-
- 13 wame ca wanda wonsi ni misanya ni misanya. Ukuwa atolelela anena wumwi uwakwe woliwo ati, Wane, nsinakukucenjezya: wuzye tutalayine idenari lyonga?
- 14 Tola ilyako, uwapita; a kulonda kwane ukupa
- 15 uwansizinye wee, ndivino wewe. Wuzye citayana nene

- ukucita cino nkulonda ni vyane? Wuzye pamwi
 16 mpumi' yako yawipa, muno nene ne muzima? Awonye awansizi waliwa watanzi, nawo awatanzi waliwa wansizi.
- 17 Ala vino Yesu akukwela ku Yerusalemu, asenda awasambilizi kumi na wawili palwawo, pa kupita
 18 awanena ati, Lolani, tukukwela ku Yerusalemu Mwana muntu waya kalemekwe kwakwe wasikapemba wakulu
 19 na kwakwe wakawalika; wakamupanzizye ku mfwa, wamulemeke ku makandi yamusoweka, yamuvwapula, yamusayike: ukuwa pa wanda wa cititatu azyulupuke.
- 20 Ngapano nyina wa wana wakwe Zebediya ayiza kwakwe weliwe na wana wakwe, afika fukama, amule-
 21 nga cimwi. Amunena ati, Ng'ukulonda cani? Amunena ati, Uvwanga ukuti awana'nenye waa wawili wikale, wumwi kwi kasa lyako ilya ndilo, wumwi kwi kasa
 22 lyako ilyakwe kamani, mu wufumu wako. Ukuwa Yesu atolelela amunena ati, Mutamanya cino mukulenga. Wuzye munganjwela mu lupindi luno nati ndanjwela?
- 23 Awamunena awati, Tunganjwela. Awanena ati, Ulupindi lwane awence mulijwela: ukuwa ukwikala kwi kasa lyane' ilya ndilo na kwi kasa lyakwe kamani, cisi a cane ukupa, ukuwa a cakwe wano cawayanizizwa
 24 nu Monsi wane. Awala awi kumi wivwa, awavitwa ku
 25 wa ganda yonga wawili. Ukuwa Yesu awita, ati, Mwamanya kuno wakapanzya wa makandi wakayicita icifumu pakwe woliwo, na wasongo wawo wakuyicita
 26 maka pakwe woliwo. Cisi ciwe awonye na mwakwe mwemwe: ukuwa wensi wino akulonda ukuwa mukulu
 27 mwakwe mwemwe wandi awe mupyunzi winu: na wensi wino akulonda ukuwa wakutalika mwakwe
 28 mwemwe wandi awe muzya winu: ndivino uMwana muntu atiza pyunjilwa ukuwa wiza pyunjila, nu kupa uwumi wakwe ulupango lwa ku wavule.
- 29 Awala vino wafumia mu Yeriko, iwumba likulu
 30 alimukonka. Lolani, intonko ziwili zisile mu mbali ya nzila, azila ziyivwa kuno Yesu wapitililanga, azipunda, aziti, Mfumu, tufwile inkumbu, we mwana'kwe
 31 Davidi. Iwumba alizikalipila, kuti zimyalale: ukuwa azipunda azilutilizya, aziti, Mfumú, tufwile inkumbu,

- 32 we mwana'kwe Davidi. Yesu ayimilila, awita, ati, Nga
 33 'mukasi mbacitile cani? Azimunena aziti, Mfumu,
 34 ukuti aminso yitu yiyuke. E Yesu, icilanda acimulema,
 akumvya minso yawo: awafika wati nu kupocelela
 iceni cawo, awamukonka.

21.

- 1 Awala wapalamila ku Yerusalemu, awiza ku Betifage,
 ku mwamba wa maolive, ngapano Yesu atuma
 2 awasambilizi wawili, awanena ati, Yanji ku kaya kano
 kali wulunga namwe, mwandi mukazane indokwe
 ikunzilwe, na kandokwe apaliponga nayo: muzisapule,
 3 muzilete kwakwe nene. Ndi wumwi waya wawav-
 wanza cimwi, mukati, I Mfumu ili na cino ikuzilondela;
 4 wafika ati nu kuzituma. Lelo coo cacitwa, alyakuti
 cifiswe icavwanzilwe nu mutumwa aciti,
- 5 *Nenani umwanamwanaci wa ku Zione;
 Muti, Lola, i Mfumu yako ikwiza kwakwe wewe,
 We cimyamyama, akwezile pa ndokwe,
 Na pa kandokwe umwana wa ndokwe.*
- 6 Awasambilizi awapita, awacitila ndimuno wawasonte-
 7 lezile, awaya waleta indokwe, na kandokwe, awawika
 imyinjilo yawo pakwe zyolizyo; ayikala penepo.
 8 Awavule awa mwi wumba awanza imyinjilo yawo mu
 nzila; wamwi awapambula insamba ku miti, wakwanza
 9 mu nzila. Amawumba yano yakolezile, na yano
 yakonsile, ayapunda, ayati, Hosana! ku mwana weyo
 uwakwe Davidi: Awe mucindikwa wino akwizila mwi
 10 zina lya Mfumu, Hosana! na mwi lewelewe. Ala
 winjila mu Yerusalemu, a kaya konsi akazumbunkana,
 11 awati, Nga wenyewee weweni? Amawumba ayati,
 A mutumwa, e Yesu wa ku Nazareti mu Galiloya.
 12 Yesu ayinjila mwi tempile lyakwe Leza, awinga
 wonsi wano wasumbanga ivyawo, swinya wakalanga
 mwi tempile, apenulania na mapampa yakwe wakaka-
 wunkania wa ndalama, ni vilimba vyakwe wano
 13 wasumbanga inkunda; awanena ati, Yawalikwa yati,

- Ijanda yane ikakwitwa a njanda ya kupepela; ukuwa mwenji mwayicita ku mucembo wakwe wakapoka.
- 14 Intonko na wacikonta awiza kwakwe weliwe mwi
 15 tempile: ayiza awapozya. Ukuwa awala wasikapemba wakulu na wakawalika walola ivizunguko vino wacisile, na wana wano wapundanga mwi tempile watinji,
 16 Hosana! ku mwana'kwe Davidi; aciwati nka, awamunena awati, Wuzye wivwa cino waa wakutaka? Yesu awanena ati, Ena: wuzye mutatela muwazye icati, Mu milomo ya tunya na wakonka mwayanwa ilumbo?
 17 Awasya, afuma mu kaya, aya ku Betaniya, akuno ayalala.
- 18 Lelo umutondo vino akunyocela ku kaya kako,
 19 inzala imuluma. Ala walola umukunyu mu mbali ya nzila, aya pakwe waliwo, nanti apakuti azane cimwi mwenemo, ukuwa a mafwa matupu; awunena ati, Kutize kwize kuwe ivikomwa kwakwe wewe nawanda.
- 20 Umuku awutinji nu kukala. Awala awasambilizi walola, awazunguka, awati, Nga umuku wafika wati
 21 nu kukala wuli? Yesu asimpuka awanena ati, Nacawuzimanye nkuwanena nkuti, Ndi muli ni suwilo, musinakuwivilika, mutalicita cino cacitwa ku muku citupu, ukuwa nanti a mwiza munena umwambanye woo amuti, Nyamulwa ukasumbilwe mwakwe sumbi,
 22 cilitwa. Vyonsi, vino mulilenga mwi pepo, mbali nu kusuwila, mulipocelala.
- 23 Ala winjila mwi tempile, wasikapemba wakulu na wasongo wa wantu awiza kwakwe weliwe ye akusambilizya, awafika awati, A mu makaci muno ukucitila
 24 vyonyevyoo? Ngu wakupa makanye yaa weweni? Yesu atolelela awanena ati, Naninye nandi mbawuzye icintu cimwi, ndi mwanena, naninye nandi mbanene a maka
 25 yano nkucitila vyonyevyoo. Ibatizo lyakwe Yohani, lyafumilizile kwi? kwi yulu, pamwi nee ku wantu? Awapanzania, wakuti, Ndi twati, Kwi yulu, wandi atunene ati, Nga fwandi a cani cino mutamusuwizile?
 26 Ukuwa kansi twala twati, Ku wantu; tukutina iwumba;
 27 amuno wonsi wakuti Yohani a mutumwa. Awatolelela Yesu, awati, Tutamanyile. Nawenye awanena ati, Nanta nene nsinakuwanena amaka yano nkucitila

- 28 vyonyevyoo. Ukuwa mwenji mukuti wuli? Umuntu walinji na wanawonsi wawili; aya ku wakutalika, afika ati, Mwana, uye ukawombe ilelo mu calo ca vimpensya.
- 29 Atolelela ati, Nsinakulonda : ukuti pansizi atontolokwa
- 30 wenga, aya: Aya ku wacitiwili, amunenela umulimonga. Weni atolelela ati, Nenji nkuya tatakulu : nanti
- 31 apakuti aye. Weweni uwakwe wawo wawili uwacisile ukulonda kwakwe yisikulu? Awati, Uwa kutalika. Yesu awanena ati, Nacawuzimanye nkuwanena nkuti, awasanguzi na wacilende wakuwatanjilila ukwinjila mu
- 32 wufumu wakwe Leza. Amuno Yohani wizile kwakwe mwemwe mu nzila ya wulungamane, nanti apakuti mumusuwile : ukuwa awasanguzi na wacilende awamuswila : mwenji, mwalile mwalola, nanti apakuti mutontolokwe mweweneco pansizi, alyakuti mumusuwile.
- 33 Yivwani umulombe wunji : Kwalinji umuntu umweniganda, wino walembeisile icalo ca vimpensya, apinda nu lwamba aliwilizya, akumba ni cakufinila mwenemo ivimpensya, azenga nu wulunga, acitayila
- 34 awalimi, awaya kunji. Ila impindi ya vikomwa yapalamila, atuma awazya wakwe ku walimi, kukuyapo-
- 35 celela ivikomwa vyakwe. Awalimi awatola awazya wakwe, awuma wumwi, nawe winji awamukoma,
- 36 awapola winji na mawe. Anyoka, atuma awazya wanji awalusye wakutalika : awaya awawacitila
- 37 umulimonganye. Ukuti pansizi atuma umwana'kwe kwakwe woliwo, ati, Wandi wakacindike umwana'ne.
- 38 Ukuwa awalimi, awala walola umwana awanenana awati, Wee ayili mpyani; aleni, tumukome, nga tutole
- 39 ivipyanwa vyakwe. Awamutola, awamusumbila kunzi
- 40 ku calo ca vimpensya, awamukoma. Acaleka alila umwenicalo ca vimpensya wiza, nga aliza acite cani ku
- 41 waliminye wawo? Awamunena awati, Aliza wonone iciwipe awawipenye wawo, ni calo ca vimpensya atayile awalimi wanji wano waliwamuletela ivikomwa pa
- 42 mpindi yakwe vyolivyo. Yesu awanena ati, Wuzye musitela muwazye mu mawaliko yano' yati,

*Iwe lino wakazenga walikana,
A lino wutalicilo wi funku:
Coo cafuma ku Mfumu,
A cizunguko mu minso yitu?*

- 43 Acaleka nkuwanena nkuti, Uwufumu wakwe Leza
wulipokwa kwakwe mwemwe, wupwe ku mwiko wuno
44 wukakoma ivikomwa vyakwe. Wino akuponela pi
wenye lyoo alilepunkana : ukuwa pakwe wino liza lyamu-
45 ponela, lilimusyutungula wi tukumbu. Awala walonda
ukumulema, awatina amawumba, amuno yatinji a
mutumwa.

22.

- 1 Yesu asimpuka, anyoka awumila imilumbe, ati,
2 Uwufumu wa mwi yulu wakolana ni mfumu yimwi
yino yatewesile icakulya ca winga wa mwana'kwe, atuma
3 awazya wakwe kukwita awitwa ku cakulya ca winga :
4 watalondanga ukuya. Anyoka atuma awazya wanji,
ati, Kawanenani awitwa muti, Lolani, nateweta
icakulya cane : inombe'zyane ni njinenye zyakomwa,
na vyonsi vyasenganwa : tuyani ku cakulya ca winga.
5 Ukuwa weni nanti kuciwika ku nsingo, awapita, wunwi
6 ku calo cakwe, nawe winji kwi lonka lyakwe : awasyala
awalema awazya wakwe awawacita ica nsoni, awawa-
7 koma. Imfumu ifulucilwa; ituma imisika yakwe, iya
iyonona wacikomanye wawo, awoca na kaya kawo.
8 Ngapano inena awazya wakwe iti, Uwinga wayanwa,
9 ukuwa awitwa watazipizile. Acaleka yanji mu masansa-
nzila, awinji wonsi wano mwaya mwazana, muwite ku
10 cakulya ca winga. Awazyanye wawo awayo ku
zyanzila zyozyo, awaya awawunganika awinji wonsi
wano wayile awawazana, awawipe na wazima, uwinga
11 awizula na wisile pa cakulya. Ukuwa ila imfumu
yaya mwenemo kukulola awisile pa cakulya, ilola
12 mwenemo umuntu atazwite icizwalo ca winga : imunena
iti, Wane, uyizile moo wuli vino usi ni cizwalo ca winga?
13 alanga aswimile mya. Ngapano imfumu inena
awapyunzi iti, Munyepani amakasa na manama,
mumusumbile ku mfinzi kunzi; kuno kwandi kuwe

- 14 inkuta nu kulumania mino. Amuno awavule wakwi-twa, ukuwa watici wakusolwa.
- 15 Ngapano awaFalisi awapita, awaya awapanzyania
16 umwakuti wamuteyele mu kuvwanga kwakwe. Awatuma awasambilizi wawo kwakwe weliwe, na wina Herodi awafika wati, Musambilizya, tumanyile kuno we wacisimiko, ukusambilizya inzila yakwe Leza mu kusimicila, swinya usinakupeeela wumwi: amuno usinakulola ku mpumi
17 ya wantu. Acaleka tunene, ukuti wuli wenji? Wuzye cayana ukutula imitulo kwakwe Kesare, pamwi awe?
18 Ukuwa Yesu amanya uuwipe wawo, ati. Nga
19 mukunjelezeyza cani, mwe wakacenzezya? Ndanjizyani
20 ulundalama lwa mitulo. Awamutwalila indenari. Awanena ati, a likolana lyakweni lyoo ni waliko lya
21 papela? Awamunena awati, A lyakwe Kesare. Ngapano nawe awanena ati, Acaleka ivyakwe Kesare
22 panji Kesare; ivyakwe Leza panji Leza. Awala wivwa, awazunguka, awamusya, awapita.
- 23 Uwandanye wowo akuya awaSaduki kwakwe weliwe, wano wakutinji ukuzyulupuka nakumwi: awafika
24 awamuwuzya, awati, Musambilizya, Musa wati, Ndi umuntu wafwa, nanti wana, umunyina asyala atwala
25 umuci, akatusizya umunyina umusolo. Twalinji na wa ndanda yonga munenulambali: uwakutalika atwala, afwa, muno atalinji na wana asya umuci ku munyina;
26 awuliwonganye uwacitiwili, nu wacititatu, awafika na ku
27 wacitimunenulambali. Pansizi pakwe wonsi nawe
28 umwanaci afwa. Acaleka pa kuzyulupuka nga aliwa we muka weni pakwe wawo munenulambali? amuno
29 wonsi wisile nawe. Ukuwa Yesu atolelela awanena ati, Mukuluvya, muno mutamanya amawaliko, nanti a
30 maka yakwe Leza. Amuno pa kuzyulupuka wasitwala, nanti akutwalwa wasitwalwa, ukuwa wali ngata wangeli
31 mwi yulu. Ukuwa ivya kuzyulupuka kwa wafwe wuzye mutawazya icavwanzilwe kwakwe mwemwe nu
32 Leza, aciti, Nene ne Leza wakwe Abrahamu, e Leza wakwe Yisaki, e Leza wakwe Yakobi? Leza asi a wa
33 vyala, ukuwa a wa wapuma. Ayala amawumba yivwa, ayasukumila isambilizyo lyakwe.
- 34 Ukuwa awaFalisi, awala wivwa kuno amyalalisile

- 35 awaSaduki, awayiwunganika. Wumwi uwakwe woliwo, umumanya masundo afika amuwuzya iwuzyo,
 36 amwelezya ati, Musambilizya, a lisundoci ikulu mu
 37 masundo? Amunena ati, Ukunde iMfumu e Leza wako
 ni nsingo yako yonsi, nu mwezo wako wonsi, ni njelu
 38 zyako zyonsi. Lyoo a lisundo ikulu swinya a lya
 39 katalika. Nalyo ilya citiwili ilyakolana nalyo, a lino
 likuti, Ukunde umuwuyo ndivino wayikunda we
 40 mweneco. Pa masundonye yaa yawili apali yeyamila
 amasundo yonsi na watumwa.
- 41 Lelo vino awaFalisi wawungana, Yesu awawuzya,
 42 ati, Mukuti wuli nu Klisitu mwenji? a mwana wa
 43 kweni? Awamunena awati, A wakwe Davidi. Awanena
 ati, Nga fwandi Davidi mu Muzimu akumwita wuli ilya
 "Mfumu," akuti,
- 44 *Imfumu yanenile i Mfumu yane iti,
 Yikala kwi kasa lyane ilya ndilo,
 Nsuke mbike awahwani wako pansu pa matamba
 yako?*
- 45 Nga fwandi ndi Davidi akumwita ilya "Mfumu,"
 46 nga mwana'kwe wuli? Nawumwi uwakuti amutolelele
 izwi limwi, nanta wumwi uwakuti akamuke amuwuzye
 cimwi ukufumilila ku wandanye wowo.

23.

- 1 Ngapano Yesu avwanga na mawumba na wasambilizi
 2 wakwe, ati, Wakawalika na waFalisi wakwikala pa
 3 masyo yakwe Musa: acaleka vyonsi vino wakuwanena,
 citanji swinya muwasunga: ukuwa mutacita ndivino
 4 woliwo; amuno wakavwanga nanti kucita. Ena,
 wakanyepa ivisendo vihwame ivitamye pa kusenda,
 awatwika wantu pa viweya; ukuwa aweneco nanti
 5 apakuti wawatule nu munwe wumwi. Ukuwa imilimo
 yawo yonsi wakucitila kuti walolwe na wantu; amuno
 wakuzwala ivimanyilo vyawo, swinya wakakuzya imiko,
 6 wakunda nu wikalo wa pa nkolelo pa cakulya, ni
 vilimba vya pa nkolelo mu nanda zyawo izya kupepela,
 7 nu kulamukwa mu wukalilo, nu kwitwa na wantu

- 8 ilyakwe Rabi; ukuwa mwenji mutakwitwa ilyakwe Rabi: amuno wenganye a wino musambilizya winu, 9 mwenji mwensi mwe winisi na winisi. Mutacite wumwi muwati "Tata" mu nsi moo: amuno wenganye 10 awile Eso, wino ali mwi yulu. Swinya mutacitwe nanti akwitwa ilyakwe musika: amuno wenganye we 11 musika winu e Klisitanye. Ukuwa wino a mukuli nkani 12 mwakwe mwemwe aliwa a mupyunzi winu. Wensi wino wayikuzya alicefwa; nawe wensi wino wayicefya alikuzwa.
- 13 Ukuwa Owe! mwe, wakawalika namwe mwe waFalisi, wakacenjezya mwe! amuno mukwiyalila wantu 14 uwufumu wa mwi yulu: muno mwe weneco musikwinjila mwenemo, nanta wano wati winjile musina-kuwazumilizya awinjila.
- 15 Owe! mwe, wakawalika nawe mwe waFalisi, wakacenjezya mwe! amuno mukupitapita mwakwe sumbi na mu mpanga ukuti mukapilule wumwi awe winu: nga ndi wawa wowonye, ye mwamucita yawili yonsi wawa mwana wa gehena ukulusye mweweneco.
- 16 Owe! mwe, wakakolelela ntonko! mwe wantu mukuti, Wensi wino walapa itempile, kusi nakamwi; ukuwa wensi wino walapa igolide lyi tempile a cakusimicila.
- 17 Mwe vivelewele, mwe ntonko: amuno ngi cikulu a cani igolide ni tempile lino limicila a golide.
- 18 Na wino walapa ileza, kusi nakamwi; ukuwa wino 19 walapa icifimwa cino cili penepo, a ca kusimicila. Mwe ntonko: amuno ngi cikulu a cani, icifimwa, pamwi 20 ileza lino limicila icifimwa? Acaleka wino akulapa 21 ileza ye akulilapa, na vyonsi ivya penepo. Nawe wino akulapa itempile, ye akulilapa, na wino akwikala 22 molimo. Nawe wino akulapa iyulu, ye akulapa indulu yakwe Leza na wino akwikala polipo.
- 23 Owe! mwe, wakawalika namwe mwe waFalisi, wakacenjezya mwe! amuno mukufima aki kumi aka tumbeyu twa minté nu anise nu kumini, ukuwa mwaleka ukutontela ivya masundo ya wulungamane, inkumbu, ni suwilo: a vino mwakana ukuti muwacita nanti 24 kuleka ukufima. Mwe wakakolelela ntonko, mwe wantu mukasusa pompe, ukuti ngamila mukumilula.

- 25 Owe! mwe, wakawalika namwe mwe waFalisi, wakacenjezya mwe! amuno mukapwizya kunzi ku lupindi na ku lweso, ukuwa mukasi mwizula nivya
- 26 wungo nu kuyilosya. We muFalisi ntonko, tela upwizye mukasi mu lupindi na mu lweso alyakuti na kunzinye kuswepe.
- 27 Owe! mwe, wakawalika namwe mwe waFalisi, wakacenjezya mwe! amuno mwakolana ni nkungwe ntake ni vu litiswe, zino kunzi zikuloleka ngati a nzimanye, ukuwa mukasi zyizula na mafupa ya wafwe
- 28 ni kombezya lyonsi. Avino namwenye kunzi mukuloleka mwe walungamane ku wantu, ukuwa mukasi mwizula nu wakacenjezya nu kutinsyania.
- 29 Owe! mwe, wakawalika namwe mwe waFalisi wakacenjezya mwe! amuno mukuzenga inkungwe zya watumwa, mukuyanila ivisuzyo pa malalo ya walungamane, mukuti, Ndi tutela twalinjipo mu manda yakwe watata, ngali tutalinji swe wakankana nawo mu wazi
- 30 wa watumwa. Acino mukuyisinila, kuno mwe wana wakwe wano wakomile watumwa. Namwenye mwandi
- 31 mwizuzye namwezyo wakwe waso. Mwe nzoka, mwe likwata lyakwe wacipili, nga mulipulumuka wuli
- 32 ipanzo lyakwe gehena? Acaleka, lolani, nkutuma awatumwa kwakwe mwemwe, na wacenjeje, na wakawalika : wamwi awakwe woliwo muliwakoma muwasayike nu kuwasayika; wamwi awakwe woliwo muliwayapula mu panda zinu izya kupepela, muwayayimvya mu
- 33 twaya na twaya : acino pakwe mwemwe pawe uwazi wa walungamane wonsi uwazwile mu nsi moo, ukufumilila ku wazi wakwe Abelo umulungamane nu kufika ku wazi wakwe Zekariya umwana'kwe Barakiya,
- 34 wino mwakomile pakasi apimicile ni leza, Nacawuzimanye nkuwanena nkuti, Vyonsinye vyoo viliponela awa nkulonye yoo.
- 35 Oko Yerusalemu, Yerusalemu, we muntu ukakoma awatumwa, ukapola na mawe wano watumwa kwakwe wewe! nalondanga wuli ukukonganika awana wako, ndivino nyina-nkoko akawundata utwana twakwe mu
- 36 vyapa vyakwe, lelo wakananga! Lola ipanda yako
- 37 yasyala cipompa. Amuno nkuwanena nkuti, Utalin-

dola ukufumilila ilelo usuko uyize uti, Awe mucindikwa
wino akwizila mwi zina Iya Mfumu.

24.

- 1 Yesu afuma mwi tempile, alema inzila; awasa-
mbilizi wakwe awiza kwakwe weliwe kukwizamulanjizya
- 2 ivizengwa vyi tempile. Ukuwa awanena ati, Wuzye
mukulola vyoo vyonsi? Nacawuzimanye nkuwanena
nkuti, Iwe limwi litalisyala papela pi wuye paa, lino
litalisumbwa pa nsi.
- 3 Akula wikala pa mwamba wa maolive, awasambilizi
awiza kwakwe weliwe ku mbali, awafika awati, Tunene,
vyonye vyoo vilipona wandaci? acani icimanyilo ica
- 4 kwiza kwako, ni ca nsilo ya mpindinye yoo? Yesu
atolelela awanena ati, Cenjelani, atize wumwi awasovyе.
- 5 Amuno awavule waliyizila mwi zina lyane wawati,
- 6 Nene ne Klisitu; walisovya awavule. Muliyivwa isumo
nu kulumbililwa kwi sumo: mulole mutize mwize
muwatamika; amuno vyonyevyoo vilila vile vipone:
- 7 ukuwa insilo ilitela icili. Amuno imyiko ilikatucilana,
nawo uwufumu na wufumu: kuliwa ivipowe ni
- 8 vizumanzi koo na koo. Ukuwa vyonsinye vyoo a
- 9 vitalicilo vya kulumwa. Ngapano waliwalemeka ku
matamyo, wawakome nu kuwakoma: imyiko yonsi
- 10 iliwawavutilwa amuno lizina lyane. Ngapano awavule
- 11 walipunula, walemekana, swinya wavutilwana. Awatu-
mwa wa wufi wavule walikatuka, wasovyе avavule.
- 12 Amuno ukutinsyania kulivuzwa, acaleka ulukundo lwa
- 13 wavule lulitalalila. Ukuwa wino wiza wacimba wafika
- 14 na ku nsilo, awili alitulwa. Ilandwe lizima lyoo Iya
wufumu lililandwa mu nsi yonsi liwe a cipanichisyo ku
myiko yonsi; ngapano insilo iyize.
- 15 Acaleka pano mwiza mwalola uwuwipe wukulu wa
manzi, wuno wavwanzilwe nu Danyeli umutumwa,
wimizilwe mu wikalo wimicile (wino akuwazya ayilu-
- 16 ke),. apano awa mwe Yudaya wasamalile ku myamba:
- 17 wino ali pa musonje atize yize yike akatole iviya mu
- 18 ganda yakwe: wino ali ku calo atize yize wele akatole
- 19 icilundo cakwe. Ukuwa, Owe! wano wali na panji

- 20 na wakoŋsya mu mandanye yayo! Pepanji ukusamala
 kwinu kutize kwize kuwe icisiku nanta pa sabata:
- 21 amuno kuliwa itamyo likulu, lino lisitela liwe wa lya
 mwatanye woo ukufumilila ku wutalicilo wa nsi nu
- 22 kufika kwi lelo, nanti akwiza litalitela lyize swinya. Ndi
 yatele amandanye yayo yataputunkania ngali umuntu
 wumwi atatulwa: saku vino amandanye yayo
 yaputunkanwa: ukuwa amuno awasolwe. amandanye
 yayo yaliputunkanwa.
- 23 Acino ndi wumwi wiza wawanena wati, Lolani
 Klisitu wee koo, pamwi, weyo koko; mutize mwize
- 24 muwamusuwila. Amuno kulikatuka waKlisitu wa wufi,
 na watumwa wa wufi, walilanjizya ivimanyilo vikulu ni
 vizunguko; alyakuti wawasovya, na wasolwenye ndi
- 25 cingacitwa. Lolani, nawanenela lyankani. Acaleka
- 26 ndi wiza wawanena wati, Lolani, ali ku mavunje; mutize
 mwize muwaya: ndi wati, Lolani ali mu ŋanda;
- 27 mutize mwize muwasuwila. Amuno ndivino inkuwa
 ikamesya kapela, iloleka na kasikanye; avino kuliwa
- 28 ukwiza kwa Mwana muntu. Konsi kuno kuli cala a
 kuno amawimba yakawungana.
- 29 Ukuwa napaponapapo, ndi tamyo lya mandanye
 yayo liza lyasila ilanzi lilifita, nu mwezi wutaliwala,
 ni ntanda zililakata kwi yulu, na maka ya kwi yulu
- 30 yaliyinganwa; apano kuloleke icimanyilo ca Mwana
 muntu mwi yulu: ngapano imyiko yonsi ya mu nsi
 moo iyize ivalosya, swinya walole u Mwana muntu
 akwizila pa mawingo ya kwi yulu na maka nu
- 31 kucindamikwa kukulu. Atume awangeli wakwe nu
 kulizya kukulu ukwa nkanganombe, wawunganike
 awasolwe ku miza yini, ukufumilila ku mpelelecezya
 yimwi iya kwi yulu nu kufika ukuwuye.
- 32 Lelo sambililani ku muku umulombe: zikula insamba
 zyawa a ntontentonte, na mafwa yalemba, amumanya
- 33 muti aminjililo yapalamila; avino namwenye, pano
 mwalola vyonsinye vyoo amumanya kuno wapalamila
- 34 pa mulyangonye. Nacawuzimanye nkuwanena nkuti,
 inkulonyeyoo italisila, visuke vyonsinye vyoo vize
- 35 vimalizwe. Iyulu ni nsi vilisila ukuwa mazwi yane
- 36 yatalisila. Ukuwa vya wandanye wowo ni ora wumwi

- atamanya, nanta wangelinye wa mwi yulu, nanta
 37 Mwananyo, nkandi u Monsi wane mutupu. Ndivino
 amanda yakwe Noa a vino kuliwa ukwiza kwa Mwana
 38 muntu. Amuno ndivino mu mandanye yayo pano
 intalala itani iyize, walyanga, wajwanga, watwalanga,
 watwazyanga, awusuka uwanda wuno Noa winjilanga
 39 mwe arki ayiza, watamanyile isuka intalala iyiza,
 iwasenda wonsi; avino kuliwa ukwiza kwa Mwana muntu.
 40 Kuliwa wantu wawili mu calo; wumwi alisendwa,
 41 wumwi alisyala: na wanaci wawili awakusya pi we;
 42 wumwi asendwa, wumwi asyala. Acaleka lolelanji:
 amuno mutamanya uwanda wuno i Mfumu yinu iliyizila.
 43 Ukuwa manyilani kwakwe coo, kuno ndi umweninanda
 amanyile impindi yino umuno akwizila, angawalolela,
 44 atanga aleke inanda yakwe ilepulwe. Acaleka namwe
 yiyani: amuno mwi ora lino musinakwelengania
 45 alitela a muno u Mwana muntu akwizila. Nga fwandi
 weni a muzya musuwilwa swinya a mucenjele, wino
 imfumu yakwe yamulasika pa wa mu nanda yakwe,
 ukuti awawapa icakulya cawo pa mpindi nzipile?
 46 Awalongo umuzyaneye weyo, wino imfumu yakwe ilila
 47 yiza yiza izane akucita wowonye. Nacawuzimanye
 nkuwenena nkuti, alimulasika pakwe vyonsi vino ali
 48 navyo. Ukuwa ndu muzyaneye weyo umuwipe wayinena
 mu mwezo wakwe wati, Imfumu yane yazimba:
 49 watalika ukuma wazya wawuye, wawalya swinya
 50 wawa nwa na wakakolwa; imfumu ya muzyaneye weyo
 iliyiza uwanda wuno atawisile ni nsingo kweneke,
 51 na mwi ora lino atamanyile, ayize amulepulanie, awike
 icipya cakwe apaliponga na wakacenjezya: kuliwa
 inkuta nu kulumania mino.

25.

- 1 Acino uwufumu wa mwi yulu wakolana na wamwali
 wasimbe ikumi, wano wasenzile inkozyo zyawo, awaya
 2 kukuyasunkania siwanga. Wasano awakwe woliwo
 walinji a watumpe, swinya wasano walinji a wacenjele.
 3 Amuno awatumpe, walile wasenda inkozyo zyawo, nanti
 4 apakuti wasende amafuta: ukuti awacenjele awasenda

- mafuta mu misazi yawo apaliponga ni nkozyo zyawo.
- 5 Lelo ala vino siwinda wazimba, wonsi, awasyupila,
 6 awaponecela. Ukuwa uwusiku pakasi awivwa
 wakupunda, Lolani, esiwinda? Fumani mumusunkanie.
- 7 Ngapano wamwali wasimbenye wawo awakatuka;
 8 awayania inkozyo zyawo. Awatumpe awanena
 wacenjele awati, Tupani amafuta yinu yamwi; amuno
 9 inkozyo zitu zikuzima. Ukuwa wacenjele awatolelela,
 awati, Yatize pamwi nee yakane ukukwila kwakwe
 sweswo na kwakwe mwemwe: ukulusye muye
- 10 kwakwe wakalonzya, mukayikalile. Awala vino waya
 kukukala, esiwinda asyala ayiza; wano wayinie
 winjila nawe ku cakulya ca winda: ni cisakati aciyalwa.
- 11 Pansizi nawo wamwali wasimbe wansi awiza, awafika
 12 awati, Mfumu, Mfumu, twiyulile. Ukuwa weni
 atolelela ati, Nacawuzimanye nkuwanena nkuti,
 13 Ntawamanyile. Acaleka lolelanji, amuno mutamanya
 uwanda nanta liora.
- 14 Amuno eili ndivino pano umuntu wayanga kunji,
 ayita awazya wakwe, awalemeka insawo yakwe.
- 15 Wumwi amupa matalente yasano, wumwi yawili, wumwi
 lyonga; kwakwe wensi ndivino pano amaka yakwe
- 16 yapezile, awaya kunji. Napaponapapo wina wapoce-
 lezile amatalente yasano awasandulula acita yansi
 17 yasano amatalente. Nawe uwakwe yawili acita
 18 wowonye, azana yansi yawili. Ukuwa wina wapoce-
 lezile lyonga, aya akumba pansi, afisa ulundalama
- 19 lwa mfumu yakwe. Lelo apala pazimba imfumu ya
 20 wazyanye wawo iwela, iwazya nawo. Wina wapoce-
 lezile amatalente yasano aya atwala matalente yansi
 yasano, afika ati, Mfumu, wandemesile amatalente
- 21 yasano: lola, nazana matalente yansi yasano. Imfumu
 yakwe imunena iti, Wacita icete, muzya muzima swinya
 musuwilwa: walinji we musuwilwa pa tuntu tutici,
 nandi nkulasike pa vintu vivule: yinjila mu cimwemwe
- 22 ca mfumu yako. Uwakwe yawili nawe aya afika ati,
 Mfumu, wandemesile amatalente yawili: lola,
 23 nasandulula yansi yawili. Imfumu yakwe imunena iti,
 Wacita icete, muzya muzima swinya musuwilwa;
 walinji we musuwilwa pa tuntu tutici, nandi nkulasike

- pa vintu vivule : yinjila mu cimwemwe ca mfumu yako.
- 24 Nawe wino wapoccelezile italente lyonga, nawe aya afika ati, Mfumu, namanyile kuno we muntu mukalale, ukasinza kuno utatanda, swinya ukasczya kuno
- 25 utasumba : acino natinile, inja inzicila italente lyako
- 26 pansi : lola, lilipo. Ukuwa imfumu yakwe itolelela imunena iti, We muzya muwipe swinya we cikata cikulu, wamanyile kuno nkasinja kuno ntatanda swinya
- 27 nkasezya kuno ntasumba; acaleka wakanile uwike ulundalama lwane kwakwe wakakalana-wa-pdalama, pano niza njize mpoccelele icane ni cisandululwa.
- 28 Acaleka mupokani italente, mupe wino ali na matalente
- 29 ikumi: Amuno wino ali navyo alipwa, awe ni vivule : ukuti wino asi navyo, na cino ali naconye cilipokwa
- 30 kwakwe weliwe. Musumbile umuzya muntafuma-cumi ku mfinzi ya kunzi : kwandi kuwe inkuta nu kulumania mino.
- 31 Ukuwa alila u Mwana muntu wiza mu kucindamikwa kwakwe na wangeli wonsi apaliponga nawe, ngapano ayize apungame pa ndulu ya kucindamikwa kwakwe :
- 32 pa nkolelo pakwe weliwe pawungane imyiko yonsi : ayize awapawunkanie, ndivino umucemi akapawula
- 33 inonzi ku mbuzi, ayize awike inonzi kwi kasa lyakwe ilya ndilo, ukuti imbuzi kwakwe kamani.
- 34 Ngapano imfumu ayize, awanene awa kwi kasa lyakwe ilya ndilo ati, Zanzi mwe wacindikwa wa Monsi wane, pyanani uwufumu uwayanizwa mwemwe ku luwandi
- 35 lwa nsi : amuno inzala yandumile, amumpa icakulya : ulusala lwandumile, amumpa inwa : nalinji ne mweni
- 36 amunsezya; cintakwa, amunzwicka : nalwile, amwiza amunsungula : nalinji mu ndanda ya vingololo, amwiza
- 37 kunondi. Ngapano awalungamane wize wamutolelele, wati, Mfumu, twakuweni wandaci inzala ikulumile, atukulela? nanta lusala lukulumile, atukupa unwa?
- 38 Nga twakuweni wandaci we mweni, atukusezya,
- 39 pamwi nanta cintakwa, atukuzwika? Nga twakuweni wandaci ulwile, nanta mu ndanda ya vingololo, atwiza
- 40 kun'uli? I Mfumu iyize itolelele iwanene iti, Nacawuzimanye nkuwanena nkuti, pano mwacitizile wenga uwa wanjinye waa awatichi, mwacitizile nene.

- 41 Ngapano ayize anene na wa kwi kasa lyakwe kamani
ati, Mfumilani paa, mwe watipwe, muye ku mulilo wa
muyayaya wuno wayanizwa diabolo na wangeli wakwe :
42 amuno inzala yandumile, mutampile icakulya : ulusala
43 lwandumile, mutampile injwa : nalinji ne mweni, nanti
kuti munsezye : ne cintakwa, nanti kuti munzwike ;
ne mulwale, na mu ganda ya vingololo, nanti kuti
44 mwize munsungule. Ngapano nawo wize watolelele,
wati, Mfumu, twakuweni wandaci inzala ikulumile,
nanta lusala lukulumile, nanti pamwi we mweni,
cintakwa, nanti pamwi we mulwale, nanta mu
ganda ya vingololo, nanti kuti twize tukupyunjile.
45 Ngapano ayize awatolelele, ati, Nacawuzimanye
nkuwanena nkuti, Pano mutacitizile wumwi uwa
46 waticinye waa, mutancitizile nene. Wanyewaa waliya
mwi sundo lya muyayaya : ukuwa awalungamane mu
wumi wa muyayaya.

26.

- 1 Ngukuti, pano wafisya amazwinye yaa yonsi,
2 anena wasambilizi wakwe ati, Mumanyile kuno manda
yala yasila yawili ipasika lificile, u Mwana muntu
alemekwe kukusayikwa.
3 Ngapano wasikapemba wakulu na wasongo wa wantu
awawungana ku musolo wakwe sikapemba mukulu, wino
4 wakumwita ilyakwe Kayafa; awapanzyania ukuti
5 walemele Yesu ku mucenjelo, wamukome. Ukuwa
awati, Pa cakulya pole, citize imponzela ikatuke mu
wantu.
6 Lelo walile Yesu ali mu Betaniya, mu ganda
7 yakwe Simoni weyo uwa mambombo, akwiza umwanaci
kwakwe weliwe wino walinji nu musazi uwa mafuta aya
wuzi wukulu, afika ayitila pa mutwe wakwe ye ayisile
8 pa cakulya. Ukuwa awala awasambilizi walola,
aciwati nka, awati, A kwa cani ukononanye koo?
9 Amuno yangaya sumbwe ku ndalama mvule, zipwe ku
10 wasaluke. Ala Yesu wamanya awanena ati, Nga
mukutamizya umwanaci cani? amuno wancitila.
11 umulimo wuzima. Amuno mukuwanga na wasaluke

- 12 penye; ukuwa nene musywa nani pe. Ndi muno
 witilila amafuta pa muwili wane, wacitila kukunjania
 13 pa kuzikwa. Nacawuzimanye nkuwanena nkuti,
 Konsi kuno ilandwe lizimanye lyoo liliwalandwa
 mu nsi yonsi, naco cino umwanacinye wee wacita
 ciliwatakwa ciwe acizusyo kwakwe weliwe.
- 14 Ngapano wumwi uwa wi kumi na wawili wino
 witwanga ilyakwe Yuda Iskarioti, wayile kwakwe
 15 wasikapemba wakulu, afika ati, Mukulonda mumpu
 cani imulemeke kuno muli? Awamwelezezya wasilveri
 16 amakumi yatatu. Ukufumilila ku mpindinye yoyo
 awavwamba impindi nzima kuti amulemeke.
- 17 Lelo uwanda wakutalika wa musumba uwusi ni
 civimvya awasambilizi awiza kwakwe Yesu, awafika
 awati, Ukulonda tukakuyanizye kwi, ukwa kulila
 18 ipasika? Awanena ati, Yanji ku kaya ku muntu
 wumwi e tunga, mukamunene mti, U Musambilizya
 akuti, Impindi yane yapalamila; nkasi nsunjile
 ipasika na wasambilizi wane mu ganda yako.
- 19 Awasambilizi awacitila ndimuno wawasontelezile; awaya
 20 awayania ipasika. Lelo akula kwila, wisile pa cakulya
 21 na wasambilizi ikumi na wawili; awala vino wakulya,
 ati, Nacawuzimanye nkuwanena nkuti, Wumwi uwakwe
 22 mwemwe wandi ankutlile. Amalanda ayawalema
 kutaluvile, awatalika ukumunena wonsi, wino ati,
 23 Wuzye a nene, Mfumu? Weni atolelela ati, Wino
 wasomfya ikasa lyakwe apaliponga nani mu lweso,
 24 awino wandi ankutlile. U Mwana muntu akupita,
 ndivino yawalikwa kwakwe weliwe, ukuwa Owe!
 umuntu weyo, mwakwe wino u Mwana muntu
 akukutilililwa? ngali cazipa kwakwe weliwe ndi
 25 atakwatwa umuntunye weyo. E Yuda wino
 wamukutilizile atolelela ati, Wuzye a nene Rabi?
 26 Amunena ati, Wuzye wewe? Awala vino wakulya,
 Yesu apepa, aputula icakulya cimwi; apa
 wasambilizi ati, Tolani, mulye; woo a muwili wane.
 27 Atola ulupindi, asalifya, awapa, ati, Dwani mwenemo
 28 mwensi, amuno woo a wazi wane uwi layano, wuno
 29 wazwila awavule kwi tetelwa lya mawembuko. Ukuwa
 nkuwanena nkuti, Ntalinwa vimwi ivya vikomwanye

vyoo ivya vimpensya ukufumilila ilelo, nu kufika ku wandanye wowo pano ndiŵa ivipya namwe mu wufumu wa Monsi wane.

- 30 Awala wimbila ulwimbo, awafuma awaya ku mwamba wa maolive.
- 31 Ngapano Yesu awanena ati, Mwensi mwapunuzwa mwakwe nene uwusiku wi lelo; amuno yawalikwa yati, Ndiyuma umucemi, nga zisalangane iŵonzi zya mu wufyo. Ukuwa pano nazyulupuka mbatanjilile ukuya ku Galileya. Ukuwa Petro atolelela amunena ati, Ndi wonsi wapunuzwa mwakwe wewe nenji ntalitela mpunuzwe. Yesu amunena ati, Nacawuzimanye nkukunena nkuti, uwusikunye woo, pano mukolwe atanalamule, watela wankana yatatu. Petro amunena ati, Nanti ndi nkufwanye apaliponga nawe ntalikukana. Awumila umulimonganye awasambilizi wonsi.
- 32
- 33
- 34
- 35
- 36 Ngapano Yesu ayiza nawo pa masyo yaŵo yakakwitwa ilyakwe Getisemani, anena awasambilizi wakwe ati, Mwenji yikalani paa, vino naya koko kukupepa. Asenda Petro na wana'kwe Zebediya wawili, amalanda ayatalika ukumulema, awatamika nkaninye. Ngapano awanena ati, Umwezo wane wuli na malanda kutaluvile, ngata mu mfwanye: yikalani paa, mulolele nani. Apitilila katici, apona afukime, apepa, ati, Oko Tata, ndi cingacitwa, ulupindi loo lufume kwakwe nene: naponye, ndivino nene nkulonda pole, ukuwa ndivino wewe ukulonda. Ayiza ku wasambilizi azana waponecela, anena Petro ati, A cani, wuzye mutanga mulolele nani iora lyonga? Lolelanji swinya pepanji, alyakuti mutinjila mu kwelezwa: umwezo awence wukulonda, ukuwa umuwili watonta.
- 37
- 38
- 39
- 40
- 41
- 42 Anyoka pita anyocela impindi ya citiwili apepa, ati, Oko Tata, ndi coo citangafuma saku ncinŵe, ukulonda kwako kucitwe. Anyoka ayiza swinya azana waponecile, amuno aminso yawo yanwamile.
- 43
- 44 Anyoka wasya swinya, apita, ayapepa impindi ya cititatu, akuvwanga amazwi yaliyonganye. Ngapano ayiza ku wasambilizi, afika awawuzya ati, Wuzye na kanonzi mukuponecela, mukupuza: lolani iora lyapalamila; u Mwana muntu wakutililwa ku makasa

- 46 ya wawembu. Katukani, tuwapita : lolani, wapalamila wino akunkutilila.
- 47 Ala vino acili akuvwanga, lolani; e Yuda, wumwi uwi kumi na wawili, ayiza, ni wumba likulu ni zyampanga ni zyansonzo, lyafumile kwakwe wasikape-
- 48 mba wakulu na kwakwe wasongo wa wantu. Lelo wino wamukutilizile wawapile icimanyilo, ati, Wino naya
- 49 namukukula, watela weliwe: mumusende. Napapona-papo aya kwakwe Yesu, afika ati, Wukali, Rabi;
- 50 amukukula nu kumukukula. Yesu amunena ati, Wane, cita cino watunjila. Ngapano awiza walema Yesu,
- 51 awamusenda. Lolani, wumwi uwakwe wano walinji nu Yesu atambalika ikasa lyakwe, asomola ulupanga lwakwe, ayuma umuzya wakwe sikapemba mukulu,
- 52 amuputula ikutwi. Ngapano Yesu amunena ati, Nyocezya ulupanga muno lukuwanga, amuno wonsi wano wakusenda impanga walilowa ni mpanga.
- 53 Pamwi ukuti ntanga ndambilizye u Monsi wane, atume kwakwe nene kanonzinye kaa amawumba ya wangeli
- 54 ukulusya ikumi lyonga na yawili? Nga fwandi amawaliko yangafiswa wuli, cazipila aciwa awonye?
- 55 Mwi oranye lyolyo Yesu anena mawumba yayo ati, Mwiza ngati a pakwe kapoka ni zyampanga ni zyansonzo kukwiza ndema? Nikalanga ponye mwi
- 56 tempile, nasambilizyanga nanti kuti munsende. Ukuwa coo cacitwa, alyakuti amawaliko ya watumwa yafiswe. Ngapano awasambilizi awamusya, awasamala.
- 57 Wano wasenzile Yesu awamukolezya kwakwe Kayafa esikapemba mukulu, kuno wakawalika na wasongo
- 58 wawungine. Ukuwa Petro amukonka lwa patali ku musolo wakwe sikapemba mukulu, afika ayinjila mwenemo, ayikala apaliponga - na wakayamwite, kukulola insilo.
- 59 Lelo wasikapemba wakulu ni wungwe lyonsi awavwamba uwukalola wa wufi kwakwe Yesu, alyakuti
- 60 wamukome; nanti kuti wawuzane, cingatenga wakalola wa wufi awavule wayile. Nga pansizi akuya wawili,
- 61 awafika awati, Wenyeewe watinji, Ngonona itempile
- 62 lyakwe Leza; lizengwe mu manda yatatu. Esikapemba mukulu ayimilila, amunena ati, Wuzye usinakutolelela

- 63 nakamwi? acani cino waa wakukupaničisizya? Ukuwa Yesu alanga amyalile. Esikapemba mukulu amunena ati, Nkulapila wewe pakwe Leza wa wumi kuti utunene
- 64 ndi we Klisitu u Mwana'kwe Leza. Yesu amunena ati, Wataka, molimo: naponye nkukunena nkuti, Ukufumilila ilelo mwandi muwalola u Mwana muntu ayisile kwi kasa lya ndilo ilya maka, swinya akwiza
- 65 pa mawingo ya mwi yulu mupela. Ngapano sikapemba mukulu alepula imyinjilo yakwe ati, Waywanga umusamula: ngatukufwa nu kulonda wakalola wanji
- 66 awa cani? lolani, kanónzi mwivwa umusamula: mukuti wuli mwenji? Awatolelela awati, Wazipila imfwa.
- 67 Ngapano awamuswilila ku minso awamukununtula:
- 68 wamwi awamupama na mapi, awati, Tumwa kwakwe sweswe, we Klisitu: weweni uwakuma?
- 69 Lelo Petro wisile kunzi mu musolo wowo: umukazyana aya kwakwe weliwe, afika ati, Nawenye
- 70 walinji nu Yesu umuGalileya. Ukuwa akana pakwe
- 71 wonsi, ati, Ntamanyile cino ukutaka. Ala wafuma waya ku mpongolo, winji amulola, anena wano walinji penepo ati, Nawenye wee nawe walinji nu Yesu
- 72 umuNazara. Swinyanye akana mbali ni cilapo ati,
- 73 Ntamumanyile umuntunye weyo. Vino pazimba katici wano wimilile awaya awafika awanena Petro awati, Awence nawenye we wakwe woliwo, amuno
- 74 umuvwango wako wakumanyisya. Ngapano atalika ukutukana nu kulapa ati, Ntamumanyile umuntu weyo.
- 75 Mukolwe atinji nu kulamula. E Petro ayizuka mazwi yano Yesu watasile ati, Pano mukolwe atani alamule utele wankana yatatu. Afumila kunzi, alila icilumenye.

27.

- 1 Akula kwaca, wasikapemba wakulu wonsi na wasongo wa wantu awapanzyania ivyakwe Yesu kuti wamukome:
- 2 awamukunga, awamukolezya, awamuleneka kwakwe Pilato ekapanzya.
- 3 Ngapano e Yuda, wino wamukutilizile, ala walola kuno Yesu wasinzilwe, atontolokwa, anyosya wasilveri wawo amakumi yatatu kwakwe wasikapemba

- 4 wakulu na kwakwe wasongo, afika ati, Nawifya kuno
 . nakutilila wino asi nu mulandu. Ukuwa weni awati,
 5 Nga twati wuli? a cako. Asumba pansi wasilveri
 6 mwi tempile, afuma; ayayinyonga. Wasikapemba
 wakulu awatola wasilveri, awati, Citayana ukuwawika
 mu cisengulilo ca ndalama, amuno awakalwe nu wazi.
 7 Awapanzyania; awakala icalo cakwe nakamata,
 8 umwakuti wazika awapita-nzila. Acino icalonye coco-
 9 cikwitwa, A calo ta wazi, ukufika ni lelo. Ngapano
 acifiswa icavwanzilwe nu Yeremiya umutumwa, aciti,
 Awatola wasilveri amakumi yatatu, uwuzi wakwe wino
 wapanzile, wino awa mu wana wakwe Yisraeli
 10 wapanzile; awawasumba ku calo cakwe nakamata
 ndivino i Mfumu yatasile.
 11 Lelo Yesu ayimilila pa nkolelo pakwe kapanzya;
 ekapanzya amuwuzya, ati, Wuzye we Mfumu ya
 12 waYuda? Yesu amunena ati, Wataka, molimo. Ala
 wambwa na wasikapemba wakulu na wasongo, nanti
 13 kutolelela cimwi. Ngapano Pilato amunena ati, Wuzye
 usinakwivwa ivintu vivule vino wakukupanicisizya?
 14 Nanti kuti amutolelele, nanta lizwi limwi: acino
 15 kapanzya weyo azunguka nkaninye. Lelo pa cakulya
 ekapanzya wawezelele ukusapulila iwumba uwa mu
 16 cingololo wumwi, wino woliwo walondanga. Kwalinji
 nu wa mu cingololo mumanyikwe witwanga ilyakwe
 17 Baraba. Acaleka awala wawungana, Pilato awanena
 ati, Mukulonda mbasapulile weni? e Baraba, pamwi we
 18 Yesu wino akwitwa ilyakwe Klisitu? Amuno wamanyile
 19 kuno a nkwini a cino wamulemecezile. Ala pano yisile
 pa cilimba ca kupanzizya, umuci atuma kuno 'li ati,
 Utize ucite cimwi nu mulungamanenye weyo, amuno
 nayimba ivintu vivule ilelo mu cilota amuno weliwe.
 20 Lelo wasikapemba wakulu na wasongo awasipa
 21 mawumba awati walenge Baraba, wakome Yesu. Ukuwa
 ekapanzya weyo atolelela awanena ati, Pakwe wawili
 waa mukulonda mbasapulile weni? Weni awati, E
 22 Baraba. Pilato awanena ati, Nga fwandi nacita cani
 kwakwe Yesu wino akwitwa ilyakwe Klisitu? Wonsi
 23 awati, Asayikwe. Weni ati, Ngacani, nga wacita cani
 ciwiye? Ukuwa awapunda kutaluvile awati, Asayikwe.

- 24 Acino Pilato, ala walola kuno atafunguzile nacimwi, ukuwa mponzela yakatukanga, atola minzi, asamba ku makasa pa minso yi wumba, ati, Nsi na kasinza ku wazi wa mulungamanenye wee : acinu mwe weneco.
- 25 Awantu wonsi awatolelela awati, Uwazi wakwe wuwe
- 26 pakwe sweswe, na pa wana witu. Ngapano awasapulila Baraba : ukuwa Yesu amuvyapula, amulemeka nu kuti asayikwe.
- 27 Ngapano awavita wakwe kapanzya awasenda Yesu
- 28 mwi sano, awamuwunganila umupanda wonsi. Awamu-
- 29 zula, awamuzwika umwinjilo muwenzu. Awaluka icisyombo ca myunga, awamuwika pa mutwe, awamulemeka ni tete kwi kasa lyakwe ilya ndilo; awasokowala pa nkoledi pakwe weliwe, awamusoweka, awati, Wukali,
- 30 Mfumu ya waYuda! Awamuswilila, awatola itete
- 31 awamupolela pa mutwe. Awala wamusoweka, awamuzula umwinjilo wowo, awamuzwika imyinjilo yakwe, awamukolezya kukuya musayika.
- 32 Vino wafumila kunzi, awazana umuntu wa ku Kurene, izina lyakwe we Simoni : awino awamukuwizya, kuti
- 33 asende uwucingane wakwe. Awala waya wafika ku masyo ayakwitwanga ilyakwe Gologota, kuno akuli kuti,
- 34 A masyo yi panga, awamupa ivimpensya kuti anwe,
- 35 ivisanzye ni vilule : ala welezya, akana ukunwa. Awala
- 36 wamusayika, awankana imyinjilo yakwe, awapenda :
- 37 awikala awalindilila penepo. Awawika lwa pa mutwe wakwe ukwambwa kwakwe, akuwalikwa ukuti, WE
- 38 YESU I MFUMU YA WAYUDA. Ngapano akusayika apaliponga nawe awano wawili, wumwi kwi
- 39 kasa lya ndilo, wumwi kwe kamani. Wano wapitanga penepo awamutuka, awapunzya imitwe yawo, wakuti,
- 40 We muntu ungamongola itempile uzenge amanda yatatu, yitule : ndi we Mwana'kwe Leza, yika ku wucingane.
- 41 Na wasikapemba wakulunye awamusoweka, awonye na
- 42 wakawalika na wasongo, awati, Vwile! Watulanga wanji; umweneco atanga ayitule. Vwile! A Mfumu yakwe Yisraeli; ndi kanonzi ayike ku wucingane,
- 43 twandi tumusuwile. Vwile! Wawikanga insingo mwakwe Leza : ndi amufyusye kanonzi, ndi wamukunda : amuno watili, Nene ne Mwana'kwe Leza.

- 44 Na wano wano wasayisilwe apaliponga nawe, nawo awamusoweka awowonye.
- 45 Lelo ukufumilila kwi ora lya citimutanda pansi palinji imfinzi ponsi ukufika kwi ora lya citimufundikambali.
- 46 Kwela pi ora lya citimufundikambali Yesu apunda izwi likulu, ati, Eli, Eli! lama sabakitani? akuli kuti,
- 47 Leza wane, Leza wane, nga wansila cani? Wamwi awakwe wano wimilile penepo, awala wivwa, awati,
- 48 Akwita Eliya wee. Wumwi uwakwe woliwo atinji nu kusamala, aya asenda epamba, amwizuzya ni vimpensya
- 49 vikantuke, asomeka kwi tete, amupa ati aqwe. Awasyala
- 50 awati, Leka; tulole ndi Eliya wakwiza amutule. Yesu anyoka apunda izwi likulu, ataya umuzimu wakwe.
- 51 Lolani, umwenda wuno wacinzile mwi tempile awulepuka pawili ukufumilila papela na pansi; ni nsi iwayingana;
- 52 na wamfuzi awalepuka; na malalo ayiyuka; imiwili mivule iya walungamane yino yaponecile ikatuswa;
- 53 ila yafuma mu malalo, pano wazyulupulwa, awinjila mu kaya kimicile, awaloleka ku wavule.
- 54 Lelo emusika wa vita umwanda na wano walinji nawe wakulindilila Yesu, awala walola icizumanzi, na vino vyaponile, awatina kutaluvile, awati, Awence wee
- 55 walinji a Mwana'kwe Leza. Na wanaci wavule walinji kweneko, watambwanga lwa patali, wano wakonsile
- 56 Yesu wafumile ku Galileya, wamupyunjilanga: mwakwe wano mwalinji: Mariya wa ku Magadala, nu Mariya enyina wakwe Yakobi nu Yose, nu nyina wa wana wakwe Zebediya.
- 57 Akula kwila, akuya umuntu muwotoke uwa ku Arimataya, izina lyakwe we Yosefu, wino nawenye
- 58 walinji a musambilizi wakwe Yesu: wenyewee aya kwakwe Pilato, amulenga umuwili wakwe Yesu.
- 59 Ngapano Pilato avwanga ati, Wupwe. E Yosefu asenda umuwili wowo, awuwimba mu mwenda wa lini
- 60 uwutiswe, aya awuwika mu nkungwe yakwenye impya, yino walepuzile mwakwe mfuzi: atantazizya iwe lukulu
- 61 pa mulyango wa nkungwe, afuma penepo. E Mariya wa ku Magadala walinji penepo, nu Mariya winji, wisile wasingamine ni nkungwe.
- 62 Akula kwaca (uwanda wa pansizi pa wa kuyania),

wasikapemba wakulu na waFalisi awawungana kwakwe
 63 Pilato, awati, Mulali, twizuka cino cawufi weyo
 wavwanzile, pano acili a mupuma watili, Ndi a manda
 64 yawa yatatu ndizyulupuka. Acaleka vwanga kuti
 inkungwe yoyo ikozwe ukufika ku wanda wa cititatu,
 watize pamwi awasambilizi wakwe wize wamwiwe,
 wanene awantu wati, Wazyulupuka ku wafwe: iluvyo
 65 lya kupelelecezya lililutilizya ni lya kutalika. Pilato
 awanena ati, Muli na wakalindilila: yanji, mukayikozye
 66 ndi muno mumanyizile. Acino awaya wakozya inkungwe
 yoyo, awamaticizya iwe penepo, na wakalindilila
 awalanga wali penepo.

28.

1 Lelo pano uwanda wa sabata wasila, vino kwati
 akuwaca uwanda wa kutalika wa sabata, akuya Mariya
 wa ku Magadala nu Mariya winji weyo ku kwiza lola
 2 inkungwe. Lolani, kwalinji icizumanzi cikulu; amuno
 umungeli wa Mfumu wisile afuma mwi yulu, aya
 3 atantazya iwe, ayikalila. Imilolecele yakwe walinji
 ngata nkuwa, ni eizwalo cakwe caswefile ngata mawe ya
 4 mvula: pa kumutina wakapempula awazakaza, swinya
 5 awawa ngata wafwe. Umungeli asimpuka anena
 awanaci ati, Mwenji mutatina: amuno manyile kuno
 6 mukuvwamba Yesu, wino wasayisilwe. Asi paa; amuno
 azyulupusile, ndi muno wavwanjizile. Zani, mulole
 7 pano i Mfumu yalazile. Pitani zuwa, mukanene
 awasambilizi wakwe muti, Azyulupusile ku wafwe;
 lolani, wawatanjilila ukuya ku Galileya; a kuno mwaya
 8 mukumulole: lolani, nawanena. Awafuma zuwa pa
 malalo ni ntete mbali ni cimwemwe cikulu, awasamalila
 9 kukuyanena awasambilizi wakwe. Lolani, Yesu
 awasunkania, afika ati, Wukali. Awaya awalema
 10 amatamba yakwe, awamufukamila. Ngapano Yesu
 awanena ati, Mutatina: yanji kanenani awanji wafume
 waye ku Galileya, akuno wakwiza wandole.
 11 Lelo vino wakupita, lolani, wamwi awakwe wakali-
 ndilila awaya mu kaya, awafika awanena wasikapemba
 12 wakulu vyonsi vino vyaponile. Awala wawungana

- apaliponga na wasongo, wapanzania, awapa ivita
 13 indalama mvule, awati, Muwati, Awasambilizi wakwe
 14 wizilo uwusiku, wiza wamwiwa pano tuponecile. Ndi
 coo civwika kwakwe kapanzya, tulimutimya, tuwafumye
 15 mu kuyimba. Acino awatola indalama, awacitila ndi
 muno wasambilizizwe: amazwinye yaa ayakwila mu
 waYuda nu kufika ni lelo.
- 16 Ukuwa awasambilizi ikumi na wenga awaya ku
 17 Galileya, ku mwamba kuno Yesu wawasontezile. Awala
 wamulola, awamufukamila: ukuwa wamwi awavwilika.
 18 Yesu ayiza kwe woliwo awavwanzya, ati, Amaka yonsi
 19 yapwa kwakwe nene mwi yulu na mu nsi moo. Acaleka
 yanji, mukasambilizya imyiko yonsi, muwawabatizya
 mwi zina lya Mukwasi ni lya Mwana ni lya Muzimu
 20 Mwimicile: muwawasambilizya wasunga vyonsi vino
 nawasunda mwemwe: swinya lolani, nkawa namwe
 penye, ukufika na. ku nsilo ya nsi.

Ivangeli Lyakwe Luka

1.

1. **V**INO awavule walema ukukolowozya ivintu vino vyafiswa mwakwe sweswe, ndimumo watulemecela,
- 2 wano na pakutalikanye walinji awakalola
- 3 awapakasi wi landwe, naninye nati cazipa, ne muntu navilondowozya vyonsi nengo, ukufumilila na pakutalikanye, mukukuwalicila icete, we Tiyofila
- 4 muyane; alyakuti nawe umanyicisye ukusimicila kwa mazwi yano wasambilizwa.
- 5 Pa mpindi yakwe Herodi imfumu ya mu Yudaya, palinji esikapemba wumwi, izina walinji we Zakariya, uwa mwiko wakwe Abia: nawe umuci walinji a mwizikulu wakwe Aroni, izina walinji we Elizabeti.
- 6 Walinji a walungamane wowilinye pakwe Leza, wakonkanga amasundo na mazwi ya Mfumu nanti
- 7 kasinza. Lelo watalinji nu mwana, amuno Elizabeti walinji we cifwamba, watezile wakota wowilinye.
- 8 Ala pano akuwomba imilimo ya wusikapemba kwakwe
- 9 Leza pa mpindi yakwe, ndivino muno wacitilanga uwusikapemba, wapenzilwe ukuti awapemba uwusule wununcile pano waya mwi tempile lya Mfumu.
- 10 Iwumba lyonsi ilya wantu lyapepanga palonde pa
- 11 mpindi ya wusule wununcile. Umungeli wa Mfumu amulolecela, afika ayimilila ku lyandilo pi leza lya
- 12 wusule wununcile. E Zakariya, ala wamulola,
- 13 awasaya, intete azimulema. Ukuwa umungeli amunena ati, Utatina Zakariya: amuno amalambilizyo yako yivwikwa, Elizabeti ewakwako wandi akukwatile umwana umonsi, uyize umwite awe we Yohani.
- 14 Ulizewela ulizevya nu kuzevya; walizewela awavule
- 15 pa nkwatwa yakwe. Amuno aliwa a mukulu pa Mfumu, ataliwanjwa ivimpensya vifine ni vikakola; alifuma wizuzwa nu Muzimu Mwimicile ku calinye.
- 16 Alipetulila awavule awana wakwe Yisirayeli ku
- 17 Mfumu e Leza wawo. Alikolela pakwe weliwe nu

- mwezo wakwe Eliya na maka yakwe, mukupetulila imyezo yakwe wayisi ku wana, ni mintawela ku mano ya walungamane; mukusenganizya Imfumu awantu
- 18 wayanwe. Nga Zakariya anena umungeli ati, Nga nacimanyila ku cani conyecoo? vino ne mukalamba
- 19 nu wakwane wakotesya. Umungeli atolelela amunena ati, Nene ne Gabriyeli, ne muntu nkapakata Leza: natumwa mukwiza vwanga nawo, nu kukupempulila
- 20 ilandwe lizima lyoo. Lola wandi uwe we wiwi, utangavwanga visuke ivintu vyonyevyoo vize vifiswe, amuno wakana ukuwela amazwi yane, yano yalifiswa
- 21 pa mpindi yakwe yoliyo. Awantu walindililanga Zakariya, awazunguka kuno wazimba mwi tempile. Ala
- 22 wafuma ácipota kuti avwange nawo: awiluka awati walozwa mwi tempile: wawasinizyanga awowo, alanga
- 23 we wiwi. Ila impindi ya milimo yakwe yasila awela ku mwawo.
- 24 Pánsizi pa mpindi yoyonye umuci Elizabeti awa
- 25 na panji, ayifisa imyezi yisano, ati, Avino imfumu yancitila pa manda yanyeyaa, yandanguluka, yafumya insoni ku wantu.
- 26 Ukuti pa mwezi wacitimutanda e Gabriyeli umungeli atumwa nu Leza ku kaya ka mu Galileya, izina we
- 27 Nazareti, kwakwe mwali wino wimalwanga nu muntu, izina walinji we Yosefu, uwa pi wuvi lyakwe Davidi;
- 28 izina lyakwe mwali walinji we Mariya. Aya munioli afika amunena ati, Samalale, we walongo. Imfumu ili nawe.
- 29 Ukuwa awatamicisya na mazwi, awayi anzya akuti, Ngamulamu wacani wonyewoo? Umungeli amunena
- 30 ati, Utatina Mariya: amuno we walongo kwakwe Leza.
- 31 Lola, wandi uwe na panji, ukwate umwana umónsi, umwite izina uti, we YESU. Aliwa a mukulu, aliwa-
- 32 kwitwa a Mwanakwe Tengenene: i Mfumu e Leza
- 33 alimupa indulu iya monsi wakwe, Davidi: aliwa a mfumu yi wuvi lyakwe Yakobi amanda nu winji;
- 34 anena umungeli ati, Nga cawa wuli conyecoo, vino ntamanya umónsi? Ngapano umungeli amutolelela
- 35 amunena ati, U Muzimu Mwimicile wakwizila wewe, amaka yakwe Tengenene yalikuwila: acaleka cipo

- cilikwatwa ciliwakwitwa a cimicilwe, u Mwana wakwe
 36 Leza. Lola, uluko lwako Elizabeti, nawenye wasenda
 uwula wa mwana umonsi mu wukalamba: wuno a
 mwezi wacitimutanda kwakwe weliwe vino wakuti, we
 37 cifwamba. Amuno pasi izwi lino lyafuma kwakwe
 38 Leza ilingasowa maka. Nga Mariya ati, Lola, ne
 muwomvi wa Mfumu; ciwe kwakwe nene ndimuno
 wanenela. Nga umungeli afuma kwakwe weliwe.
 39 E Mariya akatuka pa manda yayonye aya ku
 40 myamba, wangu, mu kaya ka mu Yudaya; aya mu
 41 ganda yakwe Zakariya, alamuka Elizabeti. Ala
 Elizabeti wivwa umulamu wakwe Mariya, umwana
 acena munda yakwe; nga Elizabeti ayizuzwa nu
 42 Muzimu Mwimicile; apazamuka ati, We walongo awewe
 ku wanaci, icipepwa a cikomwa ca munda yako.
 43 Nga conyecoo cawa wuli kwakwe nene, icakuti
 44 e nyina wa Mfumu yane ayize kwakwe nene? Lola,
 amuno nala nivwa umulamu wako, umwana watinu-
 45 kucena, wazovya munda yane. Uwalongo awino
 wasuwila; amuno vilifiswa ivintu vino vyavwangwa ni
 46 Mfumu kwakwe weliwe. Nga Mariya ati.

- Umwezo wane wukutumvya i Mfumu,*
 47 *Nu muzimu wane wazewela kwakwe Leza e Katula*
wane.
 48 *Amuno walanguluka umulanda umuntu wakwe:*
Lola, amuno inkulo zyonsi zyandi ziwati ne walongo.
 49 *Amuno umukankala wancitila ivintu vikulu:*
Izina lyakwe a litele.
 50 *Inkumbu zyakwe zikawawa ku nkulo na nkulo zino*
zikumutina.
Wasokolola amaka ni kasa lyakwe;
 51 *Wasasya awavilumba mu matontongania ya mu*
myezo yawo.
 52 *Waterwula wasiyame mu ndulu zyawo.*
Wakuzya awalanda.
 53 *Wikusya awa nzala ni vintu vizima;*
Ukuti awawotoke wawawinga awowo.
 54 *Wavwa umuntu wakwe e Yisirayeli,*
Alyakuti awakwizucila inkumbu,

(Ndivino muno-wavwanjizile kwakwe watata)

- 55 Kwakwe Abrahamu na wizikulu wakwe amanda nu winji.
- 56 E Mariya ayikala nawe imyezi yitatu, nga awela ku mwawo.
- 57 Apano impindi yakwe Elizabeti iyiza iyakuti apapile;
- 58 apapa umwana umonsi. Awawuye ni nko zyakwe awivwa muno I Mfumu yamufwila inkumbu nkaninye,
- 59 awamusamalizya. Ukuti pano amanda yawa kananimonsi, awiza mukulemba umwana uwusilamo; wakasi ukumwita izina lyakwe Zakariya, izina lyakwe
- 60 yisi. Enyina awankula ati, Lyolyo pole; ukuwa wandi
- 61 awakwitwa ilyakwe Yohani. Awamunena awati, Pa luko lwinu wumwi asikwitwa izina lyonyelyoo.
- 62 Awasinizya yisi, awamuwuzya lino akasi amwite.
- 63 Alenga aka kuwalika penepo, awaliwa ati, Izina we
- 64 Yohani. Awasukumila wonsi. Ngapaponye apano umulomo wakwe awufumpulwa, ululimi lwakwe
- 65 alukakatuka, awavwanga, awalumbula e Leza. Intete azilema wonsi wano wikalanga papipi kwakwe woliwo; ivintu vyonsi vyonyevyoo aviya ilunga mu myamba
- 66 monsi mu nsi ya Yudaya. Wano wivwile wonsi awaciwika ku nsingo awawati, nga umwana wenyewee wandi awe wuli? Amuno ikasa lya Mfumu lyalinji nawe.
- 67 E Zakariya e yisi ayizuzwa nu Muzimu Mwimicile, atumwa ati,
- 68 *Umucindikwa a Mfumu, e Leza wa Yisirayeli;*
Amuno walola awantu wakwe, wawatula,
- 69 *Watukatusizya Katula wa maka*
Pi wuvi lyakwe Davidi umuntu wakwe.
- 70 (Ndimuno wavwanjila mu milomo ya watumwisa wakwe awatele,
Wano walinjipo ukufumilila ku lwandi lwa nsi),
- 71 *Ukutulwa ku walwani witu; na lwi kasa lyakwe*
Wonsi wano wakutuvitilwa;
- 72 *Nu kufwila watata inkumbu,*
Nu kwizuka ulwandi lwakwe ulutele:
- 73 *Icilapo cino-walafile pakwe tata Abrahamu,*

- 74 *Kukuleka sweswe, swe wantu twapokwa mwi kasa
lya wahwani witu.
Tuwamupakata ni ntete,*
- 75 *Mu wutele na mu wulungamane pakwe weliwe mu
wulanzi witu wonsi.*
- 76 *Ukuti, wewe mwana, uliwakwitwa a mutumwa
wakwe Tengenene:
Amuno ulikolela pa nkolelo pa Mfumu
Mukuyania inzila zyakwe;*
- 77 *Mukupya awantu wakwe ukumanya kwa kutula,
Nu kutetela kwa mawembuko yawo.*
- 78 *Amuno mwezo wa nkumbu wakwe Leza witu,
Kuno ukuca kwa mupela kulitulota,*
- 79 *Ukwa kuwalila wano wali mu mfinzi,
Na mu cisawu ca mfwa;
Ukwa kutulanjizya inzila ya mutende nengo.*
- 80 Umwana awakula, nu kukalambana mu mwezo, wawanga mu mayonde, isuka impindi iyiza iyaku-yisokolola ku wa Yisirayeli.

2.

- 1 Pa manda yayonye, imbila yafumile kwakwo Kesari Agusiti, ukuti wonsi mu nsi yonsi wawalikwe.
- 2 Konyekoo kwalinji a kuwalikwa kwa kutalika pano
- 3 Kuneria walinji a mulasi mu nsi ya Siria. Nga wonsi
- 4 awaya ku kuwalikwa, wila muntu ku mwawo. Nu Yosefunye wafumile kwe Nazareti kwe Galileya, ku Yudaya, ku kaya kakwe Davidi, e Betolehemu, amuno walinji awa pi wuvi lyakwe Davidi na katwenye;
- 5 ku kuwalikwa nu Mariya wino wimalanga, watezile
- 6 wakuzya uwula wa mwana. Awala pano wali kweneko,
- 7 impindi itela yaficila iyakuti apapile. Apano apapa umwana umonsi ekatote; amuvwimba ni myenda, amulambalika mu musuwa, amuno mu nanda ya wapitanzila mutalinji amasyo.
- 8 Nawo awacemi walinji mu nsi yoyonye, wikalanga mu lutala, wakusunga ivikwato vyawo uwusiku.
- 9 Umungeli wa Mfumu ayimilila pano wali, ukucindama

- kwa Mfumu akuwala akuwaliwilizya : intete aziwalema
 10 kutaluvile. Umungeli awanena ati, Mutatina; amuno
 lolani, nawalandila ilandwe lizima ilya kuzewela nkani,
 11 lino lyandi liwe ku wantu wonsi : amuno e Katula vino
 a Mfumu Krisitu, wapapilwa mwemwe ilelo mu kaya
 kakwe Davidi. Icimanyilo cinu a coo; Mwaya
 mukazane akanya kavwimvilwe ni myenda, kalambali-
 13 silwe mu musuwa. Awiwucila iwumba lya wa mwi
 yulu na we likulumbula Leza, likuti,
- 14 *Ukucindama kwakwe Leza mwi yulu,
 Nu mutende mu nsi mu wantu
 Wano akusecela na wo.*
- 15 Awala wangeli waya mwi yulu, awacemi awanenana
 awati, Tuyani kanonzi ku Betelehemu, tukalole cino
 16 capona, cino, i Mfumu yatumanyisya. Awaya wangu-
 wangu, awazana Mariya nu Yosefu, na kanya kalazile
 17 mu musuwa. Awala wakalola, awawumbula ilandwe
 18 lino wanenilwe ilya mwana weyonye. Wonsi wano
 wivwa awazunguka amazwi yano awacemi wawanena.
 19 Nkandi Mariya weni asunga amazwi yonsi yayonye,
 20 awayelengania mu mwezo wakwe. Apano awacemi
 awanyoka wakucindika e Deza nu kumulumbula ku
 vintu vino wivwile na vino waviweni, ndimuno wanene-
 zilwe.
- 21 Ayala manda yawa kananimonsi pa mpindi yakumu-
 lemba uwusilamo, awamwita izina awati, We YESU,
 lino lyatasilwe nu mungeli, pano atani awikwe munda.
- 22 Ayala manda yawo aya kuyiswefya yasila, ndivino
 isundo lyakwe Musa, awamutwala kwe Yerusalemu,
 23 mukumufima ku Mfumu (ndivino cawalisilwe mu
 masundo ya Mfumu ukuti, Awonsi wonsi wakatote
 24 wandi wakwitwa awimicilwa ku Mfumu), nu kupa
 inzuwi ndivino cawwanzilwe mu masundo ya Mfumu
 ukuti, Intozi ziwili, nanti awana wa nkunda wawili.
- 25 Lolani, mu Yerusalemu mwalinji umuntu izina lyakwe
 we Simyoni; umuntu weyonye walinji a mulungamane,
 walinji a mupefi, walolelenga Kasansamusya wa wa
 26 Yisirayeli: E Muzimu Mwimicile walinji nawe. E
 Muzimu Mwimicile wamuwumbulizile ukuti, Utalifwa

nanti kulola Krisitù wa Mfumu. Aya mwi tempile
 27 muno Muzimu: awala awakwasi watwala umwana e
 .Yesu, mukumucitila ndivino amasundo yayila, amutola
 28 amulema mu makasa, alumbula e Leza, ati,

29 *Ilelo, leka umuntu wako apite, we Tatakulu,
 Apite ulumi, ndimuno watacila;*
 30 *Amuno aminso yane yalola ukutula kwako,
 31 Kuno wayania pa minso yu wantu wonsi;
 32 Ulukozyo lwakuswefezya amakandi,
 Nu kucindama kwa wantu wako
 Awa Yisirayeli,*

33 Eyisi nu nyina awazunguka amazwi pāno yavwangwa
 34 ku vyakwe weliwe: E Simyoni awapepela, anena
 enyina e Mariya ati, Lola, wee wimikwa ku kuwisyā
 na ku kukatusyā awavule wa mu Yisirayeli; na ku
 35 eimanyilo cino cikusulwa; (Nawenye ulupanga
 lulipulunkania umwezo wako); alyakuti amelengania
 36 ya myezo mivule yawumbulwe. Kwalinji umutumwa
 umwanaci, izina lyakwe walinji we Ana, umwana
 wakwe Fanueli, uwa mwiko wakwe Aseri (walinji a
 mukoleci, wisile nu mulume imyaka munenulambali,
 37 ukufumilila ku wumwali wakwe, walinji a musimbe
 imyaka makumi kananimonsi na yini), atafumanga mwi
 tempile, walumbulanga wepepanga ni nzala zyakwe
 38 uwusiku nu musanya. Nawe apalamila pi ora lyolyonye,
 asalifya Leza, avwanga ivyakwe weliwe kwakwe wonsi
 wano walolelanga ukukomolwa kwakwe Yerusalemu.
 39 Awala wamala vyonsi ivya mu masundo ya Mfumu,
 awanyocela ku Galileya ku mwawo kwe Nazareti.
 40 Umwana awakula nu kukazawana, awakwizula ni
 njelu; uwiza wakwe Leza walinji nawe.
 41 Awakwasi wakwe wayanga kwe Yerusalemu imyaka
 42 yonsi pa mpindi ya cakulya ci Pasika. Ala wamala
 imyaka ikumi na yiwili, awaya kweneko ndivino umwata
 43 wa cakulya; awala wamala amanda, pa kuwela,
 umulumendo e Yesu asyala mu Yerusalemu; awakwasi
 44 nanti kumanya; weni watanji ali mu mupanda wa
 wantu, awapita umusinzo wa wanda wonga; awamu-
 45 vwamba mu nko zyawo na mū wawuye; awala wakana

- ukumuzana, hwanyocela kwe Yerusalemu mukumu-
 46 vwamba. Ukuti amanda yawa yatatu awamuzana mwi
 tempile, ayisile pakasi pa wasambilizya akwivwa.
 47 akuwawuzya: wonsi wano wamwivwanga awazunguka
 48 ku kumanya kwakwe na ku kutolelelanye. Awala
 wamulola, awazunguka: enyina amunena ati, Mwanane,
 ngacani cino watucifa wonyewoo? lola, eso nani
 49 tukukuvwamba nu wulanda. Awaneña ati,
 Ngamukumvwambila cani? Simutamanyile kuno nala
 50 inde imbe mu ganda yakwe Tata? Weni watamanyile
 51 cino wawanenile. Atantamuka nawo, awaya mwe
 Nazareti; awawatontela: ukuwa enyina asunga
 amazwi yanyeyaa mu mwezo wakwe.
 52 E Yesu awakula ni njelu ni cimo, nu kukundikwa
 nu Leza na wantu.

3.

- 1 Pa myaka ikumi na yisano iya wufumu wakwe
 Teberia Kesari, e Pontiyo Pilato walinji a mulasi mu
 Yudaya, nu Herodi imfumu ya mu Galileya, nu munyina
 e Filipu imfumu ya mu Ituria ni nsi ya Trakoniti, nu
 2 Lusania imfumu ya mu Abilene, pa wusikapemba
 wukulu uwakwe Ana nu Kayafa, amazwi yakwe Leza
 ayaya kwakwe Yohani umwana wakwe Zakaria mu ma-
 3 yonde. Apano aya mu nsi yonsi iya mu Yordani;
 awakuma imbila yi batizo lya kutontolokwa kwi
 4 tetelwa lya mawembuko; ndivino cawalikwa mwe
 kalata wa mazwi yakwe Yesaya umutumwa ukuti,

*Izwi lyakwe wino akapunda mu mayonde,
 Akuti, yaniani inzila ya Mfumu,
 Molole utusapwe twakwe.*

- 5 *Imipata yonsi iliyizuzwa,
 Ni nyamba yonsi iliwulumukwa, ni milundu;
 Ni nzila nyongane zilitungana,
 Ni mwalambane zilitelepa*
 6 *Nu wumi wonsi walilola ukutula kwakwe Leza.*

- 7 Acaleka anena amawumba yano yayile mukubatzwa
 kwakwe weliwe ati, Mwe likwata lyakwe wacipili,

- weweni wawasocela wati, Samalani uwukali wuno
 8 wandi wize? Fwane komani ivikomwa ivyazipila nu
 kutontolokwa, mutize muwayinena mukuti, Tuli nu tata
 Abrahamu: amuno nkuwanena nkuti, E Leza ali na
 maka ukukatusizya Abrahamu awana ku mawe yanyeyaa.
 9 Nakanonzinye impasa yawikwa mwisika mu miti:
 acaleka umuti wonsi wuno wusinakukoma ivikomwa
 vizima wukaputulwa, awusumbilwa mu mulilo.
 10 Amawumba ayamuwuzya yakuti, Ngafwane tucite
 11 cani? Atolelela awanena ati, wino ali ni myinjilo
 yiwili, apa wino asi na wumwi; na wino ali ni cakulya,
 12 acita wowonye. Na wasanguzinye awaya kwakwe
 weliwe mukubatzwa, awamuwuzya awati, We
 13 Musambilizya, nga swenji tucite wuli? Awanena ati,
 14 Mutapoka mukulusya pano mwanenelwa. Ni vitanye
 avimuwuzya aviti, Nga swenji tucite wuli? Avinena
 ati, Mutize muwanyonga wumwi, nanti akupoka mutize
 muwapoka nanti mulandu; mutime nu kulipwa kwinu.
 15 Awala pano awantu wakulolela, wakuyipanzya wonsi
 mu myezo yawo kwakwe Yohani wakuti, Ivyo wenye-
 16 wee we Krisitu; E Yohani atolclela awanena wonsi ati,
 Nengi nacawuzimanye nkuwabatizya mwemwe na
 minzi; ukuwa kukwiza winji wino wandusya amaka,
 wino ntanga nzipile ukusapula imikowa ya ndyato
 zyakwe: aliwabatizya nu Muzimu Mwimicile nu
 17 mulilo; wino ulupe luli mu makasa yakwe, alipyelesya
 ulwano lwakwe, alilonga amalezi mu nkoma yakwe;
 ukuti ilyelelo alipemba mu mulilo wuntazima.
 18 Awasunda wonyewoo, na vinjinye ivivule awalandila
 19 ilandwe zima; ukuwa Herodi imfumu, akalipilwa nu
 Yohani kwakwe Herodia e muka munyina, na kwakwe
 20 vyonsinye iviwiipe vino Herodi wacisile, ayonjelezya
 nacino calusya vyonsi, ayiyalila Yohani mu nanda
 ya cingololo.
 21 Walile awantu wonsi wabatizwa nu Yesunye
 22 abatizwa, kupela akwiyuka pano akupépa, E
 Muzimu Mwimicile ayicila pakwe weliwe, wino umuwili
 walolekanga ngati a nkunda, ni zwi alifuma kupela,
 aliti, Wewe we Mwanane umukundwe; nkusecela
 mwakwe wewe.

- 23 E Yesu weni walile wamala imyaka amakumi yatatu, atalika ukusambilizya, wino watanji a mwana wakwe
- 24 Yosefu, e Yosefu umwanakwe Heli, E Heli umwanakwe Matati, e Matati umwanakwe Levi, e Levi umwanakwe Meleki, e Meleki umwanakwe Janayi, e Janayi
- 25 umwanakwe Yosefu, E Yosefu umwanakwe Matatiya, e Matatiya umwanakwe Amosi, Amosi umwanakwe Nahumu, Nahumu umwanakwe Eseli, Eseli umwanakwe
- 26 Nagayi, E Nagayi umwanakwe Mahatiye, e Mahatiyé umwanakwe Matatiya, e Matatiya umwanakwe Semini, e Semini umwanakwe Yosefu, e Yosefu umwanakwe
- 27 Yoda, E Yoda umwanakwe Yohanani, e Yohanani umwanakwe Resa, e Resa umwanakwe Zorobabeli, e Zorobabeli umwanakwe Salatiyeli, e Salatiyeli
- 28 umwanakwe Neri, E Neri umwanakwe Melehi, e Melehi umwanakwe Adi, Adi umwanakwe Kosamu, e Kosamu umwanakwe Elemadumu, Elemadumu umwanakwe Eri,
- 29 Eri umwanakwe Yesu, e Yesu umwanakwe Eliyezeri, Eliyezeri umwanakwe Yorimu, e Yorimu umwanakwe
- 30 Matati, e Matati umwanakwe Levi, E Levi umwanakwe Sumeoni, e Sumeoni umwanakwe Yuda, e Yuda umwanakwe Yosefu, e Yosefu umwanakwe Yonamu,
- 31 Yonamu umwanakwe Eliyakimu, Eliyakimu umwanakwe Meleya, e Meleya umwanakwe Mena, e Mena umwanakwe Matata, e Matata umwanakwe Natani, e
- 32 Natani umwanakwe Davidi, E Davidi umwanakwe Yesayi, e Yesayi umwanakwe Obedi, Obedi umwanakwe Bohazi, e Bohazi umwanakwe Salamoni, e Salamoni
- 33 umwanakwe Nahasoni, E Nahasoni umwanakwe Aminadabu, Aminadabu umwanakwe Areni, Areni umwanakwe Hesironi, e Hesironi umwanakwe Peresi,
- 34 e Peresi umwanakwe Yuda, E Yuda umwanakwe Yakobi, e Yakobi umwanakwe Yisaki, e Yisaki umwanakwe Abrahamu, Abrahamu umwanakwe Tera, e Tera umwanakwe Nahori, e Nahori umwanakwe
- 35 Seluki, e Seluki umwanakwe Ragau, e Ragau umwanakwe Faleki, e Faleki umwanakwe Eberi, Eberi
- 36 umwanakwe Sala, e Sala umwanakwe Kenani, e Kenani umwanakwe Aripakasadi, Aripakasadi umwanakwe Shem, e Shem umwanakwe Nowa, e Nowa

- 37 umwanakwe Lameki, E Lameki umwanakwe Metusala,
e Metusala umwanakwe Enoki, e Enoki umwanakwe
Yaredi, e Yaredi umwanakwe Malehili, e Malehili
38 umwanakwe Kenani, E Kenani umwanakwe Enosi,
Enosi umwanakwe Seti, e Seti umwanakwe Adamu,
Adamu umwanakwe Leza.

4.

- 1 E Yesu, ayizula e Muzimu Mwimicile, afuma mu
2 Yordani, akolezwa nu Muzimu mu mayonde, amanda
amakumi yani welezwanga nu diabulosi. Atalyanga
nacimwi amanda yayonye, ayala yasila, inzala imuluma.
3 Apano ediabulosi amunena ati, Ndi we Mwanakwe Leza,
4 nena iwe lyonyelyoo liwe a musumba. E Yesu atolelela
amunena ati, Cawalikwa ukuti, Umuntu atangawa nu
5 wumi ku musumba wutupu. Nga amukolezya papela,
6 amusontela uwufumu wa nsi yonsi impindi ntici. E
diabulosi amunena ati, Uwunkankala wonsi wonyewoo
nandi nkupe, nu kucindikwa kwakwe woliwo: amuno
7 wapwa kwe nene; ingapa wino nkasi. Ale ndi
wafukama pakwe nene, vyonsi vyandi viwe a vyako.
8 E Yesu atolelela amunena ati, Cawalikwa ukuti,
uwafukamila e Yehova o Leza wako, a wino
9 uwamupakata wenga. Amukolezya kwe Yerusalemu,
afika amwimika pa nsongo pi tempile, amunena ati,
Ndi we Mwanakwe Leza, fuma paa ukayiponie pansi:
10 amuno cawalikwa ukuti,

Alisunda awangeli wakwe wize mukukusunga wewe:

- 11 na swinya,

Walikwanka mu makasa yawo,

Alyakuti utize upunule icinama cako kwi we.

- 12 E Yesu atolelela amunena ati, Cavwangwa ukuti,
Utakwelezya e Yehova e Leza wako.
13 Walile ediabulosi wamala ukwelezya konsi, atela
amusya.
14 Ngapano Yesu awawela mu maka ya Muzimu, aya

ku Galileya : imbila yakwe isata mu nsi zyonsi izya
15 kweneko. Awasambilizya mu masinagogi yawo,
awamucindika wonsi.

16 Aya kwe Nazareti, kuno wakulilanga, ayinjila mwi
sinagogi, ndivino akacita, pa wanda wa Sabata,
17 akatuka mukuwazya. Ngapano apwa e kalata wakwe
Yesaya umutumwa. Avungulula e kalata, azana pano
cawalikwa ukuti,

18 *E Muzimu wakwe Yehova ali pakwe nene,
Amuno wampaka ukuti mbanena awalanda ilandwe
lizima,*

*Wantuma mukumila intapwa imbila
Iya kupulumucila, na ku ntonko ukuti ziwalola,
Na mukupulumusya awacisike.*

19 *Nu kumila awantu imbila iya mwaka
Wakwe Yehova uwa kupocelwa,*

20 Ngapano avungula ekalata, apa kayamwite, ngayikala :
awantu wonsi wano walinji mwi sinagogi awamupanga
21 na minso awamuti mpaa. Atalika ukuwanena ukuti,
Ilelo amazwi yanyeyaa yafiswa mu makutwi yinu.

22 Wonsi awamupanicisya, awazunguka na mazwi ya
nkumbu yano yafuma mu mulomo wakwe, awati, Wuzye
asa mwana wakwe Yosefu wee?

23 Awanena ati, Mwasuka munene umulumbe wonyewoo,
muti, Sinanga yipozye : vino twivwa ukuti vyacitwa
mu Kapernahumi, cita na monyemoo mu nsi yinu.

24 Awanena ati, Awence nkuwanena mwemwe nkuti, Pasi
25 umutumwa wino akapocelwa mu mwawo. Ukuwa

nkuwanena nawuzye nkuti, Awanaci wafwilwe wavuzile
mu Yisirayeli pa mpindi yakwe Eliya, pano kupela
kwiyazilwe imyaka yitatu ni myezi mutanda, pano

26 icinkumbili cikulu caponile mu nsi yonsi; Eliya
atatumilwe kwakwe wumwi nanti wenga kwakwe
wawonye nkandi ku mwanaci umusimbé umufwilwe, uwa

27 mu Sereputa, mu nsi ya Sidoni. Awamatana wavuzile
mu Yisirayeli pa mpindi yakwe Elisha umutumwa; pata-
linji nanti wenga wino wapoizizwe, nkandi Nahamani

28 Umusiria. Ngapano wonsi wano walinji mwi sinagogi,

- awala wivwa ivintu vyonyevyoo aciwapantila;
 29 awakatuka, awamuwanga, awamatwala ku mbali ya mukonko wa mwamba, wuno wazenzile akaya kawo,
 30 alyakuti wamusulike wamusuncilizye. Ukuwa weni 'alepula pakasinye pakwe woliwo, awapita.
- 31 Awatantamuka akuya ku Kapernahumi, mu kaya ka mu Galileya. Wawasambilizyanga pa wanda wa
 32 Sabata: awazunguka nu kusambilizya kwakwe; amuno
 33 amazwi yakwe yalinji nu wukankala. Mwi sinagogi mwalinji umuntu, wino walinji nu muzimu muwipe uwakwe demoni; nga apongomoka ni zwi ikulu, ati,
 34 Ala! nga, tuli wuli na we, we Yesu wakwe Nazareti? Siwiza tulovya? Nkumanyile wewe vino uli we
 35 Mwimicile wakwe Leza. Yesu amukalipila, ati, Myalala, fuma mwakwe weliwe. Ala demoni wamu-
 wisya pansi pakasikasi, afuma mwakwe weliwe, nanti
 36 kumucisa. Ngi cizunguko acipona kwakwe wonsi, awanenana wakuti, Nga lizwici lyonyelyoo? amuno akusunda imizimu miwipe nu wukankala na maka,
 37 ikufuma. Imbila yakwe isata mu masyo yonsi mu nsi yoyonye.
- 38 Akatuka afuma mwi sinagogi, aya ayinjila mu ganda yakwe Simoni. E nyinavyala Simoni walwile
 39 inzekema kutaluvile; awamulambilizya. Nga ayimilila pakwe weliwe, akalipila inzekema; imutaya, afika ati nu kukatuka, awawapyunjila.
- 40 Alila ilanzi lyawawila, wonsi wano walinji na wa ndwala zya misangomisango awawatwala kwakwe weliwe; awika amakasa yakwe pakwe wensi uwakwe
 41 woliwo, awapozya. Na wademoninye awafuma mu wavule, awapunda, wakuti, We Mwanakwe Leza. Awakalipila, awalesya ukuvwanga, amuno wamanyile kuno we Klisitu.
- 42 Akula kwaca, apuluka aya mu mayonde, nga amawumba ayamuvwamba, ayaya kwakwe weliwe,
 43 wakasi wamulesye alyakuti atawasya. Ukuwa awanena ati, Nala inde nawila ilandwe lizima ilya wufumu wakwe Leza na mu twaya tunjinye: amuno acino natumilwa.
- 44 Nga awawila mu masinagogi ya mu Galileya.

5.

- 1 Apala pano iwumba lyaticizyania pakwe weliwe, lyivwanga amazwi yakwe Leza, wimilile mu mbali
- 2 yakwe sumbi e Genazareti; alola mato yawili mu mbali yakwe sumbi; ukuwa awalondo watezile wafumile
- 3 mwenemo, wakupwizya amakonde yawo. Aya ayinjila mu wato uwakwe Simoni, amunena kuti asenjelezye katici, awutinic ku cituntu. Ngapano ayikala
- 4 awasambilizya amawumba mu wato. Ala waleka ukuvwanga, anena Simoni ati, Sika uwutwale ukuzike,
- 5 nga musumbile amakonde, muwavwima. Nga Simoni atolelela amunena ati, Musambilizya, twimvile uwusiku wonsi nanti kulema nayimwi, ukuwa vino wavwanga,
- 6 nasumbila amakonde. Awala wacita woyonye, awalema inswi imvule nkaniye; amakonde ayalepuka;
- 7 awasinizya awawuye awa mu wato wunji, alyakuti wakawavwe. Awaya awizuzya mato yowili, acino
- 8 ayalonda ukusiwila. Ala Simoni Petro walola wonyewoo, apona pa makokola yakwe Yesu, ati, Funtuka
- 9 pakwe nene we Mfumu, amuno ne muwembu. Amuno wazungusile, na wonsi wano walinji nawe, ku nswi zino
- 10 walemile; nu Yakobinye nu Yohani awana wakwe Zebediya, wano walinji awawuye wakwe Simoni. Ngapano Yesu anena Simoni ati, Utatina; kanonzi
- 11 wandi uvavwima awantu. Awala watwala mato ku cituntu, awasya vyonsi, awamukonka.
- 12 Ala pano ali mu kaya kamwi, lolani, umuntu wa mambombo mavule, ala walola Yesu, akupama pansu, amulambilizya, ati, Mfumu, ndi ukulonda ungantelefyu.
- 13 Akunzulula ikasa lyakwe, amulema, ati, Nkulonda;
- 14 telepa. Amambombo ayati nu kumutaya. Amucinyintizya kuti atanena umuntu wumwi: ukuwa ati, Pitanga kayilanjizye kwakwe sikapemba, ufime ni nzuwi ya kutelepa kwako, ndivino Musa wakomelezizye, alyakuti
- 15 ciwe a cipanicisizyo. Ukuwa imbila yakwe ilumbililwa nkaninye: ngapano amawumba amavule ayawungana mukwivwa, na mukupozwa indwala zyawo.
- 16 Ukuwa weni atela ayongoloka, aya mu mayonde mukupepa.

- 17 Ukuti uwanda wumwi uwa manda yayonye, pano wasambilizyanga; palinji a Wafarisi na wasambilizya wa masundo wisile penepo, wano wafumile mu twaya tonsi utwa pa Galileya nu twa mu Yudaya na mu Yerusalemu : amaka yakwe Yehova yalinji nawe aya
- 18 kupozezya. Lolani, awantu wasenzile umuntu pa citala, enamuzakaza, wakasi ukumwinjizya, wakamuwike
- 19 pakwe weliwe. Ukuwa awasowa apa kumwinjizya amuno a liwumba, awakwela pa musonje, awapangula amatayilosi, awamwisizya mukasi ni citala cakwe
- 20 pakwe Yesu. Ala walola isuwilo lyawo, ati, We muntu,
- 21 watetelwa amawembuko yako. Wakawalika na Wafarisi awatalika ukupanzya, ukuti, Weweni wenyewee wino akuvwanga imitengu? Nga weweni wino angatetela
- 22 amawembuko, suka ndi we Leza mutupu? Ukuwa Yesu ayiluka ukuyipanzya kwawo, atolelela awanena
- 23 ati, Nga mukuyipanzya cani mu myezo yinu? Wuzye icapepuka a cani, ukuti, Watetelwa amawembuko
- 24 yako; nanti akuti, Katuka, pitanga? Ukuwa alyakuti mumanye kuno u Mwana muntu ali na maka mu nsi ukutetela awantu amawembuko, (anena namuzakaza ati,) Nkukunena nkuti, Katuka, senda icitala cako,
- 25 pitanga ku nanda yako. Afika ati nu kukatuka pakwe woliwo, atola cino walazile penepo, awaya ku nanda
- 26 yakwe, akulumbula Leza. Intete aziwalema, awati, Ilelo lyonyelyoo twalozwa, twalola ica manzi.
- 27 Pa nsizi pa vintu vyonyevyoo afuma, alola umusanguzi, izina lyakwe walinji we Levi, wisile pa
- 28 masyo ya kusangulila, amunena ati, Nkonka. Asya
- 29 vyonsi, akatuka amukonka. Ngapano Levi, amutewetela ivyakulya ivivule mu nanda yakwe: palinji iwumba kulu ilya wasanguzi na wanjinye, wano wisile nawo
- 30 pa cakulya. Ukuwa Wafarisi na wakawalika wawo awakwinulucila awasambilizi wakwe, wakuti, Ngacani cino mukulya mukurwa na wasanguzi na wawembu?
- 31 Yesu atolelela awanena ati, Wano awapuma watanga wawafwa nu kulonda ipanga; nkandi awalwale.
- 32 Ntatunjila ukwita awalungamane nkandi awawembu ku
- 33 kuntontolokwa. Awamunena awati, Awasambilizi wakwe Yohani wakasolezya ukulya ciwiwiciwiwi,

awalanga wakupepa; na wasambilizi wa Wafarisinye
 a vino wakucitanga; ukuwa awako-wakulya wakujwa
 34 nu kujwa. Yesu awanena ati, Wuzye mungawindi-
 ka awawinga ukulya, pano siwinda acili ali nawo?
 Ukuwa amanda yaliyiza pano siwinda alipokwa kwakwe
 35 woliwo, apano waliwasolezya ukulya pa manda yayonye.
 36 Ngapano awumila umulumbe ati, Pasi umuntu wumwi
 wino akalepula akapya ku cizwalo cipya, apatika ku
 cizwalo cikali; amuno nee angala walepula ku
 cipya, ilelo impatikwa ya ku cipya nanti kuyana
 37 ku cikali. Swinya pasi umuntu wino angawika
 ivimpensya vipya mu myuwa mikali; amuno nee
 ivimpensya vipya vingalepula imyuwa, ilelo vyitike, ni
 38 myuwa iyononeke. Ukuwa ivimpensya vipya vyazipila
 39 ukuwikwa mu myuwa mipya. Pasi umuntu wino akula
 wanjwa ivimpensya vikali alonda ivipya: amuno angati,
 Ivikali vyanona.

6.

1 Pa wanda wa Sabata wumwi, apita mu vyalo vya
 vizawalo mukasi; awasambilizi wakwe awapita
 2 wakufyanula ivizawalo, wakupukusa, wakulya. Nga
 aWafarisi wamwi awati, Ngacani cino mukucita
 3 cino citayana ukucita uwanda wa Sabata? Yesu
 atolelela awanena ati, Wuzye mutawazya nanti a
 conyecoo, cino Davidi wacisile, pano inzala yamulumile,
 4 weliwe, na wano walinji nawe; vino winjizile mu
 njanda yakwe Leza, asenda imisumba mimicile watozile
 alya, apa na wano walinji nawe; yino a mwiko ukulya
 5 mwalwe nkandi wasikapemba watupu? Awanena ati,
 uMwana muntu awili Mweni Sabata.
 6 Ukuti pa wanda wa Sabata wunji, aya mu sinagogi
 awasambilizya: mwalinji umuntu, wino ikasa lyakwe
 7 ilyandilo lyakwinyine. Wakawalika na Wafarisi
 awamutcsya, ndi angapozya pa wanda wa Sabata;
 8 alyakuti wazane umwakumwambila. Ukuwa weni
 amanya amelenganio yawo; anena umukwinyane ikasa
 ati, Katuka yimilila mukasi. Akatuka, ayimilila.
 9 Ngapano Yesu awanena ati, Nkuwawuzya, Wuzye

- cazipa ukucita icete pa wanda wa Sabata, pamwi ukucita uwuwi? ukupunga uwumi, pamwi a kuwulovya?
- 10 Atalangania, alola wonsi, amunena ati, Kunzulula ikasa
 11 lyako. Acita wowonye: ikasa lyakwe alipola. Ukuwa weni icipenzu aciwalema, awanenana umwakuti wangacitila Yesu.
- 12 Mu manda yayonye, aya ku mwamba mukupepa;
 13 wapepanga uwusiku wonsi kwakwe Leza. Akula kwaca, ayita awasambilizi wakwe: asola ikumi na wawili mwakwe woliwo, wano swinya wawisile ukuti,
 14 Awapositile; E Simoni, wino swinya wamwisile ilyakwe Petro, nu Andreyu umunyina, nu Yakobi nu Yohani,
 15 nu Filipu nu Bartolomeyo, nu Mateyu nu Tomasi, nu Yakobi umwanakwe Alifeyu, nu Simoni wino watanji
 16 e Zeloti, nu Yuda umwanakwe Yakobi, nu Yuda
 17 Esikarioti, wino walinji we Kakutilila; atantamuka nawo, aya ayimilila pa wandansi, iwumba ikulu ilya wasambilizi wakwe, na wantu wavule nkani wafumile nu Yudaya monsi, na mwe Yerusalemu, na wa mu mbali mwakwe sumbi wakwe Ture nu Sidoni, wano wayile
 18 mukumwivwa na mukupozwa indwala zyawo; na wano
 19 watamikanga ni mizimu miwipe, awapozwa. Iwumba lyonsi lyalondanga ukumupalapasya: amuno amaka yafumanga mwakwe weliwe yakupozya wonsi.
- 20 Ayinuka, alola awasambilizi wakwe, ati, Awalongo a mwemwe mwe walanda: amuno uwufumu wa mwi
 21 yulu a winu. Awalongo a mwemwe mwe wantu mukulumwa na nzala kanonzi: amuno muliwakwikuta. Awalongo a mwemwe mwe wantu mukulila kanonzi:
 22 amuno muliwascka. Awalongo a mwemwe, kuno awantu wakawapata, na kuno wakawapawula mwi wumba ayawo, nu kuwakwelengula, nu kufumya amazina yinu ngati a mawipe, amuno a Mwana muntu.
- 23 Pa wanda wowonye mwize muwazewela, muwalafya nu kulafya: amuno lolani, icilambu cinu cakula inkota mwi Yulu: amuno a vino wayisi wacitanga wowonye
 24 ku watumwa. Ukuwa oko mwe, mwe wawotokel! amuno mwenji mwapoccelela ivizewelwa vinu lyankani.
 25 Oko mwe, mwe wantu mukwikuta kanonzi! amuno muliwalumwa ni nzala. Oko mwe, mwe wantu mukuseka

- 26 kanonzi! amuno muliwalosya muwalila nu kulila. Oko mwe, kuno awantu wonsi wakuwawanzia! amuno a vino wayisi wacitanga ku watumwa wa wufi.
- 27 Ukuwa nkuwanena mwemwe mwe wantu mukwivwa, nkuti, Kundani awalwani winu, wacitilanji vizima wano
- 28 wakuwapata, pepanji wano wakuwatipa, pepelanji
- 29 wano wakuwakwelengula. Wino wakuma kwi tama, umupa ni wuyenye akuma; na wino wapoka icilundo
- 30 cako, utamulesya nu mwinjilo wakonye. Uwapa wensi wino akukulenga; na wino wasenda insawo yako utize
- 31 uwayilandula. Vino mukulonda awantu wawacitila,
- 32 avino namwenye wacitilanji. Ndi mukukunda wano wawakunda, ngafwane mungawanzwa wuli? amuno a vino na wawembunye wakakunda wano wawakunda.
- 33 Ndi mukucita icete kwakwe wano wakuwacitila icete, ngafwane mungawanzwa wuli? amuno a vino
- 34 na wawembunye wakacita. Ndi mwapavya wano mukulolela ukuti mulipocelela, ngafwane mungawanzwa wuli? amuno a vino na wawembunye wakapavya awawembu wawuye, alyakuti wize wapoccelele vyonsi
- 35 pano vyawela. Ukuwa kundani awalwani winu, wawwanji, pavyanji, nanti kupecela, icilambu cinu ciliwa a cikulu, apano muliwa mwe wana wakwe Tengenene: amuno ali ni nkumbu ku mintasalifya na
- 36 ku wawipe. Muwe ni nkumbu ndivino u Monsi winu.
- 37 ali ni nkumbu. Mutacipanzye, apano namwe mutalipanzya: mutasinda apano namwe mutalisinda:
- 38 tetelanji apano namwe mulitetelwa. Panji, apano cilipwa kwakwe mwemwe; iciya eizima cisenkentezye cisindilwe icikulafuka, acino waliwalemeka mu makasa yinu, amuno iciya cino mukwelelezezya acino namwenye muliyelelezezya.
- 39 Awumila umulombe, ati, Wuzye intonko ingakolelela intonko mbuye? wuzye zitanga ziponele mu cizinji
- 40 zyowilinye? Umusambilizi atalusya umusambilizya wakwe: ukuwa wensi ndi winjilisy, angawa
- 41 ndivino umusambilizya wakwe. Ngacani cino ukulola akantu kano kali mwi linso lya munyonko, ukuwa nanti kwelengania icimuti cino cili mwi linso lyako?
- 42 Wuzye unganena umunyonko uti, Mwana witu, leka

nkufumye akantu kano kali mwi linso lyako, pano wewe we mweneco usinakulola icimuti cino cili mwi linso lyako? We kacenjezya, tela ufumye icimuti cino cili mwi linso lyako, ngapano ulole icete pa kufumya akantu kano kali mwi linso lya munyonko.

43 Amuno pasi umuti wuzima wuno wukakoma ivikomwa viwipe; swinya pasi umuti wuwipe wuno wukakoma
44 ivikomwa vizima. Amuno umuti wonsi wukamanyicilwa ku vikomwa vyakwe. Amuno awantu wasikuntula amaku ku myunga, nanti akukuntula ivimpensya ku
45 muti wa myunga. Umuntu muyane akufumyanga ivizima ivya mu nsawo nzima iya mu mwezo wakwe; nawe umuntu muwipe akufumyanga iviwipe ivya mu nsawo mbipe: amuno ivivule ivya mu mwezo a mulomo wakwe wukavwanga.

46 Ngacani cino mukunjita mukuti, Mfumu, Mfumu,
47 nanti kuti mucite vino nkutaka? Wensi wino akwiza kwakwe nene, akwivwa amazwi yane, akuyatontela,
48 nawasontela wino wakolana nawe: wakola umuntu wino akuzenga injanda, akukumba ulufula, akuzisya, wafisya na pa lwala: ukuwa ndi intalala yiza, uluzi luwakuma injanda yoyonye, nanti kuyiyingania: amuno yazengwa
49 icete. Ukuwa wino akwivwa, nanti kutontela, wakola umuntu wino wazenzile injanda pa musili nanti lufula; yino uluzi lwayumile, ifika iti nu kupona, ukumongoka kwa njanda yoyonye kwalinji a kukulu.

7.

1 Ala wamalizya amazwi yakwe yonsi yano wa-
2 landilanga awantu, ayinjila mu Kapernahumi. Umuzya wakwe Musika wa mwanda wumwi umukundikwe
3 walwile, walondanga ukufwa. Ala wivwa ivyakwe Yesu, atuma wasongo wa Wayuda kwakwe weliwe, mukumulambilizya kuti aye akapozye umuzya wakwe.
4 Awala wafika pakwe Yesu, awumulambilizya nkaninye,
5 awati, Wazipila kuti umucitile conyecoo: amuno wakunda umwiko witu, weliwenye nalwakwe watuzenjela
6 isinagoge lyitu. Nga Yesu aya nawo. Ala wapalamila pa njanda, emusika wa mwanda atuma awawuye kwakwe

- weliwe kukuya munena ukuti, Mfumu, utayitama :
- 7 amuno ntazipila kuti ungiza mu ndanda yane: nanti a nenenye njelenginie kuno ntazipila kuti ingiza kwakwe wewe: ukuwa vwanga izwi tupu, umulumendo wane
  - 8 wandi apozwe. Amuno naninye ne muntu wino watekwa pa wukankala, indi ni vita: nkula nanena wumwi, nati, Yanga ukutunga, apita; nanti ndi nanena wumwi nati, Zanga, ayiza; nanti ndi nanena umuzya wane nati,
  - 9 Cita coo, acita. Yesu ala wivwa vyonyevyoo, amuzunguka, apiluluka, anena iwumba lino lyamukonsile, ati, Nkuwanena nkuti, Nsitela ndole isuwilo likulu ndi lyonyelyoo, nalimwi, nanti a mu Yisraeli.
  - 10 Ngapano wano watumilwe, awanyocela ku ndanda, awazana umuzya a mupuma,
  - 11 Pa nsizi pano patani pazimbe, aya ku kaya kano watanji Naini; na wasambilizi wakwe wayile nawe;
  - 12 ni wumba kulu. Ala wapalamila pa mpongolo, lolani, kwaenzilwe wumwi umufwe, umwana-monsi o munsyupu wakwe nyina, walinji a mufwilwe: na wantu
  - 13 awavule awa mu kaya kakonye walinji nawe. Ila i Mfumu yamulola, imufwila inkumbu, imunena ati,
  - 14 Utalosya. Apalamila, alema icitamfu: wano wasenzile
  - 15 awimilila. Ngapano ati, Nsongwa, nkukunena nkuti, Katuka. Nga umufwe akatuka, atalika ukuvwanga.
  - 16 Amupa nyina. Intete azilema wonsi: awalumbula Leza, wakuti, Umutumwa mukulu wakatuka mwakwe sweswe:
  - 17 Leza walanguluka, wapempula awantu wakwe. Nga imbila yonyeyoo iyakwe weliwe iya ilunga mu Yudaya, na mu nsi zyonsi izya kweneko.
  - 18 Awasambilizi wakwe Yohani awamulandila ivintu
  - 19 vyonsi vyonyevyoo. Ngapano Yohani ayita awasambilizi wakwe wawili awatuma ku Mfumu kukuyamunena ukuti, Wuzye wewe we wino akwiza, pamwi tuwalolela
  - 20 winji? Awala awantu wafika pakwe weliwe, awati, Yohani e Kabatizya atutumile kwakwe wewe, akuti, Wuzye wewe we wino akwiza, pamwi tuwalolela winji?
  - 21 Pa mpindi yoyonye apozya awa ndwala awavule ni mpungo ni mizimu miwipe; na wavule wano walinji a
  - 22 ntonko awanyosezya iceni. Atolelela awanena ati, Yanji, mukanene Yohani ivintu vino mwalola na vino mwivwa;

mukati, Intonko zikupocelela ivyeni vyawo, wacikonta wakupita, awamatana wakutelefwa, wapuli wakwivwa, awafwe wakuzyulupulwa, na walanda wakulandilwa

23 ilandwe lizima. Uwalongo a wino atandi awazana ica kumupunuzya mwakwe nenc.

24 Azila intumi zyakwe Yohani zypita, atalika ukunena amawumba ivyakwe Yohani, akuti, Nga mwayanga mu mayonde mukutesya cani? wuzye a litete lino

25 likayinganwa nu muza? Ngafwane mwayanga mukulola cani? A muntu wino wazwite ivizwalo vitelepe? Lolani, wano wakuzwala ivizipisye awano wali kwi teka

26 ku maluwanza ya mfumu. Ngafwane mwayanga mukulola cani? A mutumwa? nawuzyenye, nkuwanena

27 nkuti, alusile nu mutumwanye. Wenyewee a wino cawalicilwa ukuti,

*Lolani, natuma intumi yane pa nkolelo pakwe wewe,
Wino wandi ayanie inzila yako.*

28 Nkuwanena nkuti, Mwakwe wano wakwatwa mu wanaci pasi wumwi wino walusya Yohani: ukuwa nkandi wino wacepa mu wufumu wakwe Leza, weyonye

29 awili wakula wamulusya. (Awala awantu wivwa, wonsi na wasanguzinye awalumvya Leza, watezile awabatizwa

30 ni batizyo lyakwe Yohani. Ukuwa a Wafarisi na wano wamanya amasundo muno yayila, weni awakana ilango lyakwe Leza, watezile watabatizwa na weliwe.)

31 Ati, Ngafwandir nakolania awantu wa nkulo yonyeyoo nacani, wali ndivino cani? Wakola awana watici wano

32 wakula wisile pa masyo ya kuloncela, awapunda wakuti, Tukuwalizizya, mwemwe nanti kucina; tukulosya,

33 mwenji nanti kulila. Amuno Yohani e Kabatizya wiza asilya nsima, asinwa ni vimpensya; mwenji mukuti, Ali

34 nu demoni. Nawe uMwana muntu wiza akulya akunwa nu kunwa; mwenji mukuti, Lolani, umuntu umulilicisye, umukoka wa vimpensya, ciwuza ca

35 wasanguzi na wawembu! Injelu zikalumvwa na wana wakwe wonsi.

36 Uwa Wafarisi wumwi alonda kuti akalye nawe. Apano ayinjila mu nanda ya Mufarisi, ayikala pa

- 37 cakulya. Lolani, umwanaci wino walinji mu kaya kakonye, umuwembu; ala wamanya kuno ayisile pa cakulya mu ganda ya Mufarisi, asenda umusazi
- 38 wakwe labastara a mafuta, aya afika ayimilila ku nsizi ku manama yakwe, awalila, atalika ukutonteka amanama yakwe na minsozi yakwe, ayacumula ni nyele zya ku mutwe wakwe, afyompa amanama yakwe, ayapaka na
- 39 mafuta. Ala u Mufarisi wino wamwisile walola wonyewoo, avwanga mu mwezo wakwe, ati, Umuntu wee, ndi a mutumwa, ngali wamumanya, wiluka ni miwele ya mwanaci wenyewee wino akumulema, kuno
- 40 a muwembu. Ngapano Yesu atolelela amunena ati, We Simoni, ndi nacimwi ica kukunena. Nawe ati,
- 41 Musambilizya, vwanganga. Yesu ati, Ekapavya wumwi walinji na wampa wawili: wumwi wapavile indalama imyanda yisano, nawe umuwuye amakumi yasano.
- 42 Awala wasowa ivya kulipa, awatetela wowilinye. Ngafwandi weweni uwakwe woliwo wino angamu-
- 43 kundisya? Simoni atolelela ati, Nenji nkuti, wino
- 44 wamutetezile nkani. Amunena ati, Walungamika. Apilulucila ku mwanaci, anena Simoni ati, Ukulola umwanaci wee? Njiljizilo mu ganda yako, utampile a minzi ya kupwizya amanama yane: ukuwa weni watonteka amanama yane na minsozi yakwe,
- 45 wayacumula ni nyele zyakwe. Wenji utamfyomfile: ukuwa weni, pano njinjilizile moo, atatezile aleke
- 46 ukufyompa amanama yane. Utapasile umutwe wane na mafuta: ukuwa weni wapaka amanama yane na
- 47 mafuta manuncile. Acino nkukunena nkuti, Amawembuko yakwe, yano yavula, yavililwa; acino wakundisya: ukuwa uwavililwa katici, awino akukunda
- 48 katici. Ngapano amunena ati, Amawembuko yako
- 49 yatetelwa. Ukuwa wano wisile pa cakulya na we awatalika mu myezo yawo ukuti, Ngawenye wee
- 50 weweni, wino akutetela na mawembukonye? Anena umwanaci ati, Isuwilo lyako lyakupoka; pita umutende.

8.

- 1 Pa nsizi pano patani pazimbe, apita mu twaya
 tukulu' na mu tumizi-mpunda, akuma imbila, akuwizya
 ni landwe lizima ilya wufumu wakwe Leza, awasambilizi
 2 ikumi na wawili walinji nawe, na wanaci wamwi wano
 wapozizwe imizimu miwipe, na wano wapozizwe indwala,
 e Mariya wino watanji uwakwe Magadara, mwakwe
 3 wino wademoni wafumile munenulambali, nu Yohana
 emuka Cuza, ECusa wino walinji we Kalani wakwe
 Herodi, nu Susana, na wanjinye awavule, a wanaci
 wano wapyunjilanga woliwo ni nsawo yawo.
- 4 Alila iwumba lyawungana, na wa mu twaya tonsi
 5 awamuwunganila, awumila umulumbe, ati, Ekatanda
 wayile mukusumba imbeyu yakwo: ala pano akusumba,
 yimwi ipona mu mbali ya nzila; ilyatwa na matamba,
 6 inyunyi zya mupela aziyisola. Yimwi ipona pa lwala;
 7 ila vino yamela awonyewoo, ifoka, amuno patalinji
 8 umutonsi. Yimwi ipona pa myunga pakasi; imelela
 9 apaliponga ni myunga, imyunga iyilya. Yimwi ipona
 pa muvundo, imela, ikoma ivikomwa umwanda. Ala
 wawwanga ivintu vyonyevyoo, apunda ati, Wino ali na
 makutwi yakwivwila, ndayivwe.
- 9 Awasambilizi wakwe awamuwuzya muno umulumbe
 10 wonyewoo wuyizile. Acaleka awanena, ati, Kwakwe
 mwemwe capwa ukumanya ivyankama ivya wufumu
 wakwe Leza: ukuwa kwakwe wanji a mu milumbe,
 alyakuti ukulola walola nanti kulola, wakwivwa nanti
 11 kulowoka. Umulumbe wonyewoo a woo: Imbeyu a
 12 mazwi yakwe Leza. Iya mu nzila awali wano wakula
 wivwa, ukuwa Satana ayiza afumya amazwi mu myezo
 13 yawo, alyakuti watasuwila watulwe. Iya pa lwala awali
 wano, wakula wivwa, awapoccelela amazwi ni cimwemwe;
 ilelo wanyewaa awalanga wasi ni misisi, wano wakusuwila
 impindi ntici, ukuwa pa mpindi yakwelezwa awataya.
- 14 Yino yaponile mu myunga, awali wano wakula wivwa,
 ukuwa pano wakupita awafyenkwa nu kusaya kwa
 nsawo, ni vizewelwa vya wumi wonyewoo, nanti kukoma
 15 ivikomwa vya cisimiko. Iya pa muvundo, awali
 wayane, wano wali ni myezo mizima, wakula wivwa

8.

- 1 Pa nsizi pano patani pazimbe, apita mu twaya tukulu na mu tumizi-mpunda, akuma imbila, akuwizya ni landwe lizima ilya wufumu wakwe Leza, awasambilizi
- 2 ikumi na wawili walinji nawe, na wanaci wamwi wano wapozizwe imizimu miwipe, na wano wapozizwe indwala, e Mariya wino watanji uwakwe Magadara, mwakwe
- 3 wino wademoni wafumile mnenulambali, nu Yohana emuka Cuza, ECusa wino walinji we Kalani wakwe Herodi, nu Susana, na wanjinye awavule, a wanaci wano wapyunjilanga woliwo ni nsawo yawo.
- 4 Alila ivumba lyawungana, na wa mu twaya tonsi
- 5 awamuwunganila, awumila umulumbe, ati, Ekatanda wayile mukusumba imbeyu yakwe: ala pano akusumba, yimwi ipona mu mbali ya nzila; ilyatwa na matamba,
- 6 inyunyi zya mupela aziyisola. Yimwi ipona pa lwala; ila vino yamela awonyewoo, ifoka, amuno patalinji
- 7 umutonsi. Yimwi ipona pa myunga pakasi; imelela
- 8 apaliponga ni myunga, imyunga iyilya. Yimwi ipona pa mvundo, imela, ikoma ivikomwa umwanda. Ala wavwanga ivintu vyonyevyoo, apunda ati, Wino ali na makutwi yakwivwila, ndayivwe.
- 9 Awasambilizi wakwe awamuwuzya muno umulumbe
- 10 wonyewoo wuyizile. Acaleka awanona, ati, Kwakwe mwemwe capwa ukumanya ivyankama ivya wufumu wakwe Leza: ukuwa kwakwe wanji a mu milumbe, alyakuti ukulola walola nanti kulola, wakwivwa nanti
- 11 kulowoka. Umulumbe wonyewoo a woo: Imbeyu a
- 12 mazwi yakwe Leza. Iya mu nzila awali wano wakula wivwa, ukuwa Satana ayiza afumya amazwi mu myezo
- 13 yawo, alyakuti watasuwila watulwe. Iya pa lwala awali wano, wakula wivwa, awapocolela amazwi ni cimwemwe; ilelo wanyewaa awalanga wasi ni misisi, wano wakusuwila impindi ntici, ukuwa pa mpindi yakwelezwa awataya.
- 14 Yino yaponile mu myunga, awali wano wakula wivwa, ukuwa pano wakupita awafyenkwa nu kusaya kwa nsawo, ni vizwelwa vya wumi wonyewoo, nanti kukoma
- 15 ivikomwa vya cisimiko. Iya pa mvundo, awali wayane, wano wali ni myezo mizima, wakula wivwa

- amazwi, awayalemasya, awakoma ivikomwa mu kucimba.
- 16 Pasi umuntu, wino akula wakozya ulukozyo, alukupika mu ciya, nanti akuluwika mwi vungululu; ukuwa akaluwika pa cilemelo, alyakuti wano wakwinjila
- 17 mwememo, walola ukuswepa. Amuno pasi iciywame, cino citalisokololwa; nanti a cimwi ica nkama, cino
- 18 citalimanyikwa, ciloleke apatiswe. Acaleka cenjelani muno mukwivwila : amuno wino ali naco, awino cilipwa kwakwe weliwe; nawe wino asi naco, cilipokwa kwakwe weliwe, nacino akuti ndi naconye.
- 19 Enyina ayiza kwakwe weliwe na wanyina, ukuwa awapotwa kuti waye pakwe weliwe amuno a liwumba.
- 20 Awamunena awati, Enyoko na wanyonko wali kunzi
- 21 wimilile, wakulonda kuti yakulole. Ukuwa atolelela awanena ati, Nenji e mayo na wana witu a waa, wano wakwivwa amazwi yakwe Leza, wakuyawela nu kuyawela.
- 22 Uwanda wumwi uwa manda yayonye, ayinjila mu wato, weliwe na wasambilizi wakwenye; awanena ati, Tuyani, tulambe sumbi, tuye mu mbalama zinji :
- 23 awakwemucizya uwato. Ukuwa awala wakusika weni aponecela : akwiza icipunga ca muza mwakwe sumbi; awawundwa na minzi, awalonda nu kuwela.
- 24 Awaya kwakwe weliwe, awafika awamuziwusya, awati, Tatakulu, Tatakulu, twafwa. Aziwuka, akalipila umuza nu kutumbana kwa minzi : avileka : ngapano
- 25 akutekana akuwa mya. Awanena ati, Nga isuwilo linu lilikwi? awatina, awazunguka nu kuzunguka, awanenana wakuti, Ngafwane weweni wenyewe, wino akusunda umuza na minzinye, vikumutontela?
- 26 Nga awafika ku nsi ya waGeraseni, yino ili uwulunga
- 27 nu Galileya. Ala wafumila pa cituntu, asunkana nu muntu wumwi uwa mu kaya, walinji na wademoni, impindi yakuzile yino atazwalanga ivizwalo, atikalanga
- 28 mu ndanda yimwi, nkandi ku malalo. Ala walola Yesu, akuta, aya apona pakwe weliwe, apongomoka ati, Nga tuli nawe wuli we Yesu, we Mwana wakwe Leza e Tengenene. Nkukulambilizya nkuti, Utanjimvya.
- 29 (Amuno watezile wasunda umuzimu wuwipe kuti

wufume mu muntu. Amuno wamulemanga ciwiwi-
 ciwiwi; wanyepwanga ni minyololo ni nkusa,
 awasungwa; watankulanga ivikunga, atwalwa nu
 30 demoni mu mayonde.) Yesu amuwuzya ati, Izina lyako
 weweni? Ati, Ne mwili; amuno wademoni winjizile
 31 mwakwe weliwe awavule. Nga awamulambilizya kuti
 32 atawasunda, waponele mwi yenje. Paponye palinji
 uwufyo wukulu wakwe wakapoli walyanga pa mwamba :
 awamulambilizya kuti awazumilizye wakinjile mwakwe
 33 wakapoli. Awazumilizya. Wademoni awafuma mu
 muntu, awaya awinjila mwakwe wakapoli; ngu wufyo
 34 awusyelemucila mwakwe sumbi, awanjwela. Awala
 awacemi walola cino capona, awasamala, awaya
 35 awanena awa mu kaya na wa mu mpunda. Awafuma
 mukuyalola cino capona; awafika pakwe Yesu, awazana
 umuntu, wino wademoni wafumile mwakwe weliwe,
 azwite, apozile nu kupola, ayisile pa manama yakwe
 36 Yesu : awatina. Wano walolanga awanena awawuye,
 37 muno wino walinji na wademoni wapozezwa. Awantu
 wonsi awa mu nsr ya waGaraseni pano ipakwile
 awamulambilizya kuti afume kwakwe woliwo; amuno
 watenkusile : ngapano ayinjila mu wato, awanyoka.
 38 Ukuwa umuntu wino wademoni wafumile mwakwe
 weliwe awamulambilizya kuti awawa nawe : ukuwa
 39 amunyosya, ati, Wela ku mwako, ukalandange ivikulu
 vino Leza wakucitila. Awapita, afika awazonzya akaya
 konsi ivintu vikulu vino Yesu wamucitizile.
 40 Ala Yesu wanyoka, iwumba alimupocelela; amuno
 41 wonsi wamulolelanga. Lolani, akwiza umuntu izina
 lyakwe walinji we Yayiro, walinji a mweni-sinagogi :
 apona pa manama yakwe Yesu, awamulambilizya kuti
 42 aye mu njanda yakwe; amuno walinji nu mwana wenga
 nsu umukazyana, watezile wamala imyaka ikumi na
 yiwili, watezile watawafwa. Ukuti pano akuya
 amawumba ayamufinincizya.
 43 Nawe umwanaci wino wazwanga uwazi imyaka ikumi
 na yiwili, wino wononile vyonsi vino walinji navyo ku
 44 njanga, atatela apozwe na wumwi, amufuma ku nsize,
 afika alema umuko wa mwinjilo wakwe : nanti kuzimba
 45 ukuzwa kwakwe akaputuka. Yesu ati, Weweni wino

wandema? ukuwa pano wakana wonsi, e Petro na wano walinji nawe awati, Tatakulu, amawumba yakuku-
 46 finincizya, yakukutiticizya nu kukutiticizya. Ukuwa weni Yesu ati, Wumwi wandema: amuno nalola kuno
 47 amaka yafuma mwakwe nene. Umwanaci ala walola kuno atafisime, afuma akuzakaza, afika apona pakwe weliwe, amunena pa wantu wonsi muno amulemezile,
 48 namuno wapożezwa nanti kuzimba. Ngamunena ati, Mwana, isuwilo lyako lyakupozya; pita umutende.
 49 Ala pano akuvwanga, wumwi ayiza afuma ku ganda ya mweni-singogi, afika ati, Umwanako wafwa; utala
 50 ukutamya umusambilizya. Ukuwa Yesu ayivwa, amunena ati, Utatina: suwila awowo, wandi apozwe.
 51 Ala wafika ku ganda, atalesile umuntu wumwi ayinjile nawe mwenemo, nkandi Petro, nu Yohani, nu Yakobi,
 52 nu yisi wa mwana nu nyina. Wonsi walosyanga, wamulilanga: ukuwa weni ati, Lekani ukulosya; amuno
 53 atafwile, ukuwa aponecile. Awamuseka, awamu-
 54 weleketa, amuno wamanyile kuno afwile. Ukuwa weni,
 55 amulema ikasa, amwita ati, Mukazyana, katuka. Nga umuzimu wakwe awunyoka, afika ati nu kukatuka:
 56 awanena kuti wamupe cimwi alye. Awakwasi wakwe - awazunguka: ukuwa awacinyintizya kuti watanena nawumwi cino cacitwa.

9.

1 Ayita awikumi na wawili apaliponga, awapa amaka nu wukankala pakwe wademoni wonsi, nu kupozya
 2 amatenda. Awatuma mukuwizya uwufumu wakwe
 3 Leza, nu kupozya awalwale. Awanena ati, Mutasenda cimwi mu musinzo winu, nanti a nsonzo, nanti a muwa, nanti a cakulya, nanti a ndalama; nanti a myinjilo
 4 mutawa na yiwili-yiwili. Mukala mu ganda yonsi yino mwinjila, amwikalanga momonye, ukufuma
 5 momonye amuwapita. Awinji wonsi wano wakana ukuwapocelela, pakufuma mu kaya kakonye, amukunkumula itukumbu ku manama yinu, a cimanyilo
 6 kwakwe woliwo. Nga wakatuka, awapitapita mu twaya,

wakuwizya ilandwe lizima, wakulwazya nu kulwazya monsi.

- 7 E Herodi imfumu ayivwa vyonsi vino vyacitwanga awaluwaluwa nkaninye, amuno cavwanzilwe na wamwi, ukuti Yohani wazyulupuka; nawo wamwi watanji, we
- 8 Eliya watunka; nawo wamwi watanji, a mutumwa uwa
- 9 pa watumwa awakali wazyulupuka. E Herodi weni ati, Yohani weni nene naputula umutwe : ngafwane weyonye weweni, vino nene nkwiwva ivintu vya mwata wonyewoo? Awalondesya kuti amulole.
- 10 Awala awapositile wawela, awamupempulila ivintu vino wafuma wacita. Ayongoloka awasenda, aya
- 11 nawo ku kaya kano wakutanji Betisaida. Ukuwa amawumba ayamanya ayamukonka : awapoccelela awapempulila ivya wufumu wakwe Leza, na wano
- 12 walondanga ukupozwa awapozya. Kwatezile kwati kwakwila, awikumi na wawili awaya, awafika awamunona awati, Taya iwumba alyakuti wapite waye mu twaya na mu mpunda, wakalale walye ni vyakulya :
- 13 amuno tuli moo mu mayonde. Ukuwa awanena ati, Wapani mwemwenye, walye. Awati, Tusi ni mbulungwa izilute zisano ni nswi ziwili; suka ndi twaya twakalila
- 14 awantu wonsi wanyewaa icakulya. Amuno awonsi wafisilo ku myanda amakumi yasano. Anena awasambilizi wakwe ati, Wikazyani mu mpuka mu
- 15 mpuka amakumi yasano yasano. Awacita wowonye,
- 16 awikazya wonsi. Atola imbulungwa zisano ni nswi ziwili, apunamila mwi yulu, azipapa, aputulania, apa awasambilizi alyakuti wateke pi wumba.
- 17 Awalya, awikuta wonsi : invongonyo zino zyasyazile kwakwe wano walyanga, azisolwa wankumbo ikumi na wawili.
- 18 Ala pano akupepa wenga, na wasambilizi wakwe walinji nawe : awawuzya, ati, Wuzye amawumba yakuti
- 19 ne weni? Awatolelela wati, wakuti, We Yohani e Kabatizya; ukuwa wamwi wakuti, We Eliya; nawo wamwi wakuti, A mutumwa uwa pa watumwa wakali
- 20 azyulupusile. Awawuzya ati, Nga mwenji mukuti neweni? Petro atolelela ati, We Krisitu wakwe Leza.
- 21 Ukuwa weni awacinyintizya, awasunda ati, Mutanona

- 22 umuntu wumwi conyecoo; ati, U Mwana muntu alilale
 acule ku vintu vivule, akanwe ni ntambikwa na
 wasikapemba wakulu na wakawalika, akomwe, ukuwa
 23 uwanda wa cititatu azyulupulwe. Anena wonsi ati,
 Ndi umuntu wumwi akasi ankonke, ndi ayikanile
 awayisendela uwucinganike wakwe uwila nu waca,
 24 ankonke nu kunkonka. Amuno wensi wino akasi
 ukutula uwumi wakwe aliwulovya; ukuwa wensi wino
 wiza walovezya uwumi wakwe kwakwe nene, weyonye
 25 awino aliwutula. Ngafwandi umuntu angawotoka cani,
 ndi wapoccelela. insi yonsi, wayilovya nanti ndi
 26 wayisumba? Amuno wensi wino wafwa insoni kwakwe
 nene, na ku mazwi yane, weyonye awino u Mwana
 muntu alimufwila insoni, pano wiza wiza mu kucindama
 kwakwe nu kucindama kwa Monsi wakwe nu kwa
 27 wangeli wimicile. Ukuwa nkuwanena icipuma, nkuti,
 Awakwe wamwi wano wimilile panyepaa, watalilola
 imfwa, wasuke wize walole uwufumu wakwe Leza.
 28 Pa nsizi pa vintu vyonyevyoo, pano kwela amanda
 yawa kananimonsi, asenda Petro nu Yohani nu Yakobi,
 29 akwela nawo ku mwamba mukupepa. Ala pano
 akupepa, imiwele ya mpumi yakwe iwalunkana, ni
 30 vizwalo vyakwe aviswepa mpe, aviwazikimila. Lolani,
 awantu wawili awavwanga nawe, e Musa nu Eliya;
 31 wano watunsile mu wucindame, wavwanganga ivya
 mfwa nu kupita kwakwe, kuno watezile watawamalizya
 32 mu Yerusalemu. Ukuwa Petro na wano walinji nawe
 wasyepucizile: ukuwa pano wapampuka, awalola
 ukucindama kwakwe, na wantu wawili wano wimilile
 33 nawe. Awala pano watawamusya, Petro anena Yesu
 ati, Tatakulu, a cizima kuti sweswe tulange tuli a koo,
 leka tuzenge imitanda yitatu; wumwi wuwe a wako,
 wumwi wuwe a wakwe Musa, wumwi wuwe a wakwe
 34 Eliya: atamanyile cino akuvwanga. Ala pano
 akuvwanga ivintu vyonyevyoo, iwingo aliza, aliwa-
 35 vwimba; awatina pano wakwinjila mwi wingo. Izwi
 alifuma mwi wingo, aliti, Wee a Mwanane, umusolve
 36 wane: mwivwanji. Lyalile izwi lyaleka, awalola Yesu
 ali wenga. Awaswima mya, nanti kunena umuntu
 wumwi ivintu vino waviweni mu manda yayonye.

- 22 umuntu wumwi conyecoo; ati, U Mwana muntu alilale
 aeule ku vintu vivule, akanwe ni ntambikwa na
 wasikapemba wakulu na waktawalika, akomwe, ukuwa
 23 uwanda wa cititatu azytlupulwe. Anena wonsi ati,
 Ndi umuntu wumwi akasi ankonke, ndi ayikanile
 awayisendela uwucingapike wakwe uwila nu waca,
 24 ankonke nu kunkonka. Amuno wensi wino akasi
 ukutula uwumi wakwe aliwulovya; ukuwa wensi wino
 wiza walovezya uwumi wakwe kwakwe nene, weyonye
 25 awino aliwutula. Ngafwandi umuntu angawotoka cani,
 ndi wapoccelela insi yonsi, wayilovya nanti ndi
 26 wayisumba? Amuno wensi wino wafwa insoni kwakwe
 nene, na ku mazwi yane, weyonye awino u Mwana
 muntu alimufwila insoni, pano wiza wiza mu kucindama
 kwakwe nu kucindama kwa Monsi wakwe nu kwa
 27 wangeli wimicile. Ukuwa nkuwanona icipuma, nkuti,
 Awakwe wamwi wano wimilile panyepaa, watalilola
 imfwa, wasuke wize walole uwufumu wakwe Leza.
 28 Pa nsizi pa vintu vyonyevyoo, pano kwela amanda
 yawa kananimonsi, asenda Petro nu Yohani nu Yakobi,
 29 akwela nawo ku mwamba mukupepa. Ala pano
 akupepa, imiwele ya mpumi yakwe iwalunkana, ni
 30 vizwalo vyakwe aviswepa mpe, aviwazikimila. Lolani,
 awantu wawili awavwanga nawe, e Musa nu Eliya;
 31 wano watunsile mu wucindame, wavwanganga ivya
 mfwa nu kupita kwakwe, kuno watezile watawamalizya
 32 mu Yerusalemu. Ukuwa Petro na wano walinji nawe
 wasyepucizile: ukuwa pano wapampuka, awalola
 ukucindama kwakwe, na wantu wawili wano wimilile
 33 nawe. Awala pano watawamusya, Petro anena Yesu
 ati, Tatakulu, a cizima kuti sweswe tulange tuli a koo,
 leka tuzenge imitanda yitatu; wumwi wuwe a wako,
 wumwi wuwe a wakwe Musa, wumwi wuwe a wakwe
 34 Eliya: atamanyile cino akuvwanga. Ala pano
 akuvwanga ivintu vyonyevyoo, iwingo aliza, aliwa-
 35 vwimba; awatina pano wakwinjila mwi wingo. Izwi
 alifuma mwi wingo, aliti, Wee a Mwanane, umusolwe
 36 wane: mwivwanji. Lyalile izwi lyaleka, awalola Yesu
 ali wenga. Awaswima mya, nanti kunena umuntu
 wumwi ivintu vino waviweni mu manda yayonye.

37 Awuca umutondo, awala watantamuka umwamba,
 38 iwumba kulu alimusunkania. Lolani, umuntu mwi
 wumba apunda ati, Musambilizya, nkukulambilizya
 nkuti, ulole umwanane; amuno we munsyupu wane : lola,
 39 umuzimu wukumulemanga afika akuta, awumuti ngwe!
 ni totofulu alifuma ku mulomo, awuyisinjilicizya wowo
 pakufuma mwakwe weliwe, awumusyotola nu
 40 kumusyotola. Nalambilizizye awasambilizi wako kuti
 41 wawufumye; wapotwa. Ngapano Yesu atolelela ati,
 Oko! mintasuwila mwemwe, nkulo mpantuke, amanda
 yanga yano nandi mbawa namwe, mbacimba namwe?
 42 leta umwanako kuno. Ala pano akwiza, e demoni
 amuzangula pa nsi icilumelume! Ukuwa Yesu akalipila
 umuzimu wuwipe, apozya umulumendo, amulemeka yisi.

43 Wonsi awazunguka uwukankala wakwe Leza.

Ukuwa awala pano wonsi wakusukumila ku vintu
 vyonsi vino wacisile, Yesu anena awasambilizi wakwe,
 44 ati, Lekani amazwi yanyeyaa yinjile mu makutwi yinu :
 aya kuti u Mwana Muntu alilemekwa mu makasa ya
 45 wantu. Ukuwa nanti kulowoka amazwi yanyeyaa,
 yafisilwe kwakwe waliwo, acino wapotwa ukwiluka :
 watinile ukumuwuzya ivya mazwi yanyeyaa.

46 Ngapano imipanzi ikatuka mwakwe waliwo ukuti nga
 47 e songo pakwe waliwo weweni? Ukuwa Yesu ala walola
 imipanzizye ya myezo yawo, asenda akana, akimilika
 48 pa mbali pakwe weliwe, awanena ati, Wensi wino wiza
 wapoccelela akana kanyekaa mwi zina lyane alitela
 wampoccelela nene : na wensi wino wiza wampoccelela
 alitela wapoccelela wino wantuma : amuno wino
 wacepesya mwakwe mwemwe, weyonye awili songo.

49 Nga Yohani atolelela ati, Tatakulu twaweni wumwi
 akufumizya wademoni mwi zina lyako; twamulesya,
 50 amuno asiwa naswe. Ukuwa Yesu amunena ati,
 Mutacimulesye : amuno wino asi a mulwani winu ali
 na mwe.

51 Ayala amanda yaficila kuti apoccelelwe mwi yulu,
 52 apano apamvya alungama kwo Yerusalemu. Akolezya
 intumi pa nkolelo pakwe weliwe : aziwapita, azifika
 azinjila mu kaya ka Wasamariya kukumusenganizya,
 53 ukuwa watamupoccelezile amuno walungime kwe

- 54 Yerusalemu. Awala awasambilizi wakwe e Yakobi nu Yohani walola wonyewoo, awati, Mfumu, wuzye ukasi kuti tunene umulilo wike mwi yulu, wize wuwoce?
- 55 Ukuwa weni apiluluka, awakalipila. Awaya ku kaya
- 56 kanji.
- 57 Awala pano wakupita, umuntu wumwi amunena ati,
- 58 Nandi nakukonka monsi muno ukuya. Yesu amunena ati, Wamumbwe wali ni micembo, nazyo inyunyi zya mupela zili ni visalanga; ukuwa u Mwana muntu asi
- 59 napamwi apa kulambalika umutwe wakwe. Anena winji ati, Nkonka nene. Ukuwa weni ati, Mfumu, leka
- 60 ntele nkazike etata. Ukuwa weni amunena ati, Leka awafwe wazika awafwe wawo; ukuwa wenji pitanga
- 61 mukuwizya uwufumu wakwe Leza. Nawe winji ati, Mfumu, nandi nakukonka, ukuwa tela undeke nkalaye
- 62 wano wali ku nanda yane. Ukuwa Yesu amunena ati, Pasi umuntu, wino akula walema icakulimila, awalola ku nsizi, uwazipila uwufumu wakwe Leza.

10.

- 1 Pansizi pa vintu vyonyevyoo i Mfumu isontola wanji amakumi munenulambali, ituma wawili wawili pa nkolelo pakwe weliwe, mu twaya tonsi na mu masyo
- 2 yonsi, kuno mweneco wakasi ukuya. Awanena ati, Ivisezwa vyavula amasika, ukuwa awawomvi wacepa: acino lambilizyanji u Mweni masika, atume awawomvi
- 3 kukulônga ivisezwa vyakwe. Pitani: lolani, nawatuma ngata wana wa nronzi wano wali pakasi pa mpumpi.
- 4 Mutasenda kamuwa ka ndalama, nanta muwa wa mpawo, nanta ndyato: mutalamuka umuntu wumwi mu
- 5 nzila. Mukala mu nanda yino mwaficila, amutalika
- 6 amuti, Umutende wuwe mu nanda yonyeyoo. Ndi muli umwezo wa mutende, umutende winu awikala mwakwe weliwe: ukuwa ndi nawumwi, awuwanyocela.
- 7 Mu nanda yoyonye amuno amwikala, amuwalya amuwanywa nu kuŋwa vino wawapa: amuno umuwomvi wazipila icilambu cakwe. Mutapitapita mu
- 8 zyananda. Mukala mu kaya kano mwinjila, ndi

- 9 wawapocelela, amulya vino wawatewetela: amupozya awalwale wano wali mwenemo, amuvanena amuti, Uwufumu wakwe Leza wapalamila pakwe mwémwe.
- 10 Ukuwa mu kaya konsi kano mwiza mwinjila, nanti apakuti wawapocelele, amuya pa musolo pakasi amuti,
- 11 Ni tukumbunye ilya mu kaya kinu, lino lyakakatila mu matamba yitu, twasya twawakunkumulila mwe weneco: naponye manyani eoo, kuno uwufumu wakwe Leza
- 12 wapalamila. Nkuwanena nkuti, Kuliwa kuyenje kwe Sodoma pa wanda wowonye, ukulusye kaya kakonye.
- 13 Oko mwe, we Korazini! Oko mwe, we Betisayida! ndi ivikalambane vicitwange mu Turi na mu Sidoni ndivino vyacisilwe mwakwe mwemwe, ngali watontolosiwe kalinye, awikala mwi toyi, awazwala amanyanka.
- 14 Naponye kuliwa kuyenje kwe Turi nu Sidoni pa
- 15 kupanzwa, ukulusye mwemwe. Nawe we Kaperna-humi, wuzye ulitumpulilwa mwi yulu? Ulisumbilwa
- 16 mwe Hadesi. Wino akuwivwa mwemwe, atela akunjivwa nene; nawe wino akuwakana mwemwe, atela akunkana nene; nawe wino akunkana nene, atela akukana wino wantuma.
- 17 Ngapano amakumi munenulambali awaya awawela ni cimwemwe, awati, Mfumu, na wademoninye wakucimba kwakwe sweswe amuno a lizina lyako.
- 18 Awanena ati, Naweni Satana wapona wa nkuwa,
- 19 wafuma mwi yulu. Lolani, nawapa mwemwe uwukankala uwa kulyatila inzoka na makalayili, na maka yonsi ya mulwani: pasi cimwi icakuti cingiza
- 20 eiwacise. Naponye mutazewela kwakwe conyecoo, kuno imizimu ikucimba kwakwe mwemwe; ukuwa zewelanji kuno amazina yinu yawalikwa mwi yulu.
- 21 Pa mpindi yoyonye awazewela mwakwe Muzimu Mwimicile, akuti, Nkukusalifya wewe Tata, we Mweni yulu ni nsi, kuno wafisile ivintu vyonyevyoo ku wanjelu na kwakwe wakamanya, wavisokolola ku wanya: eta,
- 22 Tata; amuno calinji a cizima kuno uli. Ivintu vyonsi vyalemekwa nu Tata kwakwe nene; pasi wumwi wina wamanya nali Mwana, nkandi Mukwasi; swinya pasi wumwi uwamanya nali Mukwasi, nkañdi u Mwana, na
- 23 wino u Mwana akasi amuwumbulile. Apilulucila ku

- wasambilizi wakwe, awanena ku mbali, ati, A minso ya longo a yano yakulola ivintu vino mukuvilola:
- 24 amuno nkuwanena nkuti, awatumwa awavule ni mfumu walondesyanga ukulola ivintu vino mukuvilola, ukuwa watatela wavilole; nu kvivwa ivintu vino mukwivwa, watatela wavivwe.
- 25 Lolani e ciwinda wa masundo wumwi, akatuka amwelezya. ati, We Musambilizya, nga nacita wuli pa
- 26 kwiza pocelela uwumi wa muyaya? Amunena ati, Nga mu masundo mwawalikwa cani? Ngukawazya,
- 27 wuli? Nga atolelela ati, Uwakunda Yehova e Leza wako nu mwezo wako wonsi: na wumi wako wonsi, na maka yako yonsi, na mano yako yonsi, nu kukunda
- 28 umuwuyo ndivino wayikunda. Amunena ati, Walungamika: uwacita wowonye, nguwe we mumi.
- 29 Ukuwa weni, wakasi ukuyisansamula, anena Yesu, ati,
- 30 Ngafwane wunji weweni? Yesu atolelela ati, U muntu wumwi wafumile kwe Yerusalemu, wayanga ku Yeriko; aponela mwakwe wapakoka, wano wamuzuzile, awamuma nu kumuma, wasya, walonda nu kufwa.
- 31 Esikapemba wumwi wapitanga mu nzila yoyonye:
- 32 amutulucizya, ala wamulola, apambata. Nu muLevinye, awonyewoo ala wafika pa masyo yayonye, amulola
- 33 apambata. Ukuwa umuSamaria, ala akupita, afika pano ali: ala wamulola, inkumbu azimulema, aya
- 34 pakwe weliwe, anyepa ivilonda vyakwe, ye watela witala amafuta ni vimpensya mwenemo, amukwezya pa ndokwe yakwe, afika amuwika mu njanda ya wapita
- 35 nzila, awamusunga. Awuca umutondo asenda indalama ziwili, apa umweni njanda ati, Musungange wec; na vinjinye vino wandi usumbe, ndila nanyoka njize
- 36 nkunyosezye. Wenji ukwelengania ukuti, weweni uwakwe wanyewaa watatu, wino walinji a muwuye
- 37 wakwe wino waponezile mwakwe wapakoka? Ati, Wino wamufwizile inkumbu. Nga Yesu amunena ati, Ole, Yanga kacitange wowonye nawe.
- 38 Awala pano wakupita mu nzila yawo, ayinjila mu kaya kamwi: umwanaci wumwi e Marita amupocelela
- 39 mu njanda yakwe. Walinji nu munyina e Mariya, a wino nawe wisile pa manama ya Mfumu, akwivwa

40 mazwi yakwe. Ukuwa Marita awazunkuntika nu kupyunga kwa mulaka, ngapano aya kwakwe weliwe afika ati, Mfumu, wuzye usinakupecela, kuno umwana witu andecezile ukupyunga nenga? acaleka munene
 41 anjavwe. Ukuwa i Mfumu itolelela iti, Marita, Marita,
 42 ukusaya, ukutamika ni vintu ivivule: ukuwa conga cikulondwa: cino Mariya wasola a cizima, citalipokwa kwakwe weliwe.

11.

1 Walile pano akupepa pa masyo yamwi, pano waleka, wumwi uwa wasambilizi wakwe amunena ati, Mfumu, tusambilizye ukupepa, ndivino Yohani wasambilizya
 2 awasambilizi wakwe. Awanena ati, Muwala pano mukupepa amuti,

Tata, Izina lyako lyimicilwe.

Uwufumu wako wize.

3 *Uwatupa sweswe icakulya citu ca wanda wonga wonga.*

4 *Uwatutetela amawembuko yitu;*
Amuno naswenye tukatetela wensi uwampa kwakwe sweswe.

Utatutwala mu kwelezwa.

5 Ngapano awanena ati, Weweni uwa pakwe mwemwe wino ndali nu ciwuzwa, aye pa wusiku pakasi kwakwe weliwe, afike ati, Wane, mpawila imisumba yitatu;
 6 amuno iciwuzwa cane canjizila, cafuma pa musinzo,
 7 insi nacimwi ica kumuteweta. Wino ali mu ganda mukasi amwankule ati, Utantamya: icisakati ciyazilwe, awana wane wali nani pa citala; ntanga
 8 nkatuke nkupe? Nkuwanena nkuti, Nanti atanga akatuke amupe, amuno ciwuzwa cakwe, lelo muno a cikosela cakwe angakatuka, amupele ndipano
 9 akulondela. Nkuwanena nkuti, Lenganji, cilipwa kwakwe mwemwe; vwambanji, mulizana; koņonsyanji,
 10 ciliyiyulwa kwakwe mwemwe. Amuno wensi wino akalenga akapocelera; na wino akavwamba akazana;
 11 na kwakwe wino akukoņonsya ciliyiyulwa. Weweni uwakwe mwemwe wino we yisi ndi umwanakwe

- akumulenga insima, amupe iwe? nanti a nswi, amupe
 12 inzoka asye inswi? Nanti ndi walenga ilyenza, wuzye
 13 angamupa ikalayili? Ngafwane ndi mwemwe mwe
 wawipe, mwamanya ukupa awana winu ivyawila vizima,
 u Monsi winu wino ali mwi yulu alilusya wuli pa kupa
 E Muzimu Mwimicile kwakwe wano wakumulenga?
 14 Awafumya demoni wino walinji we wiwi. Ala
 demoni wafuma e wiwi awawwanga; amawumba
 15 ayasukumila. Ukuwa wamwi awakwe woliwo awati,
 Akufumizya wademoni kwakwe Belizabuli imfumu
 16 yakwe wademoni. N'awo wanji awamwelezya, awa-
 vywamba icimanyilo ca mwi yulu kwakwe weliwe.
 17 Ukuwa weni amanya amelenganio yawo, awanena ati,
 Uwufumu wonsi wuno wukapilucilana wukalovyania;
 18 ni nandi, ndi yayipawunkania, ikapona. Ngafwane
 ndi Satana nawe wayipawunkania, ngu wufumu wakwe
 wungalandila wuli? vino mukuti nkufumizya wademoni
 19 kwakwe Belizabuli. Wuzye ndi nene nkufumizya
 wademoni kwakwe Belizabuli, nga wana winu
 wakuwafumizya kwa kweni? acaleka woliwo waliwa
 20 awakapanzya winu. Ukuwa ndi nene nkufumizya
 wademoni ku munwe wakwe Leza, fwane uwufumu
 21 wakwe Leza watela wiza kwakwe mwemwe. Pano
 umuntu mukantane akalema ivyanzo vyakwe vyonsi,
 akuwaka pa musolo wakwe, insawo yakwe ilanga ili
 22 umutende: ukuwa ndi pano umukantane, wino
 amulusizye, wiza pakwe weliwe, wamucimvya, wapoka
 ni vyanzo vyakwe vyonsi vino watumbila, angankania
 23 ni visampwa vyakwe. Wino asi nani atela a nkomi;
 na wino asinakukonganika nani atela akusampania.
 24 Umuzimu wuwipe wukula wafuma mu muntu,
 awuwalulumba mu lumpalajaja, wukulonda uwupuzo;
 muno wapotwa, awuti, Kanyocele ku n'anda yane
 25 kuno nafumile. Awula waya, wazana a mupyele,
 26 mwayanwa nu kuyanwa. Ngapano wupita, wuya
 wusenda imiwuye munenulambali, yino yawipa
 yawulusya; ifika iyinjala iwakwikala mwenemo: ngi
 miwele ya muntu weyonye iwipa ilutilizya na pa
 kutalikanye.
- 27 Ala pano akuvwanga ivintu vyonyevyoo, umwanaci

- wumwi pi wumba apunda, amunena ati, Uwula wuno wakusenzile a walongo, na mawele yano wonsile.
- 28 Ukuwa weni ati, Nacawuzimanye ukulusye awalongo, a wano wakwivwa amazwi yakwe Leza, wakuyasunga nu kuyasunga.
- 29 Ayala pano amawumba yati yawungana pakwe weliwe, atalika ukuvwanga ukuti, Inkulo yonyeyoo a nkulo mbipe: ikulondesya icimanyilo; pasi icimanyilo cino cilipwa kwakwe yoliyo, suka ndi a
- 30 cimanyilo chakwe Yona. Ndivino Yona walinji a cimanyilo ku wa Ninive, a vino nu Mwana muntunye
- 31 aliwa ku nkulo yonyeyoo. Imfumukazi iya kambazwa ilikatuka na wantu wa nkulo yonyeyoo pi panzyo, iyize iwasinile: amuno yafumile kuno insi yapelela, iyiza mukwivwa ivya njelu zyakwe Solomoni; lolani, wino
- 32 wakula walusya Solomoni ali panyepaa. Awantu wa mu Ninive waliyimilila pi panzyo ni nkulo yonyeyoo, wize wayisinile: amuno weni watontolozzilwe ku mbila yakwe Yona; lolani, wino wakula walusya Yona ali panyepaa.
- 33 Pasi umuntu, wino akula wakozya ulukozyo, aluwika ukuvwame, nanti akulukupika mwakwe mpokoso, nkandi pa cilemelo, alyakuti wano wakwinjila mwenemo
- 34 walola ukuswepa. Ulukozyo lwa muwili wako a lilinso lyako: pano ilinso lyako lyatungana, nu muwili wakonye wonsi wulanga wuli nu kuwala; ukuwa pano lyawipa,
- 35 nu muwili wakonye vizula ni mfinzi. Acaleka uwalola ukuwala kuno kuli mwakwe wewe ndi a mfinzi.
- 36 Acaleka ndi umuwili wako wonsi wuli nu kuwala, musi akafinzi nanti katicitici, wonsi wulilanga wuli nu kuwala, ndivino ulukozyo, luno luli nu kuwala kwakwe, lukakuswefezya.
- 37 Ala pano akuvwanga, umuFarisi amwita ku kulya
- 38 nawe: ayinjila, afika ayikala pa cakulya. Ala umuFarisi walola kuno wikala pa chakulya nanti kutela
- 39 asambe, azunguka. Ngapano i Mfumu imunena iti, Lola, mwemwe mwe waFarisi mukaswehya ulupindi nu lweso kunzi; ukuwa mwakwe mwemwe mukasi amulanga
- 40 mwizula nu wukapoka nu wuwipe. Mwe wawelewele mwe, wuzye wino welewula kunzi asi awino welewula

- 41 na mukasinye? Ukuwa swefyanji na vino vili mukasi; ngapano vyonsi aviswepa kuno muli.
- 42 Ukuwa oko mwe waFarisi! amuno mukapawula icikumi ica mpuwi ni ca mpakwa ni ca mafwa yonsi, mukusya ukupanzya nu kukunda kwakwe Leza: ukuwa mwakana muwacita vyonyevyoo, nanti kuti
- 43 musye vimwi awowo. Oko mwe waFarisi! amuno mwakunda ivilimba vya mucinzi mu masinagoge, nu
- 44 mulamu mu masyo ya kuloncela. Oko mwe! amuno muli ngati a nkungwe zintalolwa, na wantu wano wapakita papela wasimanya.
- 45 Ngapano ciwinda wa masundo wumwi ayankula amunena ati, Musambilizya, vino ukuvwanga wonyewoo
- 46 ukutukalipila naswenye. Ngapano weni ati, Oko mwe! namwenye mwe waciwinda wa masundo! amuno mukutwika awantu ivisendo vijwame vikusendwa, ukuwa mwemwe mwe weneco nanti kuvilemelela nanti
- 47 a ku munwe winu wonga. Oko mwe! amuno mwemwe mukuzenga inkungwe zya watumwa, awaso wawakomile.
- 48 Acaleka mwe wakalola mukuzumilizya imilimo yakwe waso: amuno woliwo wawakomile, ilelo mwemwe
- 49 mukuzenga inkungwe zyawo. Swinya acino Njelu zyakwe Leza zyadi, Ndiwatumila awatumwa na wapositile; wamwi awakwe woliwo waliwakoma,
- 50 wawacuzya; alyakuti uwazi wa watumwa wonsi wuno wukazwiswa ukufumilila ku luwandi lwa nsi, wulandulwe
- 51 ku nkulo yonyeyoo; ukufumilila ku wazi wakwe Abelo nu kwizafika ku wazi wakwe Zakariya, wino walowezile pakasi ni leza ni nanda yakwe Leza: nawuzyenye, nkuwanena nkuti, walandulwa ku nkulo yonyeyoo.
- 52 Oko mwe! mwe waciwinda wa masundo! amuno mwatinia icyulilo ca kumanyila: mwe weneco musikwinjila mwenemo, na wano winjilanga mwenemo mwawafundicila.
- 53 Ala wafuma momonye, wakawalika na waFarisi awamupanka nkaninye, awamufyenga nu kumufyenga
- 54 alyakuti awangé ivintu vivule; Awamuteyamila, alyakuti wamukolowozye cimwi mu mulomo wakwe.

- 12.

- 1 Pa mpindinye yoo, ayala mawumba mavule yawungana apaliponga, ngacino awalyatana nu kulyatana, atela anena awasambilizi wakwe ati, Muwacenjela ku mutawa wa waFarisi, wuno a
- 2 wikopeka. Ukuwa pasi cimwi icivwimbilwa, cino citalivwimbilwa: nanta cifisame, cino citali-
- 3 manyikwa. Acaleka mukala consi cino mukuvwanga mu mfinzi aciza acivwikwa a patiswe; nacino mukutokotezyania ku ntanda ciliwumbulilwa pa
- 4 misonje papela. Nkuwanena mwemwe viwuzi vyane, nkuti, Mutatina wano wakakoma umuwili, ukuwa pansizi
- 5 nanti kufungula cimwi. Ukuwa kimbasocele uwakuti muwatina: Tinanji, wino akula wakoma alanga ali na maka aya kusumbila mwe gehena; awence nacawuzimanye weyonye a wino nkuwanena nkuti,
- 6 Mutinanzi. Wuzye utusawa tusano tusikalwa amakopola yawili? pasi kamwi akakwe tolitto kano kakakwiwililwa
- 7 pakwe Leza. Ukuwa ni nyelenye izya mu mitwe yinu zyonsi zyawazwa. Mutatina: mwe wa wuzi wukulu
- 8 ukulusye nu tusawa tuvule. Nkuwanena nkuti, Wensi wino akunzumila pa wantu, weyonye a wino uMwana
- 9 muntu alimuzumila pa wangu wakwe Leza. Ukuwa wino akunkana pa wantu, nawe alikanwa pa wangu
- 10 wakwe Leza. Na wensi wino wiza wawwanjila uMwana muntu uluwi, alivililwa: ukuwa wino akukwelengula
- 11 E Muzimu Mwimicile atalitetelwa. Pano wawasenda wawatwala mu masinagoge na kwakwe wakapanzya, na ku wakankala; mutize muwasaya umwakuti munganku-
- 12 lila, nanti amwakuti mungavwanjila: amuno E Muzimu Mwimicile akawasambilizya pa mpindi yoyonye icakuti muzipile ukuvwanga.
- 13 Wumwi pi wumba amunena ati, Tatakulu, nena
- 14 umwana witu twankane ivipyanwa. Ukuwa amunena ati, We muntu we, ngaweni wanteka ukuti mbe ne
- 15 kapanzya nanta kuti mbe ne kankania winu? Awanena ati, Cenjelani, yisungani ku kukumbucila konsi: amuno uwumi wa muntu wusiwela ku nsawo mvule
- 16 yino ali uayo. Ngawumila umulumbe ati, Icalo ca

muntu muwotoke wumwi calinji ni vizawalo vivule
 17 nkani : nga umweneco ayipanzya ati, Nga nacita wuli,
 18 vino insi nu mwakulonga ivizawalo vyane. Ati, Nandi
 neite wonyewoo, namongola inkoma zyane, nzenge
 inkulu; amuno ndonge ivizawalo vyane ni mboto zyane
 19 zyonsi. Ngapano nene umwezo wane inti, Mwezo,
 wawa ni mboto mvule iya kulimuka imyaka mivule;
 20 yilosyange, nwanga nu kunjwa, secelanga. Ukuwa
 Leza amunena ati, We liwese wewe, uwusiku wonyewoo
 umwezo wako wukusendwa; ngafwane vino vyasyala
 21 vyandi viwe a vyakweni? Awiliwenga na wino
 akuyisengulila imboto, ukuwa kwakwe Leza nanti
 kuwotoka.
 22 Anena awasambilizi wakwe ati, Acino nkuwanena
 nkuti, Mutacitezele uwumi winu, ukuti mwandi muwalya
 cani; nanta ku miwili yinu, ukuti, mwazwala cani.
 23 Amuno uwumi walusya ivyakulya, nawo umuwili
 24 walusya ivizwalo. Yelengianiani wakungwa, kuno
 wasitanda, nanta kusinza wasisinza; wano wasi ni
 citupa, nanti a nkoma; Leza akuwazuwila : ngavino
 25 mwenji mwakula uwuzi mwalusya inyunyi! Nga
 weweni pakwe mwemwe wino angonjelezya umukono
 26 pa cimo cakwe ku kuteza? Ndi mukupotwa ukucita
 tuno twacepesya, ngacani cino mukutezela vinji?
 27 Yelengianiani ni vinyukwa muno vikamelela : visizunga-
 nika, nanta kuposa visiposa; naponye nkuwanena nkuti,
 Nu Solomoninye nu kucindama kwakwe konsi atatela
 28 azwala ndivino cimwi icakwe vyonyevyoo. Ukuwa
 ndi Leza akuzwika isote lya mulonde wonyewoo, lino
 likula lilipo ilelo, awuca alisumbilwa mwi ziko; nkeni
 fwane mwenji wandi awazwike ukulusye, mwe wi
 29 şuwilo tici? Mutavwamba ukuti mwandi mulye cani,
 nanta kuti mwandi munwe cani, nanta kulwilwinta
 30 mutize muwalwilwinta. Amuno ivintu vyonsi
 vyonyevyoo avino imyiko ya mu nsi ikavwamba : ukuwa
 uMonsi winu wamanya kuno mwasowelwa ivintu
 31 vyonyevyoo. Naponye vwambanji uwufumu wakwe,
 nga ivintu vyonyevyoo vize vyonjelezwe kwakwe
 32 mwemwe. Utatina, kawufyo katici; amuno uMonsi
 33 winu wakunda kuti awape uwufumu. Kalani vino

- muli navyo, panji ivyawila : yisumilani utumyuwa twa ndalama tuno tutangawanda, insawo ya mwi yulu yino isitenta, muno umuño asipalamila, nanta kawunguzi
- 34 kasipo akakonona. Amuno kuno kuli insawo yinu, a kuno ni myezo yinunye ili.
- 35 Pimpani eikale citi ndi, ni nkozyo zinu ziwakwaka;
- 36 mwenji muwe ndivino awantu wano wakulolela yisikulu, pano wawela ku cakulya ca pa winga; alyakuti ndi
- 37 wiza wakoñonsya, wafike wamwiyulile. Awazya wawonye awalongo, wano akula yisikulu akwiza azana wakulolela : awence nkuwanena nkuti, Alipimpa,
- 38 aliwateka pa cakulya, awawapyunjila. Ndi wiza pa kulolela kwa citiwili, nanti ndi wiza pa kulolela kwa cititatu, wawazana wakulolela, awalongo awazya
- 39 wawonye. Ukuwa manyani conyecoo, kuno ndi umweni ñanda amanyile impindi yino umuño akwizila, angalolela, nanti kuti alecelezye inanda
- 40 yakwe ifotolwe. Namwenye senganianji : amuno impindi yino mutawisile ni nsingo a yino u Mwana muntu aliyiza.
- 41 Ngapano Petro ati, Mfumu, wuzye watumile sweswe
- 42 umulumbe woo, pamwi nce wumila wonsi? I Mfumu iti, Nga weweni umulasi wi suwilo ni njelu, wino yisikulu alimulasika pa ciwanza cakwe, ukuwapa icakulya
- 43 cawo pa mpindi nzima. Umuwomvi weyonye awili walongo, wino alila yisikulu wiza, azane akucita
- 44 wowonye. Nkuwanena mwemwe icipumapuma nkuti,
- 45 Alimulasika pakwe vyonsi vino ali navyo. Ukuwa ndi umuwomvi weyonye wavwanga nu mwezo wakwe, wati, Tatakulu wazimba ukwiza; ilelo atalike awakuma awakayamwite awalumendo na wakazyana, awalya
- 46 awanjwa nu kujwa, awakolwa nu kukolwa; e yisikulu wa muwomvi weyonye ayize pa wanda wuno asinakulolela, na'pa mpindi yino atamanyile, amuleme amuputulanie, amupawulile ku cipya cakwe
- 47 wantasuvila. Umuwomvi weyonye, wino wamanya ukulonda kwakwe yisikulu, nanti kuti asenganie, nanti kuti acite ndivino ukulonda kwakwe, aliyumwa ni
- 48 vyumo vivule; ukuwa wino atamanya, akucita vino vyazipila ivyumo, aliyumwa ni vyumo vitici. Na

kwakwe wensi wino wapwa ivivule, kwakwe weyonye akuno vililondwa ivivule nkaninye: nakwe wino wamulemeka ivivule nkaninye, kwakwe weyonye akuno walilondowozya ivivule.

- 49 Niza sumbila umulilo mu nsi; nga nati wuli, vino
 50 watawupembwa? Ukuwa indi ni batizo ilya kubatizizwa; ye nalemencezwa wuli, apakuti lize lisile!
 51 Wuzye mwenji mukuti naleta umutende mu nsi? Nkuwanena nkuti ɲo; ukuwa ukulusyenyene a kupawunkania. Amuno ukufumilila ku mpindinye yoo awali wasano mu ɲanda yonga, wakapawunkana, watatu awasambucila awali wawili, nawo wawili awasambucila
 52 awali watatu. Walipilucilana, eyisi asambucila umwanakwe ensongwa, nawe ensongwa asambucila eyisi; nawe enyina asambucila umwanakwe uwacanaci, nawe umwana wacanaci asambucila enyina; nawe nyinavyala asambucila muka mwanakwe, nawe muka mwanakwe asambucila nyinavyala.
 54 Ngapano anyoka anena, amawumba ati, Mukula mwalola amawingo yasisimula kwisika, amuti, Imvula
 55 yakwiza; nacawuzimanye iti nu kwiza. Swinya ndi mwalola umuza wa ku kambazwa wapupa, amuti, Kwandi kulungulisyè; nacawuzimanye akuti nu
 56 kulungula. Mwe wakakopeka, mwamanya ukukozya ivya pa nsi ni vya kupela; ngafwane cawapotela cani
 57 ukukozya ivya mpindi yonyeyoo? Ngacani cino
 58 musinakupanzya mwe wenceo ni cili cizima? Amuno pano mukupita nu similandu wako mukuya kwakwe kapanzya, ulanga ukwelezya nkaninye kuti uyitule kwe weliwe; alyakuti atize akutwale kwakwe kapanzya, nawe kapanzya akulemeke ku nkombe, nayo inkombe
 59 ikuwike mu ɲanda ya vingololo. Nkukunena nkuti, Utanga ufume mwenemo nawanda, nkandi ndi walipa amakopala yonsi pano yapakwile.

13.

- 1 Pa mpindi yoyonye palinji wamwi wano wamupempulizile ivya waGalileya, wano Pilato
 2 wasanzizye uwazi wawo ni nzuwi zyawo. Yesu

- atolelela awanena ati, Wuzye mwenji mukwelengania mukuti awa Galileya wawonye walinji a wawembu ukulusye waGalileya wawuye wonsi, muno wayimvile ku vintu vyonyevyoo? Nkuwanena nkuti, ɔo: ukuwa, ndi mwakana ukutontolokwa, namwenye mulilowa wowonye mwensi. Nanti awalyanye ikumi na kananimonsi, wano akapungu kawawizile mu Siloami, akawakoma, wuzye mwenji mukuti walinji a wakatinsyania ukulusye awantu wonsi wano wakakwikala mwe Yerusalemu? Nkuwanena nkuti, ɔo: ukuwa ndi mwakana ukutontolokwa, namwenye mulilowa wowonye mwensi.
- 6 Ayuma umulombe woo; ati, Umuntu wumwi walinji nu mukunyu, walembesilwe mu calo cakwe ica vimpensya; aya mukulonda ivikomwa mwenemo, azana navimwi. Anena umulimi wa vimpensya ati, Lola, imyaka yonyeyoo yitatu nkwezanga mukulonda ivikomwa mu mukunyu wonyewoo, nkuzana navimwi: wukome; ngacani cino wukuvinda icalo? Nawe atolelela amunena ati, Tatakulu, leka wulale wamala nu mwaka wonyewoo, ntele mbukumbe mwisika, mbuvundicile: ndi wiza wakoma ivikomwa, ye cazipa; ukuwa ndi wiza wakana ukukoma, apano uliwukoma.
- 10 Wasambilizyanga mwi sinagoge limwi pa wanda wa Sabata. Lolani, umwanaci wino walinji nu muzimu mutotowale imyaka ikumi na kananimonsi; wakongowile nu kukongowala, atalinji na maka nayamwi, atinukanga.
- 12 Ala Yesu wamulola, amwita, amunena ati, Mwanaci, wapokwa ku ndwala yako. Awika amakasa yakwe pakwe weliwe: afika ati nu kololoka, awacindamika
- 14 Leza. Ngapano umweni sinagoge, icinze acimulema, amuno Yesu wapozizye pa wanda wa Sabata, asimpuka anena iwumba ati, Amanda yali mutanda yano awantu wakana wawomba: acaleka mu manda yayonye amuno mwazipila ukwiza mukupozwa, pa wanda wa Sabata pole. Ukuwa i Mfumu imwankula iti, Mwe wakacenjezya, wuzye wila muntu pakwe mwemwe mwensi asisapula inombe nanta ndokwe yakwe mu cikunga, ayikolezya ku minzi pa Sabata? Wuzye mukuti umwanaci wenyewee, wino a mwana wakwe

- Abrahamu, wino Satana wamunye file, lolani, imyaka ikumi ni mfumila kananimonsi, weni wanga ayikale nanti kusapulwa ku kukungwa konyekoo pa wanda wa
- 17 Sabata? Ala akuvwanga ivintu vyonyevyoo, awalwani wakwe wonsi awasonzwa insoni: ukuwa awantu wonsi iwumba awazewela ku vintu vyonsi ivya mucinzi vino vyacitwanga na weliwe.
- 18 Acino avwanga ati, Nga uwufumu wakwe Leza
- 19 wakolana nacani? nga nawukolania nacani? Wakolana nu lupumba lwa muzimwa, luno umuntu wasenzile, asumba mu calo cakwe; alukula, aluwa a muti;
- 20 inyunyi zya mupela aziwakwikala mu nsamba. Swinya ati, Nga nakolania nacani uwufumu wakwe Leza?
- 21 Wakolana nu mutawa, wuno umwanaci watozile awika mu mpakwilo zitatu izya wusu, awusuka wonsi awututumuka.
- 22 Alema umusinzo wakwe alanga akapita mu twaya tukulu na mu mizi mpunda, akusambilizya, akuya kwe
- 23 Yerusalemu. Wumwi amunena ati, Mfumu, wuzye wali
- 24 watici wano watulwa? Nga awanena ati, Yicicilizyanji pa kwinjila pa mpongolo mfwenenkane: amuno nkuwanena nkuti, Awavule waliwalonda ukwinjila
- 25 mwenemo, ukuwa walipotwa, pano umweni njanda wakatuka, wiyala ni cisakati. Pamwi mwemwe muliyimilila panzi, muwakonjosa icisakati, muwati, Mfumu, twiyulile; nawe awankule awanene ati, Ntawamanyile
- 26 na kuno mufumilenye ntamanyile; apano mulitalika ukuti, Twalyanga twamwanga nu kumwa pakwe wewe,
- 27 wasambilizyanga mu misolo yitu; nga nawe ati, Nkuwanena nkuti, Ntamanya kuno mufumile; mfumilani
- 28 paa mwe wakacita wa luwembu mwe. Paponye kuliwa ukulila nu kulumania amino, pano, mwiza mwalola Abrahamu, nu Yisaki, nu Yakobi, na watumwa wonsi, mu wufumu wakwe Leza ukuwa mwemwe muwinjilwe
- 29 kunzi. Walifumilila kapela, na kasika, na mu
- 30 tumbazwa, wikale mu wufumu wakwe Leza. Lolani, pali awapansizi wano waliwa awapankolelo, swinya pali awapankolelo wano waliwa awapansizi.
- 31 Pa mpindi yoyonye awaFarisi wamwi, awaya awamunena awati, Pita, fuma muno; amuno Herodi

- 32 akulonda ukukukoma. Nawe awanena ati, Kamunenani
 ekalulu weyonye, muti, Lolani, nkufumya iviwa, nkupo-
 33 zya ilelo na mutondo, ukuwa izo njize mfsiye. Naponye
 kandendempite ilelo na mutondo ni zo : amuno citanga
 ciwele kuti umutumwa alowele kunzi kwe Yerusalemu.
 34 Oko mwe! Yerusalemu, Yerusalemu, wino akukomanga
 awatumwa, akapola wano wakutumwanga kwakwe
 weliwe na mawe! impindi yakula wuli yino nkalondesya
 ukukonganika awana wako, ndivino nyina nkoko
 akafukatila iwuvi lyakwe mu vyapa, ukuwa mwenji
 35 mwakana! Lolani, ijanda yinu yasyala a cipompa :
 nkuwanena nkuti, Mutalindola swinya musuke mwize
 muti, Uwalongo a wino akwizila mwi zina lya Mfumu.

14.

- 1 Watile waya mu ijanda yakwe songo wumwi uwa
 waFarisi pa Sabata mukulya, awalanga wakumutesya.
 2 Lolani, palinji wumwi pakwe weliwe wino walinji ni
 3 mvimba. E Yesu avwanga na waciwinda wa masundo
 na waFarisi ati, Wuzye cazipa ukupozya pa Sabata,
 4 pamwi pole? Ukuwa awaswima awati mya. Ngapano
 5 amutola, amupozya, amutaya. Awanena ati, Weweni
 pakwe mwemwe, wino ndi ali ni ndokwe nanti a
 nkambaku, ndi yaponela mu cifula, nanti kuti afike
 6 ayifumye pa wanda wa Sabata? Swinya awapotwa
 ukutolelela ku vintu vyonyevyoo.
 7 Ayumila wano wisilwe umulumbe, pano walola muno
 8 wakusolela ivilimba vya kucindikwa; awanena ati, Ndi
 uyisilwe na wumwi ku cakulya ca winga, utize
 uwakwikala pa cilimba ca kucindikwa; amuno
 pamwi atele umucindame wumwi wino akulusizye
 9 nawewenye ayisilwe, ngapano wino akwisile wewe na
 weliwe ayize akunene ati, Sila wee uwikalo; paponye
 apano insoni zikuleme, utalike ukupita ukuya mukwi-
 10 kala ku masyo ya ku mpelecezya. Ukuwa ukala
 witwa, uya uyikala ku masyo ya ku mpelecezya;
 alyakuti wino akwisile ayize kunene ati, Wane, pita
 apasanzame : paponye apano watela wacindama
 11 kwakwe wonsi wano uli nawo pa cakulya. Amuno wensi

- wino akuyitumvya alisalulwa; na wino akuyisalula alitumbikwa.
- 12 Swinya anena wino amwisile ati, Ukala ndi wateweta icakulya ca pa musanya nanti aca manguzi, utakwita iviwuza vyako, nanti awanyonko, nanti anko zyako, nanti awawuyo awawotoke; amuno pamwi nawo
- 13 wangakwita wewe swinya, watcle wakulambula. Ukuwa pano wateweta icakulya, uyita awasaluke, na walemale,
- 14 na wacikonta, ni ntonko: apano ulipepwa; amunó wasi ni vyakukulambula: amuno ulilambulwa pa kuzyulupuka kwa walungamane.
- 15 Ala wumwi uwa pakwe wano wisile pa cakulya wivwa wonyewoo, amunena ati, Umupepwa awino alilila
- 16 icakulya mu wufumu wakwe Leza. Ukuwa weni amunena ati, Umuntu wumwi watewesile icakulya
- 17 eikulu; ayita awavule: atuma umuwomvi wakwe pa mpindi ya cakulya, mukuyanena awitwa ukuti,
- 18 Yitawani, amuno vyonsi vyasenganwa. Wonsi awumila umulimonga, awalonda akapemezyo. Umutanzi ati, Nkazile icalo, nala inde mpite nkacilole: nazina
- 19 kankanile. Nawe winji ati, nkazile injombe izya vikonkoli visano, nayazyelezya: nazina kankanile.
- 20 Nawe winji ati, Nenji ntwite umwanaci, acino
- 21 ntanga njize. Umuwomvi anyoka, ayanena yisikulu ivintu vyonyevyoo. Apano umweni nanda avitwa, anena umuwomvi wakwe ati, Yangufya, yanga mu misolo na mu tuzila, ukalete awasaluke kuno na walemale ni
- 22 ntonko na wacikonta. Umuwomvi aya ati, Tatakulu, cino ukomelezizye cacitwa, naponye uwikalo wulipo.
- 23 Nga yisikulu anena umuwomvi ati, Yanga mwakwe wakumba na mu malinga, uwawakuwizya wakwinjila,
- 24 alyakuti inanda yane iyizule. Amuno nkuwanena nkuti, Nawumwi uwa wantu wawonye wano wisilwe, wino aliyiza atome icakulya cane.
- 25 . Amawumba makulu ayapita nawe: apiluluka,
- 26 awanena ati, Ndi umuntu wumwi akwiza kwakwe nene, nanti kupata yisi, nu nyina, nu mucu, na wana, na wanyina, ni nkazi zyakwe, nga nu wumi wakwenye,
- 27 atanga awe a musambilizi wane. Wino wakana ukuyisendela uwucinganike wakwe, nga ankonke nene,

- 28 atanga awe a musambilizi wane. Nga weweni pakwe mwemwe, wino angala akasi ukuzenga akapungu, nanti kuti atele ayikale panshi awazyze indalama, alole ndi
 29 ali nazyo izyakukamalila. Amuno pamwi, angala wakumba ulufula, ilelo apotwe ukumala, nga wonsi
 30 wano wakulola watalike wamusoweka, wakuti, Umuntu
 31 wee watalisile ukuzenga, ilelo wapotwa ukumala. Nanti a mfumuci, yino ingala yakatuka mukutangana imfumu mbuye mukulwa isumo, nanti kuti itele iyikale pa nsi iyipanzye ilole ndi ankankala mu vita vyakwe imyanda amakumi yapona ikumi (10,000), kukutangana yino ikwiza kwe yoliyo ni vita imyanda amakumi yapona
 32 ikumi yawili (20,000). Nanti apano imbuye icili ili ukutalinye, itume intumi mukuyawuzya ivya mutende.
 33 Acaleka wensi uwakwe mwemwe wino wakana ukutaya vyonsi vino ali navyo, atanga awe a musambilizi wane.
 34 Imembe yazipa : ukuwa ndi yasukuka, nga inganovwa
 35 wuli? Itazipila mu calo, nanta pa cituntululu : awantu wakayisumba. Wino ali na makutwi yakwivwila ndayivwe.

15.

- 1 Awasanguzi na wawembu wonsi awapalamila pakwe
 2 weliwe mukumwivwa. AwaFarisi na wakawalika awakwinuluka, wakuti, Umuntu wenyewee akapoccelela awawembu, akulya nawo.
 3 Ngapano awumila umulumbe wonyewoo ati, Weweni
 4 pakwe mwemwe, wino ndi ali ni nonzi unwanda, ndi wasovya yimwi wuzye, atanga asye amakumi mufundikambali ni mfumila mufundikambali mu lutala,
 5 aye mukuvwamba yino yasowa, asuke ayizane? Ale
 6 wayizana, ayiwiki pa viweya vyakwe awazewela. Ale wafika kumwawo, ayite iviwuza vyakwe apaliponga na wawuye, awanene ati, Zevyanji nani, amuno nazana
 7 inonzi yane yino yasovile. Nkuwanena nkuti, Awuliwonga na mwi yulunye mulipona ukuzewela ku muwembu wenga wino watontolokwa, ukulusye awantu walungamane amakumi mufundikambali ni mfumila mufundikambali, wano watangawafwa nu kutontolokwa.

- 8 Nanti a mwanacici wino ndi ali ni ndalama ikumi,
 ndi wasovya longa, wuzye atanga akozye ulukozyo,
 apyele mu nanda, awavwamba icetecete asuke
 9 aluzane? Ale waluzana, ayite iviwuza vyakwe, na
 wawuye, ati, Zevyanji nani, amuno nazana ulundalama
 10 luno nasovizye. Nkuwanena nkuti, Awuliwonga na ku
 wangeli wakwe Leza pakapona ukuzewela ku muwembu
 wenga wino watontolokwa.
- 11 Ati, Umuntu wumwi walinji na wana awonsi wawili :
 12 umuzuna anena yisi ati, Tata, mpa icipya ca nsawo
 yako, cino a cane. Ngapano awankania insawo
 13 yakwe. Apala pazimba katici umuzuna alongania
 vyonsi, alema umusinzo wakwe, aya ku nsi ya kutali;
 akuno asampania insawo yakwe mukucita uwuwelewele.
- 14 Ala wasampania yonsi, icinkumbili cikulu acipona
 15 mu nsi yoyonye; apano atalika ukusowelwa. Aya
 apanza ku mukaya wa mu nsi yoyonye; awino amutuma
 16 ku wucemelo wakwe mukucema wakapoli. Awakumbu-
 cila ukuti angalya na mapapa yano wakapoli
 17 walyanga: umuntu wakumupa asowa. Alila ilango
 lyamazana ati, Tata ali na wawomvi wavule wuli, wano
 wakulya wakitangazya, nene nkufwa ni nzala koo!
 18 Nakatuka, inje kwakwe tata, nkamunene inti, Tata,
 19 nawembuka kwi yulu na kwakwe wewe: ntacizipilanga
 ukwitwa umwanako: kanonzi leka imbe ngati awumwi
 20 uwa wawomvi wako. Ngapano akatuka, aya kwakwe
 yisi. Ala acili apatali, yisi amulola, icilanda acimu-
 lema, asamala, afika amuwila mu nsingo, amukukula.
- 21 Umwana weni amunena ati, Tata, nawembuka kwi yulu
 na kwakwe wewe: ntacizipilanga ukwitwa umwanako.
- 22 Ukuwa yisi anena awazya wakwe ati, Yangufyani,
 tolani umwinjilo uwuzima muno, mumuzwike;
 mumuzwike ni mbalaminwe mwi kasa lyakwe, ni ndyato
 23 mu vinama vyakwe: mulete umwana wa nomba
 24 umwine, mukome, tulye, tuwazewa: amuno umwanane
 wee wafwile, wawa a mumi swinya; wasovile, wazanwa.
- 25 Awatalika awazewa. Umwanakwe umukulu walinji ku
 calo: ala wawela wafika pa mbali ni nanda, ayivwa
 26 indwimbo nu kucina. Ayita umuzya wumwi, amuwuzya
 27 ati, Nga vyonyevyoo vikusula cani? Amunena ati,

- A munyonko wiza; eso wakoma umwana wa gombe umwine, amuno wamupocelela umutende, ali ulumi.
- 28 Ukuwa avitwa, akana nu kwinjila mwenemo: nga yisi
- 29 afuma, awamulambilizya. Ukuwa atolelela anena yisi ati, Lola, imyaka yavula yoo nanda nkakuwombela, nsitela nsule isundo lyako: naponye utatela umpe nanti akana ka mbuzi, alyakuti nzevezye ni viwuzwa vyane:
- 30 ukuwa pano umwanako wee wiza, wino walya insawo yako na wacilende, wamukomela umwana wa gombe
- 31 umwine. Ngapano amunena ati, Mwanane, wewe ukuwanga nani pe na pe, vyonsi vino a vyane a vyako.
- 32 Ukuwa cazipila ukuzewa nu kusecola: amuno umunyonko wee wafwile, wawa a mumi swinya; wasovile, wazanwa.

16.

- 1 Anyoka avwanga na wasambilizi ati, Kwalinji umuntu wumwi umuwotoke, wino walinji nu mulasi; weyonye a wino ayambwa kwakwe weliwe ukuti
- 2 akusampania insawo yakwe. Amwita, amunena ati, Acani coo cino nivwa kwakwe wewe? leta kalata wa wulasi wako; amuno utanga uwe we mulasi swinya.
- 3 Umulasi avwanga mu mwezo wakwe ati, Nga nandi ncite wuli, vino tatakulu wapoka uwulasi wane? insi na maka ukulima; nako ukupempa indi ni nsoni.
- 4 Namanya umwakucitila, alyakuti pano niza nawingwa mu wulasi wane, wize wampoccelele mu ganda zyawo.
- 5 Awakwita wakapawa wakwe yisikulu wengawenga, anena umutanzi ati, Wapavile wuli kwakwe tatakulu?
- 6 Ati, Iviya vya mafuta umwanda. Amunena ati, Kasende kalata wako, uyikale pa nsi zuwa, uwalike
- 7 amakumi yasano. Swinya anena umuwuye ati, Nga wenji wapavile wuli? Ati, Iviya vyakwe trigo umwanda. Amunena ati, Kasende kalata wako,
- 8 uwalike amakumi kananimonsi. E yisikulu awanzia umulasi muwipe amuno wacisile ni njelu: amuno awana wa mu nsi moo wali ni njelu pa nkulo yawo
- 9 walusya awana wa Musanya. Nkuwanena nkuti, Yikundilanji iviwuzwa ni nsawo mbipe; alyakuti pano

- mwiza mwafwa, wize wawapoccelele mu masyo ya
 10 muyaya. Wino a musuwilwa mu katicitici, a
 musuwilwa na mu vivulenyé: nawe wino asi a
 mulungamane mu katici, asi a mulungamane na
 11 mu vivulenyé. Acaleka ndi mwe mintasuwilwa mu
 nsawo mbipe, ngafwane weweni wino angawasuwila
 12 mu nsawonsawo? Ndi mwe mintasuwilwa ku vyakwe
 wanji, ngafwane weweni wino angawapa vino a vinu?
 13 Pasi kayamwite wino angapakata wayisikulu wawili:
 amuno pamwi angapata wumwi, akunde umuwuye;
 pamwi angawaka yonga, asule imbuye. Mutanga
 wombela Leza ni nsawo mbali.
- 14 A waFarisi, wano wakunda indalama, awala wivwa
 15 ivintu vyonsi vyonyevyoo; awamuweleketa. Awanena
 ati, Mwe, mwe wantu mukuyisansamula pa wantu;
 ukuwa Leza wamanya imyezo yinu: amuno cino
 a cikulu ku wantu, acili cinyali pakwe Leza.
- 16 Amasundo yalinjipo na watumwa ukufika ku mpindi
 yakwe Yohani: ngapano ukufumilila ku mpindi
 yoyonye ilandwe lizima ilya wufumu wakwe Leza
 likawizwa, umuntu wensi akuyifinincizya pa kwinjila
 17 mwenemo. Ukuwa capepuka ku nsi ni yulu ukuzima-
 njika, ukulusye kuti akalisundo konga kangalowa.
- 18 Wensi wino wawinga umuci, watwala winji, ye
 wazeleluka: nawe wino watwala wino wawingwa nu
 mulume ye wazeleluka.
- 19 Kwalinji umuntu wumwi umuwotoke, wazwalanga
 imyenda mitelepe imiwenzu ni mitiswe, walyanga
 20 akuyilosya amanda yonsi. Nawe umupemfi wumwi,
 wino izina lyakwe walinji we Lazaro, walinji ni vilonda
 21 umuwili wonsi, walondanga ukulelwa ni mvongonyo
 zino zyaponanga pi pampa lya muwotoke; nga
 wasimbwa awaya awamumyanta ivilonda vyakwe.
- 22 Walile umupemfi wafwa, asendwa na wangelii wakwe
 Leza, ayawikwa pa cifuwa cakwe Abrahamu: nawe
 23 umuwotoke afwa, azikwa. Ukuti pano ali mwo Hadesi
 akucula, ayinuka, alola Abrahamu ukutali, nu Lazaro
 24 pa cifuwa cakwe. Apunda ati, Tata, Abrahamu, wa
 ni nkumbu kwakwe nene, tuma Lazaro atimpike insongo
 ya munwe wakwe mu minzi, ayize atalalike ululimi

25 Iwane; amuno indi mu wucuzi mu mbiwi moo. Ukuwa Abrahamu ati, Mwana, yizuka kuno wewe wapocelzile ivizima mu walanzi wako, nawe Lazaro awowonye iviwiipe: ukuwa kanonzi kuno akusansamuswa, wenji uli
 26 mu wucuzi. Nukuwanye, pakasi pakwe mwemwe na sweswe pali iyenje likulu lino lyasama, acino wangala wano wakulonda ukulambila kwakwe mwemwe wapotwe, alyakuti wumwi atanga alambe, ayize kwakwe
 27 sweswe. Nawe ati, Tata, nazina acaleka ivyo mutume ku ndanda yakwe tata; amuno indi na wana witu wasano; alyakuti akawasimicile, watize wize wize ku
 29 masyo yanyeyaa aya wucuzi. Ukuwa Abrahamu ati, Wali nu Musa na watumwa; ndi wivwe wawonye.
 30 Nawe ati, Awe, tata Abrahamu: ukuwa ndi wumwi wafuma mu wafwe, waya kwakwe woliwo, apano wanga-
 31 tontolokwa. Nawe amunena ati, Ndi wakana ukwivwa Musa na watumwa, watanga wasuwile nanti wumwi. wazyulupukanye.

17.

1 Anena awasambilizi wakwe ati, Amapinganwa yalile yakwiza, ukuwa oko mwe! kwakwe wino yakufuma
 2 kweneko. Cayine ndi weliwe anganyepelelwa ni we lyakusila mu nsingo, asumbilwe mwakwe sumbi, ukulusye ukuti angapunuzya wumwi wa watici
 3 wanyewaa! Muwacenjela: ndi umunyonko wawifya, mukalipile; ndi watontolokwa, umutetela. Ndi wawifya
 4 kwakwe wewe impindi munenulambali uwanda wonga, ndi wanyoka impindi munenulambali swinya, akukunena akuti, Napela; umutetela.
 5 Awapositile awanena i Mfumu awati, Lundulula isuwilo litu. Nga i Mfumu iti, Ndi muli ni suwilo ngata lupumba lwa muzimwa, munganena umuti woo muti, Yipe ni misisi ukayilembeke mwakwe sumbi;
 7 wungawawela. Ukuwa weweni pakwe mwemwe, ndi ali nu muzya ckalima, nanti ndi akucema ijonzi, wino, angala wawela ku vyalo, amunene ati, Ficilila
 8 pa cakulya; nanti kuti amunene ati, Pimpa, umpyunjile, insuke indye injwe nu kunjwa; ukuwa
 9 pa nsizi nawe ulye unjwe nu kunjwa? Wuzye

- angasalifya umuzya kuno wacita ivintu vino
 10 akomelezizwe? Avino namwenye, muwala ndi mwacita
 ivintu vyonsi vino mwakomelezwa, amuti, Swe wawomvi
 awowo; twacita wuno a mulimo witunye.
- 11 Ala pano ali mu nzila akuya kwe Yerusalemu, alepula
 12 pakasi pe Samariya nu Galileya. Ala winjila mu kaya
 kamwi, awantu ikumi awamatana awamusunkania,
 13 wano wimilile apatali: awapunda awati, Yesu,
 14 Musambilizya, wa ni nkumbu kwakwe sweswe. Ala
 wawalola, awanena ati, Yanji kayilanjizyani kwakwe
 wasikapemba. Awala pano wakupita, awatelefwala.
 15 Wumwi uwakwe woliwo, ala walola kuno wapozwa,
 16 anyoka, awapita akupunda akulumbula Leza; afika
 apona pakwe weliwe mu manama yakwe mwisika
 17 afukama, awamusalifya: walinji a muSamariya. Yesu
 amwankula ati, Wuzye watatelefizwe ikumi? Nga
 18 mufundikambali walikwi? Patalolesile wumwi, wino
 wanyosile kukucindamika Leza, suka ndi a mweni
 19 wenyewee? Amunena ati, Katuka, pitanga: isuwilo
 lyako lyakupozya.
- 20 Ala wawuzwa na waFarisi, kuti, Uwufumu wakwe
 Leza wuliyiza wandaci? awankula ati, Uwufumu wakwe
 21 Leza wusikwiza ukulolwa: wataliti, Lolani, wo koo!
 nanti akuti, Wowo kokoo! amuno lolani, uwufumu
 wakwe Leza kanonzi wuli mwakwe mwemwe.
- 22 Anena awasambilizi ati, Amanda yaliyiza, pano
 muliwalonda ukulola uwanda wumwi wonga uwa Mwana
 23 muntu ukuwa mutaliwulola. Waliwawanena wakuti,
 Lolani, weyo koko! Lolani wee kuno! mutize mwize
 muwaya, nanti akuwakonka mutize mwize muwawa-
 24 konka. Amuno ndivino inkuwa, ikula yamesya amasyo
 mbali mupela, imesya nu kuwuyenye, avino nu Mwana
 25 muntu aliwa pa wanda wakwe. Ukuwa watela acule
 26 ni vintu vivule, akanwe ni nkulo yonyeyoo. Ndivino
 calinji pa manda yakwe Nowa, avino ciliwa na pa
 27 manda ya Mwana muntunye. Walyanga wanwanga
 watwalanga, wapomelanga, awusuka uwanda ayiza
 wuno Nowa winjilanga mu wato, intalala iyiza, ilya
 28 wonsi. Swinya ndivino calinji pa manda yakwe
 Loti, walyanga, wanwanga, wakalanga, walonzyanga,

29 wakómelanga, wazenganga; ukuwa uwanda wuno Loti
 wafuma mu Sodoma akulakata umulilo nu suliferi
 30 awufuma mwi yulu, awuwalya wonsi : avino ciliwa na
 31 pa wanda wuno u Mwana muntu alisokoloka. Pa
 wanda wowonye, alila wino ali pa musonje, insawo
 yakwe ili mu ganda, ale atakwika mukuya yisenda :
 32 na wino ali ku calo ale atawela. Yizukanji a muka
 33 Loti. Wino akulonda ukutula uwumi wakwe ye
 aliwulovya : ukuwa wino wiza wawulovya awino
 34 aliwutula. Nkuwanena mwemwe nkuti, Uwusiku
 wowonye waliwala na wali wawili pa citala conga;
 35 wumwi asendwa, umuwuye asyala. Waliwala awanaci
 wawili wakusya apaliponga; wumwi asendwa, umuwuye
 37 asyala. Awankula awamunena awati, A kwi, Mfumu?
 Ngapano awanena ati, Kuno kuli icala kokonye akuno
 amawimba yakawungana.

18.

1 Awumila umulumbe alyakuti walewapepa pe na pe
 2 nanti kupwelelecela; ati, Mu kaya mwalinji ekapanzya,
 wino atatinanga Leza, atapecelanga nanti a muntu
 3 wumwi : mu kaya kakonye mwalinji umwanaci
 umufwilwe; awino wayanga kwakwe weliwe ciwiwiciwiwi
 4 akuti, Ndandulila e similandu wane. Atela alanga
 akakana : ukuti pa nsizi avwanga mu mwezo ati,
 Nanti nsitina Leza, nanta kupecela umuntu wumwi;
 5 lelo amuno umwanaci umufwilwe wenyewee akuntamya,
 namulandulila, alyakuti atize awankosya nu kunsuntilila
 6 ukwiza. Ngapano i Mfumu iti, Mwivwa cino kapanzya
 7 e ntalungamana weyonye wavwanzile. Wuzye Leza
 weni atanga landulila awasolwa wakwe, wano
 wakumulilila umusanya nu wusiku, nanta kupupuzyanga
 8 kwakwe woliwo? Nkuwanena nkuti, Alifika awalandulile
 zuwa. Naponye wuzye alila u Mwana muntu wiza,
 azane isuwilo mu nsi?
 9 Swinya ayumila wamwi umulumbe wonyewoo, wano
 wayisuwilanga awati, swe walungamane, wasulanga
 10 awawuye wonsi : Ati, Awantu wawili wayile kwi tempile
 mukupepa : wumwi walinji a muFarisi, umuwuye walinji

- 11 a musanguzi. UmuFarisi ayimilila ayipepela pa lwakwe wonyeyoo ati, We Leza, nkukusalifya, amuno insi ndivino awantu wanji, wakakopeka, awantalungamana, 12 na wazelele, nanti a musanguzi wenyewee. Nkasolezya ukulya yawili umulungu wonga; nkufimanga ivya pi kumi 13 kwakwe vyonsi vino nkuzananga. Ukuwa umusanguzi, ayimilila apatali, nanti kwinka nanti katicitici, ukuwa ayuma pa cifuwa cakwe, ati, Leza wa ni nkumbu 14 kwakwe nene, ne muwembu. Nkuwanena nkuti, Umuntu wenyewee wayile ku ganda yakwe wayine ukulusye umuwuye: amuno wensi wino akuyitumvya alicefwa; ukuwa wino akuyicefya alikuzwa.
- 15 Awatwala nu tunya twawonye kwakwe weliwe, alyakuti atuleme: ukuwa awala awasambilizi walola, 16 awawakalipila. Ukuwa Yesu awitila kuno ali, ati, Lekani awana wize kwakwe nene, mutawalesya: amuno awa wufumu wakwe Leza wali ndivino wanyewaa.
- 17 Awence nacawuzimanye nkuwanena nkuti, Wino wakana ukupocelela uwufumu wakwe Leza ndivino umwana mutici, ataliyinjila mwenemo nawanda.
- 18 Ekapanzya wumwi amuwuzya ati, Musambilizya muyane, nganacita wuli pa kuzana uwumi wa muya- 19 yaya? Nga Yesu amunena ati, Ngacani cino ukunjita nene ukuti, Muyane? pasi umuyane nawumwi, nkandi 20 wenga e Leza mutupu. Wamanya amasundo ayakuti, Utazeleluka, Utakoma, Utakwiwa, Utawipizya, 21 Uwacindika eso nu nyoko. Nawe ati, Vyonsi vyonyevyoo ukufumilila ku wutici wane nanda 22 nkavisunga pe. Yesu ala wivwa wonyewoo amunena ati, Wasowelwa icintu conga: kala vyonsi vino uli navyo, uyankanie awayimvi, apano wandi uwe ni nsawo mwi 23 yulu: nga uyize unkonke. Ukuwa ala wivwa wonyewoo, afwilimana nkaninye; amuno walinji a muwotoke 24 nkaninye. Yesu amulolceesya, ati, Cikuwatalila wuli awawotoke ukwinjila mu wufumu wakwe Leza! 25 Amuno capepuka ekamelo ukupulunkana mwi linso lya nsindano, ukulusye umuwotoke ukwinjila mu 26 wufumu wakwe Leza. Ukuti wano wivwile wonyewoo 27 awati, Ngafwane weweni wino angatulwa? Ukuwa weni ati, Ivintu vino vitangacitwa na wantu, Leza

- 28 vingacitwa. Ngapano Petro ati, Lola, swenji twasya
 29 ivitu, twakukonka wewe. Awanena ati, Nkuwanena
 nkuti, Pasi umuntu wino wasila injanda, nanti a mucii,
 nanti a wanyina, nanti a wakwasi, nanti a wana wakwe,
 30 ku wufumu wakwe Leza, wino asipoccelela ivivule nkani
 alusya mu mpindi ya kanonzi, nu wumi wa muyayaya
 mu mpindi yino ikwiza.
- 31 Apano asenda awikumi na wawili, awanena ati, Lolani,
 tukuya kwe Yerusalemu, vyonsi vino vyawalikwa na
 32 watumwa ku Mwana muntu vyayafiswa. Amuno
 alilemekwa ku makandi, alisowekwa, alikwelengulwa,
 33 aliswililwa: walimavyapula, wakamukome nu kumu-
 34 koma: ukuti pa wanda wacititatu azyulupuke. Weni
 nanti kulowoka ivintu vyonyevyoo; icivwangwa
 conyecoo acifiswa kwakwe woliwo, nanti kuti wiluke
 ivintu vino vyavwanzilwe.
- 35 Ala wapalamila kwe Yeriko, intonko yimwi yisile mu
 36 mbali ya nzila, yalenganga: iyivwa iwumba likupita,
 ikolowozya iti, Nga conyecoo cikusula cani?
 37 Awamunena awati, We Yesu wa mwe Nazareti akupita.
 38 Ipunda, iti, We Yesu, mwanakwe Davidi, wa ni
 39 nkumbu kwakwe nene. Wano wakolezile awamukalipila,
 alyakuti amyalale; ukuwa yeni iwapundisya nkaninye,
 ikuti, We mwanakwe Davidi, wa ni nkumbu kwakwe
 40 nene. Yesu ayimilila, akomelezya kuti atwalwe kwakwe
 41 weliwe, ayiwuzya ati, Ngukasi nkucitile cani? Iti,
 42 Mfumu, alyakuti mpoccelele iceni cane. Yesu ayinena
 ati, Poccelele iceni cako: isuwilo lyako lyakupozya.
 43 Ifika iti nu kupoccelele iceni cakwe, imukonka,
 iwacindamika Leza: na wantu wonsi, awala walola
 wonyewoo, awalumbula Leza.

19.

- 1 Aya ayinjila mwe Yeriko, awapitingana. Lolani,
 2 umuntu wumwi izina walinji we Zakeyu; walinji a
 3 musanguzi mukulu, wawotosile. Wakasi ukulola Yesu
 vino ali, apotwa amuno a liwumba, amuno walinji a
 4 mufupi. Apano asamalila pa nkolelo, afika akwela mu
 mukunyu alyakuti amulole: amuno wayanga inzila

- 5 yoyonye. Ala Yesu wafika péncpo, apunamila, amunena
 ati, Zakeyu, yangufya, yika; amuno ilelo nala inde
 6 nkikale mu ndanda yako. Ayangufya, ayika wangu,
 7 amupocelela ni cimwemwe. Awala walola wonyewoo,
 awakwinuluka wonsi, wakuti, Winjila waya mukwikala
 8 nu muntu wino a muwembu. Ngapano Zakeyu
 ayimilila, anena i Mfumu, ati, Lola, Mfumu, napawula
 insawo yane pakasi, impe awayimvi; konsi ndi
 nakawilila ica muntu wumwi, nanyosya impindi zini.
 9 Ngapano Yesu avwanga ati, Ilelo lyoo ukutula kwiza
 mu ndanda yonyeyoo, amuno nawenye Zakeyu a
 10 mwanakwe Abrahamu. Amuno u Mwana muntu
 watunjila ukuvwamba nu kutula wano wasovile.
 11 Awala wivwa ivintu vyonyevyoo, Yesu ayonjelezya
 ayuma umulumbe, amuno watezile wapalamila kwe
 Yerusalemu, nakuno watanji uwufumu wakwe Leza
 12 wafika wusokoloke. Acaleka ati, Umuntu mukulu wumwi
 wayile ku nsi ya kutali mukuyipoccelelela uwufumu,
 13 nga anyoke swinya. Ayita awawomvi wakwe ikumi,
 awapa mapawundi ikumi, awanena ati, Sandulu-
 14 lanji nsuke njize mbwele. Ukuwa awakaya
 wakwe wamupasile, awatuma intumi azimukonka
 mukumunena ukuti, Tusinakulonda kuti umuntu
 15 wenyewee awe a mfumu yitu. Ala wawela, pano wafuma
 wapoccelela uwufumu, akomelezya awawomvi wanyewaa,
 wano wawapile indalama, kuti witiwe kwakwe weliwe,
 16 alyakuti alole vino wasandulula mu kulonzya. Umutanzi
 ayiza pakwe weliwe, afika ati, Mfumu, ipawundi lyako
 17 lyasandulula lyonjelesya mapawundi yanji ikumi. Nga
 amunena ati, Wazifya, we muwomvi muzima: amuno
 wazanwa kuno we musuwilwa mu katicitici, lasa
 18 utwaya ikumi. Uwacitiwili ayiza, afika ati, Mfumu,
 19 ipawundi lyako lyasandulula mapawundi yasano. Nga
 20 nave amuncna ati, Lasa utwaya tusano. Umuwuye
 ayiza, afika ati, Mfumu, lola, ipawundi lyako, lino
 21 nasenguzile mu kamwenda: amuno nakutinanga, amuno
 we muntu mukalale: ukasenda navino utawika, ukasinza
 22 navino utalima. Nawe amunena ati, Nakupanzizya ku
 vya mu mulomo wakonye, we muwomvi muwipe.
 Wamanya kuno ne muntu mukalale, nkusendanga vino

- 23 ntawika, nu kusinza vino ntalima; ngafwane a cani
cino utawisile ulundalama lwane mwi lonka, alyakuti
pano ne mweneco niza, njize ndondowozye ni nteyelela.
- 24 Ngapano anena wano wimilile penepo, ati, Mupokani
25 ipawundi, mupe vino ali na mapawundi ikumi. Nawo
awamunena awati, Mfumu, ali na mapawundi ikumi.
- 26 Nkuwanena nkuti, Kwakwe wensi vino ali navyo
kulipwa na vinji; ukuwa kwakwe vino asi nacimwi
nacino ali naconye cilipokwa kwakwe weliwe.
- 27 Naponye awalwani wane waa, wano watalondanga kuti
imbe ne mfumu yawo, waletani kuno, muwakomele
pakwe nene.
- 28 Ala wavwanga wonyewoo, akolela, awaya kwe
Yerusalemu.
- 29 Ala wapalamila pakwe Betifago nu Betaniya, pa
mwamba wuno wukwitwanga ukuti a mwamba wakwe
30 maolive, atuma awasambilizi wakwe wawili, ati, Yanji
mu kaya kano mulungime; a muno mwala mwaya
mwinjila muzane umwana wa ndokwe akunzilwe, vino
umuntu wumwi asitela akwelele: mufike mumusapule,
31 mumulete. Ndi wumwi wawawuzya, wati, Ngacani
cino mwamusapula? mumunene muti, I Mfumu
32 ikumulonda. Wano watumilwe awaya, awazana ndimuno
33 awanenezile. Awala pano wakusapula umwana wa
ndokwe, aweneco awawawuzya awati, Ngacani cino
34 mukusapula umwana wa ndokwe? Nawo awati, I
35 Mfumu ikumulonda. Awamutwala kwakwe Yesu:
awawika ivizwalo vyawo pa mwana wa ndokwe,
36 awakwezya Yesu penepo. Ala pano akupita, awakwanza
37 ivizwalo vyawo mu nzila. Ala wapalamila ku
mutantamuko wa mwamba wakwe maolive, iwumba
lya wasambilizi lyonsi alitalika ukuzevya, awapunda,
wakulumbula Leza ku milimo mikalambane yonsi yino
38 waweni; wakuti, Umupepwa a Mfumu yino ikwizila
mwi zina lyakwe Ychova: umutende mwi yulu, nu
39 kucindama mupela nkaninye. Ngapano awaFarisi
wamwi awa pi wumba awamunena awati, Musambilizya,
40 kalipila awasambilizi wako. Nawe atolelela ati,
Nkuwanena nkuti, ndi waa wamyalala, amawe yandi
yapunde.

- 41 Ala wapalamila, alola akaya atuluka awakalosya,
 42 akuti, Utele wewenye umanyile mu wanda wonyewoo,
 ivya mutende! ūkuwa kanonzi vyafiswa ku minso yako.
 43 Amuno amanda yalikwizila pano awalwani wako
 walikuzenjelela ilinga, wakuliwizye, wakuwake monsinye,
 44 walikuwisya pansu, apaliponga na wanako, wano wali
 mwakwe wewe; watalisya iwe limwi lyimilile pi wuye;
 amuno utamanyile impindi ya kupempula kwakwe Leza.
 45 Ayinjilá mwi tempile, atalika awawinga wano
 46 wakalananga, awanena ati, Cawalikwa ukuti, I
 ganda yane iliwa a ganda ya kupepela: ukuwa
 mwenji mwayicita ngati a mucembo wakwe wakapoka.
 47 Wasambilizyanga pe na pe mwi tempile. Ukuwa
 wasikapemba wakulu na wakawalika na wakulu wa
 48 wantu awalonda ukumukoma: awasowa umwakuti
 wangacitila; amuno awantu wonsi wamuwasile,
 wamuteyelezyanga.

20.

- 1 Uwanda wumwi, ala akusambilizya awantu mwi
 tempile, akuwila ilandwe lizima, wasikapemba wakulu
 na wakawalika na wasongo awiza, awamunena awati,
 2 Ale tunene; nga a wukankalaci wuno ukucitila ivintu
 vyonyevyoo? swinya weweni wino wakupa uwukankala
 3 wonyewoo? Nawe awankula awanena ati, Naninye
 4 nawawuzya icintu conga; munene: Wuzye ibatizo
 lyakwe Yohani lyafumile mwi yulu, pamwi a ku wantu?
 5 Awapanzyania wonga awati, Twala ndi twati, Lyafumife
 mwi yulu; wandi ati, Ngafwane a cani cino mwakanile
 6 ukumusuwila? Konsi ndi twati, Lyafumile ku wantu;
 awantu wonsi wandi watupole na mawe: amuno watezile
 wamanyicisya kali kuno Yohani walinji a mutumwa.
 7 Ngapano awatolelela ukuti, watamanya kuno lyafuma.
 8 Nga Yesu awanena ati, Fwane naninye nsinakuwanena
 kuno uwunkankala wafuma, wuno nkucitila ivintu
 vyonyevyoo.
 9 Ngapano atalika ukumila awantu umulumbe
 wonyewoo, ukuti; Umuntu wumwi walimile icalo ea
 vimpensya, acilemeka ku wawomvi, asamila ku nsi
 10 yinji, impindi ikula. Ngapano amasika atuma umuntu

- ku wawomvi, alyakuti wakamupe ivikomwa vya mu calo ca vimpensya: ukuwa wawomvi awaya
 11 awamuma, awamuwinga makasavye. Anyoka atuma umuntu winji: nawenye awaya awamuma, awamuse-
 12 wania, awamuwinga makasavye. Anyoka atuma uwacititatu: nawenye awaya awamulasa, awamuzuku-
 13 zila kunzi. Ngapano umweni calo ca vimpensya ati, Ngafwane nacita wuli? kantume umwanane umukundwe: pamwi weni wangaya wakamucindike.
 14 Ukuwa awawomvi awala wamulola, awapanzyania awati, Wenyeewe ayili mpyani: aleni tumukome, alyakuti
 15 ivipyanwa viwe a vitu. Ngapano awamuzukuzila ku calo ca vimpensya kunzi, awamukoma nu kumukoma. Ngafwane umweni calo ca vimpensya aliwacita wuli?
 16 Aliyiza akome awawomvi wanyewaa, atole icalo ca vimpensya, ape wanji. Awala wivwa wonyewoo, awati,
 17 Cipitile ukutali. Ukuwa weni awalolecsya, ati, Ngafwane coo cino cawalikwa a cani.

*Izengo iyi we lino wakazenga walikana,
 Lyolyonye a lino aliwa a lya kulemya icikonci?*

- 18 Wensi wino wiza waponela pi we lyolyonye alilepukana; ukuwa wino liza lyamuponela, lilimusyutungula ngata litukumbu.
 19 Ngapano wakawalika na wasikapemba wakulu awalonda ukumulema pa mpindi yoyonye; ukuwa awatina awantu: amuno wamanyile kuno wawumizile woliwo
 20 umulumbe wonyewoo. Awamutesya, awatuma amanengwe wano wakopelezyanga, ukuwa ngati a walungamane, alyakuti wamuteyelezye mu mazwi yakwe, alyakuti wamulemeke ku wukapanzya na ku
 21 wunkankala wakwe kapanzya. Awamuwuzya, awati, Musambilizya, tumanyile kuno ukuvwanga swinya ukusambilizya nengo, usisolowola nawumwi, ukuwa ukasambilizya inzila yakwe Leza icipumapuma:
 22 Wuzye cayana ukuti sweswe tuwatula imitulo kwakwe
 23 Kesari, pamwi pole? Ukuwa weni ayiluka uwukwakwa
 24 wawo, awanena ati, Ndanjizyani ulundalama. Luli ni kolano lyakweni na mawaliko yaa? Awati, A lyakwe

- 25 Kesari. Nga awanena ati, Fwane panji Kesari ivyakwe, nawe Leza muwamupa vino a vyakwe.
- 26 Awapotwa ukumulemencezya pa wantu mwe vino wavwanganga : awazunguka itolelelo lyakwe, awaswima mya.
- 27 Awasadusi wamwi, wano watanji ukuzyulupuka
- 28 nakumwi, awiza kwakwe weliwe; awamuwuzya, awati, Musambilizya, e Musa watuwalicizile, ukuti ndi umunyina wa muntu wafwa, wasya umuci nanti mwana, umunyina asyale amupyane atwale umwanaci,
- 29 amukatusizye iciwanza. Ngavino kwalinji awaliwonga munenulambali : umukulu atwala, afwa nanti kusya
- 30 wakwata urwana; nu wacitiwilinye; uwacititatu
- 31 apyana amutwala; awowonye nu wacimunenulamba-
- 32 linye, awafwa nanti kusya wakwata awana. Pansizi
- 33 nawe umwanaci afwa. Ngafwane pa wanda wakuzyulupuka aliwa we muka weni? vino walinji we
- 34 muka wonsi munenulambali. Nga. Yesu awanena ati, Awa mu nsi moo wakutwalanga, wakapomela nu
- 35 kupomela. Ukuwa wano walizipila ukufika mu nsi yilyanye yoyo, wano walizipila nu kuzyulupuka, weni
- 36 wataliwatwala nanta kupomela wataliwapomela : amuno wataliwafwa swinya : walikolana na wangeli; a wana
- 37 wakwe Leza, amuno a wana wa kuzyulupuka. Ukuwa kuno awafwe wakazyulupuka, nu Musanye wamanyisizye pa masyo ya Cimpuzi, pano witanga Yehova akuti, We Leza wakwe Abrahamu, e Leza wakwe Yisaki, e
- 38 Leza wakwe Yakobi. Asi we Leza wa wafwe, ukuwa awa wapuma : amuno wonsi wakuwela nu wumi kwakwe
- 39 weliwe. Wakawalika wamwi awamwankula awati,
- 40 Musambilizya, walungamika. Watatela wamuwuzye iwuzyo iimwi swinya.
- 41 Ngapano awanena ati, Ngacani cino wakuti, E
- 42 Krisitu a mwanakwe Davidi? Vino Davidinye nalwakwe wavwanzile mwakwe kalata wa ndwimbo, ati,

*Yehova wanena i Mfumu yane, wati, ,
Yikala kwi kasa lyane ilya ndilo,
Nsuke ncite awalwani wako wawe
Amisayamilo ya ku manama yako.*

- 44 Ngafwane vino e Davidi akumwita akuti, Mfumu,
ngafwane angawa a mwanakwe wuli?
45 Anena awasambilizi wakwe pa wantu wonsi wakwiywa
46 ati, Cenjelani na wakawalika, wano wakunda ukupita
ni myinjilo mitali, wano wakunda ukulamukwa mu
masyo yi lonka, ni vilimba vya kucindikwa mu
masinagoge, nu kwikala pa masyo masanzame pa
47 cakulya cikulu; wano wakulya ijanda zya wasimbe,
wakukopelezya kuno wakupepa amapepo matali:
wanyewaa a wano walisindwa nkaninye.

21.

- 1 Ayinuka, alola wawotoke wano wasumbilanga ivyawila
2 vyawo mu cisengulilo. Alola nu mwanaci wumwi
umufwilwe umusaluke wasumbila utumakopala tuwili-
3 mwenemo. Ati, Nkuwanena icipumapuma nkuti,
Umwanaci wenyewee umufwilwe umusaluke wasumbila
4 walusya wonsinye: amuno wonsi waa wasumbila ku
kutavuzya kwawo mu vyawila: ukuwa weni mu
kusowelwa kwakwe wasumbila vyonsi vino ali navyo.
5 Awala pano wamwi wakuvwanga vyi tempile, muno
lyayemvezwa na mawe mazima nkani ni vyawila vifimwe,
6 ati, Ndi a vintu vyonyevyoo vino mukulola, amanda
yaliyiza, yano iwe limwi litaliyimilila pi wuye, nanti
7 kusumbwa pansi. Awamuwuzya awati, Tatakulu,
ngafwane vilipona wandaci ivintu vyonyevyoo?
Icimanyilo ciliwa a cani pano ivintu vyonyevyoo
8 vilipona? Weni ati, Cenjelani alyakuti mutize mwize
musovwe: amuno awavule waliwakwizila mwi zina
lyane, wawati, Ne weliwe; ni, Mpindinye yapalamila
9 mutize mwize muwawakonka. Pano mwiza mwivwa
isumo ni mponzela, mutize mwize mufwe icipafi:
amuno ivintu vyonyevyoo vilila vile vitele vipone;
ukuwa insilo lisi lino.
10 Ngapano awanena ati, Imyiko iliwasambucilana,
11 nu wufumu wuliwasambucilana: kuliwa ivizumanzi
vikulu, ni cipowe cilipona mu masyo mavule ni
12 mpungo; ni vimanyilo vikulu vilifuma mupela. Ukuwa
vilila ivintu vyonyevyoo vitani vize waliwawalema

- mwemwe, wawayimvya, wawatwala mu masinagoge na mu ganda zya vingololo, wawatwala pa mfumu nkulu
 13 na pa walasi amuno a lizina lyane. Cilisenuka ciwe
 14 a cipanicisyo kwakwe mwemwe. Acino manyi-
 cisyani mu myezo yinu, mutize muwalanguluka kucili
 15 umwa kwankulila : amuno ndiwawapá umulomo ni njelu,
 vino wasimilandu winu wonsi wataliwasimpa nanta ku
 16 wakania wataliwawakania. Ukuwa muliwalemekwa na
 wakwasinye, na wanyonko, ni nko zinu, ni viwuzi;
 17 wamwi awa pakwe mwemwe waliwakoma. Mulipatwa
 18 na wantu wonsi amuno a lizina lyane. Ukuwa nanta
 19 lunyele lwa mitwe yinu lutalilowa. Muwasimpisya
 mulipocelala uwumi winu.
- 20 Ukuwa pano mwiza mwalola Yerusalemu waliwizwa
 ni misika, paponye apano mwize mumanye muti
 21 uwutongwa wakwe wapalamila. Apano mwize muleke
 wano wali mu Yudaya wize wasafmalila mu myamba;
 na wano wali mu kaya kakonye mukasi mwize muleke
 wafume; na wa mu zyampunda mutize mwize muleke
 22 winjile mwenemo. Amuno amanda yanyeyaa a
 yakulandula, alyakuti vyonsi vino vyawalikwa vifiswe.
 23 Oko mwe! wano walitela wali na panji na wano
 walitela wakonsya pa manda yayonye! amuno mu nsi
 muliwa uwuyimvi wukulu, nu kifulwa kulipona ku
 24 wantu wanyewaa. Waliwakomwa ni vyanzo, wali-
 watapwa, wakatwalwa mu myiko yonsi : Yerusalemu
 aliwalyatanjilwa na makandi, isuke impindi ya makandi
 25 ifiswe. Ivimanyilo viliwa mwi lanzi na mu mwezi na
 mu ntanda; nawo awa mu nsi ukutamika kwa myiko,
 nu kuluwaluwa, amuno a kupoma kwakwe sumbi na
 26 manwimbi; awantu waliwafwa icipafi, na ku kusaya
 ivintu vino vikwiza mu nsi : amuno amaka ya vya
 27 mupela yaliwayinganwa. Apano walilola u Mwana
 muntu akwiza mwi wingo na maka nu kucindama
 28 kukulu. Ukuwa pano ivintu vyonyevyoo viza vyatalika
 ukupona, mwize mupunamile, mwinue nu kwinue;
 amuno ukufyuka kwinu kulitela kwapalamila.
- 29 Awumila umulombe : ati, Lolani umukunyu, ni miti
 30 yonsi : ikula yafundula, mule mwalola amuyimanyila
 31 mwe weneo kuno a minjililo yapalamila. Awuliwonga

- namwenye, mulila mwalola, ivintu vyonyevyoo vyapona, mumanye muti uwufumu wakwe Leza wapalamila.
- 32 Awence nkuwanena nkuti, Inkulo yonyeyoo italilowa,
- 33 visuke ivintu vyonsi vifiswe. Mupela ni nsi vilizi-manjika, ukuwa amazwi yane yatalizimanjika.
- 34 Ukuwa cenjolani amuno pamwi imyezo yinu ingavindwa nu kulya nu kupwa kwa munomuno, nu kutezela uwumi wonyewoo, ilelo uwanda wowonye wize
- 35 wuwiwucizye ngati a cipingo: amuno avino viliwawila
- 36 wonsi wano wali mu nsi yonsi. Ukuwa mwenji lolelanji impindi zyonsi, lambilizyanji, alyakuti mwize mufyuke nu kufyuka ku vintu vyonsi ivilipona, nu kwimilila pa Mwana muntu.
- 37 Umusanya wasambilizyanga mwi tempile penye; ukuti uwusiku afuma, aya alala pa mwamba wuno izina we
- 38 maolive. Awantu wonsi walawilanga kwakwe weliwe mwi tempile mukumwivwa.

22.

- 1 Impindi ipalamila iya kulya icakulya cino cisi ni
- 2 civimvya, cino watanji ali Pasika. Wasikapemba wakulu na wakawalika walondanga umwakuti
- 3 wamukomele; amuno watinanga awantu. E Satana ayinjila mwakwe Yuda wino watanji Isikarioti, uwa pi
- 4 kumi na wawili. Apita aya alanda na wasikapemba wakulu, na wamusika, umwakuti angamulemecela kwa-
- 5 kwe woliwo. Awazewola, awamwanda ukumupa inda-
- 6 lama. Azumila, walondanga impindi nzima iya kumulemecela kwe woliwo pano wasunka iwumba.
- 7 Ngapano uwanda awiza uwa cakulya cino cisi ni
- 8 civimvya, pano inonzi zyi pasika zingotelwe. Ngatuma Petro nu Yohani, ati, Yanji katutewetelani ipasika, alyakuti twize tulye. Awamunena awati, A kwi kuno ukasi
- 9 tukatewete? Awanena ati, Lolani, mwala mwinjila mu kaya, umonsi wandi awasunkanie, asenzile insembo ya minzi; mumukonke inu nanda yino akuya kwinjila.
- 11 Mufike munene umweni nanda, muti, Tatakulu akukunena akuti, Inanda ya weni ilikwi, umwakuti
- 12 ndile ipasika na wasambilizi wane? Wandi

- akawalanjizye inanda ya papela inkulu injanwe:
 13 amuno mutewetele. Awaya, awazana ndimuno
 awanenezile: awateweta ipasika.
- 14 Ila impindi yaficila, ayikala na wapositile. Awanena
 15 ati, Nalondesyanga nkaninye ukulya namwe ipasika
 16 lyonyelyoo pano ntani neule: amuno nkuwanena nkuti,
 Ntalitela ncilye, cisuko cifiswe mu wufumu wakwe
 17 Leza. Atola ulupindi, ala wasalifya, ati, Tolani loo,
 18 mwankane: amuno nkuwanena nkuti, ukufumilila
 kanonzi, ntaliqwa swinya ivimpensya, wusuke
 19 uwufumu wakwe Leza wize wize. Atola icakulya, ala
 wasalifya, aputula, awapa, ati, Wonyewoo a muwili
 wane wuno watawupwa kwakwe mwemwe; muwacita, a
 20 cino mwandi muwanjizucila. Nu lupindinye acita
 awowonye pano walya icakulya, ati, Ulupindi lonyeloo
 a lilayano lipya mu wazi wane, wuno wazwila kwakwe
 21 mwemwe. Ukuwa lolani, ikasa lyakwe wino
 22 akunkutilila lili nani panyepaa pi pampa. Amuno
 u Mwana muntu wapita nacawuzimanye ndivino
 casingamikwa: ukuwa oko mwe! ku muntu wino
 23 wamukutilila! Ngapano awatalika awawuzyania
 wakuti, weweni wino angacita wonyewoo pakwe
 woliwo.
- 24 Imipanzi ikatuka mwakwe woliwo iyakuti, weweni
 25 pakwe woliwo wino angawa a mukulu nkani. Nawe
 awanena ati, I mfumu zya makandi zikaluzya pakwe
 woliwo; na wakankala wawo wakwitwanga ilyakuti
 26 "Mutwanjombe." Ukuwa mwenji mutangawa wonye-
 woo: ukuwa wino wakula nkani pakwe mwemwe, awe
 ngati a mutici; nawe wino a mweninkandawa awe
 27 ngati a wino akupakata. Nga songo weweni, nawino
 ayisile pa cakulya nawino akupyunga? wuzye asa wino
 ayisile pa cakulya? ukuwa nenji pakwe mwemwe indi
 28 ngata wino akupyunga. Ukuwa mwemwe a mwe wantu
 29 mwalandalizile nani mu melezyo yane; nawateka
 30 mwemwe pa wufumu, ndivino Tata wantesile nene,
 alyakuti muwalya muwanjwa nu kurwa pi pampa
 lyane mu wufumu wane; muliyikala pa ndulu,
 muwapanzya imyiko ikumi na yiwili iya waYisraeli.
 31 We Simoni, Simoni, lola, Satana wakulenzile alyakuti

- 32 akutole, akwele ngati we trigo : ukuwa nakulambilizizizye alyakuti isuwilo lyako litalongoloka : ukuwa wewe, pano wiza wandula umwezo wako, uyize usimpisye awanyonko.
- 33 Nawe amunena ati, Mfumu, napimpa, twaya swensi ku
34 ganda ya vingololo na ku mfwanye. Weni ati, Nkukunena wewe, Petro, uwanda wonyewoo mukolwe atandi alamule, utani unkane yatatu, uti, Ntamumanya.
- 35 Ngapano awanena ati, Pano nawatumile nanti muwa wa ndalama, nanti muwa wa mpawo, nanti ndyato, wuzye mwasowezilwe cimwi? Awati, nacimwi. Nga awanena ati, Ukuwa kanonzi, vino ali nu muwa wa ndalama ndasende, nu muwa wa mpawonye : nawino asi nacimwi ndi asumbe icilurido cakwe akale ulupanga.
- 37 Amuno nkuwanena nkuti, cino cawalikwa cifiswe mwakwe nene, ukuti, Wakancizilwe kumwi na
38 wacononi, amuno vino vyanjema vyafiswa. Weni awati, Mfumu, lola, tuli ni mpanga zyoo ziwili. Awanena ati, A mpela mwe.
- 39 Afumila panzi, aya ku mwamba wakwe maolive, ndimuno umwata wakwe wawezile; na wasambilizi
40 wakwenye awamukonka. Ala wafika kweneko, awanena
41 ati, Pepanji alyakuti mutawila mu kwelezwa. Awasya aya ndipano iwe lyakuzukuzwa lingafika; afika afukama
42 pa nsi awapepa, akuti, Tata, ndi ukulonda, funtusya ulupindi loo pakwe nene : naponye ukulonda kwane
43 pole, nkandi ukwako a kuno kucitwe. Umungeli aloleka pakwe weliwe, afuma mwi yulu, amuwomesya.
- 44 Icikonko acimulemasya, apepa nkaninye, itwinsi lyakwe aliwatonya pansu ngata mamata makulu aya
45 wazi. Ala wakatuka pano akupepa, ayiza pa wasambilizi wakwe, azana waponceile amuno malanda,
46 awanena ati, Ngacani cino muponceile? katukani mupepe, alyakuti mutize muwilo mu kwelezwa.
- 47 Ala vino acili akuvwanga, lolani iwumba, na vino watanji e Yuda, uwa pa wikumi na wawili, awakolelezile;
48 apalamila pakwe Yesu mukumukukula. Ukuwa Yesu amunena ati, Yuda, wuzye, wakutilila u Mwana muntu
49 nu kukukula? Ngapano wano walinji nawe, awala walola cino candi cipone, awati, Mfumu, wuzye tuwa-
50 senge nu lupanga? Wumwi uwa pakwe woliwo asenga

- umuwomvi wakwe sikapemba mukulu, aputula ikutwi
 51 lyakwe ilya ndilo. Ukuwa Yesu asimpuka ati, Lekani,
 52 ndole, ngapano alema ikutwi lyakwe, amupozya. Nga
 Yesu ancna wasikapemba wakulu, ni ntambikwa zya
 mwi tempile, na wasongo, wano wamukatucizile ati,
 Wuzye mwiza ni mpanga ni nsonzo ngata kwakwe
 53 kapoka? Pano nawanga namwe manda pe mwi
 tempile, mutatela mundeme: ukuwa kanonzi a mpindi
 yinu, amuno maka ya mfinzi.
- 54 Ngapano awamulema, awamukolezya, awamutwala
 mu ganda yakwe sikapemba mukulu. Ukuwa weni
 55 Petro alanga akonsile apatali. Awala wapemba umulilo
 mu lusasa mukasi, awikala awawungana penepo, Petro
 56 aya ayikala pakasi pakwe woliwo. Emwali wumwi
 amulola, ayisile ku cenje, amuloleccsya ati, Nu muntu
 57 wenyewee walinji nawe. Ukuwa weni akana ati,
 58 Ntamumanya, we mwanaci. Patani pazimbe winji
 49 amulola, ati, Nawenye mwe waliwonga. Ukuwa Petro
 ati, Nenji pole, we muntu we. Alila liora lyonga
 lyasila winji asimicila apanicisya ati, Acipuma
 umuntu wenyewee walinji nawe: amuno a mu Galileya.
- 60 Ukuwa Petro ati, We muntu we, ntamanyile cino
 ukuvwanga. Ala vino acili akuvwanga, mukolwe alamula
 61 napaponapapo. Ngapano i Mfumu ipepetuka, ilola
 kwe Petro. Nga Petro ayizuka izwi lya Mfumu, muno
 wamunenezile ati, Ilelonye lyoo wala mukolwe atani
 62 alamule, utele wankana yatatu. Apano afumila panzi,
 alilisyá nkáninye.
- 63 Awántu wano walemile Yesu awamusoweka, awamuma
 64 nu kumuma. Awamuvwimbá ku minso, nga
 awamuwuzya, awati, Tumwa: weweni wino wakumia?
 65 Awamuvwanjila uluwi na vinjinye ivivule, awamu-
 kwelengula.
- 66 Akula vino kwaca, iwungwe lyakwe wasonga wa
 wantu awawungana. apaliponga, na wasikapemba
 wakulu na wakawalika; awamutwala pi wungwe lyawo,
 67 awati, Ndi we Krisitu, tunene? Ukuwa weni awanena
 68 ati, Nala ndi nawanena, mutandi musuwile: konsi ndi
 69 nawawuzya, mutándi mwankulé. Ukuwa ukufumilila
 kanonzi u Mwána muntu wandi akikalange kwi kasa

70 Iya ndilo ilya maka yakwe Leza. Apano wonsi awati,
 71 Sifwane we Mwana wakwe Leza? Awanena ati,
 Mwalungamika, molimonye. Ngapano awati, Nga
 swinya tukulonda pime awa cani? vino twayivwila
 sweweneco mu mulomo wakwe.

23.

1 Ngapano umupanda wawo wonsi awukatuka,
 2 awamutwala kwe Pilato. Awatalika ukumulongola
 ukuti, Twazanile umuntu wanyewee akupalantula
 umwiko witu, akulesya nu kutula Kesari imitulo, akuti,
 3 vwile weliwenye a mfumu, we Krisitu. Nga Pilato
 amuwuzya ati, Vwile we Mfumu ya - waYuda?
 4 Amwankula amunena ati, Wasimpa, molimonye. Nga
 Pilato anena wasikapemba wakulu ni wumba ati,
 5 Ntazanile umulandu mu muntu wenyewee. Ukuwa
 awalemasya nkani awati, Akuvulungania awantu,
 akusambilizya mu nsi yonsi iyakwe Yudaya, watalicila
 6 mu Galileya nu kwiza fika ku masyo yanyeyaa. Ukuwa
 Pilato ala wivwa wonyewoo, awuzya ndi umuntu
 7 wenyewee a muGalileya? Ala wamanya kuno walinji
 awa mu nsi yino Herodi wapanzyanganga, amutuma
 kwakwe Herodi, wino watezile ali mu Yerusalemu
 amanda yayonye.
 8 Ala Herodi walola Yesu, azewela nkaninye: amuno
 walondesyanga ukumulola impindi nkulu, amuno
 wivwile ivyakwe weliwe; walondanga ukulola
 9 icizunguko cimwi cicitwe na weliwe. Ayikala
 awamuwuzya mu mazwi mavule; ukuwa weni nanti
 10 kumwankula nanti katici. Wasikapemba wakulu na
 wakawalika awimilila, awalemasya ukumulongola.
 11 Nga Herodi, ni vita vyakwe, amusula, awamusoweka,
 amuyemvya ni vizwalo vilangalile, ngapano amunyosya
 12 kwe Pilato. Uwandanye wowo awuno Herodi nu
 Pilato awakundana: amuno watezile wapatana.
 13 Nga Pilato ayita wasikapemba wakulu, na wasongo,
 14 na wantu apaliponga, awanena ati, Mulesile umuntu
 wee kwakwe nene, ngata mufunkuzi wa wantu: lolani,
 nene, namwelezya pakwe mwemwe, ntazanile umulandu

- wumwi mu muntu wenyewee, wuno wukumile ku vintu
 15 vino mukumulongola : ni cili woo, nanti we Herodinye :
 amuno wamunyosya kwakwe sweswe; lolani, pasi cimwi
 16 icacitwa na weliwe icazipila imfwa. Acaleka nandi-
 18 mume awowo, mutaye. Ukuwa awapazamuka wonsi
 pano wawezile, awati, Tinia umuntu wee, ututayile
 19 Baraba : (wino wasangusile mu kaya, swinya akoma
 wumwi, acaleka asumbilwa mu njanda ya vingololo).
 20 Nga Pilato avwanga nawo swinya, walondesyanga
 21 ukutaya Yesu; ukuwa weni awapongomoka, awati, Awe,
 22 musayike, musayike. Awanena ilya cititatu ati,
 Ngacani, ngawifzeye cani umuntu wenyewee?
 Ntazanile icakuti angafwila : acino nandimume awowo,
 23 mutaye. Awamupaticizya awapunda nkaninye,
 wakulambilizya kuti, Asayikwe. Apano amazwi yawo
 24 ayalutilizya. Apano Pilato apanya ati, Ndi cicitwe
 25 cino wakulonda. Awatayila umuntu wino wawisilwe
 mu njanda ya vingololo ku kusanguka na ku
 wucikoma, wino wamulambiliziyanga; ukuwa Yesu
 amulemeka ku kulonda kwawo.
 26 Awala pano wamukolezya, awaloma wumwi e Simoni
 uwa ku Kureni, wafumile mu mpunda, awamutwika
 uwucinganike, asenda akonka Yesu.
 27 Iwumba ikulu nkaninye ilya wantu alimukonka, ni
 28 lya wanaci wano walosyanga, wamulilanga. Ukuwa Yesu
 apepetucila kwakwe woliwo ati, Mwe wana wanaci
 wa mu Yerusalemu, mutandilila nene, ukuwa yililanji
 29 mwe weneco, na wana winu. Amuno lolani, amanda
 yakwiza, yano waliti, Awalongo awacifwamba, na
 mawula yano yasitela yasende, na mawele yano yasitela
 30 yonsye. Apano waliwanena inyamba wakuti, Tuwilani,
 31 na ku milundu ukuti, Tufumpacizyani. Amuno ndi
 wacita ivintu vyoo ku muti wuwisi, lelo ku wakale
 waliwucita wuli?
 32 Swinya palinji. wanji wawili wacononi, wano
 wakolezizwe apaliponga nawe ku kuya komwa.
 33 Awala wafika pa masyo yano wakutanji Ipanga,
 paponye apano awamusayika na wacononi, wumwi
 34 kwi ndilo wumwi kwakwe kamani. Ngapano Yesu ati,
 Tata, watetele; amuno watamanyile cino wakucita.

- Awala pa kwankana ivizwalo vyakwo, awapenda.
- 35 Awantu wimilile watambwanga. Na wakapanzyanye awamuweleketa, wakuti, Watulanga wanji; sindavitule umweneco, ndi we Krisitu wakwe Leza, umusolwa
- 36 wakwe. Ni vitanye aviwamusoweka, aviwaya vikumupa
- 37 ivimpensya vikantuke, vikuti, Ndi we Mfumu ya
- 38 waYuda, yitule we mweneco. Papela pakwe weliwe palinji amawaliko ayakuti, WEE A MFUMU YA WAYUDA.
- 39 E cononi wumwi vino wasayisilwe, amukwelengula,
- 40 ati, Susi we Krisitu? siyitule, ututule naswe. Ukuwa umuwuye atolelela, amukalipila ati, Wuzye usinakutina nanti we Lezanye, vino uli mu kusundwa
- 41 ukulikonga? Swenji viyine nacawuzimanye; amuno twapocelela icilambu cino cazipila imilimo yitu; ukuwa umuntu wenyewee weni atawifizye cimwi.
- 42 Ngapano ati, Yesu, unjizuke pakwiza mu wufumu wako.
- 43 Nawe amunena ati, Nkukunena nawuzyenye nkuti, Ileo lyonelyoo wandi ukuwange nani mu Paradise.
- 44 Kwela pano ilanji lyalinji pa mutwe, imfinzi ikoma mu nsi yonsi, isuka ifika pano lyasenuka, umusanya
- 45 wazimile: icuwalo ca mwi tempile acilepulwa
- 46 pakasi. Yesu wapunda nkaninye, ati, Tata, nakulemeka mu makasa yako umuzimu wane: ala
- 47 wavwanga wonyewoo, aputuka. Ngapano musika wa vita umwanda, ala walola kuno cacitwa wowonye, atumvya Leza ati, Nawuzyenye umuntu wee a
- 48 mulungamane. Amawumba yonsi yano yawungine penepo mukutambwa, ayala yalola ivintu vino vyacisilwe, awawela wakuyikuṅunta pa vifuwa
- 49 vyawo. Wonsi wano wawelezinie nawe, na wanaci wano wamukonsile, wafumile mu Galileya, wimilile apatali, walolanga ivintu vyonyevyoo.
- 50 Lolani, umuntu izina lyakwe walinji we Yoscfu, vino walinji we kapanzya, umuntu muzima, umulungamane
- 51 (weni atazumilizizye ipanzyo nanta milimonye iyakwe wakapanzya), umu Arimatiya, a kaya ka Wayuda, vino
- 52 walolelanga uwufumu wakwe Leza: umuntu wenyewee a vino aya kwe Pilato, alenga icala cakwe Yesu.
- 53 Aya amusawula, amuvwimba nu mwenda mutiswe,

amulambalika mu nkungwe yino yafukuzilwe pakwe
 54 mfuzi, yino mutatela muzikwe umuntu. Uwanda
 wowonye walinji a wanda wakusengania, ni Sabata
 55 lyatezile lyapalamila. Nawo awanaci, wano wafumile
 nawe kwe Galileya, awakonka, awaya awalola inkungwe,
 56 namuno wamulalicizile. Awawela, awafika awayania
 uwusule wununcile na mafuta kumwi.

Ukuti pa Sabata awapuza ndimuno isundo lyayila.

24.

1 Ukuwa pa wanda wakutalika uwa Sabata, amacelo,
 awanaci awaya ku nkungwe, wasenzile uwusule
 2 wununcile wuno wayanizye. Awazana iwe litantazizwe
 3 lifumile pa nkungwe. Awinjila mwenemo, awazana
 4 icala ca Mfumu e Yesu nacimwi. Awala pano
 wakuluwaluwa kwe conyecoo, lolani, awantu wawili
 wimilile pakwe woliwo wazwite ivizwalo vizikimile:
 5 awala watenkuka, awakupama pansu, awawanena awati,
 Ngacani cino mukuvwamba umupuma mu wafwe!
 6 Nawumwi moo, ukuwa azyulupusile: yizukani vino
 7 wawanenile pano wacilinji ali mu Galileya, akuti u
 Mwana muntu alele ayize lemekwe ku makasa ya
 wantu wawembu, asayikwe nu kusayikwa, ukuwa
 8 uwanda wa cititatu azyulupuke. Awizuka amazwi
 9 yakwe. Awafuma ku nkungwe, awawela, awaya
 awanena awikumi na wenga ivintu vyonsi vyovyonye,
 10 na wanjinye wonsi. Wano wayile awanena awapositile
 ivintu vyonyevyoo, wutawi we Mariya uwa ku Magdala,
 nu Yohana, nu Mariya e nyina wakwe Yakobi, na
 11 wanaci wansi wano walinji nawo. Amazwi yanyeyaa
 ayawa ngati aya walangani kwakwe woliwo, nanti
 12 kuwasuwila. Ukuwa weni Petro akatuka, asalalila ku
 nkungwe; afika asungamila mwenemo, alola imyenda
 mitiswe payo; awawela ku kaya, mbali akuzunguka
 kwe coconye cino caponile.
 13 Lolani, uwanda wowonye wamwi awa pakwe woliwo
 wawili wapitanga wakuya ku kaya kano watanji
 Emarusi, kano mayilosu yalinji munenulambali ukufuma
 14 kwe Yerusalemu. Walandilananga ivintu vyonsi

- 15 vino vyaponile. Awala pano wakulandilana pano wakuwuzyania nu kuwuzyania, Yesu nalwakwe apalamila, 16 awapita nawo. Ukuwa pa minso yawo pakomile 17 akafinzi nanti kuti wamumanye. Ngawanena ati, Nga a lilandwezi lino mukulandilana, pano mukupita? 18 Awimilila, a malanda-malanda. Wumwi uwa pakwe woliwo vino watanji Kliyopa, amwankula amunena ati, Wuzye wikala wenga we mweni mu Yerusalemu, nanti kumanya vino vionile mwenemo pa manda yanyeyaa? 19 Awanena ati, Nga a vintuci? Awamunena awati, Ivyakwe Yesu wa mwe Nazareti, vino walinji a mutumwa umukankala mu milimo na mu mazwi pakwe 20 Leza na pa wantu wonsi : muno wasikapemba wakulu na wakapanzua witu wamulemesile kukusindilwa kumfwa, 21 awamusayika nu kumusayika. Ukuwa swenji twalolanga ukuti wandawe Mukomozi wa Yisraeli : naponye pano vyonyevyoo vyaponela amanda yawa yatatu. 22 Ukulusyenye awanaci wamwi awa pakwe sweswe 23 watuzunga, walawizile ku nkungwe amacelo; wala waya wazana icala nacimwi, wiza wati, walola icilolwa 24 ea wangeli, wano watili a mumi. Wamwi awa pakwe woliwo wano walinji naswe wayile ku nkungwe, wazana ndimuno awanaci watacizile : ukuwa weni watamu- 25 weni. Ngapano Yesu awanena ati, Oko mawese mwemwe, mwe wa myezo mizoke ku kusuwila vyonsi, 26 vino awatumwa wavwanzile! Wuzye citazipizile kuti Krisitu acule ku vintu vyonyevyoo, nu kwinjila 27 mu kucindama kwakwe. Atalicila kwakwe Musa na ku watumwa wonsi, awatantila ivyakwe weliwe umweneco 28 mu mawaliko yonsi. Awapalamila ku kaya kano 29 wayanga : weni akola ngati akupitilila. Awamukopelezua awati, Yikala naswe : amuno wila, ilanzi lyapita. 30 Nga ayinjila kukwikala nawo. Ala pano wikala nawo pa cakulya, atola icakulya, acipepa aputulania, 31 awapa. Apano aminso yawo ayiyuka, awamumanya; 32 asowa napano walyata. Awanenana awati, Wuzye imyezo yitu itatela ikutupya, pano watela akuvwanga naswe mu nzila, pano watela akutwilulila mu mawaliko? 33 Awakatuka pa mpindi yoyonye, awanyocela kwe Yerusalemu, awazana awikumi na wenga wawungine,

- 34 na wano walinji nawo, wakuvwanga wakuti; I
 Mfumu izyulupusile nawuzyenye, ilolesile kwakwe
 35 Simoni. Awawalandila vino viponile mu nzila, na kuno
 wamanyisilwe kwakwe waliwo pa kuputulania icakulya.
 36 Awala pano wakuvwanga ivintu vyonyevyoo,
 weliwenye nalwakwe ayimilila pakwe waliwo pakasi,
 37 awanena ati, Umutende wuwe namwe. Ukuwa
 awatenkuka, awatina, awelengania ukuti walola
 38 umuzimu. Nga awanena ati, Ngacani cino
 mukupungana? ngacani cino ukuvwilika kukukatuka
 39 mu myezo yinu? Silolani amakasa yane na matamba
 yane, kuno a nenenye nalwane: ndemani, mulole;
 amuno umuzimu wusi nu munyamfu na mafupa ndivino
 40 mukulola nene ndi navyo. (Ala wavwanga wonyewoo
 41 awalanjiza amakasa yakwe na matamba.) Awala
 pano watani wasuwile amuno a cimwemwe, wakuuku-
 42 mila, awanena ati, Muli ni cakulya cimwi paa?
 43 Nga awamupa icipilimfya ca nswi ntende. Atola,
 alya pakwe waliwo.
 44 Awanena ati, Yaa a mazwi yane yano navwanzile
 kwakwe mwemwe, pano nacilinji indi namwe, kuno
 ivintu vyonsi vyazipila ukuti vifiswe, vino vyawalikwa
 mu masundo yakwe Musa, na mu watumwa, na mu
 45 ndwimbo, ivyakwe nene. Ngapano ayiyula imyezo
 46 yawo alyakuti walowoke amawaliko; nga awanena
 ati, Cawalikwa wonyewoo, ukuti Krisitu angayimba,
 47 azyulupuke ku mfwa pa wanda wacititatu; nu kuti
 ukutontolokwa, nu kutetela amawembuko kwize
 kuwawizwa mu myiko yonsi mwi zina lyakwe,
 48 ukutalicila mwe Yerusalemu. Mwenji mwe wapime
 49 wa vintu vyonyevyoo. Lolani, nandi mbatumile
 ilayilizyo lyakwe Tata: ukuwa lindililanzi mu kaya
 kakulu, musuke mupwe amaka yafume kupela.
 50 Ngapano awakolelela awasuka awafika pa mbali nu
 51 Betaniya: atumpula amakasa yakwe, awapepa. Ala
 wawapepa, apawunkana nawo, asendwa, atwalwa mwi
 52 yulu. Ngapano awamulumbula, awanyoka kwe
 53 Yerusalemu ni cimwemwe kutaluvile: awalanga wali
 mwi tempile wakulumvya Leza.

Ivangeli Lyakwe Yohani

I.

1 **P**AKUTALIKA kwalinji eLizwi, eLizwi walinji nu
2 Leza, eLizwi walinji we Leza. Wenyewee a
3 wino walinji pakutalika nu Leza. Ivintu
vyonsi vyatumbulwa na wo; ndi akusowa weliwe
ngali pasi cimwi icatumbulwa cino catumbuzilwe.
4 Mwakwe weliwe mwalinji uwumi; uwuminye wowo
5 walinji a musanya wa wantu. Umusanyanye wowo
wukawala mu mfinzi; na yo imfinzi nanti kuwulusya.
6 Kwizile umuntu, wino watumilwe nu Leza, izina
7 lyakwe walinji wo Yohani. Awino watunjizile uwu-
kalola, alyakuti awe we kalola wa musanya, alyakuti
8 wonsi wasuwile amuno weliwe. Atalinji a musanya-
nye wowo ukuwa wizile alyakuti awe we kalola wa mu-
9 sanya. Kwalinji umusanyasanya, wino watezile akwiza
10 mu nsi, wino akaswefya wila muntu. Walinji mu nsi,
insi yatumbuzilwe na we, insinye yoyo itamumanyile.
11 Wizile ku vyakwe, na wano a wakwe nanti kumu-
12 pocalela. Ukuwa awinji wonsi wano wamupocalela,
waleka wazipila ukuwa awana wakwe Leza, wano
13 wakusuwila izina lyakwe: wano watakwatwa ku wazi
wa muwili, nanta ku kulonda kwa muntu, nkandi
14 ukwakwe Leza. E Lizwi awa mu muwili, awakwi-
kala mwakwe sweswe, atulola uwukankala wakwe ni
nkumbu mvule mu kusimicila kuvule, ngati a wu-
kankala wakwe munsyupu wa Mukwasi.
15 Yohani e kalola wakwe, wapundanga akuti, Wee
a wino natakanga nkuti, Wino akwiza pansizi pakwe
nene wawa mutanzi kwakwe nene; amuno walinji a
16 mutanzi pakwe nene. Ukuvulisya kwa nkumbu zyakwe,
17 swensi tukapocalela inkumbu mvule. Amuno amasu-

- ndo yapilwe kwakwe Musa : inkumbu nu kusimicila a vitu
 18 mwakwe Yesu Klistu. Pasi umuntu wumwi wino watela
 alola Leza nawanda; Emunsiyupu, wino ali mu cifuwa
 ca Mukwasi a wino wamuwumbula.
- 19 Woo a wukalola wakwe Yohani, walile waYuda
 watuma wasikapemba na waLevi awa kwe Yerusalemu,
 20 wati' mukamuwuzye muti, Nga weweni? Azumila,
 21 atakanile, azumila ati, Nsi ne Klisitu. Nga awamu-
 wuzya awati, Ngafwandi weweni? Wuzye we Eliya?
 ati, Awe, nsi ne weliwe. Awati, Wuzya we mutumwa
 22 weyo? Atolelela ati, Awe. Ngacino awamunena
 awati, Ngafwandi weweni? uleke tukatolelele wano
 23 watutumile. Ngafwandi wenji ukuyivwanjila uli?
 Ati, *Ne lizwi lyakwe wumwi wino akupunda mu*
mavunje, akuti, Yololani inzila ya mfumu, ndivino
 24 Yesaya watasile. Wano watumilwe wafumile ku wa-
 25 Farisi. Awamuwuzya, awamunena awati, Ngafwandi
 ukubatizizya cani, ndi usi we Klisitu, swinya usi we
 26 Eliya, swinya usi we mutumwa weyo? Yohani awato-
 lelela ati, Nkubatizya na minzi: mukasi mwakwe
 mwemwe mwimilile Wumwi wino mutamanyile.
 27 Wino akwiza pansizi pakwe nene, wino ntazipila
 28 ukusapula utumikowa twa ndyatu zyakwe. Ivintu
 vyonyevyoo vyacisilwe mu Betaniya ku mbalama
 kwe Yordani, kuno Yohani wabatizyanga.
- 29 Awuca umutondo alola Yesu akuya kuno ali,
Yohani ati, Lolani umwana wa nonzi wakwe Leza,
 30 wino akusenda ukuwifya kwa nsi! Wee a wino nata-
 kanga, natanji,—Umuntu akwiza pansizi pakwe nene,
 wino wawa mutanzi pakwe nene, amuno walinji
 31 pankolelo pakwe nene. Swinya nani ntamumanyile;
 ukuwa alyakuti alanjizwe ku waYisilayeli, muno
 32 conyecoo a cino nizile kukubatizya na minzi. Yohani
 apanicisya ati, Neweni Emuzimu akwika wafuma mwi
 33 Yulu ngata nkunda, afika yikala pakwe weliwc. Nenji
 ntamumanyile: ukuwa wino wantumile kukubatizya na
 minzi, wanenile ati, Pakwe wino wiza walola Emuzimu
 wicila, wikala pakwe weliwe, awili akabatizya nu
 34 Muzimu Mwimicile. Nga naweni swinya napanicisya
 nati, A mwana wakwe Leza.

35 Swinya awuca umuntongo, Yohani ayimilile, na
 36 wasambilizi wakwe wawili; alola Yesu akupita ati,
 37 Lolani, umwana wa nronzi wakwe Leza! Awasamba-
 lizinye wawo wawili awivwa kuno *Yohani* akuvwanga,
 38 awakonka Yesu. Yesu apiluluka, alola wakukonka,
 awanena ati, Mukuvwamba cani? Awamunena wati,
 Rabi (alili lyakuti, musambilizya) ukwikalanga kwi?
 39 Awanena ati, Zanji, mulole. Acino awaya awalola kuno
 akakwikala; awikala nawe uwandanye wowo: kwatezile
 40 kwatamba. Wumwi uwakwe wawili wino wivwile
 Yohani akuvwanga, nga wakonka Yesu, walinji we
 41 Andreyana, umunyina Simoni Petro. Awuca umutongo aya
 azana umunyina Simoni, amunena ati, Twati atuzana
 42 Mesaya, (alili lyakuti, E Klisitu). Amutwala kwakwe
 Yesu. Yesu amulolecesya ati, We Simoni umwana wakwe
 Yohani? wandi uwe we Kefasi (alili lyakuti Petro
 pamwi mfuzi).
 43 Awuca umutongo *Yesu* ati ndungame kwe Galileya.
 44 Azana Filipu. Amunena ati, Nkonka nene. Filipu
 wafumile ku Betisayida, akaya kakwe wa Andreyana
 45 nu Petro. Filipu azana E Natanayeli, amunena ati,
 Twazana wino Musa mu masundo, na watumwa,
 wawalika. E Yesu wa mwe Nazaleti, umwanakwe
 46 Yosefe. Natanayeli amunena ati, Wuzye icintu
 cizimanye cingafuma mwe Nazaleti? Filipu amunena
 47 ati, Zanga ulole. Yesu alola Natanayeli akwiza
 kwakwe weliwe, avwanga ivyakwe weliwe ati, Lola
 48 umu Yisilayeke wa kusimicila. Natanayeli amunena
 ati, Nga wamanya wuli? Yesu atolelela amunena ati,
 Ye Filipu atani akwite, pano walinji mu mukunyu
 49 mwisika, nakuweni. Natanayeli amutolelela ati,
 Rabi, we Mwanakwe Leza, we Mfumu ya waYisi-
 50 layeli. Yesu atolelela amunena ati, Amuno nakunena
 nati, Nakuweni mu mukunyu mwisika, wuzye ukusu-
 51 wila? Ulilola ivintu vikulu ivilusye na coo. Amu-
 nena ati, Awence nacawuzimanye nkukunena
 nkuti, Mulilola iyulu liyulwa, ni *ntumi* (*awangeli*)
zyakwe Leza, zikukwela mbali zikwika pa Mwana—
 muntu.

2.

- 1 Uwanda wacititatu mwe Kana wa mu Galileya mwalinji uwinga; nu nyina wakwe Yesu walinji
 2 mwenemo: awita nu Yesu, na wasambilizi wakwe,
 3 ku winga. Avila ivimpensya vyasila, e nyina wakwe
 4 Yesu amunena ati, Wasi ni vimpensya. Yesu amunena
 5 ati, Mwanaci, nga wacita cani nani?
 6 impindi yane icili ukwiza. E nyina anena wakayamwite
 7 ati, Consi cino wawanena mucite.
 8 Insembo zya mawe mutanda zyatesilwe pansi, wasambilanga,
 9 walinji a mwata wa waYuda. Insembo yonga yayananga
 10 ni nkalanjilo ziwili, pamwi zitatu.
 11 Yesu awanena ati, Yizuzyani insembo na minzi.
 12 Awizuzya pwi. Awanena ati, Yitululani; kanonzi
 13 twalani ku mwenicakulya ca pa winga. Ala umwenicakulya
 14 welezya aminzi yanò yapiluzilwe ivimpensya, nanti
 15 kumanya kuno vyafuma, (ukuwa wakayamwite wano
 16 witululanga aminzi wamanyile.)
 17 umwenicakulya ayita siwinda. Amunena ati, Umuntu
 18 wensi akutelanga aleta ivimpensya yizima; wale wantu
 19 waqwesya aleta vino vitazifile: ukuwa wenji uwisile
 20 ivimpensya vizima, wasuka waleta kanonzi. Coo a
 21 cimanyilo cakatalika ku vima nyilo vyakwe, cino
 22 Yesu wacisile mwe Kana wa mu Galileya, alanjizya
 23 ukucindama kwakwe; awasambilizi wakwe awamusuwila.
 24 Pansizi pakwe conyecoo atantamucila ku Kapernaumi,
 25 weliwe nu nyina, na wanyina, na wasambilizi wakwe:
 26 nanti apakuti wakikale amanda mavule kweneko.
 27 Ipasika Iya wa Yuda alipalamila. Nga Yesu akwela
 28 aya kwe Yerusalemu. Aya azana wano walonzyanga
 29 injombe ni njonzi ni nkunda, na wano wakawunkanianga
 30 indalama mwi Tempile wisile: anyepa utukusa ngata
 31 musanzu, awawinga wonsi mwi Tempile, ni zyanonzinye
 32 ni zyanombenye; ayita ni zyandalama zyakwe wakakawunkania,
 33 apenula na matebulo yawo. Na wo wano walonzyanga
 34 inkunda awanena ati, Fumyani ivintunye vyo,
 35 mutacita injanda yakwe Tata ngati a njanda

- 17 ya kuloncela. Awasambilizi wakwe awizuka kuno wawalikwa wati, Ukulondesya kwa ganda yako
- 18 kwawandya. Acaleka waYuda watolelela awamunena wati, Nga cimanyiloci cino ukutulanjizya, cino
- 19 ukucitila ivintu vyonyevyoo? Yesu atolelela awanena ati, Mongolani itempile lyoo, amanda apakuti yawe
- 20 yatatu natela nalikatusya. Acino waYuda awati, Itempile lyoo lino lyazenzilwe imyaka makumi yani ni myaka mutanda, nga wenji ulikatusye mu manda
- 21 yatatu? Ukuwa weni watakanga itempile lya muwili
- 22 wakwe. Acino walile wazyulupuka, awasambilizi wakwe awizuka wati, watasile; awasuwila amawaliko, na mazwi yano Yesu wavwanzile.
- 23 Ala pano ali mwe Yerusalemu pa cakulya ci Pasika, paponye awavule awasuwila mwi zina lyakwe,
- 24 amuno walolanga ivimanyilo vino wacitanga. Ukuwa
- 25 Yesu atawasuwilanga, amuno wamanyile awantu wonsi, swinya amuno wumwi atangawafwa nu kupanicisya pa wuntu; amuno weni wamanyile vino vikuwanga mu muntu.

3.

- 1 Kwalinji umuntu uwa waFalisi, izina lyakwe
- 2 walinji we Nikodemo, ekapanzya wa waYuda. Weyonye awino wayile kwakwe Yesu uwusiku, afika amunona ati, Rabi, tumanyile kuno we musambilizya wafuma kwakwe Leza: amuno pasi wumwi vino angacita ivimanyilo vino ukucita, suka ndi Leza ali nawe.
- 3 Yesu atolelela amunena ati, Awence nacawuzimanye, nkukunena nkuti, Ndi umuntu atakwasilwe ku wupya, atanga alole uwufumu wakwe Leza.
- 4 Nikodemo amunena ati, Nga umuntu angakwatwa wuli ndi we songo? Wuzye anganyocela kwakwe
- 5 nyina mpindi yacitiwili ngakwatwa? Yesu atolelela ati, Awence, nacawuzimanye, nkukunena nkuti, Ndi umuntu atakwasilwe na minzi mbali nu Muzimu,
- 6 atangakinjile mu wufumu wakwe Leza. Cino cakwatwa mu muwili a muwili; na cino cakwatwa
- 7 nu Muzimu a Muzimu. Utazunguka cino nakunena,
- 8 Mulemukwatwe awapya. Umuza wukupupa pano

- wukulondela ulanga ukwivwa ukupupa kutupu, ukuwa nanti kumanya kuno wukufuma, na kuno wukuya: a vino na kwakwe wensi wino akukwatwa nu Muzimu.
- 9 Nikodemo atolelela amunena ati, Nga vyonyevyoo
 10 vingawa wuli? Yesu atolelela amunena ati, Wuzye we musambilizya wa waYisilayele nanti kumanya
 11 ivintu vyonyevyoo? Awence, nacawuzimanye nkukunena nkuti, Tukavwanga cino tumanyile, swinya tukapanicisya cino twalola; ukuwa nanti
 12 a pakuti mupoccelele uwukalola witu. Ndi nawanena ivintu vya mu nsi nanti apakuti musuwile, ngafwandi mungasuwila wuli, ndi nawanena ivya mwi yulu?
 13 Pasi umuntu wino watela akwela mwi yulu, nkandi wino wafumile mwi yulu, a Mwana-muntunye, wino
 14 ali mwi yulu. Ndivino Musa watumpuzile inzoka mu mayonde, avino nu Mwana-muntunye ale ayize
 15 atumpulwe. Alyakuti wensi wino akuwika insingo mwakwe weliwe awe nu wumi wa muyayaya.
- 16 Amuno E Leza wakunzile insi, acaleka atuma umwanakwe e munsyupu alyakuti wensi wino akuwika insingo mwakwe weliwe atize ayize alowe, ukuwa awe nu
 17 wumi wa muyayaya. E Leza atatumile Umwanakwe mu nsi kukusunda insi, ukuwa alyakuti insi itulwe
 18 amuno weliwe. Wino akumusuwila atasundwa: wino asinakumusuwila wasundwa kali, amuno atasuwila
 19 mwi zina Iya Mwanakwe Leza e munsyupu. Lyoo a lisundo, kuno umusanya wiza mu nsi, awantu wakunzile imfinzi ukulusye umusanya, muno imilimo
 20 yawo yalinji a miwipe. Wensi wino waweleyania nu wuwi, akavitiwá umusanya, asikwiza ku mu-
 21 sanya, alyakuti itize imilimo yakwe isekwe. Ukuwa wino akacita ivya kusimicila akakwiza ku musanya, alyakuti imilimo yakwe ilanjizwe, kuno yawombwa mwakwe Leza.
- 22 (Pansizi pa vintu vyonyevyoo Yesu na wasambilizi wakwe awaya mu nsi ya Yudaya; akuno aya
 23 ayikala katici na wo, awabatizya. Na we Yohani wabatizyanga mwe Enoni kupipi na kwe Salimu,
 24 amuno kwatesile minzi kweneko. Awantu wayanga wakubatizwa. Amuno Yohani wacilinji ukwiyalilwa

- 25 mu njanda ya vingololo. Awasambilizi wakwe Yohani wamwi nu muYuda awakatusya imipanzi ya kutelelwa.
- 26 Awaya kwakwe Yohani, awamunena wati, Rabi, wino walinji na we ku mbalama kwe Yordani, wino wamupanicisizyanga, lola na we akubatizya, na wantu
- 27 wonsi wakuya kwakwe weliwe. Yohani atolelela ati, Umuntu atangapoccelele cimwi, suka ndi capwa kwe
- 28 weliwe cafuma mwi yulu. Mwenji mukumpanicisizya, mukuti natili, Nsi ne Klisitu, ukuwa natumwa pankolelo
- 29 pakwe weliwe. Wino akula ali nu nawinga ye we siwanga : ukuwa iciwuza cakwe siwanga, wino ayimilile akumwivwa, akasecela nkaninye, amuno izwi lyakwe siwanga. Ndivino icimwemwe cane coo cakuzwa.
- 30 Kalele wakula na ni kindende ndacepa.)
- 31 Wino wafuma kupela walusya wonsi : wino a wa mu nsi awa mu nsi awowonyo, nu kuvwanganye alanga akuvwanga vya mu nsi : wino wafuma mwi
- 32 yulu walusya wonsi. Akupanicisya vino walola wivwa nu kwivwa, ukuwa umuntu asowa uwakuti apo-
- 33 celele uwukalola wakwe. Wino wapoccelela uwukalola wakwe wawika icimanyilo kwe conyeco, wati,
- 34 Leza a wa kusimicile. Amuno wino Leza watuma akavwanga mazwi yakwe Leza : amuno asipa Umuzimu
- 35 akwelelezya. E Tata wakunda Umwana, wamulemeka
- 36 ni vintu vyonsi mwi kasa lyakwe. Wino akuwika insingo mu Mwana ali mu wumi wa muyayaya, ukuwa wino atatontela Umwana atalilola uwumi, ukuwa ukuvitwa kwakwe Leza akuno kulanga kuli pakwe weliwe.

4.

- 1 Ila Imfumu yivwa kuno awaFalisi wivwa ukuti Yesu akuvuzya awasambilizi, akubatizya akulusya
- 2 Yohani, (ukuwa Yesu weni atabatizyanga, nkandi
- 3 awasambilizi wakwe), asya Yudaya, anyoccelela ku
- 4 Galileya. Wakasi ale alepula mwe Samaliya.
- 5 Afika ku kaya ka mwe Samaliya, izina lya kaya kakonye we Sikali, pa mbali ni nsi yakwe Yakobi, yino
- 6 wapile umwanakwe c Yosefu : icifula cakwe

Yakobi calinji paponye. Yesu watezile watonta
 nu kupita kwakwe, nga ayikala pa cifula.
 7 Ilanzi lyalinji pa mutwe. Umwanaci wa mu Sama-
 liya aya kukusemba minzi: Yesu amunena ati, Mpa
 8 tumwi iqwe. Amuno awasambilizi wakwe wayile
 9 mu kaya kukukala icakulya. Umwanaci wa mu
 Samaliya amunena ati, Ngacani cino wewe, we muYuda
 ukundenga nene minzi, ngavino ne mwanaci wa mu
 Samaliya? (Amuno waYuda wasisecelana na wa
 10 Samaliya.) Yesu atolelela amunena ati, Ungala
 umanyile icawila cakwe Leza, na wino akukulenga
 minzi, wanga wewe unulenge, wangakupe aminzi ya
 11 wumi. Umwanaci amunena ati, Tatakulu, usi ni ca
 kusembela, icifula cazika: ngafwandi ungayafumya kwi
 12 aminzi ya wumi? Si fwandi we songo ulusizye
 nutatanye e Yakobi, wino watupile icifula, na wenye
 13 wanwanga, na wanakwe, ni vikwato vyakwe? Yesu
 atolelela amunena ati, Wensi wino akuqwa aminzi yaa,
 14 alikalilwa swinya: ukuwa wino wiza wanwa minzi
 yano niza namupa, atalitola alumwe nu lusala; ukuwa
 aminzi yano niza namupa yaliwa a cifula ca minzi
 mwakwe weliwe, yawamimituka ku wumi wa muyayaya.
 15 Umwanaci amunona ati, Tatakulu, mpa minzi yayonye,
 alyakuti ntakalilwa nu lusala, nanta kwiza ukutalinye
 16 koo kukusemba. Yesu amunona ati, Kite wakwako,
 17 uyize koo. Umwanaci amwankula ati, Nsi nu monsi.
 Yesu amunena ati, I, wawwanga icete, kuno wati, Nsi
 18 nu monsi: amuno walinji na wonsi wasano; na wino
 uli na wenye kanonzi asi we wakwako: ukusimicila.
 19 Umwanaci amunena ati, Tatakulu, nalola kuno we
 mutumwa. Watata wapepanga mu mwamba wonyewoo;
 20 mwenji mukuti,—Awantu wakana wapepa mwe
 21 Yerusalemu. Yesu amunena ati, Umwanaci, nsuwila,
 impindi yakwiza yino nanta mu mwamba woo, nanta
 22 mwe Yerusalemu, muliwalumbula e Tata. Mwenji
 mukapepa cino mutamanyile: swenji tuwapepa
 cino tumanyile, amuno ikomolwa lyafumilila ku
 23 waYuda. Ukuwa impindi yakwiza, na kanonzinye
 iyizile nu kwiza, yino wakalumbula wazima waliwalu-
 mbula Tata mu Muzimu na mu kusimicila:

amuno a wa mwata wonyewoo a wano Tata akuvwamba
 24 wawe wakalumbula wakwe. E Leza we Muzimu : wano
 wakumulumbula, walewamulumbula mu Muzimu nu
 25 kusimicila. Umwanaci amunena ati, Namanya nkuti
 Mesaya akwiza, (wino wakutanji e Klisitu) alila wiza,
 26 alituwumbulila vyonsi. Yesu amunena ati, Ne muntu
 nkuvwanga na we, ne weliwe.

27 Ngapano awasambilizi wakwe awaya, awazunguka
 kuno wavwanganga na wino a mwanaci, ukuwa wumwi
 nanti kuwuzya Yesu ati, Ukulonda cani? nanta
 28 kuti, Ngacani cino ukuvwanga na we? Umwanaci asya
 29 insembo yakwe, aya ku kaya, anena awonsi ati, Tuyani,
 mukalole umuntu wino wanena vyonsi, vino nacita;
 30 wuzye asi we Klisitu? Awafuma mu kaya, awaya
 kwakwe weliwe.

31 Pa mpindi yoyonye awasambilizi awamulambilizya,
 32 wakuti, Rabi, silyanga? Ukuwa awanena ati, Ndi ni
 33 cakulya cino mutacimanyile. Acaleka awasambilizi.
 awawuzyania wakuti, Wuzye wumwi amuletezile kamwi
 34 walya? Yesu awanena ati, Icakulya cane a kucita
 ukulonda kwakwe wino wantuma, nu kumalizya
 35 umulimo wakwe. Wuzye musiti, Imyezi yasyala yini
 amasika yatela yiza. Lolani! nkuwanena nkuti,
 36 Yinukani, lolani ivyalo vyaswepa, yawa a masika. Wino
 akusinza akupocelelanga icilambu, awasezya ivizawalo,
 asuka afika ku wumi wa muyayaya; alyakuti wino
 akatanda na wino akasinza wasecele wonsi apaliponga.
 37 Amuno a kwe conyecoo amazwi a ya kusimicila, yano
 yati, Wumwi akatanda nawe umuwuye asinza.
 38 Nawatumile kukusinza kuno mutawomba: kuno wanji
 wawomba mwenji mwinjila mu mulimo wawo.

39 Awavule awa wa Samaliya awa mu kaya kakonye
 awawika insingo mwakwe weliwe, amuno mazwi ya
 mwanaci wino wawapanicisizye ati, Wanena vyonsi vino
 40 nacita. Awala awa Samaliya waya kwakwe weliwe,
 awamulambilizya kuti awakwikala na wo : alinda manda
 41 yawili. Na wanjinye awavule awasuwila amuno
 42 amazwi yakwe. Awanena umwanaci awati, Kanonzi
 twasuwila, musa muno amazwi yako; ukuwa twayivwila
 nalwitu, twamanya twati we Katula wa nsi

- 43 nacawuzimanye. Ayala manda yasila yatatu, afuma
 44 kweneko, aya mwe Galileya. Amuno Yesu nalwakwe
 wapanicisizye ati, Umutumwa asicindikwa mu nsi
 45 yakwe. Acaleka ala waya mwe Galileya, awa Galileya
 awamupoccelela, amuno waweni vintu vyonsi vino
 wacisile mwe Yerusalemu pa cakulya cikulu: amuno
 nawonye wayile ku cakulya cikulu.
- 46 Swinya Yesu aya kwe Kana wa mu Galileya, kuno
 wapiluzile minzi ivimpensya. Kwalinji inkombe yimwi,
 47 yino umwanakwe walwile, mwe Kapernaumi. Ala wivwa
 wakuti, Yesu wafuma mu Yudaya, wafika mu Galileya,
 aya kwakwe weliwe, afika amulambilizya ati, Kaye
 akapozye umwanakwe; amuno walondanga ukufwa.
- 48 Acaleka Yesu amunena ati, Musinaktusuwila nanti
 katici, suka ndi mulole ivimanyilo ni vyakusukumila.
 49 Inkombe imunena iti, Tatakulu, tuye, tutize tuzane
 50 umwanano wafwa. Yesu amunena ati, Pitanga,
 umwanako a mupuma. Umuntu asuwila mazwi yano
 51 Yesu wamunena, awapita. Ala pano akupita, awazya
 wakwe awasunkana nawé, awamunena awati, Umwanako
 52 a mupuma. Nga awawuzya impindi yino umwanakwe
 watalisile ukupola. Awamunena awati, Iyolo, pano
 ilanzi lyawa pa mutwe, apano indwala yamutayile.
- 53 Acaleka yisi amanya ati, A mpindi yiliyonga yino Yesu
 wamunenile ati, Umwanako a mupuma: nga awa a
 54 musuwizi na wonsi awa mu ndanda yakwe. Conyecoo a
 cimanyilo cacitiwili cino Yesu wacisile, pano wafuma
 mu Yudeya, wiza mu Galileya.

5.

- 1 Avila ivintu vyonyevyoo vyasila, akuwa icakulya
 cikulu ica waYuda; na Yesu aya kwo Yerusalemu.
- 2 Mwe Yerusalemu muli ciziwa papipi ni mpongolo ya
 ntonzi, cino mu ciHebele watanji Betezafa, cili na
 3 mapembo yasano. Mwalalanga iwumba lya walwale,
 ni lya ntonko, ni lyakwe wacikonta, na wakwinyanc.
- 5 Nu muntu wumwi walinji mwenemo, wino walwile
 6 imyaka makumi yatatu na kananimonsi. Ala Yesu
 wamulola alazile, amanya kuno walwala impindi yakula,

- 7 amunena ati, Wuzye ukulonda ukupozwa? Umulwale amunena ati, Tatakulu, nsi nu muntu, uwakuti nda minzi yavundulwa, ambika mwi ziwa: ukuwa nkula
- 8 nati, Kinje, nzana winji ayinjizile kali. Yesu amunena
- 9 ati, Katuka, utole icitala cako, uwapita. Umuntu ati nu kupola, atola icitala cakwe awapita.
- 10 Uwanda wowonye walinji a wanda wa Sabata. Acaleka awaYuda awanena wino wapozizwe awati, *Ilelo* a wanda wa Sabata, citayana ni sundo ukusenda
- 11 icitala cako ilelo. Nawe awatolelela ati, Wino ampozizye a wino anenile wati, Tola icitala cako, pitanga.
- 12 Awamuwuzya awati, Weweni akunenile wati, Tola
- 13 icitala cako, uwapita? Ukuwa wino wapozizwe atamumanyile: amuno Yesu wapisile mwi wumba, lino
- 14 lyalinji penepo. Apala pazimba Yesu amuzana mwi Tempile, amunena ati, Lola! wapozwa, utize uyize uwifye swinya, citize icintu ciwipe cimwi icilusye coo cize
- 15 cikuponele. Umuntu awapita, aya anena waYuda ati,
- 16 We Yesu wino ampozizye. Amuno conyecoo awaYuda awayimvya Yesu, amuno wacisile ivintu vyonyevyoo
- 17 pa wanda wa Sabata. Ukuwa Yesu awatolelela ati, Vino Tata akulanga akuwomba a vino naninye
- 18 nkuwomba. Acaleka waYuda awalonda ukumukoma, amuno Yesu wasuzile uwanda wa Sabata, swinya nakuno wayilinginie nu Leza, ati, a monsi wakwe.
- 19 Acaleka Yesu atolelela awanena ati, Awence nacawuzimanye nkuwanena nkuti, Umwana atanga acite cimwi wenga, nkandi cino akulola Tata akucita: amuno vyonsi vino akucita a vino U
- 20 Mwana akucita nawenye. Amuno E Tata wakunda Umwana, akumulanzizya vyonsi vino weliwe akucita: ni milimo mikulu milusye na yonyeyoo, alimulanjizya
- 21 alyakuti muzunguke. Amuno ndivino E Tata akakatusya awafwe, awapa uwumi, avino nu Mwana
- 22 akawapa uwumi wano kulonda. Nanti we Tatanye asipanzya umuntu wumwi, ukuwa walemeka Umwana
- 23 ukupanzya konsi; alyakuti wonsi wacindike Umwana ndivino wakucindika E Tata. Wino asinakucindika Umwana atela asinakucindika E Tata wino wamutuma.
- 24 Awence nacawuzimanye nkuwanena nkuti, Wino

- akwivwa mazwi yane, wasuwila na wino wantuma, ali nu wumi wa mnyayaya, asinakuponela mwi panzyo, 25 ukuwa walufuma ku mfwa waya mu wumi. Awence nacawuzimanye nkuwanena nkuti, Impindi ikwiza, iyizile nu kwiza, pano awafwe waliyivwa izwi lya Mwana wakwe Leza; wano wivwa waliwa nu wumi. 26 Ndivino Tata ali nu wumi umweneco, acino wapa nu 27 Mwana ukuti nawe awe nu wumi umweneco: wamupa na maka ya kupanzizya amapanzyo, amuno a Mwana 28 wa muntu. Mutacizunguke kwakwe coo, amuno impindi ikwiza yino wonsi wano wali mu nkungwe 29 waliyivwa izwi lyakwe, wafume; wano wakacita icete walizyulupucila ku wumi, nawo wano wakacita uwuwi, walizyulupucila kwi panzyo.
- 30 Nenji ntanga neite cimwi nenga: nkula nivwa kwakwe Leza ndapanzye, ipanzyo lyane a lilungamane: amuno nsilonda ukulonda kwane, nkandi ukulonda kwakwe 31 wino wantuma. Ndi nene nkuyipanicisizya ne 32 mweneco, uwukalola wane wusa wa kusimicila. Awinji wino akumpanicisizya: namanya nkuti uwukalola, wuno 33 akumpanicisizya a wa kusimicila. Mwatumile kwakwe 34 Yohani, wapanicisizye ivya kusimicila. (Ukuwa uwukalola, wuno napocelela, wutafuma ku muntu: ukuwa navwanga ivintu vyonyevyoo alyakuti mutulwe.) 35 Walinji a lukozyo luno lukupya mbali lukwaka: mwalondanga ukuzevya mu kuwala kwakwe mpindi 36 ntici. Ukuwa uwukalola wuno ndi nawo wakula walusya uwakwe Yohani: amuno imilimo yino Tata wampa kuti malizye, yoyonye a yino nkuwomba, a yino 37 ikumpanicisizya, kuno Tata wantuma. E Tata wino wantuma, wampanicisizya. Musitela mwivwe izwi lyakwe nawanda, nanta kulola ikolano 38 lyakwe musitela mulole. Amazwi yakwe yasinakwikala mwakwe mwemwe: amuno wino watuma, a wino 39 mutamusuwila. Mukuvwamba amawaliko, amuno mukuti, Twawa nu wumi wa mnyayaya mwakwe yoliyo 40 (yayonye a yano yakupanicisya kwakwe nene:) ukuwa mukukana ukwiza kwakwe nene kuti muwe nu wumi. 41 Nsinakupocelela ukucindikwa ku wantu, ukuwa mbama- 42 nyile kuno musi nu lukundo lwakwe Leza mukasi mwa-

- 43 kwe mwemwe. Nizila mwi zina lyakwe Tata, mwakana ukumpoccelela : angala ndi winji wizila mwi zina lyakwe,
 44 mungamupoccelela. Nga mungasuwila wuli, mwe wantu mukucindikana, ukuwa ukucindikwa kuno kukufuma
 45 kwakwe Leza-Leza musinakukuvwamba? Mutakwelengania mukuti nene ndiwamba kwakwe Tata. Kuli wumwi wino akuwamba, we Musa, vino mwawika
 46 insingo mwakwe weliwe. Amuno ndi mwatela mwasuwila Musa, naninye ngali mwansuwila; amuno
 47 wawalisile ivyane. Ukuwa ndi mutakusuwila mawaliko yakwe, ngafwandi mungasuwila mazwi yane wuli?

6.

- 1 Pansizi pakwe vyoo Yesu aya ku mbalama zinji
 2 izyakwe sumbi wa Galileya, e Tiberiya. Iwumba likulu ilya wantu alimukonka, amuno waweni ivimanyilo
 3 vino wacitizile walwale. Yesu akwela umwamba aya
 4 ayikala na wasambilizi wakwe penepo. Ipasika, cino
 5 a cakulya cikulu ca waYuda, acipalamila. Ala Yesu winuka, alola iwumba likulu ilya wantu likwiza kwakwe weliwe, anena Filipu ati, Ngatwaya tukakale icakulya
 6 kwi, nga waa wize walye? Cino wawwanganga wowonye wamwelezyanga wowo: amuno umweneco
 7 wamanyile cino angacita. Filipu amutolelela ati, Icakulya cakukalwa na makopala imyanda yiwili citanga cikwile, ndi wonsi watola katicikatici.
 8 Wenga uwa wasambilizi wakwe e Andreyu, umunyina
 9 Simoni Petro, amunena ati, Pali umulumendo panyepaa, wino ali ni mbulungwa zisano izyakwe barle, ni nswi ziwili; navyonye nga vyacani ku wantu awavula waa?
 10 Yesu ati, Lekani awantu wikale pansu. Palinji isote ivule paponye. Nga wantu awikalala pansu, mu kuvula
 11 walinji imyanda makumi yasano. Ngapano Yesu atola imbulungwa zyozyonye; ala wasalifya, ayankania wano wisile pansu; ni nswinye acita awuliwonga, ndi-
 12 pano walondelanga. Awala wikuta, anena awasambilizi wakwe ati, Konganikani vika vino vyasyala, katize
 13 kamwi kononeke. Nga wakonganika, awizuzya ivise ikumi na viwili ivya vika vya mbulungwa zisano

- 14 izyakwe barle, zino walile awavisya. Acaleka awala wantu walola icimanyilo cino wacita, awati, Nacawuzimanye wee a mutumwa weyo akwiza mu nsi.
- 15 Acaleka Yesu anyocela ku mwamba wenga, muno wamanya wati wakulonda wamusende wamupaticizye, wakamuteke uwufumu.
- 16 Akula kwila, awasambilizi wakwe awaya kwe sumbi;
- 17 awinjila mu wato, walambanga sumbi, wayanga ku Kapernaumi, akufita. Yesu wacilinji ukuya kwakwe
- 18 woliwo. Esumbi wasambukanga, amuno umuza wapupanga mulaka. Awala vino wasika mayilusi yatatu
- 19 pamwi yani, awalola Yesu akupita pakwe sumbi papela,
- 20 akuya akupalamila ku wato; awatina. Ukuwa awanena
- 21 ati, A nene, mutatina. Ngapano wazumila awamupocelala mu wato wawo; uwato awufika wuti nu kufika ku nsi yino wayanga.
- 22 Awuca umutondo amawumba yano yimilile ku mbalama zinji zyakwe sumbi, awalola kuno patalinji uwato wunji, suka wonganye, nakuno Yesu atinjizile na wasambilizi wakwe mu wato, ukuwa wasambilizi wakwe
- 23 wapisile wonga. (Ukuwa akwiza mawato ayafuma kwe Tiberiya kupipi na kuno walyanga ivyakulya, pano
- 24 Imfumu yasalifya). Ayala mawumba yalola kuno Yesu asi kweneko, nanta wasambilizi wakwe, awinjila mu mawato nalwawo, awaya ku Kapernaumi kuku-
- 25 vwamba Yesu. Awala wamuzana ku mbalama zinji izya kwe sumbi, awamunena wati, Rabi, nga wizile wandaci
- 26 koo? Yesu awatolelela ati, Awence nacawuzimanye nkuwanena nkuti, Musinakumvwambila kuno mwaweni ivimanyilo, ukuwa muno mwalile ivya mbulungwa,
- 27 amwikuta nu kwikuta. Mutaciwombe icakulya cino cikononeka, ukuwa wombelanji icakulya cino cikalimuka aciza cifika ku wumi wa muyayaya, cino Umwana muntu aliwapa, wino E Tata E Lezanye wamupa
- 28 icimanyilo. Nga acaleka awamunena awati, Nga tucite
- 29 cani, nga tuwombe imilimo yakwe Leza? Yesu awankula awanena ati, Yoo a milimo yakwe Leza, ukuti musuwile
- 30 wino watuma. Ngacino awamunena awati, Ngafwandi ukucita cani icimanyilo, alyakuti tulole, nga
- 31 tukusuwile? Nga ukuwomba cani? Watata wa kali

- walyanga *manna* mu mayonde, ndivino yawalikwa yati, Wawapile icakulya cafumile mwi yulu, awawalya.
- 32 Ngacaleka Yesu awanena ati, Awence, nacawuzimanye nkuwanena nkuti, Cino Musa wawapile citalinji a cakulya cino cafumile mwi pulu; ukuwa we Tata wino akawapa icakulya cizima cino cafuma mwi yulu, amuno
- 33 icakulya cakwe Leza a cino cikufuma mwi yulu, cikupa
- 34 uwumi ku nsi. Ngacaleka awamunena awati, Mfumu,
- 35 tupange icakulya conyecoo pe. Yesu awanena ati, Ne cakulya ca wumi; wino akwiza kwakwe nene inzala italitela imulume; na wino akuwika insingo mwakwe
- 36 nene atalitela akalilwe. Ukuwa nawanenile inti,
- 37 Mwandola nanti kusuwila. Wensi wino Tata wampa akakwiza kwakwe nene: nawino akwiza kwakwe nene
- 38 ntalitela muwinge na wanda. Amuno nafuma mwi yulu, ntatunjila ukucita ukulonda kwane, nkandi
- 39 ukulonda kwakwe wino wantuma. Konyekoo a kulonda kwakwe wino wantuma, kuti ntasovya kantu kamwi akakwe vyonsi vino wampa, ukuwa njize
- 40 nkazyulupule pa wanda wa kupelelecezya. Ukulonda kwakwe Tata a konyekoo, kuti wensi wino akulola Umwana, akuwika insingo mwakwe weliwe, awe nu wumi wa muyayaya: swinya njize muzyulupule pa wanda wa kupelelecezya.
- 41 Ngacaleka awaYuda awamukwina muno watili, Ne
- 42 cakulya cino cafuma, mwi yulu. Ngawati, Wuzye wenyewee asi we Yesu, umwanakwe Yosefu, wino twamanya yisi nu nyina? Ngafwandi akuvwanjila
- 43 cani cino akuti, Nafuma mwi yulu? Yesu atolelela
- 44 awanena ati, Mutacikwinuluke. Pasi umuntu wino angiza kwakwe nene, suka ndi we Tata wino wantuma, wamupalamizya: ndimuzyupula pa wanda wa kupelece-
- 45 zya. Amazwi yawalikwa mwakwe wakalata wa watumwa, yati, Wonsi walisambilizwa nu Leza. Wensi wino wivwa kwakwe Tata, wasambilila nu kusambilila,
- 46 akakwiza kwakwe nene. Cisi acakuti umuntu wumwi watela alola Tata, suka wino wafuma kwakwe Leza, a
- 47 wino walola Tata. Awence nacawuzimanye nkuwanena
- 48 nkuti, Umusuwizi ali nu wumi wa muyayaya. Ne
- 49 cakulya ca wumi. Waso walile *manna* mu mayonde,

- 50 ukuwa wafwa. Icakulya cino cafuma mwi yulu
 51 acakuti umuntu alye, nanti kwizafwa. Ne cakulya ca
 wumi, cino cafuma mwi yulu: ndi umuntu walya
 icakulya conyecoo akawawa nu wumi: swinya icakulya
 cino ndipela insi uwumi a muwili wane.
- 52 Acaleka awaYuda awakatusya imipanzi awati, Nga-
 fwandi umuntu wenyewee angatupa umuwili wakwe,
 53 tulye wuli? Acaleka Yesu awanena ati, Awence
 nacawuzimanye, nkuwanena nkuti, Ndi mutalile umuwili
 wa Mwana wa muntu, mujwe nu wazi wakwe, ye musi
 54 nu wumi mukasi mwakwe mwemwe. Wino akulya
 umuwili wane akujwa nu wazi wane ali nu wumi wa
 muyayaya, ndimuzyulupula pa wanda wa kupelelecezya.
- 55 Amuno umuwili wane a cakulya ca kusimicila, na wo
 56 uwazi wane a ca kujwa ca kusimicila. Wino akulya
 umuwili wane, akujwa uwazi wane, akwikala mwakwe
 57 nene, nani mwakwe weliwe. Ndivino Tata wa wumi
 wantuma, ndi nu wumi amuno we Tata; a vino nawino
 58 akundya, akawa nu wumi amuno nene. Coo a cakulya
 cino cafuma mwi yulu; cisi ndi cino, waso walile, lelo
 wafwa: wino akulya icakulya conyecoo akawawa nu
 59 wumi amanda nu winji. Ivintu vyonyevyoo wawwa-
 nzile mwi sinagogi, pano wasambilizyanga mu Kape-
 rnaumi.
- 60 Acaleka awasambilizi wakwe awavule, awala wivwa
 wonyewoo, awati, Amazwi yanyeyaa a matale; nga
 61 uwakuti ayiluke weweni? Ukuwa Yesu amanya kuno
 awasambilizi wakukwiyinuluka kwakwe conyecoo, awanena
 62 ati, Wuzye conyecoo a cino cawapungania? Nga ndi
 mwiza mwalola Umwana muntu akukwela akuya kuno
 63 walinji kali? We muzimu wino akupanga uwumi:
 umuwili wusifungula kamwi: amazwi yano nawanena
 64 a ya muzimu, swinya a wumi. Ukuwa pali wamwi
 wakwe mwemwe wano wasinakusuwila. (Yesu
 wamanyile kali wano watasuwilanga na wino wanga-
 65 mukutillile. Acino wawanenile ati, Pasi umuntu wumwi
 wino angiza kwakwe nene, suka ndi capwa kwakwe
 weliwe nu Tata.)
- 66 Amuno conyecoo awasambilizi wakwe awavule
 awanyocelela kunsizi, watatela wapite na we swinya.

67 Acino Yesu anena awikumi na wawili ati, Wuzye na-
 68 mwenye mukasi mupite? Simoni Petro amutolelela ati,
 Mfumu, nga naswe tuye kwakwe weni? vino wewe a we
 muntu uli na mazwi ya wumi wa muyayaya. Twasu-
 69 wila swinya twamanyicisya tukuti, We Mwimicile
 70 wakwe Leza. Yesu awatolelela ati, Wusye ntawasozile
 ikumi na wawile, wenga uwakwe mwemwe a ciwa?
 71 (Watakanga Yuda umwanakwe Simoni Sikarioti, amuno
 a wino wangamukutilile, wino walinji awa wikumi na
 wawili).

7.

- 1 Pansizi pa vintu vyonyevyoo Yesu wapitanga mwe
 Galileya: amuno atangapita mwe Yudaya, muno awa-
- 2 Yuda walondanga ukumukoma. Icakulya cikulu ca
 waYuda, icakulya ca mitanda, catezile capalamila.
- 3 Acaleka awanyina awamunena wati, Fuma koo, uye mwe
 Yudaya, alyakuti na wasambilizi wako walole imilimo
- 4 yako yino ukacita. Amuno pasi umuntu wumwi wino
 akacita icintu cimwi ukuvwame, wino akalonda
 amanyikwe ku wantu. Vino ukucita ivintu vyonyev-
- 5 yoo, yilanjizye ku nsi. (Amuno na wanyinanye
 6 watamusuwizile.) Acaleka Yesu awanena ati, Impindi
 yane icili ukwiza: ukuwa impindi yinu mwenji
- 7 ikayanwa pe. Insi itanga iwavitilwe, ukuwa nenji
 ikumvivilwa, amuno nkuyisinila nkuti, imilimo yakwe
- 8 a miwipe. Mwenji yanji ku cakulya cikulu: nenji
 ncili ukuya ku cakulya conyecoo; amuno impindi
- 9 yane itani ificile. Ala wawanena ivintu vyonyevyoo,
 atela alanga ayisile mu Galileya.
- 10 Ukuwa awala awanyina waya ku cakulya cikulu,
 ngapano nawenye awaya kweneko, nanti kuya apatiswe,
- 11 ukuwa awaya ngata kuyifisafisa. Nga awaYuda
 awamuvwamba pa cakulya cikulu, awati, Nga alikwi?
- 12 Amawumba ya wantu ayakwinuluka nkaninye ivyakwe
 weliwe; amuno wamwi watanji, a muntu muzima;
- 13 wanji awati, Awe, ukuwa akusovya wantu. Ukuwa
 nanti kuti umuntu wumwi avwange icilola amuno
 watinanga awaYuda.
- 14 Ukuwa vino pawa apakasi pa cakulya cikulu, Yesu

- 15 aya kwi Tempile, afika awasambilizya. AwaYuda awazunguka wakuti, Nga wamanya e kalata wuli
- 16 umuntu wenyewee, vino atatela asambilile? Yesu awatolelela ati, Isambilizyo lyane lisa lyane, ukuwa a
- 17 lyakwe wino wantuma. Ndi umuntu wumwi akulonda acite ukulonda kwakwe, alimanya isambilizyo, ndi pamwi a lyakwe Leza, ndi pamwi nkuvwanga ne mwe-
- 18 neco. Wino akavwanga umweneco, akavwamba ukucindama kwakwenye: ukuwa wino akuvwamba ukucindama kwakwe wino wantuma, awino a wa kusimicila, nu kuntalungamana ku si mwakwe weliwe.
- 19 Wuzye Musa atawapile amasundo, ukuwa nawumwi
- 20 uwakwe mwemwe uwakuta ayatontele? Ngafwandi mukasi munkomele cani? Iwumba lya wantu alitolelela
- 21 aliti, Si wapena, nga weni akasi akukome? Yesu atolelela awanena ati, Nawomba umulimo wonga,
- 22 mwensi mwazunguka. Acaleka Musa wawapile uwusilamo (musi amuno a cakwe Musa ukuwa a cakwe wasokulu) mwemwe uwanda wa Sabatanye awuno
- 23 mukalemba umuntu uwusilamo. Ndi umuntu walembwa uwusilamo uwanda wa Sabata, alyakuti isundo lyakwe Musa litasulwa: wuzye mwamvitiwa, muno napozya umuntu umuwili wonsi nacawuzimanye uwanda wa
- 24 Sabata? Mutapanzizya ku kuloleka ukuwa muwapanziza mapanzyo malungamane.
- 25 Nga pano wamwi awa mwe Yerusalemu awati, Wuzye
- 26 asi a wee wino walondanga ukumukoma? Ukuwa, lolani, akuvwanga icilola, nanti apakuti wamunene cimwi. Wuzye wasongo wamanyicisya wakuti wee we
- 27 Klisitu? Ukuwa tumanyile umuntu wenyewee kuno wafuma: ukuwa pano Klisitu wiza wiza, pasi umuntu
- 28 wino wamanya kuno alifumilila. Ngacaleka Yesu apunda mwi Tempile, pano akusambilizya ati, Wuzye mumanyile, na kuno nafumanye mumanyile? Ukuwa ntayizila nenga, fiatumwa, nawino wantuma a wa
- 29 kusimicila, wino mutamumanyile. Nenji mumanyile; amuno nafuma kwakwe weliwe, a wino wantuma.
- 30 Ngapano awalonda ukumulema: ukuwa nanti apakuti umuntu wumwi amulemelele, amuno impindi yakwe
- 31 yacilinji ukuficila. Mwi wumba lya wantu awavule

awamusuwila; awati, Wuzye Klisitu alila wiza, ayize
 acite ivimanyilo ivilusye vyoo, vino umuntu
 32 wenyewee wacita? AwaFalisi awivwa wakuti
 iwumba lya wantu likupanzania ku vintu vyonyevyoo
 ivyakwe weliwe; wasikapemba wakulu na waFalisi
 33 awatuma inkombe kukuyamulema. Acaleka Yesu
 awanena ati, Natela njikale na mwe impindi ntici,
 34 ngapano njize inje kwakwe wino wantuma. Muliwa-
 mvwamba, nanti apakuti munzane, na kuno niza nawa
 35 mutaliyiza kweneko. Ngapano awaYuda awamunena
 awati, Nga aliya kwi, kuno tutaliya tukamuzane?
 Wuzye aliya ku wasate mu waHeleni, akasambilizya
 36 awaHeleni? Nga kuvwangaci konyekoo kuno akuti,
 Muliwamvwamba nanti apakuti munzane, nakuno niza
 nawa mutaliyiza kweneko?
 37 Pa wanda wakupelecezya, uwanda wukulu uwa ca-
 kulya cikulu, Yesu ayimilila apunda ati, Ndi umuntu
 wumwi walumwa nu lusala, nda yize kwakwe nene
 38 anwe. Wino akunsuwila, ndivino amawaliko yataka,
 yati, Munda yakwe muliwatantala induzi zya minzi
 39 ya wumi. (Ukuwa weni watakanga vyonyevyoo a vyakwe
 E Muzimu, wino wano wamusuwila wize wapoccelele:
 amuno Emuzimu wacilinji ukupwa; amuno Yesu
 40 wacilinji ukucindikwa.) Acaleka awala wantu
 wamwi mwi wumba wivwa vyonyevyoo awati,
 41 Nacawuzimanye wee a mutumwa. Wanji awati,
 Wee we Klisitu. Ukuwa wamwi awati, A cani? Wuzye
 42 Klisitu alifuma mu Galileya? Wuzye amawaliko yatati,
 Klisitu alifuma mwi wuvi lyakwe Davidi, mu kaya mu
 43 Betelehemu muno Davidi walinji? Acino imipanzi
 44 ikatuka mwi wumba amuno weliwe. Wamwi awakwe
 woliwo wakasi wamuleme; ukuwa pasi umuntu wino
 wamulemle na makasa yakwe.
 45 Acaleka inkombe aziya kwakwe wasikapemba wa-
 kulu na ku waFalisi; awafika awawanena awati, Nga
 46 cani cino mutamulesile? Inkombe aziti, Pasi umuntu
 47 wino watela avwanga wa muntu wenyewee. Nga
 awaFalisi awankula awati, Wuzye namwenye muku-
 48 sovwa? Wuzye ekapanzya wumwi nanta wa waFalisi
 49 wamusuwila? Ukuwa iwumba lyonyelyo lino litamanya

- 50 amasundo, lyatipwa. E Nikodemo awanena ati, (wino wayile kwakwe Yesu katanzi, walinji a wumwi uwakwe
 51 woliwo.) Wuzye isundo litu likapanzya umuntu wumwi, pano litani limwivwe, limanye na cino akucita?
 52 Awatolelela awamunena awati, Wuzye nawenye we mu Galileya? Vwamba, ulole nu kulola, muno mu Galileya musikatuka umutumwa wumwi.
 53 (Nga umuntu wensi awaya kumwawo : ukuwa.

8.

- 1 Yesu aya ku mwamba kwe Olivi.) Awuca umu-
 2 tondotondo mwe pwi alawila mwi Tempile swinya, awa-
 3 ntu wonsi awaya kwakwe weliwe; ayikala awasambiliza. Wakawalika na waFalisi awamutwalila umwanaci
 4 wino wazanile wazeleluka. Awala vino wafika wamuwika pakasi. Awamunena awati, Musambilizya,
 5 umwanaci wenyewee wanulema wazana akuzeleluka. E Musa mu masundo watusunzile ati, Uwa mwata wonyewoo amumupola na mawe, ngafwandi wenji ukuti
 6 wuli? (Wawwanganga conyecoo akumwelezya, alyakuti waye wakamwambe.) Ukuwa Yesu ayinamila pansi,
 7 awawalika pansi nu munwe wakwe. Awala walindila ukumuwuzya, ayinuka awanena ati, Wino asi nu luwembu mwakwe mwemwe, ndi atalike amuzukuze ni
 8 we. Swinya anyoka ayinamila, awawalika pansi nu
 9 munwe wakwe. Awala wivwa, awapita wenga wenga, awatalicila kwakwe songo, awaya awafika na ku wakupelelezezya. Yesu asyala wenga nu mwanaci,
 10 pano walinjinye pakasi. Yesu ayinuka amunena ati, Mwanaci, nga wali kwi? Si wumwi atakusinzile?
 11 Ati, Nawumwi, Mfumu. Yesu ati, Naninye nsinakukusinda : pitanga, utize uyize ukawifye swinya).
 12 Nga Yesu awanena swinya ati, Ne musanya wa nsi : wino akunkonka, atandi awapita mu mfinzi, ukuwa
 13 wandi awe nu musanya wa wumi. Ngacaleka awa Falisi awamunena awati, Ukuyipanicisizya we mweneco, uwukalola wako wusi a wa kusimicila. Yesu atolelela awanena ati, Nanti nkuyipanicisizya ne mweneco, uwukalola wane a wa kusimicila, amuno

- namanya kuno nafuma, na kuno nkuya. Ukuwa mwenji mutamanya kuno nafuma, na kuno nkuya. Mwenji
- 15 mukapanziza ku muwili, nenji nsipanziza umuntu
 16 wumwi. Naponye ngala ndi napanziza, ipanzizo lyane
 a lya kusimicila; amuno nsi nenga, ukuwa ndi nu Tata
 17 wino wantuma. Swinya yawalikwa mu masundo yinu
 18 yati, Uwukalola wa wantu wawili a wa kusimicila. Ne
 muntu nkuyipanizizya, na we Tata wino wantuma
 19 akumpanizizya. Nga awamunena awati, Nga eso ali
 kwi? Yesu awankula ati, Mutamanya nanta nenenye,
 nanti we Tata: ndi mutele mwamanya nene, ngali nu
 20 Tatanye mwamumanya. Amazwi yanyeyaa Yesu
 wavwanzile mu masyo ya kusunjila insawo, pano
 wasambilizyanga mwi Tempile. Pasi umuntu wino
 wamulemle; amuno impindi yakwe yacilinji ukuficila.
- 21 Ngapano awanena swinya ati, Napita, muliwa-
 mwamba, ukuwa mulifwila mu luwembu lwinu: kuno
 22 niza naya mutangamwize kweneko. Acaleka awaYuda
 awati, Wandu ayikome, vino akuti, kuno niza naya
 23 mutangamwize kweneko? Awanena ati, Mwenji mwe
 wa pansu: Nenji ne wa papela: mwenji mwe wa mu nsi
 yonyeyoo: nenji nsi ne wa mu nsi yonyeyoo.
- 24 acaleka mbanenile nati, Mulifwila mu luwembu
 lwinu: amuno ndi musinakuswila kuno ne weliwe,
 25 mulifwila mu luwembu lwinu. Nga awamunena awati,
 Nga we weni? Yesu awanena ati, Ndi muno nkutaci-
 26 langa na pa kutalikanye. Ndi ni vintu vivule ivya
 kuvwanga ni vya kupanziza ivyakwe mwemwe: ukuwa
 wino wantuma a wa kusimicila: vino nivwa kwakwe
 27 weliwe a vino nkunena insi. Watamanyile kuno
 28 wavwanganga kwakwe woliwo ivya Mukwasi. Acaleka
 Yesu awanena ati, Mulila mwatumpula Umwana
 muntu, apano mulimanya muti ne weliwe, swinya muti
 nsicita cimwi nenga, ukuwa akula Tata wansambilizya,
 29 nga mvwanga ivintunye vyoo. Wino wantuma ali
 nani; atansya nenga; amuno nkacita manda yonsi
 30 ivintu vino akakunda. Ala akuvwanga vyonyevyoo,
 awamuswila awavule.
- 31 Acaleka Yesu anena awaYuda wano wamuswizile
 ati, Ndi mwikala mu mazwi yane, ye mwawa mwe

- 32 wasambilizi wane nacawuzimanye; mulimanya
 33 ukusimicila, ukusimicilanye koko kulileka mukululwe.
 Awamwankula awati, Swe likwata lyakwe Abrahamu,
 tutatela tuwe swe wazyu ku muntu wumwi, ngacani
 34 cino ukuti mulikululwa? Yesu awankula ati, Awence
 nacawuzimanye, nkuwanena nkuti, Wino akacita
 35 uluwembu a muzya. Umuzya asikwikala mu njanda pe,
 36 umwana a wino akakwikala pe. Acaleka ndi Umwana
 waleka mwakululwa, ye mwakululwa nacawuzimanye.
 37 Manyile kuno mwe liwavi lyakwe Abrahamu; ukuwa
 mukulonda ukunkoma, amuno amazwi yane yatinjila
 38 icetecete mwakwe mwemwe. Nenzi nkuvwanga ivintu
 vino nalola kwakwe Tata, namwe mukucita ivintu vino
 39 mwivwa kwakwe eso. Awankula awamunena awati,
 Tata we Abrahamu. Yesu awanena ati, Ndi mwe wana
 40 wakwe Abrahamu, muwacita imilimo yakwe Abrahamu.
 Ukuwa kanonzi mukulonda ukunkoma, ne muntu
 nawanena ivya kusimicila, vino nivwa kwakwe Leza:
 41 Abrahamu atacisile wonyewoo. Mwenji mukucita
 imilimo yakwe eso. Awamunena awati, Tusi swe wana
 42 wa mu masote; tuli nu Tata wenga, E Leza. Yesu
 awanena ati, Atele Leza we so, ngali mwankunda:
 amuno nafuma kwakwe Leza; nanta kwizanye ntayizila
 43 nenga, ukuwa weliwe wantuma. Ngacani cino
 musinakumanya muno nkuvwanjila? Amuno mutanga
 44 mwivwe na mazwi yanenye. Mwe wakwe eso e
 Diabulosi, nu kulondesya kwakwe eso a kuno mukalonda
 ukucita. Walinji we cikoma na pa kutalikanye,
 atasimfile mu kusimicila, amuno mwakwe weliwe musi
 ukusimicila na kumwi, akula akuwipa uwufi, alanga
 akuvwanga a vyakwe, amuno we cawufi swinya we
 45 mweni wufi. Ukuwa muno nkuvwanga ivya kusimicila
 46 musinakunsuwila. Nga weweni uwakwe mwemwe wino
 angansinda ku kuvwanga, ukuwa ndi nkuvwanga ivya
 47 kusimicila, ngacani cino mwakana ukunsuwila? Wino
 awakwe Leza akakwivwa mazwi yakwe Leza, amuno
 48 conyecoo cino musinakwivwa, amuno musi mwe wakwe
 Leza. AwaYuda awankula awamunena awati, Wuzye
 tusinakuvwanga icete kuno tukuti we miSamariya,
 49 si wapena? Yesu ayankula ati, Nenzi ntapena; ukuwa

- 50 nkucindika Tata, ukuwa mwenji muktunsalula. Ukuwa
 nsinakulonda ukucindama kwane: pali wenga .wino
 51 akulola, akupanzia nu kupanzia. Awence nacawuzi-
 manye nkuwanena nkuti, Ndi umuntu akulemasya
 52 amazwi yane, atalitele alole imfwa. AwaYuda
 awamwankula awati, Kanonzi twamanya kuno wapena.
 Abrahamu nu watumwa wafwa; wenji ukuti, Ndi
 umuntu akulemasya mazwi yane atalitela alole imfwa.
 53 Wuzye wakula walusya Tata Abrahamu, wino wafwa?
 na watumwa wafwa: ngafwandi wenji ukuti we weni?
 54 Yesu atolelela ati, Ndi nkuyicindika, ukucindama
 kwane a kwavye: we Tata a wino akuncindika, wino
 55 mukuti, We Leza witu: nanti apakuti mumumanye:
 ukuwa nenji namumanya. Ndi nkuti, Ntamumanya
 ndiwa wakwe mwemwe, mwe wacawufi, ukuwa nenji
 56 namumanya, nasunga amazwi yakwe. Eso e
 Abrahamu wasecelanga kuno alilola uwanda wane;
 57 wawuveni. Asecela nu kusecela. Acaleka awaYuda
 awamunena awati, Utani ufike na ku myaka makumi
 58 yasano, wuzye Abrahamu wakuweni? Yesu awanena
 ati, Awence nacawuzimanye nkuwanena nkuti, Pano
 59 Abrahamu atalinjipo, nenji ye ndipo. Acaleka awasenda
 amawe awati, Tumupole. Ukuwa Yesu ayifisa, afuma
 na mwi Tempile.

9.

- 1 Ala vino Yesu akupita, alola umuntu wino wafumile
 2 ntonko ku cali. Awasambilizi wakwe awamuwuzya
 awati, Rabi weweni wawembusile, wuzye a muntunye
 wee, pamwi nce awakwasi, vino wakwasilwe ntonko?
 3 Yesu atolelela ati, Cisa muno umuntunye wee wawembu-
 sile, nanta wakwasinye: ukuwa aiyakuti milimo yakwe
 4 Leza iloleke mwakwe weliwe. Tuletuwawomba imilimo
 yakwe wino wantuma, pano wucili a musanya: uwusiku
 5 wakwiza, pano umuntu wumwi atangawombe. Pano
 6 nenji ndi mu nsi, ne musanya wa nsi. Ala wavwanga
 7 wonyewoo, aswilila pansu, akanda ivu na mati, apaka
 minso yakwe ni vu, amunona ati, Yanga kasambe mwi
 ziwa lyakwe Siloamu (lino alili lyakwe Tumwa). Aya,
 8 asamba, anyoka akulola. Acaleka awawuye na wano

- wamuweni akatanzi, watinji we Kalonga, awati, Wuzye
 9 wee asa wino wikalanga? wamwi awati, Nawuzye
 weliwe: wamwi awati, Awe, ukuwa wamukola wowo.
 10 Weni ati, Ne weliwe. Nga awamuwuzya wati, Nga-
 11 fwandi aminso yako yiyulwa wuli? Atolelela ati, A
 muntu wino wakutanji we Yesu, wakanzile ivu, wapaka
 aminso yane, wanena wati, Yanga kwe Siloamu,
 12 ukasambe. Acaleka naya nasamba, nga nalola.
 Awamunena awati, Ali kwi? Ati, Ntamanyile.
 13 Awamutwala ku waFalisi, wino walinji a ntonko.
 14 Walinji a wanda wa Sabata, pano Yesu wakanzile
 15 ivu, ayiyula minso yakwe. Nga swinya awaFalisi na wo
 awamuwuzya awati, Nga wapoizizwo wuli? Awanena
 ati, Wawisile ivu pa minso yane, nasamba, nalola.
 16 Acaleka awaFalisi wamwi awati, Umuntu wee atafuma
 kwe Leza, amuno asinakusunga uwanda wa Sabata.
 Ukuwa wanji awati, Nga umuntu umawembu angacita
 17 ivimanyilo vyonyevyoo wuli? Awakatusya imipanji.
 Awawuzya intonko swinya, awati, Nga wenji ukuti ali
 wuli, wino wiyuzile aminso yako? Ati, A mutumwa.
 18 Acaleka awaYuda. nanti kumusuwila wati walinji
 a ntonko, apocelezile iceni awowo, awasuka awita
 awakwasi wakwe wino wapocelezile iceni, awawawuzya
 19 awati, Wuzye wee a mwana winu, wino mukuti wakwasi-
 20 lwe ntonko? Nga kanonzi akulola wuli? Awakwasi
 awavwanga awati, Tumanyile tukuti, A mwana witu,
 21 tukuti wakwasilwe ntonko: ukuwa tutamanyile cino
 akulolela kanonzi, tutamanyile na wino wiyula minso
 22 yakwe, muwuzyani, wé songo, wayivwanjila. (Awa-
 kwasi awavwanga wonyewoo, muno watinanga awa-
 Yuda: amuno awaYuda wazumilizinie awati, Ndi
 umuntu wazumila wati we Klisitu, aliwingwa mwi
 23 Sinagogi. Acaleka awakwasi awati, We songo muwu-
 24 zyani.) Acaleka awita wino walinji a ntonko impindi
 yacitiwili, awamunena awati. Cindamika Leza,
 25 tumanyile tukuti umuntu wee a muwembu. Nga
 ayankula ati, Ntamanyile nda muwembu: icintu conga
 manyile nkuti, nenji nalinji ne ntonko, kanonzi nku-
 26 lola. Awati, Nga wacisile wuli kwakwe wewe?
 27 Nga wiyuzile minso yako wuli? Awankula ati, Na-

wanena kanonzinye kaa nanti kwivwa. Ngacani cino mukulonda ukwivwa swinya? Wuzye namwenye mukulonda muwe mwe wasambilizi wakwe? Awamufontomocela, awati, We musambilizi wakwe, wewe, ukuwa swenji swe wasambilizi wakwe Musa. Tumanyle tukuti E Leza wavwanzile nu Musa, ukuwa tutamanyile kuno umuntu wee wafuma. Umuntu atolelela awanena ati, Ala! a cizunguko! mutamanyile kuno wafuma naponye wiyuzile minso yane! Tumanyile tukuti E Leza asikwivwa wawembu: ukuwa ndi umuntu akulumbulanga Leza, akacita ukulonda kwakwe, akumwivwanga. Pano insi yatalicila isitela iyivwe wati wumwi wiyuzile minso yakwe wino wakwasilwe ntonko. Ndi umuntu wee atafuma kwakwe Leza, atangacita cimwi. Awankula awamunena awati, Wakwasilwe nu luwembu lutupu, wuzye ukutusambili- zya sweswe? Awamuwanga.

35 Yesu ayivwa wakuti wamuwanga, amuzana ati, 36 Wuzye ukusuwila Umwana wakwe Leza? Ayankula 37 ati, Weweni Mfumu, alyakuti ndamusuwila? Yesu amunena ati, Umuweni, ukuvwanga na we kanonzi. 38 Ati, Mfumu, nkusuwila. Amulumbula. Yesu ati, Mu 39 nsi moo nizila ukupanzya, alyakuti wano wasinakulola 40 walola, nawo wano wakulola watonkoke. AwaFalisi wamwi wano walinji na we awivwa ivintunye vyoo, 41 awamunena awati Wuzye sweswe swe ntonko? Yesu awanena ati, Ndi mutele mwe ntonko, ngali musi nu mulandu, ukuwa kanonzi mukuti tukulola: uluwembu lwinu lwakakatila.

10.

1 Awence nacawuzimanye nkuwanena nkuti, Wino asikwinjila mu cipimpo ca nonzi pa mulyango, ukuwa 2 akwela pa mbali, atela a muho atela we kapoka. Nkandi wino akakwinjila pa mulyango, weni atela a mucemi 3 wa nonzi. Ekapempula akanwiyulila, ni nonzi azivwa izwi lyakwe, ayita nonzi zyakwe a mazina yawo 4 azikolelela kunzi. Akulanga pano wafumya nonzi zyakwe zyonzi, azikolelela: nonzi azimukonka pansizi,

- 5 amuno zyamanya izwi lyakwe. Umweni zitangazimu-
konke, zingamusamala; amuno zitamanya mazwi ya
6 weni. Umulumbe wonyewoo we Yesu wumizile wantu,
ukuwa nanti kwiluka ivintu vino wumilanga umulumbe.
7 Acaleka Yesu awanena swinya ati, Awence, nacawu-
zimanye nkuwanena nkuti, Ne mucemi wa rronzi.
8 Wonsi wano wizile pankolelo pakwe nene walinji
a wago a wakapoka, ukuwa rronzi zitawivwile.
9 Ne mulyango; ndi umuntu wiza winjilila mwakwe nene,
alifyuka, aliwakwinjila mukasi, aliwafuma kunzi, azana
10 icakulya. Umungo asikwizila cinji, akwizilanga ukwiwa
nu kukoma nu konona; nenji nizila alyakuti ziwe nu
11 wumi, nu wumi wukule. Ne mucemi muzima; umucemi
12 muzima akuwikanga uwumi wakwe ku rronzi. Umulali-
kwa, wino asi a mucemi, asi a mweni rronzi, akulanga
walola impumpi yiza, asya rronzi zyonga, asamala,
13 impumpi izilema, izisasya. Akasamala, amuno a
14 mulalikwa, nanti kusayila rronzi. Ne mucemi muzima,
15 namanya rronzi zyane, nazyo zyane zyamanya nene,
ndivino Tata wamanya nene, avino naninye namanya
E Tata. Nkuwikanga uwumi wane ku rronzi.
16 Ni rronzi zinji ndi aa zyo, zino zisa zya mu cipimpo
conyecoo: nazyonye nandinzisende: zize zivwe izwi
lyane, zize ziwe uwufyo wonga, ziwe zya mucemi
17 wenga. Acaleka E Tata wankundila, muno nawika
18 uwumi wane, alyakuti njize mbunyosye swinya. Pasi
umuntu wino angawufumya kwakwe nene, ukuwa
nawuwika ne mweneco. Ndi na maka ukuwuwika, mu
kuwufumya swinya. Isundo lyonyelyoo napocela
kwakwe Tata.
- 19 Imipanzi ikatuka swinya mu waYuda amuno amazwi
20 yanyeyaa. Awavule awakwe woliwo awati, Ali nu
demoni, wapena nu kupena, ngamukumwivwila cani?
21 Wanji awati, Amazwi yanyeyaa yasi ngati amazwi
yakwe wino ali nu demoni. Wuzye demoni angiyula
aminso ya ntonko?
- 22 Kwalinji icakulya ca kusolezya kwe Yerusalemu.
23 Yalinji amasika. E Yesu watandalanga mwi Tempile,
24 mwi pembo lyakwe Solomoni. Acaleka awaYuda
awayaya awamuliwilizya, awamunena awati, Nga wandi

- 25 utwilike yanga? Ndi we Klisitu tunene icilola. Yesu awatolelela ati, Nawanena nanti kusuwila. Imilimo yino nkucitila mwi zina lyakwe Tata, a yino ikumpa-
 26 nicisizya. Ukuwa musinakusuwila amuno musu mwe
 27 wa gonzi zyane. Igonzi zyane zikwivwa izwi lyane :
 28 nazimanya : zikankonka : nazipa uwumi wa muyayaya : zitalitela zifwe. Pasi umuntu wumwi, wino angaziso-
 29 mpola mwi kasa lyane. E Tata wino wazimpile walusya wonsi. Pasi umuntu wino angasompola cimwi mwi
 30 kasa lya Mukwasi. Nene nu Tata swe waliwonga.
 31 AwaYuda awasenda amawe swinya kuti wamupole.
 32 Yesu awankula ati, Nawalanjizya imilimo mizima imivule, yino yafuma kwakwe Tata, nga muno a
 33 mulimoci wuno mukasi mumpolele na mawe? Awa- Yuda awamwankula awati, Tutanga tukupolele ku mulimo wuzima, ukuwa amuno a misiku, swinya amuno
 34 we muntu ukuyicita ngati we Leza. Yesu awankula ati, Wuzye yatawalikwa mu masundo yinu yati, Natili,
 35 mwe waleza? Ndi wawisile ati awaleza wano amazwi yakwe Leza yawizizile (amasundo yatanga yasulwe).
 36 Wuzye mwenji mukunena wino Tata wimicila, wamutuma na mu nsi, mukuti, Uli ni misiku : muno nati ne
 37 mwanakwe Leza. Ndi nsinakucita imilimo yakwe
 38 Tata mutansuwila. Ukuwa ndi nkuyicita, nanti ndi musinakunsuwila nene suwilani imilimo, alyakuti mumanye mwiluke nu kwiluka kuno Tata ali mwakwe
 39 nenc, nani indi mwakwe Tata. Awalonda swinya ukuti wamuleme ukuwa afyutumuka mu makasa yawo, nga
 40 anyocela swinya ku mbalama zinji izyakwe Yordani, kuno Yohani wabatizyanga pakutalika, aya ayikala
 41 kweneko. Awaya awavule kwakwe weliwe, awafika awati, Nacawuzimanya Yohani atatela acite icimanyilo cimwi, ukuwa ivintu vyonsi vino Yohani wavwanga ku
 42 muntu wenyewe a vya kusimicila. Awamusuwila awavule kweneko.

11.

- 1 Umuntu wumwi walwile, E Lazaro wa ku Betaniya, a kaya kakwe wa Mariya nu munyina E Marita.

- 2 (È Mariya weyonye a wino wapasile Mfumu na mafuta, amucumula manama yakwe ni nyele zyakwe, umunyina
 3 E Lazaro walwile.) Acaleka awanyina awatuma *kwakwe Yesu awati*, Mfumu, lola wino wakunda alwile.
- 4 Ala Yesu wivwa, ati, Indwala yoyonye isa ya kufwa, ukuwa ileleta ukucindama kwakwe Leza, swinya alyakuti Umwana wakwe Leza acindamikwe mwakwe yoliyo.
- 5 Yesu wakunzile Marita nu munyina nu Lazaronye.
- 6 Acaleka ala wivwa kuno alwile, alinda amanda yawili
- 7 kuno walinji. Ukuti pansizi anena wasambilizi wakwe
- 8 ati, Tuyani kwe Yudaya swinya. Awasambilizi awati, Rabi, awaYuda kanonzinye kaa walondanga ukukupola na mawe, nga uwalonda ukunyocela swinya kweneko?
- 9 Yesu atolelela ati, Wuzye uwanda wonga wusi na maora ikumi na yawili. Ndi umuntu akupita umusanya, asipunula, amuno akulola umusanya wa mu nsi
- 10 yoo. Ukuwa ndi umuntu akupita uwusiku, angapunula
- 11 amuno umusanya wusi mwakwe weliwe. Yesu avwanga wowonye. Ukuti pansizi awanena ati, Iciwuzza citu E
- 12 Lazaro aponecile, ukuwa naya kukumuziwusya. Acaleka awasambilizi awati, Mfumu, ndi aponecile, wapola.
- 13 Yesu wavwanganga ivya mfwa yakwe: ukuwa awelengania awati, Akutaka ukupuza kwa tulo. Nga acaleka
- 14 Yesu awanena icete ati, Lazaro wafwa. Nkusecela amuno mwemwe, muno ntalinji kweneko, alyakuti mwe-
- 15 mwe musuwile; naponye tuyani kwe weliwe. Acaleka Tomasi, wino watanji we Ntembwa, anena wasambilizi wawuye ati, Tuyani naswenye tukafwe na we.
- 16 Ala Yesu wafika azana Lazaro walinda manda yani
- 17 mu nkungwe. È Betaniya wapalamine nu Yerusalemu,
- 18 ntampwe ziwili. AwaYuda wavule awaya kwakwe wa Marita nu Mariya, kukuwafwilizya ku munyina.
- 19 Marita, ala pano wivwa wati Yesu akuya, aya amusunkania, ukuwa Mariya alanga ayisile mu nanda.
- 20 Nga Marita anena Yesu ati, Mfumu, ndi utele walinjipo
- 21 ngali umwana witu atafwile. Na kanonzinye manyile nkuti, Cino walenga kwakwe Leza wandi akupe.
- 22 Yesu amunena ati, Umunyonko wazyulupuka. Marita
- 23 amunena ati, Manyile nkuti alizyulupuka pa kuzyulu-
- 24 puka kwa pa wanda wakupelelecezya. Yesu amunena
- 25

- ati, Ne kuzyulupuka, ne wumi. Wino akunsuwila
nanti angafwa, akawawa nu wumi: wino a mupuma,
26 akunsuwila, atalitela afwe. Wuzye ukusuwila coo?
27 Amunena ati, Eta, Mfumu, nkusuwila kuno, We
Klisitu, Umwana wakwe Leza, wino wayanizwe
28 ukwiza mu nsi. Ala wavwanga wonyewoo, awapita,
ayayita Mariya umunyina kumbali ati, Tatakulu
29 wiza, akukwita. Ala wivwa wowonye, zuwa zuwa aya
30 kwakwe weliwe. (Yesu wacilinji ukufika mu kaya,
31 ukuwa walinji pano Marita wamusunkinie.) AwaYuda
wano walinji na we mu njanda, wano wamufwilizyanga,
awala walola Mariya kuno wakatuka zuwa zuwa,
wafuma, awati, Waya losyanga ku malalo. Awamu-
32 konka. Ala Mariya wafika pano Yesu walinji,
amulola, afika afukama pa manama yakwe, ati,
Mfumu, ndi utele walinjipo ngali umwana witu
33 atafwile. Acaleka, ala Yesu wamulola akulosya,
na wa Yudanye wakulosya, wano wayile na we,
34 alweta mu mwezo wakwe, atamika. Ati, Nga
35 mumuzisile kwi? Awati, Mfumu, zulole. Yesu
36 alosya. Acaleka waYuda awati, Ye, wamukunda
37 wuli! Ukuwa wamwi awati, Wuzye umuntu wee, awino
wiyuzile aminso ya ntonko, atangalesye nu muntu
38 wenyewee ukufwa? Acaleka Yesu alweta swinya,
aya ku malalo. Yalinji a ninga. Iwe lyakupisilwe
39 penepo. Yesu ati, Fumyani iwe. E Marita, umunyina
wakwe wino wafwile, amunena ati, Mfumu, kanonzi
wanunka: amuno amanda yawa yani pano wafwila.
40 Yesu amunena ati, Wuzye ntakuncnile nati, Ndi
ukusuwila, ungalola ukucindama kwakwe Leza.
41 Acaleka awafumya iwe. Yesu apunamila mupela ati,
42 Tata! Nkukusalifya nkuti unjivwe. Manyile nkuti
ukanjivwa pe, ukuwa amuno a liwumba limilile,
acaleka navwanga, alyakuti wasuwile wati a wewe
43 wantuma. Ala wavwanga wonyewoo, apunda ati,
44 Lazaro, fuma. Wino wafwile afuma, anyefilwe amakasa
na manama ni myenda ya nkungwe; ni mpumi yakwe
anyefilwe na kamwenda. Yesu awanena ati, Musapu-
lani, muleke apite.
- 45 Acaleka awavule awa waYuda wano wayile kwakwe

- 46 Mariya awalola cino wacita, awamusuwila. Ukuwa wamwi awakwe woliwo awaya ku waFarisi, awafika awawanena ivintu vino Yesu wacisile.
- 47 Acaleka wasikapemba wakulu na waFarisi awawungana, awapanzyania awati, Nga tucite cani vino
- 48 umuntu wee akucita ivimanyilo vivule? Ndi twamutayilizya awonyewoo, awantu wonsi wandi wamusuwile: awaRoma wize wize watupoke amasyo nu mwiko
- 49 witunye. Ukuwa wumwi uwakwe woliwo, e Kayafa, walinji we sikapemba mukulu umwakanye wowo,
- 50 awanena ati, Mutamanya nakamwikamwi, nanta kwiluka musikwiluka kuno cazipila ukuti umuntu wenga angafwila awantu, alyakuti umwiko wonsi
- 51 wufalowa. Atayivwanjilanga conyecoo: ukuwa walinji we sikapemba mukulu umwakanye wowo watumilwe
- 52 kuno Yesu angafwila umwiko wowo; kusi a ku mwiko wowo wutupu, ukuwa alyakuti akonganike awana
- 53 wakwe Leza paliponga, wano wasata mwalwe. Acaleka ukufumilila ku wandanye wowo awapanzyania ukuti
- 54 wamukome. Acaleka Yesu atatela apite apatiswe mu waYuda, ukuwa aya ku nsi kupipi na ku mayonde, mu kaya kano watanji Efemu. Akuno aya ayikala na wasambilizi wakwe.
- 55 Ipasika Iya waYuda alipalamila, awavule awa mu nsinye yoyo awaya kwe Yerusalemu kukuyayiswefya,
- 56 pano Ipasika litani lificile. Awavwamba Yesu, awanenana, pano wimile mwi Tempile, wakuti, Mwenji mukwelengania cani? Wuzye asinakwiza ku cakulya
- 57 cikulu? (Wasikapemba wakulu na waFarisi wawwanzile isundo, awati, Ndi umuntu wumwi amanyile kuno ali, awawumbulile, alyakuti wakamuleme.)

12.

- 1 Mu manda mutanda ye ipasika litani lize Yesu aya ku Betaniya, kuno Lazaro walinji, wino Yesu wazyu-
- 2 lupuzile. Acaleka wamutewetela icakulya kweneko: Marita awapyunga; ukuwa Lazaro walinji a wumwi
- 3 uwakwe wano wisile na we pa cakulya. Acaleka Mariya atola mafuta ya nando aya wuzi wuKalambane,

- apaka amanama yakwe Yesu, acumula amanama yakwe ni nyele zyakwe: inanda iyizula ni fungo lizima
 4 ilya mafuta. Ukuwa e Yuda Sikalioti, wenga uwa wasambilizi wakwe, wino wangamukutilile, ati, Ngacani
 5 cino amafuta yatakazilwe na mapawundi ikumi, yapwe 6 ku wasaluke? Wawwanzile wonyewoo, musi amuno wasayilanga awasaluke; ukuwa amuno a muno, swinya wasunganga umuwa wa ndrama, wiwa-
 7 nga vino vyawikwanga mwenemo. Yesu ati, Lekani awange, asengulile ku wanda wa kuzikwa kwane.
 8 Amuno awasaluke mukuwanga na wo pe; ukuwa nenji musiwa nani pe.
 9 Ngapano awaYuda awapina awamanya kuno waliuji kweneko: nga awaya: kusi a kwakwe Yesu mutupu, ukuwa alyakuti wakalole nu Lazaro, wino wamuzyulu-
 10 puzile. Ukuwa wasikapemba wakulu awapanzyania
 11 awati, Tukome nu Lazaronye; amuno, muno weliwe awaYuda wavule awafuma, awaya wasuwila Yesu.
 12 Awuca umutondo iwumba likulu lino lyayile ku cakulya cikulu, alila lyivwa kuno Yesu akwinjila mwe
 13 Yerusalomu, awasenda insamba zya myangaluwa, awaya mukumusunkania, awapunda wakuti, Hosana! Imfumu ya wa Yisilaye! uwalonga wino akwizila mwi zina
 14 lya Mfumu! Ala Yesu wazana umwana wa ndokwo
 15 akwelela, ndivino yawalikwa yati, Utatina. Mwana wakwe Zioni: lola, Imfumu yako ikwiza, iyisile pa
 16 mwana wa ndokwe. (Awasambilizi watamanyile ivintu vyonyevyoo pa kutalika, ukuwa ala Yesu wacinda-
 mikwa, apano awizuka kuno ivintu vyonyevyoo vyawali-
 silwe kwakwe weliwe, na kuno wamucitizile ivintu
 17 vyonyevyoo.) Nga iwumba, lino lyalinji na we, pano wisile Lazaro mu malalo, amuzylupula, awapanicisya,
 18 acaleka iwumba alifuma aliya alimusunkania, amuno
 19 livwile kuno wacisile icimanyilo conyecoo. Apano awa-
 Falisi awanenana awati, Silolani, musinakufungula nacimwi: lolani, insi yonsi yamukonka.
 20 Kwalinji awaHeleni wamwi mwakwe wano wayile
 21 kukupepa ku cakulya cikulu. Acaleka wanyewaa awaya kwakwe Filipu, wino walinji awa mwe Betisayida mwe Galileya, awamuwuzya awati, Tatakulu, tukasi

- 22 tulole Yesu. Filipu aya anena Andreyu : Andreyu nu
 23 Filipu awanena Yesu. Yesu awankula ati, Impindi
 24 yaficila, iyakuti Umwana muntu acindamikwe. Awence,
 nacawuzimanye, nkuwanena, nkuti, Suka ndi ulupumba
 lwakwe trigo lwapona mu musili lwafwa, lukakwikala
 longu, ukuwa lukula lwafwa, alukoma ivizawalo vivule.
 25 Wino wakunda uwumi wakwe akuwulovya; na we wino
 wapata uwumi wakwe mu nsi moo aliwusunga ku wumi
 26 wa muyayaya. Ndu muntu wumwi akumpakata,
 ndankonke nene, na kuno ndi, a kuno nu mukayamwite
 wanenye aliwa : ndi umuntu wumwi akumpakata, Tata
 27 alimucindika. Kanonzi umwezo wane wukutamika :
 nga navwanga cani? Wuzye ngati, Tata, ntula nene ku
 mpindi yonyeyoo? Akapelu! amuno conyecoo a cino
 njizizile impindi yonyeyoo. Nandi nti, Tata cindamika
 28 izina lyako. Ngapano izwi alifuma mwi Yulu aliti,
 29 Nalicindamisile, swinyanye ndilicindamika. Iwumba
 lino lyimilile penepo, alyivwa, aliti, Yapanta. Wanji
 30 awati, A mungeli wavwanga na we. Yesu atolelela ati,
 Izwi lyoo litizile amuno nene, ukuwa amuno mwemwe.
 31 Kanonzi ipanzyo lya mu nsi yonyeyoo liza : kanonzi
 32 esiyame wa mu nsi yoo wawinjilwa kunzi. Ndi nene
 natumpulwa mu nsi moo, ndikwemela awantu wonsi kwe
 33 nene ne mweneco. (Watakanga coo, walanjizyanga
 34 umwata wa mfwa yino wanga afwe.) Acaleka
 iwumba alimutolelela aliti, Mu masundo twivwa kuno
 Klisitu akalandila pe : nga wenji ukuvwanjila cani
 cino ukuti, Umwana muntu alila ale atumpulwe? nga
 35 Umwana muntunye wee weweni? Nga Yesu awanena
 ati, Impindi katici umusanya wandi wulange wuli mwa-
 kwe mwemwe. Pitanji pano muli mu musanya,
 alyakuti mfinzi itawazanicizya. Wino akapita mu
 36 mfinzi asimanya na kuno akuya. Pano muli nu
 musanya, suwilanji umusanya, alyakuti muwe mwe wana
 wa musanya.
 37 Yesu avwanga ivintu vyonyevyoo, ayifisa kwakwe
 waliwo. Ukuwa nanti wacisile ivimanyilo vivule pakwe
 waliwo, nanti apakuti wamusuwila : alyakuti amazwi ya
 38 mutumwa e Yesaya yafiswe, yano wavwanzile ati,
 "Mfumu, weweni wino wasuwila ilandwe litu? Ikasa

- 39 lyakwe Leza lyalanjizwa kwakwe weni?" Amuno conyecoo a cino watanga wasuwile, amuno Yesaya
 40 wavwanzile swinya ati, "Wawapa akamfinzi pa minso, wawakuwiza imyezo yawo, alyakuti watize walole na minso yawo, swinya watize wamanyo ni myezo yawo;
 41 watize watontolokwe; nga mbapozye." E Yesaya wavwanzile ivintu vyonyevyoo, amuno waweni ukuci-
 42 ndama kwakwe; awwanga ni vyakwe weliwe. Naponye wakapanzya wavule wamusuwizile; ukuwa nanti apakuti wazumila amuno awaFalisi, alyakuti watize wawingwe
 43 mu masinagogi. Amuno wakunzile ukucindama kwa wantu ukuluse ukucindama kwakwe Leza.
 44 Yesu apunda ati, Wino akusuwila nene asinakunsu-
 45 wila a nene, ukuwa akusuwila wino wantuma. Wino
 46 akundola nene akulola wino wantuma. Nenzi nizila ukuwala mu nsi, alyakuti wensi wino akunsuwila,
 47 atakwikala mu mfinzi. Ndi umuntu wumwi akwivwa amazwi yane, nanti kuyatontela, nsinakumupanzya, amuno ntatunjila ukupanzya insi, ukuwa ukutula insi.
 48 Wino akunkana, nanti kupocelela na mazwi yane, ali na wumwi wino akumupanzya: amazwi yano nkuvwanga, a yano yalimupanzya pa wanda wakupelelecezya.
 49 Amuno nsivwanga ne mweneco; ukuwa Tata wino wantuma, a wino wampa isambilizyo ilyakuti ndataka,
 50 swinya ndavwanga. Namanya kuno isambilizyo lyakwe a lya wumi wa muyayaya: acaleka ivintu vino nkuvwanga ndimuno Tata wanenela.

13.

- 1 Pano Ipasika litani lize, Yesu amanya kuno impindi yakwe yaficila iya kufumila mu nsi moo, aye ku Mukwasi. Wakunzile awakwe wano walinji mu nsi,
 2 wawakunzile na pa kupelelecezyanye. Walile wakulya, Satana watezile awisilwe mu mwezo wakwe Yuda Sikalioti, umwanakwe Simoni, alyakuti amukutilile.
 3 Walile Yesu amanyile kuno Mukwasi wamulemeka ivintu vyonsi mu makasa yakwe, na kuno wafumile
 4 kwakwe Leza, swinya akuya kwakwe Leza, akatuka pa cakulya, awika ivizwalo vyakwe lwa pambali: asenda

- 5 kamwenda ka kucumulila ivintu, azwala. Nga yitila minzi mu mbeza, atalika awapwizya awasambilizi amanama, awawacumula na kamwenda kakucumulila
- 6 ivintu kano wazwite. Afika pakwe Simoni Petro, weni amunena ati, Mfumu, wuzye wewe wapwizya amanama
- 7 yane? Yesu amwankula amunena ati, Cino nkucita
- 8 utacimanyile kanonzi : ukuwa ulimanya pansizi. Petro amunena ati, Utalitela upwizye amanama yane nawanda. Yesu amutolelela ati, Ndi ntakupwizizye, utemile kwa-
- 9 kwe nene. Simoni Petro amunena ati, Mfumu, amanama matupu pole, ukuwa na makasa nu mutwenye.
- 10 Yesu amunena ati, Wino asamvile atangawafwa nu kusamba, suka ndi akupwizya amanama yakwe, nga waswepa monsi. Mwenji mwaswepa, ukuwa mwensi
- 11 pole. (Amuno wamanyile wino wanga amukutilile; acaleka watili, Mutaswefile mwensi.)
- 12 Ala wapwizya amanama yawo, ngasenda ivizwalo vyakwe, ayikala pansu swinya. Awanena ati, Wuzye
- 13 mwamanya cino natela nkuwacitila? Mwenji mukunjita mukuti, Tatakulu; swinya mukuti, Mfumu;
- 14 mukulungamika, amuno a vino indi. Ole! Ndi nene, ne Sokulu mbali ne Mfumu, a ne muntu natela nkuwapwizya amanama yinu, namwenye mwakana muwapwizyana amanama. Amuno mbapile icilolelo, alyakuti namwenye muwacita ndivino nacita kwakwe
- 15 mwemwe. Awence nacawuzimanye nkuwanena nkuti, Umuwomvi atakula walusya yisikulu; nanti a wino
- 16 watumwa atakula walusya wino wamutuma. Ndi mwamanya ivintu vyonyevyoo, ye mwasyuka ndi mukuvicita.
- 17 Nsinakuvwanjila mwensi; manyile wino nasola : ukuwa alyakuti amawaliko yafiswe yano yati, Wino akulya icakulya cane watumpula icitende cakwe pakwe nene.
- 18 Kanonzi nkuwanena pano vitani vipone, alyakuti, pano viza vyapona, mwize musuwile muti ne weliwe. (Awence nacawuzimanye, nkuwanena nkuti, Wino wapoccelela wino namutuma, ye wampoccelela nene; na wino wampoccelela nene ye wapoccelela wino wantuma.)
- 19 Ala Yesu wavwanga wonyewoo, atamika mu mwezo, apanicisya ati, Awence, nacawuzimanye, nkuwanena, nkuti, Wenga uwakwe mwemwe wandi ankutilile.

- 22 Awasambilizi awacewelana, awavwilika wino akutaka.
 23 Pi tebulo palinji wumwi uwa wasambilizi wakwe, wino
 Yesu wakunzile weyamizile pa cifuwa cakwe Yesu.
 24 Acaleka Simoni Petro amusinizya, amunena ati,
 25 Tunene wino akutaka. Ngapano, ala ayeyamizile pa
 26 cifuwa cakwe Yesu, ati, Mfumu, nga weweni? Yesu
 ayankula ati, Nala wino natimpika itozi, namupa.
 Ala watimpika itozi, apa Yuda umwanakwe Simoni
 27 Sikalioti. Ala watola itozi, Satana ayinjila mwakwe
 weliwe. Nga Yesu amunena ati, Cita zuwa, cino uku-
 28 cita. (Patalinji nawumwi pi tebulo, wino wilusile
 29 cino wamunenezile wonyewoo. Amuno wamwi wele-
 nganianga, wakuti, amuno Yuda akasengula umuwa,
 awati Yesu wamunena wati, Kala ivintu vino tukulonda
 pa cakulya cikulu, pamwi akuti ape awasaluke cimwi.)
 30 Nga pano ala Yuda wapoccelela itozi afuma kunzi
 napaponapapo. Walinji a wusiku.
 31 Acaleka ala Yuda wafumila kunzi Yesu avwanga ati,
 Kanonzi Umwana muntu wacindamikwa; nu Leza
 32 wacindamicilwa mwakwe weliwe. Leza wamucinda-
 mika umweneco na kanonzinye wandi amucindamike.
 33 Wana wane impindi katici natela ndange njisile namwe;
 muliwamvwamba, ndivino muno nanenezile awaYuda
 inti, Kuno nkuya mutangamwize mwize a vino na
 34 kanonzi nkuwanena mwemwe. Nawapa isundo lipya
 ilyakuti kundanani: ndivino nawakunda, avino namwe-
 35 nye mukundane. Awantu wuliwamanyila kwakwe
 conyecoo wati mwe wasambilizi wane, ndi mwakundana.
 36 E Simoni Petro amunena ati, Mfumu, nga waya kwi?
 Yesu amwankula ati, Kuno utanga unkonke kanonzi,
 37 ukuwa ulikonka pansizi. Petro amunena ati, Mfumu,
 ngafwandi a cani cino ntanga nkukoncele kanonzi?
 38 Nawika uwumi wane kwakwe wewe. Yesu amwankula
 ati, Wuzye wawika uwumi wako kwakwe nene?
 Awence, nacawuzimanye, nkukunena, nkuti, Wala
 apakuti mukolwo alamule, utele wankana yatatu.

14.

- 1 Mutaleka imyezo yinu iwatamika : mukusuwila
- 2 Leza, suwilani nani. Mu ganda yakwe Tata muli uwikalo wuvule : ndi citele cisi awo wuzye ngali nawa-
- 3 nena, kuno nayawayanizya uwikalo? Ndi napita naya nawayanizya uwikalo, ndinyoka swinya, njize mbapo-celele ne mwenece; alyakuti kuno indi, namwenye a
- 4 muwa kweneko. Kuno nkuya, mumanyile inzila.
- 5 E Tomasi amunena ati, Mfumu, tutamanyile kuno
- 6 ukuya, nga tumanye inzila wuli? Yesu amunena ati, Ne nzila, ne kusimicila, ne wumi : ndi akusowa nene
- 7 ngali pasi wumwi wino akakwiza kwakwe Tata. Ndi mutele mwamanya, ngali mwamanya nu Tatanye; na kanonzinye mwamumanya, mwamulola nu kumulola.
- 8 Filipu amunena ati, Mfumu, tulanjizye Mukwasi;
- 9 ngatufute. Yesu amunena ati, Nikala na we mpindi yakula yoo, nanti apakuti umanye nene, we Filipu? Wino wandola nene, ye walola Mukwasi : ngafwandi
- 10 ukuvwanjila cani cino ukuti, Tulanjizye Mukwasi? Wuzye usinakusuwila kuno ndi mwakwe Mukwasi na we Mukwasi ali mwe nene? Amazwi yano nkuvwanga kwe mwemwe, nsinakuvwanganga nene nenga : ukuwa Mukwasi wino ali mwe nene, akucitanga imilimo yakwe.
- 11 Suwilani nene kuno ndi mwakwe Mukwasi, nawe Mukwasi ali mwe nene : pamwi nsuwililani ku milimoye
- 12 yoo. Awence, nacawuzimanye, nkuwanena, nkuti, Wino akuwika insingo mwakwe nene, imilimo yino nkucitanga, nawenye aliwayicita; ni milimo milusye yoo
- 13 aliwacita. Amuno naya ku Mukwasi, consi cino mwiza mwalenjela mwi zina lyane, ndicicita, alyakuti
- 14 Mukwasi acindamicilwe mu Mwana. Ndi mwiza mwalenga icintu cimwi kwe nene mwi zina lyane, ndicicita.
- 15 Ndi mwankunda, mwandi muwatontela amasundo
- 16 yane. Ndilambilizya Mukwasi, awape E Kavwa winji, alyakuti awawa namwe amanda nu winji, Emuzimu wa
- 17 kusimicila : wino insi itanga imupocelele : amuno isumulola nanti akumumanya, itamumanya : mwenji mwamumanya, amuno akwikala namwe, swinya wandi
- 18 awawa mwakwe mwemwe, Nsinakuwasya mu wulanda

- 19 nkwiza kwakwe mwemwe. Impindi yasyala ntici, insi itandi iwandola swinya, ukuwa mwenji muliwandola : amuno ne mumi, namwenye muliwa mwe wumi.
- 20 Uwandanye wowo muliyiluka kuno indi mwakwe Tata, namwe muli mwakwe nene, nani ndi mwakwe mwemwe.
- 21 Wino ali na masundo yane akuyatontela, ye wino wankunda : na wino wankunda alikundikwa kwakwe Tata, nani ndimukunda, njilanjizye kwakwe weliwe.
- 22 E Yuda (Esikaloti pole) amunena ati, Mfumu, nga kwapona cani, kuno ukulonda uyilanjizye kwakwe swe-swe watupu, ku nsi pole; Yesu ayankula ati, Ndi umuntu wankunda, wandi awatontela amazwi yane : Tata alimukunda, tuliyiza kwakwe weliwe, twikale mwakwe weliwe.
- 24 Wino atankunda asitontela amazwi yane : amazwi yano mukwivwa yasa yane, ukuwa a yakwe Mukwasi wino wantuma.
- 25 Nawanena ivintunye vyoo, pano ncili njisile na mwe.
- 26 Ukuwa E Kavwa, wino we Muzimu Mwimicile, wino Mukwasi alimutumila mwi zina lyane, aliwasambilizya ivintu vyonsi, awizusye ni vintu vyonsi vino nawanenile.
- 27 Nawasila umutende : nawapa umutende wane : ntawapile ndivino insi ikupanga. Mutaleka imyezo yinu
- 28 iwatamika, nanti akuwa ni ntete. Mwiwva vino nawanena nati, Napita, swinya nkwiza kwakwe mwe-mwe. Ndi mwankunda, ngali mukusecela, amuno naya
- 29 ku Mukwasi : amuno Mukwasi wakula walusya nene. Kanonzi nawanena, pano citani cipone, alyakuti pano
- 30 ciza capona, musuwile. Nsinakuvwanga nkani na mwe swinya, amuno esiyame wa mu nsi akwiza. Asi naka-
- 31 mwi mwakwe nene, ukuwa alyakuti insi imanye kuno nakunda Tata, swinya ndivino Tata wampa amasundo avino nani nacita. Katukani, tufume paa.

15.

- 1 Ne cimpensya ca kusimicila, E Tata a mulimi.
- 2 Ulusamba lonsi mwakwe nene luno lusikoma ivikomwa, akalufumya : ulusamba lonsi luno lukakoma ivikomwa, akalusanzulila, alyakuti luwakoma ivikomwa vivule.
- 3 Nakanonzinye mwati amuswepa muno mazwi yano na-

- 4 vwanga kwakwe mwemwe. Yikalani mwakwe nene,
 ndivino nene mwakwe mwemwe. Ndivino ulusamba
 lutanga lukome longa, nkandi ndi lukwikala mu cimpe-
 nsya : a vino na mwe, nkandi ndi mukwikala mwakwe
 5 nene. Ne cimponsya, mwonji mwe nsamba : wino
 akwikala mwakwe nene, ndivino nene mwakwe weliwe,
 a wino akakoma ivikomwa vivule : (akusowa nene
 6 mutanga mucite cimwi.) Ndi wumwi asinakwikala
 mwakwe nene, akafumwa ndivino ulusamba, akanyala ;
 insamba zikakonganikwa, azisumbilwa mu mulilo, azilu-
 7 ngulila. Ndi mwikala mwakwe nene, na mazwi yane
 yikala mwakwe mwemwe, lenganji cino mukulonda,
 8 cikacitwa kwakwe mwemwe. E Tata akucindamicilwa
 kwakwe conyecoo, kuno mukukoma ivikomwa vivule :
 9 acino mulimanyikwa kuno mwe wasambilizi wane. Ndi-
 vino Mukwasi wankunda, a vino nani nawakunda :
 10 yikalani mu lukundo lwane. Ndi mukatontela amasundo
 yane, muliwakwikala mu lukundo lwane : ndivino nene
 natontela amasundo yakwe Tata, nikala mu lukundo
 lwakwe.
- 11 Nawanena vyonevyoo, alyakuti cimwemwe cane eiwe
 12 mwakwe mwemwe, nga ni cimwemwe cinu cifiswe. Lyoo
 a lisundo lyane, ilyakuti kundanani, ndivino nawa-
 13 kunda. Pasi umuntu wumwi wino ali nu lukundo
 lukulu ululusye loo, kuno umuntu wawika uwumi
 14 wakwe ku viwuza vyakwe. Mwe viwuza vyane, ndi
 15 mukacita vino nawasunda. Ntandi nawita nkuti mwe
 wazya : amuno unuzya atamanya vino yisikulu akacita :
 ukuwa nandi ndawita nkuti mwe viwuza vyane : amuno
 16 nawawumbulila vyonsi vino niwua kwe Tata. Muta-
 nsola, ukuwa nene nawasola, nawalasika, alyakuti
 mukakomange ivikomwa vino vikulandila, nga na cino
 mwiza mwalenga ku Mukwasi mwi zina lyane, aliwapa.
 17 Coo a cino nkuwakomelezya, nkuti, Kundanani. Ndi
 18 nsi ikuwavitilwa, amumanya kuno yamvitizilwe nene
 19 pano itani iwavitilwe mwemwe. Ndi mutele mwe wa
 mu nsi, ngali nsi yakunda awakwe : ukuwa amuno musu
 mwe wa mu nsi, ukuwa nawasola mu nsi, acaleka insi
 20 ikuwavitilwa. Yizukanji amazwi yano nawanenile
 inti, Umuzya atakula walusya yisikulu. Ndi wanjimvi-

- zye nene, waliwayimvya namwenye; ndi watontezile
- 21 mazwi yane, namwenye walitontela a yinu. Ukuwa waliwacitila ivintu vyonsi vyonyevyoo, amuno a lizina
- 22 lyane, swinya amuno watamanya wino wantuma. Ndi ntele ntizile mvwanga na wo, ngali wasisindwa: ukuwa kanonzi wasi na kapemezyo ka luwembu lwawo.
- 23 Wino akumvitiwa ye akuvitiwa nu Tatanye. Ndi ntele
- 24 ntacita imilimo yino winji atacita mwakwe woliwo, ngali watasindwa: ukuwa kanonzi walola, wamvitiwa
- 25 nene nu Tata. Ukuwa coo capona, alyakuti amazwi yafiswe, yano yawalikwa mu masundo yawo, yati: *wamvitizilwe umwenzo.*
- 26 Alila Kavwa wiza, wino ndimutuma kwakwe mwemwe, afume ku Mukwasi, Emuzimu wa kusimicila, wino akafuma ku Mukwasi a wino aliwampanicisizya:
- 27 Namwanye mwe wapime amuno mwawanga na ni na pakutalikanye.

16.

- 1 Nawanena ivintu vyonyevyoo, alyakuti mutapunuzwa.
- 2 Waliwawinga mu masinagogi: awence, impindi ikwiza, yino alila wino akuwakoma awakwelengania akuti,
- 3 Nkupa ilumbo kwakwe Leza. Waliwacita ivintu vyonyevyoo, amuno watamanya Mukwasi nanta nene.
- 4 Ukuwa nawanena ivintunye vyoo, alyakuti pano impindi yoyo yizayiza, mwize muvizuke kuno nawanena. Ntawanenile ivintu vyonyevyoo pakutalika, amuno
- 5 nalinji namwe. Ukuwa kanonzi nkuya kwakwe wino wantuma; pasi wumwi uwakwe mwemwe wino akumbu-
- 6 zya akuti, Nga ukuya kwi? Ukuwa amuno nawanena ivintu vyonyevyoo, imyezo yinu yizula na malanda.
- 7 Naponye nkuwanena ukusimicila: a cizima kwakwe mwemwe kuno napita: amuno ndi ntapisile E Kavwa ataliyiza kwakwe mwemwe, ukuwa ndi napita ndimu-
- 8 tuma kwakwe mwemwe. Alila pano wiza, ayize asinde insi, asimicizye wantu ku luwembu, ku wulungamane,
- 9 na kwi panzyo: ku luwembu, amuno watansuwila nene;
- 10 ku wulungamane, amuno nkuya ku Mukwasi mutali-
- 11 tela mundole swinya; kwi panzyo, amuno siyame wa mu

- 12 nsi wapanzwa. Neili ndi ni vintu vivule ivya kuwanena.
- 13 mwemwe, ukuwa mutanga mwivwe kanonzi. Ukuwa alila wiza, Emuzimu wa kusimicila, awawakolelela mu kusimicila konsi: amuno ataliwawwanjila wenga: ukuwa aliwawwanga vyonsi vino akwivwa: aliwanena
- 14 ni vintu vino vikwiza. Alincindamika, amuno alisenda
- 15 ivyane a vino awawawumbulila. Ivintu vyonsi vino Mukwasi ali na vyo a vyane: acaleka nati, Alisenda ivyane, avino awawawumbulila.
- 16 Ndi pazimba katici, mutalindola; swinya ndi
- 17 pazimba katici mulindola. Acaleka awasambilizi wakwe wamwi awanenana awati, A cani conyecoo, cino akutunena akuti, Ndi pazimba katici mutalindola, swinya ndi pazimba katici mulindola: akuti,
- 18 Nkuya ku Mukwasi? Acaleka awati, Acani conyecoo cino akuti, Ndi pazimba katici? Tutamanyile cino
- 19 akutaka. Yesu amanya kuno walondanga ukumuwuzya, awanena ati, Wuzye mukuwuzyania amuno a coo, cino nati, Ndi pazimba katici mutalindola, swinya ndi
- 20 pazimba katici mulindola? Awence, nacawuzimanye, nkuwanena, nkuti, Muliwalila, muliwalosya nu kulosya, ukuwa insi iliwasecela: muliwa na malanda, ukuwa
- 21 amalanda yinu yalipiluka icimwemwe. Akula umwanaci akupapa, awa na malanda, amuno impindi yakwe yaficila: ukuwa ale wapapa umwana, nanti kwizuka ukutamika swinya, amuno a cimwemwe kuno
- 22 umuntu wapapwa mu nsi. Acaleka namwe kanonzi muli na malanda, ukuwa ndiwalola swinya, imyezo yinu iyize isecele, pasi wumwi wino angapoka icimwe-
- 23 mwe cinu. Uwandanye wowo mutalimbuzya cimwi. Awence nacawuzimanye, nkuwanena, nkuti, Ndi mwiza mwalenga cimwi ku Mukwasi aliwapela mwi zina lyane.
- 24 Kali mutatela mulenjele cimwi mwi zina lyane: lenganji, mwandi muwapocelela, alyakuti icimwemwe cinu cikule.
- 25 Ivintu vyonyevyoo nawanenela mu milumbe: impindi ikwiza pano ntaliwanenela mu milumbe swinya, ukuwa
- 26 ndiwawilulila ivya Mukwasi. Impindinye yoyo muliwalenjela mwi zina lyane: nsinakuwanena nkuti,
- 27 ndiwapepela ku Mukwasi. Amuno nu Mukwasinye

wawakunda mwemwe, amuno mwankunda nene, swinya,
 28 mwasuwila kuno nafuma ku Mukwasi. Nafuma ku
 Mukwasi niza mu nsi : swinya, nandinsye insi, inje ku
 29 Mukwasi. Awasambilizi wakwe awati, Lola, kanonzi
 30 ukuwumbula, usinakuma imilumbe. Kanonzi twama-
 nya kuno wamanya ivintu vyonsi, umuntu wumwi
 atanga wafwa nu kukuwuzya, amuno a conyecoo acino
 31 tukusuwila tukuti wafuma kwakwe Leza. Yesu awato-
 32 lelela ati, Wuzye kanonzi mwasuwila? Lolani, impindi
 ikwiza, awence, yiza nu kwiza, yino mulisatila, wila
 muntu aliya ku wakwe, mulinsya nenga; naponye nsi
 33 nenga, amuno Mukwasi ali nani. Nawanena ivintu
 vyopyevyoo, alyakuti muwe nu mutende mwakwe nene.
 Mu nsi muli na matamyo, ukuwa musankane : naci-
 mvyva insi.

17.

1 Ala Yesu wavwanga ivintu vyonyevyoo, apunamila
 mwi yulu, ati, Tata, impindi yaficila : cindamika
 2 Umwanako, alyakuti Umwana akucindamike; ndivino
 waleka wawa na maka pa wantu wonsi, alyakuti wensi
 3 wino wamupa, amupe uwumi wa muyayaya. Woo a
 wumi wa muyayaya, ukukumanye wewe we Lezaleza
 wa kusimicila, na wino wamutuma, e Yesu Klisitu.
 4 Nakucindamika mu nsi, amuno namala umulimo wuno
 5 wampa wati mbuwombe. We Tata, kanonzi neinda-
 mika pakwe wewe nu kucindama kuno nalinji nako
 6 pakwe wewe pano kutani kuwe insi. Nawumbula Izina
 lyako ku wantu wano wampa mu nsi : walinji a wako,
 7 uwampa nene, walemasya na mazwi yako. Kanonzi
 wamanya kuno ivintu vyonsi vino wampa vyafuma
 8 kwakwe wewe, amuno amazwi yano wampile nawapa,
 nga wayapoccelela nu kuyapoccelela, wamanyicisya kuno
 nafuma kwakwe wewe, swinya wasuwila kuno a wewe
 wantuma.
 9 Nkuwapepela : nsinakupepela insi, ukuwa nkupepela
 10 wano wampa; amuno a wako (ni vintu vyonsi ivyane a
 vyako, ni vyako a vyane) nkucindamicilwa mwakwe
 11 woliwo. Neuji ntaciwanga mu nsi, waa weni wacili mu
 nsi, nenji nkwiza kwakwe wewe. We Tata Mutele,

- wasungange mwi Zina lyako lino wampa, alyakuti wawe
 12 awaliwonga ndivino sweswe tuli. Pano nacilinji ndi
 nawo, nawasunganga mwi zina lyako lino wampa:
 nawasunganga, nawumwi uwakwe woliwo, wino walowa
 suka ndi a mwana wa kulowa: alyakuti amawaliko
 13 yafiswe. Ukuwa kanonzi nkwiza kwakwe wewe; nku-
 vwanga ivintu vyonyevyoo mu nsi, alyakuti wawe ni
 14 cimwemwe cane nkaninye mwakwe woliwo. Nawapa
 amazwi yako; insi yawapata, amuno wasi awa mu
 15 nsi, ndivino naninye nsi ne wa mu nsi. Nsinakupepa
 nkuti uwafumye mu nsi, ukuwa nkuti uwawasunga ku
 16 muwipe. Wasi a wa mu nsi, ndivino naninye nsi ne
 17 wa mu nsi. Wimicile mu kusimicila: amazwi yako a
 18 ya kusimicila. Ndivino wantuma mu nsi, a vino nani
 19 nawatuma mu nsi. Nayimicila amuno woliwo, alya-
 kuti nawo wimicilwe mu kusimicila.
- 20 Swinya nsinakupepela waa watupu, ukuwa nkupepela
 na wano wandi wansuwila nene amuno amazwi yawo,
 21. alyakuti wonsi wawe awaliwonga: ndivino wewe Tata,
 uli mwakwe nene, nani mwakwe wewe, alyakuti nawo
 wawe mwakwe sweswe: alyakuti insi isuwile kuno
 22 a wewe wantuma. Ukucindamikwa kuno wewe wampa
 nawapa: alyakuti wawe awaliwonga, ndivino sweswe swe
 23 waliwonga: nene mwakwe woliwo, na we mwakwe nene,
 alyakuti wawe waliwonga nacawuzimanye: alyakuti insi
 imanye kuno a wewe wantuma, wawakunda, ndivino
 24 wankunda nene. We Tata, nkulonda kuti wano wampa,
 kuno ndi, nawo awalanga wali kweneko, alyakuti
 walole ukucindamikwa kwane, kuno wewe wampa,
 amuno wankunzile pano kutani kuwe uluwandi lwa nsi.
- 25 We Tata Mulungamane, insi itakumanyile, ukuwa nenji
 nkumanyile, na waa weni wamanya kuno a wewe
 26 wantuma. Nawawumbulila Izina lyako, nandi ndiwu-
 mbule: alyakuti ulukundo luno wakundila luwe mwa-
 kwe woliwo, nani mwakwe woliwo.

18.

- 1 Ala Yesu wavwanga amazwi yanyeyaa, alamba uluzi,
 e Kidroni, na wasambilizi wakwe, kuno kwalinji icalo,

- 2 ayinjila mwenemo na wasambilizi wakwe. E Yudanye, wino wamukutilizile, wamanyile masyonye yayo, amuno Yesu wayanga ciwiwiciwiwi kweneko na wasambilizi
- 3 wakwe. Awala wasikapemba na waFalisi wapa Yuda iwumba lya vita, aya na wawomvi wawo kweneko ni
- 4 nkozyo, ni visonsolo, ni vyanzo. Nga Yesu muno wamanyile ivintu vyonsi vino vingavimuponele, afuma,
- 5 awanena ati, Mukuvwamba weni? Awamwankula awati, We Yesu wa mwe Nazareti. Yesu awanena ati, Ne waa. (Nu Yudanye, wino wamukutilizile, wimilile
- 6 na wo.) Alapano Yesu wawanena wati, Ne waa, awa-
7 pita cisunda nsizi, awapona pansi. Nga swinya awa-
8 wuzya ati, Mukuvwamba weni? Awala wamwankula
9 wati, We Yesu wa mwe Nazareti? Yesu ayankula
10 ati, Mbanonile nati, Ne waa, ndi mukuvwamba nene,
11 lekani waa wapite: (alyakuti amazwi yafiswe yano
12 wawanzile ati, Wano wampa, ntasovya wumwi). Apano
13 Simon Petro wino walinji nu lupanga, asomola, ayuma
14 umuwomvi wakwe sikapemba mukulu, aputula ikutwi
15 lyandilo. Izina lya muwomvi weyonye walinji we
16 Maliko. Acaleka Yesu anena Petro ati, Someka ulu-
17 panga lwako mu cipata: ulupindi luno Mukwasi wampa
18 wuzye nakana ukunjwela?
- 2 Acaleka iwumba lya vita nu musika mukulu, na wawomvi wa wa Yuda, awalema Yesu awamukunga,
- 3 awatela awamatwala kwe Ana: amuno walinji we yisivyala wakwe Kayafa, a wino walinji we sikapemba mukulu umwakanye wowo. E Kayafanye weyo a wino wapanzizye awa Yuda, kuno cazipizile kuti umuntu wenga wangafwile awantu.
- 4 E Simon Petro akonka Yesu, nu musambilizi winjinye. Umusambilizi weyonye wamanyisilwe kwakwe sikapemba mukulu, acino ayinjila nu Yesu mu musolo
- 5 wakwe sikapemba mukulu; ukuwa Petro wimilile pa mulyango panzi. Nga umusambilizi winji, wino wamanyisilwe kwakwe sikapemba mukulu, afuma kunzi avwanga na wino walindililanga pa mulyango, ngayi-
- 6 njizya nu Petronye. Umukazyana wino walindililanga pa mulyango, anena Petro ati, Wuzye nawenye we mu-
- 7 sambilizi wa muntunye wee? Ati, Nenji pole.

- Awakayamwite na wawomvi wimilile penepo, wape-
 mvile umulilo wa makala: wotanga: amuno kwalinji
 imepo; nu Petronye walinji na wo, wimilile wotanga.
- 19 Esikapemba mukulu awuzya Yesu ivya wasambilizi
 20 wakwe ni vyi sambilizyo lyakwe. Yesu amwankula
 ati, Navwanga icilola kwakwe wonsi: nasambilizyanga
 mu masinagogi, na mwi Tempile, muno awa Yuda
 wonsi wakawungana: nsitela mwange cimwi ku mbali.
- 21 Ngacani cino ukumbuzya? wuzya wano wanjivwanga,
 vino nawanenanga: lola, waa wamanya ivintu vino
 22 navwanga. Ala wavwanga wonyewoo, umuwomvi
 wumwi wimilile penepo, ayuma Yesu nu lupi, ati, Wuzye
 23 ukwankula sikapemba mukulu wonyewoo? Yesu
 amwankula ati, Ndi navwanga uluwi, mpanicisizya ku
 luwi, ukuwa ndi navwanga icete, ngafwane ukunjumila
 24 cani? Acaleka Ana amutuma kwe Kayafa e sikape-
 mba mukulu akunzilwe.
- 25 Simoni Petro wimilile wotanga umulilo. Acaleka
 awamunena awati, Wuzye nawenye we musambilizi
 26 wakwe? Akana, ati, Nenji pole. Wumwi uwa wawo-
 mvi wakwe sikapemba mukulu, wino walinji a lukó
 lwakwe wino Petro waputuzile ikutwi ati, Wuzye
 27 ntakuweni na we mu calo? Acaleka Petro akana
 swinya: mukolwe ati nu kulamula.
- 28 Nga awakolezya Yesu, awamufumya kwakwe Kaya-
 fa, awamutwala kwi sano: walinji a mutondotondo;
 weni nanti apakuti winjile mwi sano alyakuti watako-
 29 mbela, úkuwa alyakuti walye Ipasika. Acaleka Pilato
 afumila panzi pakwe woliwo afika ati, Nga kasinza-
 30 ei kano mwawicila umuntu wenyewee? Awankula
 awamunena awati, Ndi atele umuntu wenyewee asi wé
 31 cononi, ngali tutamulesile kwakwe wewe. Acaleka
 Pilato awanena ati, Musendani mwe weneco, mumupa-
 nzye na masundo yinu. Awa Yuda awamunena awati,
 A maka nayamwi ukuti sweswe tukome umuntu:
 32 alyakuti amazwi yakwe Yesu yafiswe, yano wavwanzile,
 walanjizyanga umwata wa mfwa yino wangafwe.
- 33 Nga Pilato ayinjila swinya mwi sano, ayita Yesu,
 amuwuzya ati, Wuzye fwandi we mfumu ya waYuda?
 34 Yesu ayankula ati, Wuzye ukuyivwanjila coo, pamwi

- 35 nce wanji wakunena ivyakwe nene? Pilato ayankula ati, Wuzye ne muYuda? umwiko wako na wasikapemba wakulu wakulesile kwakwe nenc: ngawacita cani?
- 36 Yesu ayankula ati, Uwufumu wane wusi awa mu nsi yoo: ndi wutele awa mu nsi ngali awantu wane walwa, alyakuti ntalemekwa ku waYuda: ukuwa lelo uwufumu
- 37 wane wusi awa moo. Acaleka Pilato amunena ati, Wuzye wewe we mfumu? Yesu ayankula ati, Molimo ne mfumu. Napapizilwe conyecoo, a cino natunjizile mu nsi, alyakuti mpanicisizye ukusimicila. Wensi wino a wa kusimicila akwivwanga izwi lyane.
- 38 Pilato amunena ati, Nga ukusimicilanye a cani? Ala wavwanga wonyewoo, afumila panzi swinya pa waYuda, awanena ati, Ntazanile uluwi mwakwe weliwe.
- 39 Ukuwa muli nu mwata, wakuti ngawasapulila wenga pi Pasika: acaleka wuzye mukulonda mbasapulile imfumu
- 40 ya waYuda? Awapunda swinya awati, Umuntu wee pole, nkandi Baraba. Barabanye weyo walinji we kapoka.

19.

- 1 Nga Pilato atola Yesu amuma. Ivita aviluka
- 2 akamba ka myunga, awawika pa mutwe wakwe, awa-
- 3 muzwika ni cizwalo ciwenzu; awaya kwakwe weliwe awafika awati, Wukali! mfumu ya waYuda! awamu-
- 4 pama na mapi. Anyoka Pilato afumila kunzi, awanena ati, Lolani, namufumizya kunzi kwakwe mwemwe, alyakuti mumanye kuno ntazanile uluwi lumwi mwakwe
- 5 weliwe. Nga Yesu afumila kunzi, azwite akamba ka myunga, ni cizwalo ciwenzu. Pilato awanona ati,
- 6 Lolani! a muntu. Awala wasikapemba wakulu na wakayamwite wawo wamulola, awapunda, awati, Musayike, musayike. E Pilato awanena ati, Musendani mwe weneco, mukamusayike amuno nenji ntazanile
- 7 uluwi lumwi mwakwe weliwe. AwaYuda awamwankula awati, Swenji tuli ni sundo, kwi sundonye lyolyo wazipila ukufwa, amuno akuyicita ngati a Mwana
- 8 wakwe Leza. Ala Pilato wivwa amazwi yanyeyaa atina
- 9 alutilizya; anyoka ayinjila mwi sano, aya awuzya Yesu,

- ati, Nga we wa kwi? Ukuwa Yesu n'anti kumutolelela.
- 10 Acaleka Pilato amunena ati, Nanti kumwanzya? Wuzye utamanyile kuno ndi na maka ya kukusapulila,
- 11 swinya ndi na maka ya kukusayicila? Yesu amwankula ati, Ngali usi na maka pakwe nene, ndicitele citapwa cafuma kupela : acaleka wino wandesile kwakwe wewe
- 12 ali nu luwembu lukulu lulutilizye. Ngapano Pilato awalonda ukumusapula : ukuwa awaYuda awapunda, awati, Ndi wasapula umuntu wenyewee, ye usi we ciwuzza cakwe Kesale! umuntu wensi wino akuyicita
- 13 imfumu a mulwani wakwe Kesale! Acaleka ala Pilato wivwa amazwi yanyeyaa, afumya Yesu kunzi, afika ayikala pa cilimba ca kupanzizya, pa wikalo wuno watanji Iwe papatale, (ukuwa mu ciHebele we Gabata.)
- 14 Walinji a wanda wakuyania Ipasika : ilanzi lyalinji pa mutwo papela. Anena awaYuda ati, Lolani, imfumu
- 15 yinu! Awapunda, awati, Mufumye, mufumye, musayike. Pilato awanena ati, Wuzye nasayika imfumu yinu? Wasikapemba wakulu awamwankula awati, Tusi
- 16 ni mfumu suka ndi we Kesale. Ngapano awatayila Yesu ati akasayikwe.
- 17 Nga awasenda Yesu : afumila kunzi, ayisendzile nu muti wucinganike, akuya ku masyo yano watanji, Amasyo yi panga, yano, mu iciHebele watanji Gogata :
- 18 kuno wamusayisile, awasayika na wangi wawili apaliponga nawe, wumwi mbali zyoo nu muwuye mbali zyoo,
- 19 Yesu pakasi. E Pilato awalika iwaliko, awika pa muti wucinganike. Pawalisilwe ayakuti, YESU WA MWE
- 20 NAZALETI, IMFUMU YA WA YUDA. Nga awaYuda wavule awawazya iwaliko lyonyelyo : amuno ku masyo yano Yesu wasayisilwe kwapalamizile ku kaya : yawalisilwe mu ciHebele, na mu ciRoma, na mu ciGriki.
- 21 Wasikapemba wakulu wa waYuda awanena Pilato awati, Utawalika uti, Mfumu ya waYuda : ukuwa uti,
- 22 Watanji, ne mfumu ya waYuda. Pilato atolelela ati, Cino nawalika ye nalala nawalika.
- 23 Ngapano ivita avila vyasayika Yesu, avisenda ivizwalo vyakwe avyankania ivipya pani, icita consi wino icipya na wino icipya : ukuwa umwinjilo wutalinji nu
- 24 musumwa, wakovilwe wowo monsinye. Acaleka

awanenaua awati, Tütize tuwulepule, ukuwa tupende, tulole wino wandi wuwe a wakwe: (alyakuti amawaliko yafiswe yano yati, Wankine ivizwalo vyane. Umwinjilo wane awapenda.) Acaleka ivita avicita ivintunye vyoo.

- 25 Pa muti wucinganike wakwe Yesu, pimilile nyina, nu munyina nyina nu Mariya e muka Kleoyopa, nu
 26 Mariya wa ku Magadala. Ala Yesu walola nyina, nu musambilizi wino wakunzile wimilile penepo, anena
 27 nyina ati, Mwanaci, lola umwanako! Ngapano anena nu musambilizi ati, Mwana, lola, nyoko! Ukufuma ku mpindinye yoyo umusambilizi amusenda amutwala ku mwakwe.
- 28 Ukuti pansizi pakwe coo, Yesu wamanyile kuno ivintu vyonsi vyatezile vyasila, (alyakuti amawaliko
 29 yafiswe,) ati, Ulusala lwanduma. Paponye patesilwe inyungu yizwile ni vifine; awawika e pamba mu vifine, awanyepelela pi sumo, awatambicizya ku mulomo
 30 wakwe. Ala Yesu wapocelela ati, Casila: ayinamika umutwe wakwe, ataya umuzimu wakwe.
- 31 Nga awaYuda, muno kwalinji a kwa kuyania, kuno imiwili itanga ilange ili pa muti wucinganike uwanda wa Sabata (amuno uwanda wa Sabatanye lyolyo walinji a wakulu), awawuzya Pilato awati, amanama yawo
 32 yakavunwe, wafumwe nu kufumwa. Acaleka ivita aviya, avifika avivuna amanama ya wakutalika, na yakwe winji wino wasayisilwe na we: ukuwa awala
 33 waya pakwe Yesu awalola kuno afwile kali, nanti apakuti wavune amanama yakwe; ukuwa icita cimwi
 34 acitota pa luvazu lwakwe ni sumo, uwazi awufika awuti nu kufuma, na minzi. Wino waweni, apanicisya, (uwukalola wakwe a wa kusimicila: Leza wamanya kuno a kusimicila), alyakuti namwenye musuwile.
 36 Acaleka ivintunye vyoo vyapona, alyakuti amawaliko yafiswe, yano yati, Ifupa lyakwe litalivunwa. Swinya amawaliko yanji yakuti, Waliwalola wino walasile.
 38 Ukuti pansizi pakwe vyoo, E Yosefu wa mwe Arimatea, walinji a musambilizi wakwe Yesu, ukuwa kumbali, amuno watinanga awaYuda, awuzya Pilato ati, Nkasende umuwili wakwe Yesu: Pilato amuzumilizya.

- 39 Nga nya asenda umuwili wakwe, apaliponga nu Niko-
demo, (wino pakutalika wayile kwakwe Yesu uwusiku),
wasenzile more na malowe vyasanzinkine paliponga,
ukwelelezwa nce amapawundi ya kunwama umwanda.
- 40 Awasenda umuwili wakwe Yesu, awawunyepa ni myenda
ya lini nu wusule wununcile, walinji a mwata wa wa-
- 41 Yuda pa kuzika umuntu. Pa masyo yano wasayisilwe
palinji icalo; mu calonye momo mwalinji inkungwe
- 42 mpya yino mutatezile muwikwe umuntu. Ngapano
muno wanda wa Kuyania kwa wa Yuda (muno inku-
ngwe yapalamizile) awawika Yesu mwenemo.

20.

- 1 Uwanda wakutalika wa Sabata Mariya wa ku
Magadala alawila ku nkungwe pano kucili kufisile, alola
- 2 iwe lifumizwe pa nkungwe. Acaleka asamala, aya
kwakwe Simoni Petro, na ku musambilizi winji, wino
Yesu wakunzile, afika awanena ati, Wafumizye Tata-
kulu mu nkungwe, tutamanyile na kuno wamuwisile.
- 3 Ngapano Petro afuma nu musambilizi winji awalu-
4 ngama ku nkungwe. Awasamala wowili apaliponga:
umusambilizi winji asamala asya Petro, afikafika ku
- 5 nkungwe: afika ayinamila alola mwenemo, alola imye-
nda ya lini ilambalile: ukuwa nanti apakuti ayinjile
- 6 mwenemo. Ngapano nawe Simoni Petro, aya, wamu-
konsile, afika ayinjila mu nkungwe: alola imyenda ya
- 7 lini ilambalile, na kamwenda kano kalinji ku mutwe
wakwe, nanti apakuti kalambalale ni myenda ya lini,
- 8 ukuwa kavungine kongu panji. Ngapano nu musa-
mbilizi winji ayinjila mwenemo, wino watalisile ukufika
- 9 ku nkungwe, alola, asimicila. (Amuno naponye wacili-
nji ukumanya amawaliko, kuno wanga ale azyulupuke.)
- 10 Ngapano awasambilizi awawela swinya kumwawo.
- 11 Ukuwa Mariya wimilile pa nkungwe kunzi akulosya:
12 ala akulosya ayinamila alola mu nkungwe: nga alole-
cesya wangeli wawili wazwite ivitiswo wisile, wumwi ku
mutwe, nu muwuye ku manama, pano umuwili wakwe
- 13 Yesu wawisilwe. Awamuwuzya awati, Mwanaci, nga-

- cani cino ukulosya? Awanena ati, Amuno wafumizyo
- 14 Tatakulu wane, ntamanyile. na kuno wamuwisile. Ala wawwanga wonyewoo, apiluluka, alola Yesu ayimilile,
- 15 nanti kumanya ndi we Yesu. Yesu amunena ati, Mwanaci, ngacani cino ukulosya? Ukuvwamba weni? Weni watanji a mulimi, amunena ati, Mfumu, ndi, a wewe umufumizyo, nena kuno umuwisile, nkamusende.
- 16 Yesu avwanga ati, Mariya! Acilucila, ati, Raboni! alili
- 17 lyakuti, Musambilizya. Yesu amunena ati, Utacinde-melela : amuno ntani nkwele ku Mukwasi : ukuwa yanga ku wana witu ukawanena uti, Nkukwela kwakwe Tata,
- 18 kwakwe Eso, E Leza wane E Leza winu. Mariya wa ku Magadala aya anena awasambilizi ati, Nalola Imfumu : swinya na muno wamunenezile ivintunye vyoo.
- 19 Ngapano uwanda wowonye, a manguzi pa wanda wa kutalika wa Sabata, ivisakati viyazilwe muno awasambilizi walinji, amuno watinanga waYuda, Yesu afika ayimilila pakasi pakwe woliwo, awanena ati, Umutende
- 20 wuwe na mwe. Ala pano akuvwanga wowonye, awalanjizya amakasa nu luwazu lwakwe. Acaleka awasambilizi awasecela, amuno waweni Mfumu.
- 21 Swinya Yesu awanena ati, Umutende wuwe na mwe : 22 ndivino Mukwasi wantumile, a vino nani nawatuma. Ala wawwanga wonyewoo, awafutila, awanena ati, Pocesełani
- 23 Emuzimu Mwimicile : amawembuko yano mwatetela ye yatetelwa : amawembuko yano mwayaleka ye yalekwa.
- 24 Ukuwa Tomasi, wenga uwa citikumi na wawili, wino watanji Didumo, atalinji na wo pano Yesu wayile.
- 25 Awala awasambilizi wanji wamunena wati, Tuweni Mfumu, awanena ati, Ntandi nsuwile saku ntele ndole mu makasa yakwe amawamba ya misomani, mbike nu munwe wane mu mawamba ya misomani, mbike ni kasa lyane mu luwazu lwakwe.
- 26 Swinya ayala manda yawa kananimonsi awasambilizi wakwe awawungana mwenemo, nu Tomasinye. Yesu aya, naponye ivisakati viyazilwe, afika ayimilila pakasi,
- 27 ati, Umutende wuwe ha mwe. Ngapano anena Tomasi ati, Zulole amakasa yane, wika umunwe wako pa,

- ikasa lyako koo, wika pa luwazu lwane: utavwilika
 28 ukuwa uwasuwila. Tomasi amunena ati, Mfunu yane,
 29 Leza wane. Yesu amunena ati, Amuno wandola, aca-
 leka wasuwila: awalongo a wano watalola ukuwa
 wasuwila.
 30 Yesu wacisile ivimanyilo vivule pa minso ya wasa-
 mbilizi vino vitawalikwa mwe kalata wee: ukuwa vyoo
 31 vyawalikwa alyakuti musuwile muti Yesu we Klisitu
 a Mwana wakwe Leza: alyakuti ndi mwasuwila amuwa
 nu wumi mwi zina lyakwe.

21.

- 1 Pansizi pa vintu vyonyevyoo Yesu ayilolesya swinya
 ku wasambilizi wakwe pakwe sumbi wakwe Tiberiya;
 2 ayilolesya wonyewoo. Kwalinji paliponga Simoni
 Petro nu Tomasi (wino watanji we Didumo), nu
 Natanayeli wa mwe Kana wa mu Galileya, na wana
 3 wakwe Zebediya, na wasambilizi wanji wawili. Simoni
 Petro awanena ati, Nenji naya ku kuvwima inswi.
 Awamunena awati, Naswenye twaya swensi. Awafuma,
 awinjila mu wato: ukuwa uwusiku wowonye watalemile
 4 yimwi. Akula kwati a kuwaca, Yesu ayimilila pa
 cituntu: ukuwa awasambilizi nanti kumanya wati we
 5 Yesu. Nga Yesu awanena ati, Wayaya, wuzye
 6 mwavwima? Awamwankula awati, Awe. Awanena
 ati, Sumbilani amakonde kwakwe mwazivwima.
 Acaleka awasumbila. Ngapano awapotwa ukukwema,
 7 amuno inswi zyavuzile nkani. Acaleka umusambilizi
 weyonye, wino Yesu. wamukunzile, anena Petro ati,
 A Mfunu. Ala Simoni Petro wivwa wati a Mfunu
 apimpa icilundo cakwe, (amuno kwela walinji tupu)
 8 apuwila mwakwe sumbi. Ukuwa awasambilizi wanji
 awaya mu kawato, (amuno watalinji ukutali ni
 cituntu, ukuwa kuno walinji na ku cituntu, imikono
 yalinji imyanda yiwili), awakwema amakonde yizwile ni
 9 nswi pwi. Awala wafuma kunzi, awalola umulilo wa
 makala, ni nswi ziwisilwe penepo, ni mbulungwa ya
 10 cakulya. Yesu awanena ati, Letani inswi zimwi, zino
 11 mwalema. Acaleka Simoni Petro aya akwemela

- amakonde ku citantu, ni nswi nkulu mwenemo pwi, umwanda na makumi yasano na zitatu: zyaavuzile
- 12 kutaluvile, amakonde nanti kulepuka. Yesu awanena ati, Zanji mulye, mukome inzala. (Pasi wumwi uwa wasambilizi wino wanga amuwuzye ati, Weweni? amuno
- 13 wamanyile watinji a Mfumu.) Yesu aya atola
- 14 mbulungwa awapa ni nswinye. Yoo a mpindi yacititatu yino Yesu walolesile ku wasambilizi wakwe, pano wazyulupuka.
- 15 Awala walya, Yesu awuzya Simoni Petro ati, Simoni, mwanakwe Yohani, wuzyo wankunda nene walusya wawuyo? amunena ati, Eta, Mfumu, umanyile kuno nakukundisya. Amunena ati, Lelanga awana wa
- 16 iponzi wane. Anyoka amuwuzya impindi yacitiwili, ati, Simoni mwanakwe Yohani, wuzye wankunda nene? ati, Eta, Mfumu, umanyile kuno nakukundisya.
- 17 Amunena ati, Cemanga iponzi zyane. Anyoka amuwuzya impindi yacititatu ati, Simoni, mwanakwe Yohani wuzye wankundisya nene? Petro atamika amuno wamuwuzizye yatatu, ati, Wuzye wankunda nene? acaleka amwankula ati, Mfumu, wamanya ivintu vyonsi, umanyile kuno nakukundisya. Yesu amunena
- 18 ati, Cemanga iponzi zyane. Awence, nacawuzimanye, nkukunena nkuti, Pano walinji we mutici, wayizwikanga, wayanga na kuno ukulonda: ukuwa ulila wakota, uliwakunzulula amakasa yako, winji akuzwika, akutwala
- 19 na kuno utakasi. (Wavwanganga conyecoo, watakanga umwata wa mfwa yino wanga acindamicile Leza.) Ala
- 20 wavwanga wonyewoo, amunena ati, Nkonka. Petro apiluluka; alola umusambilizi wino Yesu wakunzile akumukonka, wino weyamizile na pa cifuwa cakwe Yesu pa cakulya, amuwuzye ati, Mfumu weweni wakukutilila?
- 21 Petro, ala wamulola, awuzya Yesu ati, Mfumu, ngaweni
- 22 wee aliwa wuli? Yesu amunena ati, Ndi nkulonda kuti kalange ali nsuke njize njize, wuzye a cako? wenji
- 23 nkonka. Acaleka amazwinye yaa ayaya ku wawuye, kuti umusambilizinye weyo atanga afwe: ukuwa weni Yesu atamunenile ati atanga afwe: ukuwa watili, ndi nkulonda kuti kalange ali nsuke njize njize, wuzye a cako?

- 24 Umusambilizi wee a wino akupanicisizya' ivintunye vyoo, wawalika ni vintu vyoo: twamanya kuno uwukalola wakwe a wa kusimicila.
- 25 Kuli ni vintu vinjinye ivivule vino Yesu wacisile, vino ndi vitela vyawalikwa vyonsi, nkuti ni nsinye itanga iyane na wikalata wano wawalikwa.

I Milimo Ya Wapositile

1.

- 1 **N**AWALISILE ekalata mutanzi, we Teofilo, uwakwe
2 vyonsi vino Yesu watalisile ukucita nu
3 kusambilizya, nu kwizafika ku wanda wuno
wapocelezilwe mu pela, watezile wapa awapositile
4 wano wasozile isundo nu Muzimu Mwimicile: kwakwe
wano wayilanjizizye nalwakwe ye mupuma pa nsizi pa
wucuzi wakwe ni vipanicisizyo vivule, walolesile kwakwe
woliwo mu manda amakumi yani, alanga akulanda
5 ivintu vya wufumu wakwe Leza: walile wawungana
nawo, awakomelezya kuti watize wafume mwe
Yerusalemu, ukuwa watele walindilile ilayilizyo lya
Mukwasi, lino, weliwe watili, mwivwile kwakwe nene:
6 amuno Yohani wabatizyanga na minzi nacawuzimanye;
7 ukuwa mwenji mulibatizwa nu Muzimu Mwimicile
amanda yatacivulanga.
8 Acaleka, walile wawungana apaliponga, awamu-
wuzye, awati, "Mfumu, wuzye wanyosya uwufumu ku
9 waYisraeli kanonzi?" Ngapano awanona ati, "Cisi a
cinu ukumanya impindi nanta malanzi vino uMukwasi
10 wawika mu wukankala wakwe. Ukuwa mulipocelela
amaka pano E Muzimu Mwimicile wiza wiza pakwe
mwemwe: muliwa mwe wapime wane mwe Yerusalemu,
na mwakwe Yudaya monsi, na mwe Samariya, na mu
11 vipya vya nsi yonsi." Ala wavwanga ivintunye vyoo,
pano wakulola nu kulola, asendwa mu pela; iwingo
alimupocelela, awasowa na pano walyata. Awala
pano wakulolecesya mu pela kuno akupita, lolani,
awantu wawili, wazwite ivizwalo vitiswe, avimilila
12 pakwe woliwo; swinya awati, "Mwe wantu wa mwe
Galileya, ngacani cino mwimilile mukulola mu pela?
E Yesunye wee, wino wafuma kwakwe mwemwe
wapocelelwa mu pela, alinyoka ndivino mwalola akuya
mu pela."

- 12 Ngapano awawela kwe Yerusalemu, awafuma ku mwamba wuno watinji maOlive, wuno wuli papipi nu Yerusalemu, uwutali viyine nu musinzo wa wanda wa
- 13 Sabata. Awala wafika, awakwela ku njanda ya pa pela, amuno awakwikala; E Petro nu Yohani, nu Yakobi nu Andreyu, E Filipu nu Tomasi, E Bartomeyo nu Mateyu, E Yakobi umwanakwe Alifeyu, nu Simoni
- 14 E Ziloti, nu Yuda umwanakwe Yakobi. Wanyewaa wonsi nu mwezo wonga awalanga walindizile ukupepa, na wanaci, nu Mariya enyina wakwe Yesu, na wanyina.
- 15 Mu mandanye yayo Petro ayimilila mwakwe wamwini nisi mukasi, ati, (palinji iwumba lya wantu wawungine
- 16 apaliponga kwela umwanda wonga na makumi yawili.) "Wana witu, cazipizile kuti amawaliko yafiswe, yano E Muzimu Mwimicile wavwanzile kali mu mulomo wakwe Davidi ivyakwe Yuda, wino walinji a ntunguluzi
- 17 yakwe wano wasenzile Yesu. Amuno wawazizizwe kumwi naswe, wapoclezile ni cipya mu wupakasinye
- 18 woo. (Umuntunye wec wapocelera wakazile akasi ni cilambu ca kuvifya kwakwe; pa kupona asulika umutwe, apunsa, alopuka pakasi, amala yakwe yonsi
- 19 ayafumila kunzi. Acimanyikwa na kwakwe wonsi wano wakakwikala mwe Yerusalemu; nga cino mu muywango wawo akasi kakonye akitwa ukuti Akeldama, akuli
- 20 kuti, akasi ka wazi.) Amuno cawalikwa mwe kalata wa ndwimbo, ukuti,

Lekani uwikalo wakwe wuyisyalile,

Mutaleka umuntu wumwi ayikale mwenemo:

Swinya, uwutambikwa wakwe muleke winji atole.

- 21 Acaleka awa wantu wano wapitanga naswe amanda yonsi yano Yesu wafumanga swinya akunyoka mwakwe
- 22 sweswe, ukufumilila kwi bapatizo lyakwe Yohani, nu kwiza fika pano wafumile kwakwe sweswe apocelera mu pela, pakwe wanyewaa wumwi ale awe we pime
- 23 wa kuzulupuka kwakwe apaliponga naswe." Ngapano awawika wawili pa nkolelo, E Yosefu wino witwanga ilyakwe Barasaba, wino swinya witwanga, ilyakwe
- 24 Yasuto, nu Matiya. Nga awapepa, awati, "We Mfumu,

we muntu wamanya ivya mu myezo ya wantu wonsi,
 25' sonta pakwe waa wawili wino wasola, uwa kutola amasyo
 "nu wupakasi wonyewoo nu wupositile, wuno Yuda
 26 wapona alyakuti aye ku masyo yakwe." Ngapano
 awawapenda; ivipendo aviwila Matiya; ngapano
 awazizwa kumwi na wapositile ikumi na wenga.

2.

- 1 Walile uwanda wakwe Pentekoste wiza, wonsi walinji
- 2 apaliponga mu masyo ayaliyonga. Napaponapapo
- akwiza ukupoma, akufuma mu pela, ngati akupupa kwa
- muza wukalambane, akwizuzya inanda yonsi yino
- 3 wisile mwenemo. Ngapano indimi zya nsalasande
- aziloleka kwakwe woliwo, ngata zya mulilo; azikala
- 4 pakwe wensi uwakwe woliwo. Nga wonsi awizuzwa nu
- Muzimu Mwimicile, awatalika awavwanga indimi zinji,
- ndimuno E Muzimu walesile awavwanjila.
- 5 Mwe Yerusalemu mwikalanga waYuda wakalumbula,
- 6 wafumile ku myiko yonsi yino ili mu nsi. Pano
- ukupomanye koo kwivwisilwe, iwumba lyawungine
- apaliponga, awilikwa, amuno wila muntu wivwanga
- 7 kuno wakuvwanga umuvwango wakwenye. Wonsi
- awazunguka awasukumila nu kusukumila, awati,
- "Lolani, wuzye wonsi waa wasi awaGalileya wano
- 8 wakuvwanga? Ngafwandi tukwivwa wuli, umuntu
- wensi umuvwango wuno a witu wuno twakwasilwe nawo?
- 9 WaPartia na waMedi, na waElami, na wano wakakwi-
- kala mwakwe Mesopotamia, na mwe Yudaya, na mwe
- 10 Kapadokia, na mwe Pontu, na mwe Asia, na mwe
- Frugiya, na mwe Pamfuliya, mwe Igipto na mu vipya
- vyakwe Libiya lwakwe Kurene, na weni wano wafuma
- 11' ku Roma, awaYuda na wacipiluka, na waKreti na
- Warabu, tukwivwa wakuvwanga ivintu vya maka yakwe
- 12 Leza mu ndimi zitu." Ngapano wonsi awazunguka,
- awaluwaluwa nu kuluwaluwa, awanenana wakuti, "Nga
- 13 conyecoo cikusula cani?" Ukuwa wanji awawasoweka
- wakuti, "Wakolwa ni vimpensya vipya."
- 14 Ukuwa Petro ayimilila na wikumi na wenga, asantula
- izwi lyakwe, avwanga kwe woliwo, ati, "Mwe wantu

wa mwe Yudaya, na mwensi mwe wano mukakwikala
 mwe Yerusalemu, ndi coo cimanyikwe kwe mwemwe,
 15 teyani amakutwi yinu ku mazwi yane. Amuno waa
 watakozilwe, ndi muno mwenji mukwelenganizizya; nga
 16 vino aliora lya cititatu ilya wanda; ukuwa coo acino
 cavwanzilwe nu mutumwa eYowelo, ukuti,

- 17 " *Leza wati, Amanda ya kupelelecezya,
 Ndipungulila U Muzimu wane pa wantu wonsi:
 Awana winu awonsi na wana wanaci waliwatumwa,
 Nawo awalumendo winu waliwalola ivya kulozwa,
 Nawo awakalamba winu waliwalota ivilota:*
- 18 *Nacawuzyenye pa wazyia wane awonsi na wanaci
 amanda yayonye
 Ndipungula U Muzimu wane; waliwatumwa.*
- 19 *Ndilanjizya ivya kuzunguka mwi yulu mu pela,
 Ni vimanyilo mu nsi ya pa nsi;
 Uwazi mu mulilo ni pumpu lya cusi:*
- 20 *Ilanzi lilipilulwa ku mfinzi,
 Nawo umwezi ku wazi,
 Pano uwanda wa Mfumu wutani wize,*
- 21 *Uwanda wowonye uwukulu uwa manzi:
 Alila wino akupunda izina lya Mfumu alitulwa."*

- 22 Mwe wantu wakwe Yisraeli, yivwani amazwi yaa:
 E Yesu wakwe Nazareti, umulinganizwe nu Leza kwakwe
 mwemwe ni milimo mtkalambane, ni vizunguko ni
 vimanyilo, vino Leza wacitila mwakwe weliwe mwakwe
 mwemwe mukasi, ndivino namwenye nalwinu mwayi-
 23 manyila; wino walemesilwe nu kupanzya kukulu nu
 kumanyila lyankani kwakwe Leza, mwemwe ni kasa
 lyakwe wano wasi na masundo mwamusayisile
 24 mwamukomile nu kumukoma. Wino Leza wazyilupula,
 wasapula uwulumila wa mfwa: amuno catatazile ukuti
 25 alemwe na yoliyo. Amuno nu Davidi wavwanga
 ivyakwe weliwe wati,

*"Nalolanga iMfumu amanda yonsi pa mpumi yane
 Amuno ali kwi kasa lyane ilya ndilo, alyakuti ntize
 ntenganwe:*

- 26 *Acaleka umwezo wane wasecelanga, nu lulimi twane
lwazewelanga;*
Nu muwili wane wuliyikala mu kulolela:
- 27 *Amuno utalisya umuzimu wane mu nkungwe,
Nanti akupa U Mwimicile wako ukuti arole ukywola.*
- 28 *Wawumbula inzila zya wumi kwakwe nene;
Ulinjizuya ni cimwemwe ni mpumi yako."*
- 29 Wana witu, kimvange apatiswe ivyakwe tatakulu
E Davidi, kuno nawenye wafwa wazikwa nu kuzikwa,
30 ni nkungwe yakwe icili naswe na kanonzi. Amuno
walinji a mutumwa, wamanyile kuno Leza walafile
icilapo kwe weliwe, ukuti ku ca cikomwa ca muwili
31 wakwe ayize ateko wumwi pa ndulu yakwe; weni waweni
cop avwanga ni vya kuzylupuka kwakwe Yesu, kuno
nanti atanga ayikale mu nkungwe, nanti akuti umuwili
32 wakwe wize wulole ukuwola. E Yesunye wee Leza
wamuzylupula wino sweswe swensi swe wapime.
33 Acaleka wakuzwa ni kasa lya ndilo ilyakwe Leza,
wapocelela ku Mukwasi ilayilizyo lya Muzimu
Mwimicile, a wino wapungula conyeco cino mukulola
34 mukwivwa nu kwivwa. Amuno Davidi atakwezile mu
pela: ukuwa weliwe nalwakwe wati, . .

*"I Mfumu yanena I Mfumu yane yati,
Wenji yikala kwi kasa lyane ilya ndilo,
35 : Nsuke ndeke awalwani wako wawe
A musayamilo wa manama yako."*

- 36 Acaleka ndi wuvi lyakwe Yisraeli limanyicisye
nacawuzye, kuno Leza waleka wawa a Mfumu swinya
we Klisitu, E Yesunye wee awino mwasayisile.³
- 37 Awala wivwa wonyewoo, awasankwa mu myezo yawo,
nga awanena Petro na wapositile wanji awati, "Wana
38 witu, nga twacita wuli?" Ngapano Petro awanena
ati, "Tontolokwani, mubatizwe nu kubatizwa, mwe-
nsinye mwi zina lyakwe Yesu Klisitu ku kutotelwa
kwa mawembuko yinu: nga mupocelele icawila cakwe
39 Muzimu Mwimicile. Amuno ilayilizyo lili kwakwe
mwemwe, na ku wana winu, na wonsi wano wali ukutali,

ndi muno I Mfumu, E Leza aliwitila kwe weliwe.”
 40 Apanicisya na mazwi yanjinye amavule, awapampusya
 ati, “Yifyusyani mwe weneco ku nkulo yoo
 41 inyongane.” Ngapano wano wapocelezile amazwi
 yakwe awabatizwa: akonjelezwa kwakwe woliwo
 awantu imyanda amakumi yatatu uwanda wowonye.
 42 Awalanga walemasizye amasambilizyo nu wuciwuza wa
 wapositile, pa kuputula ivyakulya na pa kupepa.
 43 Intete azilema awantu wonsi: ivyakuzunguka ivivule
 44 ni vimanyilo aviwaicitwa na wapositile. Wonsi wano
 wasuwizile wikalanga apaliponga, wasanjizile ivintu
 45 vyonsi. Awakala ivitekwa ni nsawo zyawo, awavyanka-
 46 nia wonsi, ndi pano umuntu wasowelelwa. Uwanda
 wonsi walindilanga mwi tempile nu mwezo wonga, nu
 kuputula ivyakulya ku nanda zyawo, walyanga icakulya
 47 cawo ni cimwemwe nu mwezo wonga. Walumbulanga
 Leza na wantu wonsi wawawanzya. Ngi Mfumu
 iwakonjelezya kwakwe woliwo uwanda wonsi wano
 watulwanga.

3.

1 E Petro nu Yohani wayanga kwi tempile pa mpindi
 ya kupepela, lyalinji a hiora lya citimufundikambali.
 2 Umuntu wumwi wino walemazile ku calinye wasenzilwe,
 wino wawikwanga pe pa mulyango wi tempile wuno
 watanji, “Wuzima,” ku kulenga ivyawila kwakwe wano
 3 winjilanga mwi tempile. A wino walile walola Petro
 nu Yohani wati awakwinjila mwi tempile, alenga kuti
 4 apocelele icawila. Nga Petro nu Yohani awamupanga
 5 na minso awati, “Tulolé.” Avivwa, ati wandi apocelele
 6 cimwi kwakwe woliwo. Ukuwa Petro ati, “E Silvara
 nu golide nenji nsi navyo; ukuwa cino ndi naco a cino
 nakupa. Mwi zina lyakwe Yesu Klisitu wakwe Nazareti,
 7 pitanga.” Ngapano amulema ikasa lya ndilo,
 amukatusya: napaponapapo amanama yakwe na
 mafupa ya mu tunkonkomba aya na amaka.
 8 Alunducila, ayimilila, atalika nu kupita, nga ayinjila
 nawo mwi tempile; akupita, akusimpucila, akulumbula
 9 nu Leza. Awantu wonsi awamulola akupita akulumbula
 10 nu Leza: Awamumanya, kuno walinji weliwenye wino

wikalilanga ivyawila pa Mpongolo E Wuzima iyi tempile: awazunguka nkani nu kusukumila kwakwe cino cacisilwe kwakwe weliwe.

- 11 Ala vino alemile Petro nu Yohani, awantu wonsi awasamala apaliponga wakuya kwakwe woliwo, mu luwanza luno lwitwanga ukuti a lwakwe Solomoni,
- 12 awazunguka nkaninye. Ala Petro walola, atolelela awantu ati, "Mwe wantu wakwe Yisraeli, ngacani cino mukuzunguka nu muntunye wee? Ngacani cino mukutupanga sweswe na minso yinu, ngata sweswe swonga na maka yitu nanta wuzima witu twaleka
- 13 watawapita? E Leza wakwe Abrahamu, uwakwe Yisaki, uwakwe Yakobi, E Leza wakwe watata wacindamika umwana wakwe E Yesu; wino mwamulemesile, amumukana pa minso yakwe Pilato,
- 14 pano watezile walondesya ukumutaya. Ukuwa mwakanile U Mwimicile U Mulungamane, amulambiliziza ecikoma kuti apwe kwakwe mwemwe, amukoma E Siyame wa wumi; wino Leza wazyulupuzile ku wafwe;
- 16 kwe cino swe wapime. Ni suwilo mwi zina lyakwe, izina lyakwe lyaleka umuntu wee wawa na maka, wino mukulola mwamumanya nu kumumanya: nacawuzye isuwilo lino lili mwakwe weliwe alino lyamupa uwupuma
- 17 wuyane wonyewoo pakwe mwemwe mwensi. Kanonzi, wana witu, namanya kuno mwacitizile mu kuntamanya, ndivino na wakapanzya winunye a vino wacisile.
- 18 Ukuwa ivintu vino Leza walanjizizye kali mu milomo ya watumwa wonsi, ukuti E Klisitu wakwe wazipila
- 19 acula, avino wafisya a wonyewoo. Acaleka tontolokwani, munyoke swinya, alyakuti mawembuko yinu yavulunganwe, alyakuti amalanzi ya kupupwa yize,
- 20 ayakufuma pa minso ya Mfumu: swinya alyakuti atume E Klisitu wino wasontelelwa mwemwe E
- 21 Yesunye. Wino iyulu lile limupoccelele isuke impindi ya kuyania ivintu vyonsi iyize iyize, yino Leza wavwanzile mu milomo ya watumwa wakwe awimicile,
- 22 wano walinjipo pano insi yalile italicila. Nacawuzimanye Musa watili, 'I Mfumu E Leza aliwakatusizya umutumwa, alifuma mwakwe wamwinaso, ngata nenenye; a wino muliyivwa mu vintu vyonsi vino

- 23 *aliwawwanga kwakwe mwemwe. Alila umuntu wensi*
wino wiza wakana ukwivwa umutumwanye weyo,
 24 *aliyononwa nkaninye afumwe mu wantu.' Nacawuzi-*
manyeye awatumwa wonsi, ukufumilila kwakwe Samyeli
na wonsi wano wakonkanga pa nsizi, wonsi wano
wawwanga, nawonye walanda ivya vintu vya mandanye
 25 *yaa. Mwe wana wa watumwa, swinya mwe wi layilizyo*
lino Leza walayine na waso, anena Abrahamu ati,
 26 *'Mwi kwata lyako a muno imyiko yonsi iya mu nsi*
ilipepetwa.' Pa kutalika kwakwe mwemwe E Leza
walile wazyulupula U Mwana wakwe, amutuma ku
kuwapepa mwemwe, kukupetula wensi uwakwe mwemwe
ku kutinsyania."

4.

- 1 Awala vino wakuvwanga na wantu, wasikapemba na
 weni tempilo na waSadusi awafika kwakwe woliwo,
 2 watamisile nkaninye amuno wasambilizyanga awantu,
 awawilila mwakwe Yesu ukuzyulupuka ku wafwe.
 3 Ngapano awawalema awawawika mu vingololo nu kwiza
 fika ku wanda wa mutondo: amuno kwatezile kwila.
 4 Ukuwa awavule awakwe woliwo wano wivwile amazwi
 yawo awasuwila; ukuvula kwa wantu kwela akufika ku
 myanda amakumi yasano.
 5 Ukuti uwaca, wakapanzya wawo na wasongo na
 6 wakawalika awawungana mwe Yerusalemu; nu Ana
 esikapemba mukulu walinji penepo, nu Kayafa, nu
 Yohani, nu Alesandro, na winji wonsi wano walinji awa
 7 nko zyakwe sikapemba mukulu. Awala wawateka
 mukasi, awatembusya, awati, "Nga a makaci, nanta
 8 a lizinaci vino namwe mwacitila coo?" Ngapano Petro
 wizwile nu Muzimu Mwimicile, awanena ati, "Mwe
 9 wakapanzya wa wantu, na wasongo, ndi sweswe ilelo
 lyob tukwelezwa ku mulimo wuzima wuno wacitwa ku
 muntu inkongwa, kwakwe cino umuntu wee wapozezwa;
 10 Ndi cimanyikwe kwakwe mwemwe mwensi, na ku wantu
 wakwe Yisraeli wonsi, kuno mwi zina lyakwe Yesu
 Klisitu uwakwe Nazareti, vino mwasayisile, vino Leza
 wazyulupuzilo ku wafwe, mwakwe weliwe a muno
 umuntu wee ayimilile a mupuma paa pakwe mwemwe.

- 11 *A live lino lyasuzilwe namwe mwe wakazenga, a wino*
 12 *wawa a lizengo kulu ilya cikonci. Mwakwe winji*
 musu ukutulwa: swinya pasi zina linji mu nsi lino
 lyapwa ku wantu, ilyakuti tungatulilwa.”
- 13 Awala walola ukusinga kwakwe Petro nu Yohani,
 awiluka na kuno walinji a wantasambilila swinya walinji
 a wampotwa, awasukumila; awawamanya, kuno
 14 wawanga nu Yesu. Awalola na kuno umuntu wino
 wapoizizwe wimilile nawo, watanga wavwange uluwi
 15 kwakwe coconye. Ukuwa awala wawakomelezya kuti
 16 watele wafume mwi wungwe, awawuzyania, wakuti,
 “Nga twacita cani na wantunye waa? amuno
 nacawuzimanye icizunguko cikulu cacitwa mwakwe
 woliwo, cawumbulika nu kuwumbulika kwakwe wonsi
 wano wakwikalanga mwe Yerusalomu; tutanga tukane.
- 17 Ukuwa naponye alyakuti citize cilunduluke ciye apatali
 mu wantu, tuwatotemyo, alyakuti watavwanga kwakwe
 18 wumwi mwi zina lyonyelyoo.” Ngapano awawita,
 awawacinyintizya kuti watize wavwanga nanta kusa-
 19 mbilizya ivya izina lyakwe Yesu. Ukuwa Petro, nu
 Yohani awatolelela awawanena awati, “Ndi, cayana pa
 minso yakwe Leza ukutontela mwemwe ukulusye Leza,
 20 panzyani mwe weneco: amuno tutanga tuleke ukuvwa-
 21 nga ivintu vino twalola twivwa nu kwivwa.” Awala
 wawatetemya swinya, awawataya, awapotwa umwakuti
 wangawasundila, amuno a wantu wonsi wacindainisile
 22 Leza kwakwe cino cacisilwe. Amuno umuntu watezile
 wamala imyaka amakumi yani, wino icizunguko
 conyecoo ica kupozya cacisilwe.
- 23 Awala watayilwa, awiza ku mupanda wawo, awafika
 awalongola vyonsi vino wasikapemba wakulu na wasongo
 24 wawanenile. Ngapano nawo, awala wivwa, awasantula
 amazwi yawo awapunda kwakwe Leza nu mwezo wonga,
 awati, “Oku we Mfumu, we muntu welewula iyulu ni
 25 nsi nu sumbi, na vyonsi vino vili mwenemo: We muntu
 wavwanjizile nu Muzimu Mwimicile kwakwe tata
 E Davidi umuwomvi wako, uti,

*“Ngacani cino amakandi yakufubwa,
 Na wantu watontongania ivintu vyavye?”*

- 26 *Infumu zya mu nsi zya yitantamika,
Na wakapanzya wawungana apaliponga,
Wapitucila I Mfumu nu Musolwe wakwe”:*
- 27 Nacawuzimanye mu kaya kaa wasambucila U Mwana Mwimicile E Yesu, wino wapasile. E Herodi, nu Pontiyo Pilato, na makandi na wantu wakwe Yisraeli.
- 28 wawungine apaliponga, ku kucita cino ikasa lyako
- 29 ni panzyo vyimisile kali kuti vize vipone. Kanonzi, we Mfumu, lola ukutetemya kwawo: uyavwe awazya wako ukuvwanga amazwi yako nu kusinga konsi, pano
- 30 ukukunzulula ikasa lyako pa kupozya; nu kuti ivimanyilo ni vizunguko viwacitilwa mwi zina lya
- 31 Mwana Wako U Mwimicile E Yesu.” Awala wapepa, amasyo yano wawungine ayatenuka; nga wonsi awizuzwa nu Muzimu Mwimicile, awavwanga amazwi yakwe Leza nu kusinga konsi.
- 32 Iwumba lyakwe wano wasuwizile lyalinji alya mwezo wonga nu muzimu wonga: patalinji wumwi nanti wenga wino watanji cimwi cino ali naco ati a cakwe;
- 33 ukuwa wasanjizile ivintu vyonsi. Awapositile awapanicisya nu kuzyulupuka kwa Mfumu E Yesu na maka makulu: nu wuzima wukulu walinji pakwe
- 34 woliwo wonsi. Swinya patalinji wumwi mwakwe woliwo wino walunkuwanga: amuno wonsi wano walinji ni nsi nanta nanda wakalanga, awatwala uwuzi wa
- 35 vintu vino vyakalwanga. Awaviwika pa manama ya wapositile: awankania kwakwe-wensi ndi pano umuntu akulondela.
- 36 Nu Yosefu, wino wapositile witanga ilyakwe Barasaba (lino alili lyakuti Mwaná wi sansamusya), umuLevi, uwa
- 37 ku Kupuro icifumo cakwe, walinji na kasi, akakala, atwala indalama, afika awika pa manama ya wapositile.

5.

- 1 Ukuwa umuntu wumwi, izina lyakwe we Ananiya nu Safira umuci, awakazya cino walinji naco,
- 2 Afuncizya cimwi ica wuzi, nu mucinye wamanyile, atwala icipya cimwi, afika awika pa manama ya

- 3 wapositile. Ukuwa Petro ati, "Ananiya, ngacani
cino Satana wizuzya umwezo wako kuti uwawipa
uwufi ku Muzimu Mwimicile, pa kufuncizya icipya
4 ea wuzi wa nsi? Wuzye pano yalinjipo, italinji a
yako? na pano yakalwa, wuzye vitalinji mu maka yako?
Ngacani cino wawisile conyecoo mu mwezo wako?
5 Utawifile awantu ukuwa we Leza." Ananiya, ala wivwa
amazwinye yaa, apona pa nsi, afwa: Intete nkulu
6 azilema wonsi wano wivwile. Ngapano awalumendo
awakatuka, awamuvwimba, awamufumizya kunzi,
awamuzika.
- 7 Amaora kwela yasizile yatatu, umuci, nanti kuti
8 amanye cino cacisilwe, ayayinjila. Nga Petro
amutolelela ati, "Nena ndi mukalizile insi ndi moo."
9 Nawe ati, "Eta, ndi monyemoo." Ukuwa Petro amunena
ati, Ngacani cino muzumilizinie ukwelezya U Muzimu
wa Mfumu? lola, amanama yakwe wano watela wakuzika
wakwako yali pa mulyango, nawenye wakufumizya
10 kunzi. Afika ati nu kupona pa manama yakwe, afwa:
awalumendo awinjila, awazana afwile, awamusenda,
11 awaya awamuzika pa mbali nu mulume. Intete inkulu
azilema I Kleziya lyonsi, na wonsi wano wivwile
ivintunye vyoo.
- 12 Ivimanyilo ni vizunguko vivule aviwaicitwa na
makasa ya wapositile mu wantu; wonsi walinji nu
13 mwezo wonga nu musolo wakwe Solomoni. Ukuwa
awakwe wANJI wonsi nanti wumwi uwakuti asiname
ayisanzye kwakwe woliwo: naponye awantu wawa-
14 wanzyanganga. Awasuwizi wonjelezizwe ku Mfumu awa-
15 lusya amawumba ya wonsi na wanacinye; Acino
watwalanga awalwale mwakwe wakumba, wakuwala-
mbalika pa vitala na pa viwonde, alyakuti pano Petro
akupita, icizyungani cakwe ciwile wumwi uwakwe
16 woliwo. Swinya kwizile iwumba lyafumile mu twaya
utwaliwilizya Yerusalemu, wasenzile awalwale, na wano
wacuzwanga ni mizimu miwipe: wapoizwe wonsi.
- 17 Ukuwa esikapemba mukulu akatuka, na wonsi wano
walinji nawe (wano walinji awa mupanda wa waSadusi)
18 wavuzile uwuzuwa. Awaloma awapositile, awawawika
19 mu njanda ya vingololo. Ukuwa uwusiku mungeli wa

- Mfumu ayiyula ivisakati vya mu nanda ya vingololo
 20 awafumizya kunzi, ati, "Yanji, kimililani mwi tempile
 muvwange ku wantu amazwi ya Wumi wonyewoo."
 21 Awala wivwa wonyewoo, awinjila mwi tempile kwati
 akuwaca, awasambilizya. Ukuwa shikapemba mukulu
 ayiza, na wano walinji nawe, awita iwungwe na wasongo
 wa wana wakwe Yisraeli, awatuma ku nanda ya
 22 vingololo ku kuwasenda. Ukuwa-awasikali wano wayile,
 nanti kuwazana mu nanda ya vingololo; awawela
 23 awaya awasimika, awati, "Inanda ya vingololo
 tuzanile anjiyale icizima ndi wuli, na wakalindilila
 24 wimilile pa milyango: ukuwa twala twiyula, nanti
 apakuti tuzano wumwi mwenemo." Musika wi tempile
 na wasikapemba wakulu, awala wivwa amazwinye yaa
 awaluwaluwa nkaninye muno coo eingakulila.
 25 Ngapano akwiza wumwi awanena ati, "Lolani, awantu
 wano mwawisile mu nanda ya vingololo wali mwi
 26 tempile, wimilile wakusambilizya awantu." Ngapano
 emusika na wasikali awaya awawasenda, ukuwa nanti
 einyonga; amuno watinanga awantu alyakuti watize
 27 wapolwe na mawe. Awala wawatwala, awawawika pa
 nkolelo pi wungwe. Ngapano sikapemba mukulu
 28 awawuzya, Ati, "Twawacinyintizizye nkaninye ukuti
 mutize muwasambilizya mwi zina lyoo: lolani,
 mwizuzya E Yerusalemu nu kusambilizya kwinu, mukasi
 29 mulete uwazi wa muntunye wee pakwe sweswe." Ukuwa
 Petro na wapositile awatolelela awati, "Tule tutontele
 30 Leza ukulusye awantu. E Leza wakwe watata
 wazyulupuzile E Yesu, wino mwakomile, mwamusayi-
 31 sile pa muti. A wino Leza wakuzya ni kasa lyakwe
 ilya ndilo ukuti awe we Siyame swinya awe we Katula,
 ku kupa awaYisraeli ukutontolokwa, nu kutetelwa kwa
 32 mawembuko. Sweswe swe wapime wa vintunye vyoo;
 avino nu Muzimu Mwimicile, wino Leza wapa kwakwe
 wano wakumutontela."
 33 Ukuwa weni, awala wivwa wonyewoo, aciwaluma ku
 34 nsingo, awalonda ukuwakoma. Ukuwa mwi twungwe
 amukatuka wumwi, umuFarisi, izina lyakwe we
 Gamalieli, umusambilizya wa masundo, wacindisilwe
 na wantu wonsi, akomelezya ukuti awantu waa wafume

- 35 impindi ntici. Awanena ati, "Mwe wantu wakwe
 Yisraeli, cenjelani ku vya wantunye waa kwe cino
 36 mukasi mucite. Amuno pano amandanye yaa yatani
 yize kwakatusile E Teuda, wino wayicitanga ku wuntu,
 wino awantu wavule, kwela imyanda yini, wayisanzizye
 kweneko: wino wakomilwe; ilelo wonsi wano
 wamutontelanga, awasata, awasewana nu kusewana.
 37 Swinya pa nsizi pa muntunye wee kwakatusile Yuda
 uwa kwe Galileya mu manda ya kuwalikwa, awantu
 wamwi awamukonka: nawenye walowa; na wonsi, wano
 38 wamutontelanga, awasalangana mwalwe. Kanonzi
 nkuwanena nkuti, Lewukani awantu waa, lekani
 wawange, amuno ndi ipanzyo lyoo nanta mulimo woo
 39 a wa wantu, candi cilale: ukuwa ndi a cakwe Leza,
 ye mwandi mupotwe ukuti muwacimvye; amuno nee
 40 pamwi mungatela mukulwisya Leza." Awamuzumilizya:
 awala wita awapositile, awawuma, awawacinyintila nu
 kuwacinyintila kuti watize wavwanjila mwi zina
 41 lyakwe Yesu, ngapano awawataya. Acaleka awafuma
 pi wungwe, awazewela kuno wazipizile ukukwelengulilwa
 42 kwi Zina. Amanda yonsi, mwi tempile na ku kaya,
 watalecelezanga ukusambilizya nu kuwila Yesu kuno
 we Klisitu.

6.

- 1 Mu mandanye yaa, pano ukuvula kwa wasambilizi
 kwalunduluka, akupona ukukwinuluka ukwa waHeleni
 na waHeberi, amuno awanaci wawo awafwilwe
 2 walecelezizwe mu wutewesi wa manda yonsi: Ngapano
 awikumi na wawili awita iwumba lya wasambilizi,
 awawanena awati, "Citazipizile kuti tusye amazwi
 3 yakwe Leza, tuwateweta pa matebulo. Acaleka, solani
 wana witu awantu munenulambali awi lumbo lizima,
 wano wizula nu Muzimu ni njelu awakuti tuwalasike pa
 4 mulimonye woo. Ukuwa swenji twandi tuwalemasya
 5 ukupepa nu kusambilizya amazwi." A mazwinye yaa
 ayasecelesya iwungwo lyonsi: ngapano awasola
 Stefano, umuntu wino wavuzile isuwilo nu Muzimu
 Mwimicile, nu Filipu, nu Prokorasi, nu Nikanora, nu
 Timioni, nu Paramena, nu Nikola ceipuluka uwakwe

- 6 Antiyoki; awano awawawika pa nkolelo pa wapositile : nga, awala wapepa, awawika amakasa yawo pakwe woliwo.
- 7 Ngapano amazwi yakwe Leza ayasata; nu kuvula kwa wasambilizi akulunduluka nkaninye mwe Yerusalemu; umupanda wukulu uwakwe wasikapemba watontezile ispwilo.
- 8 Ngapano Stefano wino wavuzile uwiza na maka awacita ivizunguko vikulu ni vimanyilo mu wantu.
- 9 Ukuwa akukatuka wamwi awakwe wano walinji awi sinagogi ilitwanga ukuti ali sinagogi lyakwe Libertino, na waSirinia, na waAlikizandria, na wamwi awaSilisiya
- 10 nu Asia, awapanzyania nu Stefano. Watanga watonsye
- 11 injelu nu Muzimu vino wavwanjilanga. Ngapano awakatusya awantu awakumuwpizya nu wufi wano watili, "Twivwile akuvwanjila Musa nu Leza amazwi
- 12 ya misulo." Ngapano awakatusya awantu, na wasongo, na wakawalika, awamuwila, awafika awamulema,
- 13 awamutwala mwi wungwe, awimika wapime wa wufi, wano watili, "Umuntu wee ataleka ukuvwanjila
- 14 amasyonye yaa amimicile uluwi na masundo: Amuno twamwivwile akuti, E Yesunye wec uwakwe Nazareti aliyonona amasyonye yaa, atelule ni myata yino Musa
- 15 watupile." Wonsi wano wisile mwi wungwe awalola impumi yakwe yawa ngata ya mungeli.

7.

- 1 Ngapano sikapemba mukulu ati, "Vwile ivintunye
- 2 vyoo viyile molimo?" Nawe, ati, "Wana witu, na watata, teyelezyani. E Leza wa wucindame walolesile kwakwe tata Abrahamu, pano walinji mwe Mesopota-
- 3 mia, pano atani awakwikala mwe Harani, amunena ati, Cinta fuma mu nsi yako, na mu nko zyako, uyize mu
- 4 nsi yino nandi nkulanjizye. Ngapano afuma mu nsi yakwe waKaladia, awakwikala mwe Harani: ukufuma momonye, pano yisi wafwa, Leza amusyembusizya mu nsi yonyeyoo, yino mwikala mwenemo, kanonzi:
- 5 Atamupile impyani yimwi mwenemo, nanta kulyata icinama cakwe, ngapano amulayilizya kuno alimupa,

iwe a yakwe, na wana wakwe awa pa nsizi pakwe weliwe,
 6 na pano atalinji nu mwana. Leza wavwanzile
 awonyewoo, ukuti awana wakwe walipanza mu nsi yinji,
 na kuno waliwatwala mu wuzya, wawacita uwuwi
 7 imyaka imyanda yini. Leza watili, Ndipanzya umwiko
 wuno waliwa a wazy a kweneko: nga ukuti pa nsizi
 apano wize wafume wize wampakata mu masyonye yaa.
 8 Amupa ni layano lya wusilamo: nga cino Abrahamu
 apapa Yisaki, amulemba uwusilamo uwanda wacitika-
 nanimonsi, nawe Yisaki apapa Yakobi, nawe Yakobi
 9 awasongo witu ikumi na wawili. Wasongo witu,
 awazuwila Yosefu, awamukala aya ku Igipto: Leza
 10 walinji nawe. Amufyusya ku wucuzi wakwe wonsi
 amupa ukukundikwa ni njelu pakwe Fero imfumu ya
 mu Igipto, amulasika mwe Igipto na pa ciwanza
 11 cakwe consi. Ngapano akupona icipowe mwe Igipto
 monsi na mu Kanani, na kucula kukulu nkaninye:
 12 watata watalinji ni cakulya. Ukuwa Yakobi, walile
 wivwa kuno kwe Igipto kweni kwalinji cakulya, atuma
 13 watata pa kutalika. Ukuti impindi ya citiwili Yosefu
 ayiwumbula ku wanyina; ngapano inko zyakwe Yosefu
 14 aziwumbulika kwakwe Fero. Nga Yosefu atuma, ayita
 yisi E Yakobi kune 'li, ni nko zyakwe zyonsi, awantu
 15 amakumi munenulambali na wasano. Nga Yakobi aya
 16 kwe Igipto; afwa, weliwe na watata; Awasendwa
 awatwalwa kwe Shekemu, awalalikwa mu nkungwe yino
 Abrahamu wakazile nu wuzi wakwe silvara ku wana
 17 wakwe Hamori mwe Shekemu. Ukuwa ila impindi yi
 layilizyo yapalamila, yino Leza wasimicizizye
 Abrahamu, awantu awakula awanyama nu kunyama
 18 mwe Igipto, akusuka akukatuka imfumu yinji mwe
 19 Igipto yino itamanyile Yosefu. Yoyonye a yino
 iwacitila. umwiko witu ku mucenjelo, iwacita watata
 uwuwi, kuti wasumba awana wawo alyakuti walowelele.
 20 Pa mpindinye yoyo apano Musa akwatwa wazifile
 nkaninye; alelelwa mu nanda yakwe yisi imyezi
 21 yitatu; ukuwa pano wamutaya, umwana wakwe Fero
 umwana mwanaci amulombola, awamulela awa ngata
 22 mwanakwe. Musa wasambilizizwe mu njelu zyonsi-izya
 wantu wa mwe Igipto; wakazawine mu mazwi na mu

- 23 milimo. Ukuwa walile vino kwela wafika ku myaka amakumi yani, aciza mu mwezo kuti akasyungule
- 24 awanyina awana wakwe Yisraeli. Ukuti walola wumwi uwakwe woliwo akueula, amutula, alandula wino
- 25 wayimvwanga, akoma umuIgipto. Weni watanji awanyina wakwiluka kuno Leza wakasi ukuwapela ikomolwa mwi kasa lyakwe; ukuwa weni nanti kwiluka.
- 26 Uwaca, aloleka kwakwe woliwo pano wakucicizana, ati, Watatakulu, ngacani cino mukufyengana na pano mwe waliwonga? Ukuwa wino wafyenzile umuwuye
- 27 amukampula, ati, "Nga wino wakulasika wewe wati wawa we mfumu swinya wawa we kapanzya pakwe
- 28 sweswe weweni? Wuzye ukasi unkome, ndivino
- 29 wakomile umuIgipto iyolo?" Ngapano Musa asamala amuno amazwinye yaa, awa amupanzi mu nsi yakwe
- 30 Midiyani kuno wapapizile awana wawili. Ila imyaka amakumi yani yafiswa, umungeli aloleka kwakwe weliwe mu mayonde ya mwamba E Sinayi, mu mbiwi ya mulilo
- 31 mu cimpuza. Ala Musa walola, awacizunguka: ala viño wapalamila akuti alolecesye, akwiza izwi lya
- 32 Mfumu, aliti, "*Ne Leza wakwe waso, E Leza wakwe Abrahamu, uwakwe Yisaki, uwakwe Yakobi.*" Nga
- 33 Musa azakaza, atina nu kulola. Ngapano I Mfumu imunena iti, "*Zula indyato mu manama yako, amuni amasyo yano uyimilile penepo a musili wimicile.*
- 34 *Nalola nacawuzimanye ukucula kwa wantu wane wano wali mwe Igipto, nivwa ukulweta kwawo, nika ku kwiza watula: ale, zanga kanonzi, nkutume kwe Igipto.*" E
- 35 Musa wenyewee wino wamukanile, awati, "Nga wino wakulasika wewe wati wawa we mfumu swinya wawa we kapanzya weweni?" weyonye a wino Leza watuma ku kuwa a mfumu nu kuwa we kapanzya ni kasa lya
- 36 mungeli, wino walolesile kwakwe weliwe pa cimpuza. Umuntunye wee wawatunguluzile, pano watela wacita ivizunguko ni vimanyilo mwe Igipto, pakwe sumbi mu-
- 37 wenzu, na mu mayonde imyaka amakumi yani. Wenyewee we Musa, wino wanenile awana wakwe Yisraeli, ati, "Leza aliwakatusizya umutumwa, wino ali wakwe nene,
- 38 alifuma mu wanyonko." Wenyewee a wino walinji mwi Kleziya mu mayonde nu mungeli wino wavwanganga

39 nawe ku mwamba E Sinai, na watatanye; Wino watata
 watamuwezile, ukuwa wamukampuzile awamufumya
 kwakwe woliwo, awanyocela kwe Igipto lwa mu myezo
 40 yawo. Awanena Eroni, awati, "*Tucitile waleza awakuti
 watukolelela; amuno E Musa wenyewee, wino
 watutungululanga, ukufumilila kwi Igipto, tutamanyile*
 41 *na cino ciponile kwakwe weliwe.*" Amandanye yayo
 awacita umwana wa njombe, awatwala inzuwi kwi
 42 kolanya, awazevezya imilimo ya makasa yawo. Ukuwa
 Leza apiluluka, awalemeka ku kupakata iwumba lya mu
 pela; ndivino cawalikwa mwe kalata wa watumwa ukuti,

*"Wuzye wafimanga kwakwe nene ivikwato vikomwe
 ni nzuwi,*

*Imyaka amakumi yani mu mayonde, Oko we
 Yisraeli?*

43 *Ijo! mwasenzile icihema cakwe Moloki.*
Nu lutanda lwakwe leza eRefani,
*Amakolanya yano mwayacisile, alyakuti muwaya-
 lumbula:*

.Nandi mbasende mbacizye Babiloni."

44 Watata walinji ni cihema ica wukalola mu mayonde
 ndi muno wasontelezile wino wavwanzile kwakwe Musa,
 45 alyakuti acite ndivino icilolelo cino waweni. Cino
 na watatanye walesile moo nu Yoshua pano wapyanile
 pa myiko yino Leza wawinzile pa minso yakwe watata,
 46 nu kwiza fika ku manda yakwe Davidi; Wino
 wakundisilwe pa minso yakwe Leza, alenga kuti azane
 47 uwikalo wakwe Leza wakwe Yakobi. Ukuwa Solomoni
 48 weni wamuzenjezile inanda. Lelo naponye Tengenene
 asikwikala mu nanda zino zyzangwa na makasa;
 ndivino umutumwa wataka wati,

49 *"Iyulu a ndulu yane,*
Nayo insi a musayamilo wa manama yane:
Ngafwandi mulinzenjela inanda ya musangoci?
Avino Leza wataka:

Nanta masyo ya kupusa kwane a cani?

50 *Wuzye lisi a likasa lyane lyatumbula iwintumye
 vyoo vyonsi?"*

- 51 Mwe wakale insingo, mwe wantalembwa uwusilamo mu myezo na mu makutwi, mukakanuzya E Muzimu Mwimicile amanda yonsi: ndivino waso wacisile, 52 avino namwe mukucita. Nga woweni uwa watumwa wino waso watayimvizye? Wakomile na wano wawumbuzile kali ivya kwiza kwa Mulungamane; wino kanonzi mwawa mwe wakakutilila swinya mwe 53 wacikoma; Mwe wantu mwapocelelele amasundo ndi muno yalasicilwa na wangele nanti apakuti muyasunge."
- 54 Awala wivwa ivintunye vyoo, aciwaluma mu myezo 55 yawo, awalumana amino yawo pakwe weliwe. Ukuwa weni muno wizwile nu Muzimu Mwimicile, apanga aminso mu pela, alola ukucindama kwakwe Leza, nu 56 Yesu ayimilile kwi kasa lya ndilo ilyakwe Leza. Ngapano ati, "Lolani, nalola mu pela mwiwuka, nu Mwana Muntu ayimilile kwi kasa lya ndilo ilyakwe 57 Leza." Ukuwa awapazamuka awapunda na mazwi makulu, awafundika na makutwi yawo, awamupungulu- 58 cila nu mwezo wonga. Awamufumya mu kaya, awamu- pola na mawe: wapime awawika ivizwalo vyawo pa 59 manama ya mulumendo, izina lyakwe we Sauli. Awapola Stefano na mawe awapunda I Mfumu, akuti, 60 "Yesu, Mfumu, pocalele umuzimu wane." Asokowala pa nsi, apunda ni zwi kulu, ati, "Mfumu, utize uwike uluwembu lonyeloo pakwe woliwo." Ala wavwanga wonyowoo, alala.

8.

- 1 (Nu Saulinye wazumilizyanga ku mfwa yakwe.)
Ngapano akukatuka ukuyimvya kukulu uwanda wowonye kwi Kleziya lino lyalinji mwe Yerusalemu; ngapano awasata mwalwe mu nsi ya Yudaya nu 2 Samaria, suka ndi a wapositile. Ngapano wakalumbula 3 awazika Stefano, awamulosya nkaninye. Ukuwa Sauli awavulungania I Kleziya, winjilanga mu ganda zyonsi, akulema awonsi na wanaci akuwatwala ku ganda ya vingololo.
- 4 Acaleka, wano wasasile mwalwe, awaya wakuwizya 5 amazwi. Nga Filipu aya mu kaya ka mwe Samaria, 6 awawumbulila E Klisitu. Amawumba ayivwa nu mwezo

wonga ivintu vino Filipu wavwanganga, watela wivwa,
7 walola ni vimanyilo vino wacitanga. Amuno mu
awavule wano walinji ni mizimu miwipe, yafumile mbali
nu kupunda: na wavule wano walinji ni mvimba, na
8 walemale, wapozizwe. Mwalinji icimwemwe kutaluvile
mu kaya kakonye.

9 Ukuwa kwalinji umuntu wumwi, izina we Simoni,
wino walawulanga kali mu kaya kakonye, wazunganga
awantu wa mwe Samaria, wayilanjizyanga ukuti a
10 muntu mukulu: wino wonsi wamwivwanga, ukufumilila
ku watici nu kufika kwakwe wasongo, watanji,
“Umuntunye wee a yali maka yakwe Leza yano yama-
11 nyikwa ukuti A Makulu.” Wamwivwanga amuno
wawazunganga ni vilawulilo vyakwe amanda mavule.
12 Ukuwa walile wasuwila Filipu kuno wawilanga ilandwe
lizima ilya wufumu wakwe Leza ni zina lyakwe Yesu
13 Klisitu, awabatizwa, awonsi na wanaci. Nu Simoninye
asuwila nalwakwe: abatizwa nu kubatizwa, alanga
ali nu Filipu; akulola kuno ivimanyilo ni vikalambane
vikucitwa, asukumila.

14 Walile awapositile, wano walinji kwe Yerusalemu,
wivwa kuno Samaria wapoccelezile amazwi yakwe Leza,
15 awawatumila Petro nu Yohani. Wano, walile wafika
awawapepela, alyakuti wapoccelele E Muzimu
16 Mwimicile: (Amuno, wacilinji ukuwila wumwi uwa
pakwe woliwo: wabatizizwe awowo mwi zina lya
17 Mfumu E Yesu.) Ngapano awawika amakasa yawo
pakwe woliwo, nga awapoccelela E Muzimu Mwimicile.
18 Simoni, ala walola kuno ni miwicile ya makasa ya
wapositile Muzimu Mwimicile wapilwe, awalonda
19 ukuwapa indalama. Ati, “Nani mpani amakanye yaa,
alyakuti nkala wino nawika amakasa yane pakwe weliwe,
20 apoccelela E Muzimu Mwimicile.” Ukuwa Petro
amunena ati, “Indalama zyako zilowe nawe, amuno
wenji welengania wati ungapoccelela icawila cakwe
21 Leza ni ndalama! Usi ni cipya cimwi nanta kantu
kamwi mwakwe conyeco: amuno umwezo wako wusi
22 cete pakwe Leza. Acaleka tontolokwa ku wuwipe
wako wonyewoo, lambilizya I Mfumu, pamwi
23 ukwelengania kwa mwezo wako kungavililwa. Amuno

- nalola kuno uli mu wulumila na mu cikunga ca kuti-
 24 nsyania." Nga Simoni atolelela ati, "Mpepelani ku
 Mfumu, alyakuti cimwi ica vintu vino mwavwa-
 nga citamponela!"
- 25 Acaleka weni, awala wapanicisya wavwanga na
 mazwi ya Mfumu, awanyocela kwe Yerusalemu.
 awawila ivangeli mu twaya tuvule utwa wa Samaria.
- 26 Ukuwa umungeli wa Mfumu anena Filipu ati,
 "Katuka, ulungame ku kambazwa ku nzila yino yafuma
 kwe Yerusalemu yaya ku Gaza : " (kuno a mu mayonde).
- 27 Akatuka awapita: lolani, umuntu wakwe Etiyopia
 emutungu umukankala kwakwe Kandake, imfumukazi
 iya waEtiyopia, wino walasisile pa nsawo yakwe yonsi,
 28 a wino wayile kwe Yerusalemu, kukupepa : wawelanga,
 wisile mwi galeta lyakwe, wawazyanga Yesaya
 29 umutumwa. Nga Muzimu anena Filipu ati, "Palamila,
 30 yisanzye kwi galeta lyonyelyoo." Ngapano Filipu
 amusamalila, ayivwa akuwazya Yesaya umutumwa, ati,
 31 "Wuzye ukulowoka na cino ukuwazya?" Nga nave
 ati, "Nga ngalowoka wuli, nkandi ndi wumwi
 wantungulula?" Ngapano alambilizya Filipu kuti
 32 akwele ayikale nawe. Amasyo ya mawaliko yano
 wawazyanga a yaa,

*Wakolezizwe ngata nonzi yino ikuyakomwa,
 Swinya ngata mwana wa nonzi wino pakwe
 wakasemba wakwe akulanga ali mya,*

Acino atafumpuzile umulomo wakwe:

- 33 *Mu kuyicefya kwakwe ipanzyo lyakwe lyapokwa:
 Nga weni angatanta ivya nkulo yakwe?
 Amuno uwumi wakwe wafumwa mu nsi.*

- 34 Ngapano mutungu atolelela Filipu ati, "Nazina,
 ngafwandi umutumwa akutaka weni? A mweneco,
 35 pamwi nce a winji?" Ngapano Filipu afumpula
 umulomo wakwe, atalicila ku mawaliko yanyeyaa, awizya
 36 Yesu kwakwe welive. Awala pano wakupita mu
 nzila, awafika pa minzi yamwi; nga mutungu ati, "Lola,
 a minzi! ngafwandi cani cikundesya ukubatizwa?"
- 37 Ngapano akomelezya kuti igaleta limilile: nga wowili
 awatantamucila mu minzi, E Filipu nu mutungu; E

- 38 Filipu amubatizya. Awala wafuma mu minzi, E Muzimu wa Mfumu afumya Filipu; amutungu atatela amulole swinya, amuno wapitanga mu nzila yakwe
- 39 akuzewela. Ukuwa Filipu wazanilwe kwe Azota: awapita akuwila ivangeli mu twaya tonsi, asuka afika kwe Keseria.

9.

- 1 Ukuwa Sauli, nanti kufuta pa kutetemya nu kukoma awasambilizi wa Mfumu, aya kwakwe sikapemba mu-
- 2 kulu, amulenga wakalata wakuyila ku Damaseki ku masinagogi, alyakuti ndi wazana wumwi wino walinji awa Nzila, awonsi na wanaci, angawasenda wakunzilwe
- 3 awawatwala kwe Yerusalemu. Walile akupita, ukuti vino wapalamila ku Damaseki: napaponapapo ukuwala
- 4 akufuma mu pela akumuliwilizya; Apona pa usi, ayi- vwa izwi likumunena likuti, "We Sauli, Sauli, nga cani
- 5 cino ukunjimvya?" Ngapano ati, "Nga weweni, 6 Mfumu?" nawe ati, "Ne Yesu wino ukuyimvya: ukuwa katuka, yinjila mu kaya, wandi ukanenwe cino
- 7 wazipila ukucita." Awantu, wano wapitanga nawe, awimilila mya, awivwa izwi, ukuwa nanti kulola umuntu.
- 8 Ngapano Sauli akatuka pa nsi; aminso yakwe ayiyuka, ukuwa nanti kulola cimwi; awamulema ikasa awamuko-
- 9 lelela, awamatwala mu Damaseki. Alinda amanda yatatu nanti ceni, atalyanga akakulya nanta kunjwa atanjwanga.
- 10 Mu Damaseki mwalinji umusambilizi wumwi, izina we Ananiya; I Mfumu imunenela mu ca kulozwa iti,
- 11 "Ananiya." Nawe ati, "Lola, ne waa, Mfumu." I Mfumu imunena iti, "Katuka, yanga kwe kumba wino wakanjani Mololoke, kavwambe wumwi, mu njanda yakwe Yuda, izina we Sauli, umuntu wa ku Tarso:.
- 12 amuno, lola, akupepa; aweni umuntu, izina we Ananiya, winjila mwenemo, wafika wawika amakasa yakwe pakwe
- 13 weliwe, alyakuti apoccelele iceni cakwe." Ukuwa Ananiya atolelela ati, "Mfumu, awavule wanena iviwipe vivule, vino umuntunye wee wacitilanga awatele wako
- 14 kwe Yerusalemu: na konyekoo wapoccelezile maka kwakwe wasikapemba wakulu ku kwizanyepa wonsi

- 15 wano wakutaka izina lyako." Ukuwa I Mfumu imunena iti, "Pitanga, amuno nene namusola ukuti awe ntumi yane ku makandi na ku zyamfumu, na ku
 16 wana wakwe Yisraeli. Amuno nandi mulanjizye ivintu vivule vino wandi alele awacula amuno a lizina
 17 lyane. Ngapano Ananiya afuma, aya ayinjila mu njanda, awika amakusa yakwe pakwe weliwe, ati, "Mwana witu, Sauli, I Mfumu, E Yesu vino walolesile kwakwe wewe mu nzila yino wizanga, antumile, alyakuti upoccelele iceni cako, uyizule nu Muzimu Mwimicile."
 18 Ngapano napaponapapo mu minso yakwe amulakata ivili ngata mamba, nga apoccelele iceni cakwe; nga
 19 akatuka abatizwa nu kubatizwa; ngapano alya ni cakulya, nga awa na maka.

Ayikala manda yamwi na wasambilizi, wano walinji
 20 mwe Damaseki. Afika awavizya Yesu nu masinagogi,
 21 kuno a Mwana wakwe Leza. Wonsi wano wamwivwile awasukumila, awati, "Wuzye asa wee wino wayimvya-nga wano watakanga izina lyonyelyoo kwe Yerusalemu? na konyekoo acino watunjizile, alyakuti awakunge awa-
 22 twale kwakwe wasikapemba wakulu?" Ukuwa Sauli alunduluka nkaninye mu maka, azungula awaYuda wano wikalanga mu Damaseki, awapanicisya ukuti wee we Klisitu.

- 23 Ayala amanda mavule yafiswa, awaYuda awapa-
 24 nzyania kuti wamukome, ukuwa ukupanga kwawo akumanyikwa kwakwe Sauli. Awatanga mu zyampo-
 25 ngolo uwusiku nu musanya alyakuti wamukome. Ukuwa awasambilizi wakwe awamusenda uwusiku, awamu-
 fumizya pa cimboma, awamusolosezya mu eise.
 26 Ala wafika kwe Yerusalemu, ayelezya ukuyikumilizya ku wasambilizi: wonsi wamutinanga nanti kusuwila
 27 kuno walinji a musambilizi: Ukuwa Baranaba amu-
 senda, amutwala ku wapositile, awatantila na muno walolezile I Mfumu mu nzila, na kuno wavwanzile nawe,
 na kuno wawilanga nu kusinga mwi zina lyakwe Yesu
 28 ku Damaseki. Wisile nawo awafuma akuwela nu kuwela
 29 mwe Yerusalemu. Akuwila nu kusinga mwi zina lya Mfumu: awavwanga, swinya awapanzyania na
 30 waHeloni; ukuwa awalonda ukumukoma. Awala

awawuye wamanya, awamutwala kwe Keseria, awamutuma ku Tarso.

- 31 Acaleka I Kleziya aliwa nu mutende mwe Yudaya monsi, na mwe Galileya na mwe Samaria, alisimpa, awacindika I Mfumu nu kusansamuswa kwa Muzimu Mwimicile, awanyama nu kunyama.
- 32 Walile Petro akupitapita mu nsi yonsi, ayiza afika na
- 33 ku watele wano wikalanga mwe Luda. Azana umuntu kweneko izina we Eneya, wino walazile mu citala cakwe imyaka kananimonsi; amuno walinji a mulemale.
- 34 Nga Petro amunena ati, "Eneya Yesu Klisitu wakupozya: katuka, yania icitala cako." Nga akatuka
- 35 napaponapapo. Wonsi wano wikalanga mwe Luda na mwe Saroni awamulola, awapetucila ku Mfumu.
- 36 Kwe Yopa kwalinji unusambilizi wumwi izina we Tabita lino alili lyakuti Dorka: umwanacinnye wee walinji ni milimo mizima imivule ni vyawila vino
- 37 wacitanga. Ukuti mu manda yayonye alwala, afwa nu kufwa: awala wamupwizya, awanulambalika mu
- 38 nanda ya pa pela. Nga muno Luda wapalamine nu Yopa, awasambilizi awivwa kuno Petro walinji kweneko, awatuma awantu wawili kwakwe weliwe, kukumulambilizya wakuti, "Utazinguluka, zanga kwakwe sweswe." Nga Petro akatuka aya nawo. Ala wafika, awamutwala ku nanda ya pa pela: awanaci wonsi awafwilwe wimilile pakwe weliwe, walosyanga, wakumulanjizya ni myinjilo ni vizwalo vino Dorka wacitanga, pano
- 40 wacilinji ali nawo. Ukuwa Petro afunya wonsi, asokowala, apepa, apilulucila ku cala, ati, "Tabita, Katuka." Ngapano ayiyula aminso yakwe: ala walola
- 41 Petro, ayinuka. Ngapano alema ikasa lyakwe, amukatusya; ala wita awatele na wanaci wafwilwe,
- 42 amulanjizya kwakwe woliwo a mupuma. Acimanyikwa mwe Yopa monsi; awavule awasuwila I Mfumu.
- 43 Ngapano ayikala amanda mavule mwe Yopa nu Simoni, ekanyuka.

10.

- 1 Mwe Keseria mwalinji umuntu wumwi, izina we Kornelio, a musika wa mupanda, wuno witwanga ukuti

- 2 a mupanda wakwe Italiya. Walinji we kalumbula, wino wacindikanga Leza ni ciwanza cakwe consi, wapanga ivyawila vivulo ku wantu, wapepanga kwakwe
- 3 Leza pe na pe? Alola mu ca kulozwa apatiswe, palinji a pi ora lya citimufundikambali ilya musanya, alola unungeli wakwe Leza akwiza, afika amunena ati,
- 4 "Kornelio." Ngapano amupanga na minso, watetemanga, ati, "A cani, Mfumu?" Nga amunena ati, "Amapepo yako ni vyawila vyako vyaloleka ku
- 5 pela, a vya lwizu pakwe Leza. Ale, tuma awantu kwe Yopa, wakasende wumwi E Simoni, wino akakwitwa
- 6 ilyakwe Petro: akwikalanga nu Simoni ekanyuka, wino 7 inanda yakwe. ili mu mbali yakwe sumbi." Ala umungeli wino wavwanganga nawe wapita, ayita wakayamwite wakwe wawili, na wenga uwa vita, wino
- 8 walinji. we kalumbula, wano wamupakatanga pe na pe. Ala wawanena vyonsi, awatuma kwe Yopa.
- 9 Awuca umutondo, pano wali pa musinzo wawo, ye wapalamila ku kaya, Petro aya ku nanda ku pela
- 10 mukupepa; pi ora lya citimutanda: inzala imuluma: awalonda ukulya: ukuwa, pano wacili wakuyania
- 11 icakulya, alozwa: alola iyulu liyuka, ni ciya cimwi cikwika, calinji ngata cilundo cikulu, aciwakwiswa
- 12 pa nsi ni vikonci vini; mwe colico mwalinji inkala zyonsi izya manama yani, ni vikulisi vya mu nsi, ni
- 13 vinyunyi vya mu pela. Ngapano akwiza izwi kwakwe 14 weliwe aliti, "Katuka, we Petro; koma ulye." Ukuwa Petro ati, "Musi molimo, Mfumu, amuno nsitela idye
- 15 icintu cimwi iciwipe nanta cintu caka." Izwi aliya kwa- kwe weliwe impindi ya citiwili aliti, "Cino Leza waswe-
- 16 fya utize uwati a cintu caka." Conyecoo cacisilwe impindi zitatu: napaponapapo iciya acipo- celelwa mu pela.
- 17 Ala Petro akuluwaluwa cino ica kulozwa, cino waweni casulanga, lolani awantu watumilwe nu
- 18 Kornelio wimilile pa mulyango, watezile wawuzizye inanda yakwe Simoni. Awapunda awawuzya nu
- 19 muno wikalanga. Ala vino Petro akwelengania ni ca kulozwa, E Muzimu amunena ati, "Lola, awantu watatu

20 wakukuvwamba. Ukuwa katuka, yika, upite nawo nanti
 21 kweniania : amuno a neno mbatumile." Nga Petro aya
 ku wantu, afika ati, "Lolani, a no muntu mukuvwamba :
 22 ngafwandi mutunjizile cani?" Awati, "E Kornelio
 emusika, umuntu mulungamane wino akacindika Leza,
 wino walumbililwa icizima ndi wuli nu mwiko wonsi
 uwa waYuda, wasochezilwe nu mungeli mwimicile, kuti
 atume kwakwe wewe uye ku ndanda yakwe, akivwe
 23 amazwi kwakwe wewe." Ngapano awinjizya awasezya
 nu kuwasezya.

Awuca umutondo akatuka awapita nawo, nga
 awawuye wamwi awakwe Yopa awamusucilila.
 24 Ngapano awuca awinjila mwe Keseria. Kornelio
 wawalindililanga, wakolosile inko zyakwe ni viwuzi
 25 vyakwe. Walile Petro winjila, Kornelio amusunkania,
 26 afika apona pa manama yakwe, amulumbula. Ukuwa
 Petro amukatusya, ati, "Katuka; naninye ne muntu."
 27 Ala vino akulanda nawe, ayinjila, azana awavule
 28 wawungine. Awanena ati, "Namwenye nalwinu
 mwamanya kuno citayana ni sundo ndi umuYuda
 akuyisanzya nanta kwiza kwakwe wumwi wino a mwiko
 wunji; ukuwa nenji, Leza wandanjizya ukuti ntize
 ndakwita umuntu wumwi ukuntayana, nanta kuti a
 29 muwipe. Acaleka njizile nanti kukana, pano nisilwe.
 Lelo nkuwuzya cino mwatumizile kwakwe nene a cani?"
 30 Ngapano Kornelio ati, "Amanda yawa yani, nu kwiza
 fika kwi ora lyonyelyoo, nasunganga iora lya
 citimufundikambali ilya kupepa mu ndanda yane;
 lolani, naweni umuntu ayimilile pakwe nene azwite ni
 31 vizwalo vitiswe ivitelepe. Ati, 'We Kornelio, ipepo
 lyivwikwa, ni vyawila vyako vikwizukwa pakwe Leza.
 32 Acaleka tuma kwe Yopa uyite Simoni, wino akwitwanga
 ilyakwe Petro, akakwikala mu ndanda yakwe Simoni
 ekanyuka mu mbali yakwe sumbi.' Nga nafisile natuma
 33 kwakwe wewe; nawe wasalipa kuno wiza. Acaleka
 swensi tuli moo kanonzi pakwe Leza, mukwivwa ivintu
 34 vyonsi vino I Mfumu yakunena ukuvwanga." Nga-
 pano Petro afumpula umulomo wakwe, ati,

"Nacawuzimanye niluka kuno Leza asisolowola
 35 awantu, ukuwa wino akamucindika akacita nu

- wulungamane mu mwiko wonsi, akapocelwa kwakwe,
 36 weliwe. Leza watumile amazwi ku wana wakwe
 Yisraeli, kukuwila ilandwe lizima ilya mutende lyakwe
 37 Yesu Klisitu (A Mfumu yakwe wonsi). Amazwinye
 yaa mwayamanya nalwinu, yano yazonzizwe mwe
 Yudaya monsi, ukutalicila mwe Galileya, pa nsizi pi
 38 batizo lino Yohani wawizizye, ivyakwe Yesu wakwe
 Nazareti, muno Leza wamupacizile nu Muzimu
 Mwimicile na maka: wino wapitapitanga akucita
 ivizima, nu kupozya wonsi wano wavinzilwe nu
 39 diabulosi; amuno Leza walinji nawe. Swe wapime wa
 vintu vyonsi vino wacisile mu nsi ya waYuda, na mwe
 Yerusalemu; a wino awamukoma, awamusayika pa muti.
 40 Wino Leza wamuzyulupuzile pa wanda wa cititatu,
 41 aleka aloleka, ku wantu wonsi pole, ukuwa nkandi kwa-
 kwe wapime, wano wasozilwe kali nu Leza, kwakwe
 sweswenye swe wantu twalile nawe aturwa nu
 42 kurwa pano wazyulupuka ku wafwe. Nga atuko-
 melezya ukuwila ku wantu nu kupanicisya ukuti wee
 awili walasikwa nu Leza kuti awe we kapanzya wa
 43 wapuma na wafwe. Wino awatumwa wonsi
 wapanicisya, ukuti mwi zina lyakwe wensi wino akumu-
 suwila alipocelwa ukutetelwa kwa kuwifya.”
 44 Ala Petro acili akuvwanga amazwinye yaa, E
 Muzimu Mwimicile awila wila muntu wino wivwile
 45 amazwi. Nga awasuwizi waho walemvile uwusilamo,
 wano wizile nu Petro awasukumila, amuno icawila
 cakwe Muzimu Mwimicile capungulizilwe na ku
 46 Makandi. Amuno wawivwile kuno waywanganga ni
 ndimi, wakutumvya Leza. Ngapano asimpuka ati,
 47 “Wuzye umuntu wumwi angawindika aminzi, ukuti
 waa watize wabatizwe, wano wapocelwa Muzimu
 Mwimicile ngata sweswenye?” Nga akomelezya kuti
 wabatizwe mwi zina lyakwe. Yesu Klisitu. Ngapano
 awamulambilizya kuti ayikale nawo amanda yamwi.

11.

- 1 Awapositile na wanyina wano walinji mwe Yudaya
 awivwa kuno na makandinye yapocelzile amazwi

- 2 yakwe Leza. Ala Petro wafika kwe Yerusalemu,
 3 awasilamo awapanzyania nawo, wakuti, "Wayile ku
 wantu wano wasa wasilamo, waya wawalya nawo."
 4 Ukuwa Petro akolelela atalika awatantila umulandu
 5 muno wuyizile, ati, "Nalinji mu kaya kakwe Yopa
 napepanga: nu kunyuluka indola ica kulozwa, iciya
 cimwi cikwika, ngata cilundo cikulu, ciswa pa nsi
 cafuma mu pela ni vikonci vini; aciza kwakwe nenenye.
 6 Nalile nacipanga na minso yane, ndatontongania, nga
 ndola inkala zya mu nsi izya manama yani, ni nkala
 7 zya londe, ni vikulisi, ni vinyunyi vya mu pela. Injivwa
 8 izwi alinena aliti, "Katuka, Petro, koma ulye." Ukuwa
 nti, "Musi molimo, Mfumu; amuno icintu caka nanta
 9 ciwipe cisitela cinjile mu mulomo wane." Ukuwa
 izwi alifuma mu pela alintolelela impindi ya citiwili,
 aliti, "Cino Leza waswefya wenji utize uwati a
 10 cintu caka." Conyecoo cacisilwe yatatu: ngapano
 11 vyonsi avisendwa swinya mu pela. Lolani, awantu
 watatu wimilile pa nzi pa nanda yino twalinji mwenemo,
 watumilwe kwakwe nene wafumile kwe Kesaria.
 12 Ngapano E Muzimu anena ukuti mpite nawo nanti
 kukana. Nga wanji wanyewaa mutanda awansucilila,
 13 nga atufika atwinjila mu nanda ya muntu. Ngapano
 atunena na muno umungeli wimilizile mu nanda
 yakwe, ati, "Tuma kwe Yopa, ukasende Simoni, wino
 14 akwitwa ilyakwe Petro, a wino ayize akunene wewe
 amazwi, ayakuti uyize utulilwe, wewe ni ciwanza cako
 15 consi. Inda vino natalika ukuvwanga, E Muzimu
 Mwimicile awawila, ndivino vilyanye kwakwe sweswe
 16 pa kutalika. Ngapano njizuka amazwi ya Mfumu kuno
 watili, 'Nacawuzimanye Yohani wabatizyanga na
 minzi; ukuwa mwenji mulibatizwa nu Muzimu
 17 Mwimicile.' Ngafwandi ndi Leza wawapile icawila
 iciliconga ndivino wacisile kwakwe sweswe, pano
 twasuwizile mu Mfumu E Yesu Klisitu, nga nene ne
 18 weni ne muntu nanga nkanuzye Leza?" Awala wivwa
 ivintunye vyoo, awaswima mya, awacindamika Leza,
 wakuti, "Fwandi na ku makandinye nako Leza waleka
 watontolokwe wawe nu wumi."
 19 Acaleka wano wasalanginge mwalwe pi yimvyo lino

- lyakatusile pakwe Stefano, awapita awafika na ku Foinike, na kwe Kupro, na kwe Antioke, nanti kulanda amazwi kwakwe wumwi saku nda ku waYuda watupu.
- 20 Ukuwa awantu wamwi awa kwe Kupro na wa kwe Kureni, walile wafika kwe Antioke, awalanda na ku
- 21 waHeleni, awawizya I Mfumu E Yesu. Ikasa lya Mfumu lyalinji nawo : awavule wasuwizile, awapetucila
- 22 ku Mfumu. Ukulumbililwa kwakwe woliwo akwivwikwa mu makutwi yi Kleziya lino lyalinji mwe Yerusalemu : nga awatuma Barnaba ukuya fika na kwe Antioke :
- 23 Wino, walile wafika kweneko walola inkumbu-nkumbu zyakwe Leza, asecela; awanena wonsi kuti wawike
- 24 insingo mwakwe weliwe, wawake I Mfumu. Amuno walinji a muntu muzima, wizwile nu Muzimu Mwimicile ni suwilo : awantu wavule wonjelezizwe ku Mfumu.
- 25 Ngapano afuma aya kwe Tarso mukuvwamba Sauli :
- 26 Ala wamuzana, amutwala kwe Antioke. Awawungana na waEKleziya umwaka wonsi, awasambilizya awantu wavule; nga awasambilizi awatalika ukwitwa ukuti awaKlisitu mwe Antioke.
- 27 Mu mandanye yaa awatumwa awafuma kwe
- 28 Yerusalemu awaya kwe Antioke. Nga apimilila wumwi uwa pakwe woliwo, izina we Agaba, awumbulila mwe Muzimu kuno kulipona icipowe mu nsi yonsi : cino
- 29 caponile mu manda yakwe Klaudia. Ngapano awasambilizi, wila muntu ndivino pano amaka yakwe yapezile, awasengania ukutuma ivisenganwa ku wANJI
- 30 wano wikalanga mwe Yudaya : vino wacisile, awatuma kwakwe wasongo; E Barnaba nu Sauli awavitwala kweneko.

12.

- 1 Pa mpindinye yoyo imfumu E Herodi atalika
- 2 ukutamya wamwi awa mwi Kleziya. Akoma Yakobi,
- 3 umunyina Yohani nu lupanga. Ala walola kuno casecelesya awaYuda, aya alema nu Petronye. (Yayonye yalinji amanda ya cakulya cino cisi ni
- 4 civimvya.) Ala wamulema, amuwika mu tinda ya vingololo, amulemeka ku wavita ikumi na mutanda kuti wamusunga; wakasi ndi Pasika lyasila nga amufumizye

- 5 ku wantu. Acaleka Petro wasunzilwe mu ḡanda ya vingololo: ukuwa I Kleziya lyamupepelanga kwakwe
- 6 Leza nkaninye. Ala vino Herodi wati awamufumizya ku nzi, uwusiku wowonye Petro walazile pa kasi pa vita viwili; wanyefilwe ni minyololo yiwili, na wakalinda pankolelo pa mulyango walindanga ḡanda ya vingololo.
- 7 Lolani, umungeli wa Mfumu ayimilila pakwe weliwe, ukuswepa akuwala mu ḡanda mukasi: ayuma Petro pa lwazu, amuziwula ati, "Katuka zuwa." Ngapano iminyololo ilakata pa nsi, ifuma mu makasa yakwe.
- 8 Ngapano umungeli amunena ati, "Zwala, unyepolele ni ndyato zyako." Acita wowonye. Nga amunena ati,
- 9 "Sawala icizwalo cako, unkonke." Afumila ku nzi, amukonka; weni nanti kumanya ndi a cipuma cino cacisilwe nu mungeli, ukuwa weni ayelengania ati
- 10 walola ica kulozwa. Awala wacila ḡanda ya vingololo iya kutalika ni ya citiwili, awafika pa mpongolo ya čela yino yaya ku kaya; yino yiyusile yonga kwakwe woliwo: awafumila ku nzi, awaya awacila ekumba wenga. Napaponapapo umungeli atina kwe
- 11 weliwe. Ngapano Petro, alila ilango lyamuzana, ati, "Kanonzi namanya a cipuma kuno Leza atumile umungeli wakwe ku kwiza mfyusya kwi kasa lyakwe
- 12 Herodi, na ku kulolela konsi ukwa waYuda." Ala watontongania, ayiza ku ḡanda yakwe Mariya enyina wakwe Yohani, wino witwanga ilyakwe Mariko; kuno
- 13 awavule wawungine, wapepanga. Ala wafika wakoḡonsya pa cisakati, umukazyana, izina we Roda,
- 14 aya mwasuka. Ala wamanya izwi lyakwe Petro, nanta pakuti ayiyule icisakati amuno a cimwemwe, ukuwa asamalila mukasi, awanena ati, "Petro ayimilile pa mulyango." Awamunena awati, "Wapena." Ukuwa nawe alemasya kuno molimonye. Weni awati, "A
- 16 muzimu wakwe." Ukuwa Petro alanga akukoḡonsya: awala wiyula, awamulola, awasukumila. Ukuwa weni, awasinizya ni kasa kuti wamyalale, nga awawatantila muno I Mfumu yamufumizizye mu ḡanda ya vingololo. Ngapano ati, "Mulande ivintunye vyoo kwakwe Yakobi na ku wana witu." Nga afuma aya ku masyo yanji.
- 18 Akula vino kwaca, akuwa intetewusi kutaluvile

- 19 ku wavita, kwe cino caponile kwakwe Petro. Ala Herodi wamuvwamba nanti kumuzana, awuzya wakalinda, akomelezya kuti wakomwe. Ngapano Herodi afuma kwe Yudaya, atantamucila kwe Kesaria, a kuno ayayikala.
- 20 Ileo akuwa ukufulwa nkaninye ku wakwe Ture nu Sidoni: awaya kwakwe Herodi nu mwezo wonga, awatela awalema E Blastu uwuciwuzwa inkombe ya mu njanda
- 21 ya mfumu, awalenga umutende, amuno insi yawo yalalwanga ni nsi ya mfumu. Nga ukuti pa wanda wusontolwe Herodi azwala umwinjilo wa cifumu,
- 22 ayikala pa ndulu, avwanga nawo pa lwenze. Ngapano awantu awapunda awati, "A lizwi lyakwe Leza, lisa
- 23 lya muntu." Napaponapapo umungeli wa Mfumu amuzangula, amuno wakanile ukucindamika Leza: awa ni ponyo, afwa nu kufwa.
- 24 Ukuwa amazwi yakwe Leza ayakula ayanyama nu
- 25 kunyama. Nga Barnaba nu Sauli awawela awafuma kwe Yerusalemu, pano wafisya uwupyunzi wawo, awafuma wasonda Yohani wino witwanga ilyakwe Mariko.

13.

- 1 Mwi Kleziya lino lyalinji mwe Antioke mwalinji awatumwa na wasambilizya, E Barnaba, nu Simeoni, wino watinji Nigara, nu Lukilo wa kwe Kureni, nu Manaeni wino wakulizile apaliponga nu Herodi ipongo,
- 2 nu Sauli. Wapakatanga I Mfumu, wakusolezya nu kulya, E Muzimu Mwimicile ati, "Mpawulilani E
- 3 Barnaba nu Sauli ku mulimo wuno nawitila." Nga awala wasolezya ukulya, wapepa nu kupepa, awawika amakasa yawo pakwe woliwo, awawatuma nu kuwatuma.
- 4 Acaleka walile watumwa nu Muzimu Mwimicile, awatantamucila kwe Selusia; ukufuma kokonye
- 5 awalamila kwe Kupro. Awala pano wali pa Salami, awawizya amazwi yakwe Leza nu masinagogi ya waYuda: nu Yohaninye walinji nawo, ngati we
- 6 kapyunga wawo. Awala wapita icilila consi wafika na kwe Pafu, awazana ekalawula wumwi umutumwa wa wufi, umuYuda, izina we BaraYesu; wino walinji

- 7 ni nkombe ya nsi, E Sirgiô Pauli, umuntu wa njelu. Weyonye a wino ayita Barnaba nu Sauli, wakasi
- 8 ukwivwa amazwi yakwe Leza. Ukuwa Elimu, ekalawula (amuno alili zina lyakwe pa kutanta) awakanuzya,
- 9 wakasi apantule inkombe kwi suwilo. Ukuwa Sauli, wino swinya akwitwa ilyakwe Pauli, ayizula nu Muzimu
- 10 Mwimicile, amupanga na minso. Ati, "Okwa! we muntu wavula ikopeka nu wuwipe wonsi, we mwana wakwe Diabulosi, we mulwani wa wulungamane wonsi, wuzye usinakutaya ukuvulungania inzila zya Mfumu?"
- 11 Kanonzi, lola, ikasa lya Mfumu lili pakwe wewe, wandi uwe we ntonko, nanti kulola ilanzi, isuke impindi ikule." Napaponapapo esusuwe ni mfinzi avimuwila: awalungana akuvwamba uwa kumulema ikasa kuti
- 12 amutungulule. Ngapano inkombe, ila yalola cino cacitwa, isuwila, wazungukanga nu kusambilizya kwa Mfumu.
- 13 Ngapano Pauli nu mupanda wakwe awapita mu wato awafuma kwe Pafô, awafika kwe Perga mwe Pamfilia: nga Yohani apawuka kwakwe woliwo anyocela kwe Yerusalemu. Ukuwa weni awapitingana mwe Perga,
- 14 awafika kwe Antioke uwa mu Pisidia; awaya mwi
- 15 sinagogi uwanda wa Sabata, awafika awikala. Ukuti pa nsizi, pano amasundo na watumwa vyawazwa, umweni sinagogi atuma kwakwe woliwo, ati, "Wanji, ndi muli na mazwi yamwi aya kusimpisya awantu, vwa-
- 16 ngani." Ngapano Pauli akatuka, ayingania ikasa ati, "Mwe wantu wakwe Yisraeli namwe mwe wantu
- 17 mukacindika Leza, teyelezyani. E Leza wa wantunye waa awa Yisraeli wasozile watata, wavuzizye awantu pano walinji mu nsi ya mpanzo mu Egipto, awatungu-
- 18 lula ni kasa lya maka. Imyaka kwela amakumi yani
- 19 wapupuzyanga imiwele yawo mu mayonde. Nga ala walovya imyiko munenulambali mu nsi ya Kenani awapa insi yawo iwa a cipyanwa cawo, imyaka
- 20 imyanda yini na makumi yasano. Ngakuti pa nsizi pa vintunye vyoo awapa wakapanzya nu kwiza fika kwa-
- 21 kwe Samueli umutumwa. Ukuti pa nsizi awalenga imfumu; nga Leza awapa Sauli umwanakwe Kisi, uwa mwiko wakwe Benjamini, ku mpindi ya myaka amakumi

22 yani. Ala wamusyembüsyä, akatusya Davidi kuti awe a
mfumu yawo; wino wamupanicisizizye ati, 'Nazana
Davidi umwanakwe 'Yesi umuntu wa mwezo ndu wane,
23 wino wandi awacita ukulonda kwane konsi.' Kwi
kwata lya muntu wenyewee Leza aliletela Yisraeli
24 Kátula Yesu, ndivino walayilizizye; pano Yohani watela
wawizya, pano Yesu atani ayize, ivyi batizo lya
25 kutontolokwa ku wantu wonsi awaYisraeli. Ala vino
Yohani wati awamala ukupitapita kwakwe, ati, 'Nga
mwenzi mukuti ne weni? Nsi ne weliwe. Ukuwa, lolani,
wumwi akwiza pa nsizi pakwe nene, wino indyato zya
26 manama yakwe ntazipila ukusapula.' Wanji, mwe wana
wakwe Abrahamu, na wano wakucindika Leza, amazwi
27 ya kutulwa konyekoo yatumwa kwakwe sweswe. Amuno
wano wakakwikala mwe Yerusalemu na wakapanzya
wawo, cingatenga watamumanyile, nanta mazwinye
aya watumwa yano yakawazwa pa maSabata yonsi
watayamanyile, naponye wayafisya pa kumusinda.
28 Cingaposya watazanile akasinza ka mfwa mwakwe
weliwe, naponye awalambilizya Pilato kuti akomwe.
29 Awala wafisya ivintu vyonsi vino vyawalisilwe kwakwe
weliwe, awamwisya ku muti awamuzika mu nkungwe.
30 Ukuwa Leza amuzuylupula ku wafwe: Walozilwe na
31 wano wafumile nawe kwe Galileya awiza kwe Yerusa-
lemu amanda mavule, wano kanonzi a wapime wakwe
32 ku wantu. Swenji twawaletela ilandwe lizima ilyi
33 layilizyo lino lyacisilwe kwakwe watata. Muno Leza
wafisizya ivilivyonganye ku wana witu, kuno wazyulupu-
zile Yesu; ndivino swinya cawalikwa mu Samu wa citi-
wili ukuti,

'We mwana'ne, nakupapa ilelonye lyoo.'

34 Ndivino muno wamuzyulupulila ku wafwe, kanonzi
atanga anyocele ku kuwola, avino wavwanga ukuti,

'Ndiwapa ivipepwa ivimicilwe iyakwe Davidi.'

35 Amuno swinya wavwanga mu lwimbo lunji wati,

'Utalileka U Mwimicile wako alole ukuwola.'

36 Amuno Davidi, pano wapakata ipanzyo lyakwe Leza

mu nkulo yakwe, alala, alambalikwa pakwe wayisi,
 37 awola : ukuwa wino Leza wazyulupula weni atatela alole
 38 ukuwola. Acaleka manyani, wanji, kuno ukutetelwa
 kwa kuwifya akuwizwa kwakwe mwemwe mu muntunye
 39 wee, mwakwe weliwe wensi wino akusuwila pano walu-
 fuma ku vintu vyonsi, vino mutanga mulufume muno
 40 amasundo yakwe Musa. Acaleka, cenjelani, nce
 pamwi cingiza kwe mwemwe, cino cavwangwa na
 watumwa cati,

41 *Lolani, mwe wakakwelengula, sukumilani, mulowe
 nu kulowa;
 Amuno mu manda yinu nkuwomba umulimo,
 Umulimo wuno mutalivusuwila nawanda, cinga-
 tenga wumwi wawatantila."*

42 Awala pano wakufuma, awalambilizya kuti amazwi
 43 yanyeyaa yize yavwangwe na pi Sabata linji. Awala
 awa mwi Sinagogi wasata, awaYuda awavule, na
 wakalumbula wacipuluka, awakonka Pauli nu
 Barnaba : wano walile wakuvwanga awawalambilizya
 kuti walandalile mu nkumbu-nkumbu zyakwe Leza.

44 Ukuti pi Sabata linji kwela wawungine akaya konsi
 45 kukwivwa amazwi yakwe Leza. Ukuwa awala waYuda
 walola amawumba, awizula nu wuzuwa, awasusya ivintu
 vino Pauli wawwanganga, awatukana nu kutukana.
 46 Ukuwa Pauli nu Barnaba awavwanga nu kusinga konsi,
 awati, "Cazipila ukuti amazwi yakwe Leza yatele
 yavwangwe kwakwe mwemwe. Lelo vino mukuyasula,
 mukuyipanzya ukuti mutazipila uwumi wa muyayaya,
 47 lolani, twapetucila ku makandi. Avino I Mfumu
 yatukomelezya, yati,

*Nakuwicila ukuswefya amakandi,
 Alyakuti uwe we wa kutula nu kwizafika kuno insi
 yapakula."*

48 Ayala amakandi yivwa wonyewoo, ayasecela, aya-
 cindamika Leza : awinji wonsi wano wimicizilwe ku
 49 wumi wa muyayaya awasuwila. Nga amazwi ya Mfumu
 50 ayazonzwa mwalwe mu nsi yoo yonsi. Ukuwa awaYuda
 awafyenjelcezya awanaci wakalumbula wacindame,

na wasongo wakulu awa mu kaya, awayimvya Pauli nu Barnaba, awawawinga na mu nsi zyawo.

- 51 Ukuwa nawo awasya wawakunkumulila itukumbu lya
52 mu manama yawo, awaya kwe Ikonio. Ukuwa
awasambilizi awawa ni cimwemwe mu Muzimu
Mwimicile.

14.

- 1 Ngukuti mwe Ikonio, awinjila apaliponga mwi
sinagogi lya waYuda, nga awavwanga wowonye, nga
iwumba likulu ilya waYuda ni lya waHeleni awasuwila.
2 Ukuwa awaYuda wano walinji a mintawela awakatusya
3 imyezo ya makandi, awawapalantula ku wanji. Acaleka
awikala impindi nkulu mwenemo, awavwanga ivya
Mfumu nu kusinga, yino yapanicisyanga amazwi ya
nkumbu-nkumbu zyakwe, yino yalesile kuti ivimanyilo
4 ni vyakuzunguka viwacitwa na makasa yawo. Ukuwa
iwumba lya mu kaya alipawunkana, icipya cimwi
5 aciwakana na waYuda, iciwuye na wapositile. Ayala
amakandi na waYuda na wakapanzya wawo walonda
6 ukuwasewania nu kuwapola na mawe, awawukuka, nga
awasamalila ku twaya twa ku Lukaonia, nu Listra nu
7 Derbe, ni nsi yino yaliwilizizye. Kokonye a kuno
awayawawizya Ivangeli.
8 Pakwe Listra pisile umuntu wumwi, wino atalinji ni
myongo mu manama yakwe, wafumile we cisela ku
9 calinye, wino atatezile apita. Weyonye a wino wivwile
kuno Pauli akuvwanga: walile Pauli wamupanga na
minso yakwe, alola kuno walinji ni suwilo lya kupoze-
10 zwa, apunda ni zwi likulu, ati, "Yimilila na manama
11 yako." Ngapano alundueila awapita. Nga ayala ama-
wumba yalola cino Pauli wacita, awasantula amazwi
yawo, awavwanga mu Ci-Lukaonia awati, "Waleza
12 wizila kwakwe sweswe mwi kolano lya wantu." Nga
awita Barnaba, awati, "Yupitara," nawe Pauli awati,
"Herme," amuno walinji we ciwinda wa kuvwanga.
13 Nga sikapemba wakwe Yupitara, wino itempile lyakwe
lyalinji ku nkolelo ku kaya, atwala inkambaku na
maluwa ku mpongolo, wakasi ukota inzuwi na mawumba.
14 Ukuwa awala awapositile, wa Barnaba nu Pauli,

- wivwa, awalepula ivizwalo vyawo, nga awalompocela
 15 mu mawumba mukasi, awapunda, wakuti, "Watatakulu,
 nga cani cino mukucita ivintu vyonyevyoo?
 Naswenye swe wantu awa mukola wonga namwe,
 twawaletela ilandwe lizima alyakuti mufume ku vintunye
 vyoo ivya walangani, mupetucile kwakwe Leza wa
 wumi, wino welewuzile iyulu ni nsi nu sumbi, na vyonsi
 16 vino vili mwenemo. Wino mu nkulo zino zypita
 wazumilizizye imyiko yonsi kuti iwapita mu nzila
 17 zyawo. Naponye Leza atalinji wowo nanti pime,
 mwakwe vino wacita icete kuno wawapa imvula na
 malanzi ya vizawalo vivule, wizuzizye imyezo yinu ni
 18 cimwemwe, wawapanga ni cakulyanye." Naponye na
 mazwinye yaa catazile ukulesya amawumba kuti wa-
 wotele inzuwi.
- 19 Ukuwa akwiza waYuda awafuma kwe Antioke na kwe
 Ikonio: awasipa amawumba, nga awapola Pauli
 na mawe, awamufumya mu kaya, awamukwemela kunzi,
 20 awati, Wafwa. Ukuwa awala awasambilizi wimilile
 wamuliwilizizye, akatuka, ayinjila na mu kaya.
- 21 Nga wuca aya nu Barnaba ku Derbe. Awala wawizya
 ivangeli ku kayanye kako, pano wavuzya na wasambilizi
 wavule, awanyocela ku Lustra na kwe Ikonio na kwe
 22 Antioke. Awalanga wakusimpisya imyezo ya wasa-
 mbilizi, awawalambilizya kuti walindile mwi suwilo
 amuno kuti nu wuyimvi wuvule twize twinjile mu wu-
 23 fumu wakwe Leza. Ngapano awala walasika wasongo
 mu maKleziya yonsi, awapepa mbali nu kulalila,
 awawaluwula ku Mfumu yino wasuwilanga.
- 24 Nga awapita mwe Pisidia, awafika ku Pamfilia.
 25 Awala wawwanga amazwi mwe Perga, awatantamucila
 26 ku Atalia. Ukufuma kokonye awapita mu wato awaya
 kwe Antioke, kuno wapilwe amaka ni nkumbu-nkumbu
 27 zyakwe Leza ku milimo yino wawomvile. Walile wafika
 awawunganika awi Kleziya apaliponga, awanyocelala
 ivintu vyonsi vino Leza wawomvile nawo; na kuno
 28 wiyuzile icisakata ca kusuwila ku makandi. Ngapano
 awalinda na wasambilizi.

15.

- 1 Awantu wamwi awatantamuka awafuma ku Yudaya, awawasambilizya awanyina ivintu vinji awawati, "Ndi mutasilamuzile ndivino umwata wakwe Musa, mutanga
- 2 mutulwe." Ala pano Pauli nu Barnaba wawuzyania nawo nanti kuzumilizyania, awanyina awasontola Paulinye nu Barnaba, nga na wanji awakwe woliwo, kuti waye kwe Yerusalemu, ku wapositile na kwakwe
- 3 wasongo, wakawawuzye kwe conyecoo. Acaleka awala awi Kleziya wawasucilila ku nzila, awanyoka awasyala wakupita, awaya awapitingana na mwe Fonisiya na mwe Samariya, wapitanga mbali wakuwumbulila awanyina kuno aMakandi yatontolokwanga: walile awanyina wivwa wowonye awawa ni
- 4 cimwemwe nkani. Awala wafika kwe Yerusalemu, awi Kleziya na wapositile na wasongo awawapoccelela icete, ngapano nawo awawalandila ivintu vyonsi vino
- 5 Leza wawomvile nawo. Ukuwa kwakatusile awantu wamwi awa kwi wumba lya waFarisi, wano wasuwizile, awawati, "Cazipizile kwakwe woliwo ukuti wawalembe uwusilamo, wawasunde nu kuwasunda nga wasunga amasundo yakwe Musa."
- 6 Ngapano awapositile na wasongo awawungana apaliponga kuti wapanzye conyecoo. Ala Petro walola kuno wakatusya impanzi yakalambana yalusya, akatuka, awanena ati,
- 7 "Mwe wana witu, mwamanya kuno kali eLeza wasozile mwakwe mwemwe, ukuti amakandi yaliwakwi-
- 8 vwila nu kusuwilila ilandwe lizima ku mulomo wane. Ngapano eLeza wino wamanya umwezo, awawapanicisi-
- 9 kwakwe sweswe; atatela awapawunkanie naswe, ku ku-
- 10 pwizizya amawembuko yawo kwi suwilo. Nga ilelo amuno a cani cino mukwelezya Leza? Mukulonda nu kuzwika awasambilizi icikonkoli mu nsingo, cino watata
- 11 nanta sweswenye tukapotwa ukuenda? Ukuwa tumanyile kuno sweswe tulifulwa amuno a nkumbu-nkumbu zyakwe Yesu iMfumu, ndivino nawonye."
- 12 Apano iwungwe alimyalala mya; aliwateyelezya kuno

- Barnaba nu Pauli wakulanda ilandwe lya vimanyilo ni vyakuzunguka, vino Leza wawombezile mu makasa yawo ku makandi. Awala pano waleka ukuvwanga, Yakobi atolelela, ati,
- 14 “Wana witu, teyelezyani na kwakwe nene: eSimon watunena kuno na pa kutalikanye Leza wapempuzile aMakandi, asenda wamwi mwakwe woliwo awawa awantu wakwe. Na mazwi ya watumwa yumila umulimonga yawalikwa yati, ‘Ndinyocela, injize nzenge inanda yakwe Davidi swinya, yino yapona. Ndiyikatusya swinya, ndiyimika. Alyakuti awantu wano wasyala wawavwamba iMfumu, na Makandi yonsi yano yakwitwa mwi Zina lyane.’ Avino iMfumu yataka yino ikuwumbulanga ivintu vyoo ku calinye. Acaleka nenji nkuti, tutize tuwatamya aMakandi yano yakupilucila kwakwe Leza; ukuwa tuwawalicile kalata wawasolezya ikombezya lya makolania, ni lya wuzelele, na kwe cino canyongwa, nga na ku wazi. Amuno ku nkulo nkali zyonsi wamwi wano wali mu twaya tonsi, wakuwizya ivyakwe Musa, swinya wakuwazya nu kuwazya mu maSinagogi yawo pa wanda wa sabata wonsi.”
- 22 Ngapano awapositile na wasongo na wi Kleziya wonsi awapanzyania icete, awasola wamwi mwakwe woliwo, awawatuma kwe Antioke apaliponga nu Pauli nu Barnaba; eYuda, wino witwanga ilyakwe Barnaba, nu
- 23 Silase, wano walinji awasongo mu wanyina; nga awawasimbila nu kalata ndivino wonyewoo, awati, “Awapositile na wana witu wasongo walamuka wana witu wano wali mu Makandi mu Antioke, na mu Suriya,
- 24 nga na wano wali mu Kilikiya. Twivwa kuno awantu wamwi wano wafumile kwakwe sweswe koo, wano sweswe tutatumile na masundo yitu, wizile awawavundulania na mazwi, awanyochezya ni myezo yinu ku nsizi:
- 25 twawungine apaliponga nu mwezo wonga, twapanzyania icete, kanonzi twatuma awantu wano tusozile apaliponga na wakundwe witu eBarnaba nu Pauli
- 26 awantu wano wasyamicila uwumi wawo kwi zina
- 27 lyakwe Yesu Klisitu iMfumu. Swinya twatuma nu Yuda nu Silase, awakuti wawanene nu kuwanena ivintu

- 28 vilivyonga. Cazipizile eMuzimu Mwimicile, naswenye,
 ukuti cisa eizima ukuwatwika icisendo cigwame,
 29 saku ndi a vizipile vyoo; ivyakuti muwasolezya nzuwi
 zino zikupwa ku makolania, nu wazi, muwasolezya ni
 vintu vino wakunyonga, muwasolezya nu wuzelele, ndi
 mwayisolezya kwe vyonyevyoo apano mwandi muwawa
 30 nu mutende. Tukate mwensi." Acaleka, awala pano
 wapawunkana, awapita awaya awafika kwe Antioke;
 awala wawunganika iwungwe lya wawuye apaliponga,
 31 awawapa kalata. Awala wawazya, awawa ni
 32 cimwemwe, awasankana. Munu eYuda nu Silase nawo
 walinji awasambilizya, awawacincizya awanyina na
 33 mazwi yanji amavule, awawawomesya. Awala wikala
 na kweneko pazimba, awakatuka swinya awanyocela ku
 35 wanyina, wano wawatumile. Ukuwa Pauli nu Barnaba
 na waji awavule awasyala mwe Antioke wakuwizya nu
 kusambilizya amazwi ya Mfumu.
 36 Apala pazimba, Pauli anena Barnaba ati, "Tuye
 tunyoccele tukapempule awana witu mu twaya tonsi,
 wano twasambilizizye amazwi ya Mfumu, tulole na muno
 37 wakwikalila." E Barnaba akunda kuti swinya wapite
 nu Yohani, wino witwanga izina linji ilyakwe Marko.
 38 Ukuwa Pauli alola kuno citayinc ukupita nawe swinya,
 amuno wanyooczile pa nzila nanti kuyawomba
 umulimo nawo, pano wayanga kwe Pamfeliya.
 39 Pakatusile impokoto mbipe, ileka awapawunkana nu
 kupawunkana, eBarnaba asenda Marko, awino ayinjila
 40 nawe mu wato awaya ku Sepura. Ukuwa Pauli asola
 Silase; nga na wanyina awamupepela ku nkumbu-
 41 nkumbu zya Mfumu. Apita mwe Suriya na mwe
 Kilikiya mukuwomesya awa iKleziya.

16.

- 1 Swinya Pauli aya ku Derbe na ku Listra: lolani,
 umusambilizi wumwi walinji kweneko, witwanga izina
 lyakwe Timoti, umwana wa mwanaci umuYuda wino
 wasuwilanga; ukuwa eyisi weni walinji a muHeleni.
 2 Weyonye a wino awaklisiti wa mwe Listra na wa mwe
 3 Ikonio walumvyanga. A wino nu Paulinye akunda

- alola kuno wamuyana ukupita nawe: amusenda amulemba uwusilamo, amuno awaYuda wa nsi zya kweneko: swinya na kuno awantu wonsi wamanyile
- 4 kuno yisi walinji a muHeleni. Awala pano wakupita mu twaya, awalanga wakuwapa amasundo ya kūsunga, yano awapositile na wasongo wazumilizinie, yano
- 5 walinji mwe Yerusalemu. Acaleka awa iKleziya awawomeswa mwi suwilo, awakonjelezwa mu winji amanda yonsi.
- 6 Ala pano eMuzimu Mwimicile wawalesya ukusambilizya amazwi mu Asiya, awinjila mu nsi ya Frugiya
- 7 ni nsi ya Galatiya; awala walungama insi ya Mesiya, awalonda kuti winjile mu nsi ya Bituniya; eMuzimu
- 8 wakwe Yesu awalesya; awapitingana mwe Mesiya,
- 9 awatantamucila mwe Trowa. Nga icilolwa aciloleka uwusiku kwakwe Pauli; akuya umuntu wa ku Masidonia, ayimilila awamulambilizya akuti, "Zanga ku
- 10 Masidonia, utwawwe." Ala wacilola, napaponapapo atuwalondesya kuti tufume tuye kwe Masidonia, tukawawizize ilandwe lizima mwenemo, amuno we Leza watwitanga.
- 11 Atula twinjila mu wato twafuma atulungama mu Trowa, atuya ku Samotra, swinya awuca atuya kwe
- 12 Nawopoli; ukufuma kokonye atuya kwe Filipe, a kaya ka mu Masidonia, a cipya ca nsi ica kutalika mu nsi
- ya waRoma: atwikala mu kayanye kaa amanda manda.
- 13 Pa wanda wa Sabata atufumila ku nzi atuya atwikala pa mbali ya luzi, pano palinji amasyo ya kupepela, atwikala pa nsi, atuvwanga na wanaci wano wizile ku
- 14 kuwungana. Nga umwanaci wumwi, wino witwanga izina lyakwe Ludya, ekakazya wa wizyo, wa mu kaya ka mwe Tiyatira, wino wacindikanga Leza, atwivwa: iMfumu yiyuzile umwezo wakwe ku kwivwicisya icete
- 15 ivintu vino Pauli wavwanganga. Ala pano wabatizwa na wa pa musolo wakwenye, atulambilizya, ati, "Ndi mukuti nawa ne musuwizi wa Mfumu nawuzye, tuyani mu panda yane, mutele mukikale mwenemo." Atusinjilicizya kutaluvile.
- 16 Uwanda wumwi twayanga kuno twapepelanga, umukazyana wumwi wino walawulanga atusunkania,

- wawosizye wayisikulu ni nsawo mvule zino awantu wano
 17 walawulanga kwakwe weliwe wamupanga. Akonka Pauli naswenye, mbali akupunda, akuti, "Awantu waa, wano wakusambilizya amazwi yi komolwa, a wawomvi
 18 wakwe Leza eTengenene." Awacita wonyewoo amanda pe. Conyecoo acitamya Pauli nkani, acaleka apiluluka, avwanga ku muzimu ati, "Nkukunenela mwi zina lyakwe Yesu Klisitu, fuma mwakwe weliwe." Awufuma pa mpindinye yoyo.
- 19 Ukuwa awala wayisikulu walola kuno watandi wawa ni mboto, awalema Pauli nu Silase, awawakwemela
 20 mu nanda ya kupanzizya mwakwe wakapanzya. Awala wawapalamizya kwakwe wakapanzya mwenemo, awavwanga awati, "Awantu waa, nakuno awaYuda, waku-
 21 tutamya nkaninye mu kaya kitu, wakuyeweta inyata yino itayana na masundo kwakwe sweswe, swe waRoma,
 22 ukuyilola nanta kuyipoccelela." Ngapano iwumba lyonsi nu wukulu aliwakatucila: na wakapanzya awasandulania ivizwalo vyawo awazula, awanena wantu
 23 awawuma ni zyansongo. Awala wawakapula ni zyansongo nkani, swinya awawasumbila na mu nanda ya vingololo awanena na wino akalinda inanda ya vingololo
 24 kuti awawasunjisya. Nawe ala wivwa kuno wamunena wowonye awatwala mu nanda ya vingololo iya mu kasi-kasi, awanyepelela na manama yawo mwi koli lya
 25 mu manama. Ukuwa awula wati awuwawa wusiku pakasi, ePauli nu Silase awapepa kwakwe Leza, awakwimbila ni ndwimbo, awakungwe wawuye awalanga
 26 wakuteyelezya; napaponapapo akuwa icizumanzi, inanda ya vingololo iwayingana, swinya ni visakati vya nanda ya vingololo avyiyuka wangu, ni minyololo
 27 yakwe wonsi iputunkana. Ala wino walindanga inanda ya vingololo na wakungwe wapampucila mu tulo, azana ivisakati vili kwasi, asomola ulupanga awalonda ukuyikoma, amuno watili awakungwe wonsi wongolosile
 28 wasamazile. Ukuwa Pauli apundisya, ati, "Utize
 29 uyicise, swensinye tulipo." Nga apunda, awakumutwalila inkozyo, asamalila mukasi mbali ni ntete, apona pa
 30 manama yakwe Pauli nu Silase, awafumya ku nzi awanena ati, "Watatakulu nga neite cani nga

- 31 ntulwe?" Nawo awamunena awati, "Suwila imfumu eYesu, wandi utulwe, na wa pa eiwanza cakonye."
- 32 Awamunena amazwi ya Mfumu, na wonsi awa pa musolo
- 33 wakwe. Awasenda nu kuwasenda pa mpindinye yoyo uwusiku, aya awocelela ivyumo; apano abatizwa na wonsi awa pa eiwanza cakwenye nanti kuzimba.
- 34 Awasenda, awatwala ku nanda yakwe, aya awateweta ni cakulya, asecela kutaluvile, na wonsi awa pa musolo wakwe, amuno wasuwizile Leza.
- 35 Ukuwa akula kwaca, wakapanzya awatuma awasilikani, awati, "Leka awantu wawo wapite."
- 36 Nawe ekalinda wa nanda ya vingololo anena Pauli amazwi yayonye, ati, "Wakapanzya watuma awasilikani kwakwe nene kuti ndeke mupite: acaleka kanonzi mufume, mupite umutende." Ukuwa Pauli awanena ati, "Watumile icilola, swinya nanti kupanzwa nakuno swe waRoma, watwinjizya mu nanda ya vingololo, wuzye nga a wano kanonzi watufumye tupite ku mbali? awe, nakana; ukuwa kawize woliwonye, a wano watufumye."
- 38 Ngapano awasilikani awaya awalongola amazwi yanyeyaa kwakwe wakapanzya: awala wivwa kuno
- 39 walinji a waRoma, awazakaza; awaya awawalambilizya, awala wawafumya mu nanda ya vingololo, wawawuzya mbali nu kuwalambilizya kuti wafume mu kaya.
- 40 Awafuma mu nanda ya vingololo, awinjila mu nanda yakwe Ludya: awala walola awanyina, awawasansamusya, awapita.

17.

- 1 Awala pano wapitingana mwe Amfipoli na mwe Apolonia, awaya wafika kwe Tesalonika, kuno kwalinji
- 2 ni Sinagogi lya waYuda: nga Pauli, muno wawehezile ukucita wowonye, aya ayinjila mwenemo, amasabata ayasila yatatu awalanga wakulandilana ivya
- 3 mu mawaliko, alanga akupenenkula mbali nu kukolowozya, kuno cazipizile eKlisitu ukulumwa, nga nu kukatuka ku wafwe swinya; awanena ati, "eYesu
- 4 wee, wino inkuwizya kwakwe mwemwe a wino we Klisitu." Wamwi awakwe woliwo awasimpwa nawo;

- awawaka Pauli nu Silase; wanyewaa walinji a wakalumbula twamwi awa ku waHeleni, na wanaci
 5 wamwi, iwumba aliwa a likulunye. Lelo nawo awaYuda, uwuzuwa awuwalema nkaninye, awakatuka awaya awawasendela awantu wawipe awa ku wantu waye awa ku londc, ni congo cikulu. acikatuka mu kaya; awakatuka iwumba kulu, awaya awatenga injanda yakwe Yasoni awayiliwilizya, walondanga ukuti
 6 wawafumizye ku nzi ku wantu. Awala wapotwa ukuwazana, awakwema Yasoni na wanyina wamwi, awawatwala kwakwe wakapanzya wa mu kaya, awaya awapunda uwati, "A wantu wano wasulisile insi, waa
 7 wiza na koo, nuYasoninye, awapocelezile! Wonsi wakukwelengula amasundo yakwe Kesari wakuti kuli
 8 imfumu yinji, yino izina lyakwe we Yesu." Awala wantu wivwa amazwi yanyeyaa, iwumba kulu lya wantu mu kaya alitamika kutaluvile na wakapanzyanye.
 9 Ala pano Yasoni, na wanji wawavwanjila, awaleka awapita.
- 10 Awanyina awatuma Pauli nu Silase wangu-wangu ku Beriya uwusiku: awala wafika kweneko awaya winjila
 11 mwii sinagogi lya waYuda. Weni awantunye waa walinji a wazima, watalinji ndivino awa ku Tesalonika, anuno weni waa wapocelezile amazwi yakwe Leza nant? kuzimba, awavwambisya mu mawaliko nu kwelezya amanda yonsi, kuti wasimicile ndi a cipuma.
 12 Acaleka na wavule awakwe woliwo awasuwila; awanaci wacindame awa waHeleni na wonsinye
 13 awavule. Ukuwa awala awaYuda wa mu Tesalonika wamanya kuno Pauli wayile awizya amazwi yakwe Leza ku Beriya awakonka awaya kweneko, awakwakwania
 14 amawumba ya wantu. Acaleka awanyina awafumya Pauli, awamutuma zuwa-zuwa aya kwe sumbi: ukuwa
 15 Timoti nu Silase awasyala. Wamwi awasuucilila Pauli awamufisya na ku Ateni: ukuwa awala wivwa kuno walondanga. Silase nu Timoti waye kwakwe weliwe, awamusya awapita.
- 16 Ala pano Pauli acili akuwalindilila pe Ateni, umwezo wakwe awumupota, amuno waweni mu kaya muli
 17 amakolania mavule: Acaleka awalanda na waYuda

na wakalumbula mwi sinagogi amanda yonsi, swinya
 awavwanga na wano wasunkanianga mu njanda ya
 18 kukazizya. Nga nawo wanji swinya awakwe Epikure
 na wakwe wa Stoiki wamukunda-mano, awamukwina
 awamufwila umone, wamwi awatalika awati, "Nga nawe
 ciwangevwange wee akuti cani?" wamwi awati, "Ali
 ngata muntu wino akuleta waleza wanji awapya mu
 nsi": (amuno wasambilizize ivyakwe Yesu nu
 19 kuzylulupuka). Nawo awamulema, awamutwala kwakwe
 Aleyopago, awati, "Wuzye twandi tumanye uku-
 sambilizya kupya koo, kuno wewe ukusambilizya?
 20 Amuno waleta ivintu vipya ivya mu masi.mu makutwi
 yitu: acaleka tukasi tumanye cino ivintunye vyoo
 21 vikusula." (A wina-Ateni na weni walekanga vinji
 vyonsi, waliindililanga kuti wivwe icintu cipya
 22 cimwi). Nga Pauli ayimilila pa luvungo lwakwe
 Aleyopago pakasi avwanga ati,

"Mwe wantu na mwe Ateni, imanyile kuno mwe
 23 wakalumbula mu vintu vyonsi. Amuno nalanga pano
 nkupita, nalolecesizye ivintu vino mukupepa, naweni
 ileza limwi mwawalika amawaliko yaa, ayakuti,

KWE LEZA MUNTAMANYIKWA.

Acaleka Leza wino mukumucindika nu kuntamanya, a
 24 wino nene inkuwawumbulila. E Leza wino welewuzile
 insi nu wukulu yonsi ni vintu vyonsi vino vili mwenemo,
 wenyewec, vino a mfumu ya mwi yulu na mu nsi,
 asikwikala mu maleza yano yazengwa na makasa.
 25 Swinya asipyunjilwa na makasa ya wantu ngata
 kasowelwa cimwi, ngavino weliwenye a wino akapa
 26 wonsi uwumi, nu kufuta, ni vintu vyonsi. Swinya mu
 muntu wenga a muno welewulizile imyiko yonsi, kuti
 iwakwikala mu nsi yonsi, wayania ni mpindi ya myiko
 yonsi, swinya wayipakania na mu myikalile yawo:
 27 alyakuti wavwamba Leza pamwi wangamuzana, amuno
 28 asi ukutali na wila muntu: tukwikala mwakwe weliwe,
 tukuyingana, swinya tuli nu wulanzi witu: cikoline
 ndivino wakatalika-ndwimbo winu wamiwi wataka, wano
 29 wati, 'Amuno swinya swe cipanduko cakwo.' Vino

- swe cipanduko cakwe Leza a wonyewoo, lelo tutize
 tuwakwelengania tukuti uwuleza wuli ndivino golide,
 nanti we silivara, nanta liwe lino lyawazwa na wantu
 30 wano wakapilingula na mano yawo. Impindi ya mu
 kuntamanya Leza watetela awantu: lelo kanonzi
 31 akukomelezya awantu wonsi watontolokwe: amuno
 wasola uwanda wuno alipanzizya insi yonsi nu wukulu
 ku wulungamane wa ku muntu wenga wino walasika:
 swinya wanupanicisizya ku wantu wonsi amuno wamu-
 zyulupuzile.”
- 32 Awala wivwa ivya kuzulupuka kwa wafwe wamwi
 33 awasula awaseka; ukuwa wamwi awati “Uyize uvwange,
 twivwe swinya conyecoo.” Pauli afuma na mwe
 34 woliwo. Ukuwa awantu wamwi awasuwila, awamuwaka
 nu kumuwaka; wano mwakwe woliwo wumwi izina
 walinji we Diyonisyo umuAleyopago, nu mwanaci wino
 witwanga izina lyakwe Damarisi nga na wanjinye.

18.

- 1 Pano ivintu vyoñyevyoo vvasila, afuma mwe Ateni
 2 aya ku Korinte. Aya azana umuYuda wenga izina
 lyakwe we Akwila, umwiko wakwe amuPonte watezile
 wacifuma kwe Italiya nu mucinye ePrisyila, amuno
 Klawudiya wacisile isundo lyakufumya awaYuda
 3 wonsi mu Roma. Aya kwakwe woliwo, muno walinji
 awa mulimo wuliwonga nawo; amuno wonsi walinji
 4 awakasuma wa vihema. Ngapano swinya awapanzya
 na wantu mwi sinagogi mu manda yonsi aya pa sabata,
 awafunkula awaYuda na waHeleni.
- 5 Ukuwa ala pano Silase nu Timoti watantamuka
 wafuma kwe Masidonia, ePauli alemasya ukupanicisizya
 6 Yesu ku waYuda kuno walinji we Klisitu. Awala
 wamukankamula, wamukwelengula nu kumukwelengula,
 Pauli akunta icizwalo cakwe, awanena ati, “Uwazi
 wuwe pa mitwe yinu; nenji insi nu mulandu. Swinya
 ukufumilila ilelonye lyoo nandi indapita mu Makandi.”
- 7 Afuma kweneko, awapita, aya ayinjila mu handa ya
 muntu wumwi, izina lyakwe we Tito Yusita, walinji we
 kalumbula, ni handa yakwe yapalamizile pi sinagogi.

- 8 Nga nawe eKlisipa umwenisinagogi walinji a musuwizi wa Mfumu, na wa pa ciwanza cakwenye; awala awaKorinte wivwa amazwi, awavule awasuwila, awabatizwa nu kubatizwa. Nga iMfumu inena Pauli uwusiku mu cilolwa iti, "Utacitine, ukuwa
- 9 vwanganga, utamyalala : amuno indi nawe, pasi umuntu wumwi wino alikucisa, amuno indi na wantu wavule mu kaya kaa." Ayikala nawo mwenemo umwaka wonga ni myezi mutanda, akuwasambilizya amazwi yakwe Leza.
- 10 Ukuwa pano Galiyo walinji a mulasi wa mwe Akaya, awaYuda awakatucila Pauli nu mwezo wonga, awamutwala ku masyo ya kupanzizwa, awafika awavwanga awati, "Umuntu wee akufunkula wantu kuti wapepela Leza muno amasundo yatayila." Ukuwa ala vino nawe ePauli wata watamula umulomo kuti avwange, Galiyo anena awaYuda ati, "Okwa waYuda mwe! ndi umulandu a wa luwembu lumwi, pamwi nanti
- 11 ndi a wa kuluvya cimwi, peni ingapanzya : ukuwa imipanji mitupu yino mukupanzyania ivya masundo yinu swinya ni vya mazina, mbali mukuwuzyania na mazwi yanji, yipanzyanji mweweneco mwenga : nenji insi ne kapanzya wa milandu ndivino yonyeyoo."
- 12 Awawinga pa masyo ya kupanzizya. Ngapano wonsi awalema Sosteni umweni sinagogi, awamusanganila awamumila pa masyo ya kupanzizyanye, ukuwa Galiyo alanga asuzile nanti kupecela.
- 13 Apala pano Pauli wikala amanda mavule, alaya awanyina, ayinjila mu wato aya kwe Suriya, walinji na wa Prisyila nu Akwila, ye wapela inyele mwe Kenkeliya muno walinji ni cilapo. Awaya awafika kwe Efeso, a kuno aya awasya : ukuwa weni ayinjila mu sinagogi, awalanda na waYuda, awamulambilizya kuti ayikale nawo pazimbe nkani, ukuwa akana : awalaya awanena, ati, "Ndinyoka swinya kwakwe mwemwe, ndi Leza akasi." Ayinjila mu wato afuma kwe Efeso. Ala pano walambila pe Kesariya, akwela aya alamuka awi-Kleziya, ngapano swinya atantamuka aya kwe Antioke.
- 14 Ala wikala manda manda kweneko, akatuka afuma, aya ayinjila mu nsi ya Galatiya, ni nsi ya Fulugiya mukuwomesya awasambilizi wonsi.

- 24 Ngapano kwe Efeso akwiza umuYuda wumwi izina lyakwe we Apolo, uwa mwe Alekasandariya, walinji a musambilile nkani, swinya wamanyicisizye ni vya mu
- 25 mawalikonye. Umuntunye wee wasambilizizwe mu nzila ya Mfumu, walinji nu mwezo wucincile, wawizyanga wasambilizyanga ivyakwe Yesu icete na kuno wamanyile
- 26 ivy'ibatizo lyakwe Yohani vitupu. Wawwanganga nu kusinga mwi sinagogi. Ukuwa ala Prisyila nu Akwila wamwivwa, awaya awamusenda, awamwilulila
- 27 inzila yakwe Leza swinya icetecete. Ala pano wata walonda ukulambila mwe Akaya, awanyina awamutumbilizya, awawalika nu kalata ku wasambilizi kuti wakamupocelele icete: ala pano waya wafika awavwa kutaluvile awantu wonsi wano wasuwizile mu nkumbu-
- 28 nkumbu: amuno watonsizye awaYuda na mazwi yakwe aya maka, swinya awasambilizya icilola awawasontela mu mawaliko kuno Yesu we Klisitu.

19.

- 1 Pano Apolo walinji mwe Korinte, Pauli apitingana mu nsi ya kapela aya kwe Efeso, aya azana awasambilizi
- 2 wamwi: awawuzya ati, "Wuzye mwapocelezile eMuzimu Mwimicile pano mwasuwizile?" Awamutolelela awati; "Awe, swinya tutamanya na kuno
- 3 eMuzimu Mwimicile alipo akapwa." Awawuzya ati, "Ngafwandi mwabatizizwe mwakweni?" awati "Twabatizizwe mwi batizo lyakwe Yohani."
- 4 Ngapano Pauli awanena ati, "Yohani wabatizyanga ibatizo lya kutontolokwa kwa myezo, nga nu kunena awantu kuti wasuwile wino walinji pa nsizi pakwe
- 5 weliwe, wino we Yesu." Awala wivwa wonyewoo awa-
- 6 batizwa mwi zina lyakwe Yesu iMfumu. Ala pano Pauli wawika amakasa yakwe pakwe woliwo, eMuzimu Mwimicile awawila; awavwanga ni "ndimi," swinya
- 7 awasambilizya. Uwinji wawo walinji lwa kwi kumi
- 8 lyonga na wawili apaliponga. Pauli ayinjila mwi sinagogi awavwanga nu kusinga ku mpindi ya myezi yitatu, awalanda ha wantu, akuwafunkulila ku vya wufumu
- 9 wakwe Leza. Ukuwa awala pano wamwi wakazy

- imyezo yawo nanti kutontela, wavwanjila ni nzila yakwe
 Leza uuwuwi pi wumba lya wantu, afuma mwakwe
 woliwo; apawula awasambilizi, awalanda nawo mu
 10 nsukulu yakwe Tulani amanda yonsi. Awacita wonye-
 woo impindi nkulu isuka ifika na ku myaka yiwili;
 wonsi awaYuda na waHeleni, wano wikalanga mwe
 11 Asiya awivwa amazwi ya Mfumu. Nga Leza awombela
 ni vya kuzunguka vikulu mu makasa yakwe Pauli.
 12 Awantu awasenda nu tutambala twakwe Pauli waku-
 twala ku walwale, wonsi awapola, ni mizimu miwipenye
 13 iwafuma mu wantu. Ukuwa swinya na waYuda wamwi
 watandalanga wano wakapanda, awakalipilila wano
 walinji ni mizimu miwipe mwi zina lyakwe Yesu iMfumu
 wakuti, "Inkukulapicizizya mwi zina lyakwe Yesu,
 14 wino Pauli akusambilizya." Seva umuYuda, esika-
 pemba mukulu walinji na wana munenulambali wano
 15 wacitanga wonyewoo. Umuzimu wuwipe awuwatolelela
 awuti, "E Yesu namumanya, nu Paulinye namumanya;
 16 ukuwa nga namwe mwe waweni?" Umuntu wino
 umuzimu wuwipe walinji mwakwe weliwe awapupucila,
 awalusya maka wowilinye, awasamala awafuma na mu
 17 ndandanye yoyo citakwa swinya a mpondo. Icintu coo
 acilumbililwa ku wantu wonsi, awaYuda na waHeleni,
 wano wikalanga mwe Efeso; intete azilema wonsi,
 18 awacindamika izina lyakwe Yesu iMfumu. Awavule
 awa ku wantu wano wasuwizile awaya ku kuzumila, nu
 19 kuwumbula imilimo yawo. Ngapano na wanji awavule,
 wano wacitacitanga ivya wayele ya kucenjezya
 awantu, awawunganika wakalata wawo imifuli,
 awapemba pa minso ya wantu wonsi: awawazya uwuzi
 wakwe wakalata, awazana wuyine amasilivara imyanda
 20 ipona imyanda makumi yasano (50,000). Ngapano
 amazwi ya Mfumu ayakula ayalusya.
 21 Avila ivintu vyonyevyoo vyasila, Pauli apitingania
 mwe Masidonia nu Akaya, ayelengania nu Muzimu
 ukuya kwe Yerusalemu, ati, "Ndi naya kwe Yerusalemu,
 22 inde swinya inkalole ku Roma." Ala watuma awantu
 wawili ku Masidonia wano wamwawwanga, eTimoti nu
 Elaste, weni atela syala mwe Asiya amanda manda.
 23 Pa mpindi yonyeyoo apakatuka akaweke kakulu ku

- 24 vya Nzila. Amuno nawe umuntu wumwi izina lyakwe
we Demetriya, emusyani wakwe silivala, wasulanga
amakolania yakwe Diyane, wapanga na malipilo mavule
25 ku wawomvi wakwe; umuntunye wee awunganika
awawuye, nga na wawomvi wawonye wonsi, awanena
ati, "Mwe watata, mumanyile kuno tukaloncela mu
26 mulimo witu woo. Mukulola swinya mukwivwa kuno
kwe Efeso, na mu nsi yonsi iya Asiya, Pauli afunkuzile
awantu wavule, awasenzile wati, waleza wawombe na
makasa ya wantu wasa waleza, kanonzi umulimo witu
27 wandi wulowe; itempile lyakwe Leza mukulu witu
umwanaci eDiyana lyandi likwelengulwe. Asiya wensi
ni nsi nu wukulu awantu wacindikanga Diyana, ukuwa
28 kanonzi wandi asalulwe na wantu wonsi." Awala wivwa
wonyewoo, awavitwa kutaluvile, awapazamuka nu
kupazamuka awati, "Umukulu we Diyana wa mwe
29 Efeso!" Akaya konsi akizula ni congo: awalema
Gayo nu Alistariki, awantu wakwe Masidonia wano
wapitanga nu Pauli, awawulumuka awinjilila apaliponga
30 mwi pembo likulu ilya kwizya. Ala pano Pauli walonda
ukwinjila mu wantunye wawo, awasambilizi awamulesya.
31 Awakulu wamwi awa ku Asiya, wano walinji a viwuzi
vyakwe, awatuma kwakwe weliwe, awamulambilizya kuti
32 atayilalika ayinjile mwi pembo likulu ilya kwizya. Mu
mandanye yoyo wapundanga amazwi payopayo nanti
kwivwana; amuno iwungwe lya wantu lyapungine
kusaluvile; swinya na wamwi awakwe woliwo
33 watamanyile na cino wawunganizile. Awafumya
Alesandro mwi wumba lya wantu, awamusuncilizya pa-
kasi. Alesandro akatusya ikasa kuti atalike ukuvwanga,
34 ayikanile pa wantu. Ukuwa awala wamanya kuno
walinji a muYuda, wonsi awapazamucila apaliponga
ku mpindi nkulu iya maora yawili awati, "Umkulu
35 we Diyana wa mwe Efeso!" Kawalika wa kaya
awalesya icongo, awanena ati, "Mwe wantu wa mwe
Efeso, nga a muntuci wino atamanya kuno akaya ka
wantu wa mwe Efeso wakapepa Diyana mukulu, ni
36 kolania lino lyaponile alifuma kwakwe Yupitera? Vino
ivintu vyoo wonsi wavimanya, swinya pasi wumwi wino
akukana, lekani ukukosya icongo, swinya mutazukuwa.

37 Amuno mwaleta na wantu waa koo, wano wasa waka-
 38 poka wa matempile, swinya wasinakukwelengula leza
 mwanaei witu. Ndi Demetriya na wakawomba wawuye
 wano wali nawe wali nu mulandu nu muntu wumwi,
 amasyo ya kupanzizwa yalipo yimilile, na walasi
 39 walipo: ndi walongolane wawapanzye. Ukuwa ndi muli
 na cimwi ku vya milandu yinji, candi cipanzwe mwi
 40 wungwe liyane. Amuno tuli mu mupamba kuno iwu-
 ngwe likulu ily'ilelo lyoo lyaleta ivya kulowolola mu
 kaya, na kuno tutaweni umulandu wumwi uwuzima, ndi
 twati tuwapanzya tungawa nu mulandu, a sweswe, ilelo
 41 eize citupote nu kuvwanga." Ala wawwanga wowonye
 asasya ni wumba lya wantu, alipta..

20.

1 Apala pano akaweke kasila, Pauli ayita awasambilizi
 awawomesya, awalaya nu kuwalaya, akatuka aya kwe
 2 Masidonia. Ala waselenkana mu nsi zyozyonye,
 wacincizya wasambilizi na mazwi mavule, aya mu
 3 nsi ya wuHeleni. Ala wamala imyezi yitatu mwenemo,
 alonda ukwinjila mu wato kuti aye ku Suriya, ukuwa,
 awala awaYuda wamupanjila alondesya ukunyocela
 4 mwe Masidonia. Ngapano wamwi awamusucilila,
 awaya awamufisya na kwe Asiya, eSopetali umuBeriya,
 umwana wakwe Puro; na wantu wakwe Tesalonika,
 eAlintarko nu Sekunda; nu Gayo uwakwe Derbe, nu
 5 Timoti; nga na wantu wakwe Asiya, eTekika nu Tro-
 6 fima. Ukuwa weni wanyewaa wakolezile kweneko, awaya
 awatulindilila pe Trawosa. Ngapano ayala amanda ya
 cakulya cino cisi ni civimvya yasila, atwinjila mu
 wato atufuma kwe Filipe, atupita amanda yasano, atuya
 atuwazana pa Trawosa. Apano atwikala manda
 munenulambali.

7 Nga pa wanda wakutalika pa Sabata atuwungana
 atuwalya icakulya, Pauli awalanda nawo, amuno wakasi
 ukupita uwaca; alandalila ukulanda awusuka awuwa
 8 a wusiku pakasi. Twawungine mu ganda ya pa pela,
 9 swinya mwalinji ni nkozyo invule. Mwalinji
 umulumendo wumwi, izina lyakwe we Wuteka, weni
 wisile pi pongolo lya ganda, utulo atumulema nkani

- awasiwuncila, nga muno Pauli atalesile ukuvwanga zuwa, utulo atulusya nkaninye, apona pa nsi afumilila pa ganda ya pa pela, awaya awamunyamula, awazana
- 10 afwile. Pauli ayika, afika amufukatila avwanga ati,
 11 "Mutalosya, a mupuna." Akwela ku ganda swinya, aya alya icakulya, atalika ukuvwanga swinya, avwanga nawo apazimba nkani, uwusiku awuca nu kuca, nga
- 12 apita. Awatwala umulumendo mupuma, awasecela nkani.
- 13 Ukufi sweswe atwinjila mu wato atukolela kwe Asosi, kuti a kuno tukasunkanie Pauli ndivino wakasi: tumwinjizye mu wato amuno weni wapisile inzila ya
- 14 londe. Ala watusunkania pe Asosi, atumwinjizya, atuya
 15 nawe kwe Mituleni. Atwinjila mu wato atufuma kweneko, uwaca atulungamana na kwe Kiyosi, swinya awuca atufika pe Samosi; ngapano uwaca wunji
- 16 atufika kwe Milete. Amuno Pauli wakasi apitisye mu wato, acilinganie Efeso alyakuti amanda yatavula mu Asiya; wasamalilanga kwe Yerusalemu, kuti pamwi akafike uwanda wa Pentekosti.
- 17 ~ Walile pano wafika pe Milete ayita wasongo wa
 18 iKleziya kwe Efeso. Awala pano waya kwakwe weliwe, awanena ati,
 "Mumanyile unwata wuno nikalilanga namwe mu manda yonsi mwe Asiya, ukufumilila uwanda wuno
- 19 ninjizile mwenemo. Nawombelanga iMfumu' nu kuyicefya konsi, na minsozi, na melezyo yano
- 20 yafumanga ku waYuda muno wakumpanjila: mumanyile kuno intatela indecelezye ukuwawumbulila icintu cimwi icizipile, mbali nu kuwasambilizya mu
- 21 zyananda zyinu, na patiswenye, napanicisizyanga awaYuda na waHeleni kuti watontoloccele Leza nga
- 22 ni suwilo mu Mfumu eYesu Klisitu. Lolani, kanonzi, inkuya kwe Yerusalemu inkunzilwe ku Muzimu, swinya
- 23 intamanyile ni viliya vikamponene kweneko: saku nda cino eMuzimu Mwimicile akumpanicisizya nene mu twaya tonsi, akuti, 'Ivikunga nu kuyimba vikundindilila
- 24 nene.' Ukuwa insinakukuzya uwumi wane, swinya insinakuwusayila, alyakuti imfisye umulimo wane, wuno napocelezile kwe Yesu iMfumu, uwa kupanicisizya

ilandwe lizima ilya nkũmbu-nkumbu zyakwe Leza.

- 25 Swinya lolani, imanyile kuno mwemwe mwensi. mwe wantu nawawizizyanga ilandwe lya wufumu wakwe
- 26 Leza, mutalilola impumi yane swinya. Acaleka inkuwapanicisizya mwemwe ilelo. lyoo, nkuti ne
- 27 muswepe ku wantu wonsi. Amuno insifisa isambilizyo
- 28 lyonsi lyakwe Leza kwe mwemwe. Cenjelani namwe mwe weneco, swinya mucenjele na .ku wufyo wonsi, wuno eMuzimu Mwimicile wamwimicilila uwunyozi, uwakuti muwalela iKleziya lyakwe Leza, lino wakala
- 29 nu wazi wakwe. Imanyile kuno nala ndi nafuma kwe mwemwe napita, impumpi nkali zyandi ziwinjilile,
- 30 zitandi zitetele wufyo. Swinya mwakwe mwemwenye mulikatuka wamwi waliwawwanga ivya kukandanizya wantu alyakuti wakwemele awasambilizi kwe woliwo,
- 31 wawakonka. Acaleka lindililanj, muwakwizuka kuno imyaka yawa yitatu yino nené intatezile indecelezye ukusocela wila muntu, mbali .ni cilamba, uwusiku, nu
- 32 musanya. Kanonzi namutulila Leza umweneco, na ku mazwi yakwe aya nkumbu-nkumbu, yano yali na maka ukuwawomya, nu kuwapa ipyano apaliponga na wonsi
- 33 wano wimicilwa. Intakumbucilanga silivara wa
- 34 muntu, nanti we golide, nanta cizwalo. Namwenye mumanyile kuno amakasa yane yaa yambombelanga ne mweneco, swinya yawombelanga na wano walinji nani.
- 35 Inkuwapa icilolelo mwe vyonsi, alyakuti mu kuwomba kwa mwata wonyewoo, muwakwawwa awatonte, swinya muwakwizuka na mazwi ya Mfumu eYesu, yano weliwenye nalwakwe watili, Ukupa a kwa longo amuno kwazipa kwalusya ukupoccelela.”
- 36 Walile wawwanga wonyewoo asokowala pa nsi apepa
- 37 nawo wonsi. Nga swinya wonsi awalosya inkota,
- 38 awawila Pauli mu nsingo awamukukula. Wonsi awafwilimana amuno wawanenile kuno watalilola impumi yakwe swinya. Wonsi awamusucilila ku wato.

21.

- 1 Atula pano twapawunkana nawo, atwinjila mu wato, atutalika atuya atufika kwe Kosi, nga awuca atuya

- kwe Rodi, nga ukufuma kokonye atuya kwe Patala;
 2 atula pano twazana uwato wa kulambila kwe Foyinisia,
 3 atwinjila mwenemo, atupita. Atula twalola Kupuro,
 atumusya lwa kwi kasa lyakwe kamani, atuya kwe
 Suriya, swinya atulamba pe Ture; amuno a pano wayile
 4 uwato awutula iviya. Atula twazana awasambilizi
 penepo, atulinda amanda munenulambali: awasambi-
 lizinye wawo awanenela Pauli mwakwe Muzimu, kuti
 5 atize ayize alyate kwe Yerusalemu. Atula pano twa-
 mala manda yayonye, atukatuka, atulema umusinzo
 witu, nga nawo wonsi, na waci na wana, awatusucilila
 awasuka awatufumya na kaya: atula pano twafika pa
 6 cituntu, atusokowala atupepa; atulayana; atwinjila mu
 wato, ukuwa weni awawela ku kaya.
 7 Atula pano twamala umusinzo witu uwa kufuma kwe
 Ture, atufika kwe Putolomayi; atulamuka awana witu,
 8 atwikala nawo, atulinda nawo uwanda wonga. Nga
 awuca atukatuka atuya kwe Kaseriya; atwinjila mu
 ganda yakwe Filipu, ekawizya wi vangeli, wino walinji
 a wakwe wenga uwakwe wawo Munenulambali, atwikala
 9 nawe. Umuntunye wee walinji na wana wani
 awakazyana, walinji a wamwali watatwitwe, wano
 10 watumwanga. Atula pano tucili twisile nawe
 umutumwa wumwi, atantamuka ayiza afumilila kwe
 11 Yudaya, wino witwanga ilyakwe Agabasi. Apano ayiza
 kwakwe sweswe, afika atola ilamba lyakwe Pauli,
 ayinyepa manama yakwe na makasanye, avwanga ati,
 "E Muzimu Mwimicile akuvwanga wonyewoo, avino
 ciliwa ku mweni lamba lyonyelyoo, awaYuda walimu-
 kunga mwe Yerusalemu, wamulemeke na mu makasa
 12 ya Makandi." Atula twivwa wonyewoo, swensi na wa
 mwenemo atuwambulambiliza kuti atakwela aye kwe
 13 Yerusalemu. Apano Pauli atolelela ati, "Nga cani cino
 mukulila, swinya mukunjumila ipwepwe? amuno inta-
 nenencelela ku kukungwa kutupu, ukuwa nanenencelela
 nu kufwila izina lyakwe Yesu iMfumu mwe Yerus-
 14 lemu." Ala pano wakanisya wonyewoo, atuleka ututi,
 "Ukulonda kwa Mfumu kucitwe."
 15 Ayala amanda yaa yasila atulongania iviya, atukwela
 16 atuya mwe Yerusalemu. Atupita na wasambilizi wamwi

awa mwe Kesariya, nawo walinji nu Munasoni umusambilizi mukali, uwakwe Kupuro wino wakasi ukuyatupa indo.

- 17 Atula pano twafika mwe Yerusalemu, awana witu
 18 awatupoccelela ni cimwemwe. Awuca Pauli aya
 naswe kwakwe Yakobi na wasongo wanji wonsi wali-
 19 njipo. Ala pano wawalamuka, awalandila vyonsi, aku-
 sola conga conga, ivintu vino Leza wawombezele mu
 20 makasa yakwe ku Makandi. Nga awala pano nawo
 wivwa, awacindamika Leza awamunena awati, "Mwana
 witu, wamanya kuno wantu imyanda na myanda mu
 21 waYuda wakuwila; wakulondesya na masundo; wamwi
 wiza wawanena kuno wewe wasambilizyanga wantu
 mu waYuda, wano wali mu makandi, kuti wasyo
 amasundo yakwe Musa, amuno wawancanga kuti watize
 walemba awana wawo uwusilamo nanta kukonka
 22 imyata yinji. Acaleka nga kanonzi cawa wuli?
 Kanonzi nacawuzimanye wandi wivwe kuno wiza moo.
 23 Acaleka ucite coo cino twandi tukunene: tuli na
 24 wantu wani awa cilapo: wewe wasende wanyewaa,
 uyitelefyee apaliponga nawo, uwalipile nu kuwalipila,
 wapele ni nyele zyawo: ngapano wonsi wandi wamanye
 kuno wakuwipizyanga mwe vyonsi, vino awantu
 wizanga wakuwanena: ukuwa nawenye ukusunga
 25 amasundo icete. Ukuwa ku makandi yano yasuwila,
 twapanzizye atuwawalicila kalata, kuti wawayisunga
 ku nzuwi, ni vintu vino vikupwa ku makolania, na ku
 wazi, na kwe vino vikunyongwa, nga na ku wucilende."
 26 Ngapano Pauli asenda awantu, ala wayiswefya apali-
 ponga nawo, awuca umutondo ayinjila mwi tempile,
 ataka amanda ya kuplelecezya ku kuyiswefya kwawo,
 isuke inzuwi ifimwe kwakwe wila muntu.
 27 Ayala pano amanda munenulambali yati ayasila
 awaYuda wakwe Asiya awamulola mwi tempile, awala
 pano wamulola awakatusya iwumba kulu lya wantu,
 28 awamulema. Awapunda awati, "Mwe wantu wakwe
 Yisrayeli, tutulani; wee a muntu wino akasambilizya
 awantu konsi, akuwasovya, akuluvya na masundo, aku-
 vulungania na masyo yaa: waluvya wonjelezya na
 kuno waleta awaHeleni mwi tempile, wakombezya

- 29 amasyo matele yaa." Amuno waweni kali ali mu kaya
 nu Trofima umuEfeso, awati we Pauli wamwinjizize
 30 mwi tempile. Akaya konsi akazunganika, awantu wonsi
 awalilimucila paliponga awalema Pauli, awamufumya
 mwi tempile, awamukwemela ku londe; awiyala ivisakati
 31 zuwa-zuwa. Awala vino wati awalonda ukumukoma,
 amazwi yamwi ayaya kwakwe musika wa vita, ayafuma
 kwe Yerusalemu, ayakuti kutalinji umutende, kwalinji
 32 iyungana. Napaponapapo asenda awa vita na wa
 misika-wa-mwanda, awawapungumucila: awala pano
 nawo walola musika mukulu wa vita na wantu wa vita,
 33 awaleka ukuma Pauli. Apano musika mukulu apalamila,
 afika alema Pauli, apimpizya wantu awamukunga ni
 minyololo yiwili; awuzya kuti amumanye, swinya
 34 awuzya na cino wononile. Iwumba lya wantu lyakuzile
 kutaluvile, acaleka awalanga wano wakupunda icawo,
 nawo wanji icawo: ala pano wapotwa ukwivwa
 cimwi icete muno a congo ca wantu, anena awa
 35 vita awamwinjizya mu ciboma. Ala pano wafika pi
 panda, awavita awamunyamula, amuno a lipinkana lyi
 36 wungwe lya wantu: amuno wakonsile pa nsizi, mbali
 wapaticizinie wakupunda nu kupunda wakuti, "Si
 37 musompolani, si musompolani." Awala pano wati
 awamwinjizya mu ciboma, avwanga kwakwe musika
 mukulu, amuwuzya ati, "Wuzye unganzumilizya
 nkunene cimwi?" Nawe pa kutolelela amuwuzya
 38 swinya ati, "Wuzye wamanya iciHeleni? wuzye usi
 we muyigipto, wino wakatusize wacikoma imyanda
 makumi yani, awatungulula awaya mu mayonde?"
 39 Ukuwa Pauli avwanga ati, "Nenji ne muYuda wa mu
 Tarso, a kaya kalumbiliwe ka mu nsi ya Kilikiya, a
 muli mumwitu: nazina, leka mvwange na wantu waa."
 40 Ala vino wamuzumilizya, ayimilila pi panda, azunzya
 ikasa ku wantu kuti waleke icongo, awala pano wonsi
 wati mya, avwanga iciHebere awanena ati,

22.

- 1 "Mwe watata na mwe wana witu, teyclezyani vino
 nandi mvwange kwakwe mwemwe kanonzi."

- 2 Awala wivwa kuno wavwanga mu ciHebere, awamyalala nkani awati tukwa: ngapano ati,
- 3 "Nene ne muYuda, napapizilwe mu kaya mu Tarso mu nsi ya Kilikiya, ukuwa nasambilizizwe mu manama yakwe Gamaliyeli mu kayanye kaa, nasambilizizwe mu myata ya masundo makali ayakwe watata, nalondesya-nga Leza ndivino namwe mwensi mukucita ilelo:
- 4 nayimvyanga awantu wa mu nzila yonyeyoo, inkuwakoma, nakunganga awonsi na wanaaci, 5 inkuwatwala ku ganda ya vingololo. Esikapemba mukulu we pime wane ku mwata wonyewoo, na wasongo wonsi: wano nasendanga wakalata kwakwe woliwo, indaya nawo ku wana witu, indema umusinzo kwe Damasika, ku kuya kunga wano walinji kweneko imbatwale kwe Yerusalemu wakasundwe. Inda pano indi pa musinzo wane, nati indapalamila kwe Damasika ye ilanzi lyata liwawa pa mutwe, zuwa-zuwa ukuwala kukulu akufuma mwi yulu, akumbalila akundiwilizya.
- 7 Impona pa nsi, injivwa izwi aliti, 'Sauli, Sauli, nga 8 ukunjimvizya cani?' Intolelela inti, 'Nga weweni, Mfumu?' Anena swinya ati, 'Ne Yesu wa mwe Nazareti, ne wino ukuyimvya.' (Wano walinji nani nawonye awalola ukuwala, ukuwa nanti kwivwa izwi lyakwe wino 10 wamvwanzyanga.) Imvwanga inti, 'Nga neite cani Mfumu?' I Mfumu inena iti, 'Katuka uye mwe Damasika; wandi ukanenwe ivintu vino visozilwe, vino 11 wewe wandi uwawomba.' Insansamwenje zya kwala kokonye azinkoma ni ceni, awankolelela ni kasa pa 12 kupita, nga ndaya mwe Damasika. Nga umuntu wumwi ekalumbula ndivino cayana mu masundo, izina lyakwe we Ananiya, wino na waYuda wa kweneko wamumanyile, swinya wamulumvyanga nu kumulumvya, ayiza kwakwe 13 nene, afika ayimilila ati, 'Mwana witu Sauli, pocola iceni.' Pa mpindinye yoyo impunamila imulola nu 14 kumulola. Swinya anena ati, 'E Leza wakwe watata akusozile wewe, kuti umanye ukulonda kwakwe, ulole 15 uMutele, uyivwe ni zwi ku mulomo wakwe. Wandi uwe we kalola wakwe ku wantu wonsi ku vintu vino uweni 16 uyivwile nu kwivwa. Nga cani cino ukwililwa kanonzi? katuka, ubatizwe upwizye uluwembu lwako

- 17 lufume, uwalumbula izina lyakwe.' Acila cawa wowonye, imbwelainja kwe Yerusalemu, inda pano
- 18 nkupepa mwi tempile, indota icilota: imulola akunena akuti, 'Yangufya fuma moo mwe Yerusalemu: amuno watandi wapocelele uwukalola wane mwakwe wewe.'
- 19 Imvwanga inti, 'Mfumu, wayimanyizile kuno nene nakunganga swinya numanga wano wakakusuwila wewe
- 20 mu masinagogi yonsi: na pano uwazi wakwe Stefano, ekalola wako, wazwanga, nene nimilile penepo, inkuzumilizya, swinya indanga inkusunga ni vizwalo
- 21 vyakwe wano wamukomanga.' Anena ati, 'Fuma upite: amuno nandi nkutume ukutali ku makandi.'"
- 22 Awamuteyelezya nkani, ngapano awapunda awati: "Fumyani umuntu wenyewee mu nsi: atazipila kuti
- 23 angawa nu wumi." Awala wapazamuka wowonye, wazula; ni vizwalo vyawo wasumba, awanyampania ni
- 24 tukumbu mu pela, emusika mukulu anena awantu awamwinjizya mu ciboma, ukuti watele wamuvyapule, ngapano awanene cino awantu wamumizile akasanga.
- 25 Awala pano wamukunga ni mikowa, Pauli anena musika wa mwanda wino wimilile pakwe weliwe ati, "Wuzye mwenji cayaña na masundo ica kuma umuntu
- 26 wino a muRoma, na kuno mutamusinzile?" Ala musika wa mwanda wivwa wowonye, aya kwakwe musika mukulu, afika amunena ati, "Nga wandi ucite wuli?"
- 27 vino umuntu wee a muRoma?" Emusika mukulu aya kwakwe weliwe afika amuwuzya ati, "Nena icete, wuzye
- 28 we muRoma?" Pauli azumila kuno walinji a muRoma. Musika mukulu amutolelela ati, "Nenji uwuRoma woo nakazile ni ndalama mvule." Weni Pauli amunena ati,
- 29 Ukuwa nenji ne muRoma ni nkwatwanye." Ngapano na wanji wano watezile wati awamwelezya, awatina kwakwe weliwe nanti kuzimba: nu musika mukulu azakaza pano wivwa kuno walinji a muRoma muno wamukunzile.
- 30 Ukuwa akula kwaca awalonda ukumanya umulandu wuno awaYuda wamwambizile, amusapula, anena wasikapemba wakulu awawungana paliponga na wi wungwe lyakwe wakapanzya, ayisya Pauli, amwimika pakwe woliwo.

23.

- 1 Pauli alolecesya pa wantu wi wungwe lyakwe wakapanzya avwanga ati, "Wana witu, nikala amanda mavule mu kusimicila mu mulimo wakwe Leza, nu
 2 kufika ilelo nanti kulecelezya." Ananiya esikapemba mukulu anena wantu wano wimilile pakwe weliwe
 3 awamuma pa mulomo. Apano Pauli amunena ati, "We luwumba lutakase cipavu we, nawe Leza alikuma! ule ukulonda kuti umpanzye ndivino cayana na masundo, nga swinya unyoke unene wantu wanjuma icintayana
 4 na masundo!" Wano wamilile penepo awati, "Wuzyc wati uwakwelengula sikapemba mukulu wakwe Leza?"
 5 Pauli ati, "Intamanyile, wana witu, kuno we sikapemba mukulu": (amuno cawalikwa ukuti, Utakwelengula
 6 kapanzya wa nko zyako.) Ukuwa ala pano Pauli walola kuno awantu wamwi walinji awaSaduki, wamwi awaFarisi, apunda mwi wungwe ati, "Wana witu ne muFarisi, swinya ne mwana wa muFarisi! muno nene. inkusuwila ukuzyulupuka kwa wafwe, acaleka
 7 inkupanzwa." Ala wavwanga wonyewoo, imipanzi ikatuka ku waFarisi na waSaduki: ngapano iwungwe
 8 alipawunkana. Amuno awaSaduki watanji kusi ukuzyulupuka, nanta mungelo nanta muzimu: ukuwa awaFarisi wazumilanga kuno vyonsi vyoo vilipo.
 9 Ngapano apakatuka impokoto nkulu: wakawalika wamwi awa cipya ca waFarisi awakatuka nu kukatuka, awakanisya awati, "Tutazanile uluwi lumwi mu muntu wee: lelo ndi a muzimu awuno wamunena,
 10 pamwi ndi a mungelo ceni a cino tutamanyile?" Ila impokoto yawa wowonye, musika mukulu ati awantu wandi wasyonongole Pauli, acaleka anena awavita wakwe awaya awasompola Pauli, awamwinjizya mu
 11 ciboma. Awula wawa wusiku uwa wanda wowonye iMfumu iyimilila pakwe weliwe, imunena iti, "Sankana: amuno ndivino wampanicisizize mwe Yerusalemu, avino ucite na mu Roma."
 12 Awula waca, awaYuda awawungana apaliponga, awalapa awati, watize walye cimwi nanta kumwa
 13 minzi, saku watele wakome Pauli. Uwinji wawo

- walusizye amakumi yani, wano wumile inkama ya
 14 cilapo coo. Awaya kwakwe wasikapemba wakulu na
 wasongo awati, "Tulafile ukuti tutize tulye cimwi saku
 15 ndi twatela twakoma Pauli. Acaleka kanonzi mwemwe
 na wi wungwe lyakwe wakapanzya nenani emusika
 mukulu afumye Pauli, amutume kwakwe mwemwe, muwe
 ngati mukasi mwivwo umulandu wakwe icete, twandi
 tumutcyamile: wala pano wati awakwiza tumukome."
 16 Ukuwa umwipwa wakwe Pauli umonsi ayivwa ivya
 kuteyamila kwawo, apita ayayinjila mu ciboma, anena
 17 Pauli. Nawe Pauli ayita musika wa mwanda wenga
 amunena ati, "Twala umulumendo wee kwakwe musika
 18 mukulu: amuno akasi amunena cimwi." Acaleka
 amusenda amutwala kwakwe musika mukulu afika ati,
 "Pauli umukungwe watela anjisile, naya, wanena kuti
 ndete umulumendo wee kwakwe wewe, vwile ali na cimwi
 19 ica kukunena." Musika mukulu amulema pi kasa, aya
 nawe ku mbali, amuwuzya ati, "A cani cino ukasi
 20 unene?" Amunena ati, "AwaYuda wazumilizinie kuti
 wakuwuzye uyize uyisye Pauli umutondo kwi wungwe
 lyakwe wakapanzya ku kuwuzicisya ivya mulandu
 21 wakwe icete. Acaleka utize uzumilizeye: amuno
 awantu wateyamizile Pauli ukulusye amakumi yani
 uwinji, wano walafile nu kulapa ukuti watize walye
 cimwi nanta kumwa minzi, saku ndi watela wakoma
 Pauli: kanonzi wateyamizile kali swinya wancenenezile,
 22 wakulindilila." Apano musika mukulu aleka umulu-
 mendo afuma apita, amusunda ati, "Utanena wumwi
 23 kuno wanena ivintu vyonyevyoo." Nga musika mukulu
 ayita wamusika wa mwanda wawili, awanena ati,
 "Yaniani awavita imyanda yiwili na wakwe wakavwalo
 amakumi munenulambali, nawo awa masumo imyanda
 yiwili, wakatuke pi ora lyacititatu uwusiku, wapite
 24 wakafike kwe Kesariya": awanena nu kuti wasole
 wakavwalo wamwi awa kukwezya Pauli penepo, wa-
 25 kamufisye umutende kwakwe kapanzya eFeliki. Awalika
 26 nu kalata wa mwata ndivino woo: "Nene ne Klawudiya
 Lisiya inkukulamuka wewe we kapanzya mukulu
 27 mulusye we Feliki. AwaYuda walemile umuntu wee,
 watezile wati awamukoma, nga nayile na wavita, nafika

- 28 namupoka muno nivwile kuno a muRoma. Pano natili
 manye umulandu wuno wamuvilicizile, namufumizizye
 29 kwi pembo lyawo: nażanile kuno wamuvilicizile ku
 kupanzania ivya masundo yawo, ukuwa nanti kulola
 umulandu wumwi uwa kumukomela nanti awa
 30 kumukuncila. Nga indile nivwa swinya kuno wakulonda
 ukumuteyamila kuti wamukome, acaleka namutuma
 kwakwe wewe zuwa-zuwa, nanena na wasimilandu
 wakwe kuti wize walongole umulandu wuno wawatala.”
 31 Ngapano awavita awasenda Pauli, ndi muno
 32 wawanenezile, awamutwala kwakwe Antipatrisi uwusiku,
 ukuwa awula waca awamusya, akupita na wantu
 wakwe wakavwalo, weni awanyocela ku ciboma:
 33 awala wafika kwe Kesariya, awapa kapanzya kalata,
 34 awapalamizya nu Pauli, awimwimika pa nkolelo. Ala
 kapanzya wawazya kalata, awuzya impanga kuno Pauli
 wikalanga; ala wivwa kuno kwalinji a kwe Kilikiya,
 35 awwanga ati, “Indiyivwa umulandu wako, pano na
 wasimilandu wako wiza wiza”; anena awantu wakwe
 awatela awamusunga ku cipya cakwe Herodi.

24.

- 1 Ayala amanda yasila yasano Ananiya esikapemba
 mukulu aya ku Kesariya, na wasongo wamwi, ni nkombe
 2 eTartulo. Apano awamba Pauli kwakwe kapanzya. Ala
 pano Pauli witwa, Tartulo atalika ukumulongola, ati,
 “We Mulali Felika, a wewe watuteka umutende mu nsi,
 3 amuno ukupanzya ukufumya inkota monsi monsi.
 Kwe vyonyevyoo twamanyicisya, tukakusalifya nu
 4 kukusalifya. Nkukulambilizya ku nkumbu zyako uyivwe
 5 unilandu wutici kwakwe sweswe. Amuno tuzanile
 umuntu wee ePauli we civulungania, akukatusya wantu
 mu waYuda insi nu wukulu; swinya we kakolelela wa
 6 mupanda wa waNazala; swinya walondanga ukuko-
 8 mbezya itempile, ukuwa twamulema, acaleka wandi
 umupanzye we mweneco, uyivwe umanyicisye kwakwe
 9 vyonsi vino tukumulongola.” Na waYudanye
 awazumilizya ivintu vyonsi vyonyevyoo.

- 10 Ala pano kapanzya wamusinizya kuti avwange, Pauli atolelela ati,
- “Vino manyile kuno we kapanzya wa wantu waa ku myaka mivule, acino kansiname njivwanjile ne
- 11 mweneco. Amuno ungalola kuno amanda yatalusizye pi kumi na yawili, pano nayilizile kwe Yerusalemu ku
- 12 kupepa. Watatela wanzane mwi tempile ukupanzania nu muntu wumwi, nanti akukwakwania iwumba lya
- 13 wantu mu masinagogi nanta mu kaya. Watanga walinganizye kwakwe wewe kanonzi ivintu vino
- 14 wakunjambila. Nkuzumila pakwe wewe ukuti, mu nzila yino weni wakuti a yinji, nenji ndanga nkupepa Leza wakwe watata, ukuwa nkusuwila na vyonsi ivya mu masundo, na vino vyawalikwa mwe kalata wa watumwa:
- 15 nkulolela kwakwe Leza, ndivino na woliwonye, kuno kuliwa ukuzyulupuka kwa walungamane na wano wasa
- 16 walungamane. Acaleka nkwelezyanga nkani amanda yonsi kuti imbe nu mwezo wuzima pakwe Leza na pa
- 17 wantu. Yalile imyaka mivule yasila, injiza ni vyawila
- 18 ni vya kufima ku wana wita. Mwe vyonyevyoo awanzana mwi tempile: naswefizwe, ntayisanzizye mwi wumba lyakwe wacipiluka: ukuwa kwalinji awaYuda
- 19 wamwi, wano wafumile kwe Asia, a wano wakana wawe paa pakwe wewe wandongole cimwi ndi wali naco.
- 20 Swinya leka nanta wantunye waa watake uluwi luno waweni, pano nene nimilile pi wungwe lyakwe
- 21 wakapanzya, saku ndi a kwi zwi lyonga lyoo, lino napunzile pano njimilile mwakwe woliwo, natinji, ‘Amuno a vya kuzyulupuka kwa wafwe, acaleka nene inkwitilwa ukupanzwa pakwe mwemwe ilelo lyoo.’”
- 22 Ukuwa muno Felika wamanyieisizye ivya Nzila, ayeka umulandu ati, “Indimalizya umulandu winu pano
- 23 Lisaya emusika mukulu wiza wiza.” Anena musika wa mwanda kuti asunge Pauli, lelo atize awamukozya; swinya atalesya na wantu wakwe ukumutowetela.
- 24 Ukuwa ayala amanda yasila maticici, Felika, nu mucici. Dulusila, umuYuda, awaya, nga swinya awita Pauli, awamuteyelezya kuno akulanda ivyi suwilo lya mwakwe
- 25 Klisitu eYesu. Ala pano Pauli walanda ivya wulungamane, ni vya kutecela, ni vyi panzyo lino

liliyiza, Felika azakaza, avwanga ati, "Kanonzi tela
 26 pita; nala pano nalola nandi nkweite." Weni
 welenganianga kuno Pauli wamupa indalama, acaleka
 27 awamwita pe na pe, akuvwanga nawe. Ukuwa ila pano
 imyaka yiwili yasila, Polisi Fesita apyanila pakwe
 Felika; nga muno Felika wakasi ukusecelesya awaYuda
 asya Pauli mu vingololo.

25.

- 1 Walile Fesita wapyanila mu nsi, walala na manda
 yatatu afuma kwe Kesariya aya kwe Yerusalemu.
- 2 Wasikapemba wakulu na wasongo wa waYuda awaya
- 3 awamba Pauli: Wamupepelezyanga, alyakuti ayito
 Pauli kwe Yerusalemu; nawo wamuvwamilile pa nzila
- 4 wamukome. Ukuwa Fesita awanena kuno Pauli
 wasunzilwe pe Kesariya, swinya awanena kuno nawenye
 nalwakwe wakasi ukukatuka pa mpindinye yoyo, aye
- 5 kweneko. Acaleka, awanena ati, "Ndi awa kuno muli
 wamwi wali na maka, ndi wakatuke watantamuke
 apaliponga nani, tupite, ndi umuntu ali nu luwi lumwi
 wandi wakalutake."
- 6 Ala wikala nawo amanda kananimonsi pamwi ikumi,
 atantamuka aya kwe Kesariya; awuca umutondo
 ayikala pa cilimba ca kupanzizya, atuma ku kwita
- 7 Pauli. Ala vino waya, awaYuda wano watantamusile
 wafumile kwe Yerusalemu awimilila awamuliwilizya,
 nga awamutuntumicila amazwi ya lwambo amavule aya
- 8 manzi, yano watasimicizile; apano weni Pauli pa
 kuyicinjilila kwakwe avwanga ati, "Intawembuka
 cimwi ica ku masundo ya waYuda, nanta ca pi
- 9 tempile, nanta kwe Kesalenye." Ukuwa muno Fesita
 wakasi asecelezye awaYuda, atolelela Pauli amunena
 ati, "Wuzye wandi ukwele uye kwe Yerusalemu a kuno
- 10 inkakupanze ku vintu vyonyevyoo?" Ukuwa Pauli
 avwanga ati, "Nandi impanzwe panyepaa pa cilimba
 ca kupanzizwa icakwe Kesale pano njimilile:
 nawenye umanyicisizye kuno intonona cimwi ku
- 11 waYuda. Fwandi ndi nene ne mpulumusi natala cimwi
 cino ciyine ni mfwa, insinakukana ukufwa: ukuwa

- ndi vyonsi vino wakunjambila a vya wufi vitupu, wakula ukumbipizya, pasi wumwi wino angantupula
- 12 kwakwe woliwo. Nandi nkute kwakwe Kesale." Apano ala Fesita walanjililana na wi wungwe lya milandu, atolelela avwanga ati, "Vino wataka ukukuta kwakwe Kesale: fwandi uliya kwakwe Kesalenye."
- 13 Ayala manda yamwi yasila, Agripa imfumu nu Belanise awaya kwe Kesariya ku kulamuka Fesita.
- 14 Awala wikala kweneko amanda yavula, eFesita atulila imfumu umulandu wakwe Pauli, ati, "Kuli umuntu
- 15 wumwi wino Felika wasya a mukungwe: wino, nalile pano indi mwe Yerusalemu, wasikapemba wakulu na wasongo wa waYuda wizile awamulongola kwakwe
- 16 nene, awambuzya kuti imusunde. Nani natolelezile imvwanga, kuno wusa mwata wa waRoma ukusunda umuntu wumwi pano umwambwe atani alole wasimilandu wakwe, nga nawe ayivwanjile kwe cino wamusumbicizile.
- 17 Acaleka walile pano wizila apaliponga koo, intatela nzimbe, ukuwa awuca umutondo imfuma injikala pa cilimba ca kupanzizya, intuma awaya awita umuntu.
- 18 Awala wasimilandu wakwe wakatuka wamvimilila, watatela wamusinile iviwipe vimwi vino niwanga;
- 19 ukuwa wamuwuziyanga wakumukania ku vya kupepa kwawo, ni vyakwe wumwi eYesu, wino wafwile,
- 20 wino Pauli wapanicisyanga kuno a mupuma. Inda pano nasowa umwa kuwawuzizya ku vintu vyonyevyoo, imuwuzya ndi wanga aye kwe Yerusalemu, akuno
- 21 akapanzwe. Ukuwa ala pano Pauli walambilizya kuti asungwe imfumu iyize imupanze, nga namukomelezizye kuti alale wasungwa insuke njize mutume kwakwe
- 22 Kesale." Nga Agripa anena Fesita, ati, "Naninye inkulonda ukuyivwila umuntu weyo." Fesita ati,
- 23 "Ulimwivwa mutondo." Ngapano awula waca umutondo, Agripa nu Belanise awafuma ni ciwanzya eikulu, awinjila mu masyo ya kuteyelezizya, na wamusika wakulu, na wasongo wa mu kaya, nga Fesita atuma
- 24 awaya awita Pauli, aya mwenemo. Fesita ati, "Mfumu Agripa, na mwe wantu mwensi mwe wantu muli naswe paa, mukulola umuntu wee, wino iwumba lya waYuda lyonsi mwe Yerusalemu na monyemoo, wizile awamba

- 25 kwakwe nene. Awapongomoka ukuti atize awawa nu wumi. Ukuwa nenji naweni kuno atatazile cimwi icyine ni mfwa: nga muno umweneco wakusile ku
- 26 mfumu, natili, indemutume kweneko. Swinya insi ni cintu cimwi icakwe weliwe icakuti ingawalicila imfumu. Acaleka namufumizya kwakwe mwemwe, lelo icilusye acaleka namuleta pakwe wewe, mfumu Agripa, alyakuti ndi wewe wamupanzya, ngapano nani nandi
- 27 imbe na cimwi icakwe weliwe icakuti imbalike. Amuno citayine kwakwe nene ukutuma umukungwe nanti kuwumbula uluwi lwakwe."

26.

- 1 Nga Agripa anena Pauli ati, "Kanonzi wakupulila kuti uyivwanjile." Apano Pauli akunzulula ikasa lyakwe ayicinjilila ayivwanjila, ati,
- 2 "Nasankana, mfumu Agripa, kuno ilelo lyoo nati indayivwanjila pakwe wewe ku vintu vyonsi vino
- 3 awaYuda wanjamba: icilusye 'nasankana amuno wamanya imyata ya waYuda yonsi, na mawuzyonye aya mu waYuda: acaleka inkukupepelezya kuti
- 4 ukolopanisye unjivwe. Imiwele ya wulanzi wane nga nu kufumilila ku wucece wane, pano nalinji mu wantu wane, na mwe Yerusalemunyo, vyonsi vyoo awaYuda
- 5 wamanya pyu; ndi wakulondesya ukulinganizya; na kuno nene nalinji mu cipya citu ica kupepa
- 6 kufwenenkane, imba ne muFarisi wamanya, kanonzi injimilile paa, inkupanzwa ku kulolela ilayilizyo lino
- 7 Leza walayilizize watata; ilayilizyo lino imyiko yitu ikumi na yiwili yino ikupakata Leza nu mute uwusiku nu musanya, inkulolela ukwiza pocalela. A kulolelanye
- 8 koo mfumu! a kuno nene inkwambilwa na waYuda; nga cikukutalila ukusuwila wuli, ndi eLeza akazyulupula
- 9 awafwe? Nacawuzimanye nelenganianga kuno acizima ukuwomba ivintu vivule vino vitayine ni zina
- 10 lyakwe Yesu wa mwe Nazareti. Nacitanga awonyewoo na mwe Yerusalemunye: swinya niyalilanga na wantu watele mu ganda zya vingololo, amuno wasikapemba wakulu wampile wukankala, swinya walanga na pano

- 11 wawakomanye inzumilizya. Nawatamyanga pe na pe mu masinagogi yonsi, nalemasizye kuti ndeke wataye wasule; nga muno nawasakamisile nkaninye, nayimvyanga na wano walinji mu twaya twa mu masi
- 12 yanji. Nalile nkuya ku Damasika, pano natumwa na
- 13 wasikapemba wakulu nu wukankala, ukuwa pano lyawa pa mutwe, Oko mfumu, indola pa nzila pawala ukuswepa kukulu ukulusye nu kwi lanzi, kwafuma mu pela akuwala, akundiwilizya na wano walinji nani.
- 14 Atula svensu twapona pa nsi, injivwa izwi mu lulimi lwa ciHebere, likuti kwakwe nene, 'Sauli, Sauli, nga ukunjimvizya cani? A citale kwakwe wewe ukupanta pi
- 15 sumo.' Nga nani inti, 'Nga weweni Mfumu?' I Mfumu
- 16 iti, 'Ne Yesu wino wewe ukuyimvya. Ukuwa katuka uyimilile: amuno naloleka kwakwe wewe kwe coo, kuti nkulasike wewe, uwe we mupakasi, swinya uwe we pime, mwe vino wandolela, nga na mwe vino nandi
- 17 inkulanjizye; nkakupoka ku wantu, na ku Makandi,
- 18 kuno nandi nkutume, ku kuya yiyula aminso yawo alyakuti wafume mu mfinzi waye mu musanya, swinya wafume mu maka yakwe Satana waye kwakwe Leza, alyakuti wapocelole itetelwa lya mawembuko, swinya wikale na wano wimicilwa ni suwilo mwakwe nene.'
- 19 Acaleka, we mfumu Agripa, intakanizile icilolwa ca
- 20 ku zimu: ukuwa intela imbizya ku wa mwe Damasika na kwe Yerusalemu, na mu nsi yonsi iya mwe Yudaya, nga na ku Makandinye, alyakuti watontolokwe, wasenucile kwakwe Leza, wawomba imilimo yino iyine
- 21 ni tontolokwa. Muno a kwe conyecoo awaYuda
- 22 awandema mwi tempile, awalonda ukunkoma. Acaleka muno napocelole ukwarwa kuno kwafuma pakwe Leza, nené injimilile ilelonye lyoo, nkupanicisya ku wapina na ku wacindame, insinakuvwanga cinji, ukuwa a vino
- 23 watumwa nu Musa watinji viliyiza; muno Klisitu ale yize acule, na muno weliwe ale yize awe a mutanzi ku kuzyulupuka kwa ku wafwe, awizye umusanya ku wantu na ku Makandi."
- 24 Ala wayivwanjila wowonye, eFesita apunda ati, "We
- 25 Pauli, wapena: ukusambililisa kwakupenia." Ukuwa Pauli ati, "Mulali Fesita, intapena; ukuwa nkavwanga

26 amazwi ya kusimicila kutupu. Amuno ni mfumunye,
 yino nkunena ivintu vyoo, ivimanyile: amuno
 nkusimicila kuno pasi cimwi icakwe vyonyevyoo
 icavwama kwakwe yoliyo; amuno coo citawombezilwe
 27 ku ntanda. Wuzye ukusuwila watumwa, we Mfumu
 28 Agripa? imanyile kuno ukusuwila." Agripa anena
 Pauli ati, "Ndi ukumpepelezya pepelezya wonyewoo
 29 fwandi ukasi naninye imbe ne muKlisita." Pauli ati,
 "Nkupepa kwakwe Leza nkuti, lelo wewe wenga pole,
 ukuwa na wonsinye wano wakunteyelezya uwanda wi
 lelonye lyoo wangawa ndivino nene, saku ndi a
 30 vingololo vyoo." Infumu nu kapanzya nu Belanise, na
 31 wano wisile nawo awakatuka: awala wafuntuka,
 awanenana wakuti, "Umuntu wee atatala cimwi iciyine
 32 ni mfwa, nanta vingololo." Agripa anena Fesita ati,
 "Ndi umuntu wee atakuta kwakwe Kesale, ngali
 wamulesile apita."

27.

1 Acila capanzwa ukuti tulambile nu wato mwe Italia,
 awatwala Pauli na wakungwe wawuye wamwi kwakwe
 musika wa mwanda izina we Yuliya uwa mupanda
 2 wakwe Awungasita. Atupita atwinjila mu wato wa ku
 Adramatiya, wuno wayanga mu masyo ya mu mbali
 yakwe Asia. Alistalika umuMasidonia uwa ku Tesalonika
 3 atusuecilila. Awuca umutondo atufika pe Sidoni:
 eYuliya awa nu luse kwakwe Pauli, aleka ayipitila
 aya ku kulamuka iviwuza vyakwe na ku kutandala.
 4 Ukufuma kokonye, atupambatila mwi sika lya cikonei
 5 cakwe Kupuro muno umuza wawasingime. Atula
 twalamba sumbi wa nsi ya mwe Kilikiya, ni nsi ya mwe
 Pamfuliya, atufika kwe Mera a kaya ka mwe Lesiya.
 6 A kuno musika wa mwanda azana uwato wakwe
 Akizandiriya, wuno wayanga kwe Italia; nga nawe
 7 atwinjizya mwenemo. Nga apano atuwapita katicci
 katicci amanda mavule, pa kufika a citala, atusyutuka
 nu Nido, muno umuza wutatulesile, atupambatila mu
 8 cikonei cakwe Kelete atusyutuka nu Salamone; nga a
 citala pa kukwazalala naco, atuya atufika ku masyo

yanwi izina "Wikalo wuzima," kupipi na kuno kwalinji nkaya ka ku Lesiya.

- 9 Ila impindi nkulu yasila, umusinzo awuwa wa mipamba, (amuno ukulalila kwatezile kusizile kali,)
- 10 Pauli awasocela, awanena ati, "Watata, namanya kuno umusinzo woo wawa awa kucisika, ni vintu vivule vyandi visowe, visa viya vitupu nu wato, ukuwa nu
- 11 wumi witunye." Ukuwa weni musika wa mwanda atontela cilongosi nu mweni wato nkani alusya amazwi
- 12 yano Pauli wavwanzile. Nga muno amasyo ya kulimucila mwenemo yatasankine, awavule wamwi awapanzya ukuti wapite, alyakuti nce wakafike kwe Foyinike, a kuno wakalimucile; kuno amasyo ya ku
- 13 Kelete, ukulungamine nu wufumo-ndaka. Awula umuza wa kambazwa wapupa katici, awelongania kuno wawa na cino walondanga, awasapula icela, awakwazalala
- 14 mu mbali yakwe Kelete. Ukuwa apala patani pazimbe icipunga, cino cikwitwa Yulokilidona acikatuka
- 15 kweneko: nga awula uwato walemwa, wakana
- 16 ukusingama icipunga, atuleka atulelulwa. Ngapano atusamalila mu cikonei ea kalila kano kitwanga
- 17 Kauda, a citala pa kulema kawato: awala wakakwemela pa pela, awasunga uwato ni nkusa, amuno watinanga kuti watasumbilwa pe Selotise, awisya
- 18 itanga nga awalelulwa nu muza. Awula umuza watusunancizya umulaka, ukuti uwaca awatalika
- 19 ukusumbila iviya mu minzi; uwanda wa cititatu awapangula iviwombelo vya wato na makasa yawo.
- 20 Ayala manda yavula nanti kulola ukuwala kwi lanzi nu kwa ntanda pano nu muza walemasya ukupupa, wonsi
- 21 imyezo isula ku kufyuka kwitu. Awala wikala impindi yakula nanti kulya, apano Pauli atutumuka ayimilila pa kasi pakwe woliwo, ati, "Watata, ndi munjivwe mutafuma ku Kelete ngali ukusovya nu kucisika
- 22 navimwi. Kanonzi inkuwapampula kuti musankane: amuno wumwi atandi asowele mwakwe mwemwe saku
- 23 ndi a wato wutupu. Amuno uwusikunye woo umungeli
- 24 wakwe Leza wane, wino inkapakata, watela ayimilile pakwe nene, akuti 'Utacitine, Pauli; wandi ule uyimilile pakwe Kesale: swinya lola, eLeza akusunjizile wonsi

- 25 wano wakupita nawe.' Acaleka sankanani, watata :
amuno nkusuwila Leza kuno candi ciwe ndivino citasilwe
- 26 kwakwe nene. Ukuwa twandi tusumbilwe pa cilila
cimwi."
- 27 Atulangá tukupungwa mwakwe sumbi wa mwe
Andriya, ukuwa awula uwusiku wa citikumi na wuni
wafika, lwa pa wusiku pa kasi wasiluzi awamanya kuno
- 28 wapalamilanga ku nsi yimwi; awelelezya, awazana
ukuzika imikwamba ili amakumi yawili: swinya
ukufuntuka katici, awanyochezya awelelezya awazana
ukuzika imikwamba ili ikumi lyonga na yisano.
- 29 Azila intete zyatulema muno pamwi tungasumbilwa
pe mfuzi, awasumbila ivyela vini ku nsizi, nga walindilile
- 30 wuce. Muno wasiluzi wakasi ukufuma mu wato,
awafumizya akawato mwakwe sumbi, awacita ngati
- 31 wakufumya ivyela ku cipuno ca wato. Pauli anena
musika wa mwanda na wavita ati, "Ndi waa watisile
- 32 mu wato, mutangatulwa." Apano awavita awaputula
- 33 inkusa zya kawato, awaleka akapita. Akula kwati
akuwaca, Pauli awalambilizya wonsi kuti walye
icakulya, awanena ati, "Uwanda woo wa citikumi na
manda yani ukufumilila pano mwalindililanga nanti
- 34 kulya cimwi: Acaleka inkuwalambilizya kuti mulye
cimwi amuno akuli kufyuka kwinu: amuno ulunyele
- 35 lwakwe wumwi uwakwe mwemwe lutandi lulowe." Ala
wavwanga wonyewoo, asenda ni cakulya asalifya
kwakwe Leza pakwe woliwo wonsi: amenya, atalika
- 36 awalya. Ngapano awasankana wonsi, nawonye awalya.
- 37 (Swensi apaliponga mu wato twalinji imyanda yiwili
na makumi munenulambali na wantu mutanda.)
- 38 Awala walya, wikuta, awazuwula uwato, awafumya
trigo, awasumbila mwakwe sumbi.
- 39 Awula waca awapotwa ukumanya insi: ukuwa
awalola icikonci cimwi ica minzi nu luselesenga mu
mbali, nga awapanzya ndi wangapisya uwato mwenemo.
- 40 Ngapano awaputula inkusa zya vyela, awavisya mwakwe
sumbi, pa mpindi iyilyonga awasapula ivya kusicila;
awakwezya umwenda wa ku cipuno ca wato ku muza,
- 41 awapita ku cituntu. Ukuwa awala wafika ku masyo
yano wasumbi wawili witana, awinjizya uwato pa nsi:

icipunu acilema, ukuwa ica ku nsizi acitalika ukulepuka
 42 muno amanwimbi yacumanga. Awavita awapanzya
 ukuti wakome awakungwe, alyakuti wumwi atize
 43 asambe insamvi afyuke. Ukuwa musika wa mwanda,
 muno walondanga ukutula Pauli, awalesya muno
 walondelanga : anena wano wamanya ukusamba insamvi
 44 kuti wapuwile watele wafike ku cituntu; nawo awawuye
 awalamba pa mapampa, wanji pe vimwi ivya ku wato.
 Ngapano wonsi awalamba umutende ku cituntu.

28.

1 Atula pano twafyuka, ngapano atumanya kuno
 2 icilila citwanga izina we Melita. Amakandi ayatufwila
 uluse : amuno twanyesile ni mvula, impepo yatulemle,
 3 awapemba umulilo awatupocelela swensi. Ukuwa ala
 pano Pauli waswewelezya inkuni wapemba pa mulilo,
 insoka iyivwa icilungula, ifuma, imuluma pi kasa,
 4 imukakatila. Ayala amakandi yalola inzoka yalelemba
 pi kasa lyakwe, awanenana wati, "Umuntu wee
 nawuzyenye we cikoma wino na kuno afyusile mwakwe
 sumbi, lelo naponye Muleza atakasi awe a mumi."
 5 Ukuwa akuntula icikulisi pa mulilo, nanti kucisika.
 6 Ukuwa weni awalolecesya kuno wandi apungumuke
 apone pa nsi afwe, pamwi avimbe : ukuwa awala walola
 pazimba nanti kulola iciwipe cimwi ica kumuponela,
 awanyoka, wati, walinji we leza.
 7 Ukupalamane na masyo yayonye kwalinji insi zya
 mweni cilila, witwanga Pabuliyasi; wino watupocelezile
 8 nu mutembo, atulindika na manda yatatu. Aciwa
 wonyewoo, eyisi wakwo Pabuliyasi walwile umuwili ni
 sumo lya munda : Pauli ayinjila munoli, apepa, awika
 9 amakasa pakwe weliwe amupozya. Acila conyeco
 cacitwa, nga na wanjinye wano walwile mu cilila
 10 awiza, awapozwa : nawonye awatucindika kutaluvile
 atula pano twapita awatupa uwila vyonsi vino
 twalondanga.
 11 Ila imyezi yitatu yasila atupita atwinjila mu wato
 wakwe Akizandiriya, wuno walimucizile mu cilila,
 12 wuno icimanyilo walinji we Wantembwa. Atula

- twafika pe Serákase, atulinda penepo amanda yatatu.
- 13 Ukufuma paponye atuzinguluka, atuya atufika pe Regama: awula uwanda wonga wasila, umuza wa ku kambazwa awutuluka, nga pa wanda wa citiwili atufika
- 14 kwe Putowoli: kuno twazaniŋe awana witu, awatulambilizya atwikala nawo amanda munenulambali, ngapano
- 15 atuya ku Roma. Ukufuma kokonye awala awana witu watwivwa, awiza awatusunkania ku masyo ya kukazizya a yakwe Apiyasi na ku ŋanda zitatu: ala Pauli wawalola, asalifya Leza, asankana.
- 16 Atula twinjila mu Roma, Pauli azumilizwa ukwikala wenga apaliponga nu wavita wino wamukozyanga.
- 17 Ayala amanda yatatu yasila, awunganika wano walinji awasongo wa waYuda: awala wawungana, awanena ati, "Wana witu, nakuno intatazile cimwi ku wantu nanta ca ku myata yakwe watata, lelo wankunzile mwe Yerusalemu, awandemeka mu makasa ya waRoma.
- 18 Walile wampanzya awalonda ukuntaya, amuno intalinji
- 19 nu mulandu wuno wuyine ni mfwa. Ukuwa awala waYuda walusya, incicilizwa ku kukuta kwakwe Kesale; eisi amuno nalinji na cimwi ica kwambila
- 20 awa nko zyane. Acaleka muno a conyecoo nawaŋambilizizye kuti mundole swinya muvwange nani: amuno nene inkunzilwe nu munyololo woo ku kulolela
- 21 kwa waYisrayeli." Awamunena awati, "Tutatela tupocelele kalata wumwi afume kwe Yudaya ku vyako, nanta mwana witu wumwi atatela ayize koo asimike,
- 22 pamwi alande ivya wuwi wumwi. Ukuwa tukulucila ukwivwa cino wewe ukwolengania: amuno tumanyile kuno icipya eoo cikutakwa uluwi konsinye."
- 23 Awala wamusontolela uwanda, awaya awavule muno waficizile; awilulila umulandu, awapanicisizya uwufumu wakwe Leza, awafunkulila ku vyakwe Yesu, afumilila ku masundo yakwe Musa na ya watumwa,
- 24 afumilila umutondotondo akusuka kwila. Wamwi awasuwila ivintu vino wavwanzile, wamwi awasula.
- 25 Awala pano wakana ukuzumilizyania, awapita, apano Pauli avwanga izwi lyonga, ati, "Ole, eMuzimu Mutele wavwanjizile mu mutumwa eYesaya kwakwe waso ivya kusimicila pano watili,

- 26 *Yanga ku wantu waa uwanene uti,
 "Ukwivwa kweni muliwakwivwa,
 Lelo mutaliwakwiluka:
 Nu kulola kweni muliwalola,
 Mutaliwamanya na wanda:"*
- 27 *Amuno imyezo ya wantu waa yakala,
 Na makutwi yawo yafundika,
 Na minso yawo waziwata;
 Alyakuti pamwi watalola na minso yawo,
 Swinya wivwile na makutwi yawo,
 Swinya wilucile ni myezo yawo,
 Wapiluluke swinya,
 Nga imbapozye.*

- 28 *Acaleka mumanye coo, kuno ikomolwa lyakwe Leza lyoo
 lyatumwa ku makandi: nawonye waliyivwa."*
- 30 *Ayikala imyaka imipuma yiwili mu ganda yakwe,
 awapocelala wonsi wano wayanga mwenemo kwakwe*
- 31 *weliwe. Awawizya uwufumu wakwe Leza, swinya
 awasambilizya ivintu vya Mfumu eYesu Klisitu nu
 kusunama konsi, nanti wenga uwakuti angamulesya.*

Waroma

1.

- 1 **N**ENE ne Pauli umuzya wakwe Yesu Klisitu, nisilwe
ukuti, imbe ne mupositile, napawulizilwe kwi
2 landwe zima ilyakwe Leza (lino walayilizizye ku
3 watumwa kali mu mawaliko matele), ku vya Mwanakwe,
wino wakwasilwe pa ciwanza cakwe Davidi ku muwili,
4 wino ku muzimu wa wutele walumbilizilwe na maka,
kuno a Mwanakwe Leza, muno a kuzyulupuka ku wafwe,
5 eYesu Klisitu iMfumu yitu mwakwe wino napocelera
inkumbu-nkumbu nu wupositile, uwa kutontelela kwi
6 suwilo mu myiko yonsi, amuno lizina lyakwe; mwakwe
wano namwenye mukwitilwa mwe wakwe Yesu Klisitu :
7 kwakwe wonsi wano wali mu Roma, awakundwe wakwe
Leza, wano witwa ukuwa watele : inkumbu-nkumbu nu
mutende wakwe Tata Leza, ni Mfumu eYesu Klisitu
viwe namwe mwensi.
- 8 Pakutalika, inkusalifya Leza wane mwakwe Yesu
Klisitu kwakwe mwemwe mwensi, kuno isuwilo linu
9 lyatakwa mu nsi yonsi nu wukulu. Amuno Leza wino
inkapakata mu mwezo wane mwi landwe lizima ilya
Mwanakwe, awino we pime wane kwe cino nene
insicizya ukuwataka mu mapepo yane amanda yonsi,
10 inkawuzya Leza kuti ampe amaka, injize njize kwakwe
11 mwemwe nu kulonda kwakwe. Amuno inkulucila
ukuwalola mwemwe, alyakuti imbape icavila ca
12 muzimu cimwi, icakuti ciwasimpisye mwemwe; alili
lyakuti, nani njize insansamucile mwakwe mwemwe,
wila muntu asansamucile mwi suwilo lya muwuye, mwi
13 suwilo linyinnye nga ni lyane. Swinya nkasi mumanye,
wana witu, kuno impindi zyonsi zino nalondanga ukwiza
koko kwakwe mwemwe nanyoswanga, lyasuka lyawa ni
lelo; alyakuti imbe ni vikomwa vimwi mwakwe
14 mwemwenye, ndivino indi navyo mu makandi. Nene

- ne muwomvi ku wa Griki na ku winamasi, ku wamano
 15 na wawelewele. Acaleka nkulondesya imbawawizizya
 ilandwe lizima namwenye mwe wa mu Roma, ndi pano
 16 amaka yane yapakuzile. Insinakufwa insoni kwi landwe
 lizima : amuno lyoo a maka yakwe Leza alya kutulila
 wila muntu wino akusuwila, pakatalika kwakwe wino
 17 amuYuda, na ku muGrikinye. Amuno mwakwe lyolilyoo
 mwawumbulika uwulungamane wakwe Leza mwi suwilo :
 ndivino cawalikwa cino cati, Ukuwa walungamane
 18 waliwela nu wumi mwi suwilo. Amuno ukuvitwa
 kwakwe Leza mwi Yulu kwawumbulicila wuntalunga-
 mana, nu wucononi wonsi wakwe wano wakutuzya
 ukusimicila, awakulemela mu wuntalungamana wawo;
 19 amuno cino wangamanyila Leza cawumbulika kwakwe
 20 woliwo; Leza umweneco waciwumbula. Amuno pano insi
 nu wukulu yelewulilwa, vino visiloleka ivyakwe Leza
 vikuloleka pa lwenze, vilukwa kwakwe vino welewula,
 alili lyakuti, imiwele ya wuleza wakwe na maka yakwe
 avya muyayaya; alyakuti watize wawe na kapemezyo.
 21 Amuno wakula pano wamanya Leza, wasinakumucinda-
 mika ngati we Leza, swinya wakukana nu kumusalifya;
 ukuwa awakwelengania vyavye mu myezo yawo,
 22 ngapano na mu myezo yawo imitumpe amupona
 imfinzi. Awalanga wakuyikoplezya wakuti swe wa
 mano, lelo naponye awapiluka awawa awawelewele.
 23 Awapilula uwukankala wakwe Leza muntawola kwi
 kolano lya muntu wino akawola, ni lya nyunyi, ni
 lya vikalanta vya manama yani, ni vikulisi.
 24 Acaleka nawe Leza waleka wawa ni myezo ya
 kulonda ivinyali vya kukombela, alyakuti ni miwili
 25 yawonye isaluke : Amuno wapilula ukusimicila kwakwe
 Leza waktwala mu wufi, swinya wakapepa nu kupakata
 icelewulwe ukulusye eKelewula, wino a mucindikwa wa
 manda pe. Amen.
 26 Acaleka muno a mwatanye woo Leza wawalemeka
 mu kulucila uwupulumusi : amuno awanaci wawo
 wapilula imiwele ya wuntu mwakwe yino itayana nu
 27 wuntu. Na wonsinye, nawo wasya imiwele iya
 mwanaci, wasipana mu myezo ya kulucila kuwipe
 kwawo, wakuwombelana vino vitayana ivya kusonzya

- insoni, nga wayipoccelelela icilambu cino cayana nu
 28 kukulungana kwawo. Ndivino walile wamanya Leza
 lelo awakana ukumuwika mu myezo yawo, acino nawe
 Leza awalemeka mu myezo miwipe iya kulemasya
 29 vino vitayana, awasuka wizula na vyonsi ivya
 wantalungamana, uwuwipe, kukumbucila, kwelengulo,
 nkwini, wucikoma, ulombwa, kucenjezya, kukalala;
 30 wukwakwa, wacinenia, wafulwa nu Leza, mufulo,
 cilumba, kuyitumvya, kuyiwanzya, wakapilingula wa
 31 milimo ya luwembu, kutilila awakwasi, wa cintivwa mu
 myezo, wakacila wa malayano, awasi ni cikuku, awasi
 32 ni nkumbu : nakuno wivwa kali, kuno kuli sundo lyakwe
 Leza ilyakuti, wano wakawomba ivya mwata wonyewoo,
 wazipila imfwa, wakawomba nalwawo, awawanzya na
 wano wakuviwomba.

2.

- 1 Acaleka usi na kapemezyo, we muntu we, muno
 uwezile we muntu ukapanzya umuwuyo, amuno mwakwe
 vino ukapanzya umuwuyo, lelo ukuyisinda, amuno
 nawenye ukawomba ivintu vya mwata uwuliwonga.
 2 Twamanya kuno ipanzyo lyakwe Leza a lya kusimicila
 likaponela wano wakacita ivintu vyonyevyoo. Ole!
 3 Wuzye ukuti wewe ulifyuka kwi panzyo lyakwe Leza,
 we muntu we, we muntu ukapanzya wano wakacita
 ivintu vyonyevyoo, nakuno nawenye ukacita ivilivyonga?
 4 Pamwi ukasula uwukulu wa luse lwakwe Leza nu
 kulolela nu kucimba, nanti kuti umanye kuno luse
 5 lwakwe Leza lukakutwala ku kutontolokwa? Ukuwa
 ukukala nu kuntatontolokwa kwa mwezo wako vikuku-
 longanicila ukuvitwa kwa ku wanda wa kuvitwa,
 lisuke lize liloleke ipanzyo lyakwe Leza ilungamane.
 6 Leza alilambula wila muntu ndivino imilimo yakwe ili :
 7 uwumi wa muyayaya kwakwe wano wakalemasya
 ukuwomba icete, wano wakuvwamba wukankala nu
 8 kucindamikwa, nga nu wumi. Ukuwa ukuvitwa nu
 wukali viliponela wano wakulungana, wakana
 9 ukusimicila, watontela ivitalungamana :—ukuyimba nu
 kulumwa viliponela wila muntu vino akawomba

- uwuwi, pakutalika ku muYuda, ngapano na ku
 10 muGrikinye, ukuwa uwukankala nu kucindamikwa nu
 mutende kwakwe wila muntu wino akawomba icete,
 11 pakutalika ku muYuda nga pano na ku muGriki, amuno
 weni Leza asisolowola awantu.
- 12 Amuno winji wonsi wano wawembuka nanti masundo,
 walilowa nanti masundo: swinya wano wawembuka
 mbali wamanya masundo walipanzwa na masundo;
 13 amuno pakwe Leza awalungamane wasa wakivwa wa
 masundo watupu, ukuwa nkandi wano wakufisya
 14 amasundo, waliwanzwa. Amuno pano amakandi wano
 wasi na masundo wakawomba ivintu vino vyayana na
 masundo mu myata yawonye, nanti wasi na masundo
 15 vyovyonye ayali masundo yawo; mwe vyovyonye
 wakulanjizya masundo yano yawalikwa mu myezo yawo,
 ni myezo yawo ikuwapanicisizya, nga nu kutontongania
 kwawonye akulanga kukuwasinda nanti akuwawanzia,
 16 pa wanda wuno Leza alipanzia inkama zya wantu
 mwakwe Yesu Klisitu, ndivino ilandwe lizima lyane
 lili.
- 17 Ukuwa ndi wakwitwa we "muYuda," ukuwika
 umwezo pa masundo, ukuyitutuwalicila mwakwe Leza,
 18 wamanya ukulonda kwakwe, wayipanzia wasimicila
 ivintu vino vyakula vyalusya, wasambilila mu masundo,
 19 swinya wayisuwila kuno wewenye we ntunguluzi
 ya ntonko, we lukozyo kwe wano wakwikala mu mfinzi,
 20 kasunda wa watumpe, musambilizya wa tunya, mu
 masundo muli ni cimo ca mano ni ca kusimicila;
 21 Ole! wewe we muntu ukasambilizya winji, wuzye nanti
 kuti wenji utela uyisambilizya? we muntu ukawizya
 kuno citayana umuntu wumwi awakwiwa, wuzye wewe
 22 ukwiwa? We muntu ukutanji citayana wumwi
 awazeleluka, wuzye wewe ukuzceleluka? We muntu
 23 wapata amakolonia, wuzye ukwiwa mu tuvuya? We
 muntu ukuyitutuwalicila mu masundo, wuzye
 ukukwelengula Leza nu kucila kwa masundo kwako?
 24 Amuno izina lyakwe Leza likukwelengulwa mu
 25 makandi muno a wewe, ndivino cawalikwa. Amuno
 uwusilamo nawuzyenye wukazipila ndi wawa we kafisya
 wa masundo: ukuwa ndi wawa we kacila wa masundo

- 26 uwusilamo wako wusipo. (Ndi umuntu wumwi wino asa musilamo ukuwa akasunga masundo ya mawaliko icete, wuzye asa wino ukuntasilamula kwakwe kuliwanzwa ngati a wusilamo? awantu wano wasi a wasilamo mu
- 27 muwili, ukuwa wakafisya na muno amasundo yayila, wuzye watalikupanzya wewe, we muntu wamanya amawaliko, swinya we musilamo, lelo we kacila wa
- 28 masundo?) Amuno wino ali nu wuYuda wa ku londe kutupu asi a muYuda; swinya na wino a musilamo ku
- 29 muwili wutupu asa musilamo; ukuwa muYuda a wino ali nu wuYuda wa mukasikasi, nu wusilamo awa mu mwezo, na mu muzimu, ku londe pole, akawanzwa nu Leza, wantu pole.

3.

- 1 Ngafwani umuYuda walusya na cani? pamwi
- 2 ngafwani uwusilamo wukufungula cani? Camwamila monsi; icakutalika pakwe vyonsi, a cino wapilwe
- 3 amawaliko yakwe Leza. Nga cili wuli ndi wamwi wasowa isuwilo? Wuzye kuntasuwila kwawo kungatuzya
- 4 ukusuwilwa kwakwe Leza? Akapelu; nawuzye lekani Leza amanyikwe kuno awa kusimicila, cingatenga wila muntu we cawufi; ndivino cawalikwa,

*Alyakuti uwanzwe mu mazwi yako
Swinya ucimvye pano wiza mukupanzwa.*

- 5 Ukuwa ndi ukuntalungamana kwitu kukusokolola uwulungamane wakwe Leza, nga twati wuli? Wuzye eLeza wino akavitwa, a muntalungamana? (Inkuvwanga
- 6 ndivino a wantu), Akapelu! amuno ngafwani Leza
- 7 angapanzya insi wuli? Ukuwa ndi mukuti, Ukusimicila kwakwe Leza muno wufi wane kukuvuzya wukankala
- 8 wakwe, ngamuno cani cino neili nkupanzwa wa muwembu? Nga swinya a cani vino tutanga tuwawomba uwuwi, alyakuti ivizima vize? (avino wamwi waku-tusumbicila, wakuti a sweswe tukutaka.) Ukusundwa kwawo a kuzipile.
- 9 Ngafwani wuli? wuzye swe Wayuda tuli mu wuwipe

nkani tuwalusizye? Awe, cisi woo: amuno twatinji awaYuda na waGrikinye a wano wali nu luwembu. Ndivino cawalikwa cati,

- 10 *Kusi umulungamane nanti wenga wenga;*
 11 *Kusi nawumwi wino akakwiluka,*
Kusi nawumwi wino akalonda Leza,
 12 *Wonsinye wapawuka, wonsinye waluwya,*
Kusi wumwi wino akacita icete, aha, nawumwi
wumwi.
 13 *Impembemilo zyawo a nkungwe ili kwasi;*
wakacenjezeya ni ndimi zyawo, insalilwe zya
nzoka zyawa pa milomo yawo.
 14 *Wano imilomo yawo yizula ni ntipo nu wululu:*
 15 *Amatamba yawo yapepucila ku kuzwisya uwazi;*
 16 *Ukulowa na malanda vyawa mu nzila zyawo,*
 17 *Ni nzila ya mutende watayimanya:*
 18 *Pa minso yawo pasi a kakope kakutina Leza.*
- 19 Lelo tumanyile kuno vino amasundo yakutaka, yakunena wano wali na masundo; alyakuti wila mulomo wufumpe, ni nsi yonsi iwe mwi panzyo lyakwe
 20 Leza. Amuno pasi umuntu wumwi wino alitelefezwa ku milimo ya masundo pa minso yakwe Leza, amuno mu masundo mukufuma mukusokoloka ukumanya kwa
 21 luwembu. Ukuwa kanonzi uwulungamane wakwe Leza wasokolosile nanti masundo, awulanga wukupaniciswa na
 22 masundo na watumwa. A wulungamane wakwe Lezanye mwi suwilo mwakwe Yesu Klisitu. A kwakwe wonsi wano wakusuwila, amuno ukusolowola nakumwi.
 23 Awantu wonsi wawembuka, wapelela nanti kufika kwi
 24 wanzwa lyakwe Leza, ukuwa wakutelefa ni nkumbu-nkumbu zyakwe mwi komolwa lino lili mwakwo Yesu
 25 Klisitu, wino Leza wamwimika, alyakuti awe we kukundania, mwi suwilo kwakwe wano wakusuwila mu wazi wakwe. A pano alanjizya wulungamane wakwe, amuno Leza amutecele wapupuzya ku luwembu luno
 26 hwacisilwe kali. Alyakuti alanjizye uwulungamane wakwe ku malanzi ya kanonzi, kuno weliwe a mwengu, swinya akatelefa wensi wino akusuwila mwakwe Yesu.

- 27 Ngafwani ukuyitumbika kwitu kuli kwi? nakumwi!
 28 Kwasila. Nga wuli? Wuzye amuno milimo? Ino! Uku-
 wa amuno lisuwilo. Acaleka tukuti umuntu akatelefezwa
 29 kwi suwilo nanti milimo ya masundo. Wuzye Leza we
 Leza wa Wayuda watupu? Wuzye swinya asi we Leza
 wa makandi? Nacawuzinanye, swinya we Leza wa
 30 makandi. Ndi nawuzye Leza awiliwenga, a wino
 alitelefezezya awasilamo kwi suwilo, alitelefezezya na
 31 wano wasi awasilamo mwi suwilo. Wuzye tungasamula
 amasundo amuno tukusuwila? Akapelu: tuwakuzya
 amasundo.

4.

- 1 Ngafwandi twati wuli, Abrahamu etatakulu witu ku
 2 muwili wazanile cani? Amuno ndi Abrahamu
 watelefezizwe ku milimo, walinji na co ica kuyitumbicila,
 3 ukuwa kwakwe Leza kweni pole. Amuno nga amawaliko
 yakuti wuli? yakuti, Abrahamu wasuwizile Leza, isuwilo
 lyoo lyapanzizwe kwakwe weliwe ngati a wulungamane.
 4 Kwakwe wino akuwomba, ndi walambulwa, wasikwita
 icilambu cakwe wati a cawila, ukuwa wakutanji a ca mu
 5 maka yakwe. Ukuwa kwakwe wino asinakuwomba
 cimwi ukuwa akusuwila wino akatelefyawantatalunga-
 mana, isuwilo lyakwe likapanzwa ku wulungamane.
 6 Ndivino nu Davidinye wataka kuno uwalongo a muntu,
 wino Leza akumupanzya alola uwulungamane wakwe
 nanti milimo, akuti,
- 7 *Awalongo wano ukutinsyania kwawo kwavilikwa,
 Nawano amawembuko yawo yavimbilwa.*
- 8 *Uwalongo awino Leza ataliwazya uhwembu
 lwakwe.*
- 9 Wuzye ulongo loo lukutacilwa ku wasilamo watupu?
 pamwi na kwakwe wacintasilamulanye? amuno tutili
 isuwilo kwakwe Abrahamu lyapanzizwe ku wulungamane.
 10 Ngafwani lyapanzizwe wuli? wuzye pano walinji a
 musilamo, pamwi a pano wacilinji ukuwa a musilamo?

- pasi a pano walinji a musulamo, ukuwa wacilinji ukuwa
- 11 a musulamo : Wapocelezile icimanyilo ca wusilamo, ica kulanjizya uwulungamane wi suwilo yino walinji nayo pano wacilinji ukuwa a musulamo, alyakuti awe we yisi wakwe wonsi wano wakusuwila, cingatenga wamwi wasi a wasilamo, ngapano uwulungamane wize wuzanwe
- 12 kwakwe woliwonye. Swinya awe we yisi wa wasilamo wano wasi mu wusilamo wutupu, ukuwa wano swinya wakupita mu matampulo yi suwilo lyolyo ilyakwe tata Abrahamu, lino walinji na lyo pano wacilinji ukuwa a musulamo.
- 13 Cisi amuno amasundo kuno Abrahamu wapocelezile ilayilizyo kwakwe weliwe na kwi kwata lyakwe, kuno aliwa a mpyani ya nsi nu wukulu, ukuwa amuno a
- 14 wulungamane wi suwilo. Amuno fwani ndi wano wali na masundo a wano a mpyani, ye fwani isuwilo a
- 15 lyavye, ni layilizyonye ye lisi nakamwi. (Amasundo yakaleta ukuvitwa, ukuwa ndi sundo nalimwi ukuluvya
- 16 nakumwi.) Muno a conyecoo acino cili kwi suwilo; nga lyakuti ilayilizyo liwe a lya nkumbu-nkumbu, nga lyakuti ni layilizyo liwe a lya kusimicila kwi kwata lyonsi, ku wamasundo watupu pole, ukuwa na kwe wano wali ni suwilo lyakwe Abrahamu, wino we tata witu swensi.
- 17 (Ndivino cawalikwa cati, "Naleka wawa we yisi wa myiko mivule"). Wasuwilanga cLezanye, wino akapa awafwe uwumi, wino swinya akakwita ivintu vino vita-
- 18 linjipo, avitumbuka. Abrahamu walolelanga cingatenga atalinji ni cakusuwilila, alyakuti awe we yisi wa myiko mivule, ndivino cavwanzilwe aciti, Avino ikwata lyako
- 19 liliwa. Atatonsile mwi suwilo lyakwe, atapecezile imfwa ya ku muwili wakwe (naponye watezile kwela wamala imyaka umwanda), nanti ku muwili wakwe Sarah:
- 20 atatela atoze mwi suwilo. Nawuzye walanga pano akvizuka ilayilizyo lyakwe Leza, atapempezyucilanga mu kusowa isuwilo. Ukuwa wasimfile nkani mwi suwilo,
- 21 alanga akucindamika Leza, wapanicisizye nkani kuno cino weliwe walayilizizye, swinya walinji na
- 22 maka ya kucifisya. Acaleka capanzizwe kwakwe
- 23 weliwe ku wulungamane. Ukuwa citawalisilwe kwakwe weliwe mutupu, cino capanzizwe wowonye kwakwe

24 weliwe, ukuwa na kwe sweswenye, a cino cilipanzwa, swe wano tukumusuwila wino wazyulupuzile eYesu imfumu
25 ku wafwe. Wino wapilwe ku kuwifya kwitu, swinya azyulupulwa ku kutelefa kwitu.

5.

- 1 Acaleka vino tukutelefezwa kwi suwilo, lekani tuwe nu mutende kwakwe Leza mu mfumu yitu eYesu
- 2 Klisitu. Wino watwiyulila umulyango muno a lisuwilo, alyakuti twinjilile mu nkumbu-nkumbu zyoo, zino na kanonzi twimilile mwenemo. Swinya lekani tuwazewela
- 3 muno tukulolela kucindamikwa kwakwe Leza. Tutize tupakule panyopaa ampela, ukuwa lekani swinya tuwazewela mu kuyimba kwitunye: muno tumanyile
- 4 kuno ukuyimba kukuleta ukusula; nako ukusula kukuleta ukucimba; nako ukucimba kukuleta ukulolela;
- 5 nako ukulolela kusisonzya insoni. Amuno ulukundo lwakwe Leza lwitilwa nu Muzimu Mwimicile mu myezo yitu monsi, eMuzimu Mwimicile wino wapwa
- 6 kwakwe sweswe. Amuno pano twacilinji swe watonte, mu mpindi nzima Yesu wizile afwila awantalungamane.
- 7 Amuno catala ku muntu ukufwila umulungamane; cino fwani ukufwila umuzima kweni kungaloleka
- 8 wumwi. Ukuwa Leza walanjizya ulukundo lwakwe kwakwe sweswe, kwe cino pano sweswe twacilinji
- 9 swe wewembu, eKlisitu wizile atufwila. Nga ukulusyeye na coo, kuno kanonzi tukutelefa mu wazi wakwe, tulitulilwa ku wukali wakwe Leza mwakwe weliwe.
- 10 Kuno pano twalinji swe walwani, lelo twakundanizwa nu Leza ku mfwa ya mwanakwe, vino twakundanwa,
- 11 tulitulilwa mu wumi wakwe nawuzyenye. Swinya cisi ampela, awe! ukuwa tukuzewela na mwakwe Leza ku Mfumu yitu eYesu Klisitu, mwakwe wino twapocelerelela ikundanwa.
- 12 Acaleka ndivino uluwembu lwinjilizile mu nsi nu wakulu ku muntu wenga, nayo imfwa iynjilila mu luwembu; nga iyambucila na wantu wonsi, muno
- 13 wonsi wawembusile. Amuno pano kwacilinji ukwiza amasundo, uluwembu lwalinjipo munsi, ukuwa kuno

- 14 kusi amasundo uluwembu lusikozwa. Ukuwa imfwa yinjizile, ukufumilila kwakwe Adamu nu kufika kwakwe Musa, na kwe woliwonye wano watawembusile ndivino Adamu wacisile. Adamu a likolania lyakwe wino watili aliyiza, ukuwa ukuluvya kutalingine ni
- 15 cawila. Amuno ndi ukuluvya kwa muntu wenga a kuno awantu wavule wafwile, inkumbu-nkumbu zyakwe Leza zyezi zyalusizye, nga ni zya cawila ca nkumbu-nkumbu ica ku muntu wenga, eYesu Klisitu, zyalafuka ku wantu
- 16 wavule. Icawila citayine na cino cafumile mwakwe wenga wino wawembusile: amuno ipanzyo lya kusindwa lino lyafumilizile ku kuluvya konga a mfwa, ukuwa icawila ceni cizizile ku kuluvya kuvule ku
- 17 kutelelwa. Amuno ndi ukuluvya kwa muntu wenga kwalesile imfwa yinjila, ukulusya wano wapocelala inkumbu-nkumbu mvule ni zya cawila ca wulungamane, weni waliyinjila mu wumi wa mu muntu wenganye,
- 18 wino we Yesu Klisitu. Aleni, ndivino ukuluvya kwa mu muntu wenga kwalesile imfwa kwakwe wonsi; a vino umulimo wa kulungamika wa muntu wenga
- 19 waleta ukutelelwa nu wumi uwila kwakwe wonsi. Amuno ndivino ukuntawela kwa muntu wenga kwalesile awavule wawa awawembu, a vino fwani nu kutontela
- 20 kwa muntu wenga kulileka awantu wavule wawe a walungamane. Amasundo yizile mbali alyakuti ukuluvya kusokoloke. Ukuwa pano uluwembu lwavuzile, zyezi
- 21 inkumbu-nkumbu zyavuzile nkaninye, alyakuti vino uluwembu lwinjilizile mu mfwa, nga zyezi inkumbu-nkumbu ziwakwinjilila mu wulungamane, wuno wukuleta uwumi wa muyayaya mwakwe Yesu Klisitu imfumu yitu.

6.

- 1 Ngafwani twandi tuti wuli? Wuzye twikale mu
- 2 luwembu, alyakuti inkumbu-nkumbu zivule? Akapelu. Nga swe wantu twafwa ku luwembu, tungikala
- 3 mwenemo swinya wuli? Wuzye pamwi mutamanya kuno swensi swe wantu twabatizizwe mwakwe Klisitu eYesu,
- 4 twabatizwa ku mfwa yakwe? Acaleka twazikwa

- nawe mu mfwa kwi batizo : alyakuti ndivino Klisitu wazyulupuzilwe ku wafwe mu kucindama kwa Mukwasi, a vino naswenye tuwapita mu wumi wupya.
- 5 Amuno ndi twayisanzya nawe mu wukola wa mfwa yakwe, a vino swinya tuliwa mu wukola wa kuzyulupuka
- 6 kwakwe. Tumanyile coo, kuno uwuntu witu uwukali wasayisilwe nawe, alyakuti umuwili wa luwembu wusililicile. Swinya alyakuti tutakwikala mu wuzya
- 7 ku luwembu : amuno wino wafwa ye wafyuka ku
- 8 luwembu. Ukuwa ndi twafwile nu Klisitu, tukusuwila
- 9 kuno twandi tuwawa nu wumi swinya nawe. Tumanyile kuno Klisitu walile wazyulupuka ku wafwe, asitela afwe swinya; imfwa isi na maka pakwe weliwe swinya.
- 10 Amuno imfwa yino wafwile, wafwile lyonga ku luwembu, ukuwa uwumi wuno ali nawo, ali nawo
- 11 kwakwe Leza. Awonyewoo yilolani mwenga ngata wafwe ku luwembu, ukuwa muwe mwe wumi kwakwe Leza mwakwe Klisitu Yesu.
- 12 Mutaleka uluwembu luwinjilile mu miwili yinu imintalanda, kuti mungatontela ukulonda kuwipe kwa
- 13 muwili. Nanti a kupalamizya insamba zya miwili yinu ku luwembu ziwe a viwombelo vya kuntalungamana; ukuwa yipalamizyani kwakwe Leza, ndivino awapuma wano wafuma ku wafwe, ni nsamba zya miwili yinu kwakwe Leza, ziwe a viwombelo vya wulungamane.
- 14 Amuno uluwembu lutaliwa na maka pakwe mwemwe : amuno musu mwisika lya masundo ukuwa muli mwisika
- 15 lya nkumbu-nkumbu. Ngafwani tuti wuli? Wuzye tuwawembuka amuno tusi mwisika lya masundo, ukuwa
- 16 tuli mwisika lya nkumbu-nkumbu? Akapelu. Wuzye mutamanya, kuno kwakwe wino mwayitula uwuwomvi kuti muwamutontela, amutela mwawa mwe wawomvi wakwe, nanti ndi a wuwomvi wa luwembu lwa ku mfwa, pamwi nanti ndi a wuwomvi wa kutontela kwa
- 17 ku wulungamane? Ukuwa Leza wasalipa kuno mwemwe cingatenga mwalinji mwe wawomvi wa luwembu, lelo mwatontela isambilizyo lino lyaletwa kwakwe mwemwe
- 18 ni myezo yinu yonsi; mwalile mwalilwa ku luwembu,
- 19 amuwa mwe wawomvi wa wulungamane. (Inkuvwanga ndivino awantu amuno a wutonte winu :) Amuno

- ndivino mwapalamizizye insamba zya miwili yinu ku wuwomvi wa viko na ku kutinsyania, avino na kanonzi palamizyani insamba zya miwili yinu ku wulungamane
- 20 wa ku kwimicilwa. Amuno pano mwalinji mwe wawomvi wa luwembu, mutapecezile uwulungamane.
- 21 Nga mwawotosile cani pa mpindi yoyonye? Nacimwi! saku nda vintu vino ilelo mukufwa insoni? Amuno
- 22 insilo ya vintu vyovyonye a mfwa. Ukuwa kanonzi pano mwatulwa ku luwembu, mwawa mwe wawomvi wakwe Leza, muli ni mboto ya kwimicilwa, nga ni nsilo
- 23 a wumi wa muyayaya. Amuno icilambu ca luwembu a mfwa, ukuwa icawila cakwe Leza a wumi wa muyayaya mwakwe Klisitu Yesu iMfumu yitu.

7.

- 1 Wuzye mutamanya, wana witu (amuno nkuvwanga ku wantu wano wamanya masundo), muno masundo yawela na maka ku muntu impindi yonsi yino ali nu
- 2 wumi? Ndivino umwanaci, wino ali nu mulume wanyepwa ni sundo ku mulume, pano acila a mumi; ukuwa ndu mulume wafwa, ye umwanaci walufuma
- 3 mwi sundo lya ku mulume. Ndi umulume acili a mumi, wayitela ku monsi winji, ye wandi awakwitwa a muzelele, ukuwa ndu mulume wafwa, ye walufuma mwi
- 4 sundo, acaleka asi a muzelele, cingatenga ndi wayitela ku monsi winji. Acaleka, wana witu, namwenye mwafwile kwi sundo muno muwili mufwe wakwe Klisitu; alyakuti muyisanzye kwakwe winji, weliwenye wino wazyulupusilwe ku wafwe, alyakuti tuwakoma
- 5 ivikomwa kwakwe Leza. Amuno pano twalinji mu muwili, ukulonda kuwipe, kuno kwaloleka muno masundo kwawombanga mu nsamba zya miwili yitu, kuti kukome
- 6 ivikomwa vya ku mfwa; ukuwa ilelo twalufuma kwi sundo, muno twafwa mwe cino twalemilwe; a cino tuwapakata mu nzila mpya, mu wukali wa masimbo pole, ukuwa mu Muzimu.
- 7 Nkafwani twandi tuti wuli? Wuzye a masundo a luwembu? Akapelu. Ukuwa intamanyile uluwembu, pano ntani manye amasundo! Amuno ntamanyile

ukulonda kuwipe, pano ntani manye kuno isundo lyatili,
 8 utawa nu kulonda kuwipe. Lelo isundo alikatusya
 uluwembu, luno aluwawomba mwakwe nene umwata
 wonsi uwa kulonda kuwipe : (Amuno ndi kusi amasundo
 9 ngali nu luwembu lwalala.) Swinya nenji pano intalinji
 na masundo kali nalinji ne mupuma, ukuwa lyalile
 pano isundo lyiza, uluwembu alukatuka, imfwa nu
 10 kufwa. Nga ni sundo, lino lyalinji a lya ku wumi
 11 nenji nzana a lya ku mfwa, amuno uluwembu, lwalile
 lwazanila maka mwi sundo, alunkopeka alunkomela
 12 mwe lyolilyo. Acaleka masundo a matele, ni sundo
 13 a lyimicile, a lilungamane, a lizima. Wuzye fwani
 icizima a cino capiluka cawa a mfwa kwakwe nene?
 Akapelu. Ukuwa uluwembu, alyakuti lusokoloke kuno
 a luwembu, ku kumpa imfwa mwakwe cino a cizima,
 alyakuti muno a lisundo nga uluwembu lusokoloke
 14 lulusye. Amuno tumanyile kuno amasundo aya ku vya
 muzimu : ukuwa nenji ne wa muwili, nanyepwa mu
 15 luwembu. Nkacita cino ntamanyile : inkulanga
 cino intakasi, a cino indawomba, ukuwa cino inkuvitilwa,
 16 a cino imbomba. Lelo muno inkula cino intakasi, a
 cino mbomba, acaleka inkuzumila kuno masundo a
 17 mazima. Acaleka insi a nene nkucicita, ukuwa a
 18 luwembu luno lwikala mwakwe nene. Amuno namanya
 kuno mwakwe nene, (akuli kuti, mu muwili wane,) musi
 cizima cimwi : amuno ukulonda kweni inkulonda, lelo
 19 ukucita cino a cizima a kuno nsi na maka. Amuno
 icizima cino inkulonda insinakucita : ukuwa uwuwipe
 20 wuno nene insinakulonda a wuli wuno inkacita. Ndi
 nkula cino nene insinakulonda ukucita, a cili cino
 inkuwomba, insi a nene inkuciwomba, ukuwa a luwembu
 21 luno lwikala mwakwe nene. Acaleka inkuzana umwata,
 kuno, kwakwe nene ne muntu inkulonda ukucita icete,
 22 lelo uwuwipe awulanga wulipo. Amuno mu wuntu wa
 mukasi inkusecela nkani na masundo yakwe Leza :
 23 ukuwa inkuzana amasundo yanji mu nsamba zya
 muwili wane, yano yakulwisya amasundo ya mwezo,
 yakunsuncilizya mu wuzya wa masundo ya luwembu,
 luno lwikala mu nsamba zya muwili wane. (Acaleka
 inkatontela amasundo yakwe Leza nu mwezo ukuwa ku

24 muwili inkatontela amasundo ya luwembu.) Nayimba
 25 wuli kalanda! Nga weni antule ku muwili wa mfwa
 yoo? We Leza! Nkumusalifya mwakwe Yesu Klisitu
 imfumu yitu.

8.

- 1 Acaleka ukusindwa nakumwi kwakwe wano wali
- 2 mwakwe Klisitu Yesu, amuno maka yakwe Muzimu wa
 wumi mwakwe Klisitu Yesu yantula ku maka ya
- 3 luwembu ni mfwa. Amuno cino masundo yaposilwe
 ukucita, yatonsile muno muwili, Leza wacisile muno
 watumile umwanakwe mu wukola wa muwili wa
 luwembu, swinya ngati a nzuwi ya ku luwembu, ayiza
- 4 asinda uluwembu mu muwili: alyakuti ukuyana kwa
 masundo kufiswe mwakwe sweswe, swe wantu tusinaku-
- 5 pita mu muwili, ukuwa tukupita mu Muzimu. Amuno
 wano wakukonka umuwili wakupecela ivintu vya muwili;
 ukuwa wano wakukonka Muzimu, weni wakupecela ivya
- 6 Muzimu. Amuno ukupecela kwa vya muwili a mfwa;
 ukuwa ukupecela kwa vya Muzimu a wumi nu mutende.
- 7 Amuno ukupecela kwa vya muwili a wulwani kwakwe
 Leza; amuno kusitontela amasundo yakwe Leza,
- 8 (nawuzyenye kutangawa). Awali mu vya muwili
- 9 watanga wasecelesye Leza. Mwemwe musu mu vya
 muwili, ukuwa muli mu vya Muzimu, ndi nawuzye
 eMuzimu wakwe Leza akwikala mwakwe mwemwe.
 Ukuwa ndu muntu wumwi asi nu Muzimu wakwe
- 10 Klisitu, asi a wakwe. Nga ndi Klisitu ali mwakwe
 mwemwe, umuwili wafwa amuno a luwembu; ukuwa
- 11 umuzimu a mumi amuno wulungamane. Ukuwa
 ndi eMuzimu wakwe wino wazyulupuzile Yesu ku
 wafwe akwikala mwakwe mwemwe, wino wazyulupuzile
 Klisitu Yesu ku wafwe a wino alikatusya imiwili yinu
 imintalanda, swinya nu Muzimu wino akwikala mwakwe
- 12 mwemwe. Acaleka, wana witu, swe wawomvi, ukuwa
- 13 ukupita ku muwili pole, kukuwukonka, amuno ndi
 mwemwe mukupita ku muwili, mwala mule mufwe;
 ukuwa ndi mwemwe nu Muzimu mwalovya imilimo
- 14 ya muwili, muliwa nu wumi. Amuno awinji wonsi

- wano eMuzimu wakwe Leza akuwatungulula, wanyewaa
- 15 a wana wakwe Leza. Amuno mutapocelezile umuzimu wa wuzya ukunyocela ku ntete; ukuwa mwapocelezile Muzimu wa uwana mwakwe wuno tukupundila-tukuti,
- 16 Abba, Tata. EMuzimu nalwakwe akupanicisizya imizimu yitu, kuno sweswe swe wana wakwe Leza.
- 17 Ndi swe wana, swinya swe impyani zyakwe Leza, impyani zino zyayisanzya nu Klisitu; ndi nawuzyc tukucula nawe, alyakuti swinya twize tucindamikwe nawe.
- 18 Amuno nkulola, kuno ukucula kuno tuli nako kanonzi a kwavye, kutalingine nu wukankala wuno
- 19 wulisokoloka kwakwe sweswe. Amuno ni vitumbulwane vikulolela nu kulucila nkani ukusokoloka kwa wana
- 20 wakwe Leza. Amuno ivitumbulwa vitawile apavye ku kulonda kwakwe vyonga, ukuwa a ku kulonda
- 21 kwakwe wino wavizumilizizyc ku kulolela, alyakuti ni vitumbulwane vize vitulwe ku maka ya wuwole, vinjile nu wanangwa nu wukankala wa wana wakwe
- 22 Leza. Amuno twamanya kuno ivitumbulwa vyonsi pyu vikalweta, swinya navyonye vikayimba nu wuyimvi
- 23 pe na pe. Vyonga a mpela pole, ukuwa nasweswenye swe wantu wano wali ni vikomwa vya kutalika vyakwe Muzimu, tukuyilwetela palwitu, tukulindilila uwana witu wukulu, wuno a likomolwa lya miwili yitu.
- 24 Amuno twatulilwa nu kulolela koo: ukuwa ukulolela cino catela caloleka kusi koliko: amuno nga weweni
- 25 akalolelela cino akulola nu kulola? Ukuwa ndi tukulolelela cino tusinakulola apali pano tukulindilila nu kucimba.
- 26 Awuliwonga nu Muzimune akutwavwa mu kutonta kwitu, amuno tutamanyile namuno tungapepela, ukuwa eMuzimu nalwakwe akutulambilizya nu kwisya umwezo
- 27 kuntatakwa, nga na wino akakonkola imyezo amanyile melengania yakwe Muzimu, a wino akulambilizizya awatele ndi vino ukulonda kwakwe Leza kuli.
- 28 Swinya twamanya kuno kwakwe wonsi awakunda Leza, wano witwa ndivino ukulonda kwakwe, ivintu
- 29 vyonsi vikawombelwa ku kuleta ivizima. Amuno Leza walinji ni lango na ku calinye, kuti wano wawimisile

- wangakola umwanakwe, alyakuti awe we katote mu
 30 wanyina wavule. Swinya wano wawimika ku cali akwita, swinya wano wawita akuwatelefyā: swinya wano wawatelefyā akuwacindika.
- 31 Nga fwani twandi tuti wuli kwe vyonyevyo. Vino
 32 Leza a witu nga weweni atusakamisile? Wino atakakatizize umwanakwe, ukuwa amulemeka kwakwe sweswe swensi, wuzye fwani angakana ukutupa ivintu
 33 vyonsi apaliponga nawe? Weweni wino angasumbicila awasolwe wakwe Leza? Vino Leza akatelefyā
 34 weweni angawasinda? Wuzye we Klisitu? wino wafwile, nawuzye ukulusye, wino wazyulupuzilwe na ku wafwe, wino ali pi kasa lyandilo lyakwe Leza, wino
 35 swinya akutulambilizizyanga? Nga cani cino cingatupantula ku lukundo lwakwe Klisitu? wuzye a malanda, pamwi a kulumwa, pamwi a kuyimba, pamwi a cinkumbili, pamwi a kuzwaluka, pamwi a mupamba, pamwi
 36 a lupanga? (Ngavino cawalikwa nu kuwalikwa, cati,

*Tukukomwa umusanya wonsi nu wukulu amuno wewe,
 -Twacitwa wa nonzi zino zikalembwa.)*

- 37 Do! nacimwi. Mu vintu vyonsi vyonyevyoo tulusize na wasalifi amuno weliwe wino watukunda.
 38 Amuno namanyicisya kuno nanta mfwanye, nanta wumi, nanta wangelo, nanta mfumu, nanta vintu vino
 39 vilipo, nanta vino viliyiza, nanta wukankala wakupela nanta wapansipansi, nanta vitumbulwa vinji, vitangatupantula ku lukundo lwakwe Leza, ulwa mwakwe Klisitu Yesu Mfumu yitu.

9.

- 1 Inkuvwanga icipuma mwakwe Klisitu, insinakuwipa uwufi, nu kuyipanzya kwa mu mwezo wano kuku-
 2 mpanicisizya mwakwe Muzimu Mwimicile, kuno indi na malanda mavule, ni cikonka cintasila mu mwezo
 3 wano. Amuno ngali nakasi kuti nenenye nalwane ingatipwa kwakwe Klisitu muno a wana witu, a wa nko
 4 zyano ku muwili, wano a wayisraeli, uwana a wawo,

- nu wucindame, na malayano a wawo, ni vyawila vya
 5 masundo, nu kupepa Leza, na malayilizyo. Nawatataku-
 lunye a wawó, swinya nu Klisitu ku muwili a wawo,
 (E Leza wino alusile vyonsi awacindikwa penye. Amen.)
 6 Ukuwa cisi ngati ilanga lyakwe Leza lyawa lyavye.
 Do! Amuno wasi Awayisrayeli wonsi wano witwa
 7 Awayisrayeli: swinya wonsi wasi a wana, amuno a
 likwata lyakwe Abrahamu: Ukuwa, "*Mwe Yisaki*
 8 *amuno ikwata lyako liliwakwitiwa.*" Akuli kuti, awana
 wa ku muwili wasi a wana wakwe Leza; ukuwa a wana
 9 wi layano a wano a likwatakata. Amuno lyoo a lizwi
 lyi layano, lino likuti, Ndiyiza pa mpindi yoyonye,
 10 eSara aliwa nu mwana monsi. Swinyanye nu Rebeka
 walinji na panji kwakwe wenganye etata witu Yisaki.
 11 Pano awana watani wakwatwe, swinya watani wawombe
 nu mulimo wumwi uwuzima nanti a wuwipe, (alyakuti
 ilango lyakwe Leza liwome ku kuntasola kwa milimo,
 ukuwa ukwakwe weliwe mweneco wino akakwita)
 12 cavwanzilwe kwakwe weliwe, aciti, *Umukulu aliwapakata*
 13 *umuzuna.* Ndivino cawalikwa nu kuwalikwa cati,
 14 *Nakunda Yakobi: ukuwa napata Esawu.* Ngafwani
 twandi tuti wuli? Wuzye Leza asa mulungamane?
 15 Akapelu! Wanenile Musa ati, Indywa ni nkumbu
 kwakwe wino niza nawa ni nkumbu, swinya ndiwawa-
 16 sayila, wano niza nasayila. Acaleka cisi kwakwe wino
 akulondesya, nanti kwakwe wino ali nu luwilo, ukuwa
 17 cili kwakwe Leza uwa nkumbu. Swinya amawaliko
 yakuvwanjila Felao yakuti, Amuno a mulandunye woo
 acaleka nakukatusizye alyakuti indanjizye maka yane
 mwakwe wewe, ngapano ni zina lyane lilumbililwe mu
 18 nsi yonsi. Acaleka Leza ali ni nkumbu kwakwe wino
 akasi, nga na kwakwe wino atakasi akamukuwizya.
 19 Wuzye unganena uti, Ngafwani a cani cino acili
 akunsumbicila? Amuno nga weweni wino angalokotezya
 20 ukulonda kwakwe Leza? Ukuwa muntu we! nga fwani
 weweni we muntu ukukania Leza? Wuzye icimate
 cinganena nakamata citi, Ngacani cino wamatila nene
 21 wonyewoo? Nanti we nakamata wuzye asi na maka
 kwi vu, kuti ku mutumba wuliwonga amate iciya cizima,
 22 swinya amate cinji ciwipe. Fwandi ndi Leza, vino

akalonda ukulanjizya uwukali wakwe, nu kuwumbula
 amaka yakwe, acaleka akupupuzyanga nkani ku viya
 vino viyine ku wukali wakwe, vyazipila nu kulowa, wewe
 23 ukuti wuli? Ndi akalonda awumbule uwukulu wuno
 wuli mu wakankala wakwe ku viya vya nkumbu, vino
 24 wayanizizye lyankani ku kucindamikwa, a sweswenye
 swe wantu watwita, ku Wayuda watupu pole, ukuwa
 25 na ku makandinye? Ndivino wataka na mwe Hosea
 wati,

Indiyita wano watalinji awantu wane,

Inti Awantu wane;

Nawino atalinji we kankundwa, inti, we kankundwa,

26 *Na mu masyo yano cavwanzilwe kwakwe wolowo
 aciti,*

*Musi mwe wantu wane, waliyitwa, Awana wakice
 Leza mumi.*

27 Nu Yesaya akupunda ku vya Wayisraeli akuti, Ndi
 uwinji wa Wayisraeli wawa ngati a luselesenga lwa
 28 mwe sumbi, a musyala wakwe wano walitulwa : amuno
 imfumu ilifsysa isundo lyakwe mu nsi, ililimalizya
 29 wangu. Ndivino Yesaya wavwanga swinya kali wati,

Ndi Leza wa mawumba atatusizile ikwata,

Ngali catucisile ngati we Sodoma,

Swinya ngali twawile ngati we Gomora.

30 Ngafwani twandi tuti wuli? Tukuti, Amakandi yano
 yatavwambanga uwulungamane, waficila ku wulu-
 31 ngamane, uwulungamane wi suwilo : ukuwa Awayisraeli
 wano wavwambanga inzila ya wulungamane, watatela
 32 wafike. Nga amuno acani? Amuno watawisile insingo
 mwi suwilo, ukuwa a mu milimo mitupu. Wapunulanga
 33 pi ye lya kupunuzya, ndivino cawalikwa nu kuwalikwa
 cati,

*Lola! nawika iwe mwakwe Zayoni, lino lilileka
 wantu wapunula;*

Swinya we mfuzi wa kupingania;

Ukuwa wino akuwika insingo mwakwe weliwe atalisonzwa insoni."

10.

- 1 Wana witu, iciluka ea mwezo wane nu kulambilizya
- 2 kwakwe Leza vili pakwe Wayuda alyakuti watulwe.
- 3 Amuno inkuwapanicisizya kuno wakulondesya Leza, lelo
- 4 watamanyicisya. Muno watamanya uwulungamane
- 5 wakwe Leza, walondanga ukusimpa uwawo, watato-
- 6 ntezile uwulungamane wakwe Leza. E Klisitu a
- 7 mweni-masundo, alyakuti wila mutu wino akumusuwila
- 8 angawa nu wulungamane. Amuno Musa wawalika
- 9 kuno umuntu wino angacita uwulungamane-wa-ma-
- 10 sundo angawela nu wumi kwakwe yoliyo. Ukuwa izwi
- 11 lya wulungamane-wi-suwilo lyeni lyati, "Utacelenganie
- 12 mu mwezo wako uti, Nga weweni wino alikwela mwi
- 13 Yulu? (akuli kuti ayisye Klisitu). Nanti akuti,
- 14 Ngaweweni wino aliyicila mu mukonko? (akuli kuti
- 15 azyulupule Klisitu ku wafwe)." Ukuwa nga lyati wali?
- 16 lyati, "Izwi lili pakwe wewe, lili mu mulomo wako,
- na mu mwezo wako, (akuli kuti, izwi lyi suwilo lino
- tukuwizya). Amuno ndi wazumila nu mulomo wako
- kuno Yesu a mfumu, swinya wasuwila nu mwezo
- wako kuno Leza wamuzyulupuzile ku wafwe, wandi
- utulwe. Amuno umuntu akasuwilila nu mwezo nga
- alufuma; akazumilila nu mulomo nga atulwa. Amuno
- amawaliko yakuti, Wila muntu wino akuwika insingo
- mwakwe weliwe atalisonzwa insoni. Amuno pasi
- mumpaka pakasi ku mu Yuda nu mu Giliki, amuno
- imfumunye iyiliyonga a Mfumu yakwe wonsi, swinya
- yayana kwakwe wonsi wano wakayilumbula. Amuno,
- "wensi wino wiza walumbula pi zina lya Mfumu
- alitulwa." Ukuwa nga waliyilumbula wuli, yino
- watasuwila? Nga swinya waliyisuwila wuli yino
- wativwa! Nga swinya waliyivwa wuli ndi kusi kawizya?
- Nga waliwizya wuli ndi watatumilwe? Ndivino
- cawalikwa nu kuwalikwa, cati, Amatamba yazipa wuli
- a yakwe wano wakistanya ilandwe lya cimwemwe ilya
- vintu vizima. Ukuwa wonsi wasiwela ilandwe lizima lya

- cimwemwe. Awe! ukuwa ndivino Yesaya wati,
 "Imfumu, nga weweni wino wasuwila ulumbili lwitu?"
 17 (Twamanya kuno ukusuwila kukafuma ku kwivwa,
 navyo vino wakwivwa vikufuma kwi zwi lyakwe Klisitu.)
 18 Ukuwa nkuti, Wuzye wativwile? Wivwile nawuzyenye,
 amuno mazwi yati,

*Izwi lyawo lyafumile, aliya mumsi yonsi,
 Na mazwi yawo yafumile ayaya mu mpelo zya nsi
 nu wukulu."*

- 19 Ukuwa nkuti, Wuzye aWayisraeli watilusile?
 Pakutalikatalika, Musa wati,

*"Indileka mulumwe kwakwe wano wasi a mwiko,
 Ndileka muvitilwe umwiko wuno watumpa."*

- 20 Swinya, Yesaya wasile wavwanga wati,

*"Nazanilwe na wano watamvwanvile;
 Nayisokolozile kwakwe wano watambuziye."*

- 21 Ukuwa kweni ku Wayisraeli wavwanga wati,
 "Nakunzuluzile amakasa yane umusanya wonsi nu
 wukulu ku wantu mintawela awa kalandawuzi."

11.

- 1 Apano nkuti, Wuzye Leza walandawuzile awantu
 wakwe? Akapelu! Amuno naninye ne mtu Yisraeli,
 uwa luko lwakwe Abrahamu, uwa mwiko wakwe
 2 Benjamini. Leza atalandawula wantu wakwe, wano
 wamanyile ku cali. Nee mutamanya vino mawaliko
 yawwanga kwakwe Eliya, muno walambilizize Leza
 3 wasumbicizile Wayisraeli? watili, *Leza, watawakoma
 waturukwa wako, watawakumbulula na maleza yako:
 insyazile nenganye, swinya wakulonda wankome.*
 4 Ukuwa ngi tolelelo lyakwe Leza lyatili wuli? lyatili,
 Njisengulizile wantu imyanda amakumi munenulambali,
 5 wano watasokowalizile Bala. Nakanonzinye kaa pali
 6 awasyale wano wasozilwe ni nkumbu-nkumbu. Ukuwa
 ndi cili ku nkumbu-nkumbu, cisi ku milimo yawo, amuno

7 ndi cili wonyewoo ye nkumbu-nkumbu nazimwi. Nga twati wuli? Vino Awayisraeli wavwambanga, lelo awapotwa ukupoccelela; ukuwa awasolwe weni awa-
8 poccelela, swinya wanji awakuwila. Cili ndivino cawalikwa cati,

Leza wawapile imyezo mifwe na minso yano yasilola, na makutwi yano yasiteyelezya ukufika na kwi lelo lyoo.

9 Nawe Davidi wavwanga wati,

Ukulya kwawo kuwe a ciselela, swinya kuwe a citewo, kuwe wucinga, nga viwe a cilanduzi kwakwe woliwo. Aminso yawo yafitikwe alyakuti watacilole. Swinya uwatotalike insizi zyawo manda yonsi.

11 Lelo nkuti, Wuzye wapunuzile alyakuti waponele ilyankani? Akapelu! ukuwa muno a kupulumuka kwawo ikomolwa lyiza ku Makandi, kuti walumwe
12 mu myezo. Ole! ndi ukupulumuka kwawo kwawosya insi nu wukulu, swinya ndi ukusowa kwawo kwinia Makandi, nga ukunyocela kwawo kulilusya, wuli?
13 Nkuvwanga kwakwe mwemwe mwe wantu mwe Makandi, muno nene ne Mupositile wa Makandi,
14 nkutumvya uwupakasi wane; amuno nkuti, Nee ingalumya imyezo yakwe wano awa luko
15 lwane, nga intule wamwi awakwe woliwo. Ndi ukufuma kwawo kwakundania insi nu Leza, nga ukwinjila kwawo kuliwa a cani? kuliwa ndivino
16 wumi wufume ku wafwe! Ndu mutomolo wimicilwa a cizima, ye ni viwuyenye: swinya ndi umusisi wimicilwa, ye ni nsambanye.
17 Ndi nsamba zimwi zyapambulwa, nga nawe, we muntu we mu muti waye, waselezwa walimbikwa mwenemo, wawa we mutikani nawo ku mvundo wa mu
18 muti muzima, ukuwa utayiwanzya uwasoweka insamba zinji. Ndi wayiwanzya, ngavino asi a wewe ukulela
19 umusisi, ukuwa amuno umusisi wukukulela. Fwani a pano ungati, Ukuwa nsamba zyapambuzilwe,
20 alyakuti indimbikwe. Ale; wapambulizilwe amuno kuntasuwila kwawo nga nawe wimililila pi suwilo
21 lyako. Utaciyitumvye, ukuwa uwatina. Amuno ndi Leza atalesile insamba zya kali nawenye atalikuleka.

- 22 Apano ulole uwuzima wakwe Leza mbali nu wukali wakwe; kwakwe wano wapona a wukali, ũkuwa kwe wewe a wuzima wakwe Leza, ndi wawalemasya uwuzima wakwe: Lelo ndi usinakulemasya nawenye ulipambulwa. Nawonye, ndi wasinakulemasya kuntasuwila kwawo, walilimbikwa: amuno Leza ali na maka ya
- 23 kuwalimbika swinya. Amuno ndi wewe wapambuzilwe ufumwa mu muti wa mu londe, ulimbikwa mu masyo ya mu muti wuzima, wuzye citapepuka kwe yoo, yino a nsamba nkali ukusendwa ilimbilikwe swinya mu masyo yawo?
- 24 Wana witu, nkasi mumanye ica mayele coo, alyakuti mutayitumvya, kuno ukukuwila kwaponela a Wayisraeli ku mpindi ntici wasuka uwinji wa Makandi winjila.
- 25 Apano aWayisraeli wonsi walitulwa, ndivino cawalikwa nu kuwalikwa cati,

Katula alifuma mwe Ziyoni;

Aliyiza awinge wantalungamana wonsi kwakwe Yakobi:

- 26 *Lyo a lilayano lyane kwakwe woliwo,*
Pano ndifumya uluwembu lwawo.
- 27 Ku vyi landwe lizima, a walwani ukuwa mwemwe wakwe Leza, mwasyuka; ukuwa ku vya kusola, awakundikwe muno awayisi. Amuno ku vyawila na ku lwito lwakwe, Leza asisenuka. Amuno ndivino namwe kali mwalinji mwe mintawela kwakwe Leza, ukuwa kanonzi mwapoccelelela inkumbu ku kuntawela kwawo, avino na wanyewaa a mintawela kanonzi, alyakuti nawonye wize wapoccelelele inkumbu-nkumbu zino zyalanjizwa na mwakwe mwemwe. Amuno Leza wafundicila wonsi ku yuntawela, alyakuti awe ni nkumbu kwakwe wonsi.
- 28 Ye! catala wuli ukumanya uwukulu wa njelu na mano yakwe Leza! Amapanzyo yakwe yatalowokwa wuli! ni nzila zyakwe a zya mayele wuli! Na mazwi yati,

*Nga weweni wino wamanya melengania ya mfumu?
nanti we kalandilila wakwe nga weweni?*

35 *Nanti nga weweni wino watezile mupa,
Nga pano nawe alemupe swinya?*

36 Amuno ivintu vyonsi vikafuma kwakwe weliwe, swinya vikawa nu wumi mwakwe weliwe, swinya vikamalizwa mwakwe weliwe. Nda wacindikwa penye, Amen.

12.

- 1 Aleni, inkuwalambilizya, wana witu, ku nkumbu zyakwe Leza, kuti, mufime imiwili yinu iwe a nzuwi zya wumi wimicilwe, imipocelwe kwakwe Leza; coo
- 2 a wuli wupakasi winu wuno wakayana. Mutize muyikolanie na wa mu nsi yoo: ukuwa sangukani, musenule imyezo yinu, iwe a mipya, alyakuti mulinganzizye ni cili cizima icikapocelwa nu kulonda kuzima kwakwe Leza.
- 3 Amuno inkuvwanjila, mu nkumbu-nkumbu zino zypwa kwakwe nene, kwakwe wila muntu wino ali ni cilumba mwakwe mwemwe, atacyitumvye nkani nkani akulusye pano apakuzile; ukuwa awala pano akwelengania, ayelengania icete cete, alingania ndivino pano Leza
- 4 welelezezya isuwilo kwakwe wila muntu. Amuno ndivino sweswe tuli ni vyawi vivule mu muwili wonga,
- 5 lelo ivyawi vyonsi visi mu mulimo uwuliwonga: acino naswe, swe wantu twavula, swe muwili wonga mwakwe Klisitu, nga ivyawi vyonsi conga conga a cawi ca muwu-
- 6 ye. Swinya tuli ni vyawila ivisinie ndivino inkumbu-nkumbu zino zypwa kwakwe sweswe; ndi a kutumwa, tuwatumwa, nu kwelelezya kwa pi suwilo lyitu;
- 7 ndi a wupakasi tuwike insingo pa wupakasi witu; nanti a wino a musambilizya, pa wusambilizya
- 8 wakwe; nanti a wino a kawizya, pa kuwizya kwakwe: wino akufima awafima ni kasa tonte; wino akapanzya awapanzya nu mute; wino akapempula walwale awawa
- 9 ni sansa. Lekani ulukundo lutawa ni kopeka. Fulwanji cino a ciwipe; lemasyanji cino a cizima.
- 10 Mu lukundo lwa wunyina muwakundana nu lukundo
- 11 luzima; mu mucinzi muwakuzyania. Muwe nu mute, mutakoka; mutazimya umulilo wa muzimu; pakatanji

- 12 Mfumu. Muwazewela nu kulolola; muwacimba nu
 13 malanda; muwalindila nu kulemasya mwi pepo.
 Muwakwaywana kwe vino vikusowela ku watele;
 14 muwawezezya aweni. Pepelanji wano wakawayimvya;
 15 wapepelanji, mwenji mutaciwatipe. Zevyanji na wano
 wakuzevya; swinya losyanji na wano wakulosya.
 16 Wikanani ku nsingo. Mutaciwike insingo pa vintu
 vikulu, ukuwa mwenji muwewe pa wapina. Mutayitu-
 17 mvya na wanda. Mutacinyosezyanie uwuwi. Muwasayila
 18 ivikacindikwa pa minso ya wantu wonsi. Muwawa nu
 19 mutende na wantu wonsi, pano muwezile. Wakundwe,
 mutaciyilaridulile, lecelanji uwukali wakwe Leza
 wakwiza amuno cawalikwa cati, "Ukulandula a kwane;
 a nene ndilandula," avino iMfumu yavwanga. Achino
- 20 *Ndi umuhwani wako ali ni nzala, umulela; ndali nu
 lusala, umupa aŋwa: amuno ndi ukucita wonyewoo
 ye wandi umulundicila insoni wa makala ya mulilo
 pa, mutwe wakwe.*
- 21 Mutaleka uwuwipe wuwawacimvya, ukuwa muwawu-
 cimvya nu wuzima.

13.

- 1 Lekani wila muntu awatontela maka makulu; amuno
 pasi amaka yavye saku yano yafuma kwe Leza; amaka
 2 yano yalipo yimikwa nu Leza. Acaleka wino aka-
 kanuzya maka, akakanuzya cino cimikwa nu
 Leza: wano wakakanuzyanye waliyipocелеlela ipanzyo.
 3 Amuno wakapanzya wasitetemya umuntu mulungamane,
 ukuwa wakatetemya umuntu muwipe. Wuzye ukasi
 uwakwikala nanti ntete ku wamaka? Wombanga icete,
 4 nga nawonye wakuwanzya nu kukuwanzya. Amuno
 Kapanzya a mupakasi wakwe Leza kwe wewe ku vizima.
 Ukuwa ndi ukuwomba iviwipe, ungototema amuno
 asisenda ulupanga apavye, a mupakasi wakwe Leza, we
 kalandula wa wukali kwakwe wino akucitanga uwuwi.
 5 Acaleka eiyine ukuti mulemumutontele, musi amuno
 a ku wukali wutupu, ukuwa na ku kupanzya kwa
 6 mwezo wako. Ngacaleka muno a conyecoo mukasonka

- nu kusunka : amuno wakapanzuya a wapakasi wa mulimo
- 7 wakwe Leza, acino wakawaka imilimo yoo pe. Muwapa wonsi vino viwayine; soncelanji wamwi; tutilanji wamwi; tetemanji wamwi; cindikanji wamwi.
- 8 Mutacipawe cimwi kwakwe wumwi, saku ndi a mpa ya kukundana : amuno wino wakunda umuwuye
- 9 wafisya amasundo. *Utazeleluka, Utakoma, Utakwiwa, Utakumbucila*, a yanyeyaa swinya ndi kuli isundo linji limwi, lyasanzwa mwi zwi lyonyelyoo, ilyakuti, *Uwakunda umuwuyo ndivino wayikunda we mweneco.*
- 10 Ulukundo lusiwomba ica nkota kwe wumwi : a cino ulukundo a kufisya kwa masundo.
- 11 Swinya, mumanyile impindi, kuno kanonzi yaficila kwakwe mwemwe iya kuziwucila mu tulo : amuno kanonzi ikomolwa lyapalamila nkani kwakwe sweswe,
- 12 ukulusye pano twasuwizile pakatalika. Yawa a macaca, umusanya wapalamila : acaleka ndi tuzule
- 13 imilimo ya mfinzi, tuzwale icanzo ca musanya. Tuwāpita icete cete mu musanya; kasanga nu kukolwa pole, nyengwa nu wuzelele pole, swinya mpokoto ni nkwin
- 14 pole, ukuwa zwalani umwata wa Mfumu Yesu Klisitu, swinya mutize musenganizye umuwili, ivya cilaka ciwipe kuti nga muwawutevya navyo.

14.

- 1 Pocelelanji wino akutonta mwi suwilo, ukuwa musi amuno mukasi muwamupanzuya ku kuvwilika kwakwe.
- 2 Wumwi akulanga ali ni suwilo lya kulila ivintu vyonsi; ukuwa umutonte weni akulanga akulya ivilimwa vitupu.
- 3 Mutacileka wino akalya awasula wino asilya; swinya mutacileke wino asilya, awapanzuya wino akalya : amuno
- 4 Leza wamupocelala. Wuzye weweni we muntu ukapanzuya umuwomvi wakwe winji? akakwimilila pa Mfumu yakwe, ndi akupona, akapona pa Mfumu yakwe; a ca Mfumu yakwe. Eta, aliwakwimilila, amuno
- 5 Imfumu ili na maka ya kumwimika. Swinya umuntu wumwi akakuzya uwanda wumwi pa mawuye : nawe winji akalingania manda yonsi uwuliwonga. Lekani
- 6 wila muntu ayisimicilile mu mwezo wakwe. Wino

- akucindika uwanda, akuwucindicilila mu Mfumu. Wino akalya, akalila mu Mfumu, amuno akasalifya Leza: na wino asilya, asilya mu Mfumu; nawenye akasalifya
- 7 Leza. Amuno pasi wumwi mwakwe sweswe wino akayikalila wenga, swinya pasi wumwi wino akayifwila
- 8 wenga. Amuno tukula pano tucili nu wumi, tukuwa nawo mu Mfumu; nanti apano twafwanye, ye twafwila mu Mfumu: acaleka tukula pano tucili nu wumi nanti
- 9 ndi twafwanye ye swe wa Mfumu. Cili awonyewoo amuno Klisitu walile wafwa, awawa nu wumi swinya,
- 10 alyakuti awe Mfumu ya wafwe na wapuma. Ukuwa nga wewe a cani cino ukupanzya umuwuyo? swinya, nga wewenye amuno cani cino ukusula umuwuyo? Amuno swensinye tuliyimilila pa cilimba cakwe Leza ica
- 11 kupanzizya. Amuno cawalikwa cati,

*iMfumu yawwanga yati, ndivino ne mumi,
Amakokola yonsi yalinsokowahila,
Ni ndimi zyonsi zilizumila Leza.*

- 12 Acaleka wila muntu uwakwe sweswe aliyiluwululila pakwe Leza.
- 13 Acaleka tuleke tutacipanzyanie: ukuwa cenzelanji nkani wumwi atize awawika ici kapunuzya mu nzila
- 14 ya mwini, nanti a ca kumuponia. Namanya, swinya inkusimicila mu Mfumu Yesu, kuno pasi eintu cimwi icikombezya colico conga: saku kwe weyonye wino akacelengania kuno a cikombezya, ye kwe weliwenye
- 15 kuno nawuzye a cikombezya. Ukuwa ndi umwinaso akucisika muno a cakulya cako, utela usinakwikala mu lukundo. Utize uwakonona wino Klisitu wafwizile
- 16 ni cakulya cako. Mutize muwaleka uwiza winu wuwatakwa ngata wuwi. Amuno uwufumu wakwe Leza wusi mu vya kulya na mu vya kumwa, ukuwa wulungamane nu mutende ni cimwemwe mwakwe
- 18 Muzimu Mwimicile; wino akapakata Klisitu mu vintunye vyoo akakundwa nu Leza, na wantunye wakamuwanzya. Apano, aleni tuwalemasya ivintu vino vikuleta umutende, nga na vino tungasimpisyania.
- 20 Mutize musimpule umulimo wakwe Leza muno a cakulya cimwi citupu! Awence ivintu vyonsi a vizima;

- ukuwa a ciwipe kwakwe wino akulya nu kupunuzya.
- 21 Citayana ukulya inyama, nanti kumwa ivimpensya nanti kucita icintu cimwi cino umwinaso angapunulila
- 22 penepo. Isuwilo lino wewe uli na lyo, wanga na lyo we mweneco wenga pakwe Leza. Wasyuka wino
- 23 asinakuyisindila mwakwe cino akuyizumilizya. Ukuwa wino akuvwilika akusindwa na pano walya, amuno asinakulya ni suwilo; amuno consi cino cisi ni suwilo a luwembu.

15.

- 1 Twakana, swe wano tuli na maka, tuwakwavwa wano watonta, tutize tuwayisecelesya swe weneco swenga.
- 2 Lekani wila muntu uwakwe sweswe awasecelesya
- 3 umuwuye kwe cino cizima, ica kumusimpisya. Amuno nu Klisitunye atayisecelesizye umweneco wenga; ukuwa, ndivino cawalikwa cati, "Isowe lyakwe wano waku-
- 4 sowesile lyamponzile nene." Amuno ivya walisilwe kali vyawalicizilwe ku kususambilizya sweswe, alyakuti tuwacimba atusansamuswa, muno mawaliko tuwalolela
- 5 nu kulolela. ELeza wino akapa ukucimba ni sansa awakumbuke muwikane ku nsingo, muwe mwe wa mwezo
- 6 wonga ndivino eKlisitu Yesu: alyakuti muwacindamika Leza Umukwasi wa Mfumu Yitu Yesu Klisitu nu
- 7 mwezo wonga mwensi. Muwapocelelana, ndivino nu Klisitunye wawapocelezile mwemwe ku kucindamikwa
- 8 kwakwe Leza. Amuno nkuti, Klisitu wawile a mupakasi ku wasilamo ku kusimicila kwakwe Leza, alyakuti afisye
- 9 amalayilizyo yano yapilwe kwakwe watata, swinya alyakuti amakandi yawacindamika Leza ku nkumbu zyakwe; ndivino cawalikwa cati, *Acaleka ndiwakumbula wewe mu Makandi.*

Indiwakwimbilila izina lyako."

- 10 Swinya, wavwanga wati,

Zewelani apaliponga na wantu wakwe, mwe Makandi;

- 11 Swinya,

*Lumbulani Imfumu, mwe Makandi mwensi;
Lekani na wantu wonsi wamulumbule.*

12 Swinya, Yesaya wawwanga wati,

*Kuliwa umwana wakwe Jesi,
Wino wandi akatuke kukupanzya Makandi;
AMakandi, yaliwika insingo pakwe weliwe.*

- 13 ELeza wa ku kulolela kwinu awizuzye mwemwe ni cimwemwe consi nu mutende mwi suwilo lyinu, alyakuti muwalolela nkani, mu maka yakwe Muzimu Mwimicile!
- 14 Wana witu, naninye imbamanyile, kuno namwenye mwizula nu wuzima, swinya mwamanyicisya, swinya mungasocelana nu kusocelana. Ukuwa lelo nawawalicila nu kusingasinga, alyakuti imbizusye, amuno ku
- 16 nkumbu-nkumbu zino Leza wampa, ne mupakasi wakwe Klisitu Yesu ku Makandi mwi landwe lizima lyakwe Leza, alyakuti ukuyifima kwa Makandi kuwe a kwa kupocelwa kwa kutelefwa nu Muzimu Mwimicile.
- 17 Lelo inkuyitumvya mwakwe Klisitu Yesu muno milimo
- 18 yane pakwe Leza. Amuno intandi njelezye ukutaka vinji, saku vino Klisitu wawombezele mwe nene izya kuleta kutontela kwa Makandi, amuno mazwi ni milimo
- 19 yane, mu maka ya vimanyilo ni vizunguko, mu maka yakwe Muzimu Mwimicile. Lelo ukufumilila kwe Yerusalemu, nu kuliwila monsi nga nu kuyafika kwe Ilulikama, nene nawizya ilandwe lizima lyakwe Klisitu.
- 20 Eta, nalitotomesya wonyewoo pa kuliwizya, kuno Klisitu watela watakwa pole, alyakuti intize mbazenga pa
- 21 lufula lwakwe wanji, ukuwa eiwe ndivino cino cawalikwa cati,

*Kwakwe wano ilandwe lizima lyakwe litafisile
walilola,*

Swinya na wano wativwa, waliyiwicisya.

- 22 Acino napotwanga ukwiza kwakwe mwemwe impindi
- 23 mvule zyoo. Ukuwa kanonzi, vino nsi hi milimo yinji mu nsi yoo, na kuno nalucilanga imyaka nu winji yonsi
- 24 ukwiza kwakwe mwemwe, ndila pano nkuya ku Spania,

- peni nkuti ndipitila mbalole, mulinsucilila nu kunsucilila pa kuya kweneko, ndi pakutalika mwiza mwatela
- 25 mwansankania. Ukuwa kanonzi nati ndaya kwe
- 26 Yerusalemu ku kupyunjila watele. Amuno awantu wa ku Makedoniya na wa ku Akaya wapanzizye wasangulizile awasaluke wa mu watele wa mwe
- 27 Yerusalemu. Nawuzye wapanzizye icete; awati a wampa kwakwe woliwo. Amuno nda Makandi yawa awatikani wa ku vintu vyawo ivya Muzimu, ye swinya cawa a cawo kuti wawapyunjila na mu vintu vya
- 28 muwili. Acino nala pano namalizya umulimo woo, natela nalemeke isangwe icete kwakwe woliwo, ngapano ndipitila kwakwe mwemwe pa kuya ku Spania.
- 29 Manyile kuno, ndila pano nkwiza kwakwe mwemwe, ndileta ukupepwa kwakwe Klisitu kutaluvile.
- 30 Wana witu, kanonzi inkuwalambilizya mwemwe mu Mfumu yitu Yesu Klisitu, na mu lukundo luno lukufuma kwakwe Muzimu Mwimicile, alyakuti mulemasye
- 31 ukumpepela kwakwe Leza, imfyuke ku mintawela yino ili mu Yudeya; swinya alyakuti ni sangwe lino nkuya nalyo kwe Yerusalemu likapocelwe ku watele.
- 32 Ngapano njize njize kwakwe mwemwe ni cimwemwe, ndi a kulonda kwakwe Leza, njize mpuze nu kupuza
- 33 kumwinu. Kanonzi eLeza wa mutende awe namwe mwensi. Amen.

16.

- 1 Inkuwasontela Fibi, inkazi yitu, wino we Nakayamwite
- 2 wi kleziya wa mwe Kenkeliya; nga mumupocelerele mu Mfumu ndivino cayana ku watele, muwamwawwa mwe vino wandi awasowelwa: amuno nawenye akwawwanga awavule, naninye.
- 3 Ndamucilani Plisila nu Akwila, awawomvi wanji
- 4 mwakwe Klisitu Yesu, wano wakomesile uwumi wawo amuno nene. Insi a nene nenga inkuwasalifya, ukuwa
- 5 na maKleziya yonsi aya Makandinye. Swinya mundamucile ni Kleziya lino lili mu njanda zyawo. Ndamucilani Apenato umukundwe wane, wino a eikomwa ca kutalika mwe Asiya cakwe Klisitu.

- 6 Ndamucilani nu Mariya, wino wawawombezele imilimo
 7 mivule. Ndamucilani Andolonika nu Yuniya, awa kazi
 kane, awakungwe nani; awalumbililwe mu wapostile,
 wano swinya a wanankolelo wane mwakwe Klisitu.
- 8 Ndamucilani Amuliyato umukundwe wane mu Mfumu.
 9 Ndamucilani Ulabanasi umuwomvi wunji witu mwakwe
 10 Klisitu, nu Sitaku umukundwe wane. Ndamucilani
 Apelesi wino wawanzwa mwakwe Klisitu. Ndamucilani
 11 awa mu ḡanda yakwe Alisitabulasi. Ndamucilani
 Herodiyoni uwa kazi kane. Ndamucilani awa mu
 ḡanda yakwe Nalakisasi, wano wali mu Mfumu.
- 12 Ndamucilani Talufena nu Talufosa, wano wakawo-
 mbesya mu Mfumu. Ndamucilani Pelesisi umukundwe,
 13 wino wawombesyanga mu Mfumu. Ndamucilani Rufasi
 14 umusolwe mu Mfumu nu nyina, nani mayo. Ndamucilani
 Aseninkelitasi, Fulengoni, Eremasi, Patirobasi, Eremasi,
 15 na wana witu wano wali nawo. Ndamucilani
 Filolongasi nu Yuliya, nu Neleyasi ni nkazi yakwe
 nu Olimpasasi, na watele wonsi wano wali nawo.
- 16 Muwalamukana ni cikuku cizima. Awaklisitu wonsi awa
 mu maKleziya yakwe Klisitu wawalamuka.
- 17 Kanonzi inkuwalambilizya, wana witu, kozyani wano
 wakuleka ukupawunkana ni vya kupunuzya vikwiza,
 vino vitayana ni sambilizyo lino mwasambilizile:
 18 swinya walewukani. Amuno awa mwatanye wowo
 wasi awapakasi waMfumu Yitu eKlisitu, ukuwa awazya
 wa kulonda kuwipe kwawo; awakacenjezya wakwe
 wano watamanya, wakuwacenjezezya na mazwi yawo
 amazima ukuwa a yi kopo. Ukuwa nkuti mwenji pole,
 19 amuno ukutontela kwinu kwalumbililwa ku wantu wonsi.
 Acaleka nkuzewela kwakwe mwemwe: lelo inkasi kuti
 muwe na malango ku vizima, muwe mwe masilu ku
 20 viwipe. Nga Leza wa mutende nawe wandi afwantile
 Satana mu manama yinu nanti kuzimba.
- Inkumbu-nkumbu zya Mfumu Yitu eYesu Klisitu ziwe
 namwe.
- 21 Etimoti umuwomvi wunji, na wa kazi kane eLukiya
 22 nu Yasoni nu Sosipatila wakuwalamuka. Nani ne
 Teletiyu, ne muntu nkuwalika kalata wee, nawalamucila
 23 mu Mfumu. Egaya, kalela wane na wi Kleziya wonsi,

akuwalamuka. Erosita, ekasengula wa ndalama zya kaya, akuwalamuka, nu mwana witu, Kwalatasi.

- 25 Kwe wino angawasimpisya mwemwe ni landwe lizima lyane, nu kuwizya kwakwe Yesu Klisitu, nu kuwumbulika kwa vya nkama, vino vitatela viwumbulike
- 26 ku myaka mivule, ukuwa ilelo vyasokololwa, ndivino mawaliko ya watumwa yayila (amuno isundo lyakwe Leza wa muyaya,) vyawumbulwa ku myiko yonsi,
- 27 alyakuti watontele isuwilo—kwe wenganye uwa mano kucindamikwa kuwe mwakwe Yesu Klisitu penye.
Amen.

Ipisto la Lyakutalika Lyakwe Pauli U Mupositile Ku Wakorinte

1.

- 1 **E** PAULI witwa a mupositile wakwe Yesu Klisitu
2 muno a kulonda kwakwe Leza, nu Sositeni
3 umwana witu, ku Ekleziya lyakwe Leza lino lili
4 mu Korinte, na kwakwe wano wimicilwa mwakwe
5 Klisitu Yesu, witwa kuti wawe a walungamane, na
6 kwakwe wonsi wano wakulumbula izina lya Mfumu yitu
7 e Yesu Klisitu mu masyo yonsi, a mfumu yawo swinya
8 a yitu: inkumbu-nkumbu nu mutende viwe namwe
9 vifume kwakwe Leza u Mukwasi na ku Mfumu e Yesu
10 Klisitu.
- 4 Nkawasalizya Leza wane pe na pe muno a
5 nkumbu-nkumbu zyakwe Leza zino zypilwe kwakwe
6 mwemwe mwakwe Klisitu Yesu; kuno mu vintu vyonsi
7 mwawotosile mwakwe weliwe, mu kuvwanga konsi na
8 mu kumanya konsi, ndivino ipanicisyo lyakwe Klisitu
9 lyakomelezizwe mwakwe mwemwe: alyakuti mutaso-
10 welwa icawila cimwi pano mukulindilila ukuwumbulwa
11 kwa Mfumu yitu e Yesu Klisitu. Wino aliwawawomya
12 mwemwe na ku nsilo, alyakuti mwize mulufume
13 mu wanda wa Mfumu yitu e Yesu Klisitu. Leza a
14 musuwilwa, mwakwe wino mwitilwa mu wuciwuza wa
15 Mwana wakwe e Yesu Klisitu i Mfumu yitu.
- 10 Kanonzi nkuwalambilizya mwemwe wana witu, muno
11 a lizina lya Mfumu yitu e Yesu Klisitu, alyakuti mwensi
12 muwawwanga iciliconga, alyakuti mwakwe mwemwe
13 mutawa ukupawunkana; ukuwa alyakuti muyanwe
14 apaliponga mu mwezo wonga na mwi panzyo lyonga.
- 11 Amuno catakwa kwakwe nene na wano awi wuvi
12 lyakwe Kloyi ku vyinu, wana witu, kuho mwakwe
13 mwemwe muli mipanzi. Nkuti "mipanzi" amuno wila
14 muntu uwakwe mwemwe akuti, Nenji ne wakwe Pauli,
15 winji ati, Nani ne wakwe Apolo; winji ati, Nani ne
16 wakwe Kefa, winji ati, Nani ne wakwe Klisitu. Wuzye

- Klisitu wapawunkanwa? Wuzye Pauli wasayicizilwe mwemwe? Wuzye mwabatizizwe, mwi zina lyakwe
 14 Pauli? Nkusalifya Leza kuno ntabatizizye wumwi uwakwe mwemwe, saku ndi wo Krisipo nu Gaya,
 15 alyakuti atize umuntu wumwi awati, wabatizizizwe
 16 mwi zina lyane. Swinya nabatizizye iwuvi lyakwe Sitefana: ntamanyile ndi nabatizizye wanji awaluta
 17 waa. Amuno Klisitu atantumile ku kubatizya, nkandi ku kuwila ilandwe lizima: mu mano ya muvwango pole, alyakuti wutize uwucingane wakwe Klisitu wuwe a waye.
- 18 Amuno izwi lya wucingane kwakwe wano wakulowa a wutumpetumpe; ukuwa kwakwe sweswe swe wantu
 19 tukutulwa a maka yakwe Leza. Amuno yawalikwa yati,

*Ndiyona amano ya wamano,
 Nu mucenjele wa wacenjele ndiwukandanizya.*

- 20 Nga uwa mano ali kwi? Nga kawalika ali kwi? Nga wino akapanzya insi yoo ali kwi? Wuzye Leza atatumpi-
 21 ka amano ya nsi? Vino mu mano yakwe Leza, insi, na mano yakwe yoliyo, itamanyile Leza, kwalinji a kukunda kuzima kwakwe Leza ukuti mu kutumpa kwa kuwila
 22 ilandwe lizima angatula wano wakusuwila. Awayuda wakulonda ivimanyilo, nawo awaGriki wakuvwamba
 23 amano: ukuwa swenji tukuwila Klisitu musayikwe, ku waYuda a cakupunuzya, nako ku makandi a
 24 wutumpe-tumpe, ukuwa kwakwe wano wakwitwa, awaYuda na waHeleni, Klisitu a maka yakwe Leza,
 25 swinya a mano yakwe Leza. Amuno uwutumpe-tumpe wakwe Leza awa mano ukulusye awantu; nu kutonta kwakwe Leza kwakalambana kwalusya awantu.
- 26 Amuno lolani ukwitwa kwinu, wana witu, kuno wasi awavule awa mano, ndivino wantu wakupanzya, wasi awavule awakalambane, wasi a wavule awacindame,
 27 wano wakwitwa, ukuwa Leza wasozile vitumpe ivya mu nsi, alyakuti asonzye wamano insoni; swinya Leza wasozile vitonte ivya mu nsi, alyakuti asonzye iviwome
 28 insoni; swinya ivitici vya mu nsi, na vino vyakwe-lengulwa a vino Leza wasozile, molimo, na vino visipo;

29 alyakuti avulunganie vino vilipo; alyakuti umuntu
 30 wumwi atayitumvya pakwe Leza. Ukuwa amuno we
 Leza muli inwakwe Klisitu Yesu, wino Leza wamucisile
 we Mano yitu akuli kuti uwulungamane nu kutelefwawa
 31 nu kukomolwa a vitu: ukuti, indivino yawalikwa yati,
wino akutumvya ndi atumvye i Mfumu.

2.

- 1 Lelo nene, wana witu, pano nizile kwakwe mwemwe
 ntizile nu wengu wa muvwango nanta wa mano, pa
 kuwila kwakwe mwemwe ivifisame vyakwe Leza.
- 2 Amuno ntalondanga ukumanya icintu cimwi mwakwe
- 3 mwemwe, nkandi e Yesu Klisitu musayikwe. Nalinji
 namwe mu wutonte, na mu ntete, na mu kuzakaza
- 4 kukulu; nu muvwango wane nu kuwila kwane vitalinji
 a vya mazwi ya kusipa aya mano, ukuwa a mu
- 5 kulanjizya kwa Muzimu nu kwa maka: alyakuti
 isuwilo lyinu litize lyimilile mu mano ya wantu, nkandi
 mu maka yakwe Leza.
- 6 Ukuwa tukavwanga mano mwakwe wasongo: lelo ya-
 si amano ya nsi yoo, nanti pamwi a yakwe wakapanzya
- 7 wa nsi yoo, wano wakavulunganika: ukuwa tukavwanga
 amano yakwe Leza amafisame, amanonye yaa yano
 yafiswa, yano Leza wayanizizye lyankani ye kutani
- 8 kuwe ni nsi ku kucindamikwa kwitu: yano pasi wumwi
 uwakwe wakapanzya wa mu nsi yoo wamanya, amuno
 ndi watele wayamanyile ngali watasayisile i Mfumu ya
- 9 kucindamikwa: ukuwa ndivino yawalikwa yati,

*Vino ilinso litaweni,
 Vino ikutwi litiwile,
 Vino vitinjizile mu mwezo wa muntu,
 A vili vintu vino Leza wayanizizye,
 Wano wamukunda.*

- 10 Ukuti kwakwe sweswe Leza waviwumbulizile mu
 Muzimu: amuno E Muzimu akakonkola ivintu vyonsi,
- 11 molimo, ivintu vizike vyakwe Leza. Amuno nga
 weweni mu wantu uwamanya melengania ya muntu,

- nkandi umuzimu wa muntunye, wuno wuli mwakwe weliwe? Avino na melengania yakwe Lezanye pasi
- 12 uwayamanya, nkandi E Muzimu wakwe Leza. Lelo twapocelelele E Muzimu, asi a muzimu wa nsi yoo, ukuwa we Muzimu wino a wakwe Leza: alyakuti
- 13 tumanye ivintu vino Leza watupa cipepe. Ivintu vino nu kuvwanga tukuvivwanga, musi a mu mazwi yano a mano ya muntu yakasambilizya, ukuwa a yano E Muzimu akasambilizya, tukulingania ivintu vya Muzimu
- 14 ni vya wuzimu. Lelo umuntasuwila asipoccelela ivintu vya Muzimu wakwe Leza; amuno a vya wutumpe kwakwe weliwe; swinya atanga avimanye, amuno
- 15 vikapanzwa nu wuzimu. Ukuwa wino a wa Muzimu akapanzwa ivintu vyonsi, nga nawe umweneco nanti
- 16 kupanzwa nu muntu wumwi. Amuno nga weni wamanya umwezo wa Mfumu, alyakuti awamu-sambilizya? Ukuwa swenji tuli nu mwezo wakwe Klisitu.

3.

- 1 Lelo nene, wana witu, ntanga mwange kwakwe mwemwe ngati a ku wuzimu, nkandi ngati a ku wuntu,
- 2 ngati a ku tunya mwakwe Klisitu. Nawalezile ni ziwa, ni nyama pole; amuno mwacilinji ukuti mungayilya,
- 3 na kanonzinye mutangalya, amuno mucili wa wuntu: amuno ngavino mwakwe mwemwe muli uwuzuwa nu lombwa, wuzye musi wa wuntu, wuzye musinakupita
- 4 mu miwele ya wantu? Amuno pano wumwi akuti "ne wakwe Pauli," nawe winji ati, "Nani ne wakwe Apolo,"
- 5 wuzye musi mwe wavye? Ngafwandi Apolo weweni? Nu Pauli weweni? Awapyunzi mwakwe wano mwasuwilila: wenga wenga ndi muno i Mfumu
- 6 yamupela. Nenji nalembeka, Apolo witalila, lelo Leza
- 7 a wino wamezya. Acino a wavye wino akulembeka na wino akwitalilanye, nkandi Leza wino akamezya.
- 8 Lelo wino akulembeka na wino akwitalila awaliwonga: wila muntu alipoccelela icilambu cakwe ndi muno
- 9 imilimo yakwenye yawela. Amuno swenji swe wawomvi wawuye nu Leza: mwenji mwe calo cakwe Leza ica kulembekwa, mwe nanda yakwe Leza iya kuzengwa.

- 10 Ndivino inkumbu-nkumbu zyakwe Leza zili, zino
zyapilwe kwakwe neno, wakwe kazenga wa mano,
nimvile ulufula; winji akuzenga penepo. Lelo ndi wila
11 muntu awalola na muno akuzenjela penepo. Amuno
umuntu wumwi atanga ayimbe ulufula lunji ululuta loo
12 luno lwimba, luno we Yesu Klisitu. Ukuwa ndi umuntu
wumwi akuzenga pa lufulanye loo egolide nu silvara,
na mawe ya wuzi wukalambane ni miti, ni sote ni
13 vyavye; imilimo yakwe wila muntu ililanjizwa: uwanda
wuliyiwumbula amuno ikawumbulika mu mulilo;
umulilonye umweneco a wuno wuliyelezya umulimo
14 wakwe wila muntu na muno wawela. Ndi umulimo
wa muntu wumwi wiza walanga wuli wuno wazenga
15 penepo, alipocelela icilambu. Ndi umulimo wa muntu
wumwi wiza wapya, alisowelwa: ukuwa umweneco
alitulwa; lelo naponye alipokwa ku mulilo.
- 16 Wuzye mutamanya kuno mwe litempile lyakwe Leza,
kuno E Muzimu wakwe Leza akakwikala mwakwe
17 mwemwe? Ndi umuntu wumwi akonona itempile lyakwe
Leza, nawe e Leza alimonona; amuno itempile lyakwe
Leza a limicile—mwemwenye mwe lyolilyo.
- 18 Ale umuntu wumwi atize awayicenjezya. Ndi umuntu
wumwi akwelengania akuti a wa mano mwakwe
mwemwe aya mu nsi yoo, ale awe a mutumpe, alyakuti
19 angawe a wa mano. Amuno amano ya mu nsi yoo a
wutumpe kwakwe Leza. Amuno yawalikwa yati, *Weliwe
a wino akalema awamano mu kucenjela kwawo,*
20 *Swinya, Leza wamanya amelengania ya wamano, kuno*
21 *a yavye.* Acaleka ndi umuntu wumwi atayitumvizya
22 ku wantu. Amuno ivintu vyonsi a vinu; pamwi nanti
we Pauli, nanti we Apolo, nanti we Kefa, nanti a nsi
yoo, nanti a wumi, nanti a mfwa, nanti a vintu vino
23 vilipo, nanti a vintu vino viliyiza—vyonsi a vinu; namwe
mwe wakwe Klisitu; nawe Klisitu a wakwe Leza.

4.

- 1 Ndi umuntu atulole sweswe kuno swe wapyunzi wakwe
Klisitu, swinya swe wakayamwite wa vifisame vyakwe
2 Leza. Lelo nkani nkani ciyine ku wakayamwite ukuti

- 3 umuntu azanwa a musuwilwa. Ukuwa kwakwe nene a kantu katicici ukuti ngapanzwa namwe, nanti pamwi a lipanzyo lya muntu: E molimo, nsinakuyipanzya ne
- 4 mweneco. Amuno ntamanya cimwi cino natala; lelo naponye cisi a cino nkuyitelefezya: ukuwa wino
- 5 akumpanzya a Mfumu. Acaleka mutazukuwa pa kupanzya, isuke iMfumu iyize, yino iliwika pa lwenze ivintu vino vyafisama ivya mfinzi, iwumbule na mapanzyo ya mu myezo; ngapano wila muntu ayize apocelele ukuwanzwa kwakwe pakwe Leza.
- 6 Lelo ivintunye vyoo, wana witu, nayipilulila kwakwe nene ne mweneco na kwakwe Apolo amuno a mwemwe; alyakuti mwakwe sweswe musambilile ukuntacila ivintu vino vyawalikwa; alyakuti wumwi uwakwe mwemwe
- 7 atafutumucila umuwuye na muwuye. Amuno nga weni waleka wawa payopayo? nga uli na cani cino utapoclezile wila? Ukuwa ndi wapoclezile, ngacani
- 8 cino ukuyitumvya, ngati a cino utapoclezile wila? Wuzye mwikuta, mwawa mwe wasambazi, mwawa mwe zyamfumu, mwaleka sweswe? E nawuzye, a cino nkulonda ukuti muwe mwe zyamfumu, alyakuti naswe
- 9 tungawa swe zyamfumu apaliponga namwe. Amuno nkwelengania, nkuti, Leza watwanika swe wapositile pa kupelelecezya kwakwe wonsi, twasumbilwa ku mfwa, twapilulwa ku ea kutambwa ku nsi, na ku wangeli, na
- 10 ku wantu. Swenji swe watumpe muno we Klisitu, ukuwa mwenji mwe wa mano mwakwe Klisitu, swenji swe watonte ukuwa mwenji mwe wawome; muli nu
- 11 kucindamikwa swenji tuli nu kusalulwa. Na ku mpindinyene yoo swe wanzala, swe walusala, tuli cintakwa, swinya tukumwa, swinya tusi ni teke limwi;
- 12 tukuyipunzya, tukuwomba na makasa yitunye: tukula twakwelengulwa atuwapapa; tukula twayimvwa,
- 13 atuzizimicizya; tukula twavwanjilwa uluwi, atulambilizya: twacitwa ngati swe vikunco vya nsi, ngati swe viko vya vintu vyonsi, ukufika na kanonzi.
- 14 Nsinakuwalika ivintunye vyoo kuti mbasonzye insoni, ukuwa alyakuti mbacincizye wa wana wane awakundwe.
- 15 Amuno nanti mungawa na wasambilizya imyanda na nyanda mwakwe Klisitu, lelo naponye musi na waso

- wavule, saku nda nene, nenji nawakwatila mwakwe
 16 Klisitu muno a livangeli. Acaleka nkuwalambilizya
 17 nkuti, muwankola nene. Amuno a conyecoo acino
 natuma Timoti, wino a mwanane ekankundwa swinya
 a musuwilwa mu Mfumu, wino wakwiza awizusye
 inzila zyane zino zili mwakwe Klisitu, ndi muno
 18 nkasambilizizya konsi mu makleziya yonsi. Lelo wamwi
 wakufutumuka ngati nene nsinakwiza kwakwe mwemwe.
 19 Ukuwa nakwiza kwakwe mwemwe ndi pazimba katiei,
 ndi Mfumu ikulonda; ndiyiza manye wano wakufutu-
 20 muka amazwi matupu pole, nkandi amaka yawo. Amuno
 uwufumu wakwe Leza wusi mu mazwi matupu nkandi
 21 mu maka. Mukulonda cani? Wuzye njize njize kwakwe
 mwemwe ni cikoti, pamwi mu lukundo nu mwezo wa
 wucimyanya?

5.

- 1 Cisimisilwe. icipumanye ukuti mwakwe mwemwe
 muli uwuzelele, uwuzelelenye wuno wusi nanti a mu
 makandinye, kuno wumwi uwakwe mwemwe watwala
- 2 muka yisi. Naponye mukuyitumvya nanti kuti
 muwalila, alyakuti wino wacita icicitwanye coco afumwe
- 3 mwakwe mwemwe. Amuno nene nacawuzye, nsipo mu
 muwili, ukuwa mu muzimu ndipo, namupanzya
 kali wino wacita icintunye coco, ngati apano ndi-
- 4 ponye, mwi zina lya Mfumu yitu e Yesu. Nawungana
 apaliponga namwe nu muzimu wane, na maka ya
- 5 Mfumu yitu e Yesu Klisitu, nalemeke umuntunye
 weyo kwakwe Satana ku wulowa kwa muwili, alyakuti
 umuzimu wize wutulwe mu wanda wa Mfumu e Yesu.
- 6 Ukuyitumvya kwinu kusi a kuzima. Wuzye mutamanya
 kuno icivimvya citici cikatutumula imbulungwa
- 7 yonsi? Fumyani icivimvya cikali, alyakuti muwe
 mwe mbulungwa mpya, muno mwemwe musu mwe wa
 civimvya cikali. Amuno ni Pasika lyitunye lyocwa
- 8 *inzwi, e Klisitunye.* Acino aleni tusunge icakulya
 cikulu, nu mutawa wukali pole, nu mutawa wa wulwani
 nu wuwipe pole, nkandi cakulya cino cisi nu mutawa,
 icakulya cino cisi ni kopo ukuwa a ca kusimicila.

- 9 Nawawalicizile mwi pisitola lyane ukuti mutawa
 10 umupanda wonga na wazelele, lelo nsinakuti nkani nkani
 awazelele wa mu nsinye yoo, nanti awakakumbucila,
 nanti awakapoka, nanti awa makolania; ndi cili woo
 11 fwandi ngali mwafuma mu nsi: ukuwa kanonzi
 nkuwawalicila nkuti, Mutawa icizizye nawo, ndi
 umuntu wumwi wino wakuti mwana witu wawa we
 kalenzya, pamwi we cilende, nanti ndi we kakumbucila,
 nanti a wa makolania, nanti ndi we kakwelengula,
 nanti ndi we kakolekwa, nanti ndi we kapoka wa vya
 kunyonga; umuntu wa mwatanye wowo nanti a kulya
 12 mutacilye nawe. Amuno nga ndi na kupanzyaci
 ukwakuti ngapanzya awa ku londe? Nkeni mukapanzya
 13 wano wali mukasi, acino wano wali kunzi Leza
 akapanzya? Fumyani umuntu muwipe mukasi mwakwe
 mwemwe mwe weneco.

6.

- 1 Wuzye wumwi uwakwe mwemwe, ndi ali nu mulandu
 nu muwuye, akayikankalizya ukuyapanzwa pakwe
 2 wantalungamana, asya walungamane? Nce pamwi
 mutamanya kuno awalungamane walipanzya insi?
 Ndi nsi ikupanzwa namwe, wuzye ye mutazipila
 3 ukupanzya ivintu vitici? Wuzye mutamanya kuno
 tulipanzya awangeli? Lelo ukupanzya ivintu vya
 4 wuminye woo kuluwe? Fwandi ndi mukupanzya ivintu
 vya wuminye woo, wuzye mukateka wano awavye
 5 kwi Kleziya awawapanzya? Navwanjila coo kuti
 mbasonzye insoni. Wuzye cili a woo kuno mwakwe
 mwemwe musu wumwi uwa mano wino angapanzya
 6 awinisi, ukuwa umwinisi akutwala umwinisi kwi pembo
 7 swinya a pankolelo pakwe wantasuwila? Acino
 cawela a kuluvya kwakwe mwemwe pano mukupana
 imilandu. Ngacani cino ukulusye mutanga muleke
 wawaluvizyange a mwemwe? Nga cani cino ukulusye
 8 mutanga muleke wawacenjezyange a mwemwe? Awe,
 mukonona mwemwenye mwe weneco, swinya
 mukucenjezya mwe vyonyevyoo vino mukucita ku
 9 winaso. Nce pamwi mutamanya kuno wantalungamana

- watalipyana uwufumu wakwe Leza? Mutakopekwa: nanti a wacilende, nanti a wakalenzya, nanti a wakapepa wa makolania, nanti a wazelele, nanti a wano wakuwa ngati a wanaci, nanti a wano wakuyikombezya awonsi
- 10 watupu, nanti a wano, nanti a wakakumbucila, nanti a wakakolekwa, nanti a wakatukana, nanti a wakapoka,
- 11 watalipyana uwufumu wakwe Leza. A wa mwatanye wowo wamwi walinji a wakwe mwemwe: ukuwa mwapwizwa, mwatelefa, mwalufumila mwi zina lya Mfumu eYesu Klisitu na mwakwe Muzimu wakwe Leza witu.
- 12 Ivintu vyonsi a viyane kwakwe nene; ukuwa ivintu vyonsi visi a vizima. Ivintu vyonsi a viyane kwakwe nene; ukuwa ntandi imbe mwisika lya maka yakwe cimwi.
- 13 Ivyakulya a vya munda, namo munda a mwa vyakulya: ukuwa Leza alivilovya vyowili, munda na vyolivyo. Umuwili wusi a wa wuzelele, ukuwa a wa Mfumu;
- 14 nayo i Mfumu a ya muwili: E Leza wino wazyulupuzile i Mfumu alituzulupula naswenye amuno a maka
- 15 yakwe. Wuzye mutamanya kuno imiwili yinu a vyawi vyakwe Klisitu? Wuzye fwani ndasenda ivyawi vyakwe Klisitu, ndeke a viwe a vyawi vyakwe cilende? A
- 16 kapelu. Nce pamwi mutamanya kuno wino wayisanzya kwakwe cilende, a muwili wonga? (amuno wati, *wowili waliwa a muwili wonga.*) Ukuwa wino akuyisanzya
- 18 ku Mfumu a muzimu wenga. Lewukani uwuzelele. Uluwembu lonsi luno umuntu akacita luli ku nzi ku muwili; ukuwa wino akuzeluluka akuwembucila
- 19 umuwili wakwenye. Nce pamwi mutamanya kuno umuwili winu a litempile lyakwe Muzimu Mwimicile, wino ali mwakwe mwemwe, wino mwapocela kwakwe
- 20 Leza? musu mwe wenco mwenga; amuno mwakazilwe nu wuzi. Acaleka cindikanji Leza ni miwili yinu.

7.

- 1 Lelo ivya vintu vino mwawalisile: cayana ukuti
- 2 umuntu atalemelela umwanaci. Ukuwa, muno a wuzelele umuntu wenga wenga ndi awe na mucu palwakwe, nawe umwanaci ndi awe nu mulume
- 3 palwakwe. Ndi umulume ape umuci vino viyine:

- 4 avino nawe umuci acite ku mulume a wowonye. Umuci asi na maka pa muwili wa palwakwe, nkandi nu mulume: avino nu mulumenye nawe asi na maka pa
- 5 muwili wa palwakwe, nkandi nu mucu. Mutakopekana, saku ndi mwazumilizyana ku mpindi ntici, ngapano muwapepa nu kupepa, amunyoka amuwa apaliponga swinya, alyakuti Satana atize awelezye muno a
- 6 kuntayisunga kwinu. Ukuwa coo nkuvwanga nkuzumila
- 7 wowo, lisi a lisundo. Cingatenga nenji nkulonda a wantu wonsi wawe wakwe nenenye. Lelo umuntu wenga wenga ali ni cawila cakwe palwakwe kwakwe Leza, wumwi ica mwata woo, nawe winji ica mwata wowo.
- 8 Ukuwa nkunena awa pi pembo na wasimbe wafwilwe nkuti, Cazipa kwakwe woliwo ukwikala ndivino nene.
- 9 Ukuwa ndi watanga wayisunge ndi watwalane: amuno
- 10 cazipa ukutwalana ukulusye ukulungulila. Ukuwa ku watwalane nkukomelezya, lelo insi a nene, a Mfumu,
- 11 nkuti umuci atafuma ku mulume (ukuwa ndi wafuma, ayikala nanti kutwalwa, pamwi awalanjililana nu mulume): swinya nu mulume nawe atataya umuci.
- 12 Ukuwa kwakwe wanji a nene nkuvwanga (isi a Mfumu) nkuti, Ndi umwana witu wumwi ali nu mucu entasuwila, umwanacinye weyo watima ukwikala nawe,
- 13 ndi umonsi atize amuwinge. Nu mwanaci wino ali nu mulume entasuwila, umonsinye weyo ndi watima
- 14 ukwikala nawe, ala atize asye umulume. Amuno umulume entasuwila akaswefezwa mu mucu, nawe umuci entasuwila akaswefezwa mu mwana witu musuwizi: ndi cisi a wonyewoo awana winu wangawa
- 15 awantaswefwa, ukuwa kanonzi awimicile. (Ukuwa ndi ntasuwila wafuma, amuleka afumanga: umuKlisitu monsi nanti a mwanaci wasi mu wuzya ku vya mwata
- 16 wonyewoo:) Leza watwitila mu mutende. Amuno ngawamanya wuli we mwanaci kuno pamwi nce ulitula ewakwako? Nanti a wewe we mulume ngawamanya
- 17 wuli kuno pamwi nce ulitula ewakwako? Lelo ndi muno Leza wapawulila umuntu wenga wenga, ndi muno Leza witila umuntu wenga wenga, a muno awapitila. Avino nkukomelezya awonyewoo mu

- 18 maEKleziya yonsi. Wuzye umuntu wumwi wisilwe
wino a musilamo? ale atize awe ngati asi a musilamo.
Wuzye wumwi wisilwe wino asi a musilamo? ale atize
- 19 alembwe uwusilamo. Uwusilamo a wavye, nu
kuntalembwa uwusilamo a kwavye; nkandi ukusunga
- 20 amasundo yakwe Leza kweni. Ale wila muntu ayikale
- 21 mu lwito luno witizilwe. Wuzye wisilwe ye we muzya?
utasayila: ukuwa ndi ungayipilula ku wanangwa, ale
- 22 avino cita. Amuno wino witizilwe mu Mfumu pano a
muzya, a mwanangwa wakwe Leza: a vino na wino
wisilwe pano a mwanangwa, a muzya wakwe Klisitu.
- 23 Mwakazilwe nu wuzi; mutize muwe mwe wazya wa
- 24 wantu. Wana witu, ale wila muntu muno witizilwe
amuno awakwikalila nu Leza.
- 25 Lelo ku vyakwe wamwali nsi na masundo ya Mfumu :
lelo a nene nkuwapanzya, wakwe wino wapocelala
- 26 inkumbu ku Mfumu kuti awe a musuwilwa. Acaleka
nkuti coo a cizima amuno a kuyimba kwa kanonzi,
- 27 acino cazipa umuntu awanga ndivino ali. Wuzyc
wanyepwa ku mwanaci? Utalonda ukusapulwa.
Wuzye wasapulwa ku mwanaci? Utalonda umwanaci.
- 28 Ukuwa ndi wewe watwala, utawembusile; ndi emwali
watwalwa ye atawembusile. Lelo awa mwatanye wowo
waliwa na matamyo mu muwili: nkulonda mbatule.
- 29 Ukuwa nkutaka coo, wana witu, impindi yacepa, ukufu-
milila kanonzi lekani wano wali na wacinye wawe ngati
- 30 wasi nawo; na wano wakalila wawe ngati wasilila; na
wano wakazevya wawe ngati wasizevya; na wano
- 31 wakalonsya wawe ngati wasi ni nsawo; na wano wa-
kawombela ivya nsi, wawe ngati wasiviwombela uuwuwi,
amuno ivya kanonzi vikupita. Nkulonda mutawa ni
- 32 sakamala. Wino a musimbe akusayila ivintu vya
- 33 Mfumu umwakuti angasecelesezya i Mfumu; ukuwa
wino watwala akusayila ivintu vya nsinye yoo, umwa-
- 34 kuti asecelesezye umuci. Swinya umutwalwe vyasyana
nu mwali musimbe. Wino atatwalwa, akusayila ivintu
vya Mfumu, alyakuti awe a mwimicile ku muwili na ku
muzimu: ukuwa wino watwalwa akusayila ivintu vya
- 35 nsinye yoo, umwakuti asecelesezye umulume. Nkuvwa-
njila conyecoo a ku kuwotoka kwinu palwinu; cisi

- amuno nkucefya uwanangwa winu, ukuwa a kwe cino cayana, alyakuti muwapakata i Mfumu nanti kuyungani. Ukuwa ndi umuntu wumwi akwelengania akuti asinakucita icete kwakwe mwali musimbe wakwe, ndi wapwila, ndi cazipila ukuwa a wonyewoo, acite cino akulonda; asinakuwombuka, watwalane. Ukuwa wino asimfile mu mwezo wakwe, asi na cino akulonda, ali na maka ku vya kulonda vya palwakwe: wasimpisya mu mwezo wakwe, ukuti ateke emwali musimbe wakwe, alitela wacita icete. Acino fwandi wowili, wino akutwazya emwali musimbe wakwenye atela akucita icete; ukuwa wino asinakuwombuka alitela wacita icete walutilizya.
- 39 Umwanaci wanyepwa impindi yonsi yino umulume a mupuma; ukuwa ndi umulume wafwa, a mwanangwa angatwalwa kwakwe wino akasi; lelo a mu Mfumu ntupu.
- 40 Ukuwa angasankana ukulusye ndi wikala ndi muno awezile, ndi muno nkupanzizya: swinya akwelengania kuno naninye indi nu Muzimu wakwe Leza.

8.

- 1 Lelo ku vintu vino vikocwa inzuwi ku makolania. Twamanya kuno sweswe swensi tukuti tuli na mano. Amano yakafutumuka, ukuti ulukundo lweni lukasi-
2 mfya. Umuntu wumwi wino akwelengania akuti wamanya cimwi, a wili atani amanye ndi muno wazipila
3 amanyila; ukuwa ndi umuntu wimwi wakunda Leza,
4 a wili wamanyikwa kwakwe weliwe. Aleni, ku kulya ivintu vino vikocwa inzuwi ku makolania, twamanya kuno pasi ikolania lino a cintu cimwi mu nsi, na kuno
5 kusi Leza nkandi wenga. Amuno nanti kungawa wano wakwitwa awaleza, pamwi mwi yulu nanti a pansi;
6 ndivino kuli waleza wavule ni zyamfumu mvule; naponye kwakwe sweswe kuli Leza wenga, u Mukwasi, kwakwe wino vyonsi vikufuma, naswe swe wakwe weliwe; ni Mfumu yonga, e Yesu Klisitu, mwakwe wino ivintu
7 vyonsi vili, naswe mwakwe weliwe. Ukuwa mu wantu wonsi musi a manonye yayo: ukuwa wamwi, wano wafimanga ku makolania, na kanonzi wakulya icakulya

- coo ngati a cintu cino cosilwe inzuwi kwi kolania, ukumanya kwawo akulanga akutonte awakombezwa.
- 8 Ukuwa icakulya citupu citalitupalamizya kwakwe Leza : nanti ndi tutangalya, tusi swe wawipe walusye; 9 nanti ndi tungalya, tusi swe wazima walusye. Ukuwa cenjelani ivya wanangwa winu vitize viwe a
- 10 cakupunzya ku watonte. Amuno ndi umuntu wakulola we muntu uli na mano uysisile pa cakulya mwi tempile lyi kolania, wuzye ukumanya kwakwe, ndi a mutonte, kungaleka acimbe ukulya iviñtu vino vikocwa inzuwi
- 11 ku makolania? Acino muno a kuswepa kwako, wino a mutonte akakononeka, umwinaso wino Yesu wamu-
- 12 fwila! Awonyewoo, pano ukuwifya ku winaso, ukulasa imyezo yawo pano yatonta, ukuwifya kwakwe Klisitu.
- 13 Acaleka, ndi cakulya cikuleka umwana witu akupunuzwa, fwandi ntalitela indye inyama nawanda, alyakuti ntize indeke umwana witu awapunuzwa.

9.

- 1 Wuzye nsi ne mwanangwa : Wuzye nsi ne mupositile? Wuzye ntalola Yesu i Mfumu yitu? Wuzye musi mwe
- 2 mulimo wane muno a Mfumu? Ndi kwakwe wanji nsi ne Mupositile, lelo kwakwe mwemwe ne weliwe : amuno mwemwe mwe cimanyilo ca wupositile wane mu
- 3 Mfumu. Icicinjililo cane kwakwe wano wakunjelezya
- 4 a coo. Wuzye tusi na maka ukulya nu kunjwa? Wuzye
- 5 tusi na maka ukutwala umwanaci, nu kupitapita nawe (ndi a musuwizi) ndivino wapositile wanji na
- 6 winisi wa Mfumu nu Kefa? Pamwi nche a nene mutupu nu Barnabasi a swe wantu tusi na maka ukuti
- 7 tuleke ukuwomba? Weweni wino akakatuka kwi sumo ayilambula nu kuyilambula umweneco? Weweni wino akaKomela icala ca vimpensya akana ukulya ivikomwa vya mwenemo? Nanti a wino akacema
- 8 uwufyo, asilya iziwa lya wufyonye wowo? Wuzye nkuvwanjila ivintunye vyoo ku wuntu? Wuzye a
- 9 masundo yeni yasinakuvwanga awuliwonga? Amuno yawalikwa mu masundo yakwe Musa yati, *Utanyepa inombe umulomo yino ikupula malezi.* Wuzye a

- 10 jombe yino Leza akusayila, pamwi nce akuvwanjila nkani-nkani amuno a sweswe. Awence, yawalikwa amuno a sweswe: amuno wino akulima, ndale awalima nu kulolela, na wino akupula, awapula nu kulolela kwa
- 11 kwankana. Ndi twatanzile kwakwe mwemwe ivintu vya muzimu, wuzye a cintu cikulu. ndi twiza twasinza
- 12 ivintu vinu ivya mu nsi? Ndi wanji wakwankana amakanye yaa pakwe mwemwe, wuzye swenji tutanga tulusyeye? Lelo naponye tutacitizile amakanye yaa; ukuwa tukusula ivintu vyonsi, alyakuti tutize
- 13 tuzingulusyeye ivangeli lyakwe Klisitu. Wuzye mutamanya kuno wano wakupyunjila ivintu vyimicile, wakalya ivya mwi tempile, nawo wano wakulindilila pi
- 14 leza wali ni cipya cawo ica pi leza? Avino ni Mfumu yakomelezya kuti wano wakuwila ivangeli ukuti wale-
- 15 lelwe kwi vangeli. Ukuwa nenji ntacitila cinwi ica vintunye vyoo: swinya nsinakuwalika ivintunye vyoo alyakuti cicitwe a wonye kwakwe nene: amuno canga cizipe kwakwe nene ukufwa ukulusyeye ukuti umuntu wumwi ayoyomvye ukucindamikwa kwane.
- 16 Amuno ndi nkuwila ivangeli, nsi na kamwi aka kuyitumvizya kweneko; amuno ukupaticizya kwawikwa pakwe nene; amuno a kalanda kwakwe nene ndi naleka
- 17 ukuwila ivangeli. Amuno ndi nkucita coo nu kulonda kwane ne mweneco, ndi ni cilambu; ukuwa ndi asi a ku kulonda kwane ne mweneco ye napwa a mulimo.
- 18 Ngafwandi icilambu cane a cani? A coo, pano nkuwila ivangeli icipepe nanti malipilo, swinya alyakuti ntize mpocelele ivinjine amuno nkuwila
- 19 ivangeli. Amuno cingaposya nanti nalinji ne mwana-
ngwa kwakwe wonsi, nayicisile uwuzya ne mweneco
- 20 kwakwe wonsi, alyakuti nzane awavule. Ku waYuda nayicisile uwu Yuda, alyakuti nzane awaYuda; kwakwe wano wali mwisika lya masundo, nawile ngati nani indi mwisika lya masundo, (nanti kuti imbe mwisika lya masundo ne mwenece,) ukuwa alyakuti nzane wano
- 21 wali mwisika lya masundo; kwe wano wasi na masundo, nalinji ngati nsi na masundo, (nanti kuti nsi na masundo kwakwe Leza, ukuwa indi mwisika lya masundo kwakwe Klisitu,) ukuwa alyakuti nzane wano wasi

- 22 na masundo. Ku watonte, nalinji ngati ne mutonte, alyakuti nzane awatonte : ku wantu wonsi nawa mwe
 23 vyonsi, alyakuti ntule wamwi mu nzila zyonsi. Nkucita ivintu vyonsi muno a livangeli, alyakuti imbe ne
 24 kankana na wanji mwakwe lyolilyo. Wuzye mutamanya kuno wano wakalwisyania pa kusamala wakasamala wonsi, ukuwa wenga akapocelela icilambu?
 25 Avino samalanji alyakuti mupocelele icilambu. Umuntu wensi wino akupyungapyunga mu vya kwizya akuyisunga ku vintu vyonsi : ukuwa wakacita conyeco kuti wapocelele icisyombo ica kononeka; ukuti swenji a
 26 cintononeka. Acaleka nkusamala awonye, ngati a mu cinzimvya pole; nkulwa awonye, ngati a wino akapusa
 27 pole. Ukuwa nkupamantula umuwili wane, swinya nkuwutwala mu wuzya; alyakuti ntize pamwi, pano nawilila wanji ivangeli, nene ne mweneco njize nkanwe.

10.

- 1 Amuno nkulonda, wana witu, kuti mumanye, kuno watata wonsi walinji mwi wingo mwi sika, swinya
 2 wonsi awapulunkana esumbinye weyo; awabatizwa wonsi
 3 kwakwe Musa mwi wingo na mwakwe sumbinye weyo;
 4 awalya wonsi icakulya iciliconga ca muzimu. Awanjwa wonsi ukunjwa ukulikonga kwa muzimu : amuno wanjwanga kwakwe mfuzi wa muzimu wino wawakonkanga : emfuzinye weyo walinji we Klisitu.
 5 Lelo naponye Leza atasecelanga na wavule awakwe
 6 woliwo; wasumbizilwe mu mayonde. Ivintunye vyoo a vya kutusocela, alyakuti tutize tuwalucila ivintu
 7 viwipe ndivino woliwo walucilanga. Swinya mutawa mwe wakapepa wa makolania, ndivino wamwi awakwe woliwo walinji, ndivino yawalikwa yati, *Awantu wisile pa nsi awawalya awawanja, awakatuka awakwizya.*
 8 Nanti a kuzeleluka tutize tuwazeleluka, ndivino wamwi awakwe woliwo wacisile, awapona uwanda wonga imyanda amakumi yapona makumi yawili na yatatu
 9 (23,000). Nanti a kwelezya imfumu tutize tuwayelezya, ndivino wamwi awakwe woliwo wayelezizye, awalowa
 10 ku nzoka zyozyo. Nanti a kukwinuluka mutacikwinu-

- luke, ndivino wamwi awakwe woliwo wakwinulusile,
 11 awalowa kwakwe Konona. Ivintunye vyoo vyawapone-
 nezile ukuti viwe a visoka, swinya vyawalicizilwe
 kukutusambilizya, swe wantu wa mpindi ya kupelelece-
 12 sya. Acaleka lekani wino akwelengania akuti ayimilile,
 13 acenjele atize apone. Kusi amelezyo yano yawalema,
 yano yangapota umuntu. Suwilanji Leza, wino atandi
 aleke mwelezwe ukulusye pa maka yinu; ukuwa apali-
 ponga na melezyo aliwapa inzila ya kupulumucila,
 alyakuti muwe na maka ya kusula.
- 14 Aleni, wakundwe wane, lewukani ukupepa kwa
 15 makolania. Nkuvwanga ngati a ku wa mano; panzyani
 16 cino nkuvwanga. Ulupindi lwa kupepwa luno
 tukupepa, wuzye kusi a kusanjila kwa wazi wakwe
 Klisitu? Icakulya cino tukuputula, wuzye kusi a
 17 kusanjila umuwili wakwe Klisitu? (Muno sweswe, swe
 wavule, swe Cakulya conga, swe Muwili wonga:
 amuno swensi tukwankana i Cakulya ciliconga.)
- 18 Lolani umwata wa Wa-Yisraeli: wano wakulya ivya
 19 nzuwi wuzye watasanzinkana ni leza? Nga nkuti wuli
 fyandi? Wuzye nkuti icintu cino cikoewa inzuwi
 ku makolania, a cintu, nanti pamwi ikolania a cintu?
 20 Do, ukuwa nkuti, ivintu vino a makandi yakoca
 inzuwi, yakoca kwakwe wademoni, kusi a kwakwe Leza:
 nsinakulonda kuti musanzinkane na wademoni.
- 21 Mutanga murwele ulupindi lwa Mfumu, mbali nu
 lupindi lwakwe wademoni: mutanga mwankane ivya
 pi tebulo lya Mfumu, nga mbali ni vya pi tebulo lyakwe
 22 wademoni. A cani? Wuzye tukulonda ukukatusya
 wuzuwa wakwe Leza? Wuzye twawoma twamulusya?
- 23 Wuzye ivintu vyonsi vyayana? Naponye ivintu vyonsi
 vitatuzipizile. Wuzye vintu vyonsi vyayana? naponye
 24 vyonsi visizenga. Ale umuntu wumwi atacilonde ivya
 25 palwakwe, nkandi ivya muwuye. Vyonsi vino vikukalwa
 pa wukomelo wa nyama, muwalya, mutaciwuzye
 26 cimwi muno a ntwitwi. Amuno insi a ya Mfumu,
 27 nu kwizula kwakwe yoliyo. Ndi wumwi uwakwe
 wantasuwila wawita, namwe mwakunda ukuya; consi
 cino wawatecela, amulyanga, nanti kuwuzya cimwi
 28 muno ntwitwi. Ukuwa ndi umuntu wumwi wawanena

wati, "Coo cafimilwe inzuwi," Mutalya, muno a weyo
 wino wawawumbulila, swinya na muno a ntwitwi:
 29 nsinakuti ntwitwi zyakwe wewe we mweneco, ukuwa
 zyakwe winji weyo; nga muno a cani cino uwanangwa
 30 wane wapanzizwa ku ntwitwi zyakwe winji? Ndi
 nkulya pano nacipcpela, nga nkuvwanjilwa uluwi
 31 cani kwakwe cino nkusalifya Leza? Acino nanti
 amulya, nanti amunwa, nanti amucita icili wuli,
 muwacitila vyonsi ku kucindamikwa kwakwe Leza.
 32 Mutawa mwe wakupunuzya ku waYuda, nanti a ku
 33 wa-Heleni, nanti a kwi Ekleziya lyakwe Leza: ndivino
 muno nenenye nkusecelesezya awantu wonsi mu vintu
 vyonsi, nanti kulonda ukuwotoka kwakwe nene ne
 mweneco, nkandi ukwa wavule, alyakuti watulwe.

11.

1 Muwankola nene, ndivino naninye nkukola Klisitu.
 2 Lelo nkuwawanzya mwemwe kuno mukunjizuka mu
 vintu vyonsi, swinya mukulemasya amasambililo,
 3 ndivino muno nawapezilenye. Ukuwa nkulonda
 mumanye, kuno ekatwe wakwe wila muntu we Klisitu;
 swinya ekatwe wa mwanaci a monsi; nawe ekatwe
 4 wakwe Klisitu we Leza. Wila monsi wino akuvwimba
 umutwe wakwe pano akupepa nanti a pakusambilizya
 5 akusalula umutwe wakwe. Nkandi wila mwanaci
 wino asinakuwimba umutwe wakwe, pano akupepa
 nanti a pakusambilizya akusalula umutwe wakwe:
 6 amuno a wuliwonga ngati wapelanye. Amuno ndi
 umwanaci asinakuwimbana, fwandi amula muleka
 awapela nu kupela; ukuwa ndi a ca nsoni ku mwanaci
 ukuputula inyele nanti a kupela, fwandi ale awavwi-
 7 mbana. Amuno umonsi nacawuzyenye atazipila
 awavwimba umutwe wakwe, amuno weliwe ali kolano
 'lya kucindamikwa kwakwe Leza: ukuwa umwanaci
 8 a kucindamikwa kwa monsi. (Amuno umonsi asi
 a wa ku mwanaci, nkandi umwanaci weni awa ku
 9 monsi. Amuno nanti a monsi atelewulizilwe
 umwanaci; nkandi umwanaci a wino welewulizilwe
 10 umonsi :) Amuno a conyecoo cazipila umwanaci

- awa ni cimanyilo ca maka pa mutwe wakwe, muno
 11 a wangeli. (Lelo nu kuwanye pasi umwanaci nanti
 a monsi, nanti a monsi ndi pasi umwanaci, mu Mfumu.
 12 Amuno ndivino umwanaci awa monsi, avino nu
 monsiye nawe ali ku mwanaci, ukuwa vyonsi a vya
 13 mwakwe Leza). Panzyanji mwe weneco: wuzye
 cazipila kuti umwanaci awapepa Leza nanti kuvwi-
 14 mbana? Wuzye icikwatilwe ceni cisinakuwasambili-
 zya, kuno, ndi umonsi ali ni nyele ntali a musamu
 15 wakwe? Ukuwa ndi umwanaci ali ni nyele ntali a
 kucindamikwa kwakwe: amuno inyele zyakwe zypwa
 16 kwakwe woliwe ukuwa a ciwimbano. Ukuwa ndi
 umuntu wumwi ali ngati awa mipanzi, swenji tusi nu
 mwata wunji, nanti a ma Ekleziya yakwe Leza.
 17 Ukuwa pano nkuwapa isundonye lyoo, nsinaku-
 wawanzya, kuno musinakuwunganila ivizima ukuwa a
 18 viwipe. Amuno solvisolwi, pano mwawungana mu
 njanda zya kupepela, nkwivwa kuno ukupawunkana
 kuli mwakwe mwemwe; nani nkusuwila katici.
 19 Nacawuzima muli nu kupanzinkana mwakwe mwemwe,
 20 alyakuti wano a waKlisitu-Klisitu waloleke. Acino,
 mukala mukuwungana apaliponga, mutanga mulye
 21 icakulya ca Mfumu. Amuno pa kulya kwinu umuntu
 wenga wenga akutalicila ayitolela icakulya cakwe
 umweneco, wumwi inzala ilanga imulumile nawe winji
 22 alanga akozilwe. Okwa! wuzye musi ni njanda zya
 kulila nu kujwela mwenemo? pamwi nce muku-
 kwelengula injanda yakwe Leza, nu kusonzya insoni
 ku wasaluke. Nga nandi mbanene cani? Wuzye
 nawawanzya mwe conyecoo? Do! nsinakuwawanzya.
 23 Amuno napocelezile ku Mfumu, cino nani nawapile
 mwemwe, kuno iMfumu eYesu uwusiku wuno
 24 wakutililwanga watozile icakulya; ala wasalifya,
 aputulania, ati, Woo a muwili wane, wuno wuli kwakwe
 mwemwe: muwacita wonyewoo a muno muwanjizu-
 25 cila. Nu lupindi awuliwonga, pano icakulya casila
 ati, Loo ulupindi a lilayano lipya mu wazi wane:
 muwacita wonyewoo, ponsi pano mukujwela, a muno
 26 muwanjizucila. Amuno ponsi pano mukulya
 icakulya conyecoo, swinya mukujwa ivya mu

lupindi, mukulanjizya imfwa ya Mfumu asuke
 27 ayizeyize. Acaleka wensi wino wiza walya icakulya,
 wanywa ni vya mu lupindi lwa Mfumu nanti kuzipila,
 alitala umulandu ku muwili na ku wazi wa Mfumu.
 28 Ukuwa muwaleka umuntu ayelezya umweneco, ngapano
 amuleka alya icakulya, anywa ivya mu lupindi.
 29 Amuno wino akulya swinya akunwa, akuyilila swinya
 akuyinwela ipanzyo, ndi asinakwiluka ivya muwilinye
 30 woo. Muno a conyecoo acino awavule mwakwe mwe-
 mwe watonta swinya awalwalelwale, swinya awavule
 31 waponecile. Ndi twayipanzya swe weneco, tutanga
 32 tupanzwe. Ukuwa tukula twapanzwa, atusundwa ni
 Mfumu, alyakuti tutize twize tusindilwe apaliponga ni
 33 nsi. Acaleka, wana witu, mukala mwawungana pa
 34 cakulya, amuwetana. Ndi umuntu wumwi inzala
 imulumile, amuleka alya ku kaya; alyakuti ukuwungana
 kwino kutawa kwi panzyo. Ivyasyala ndiza njanie pano
 nizaniza.

12.

1 Lelo ku vyawila vya muzimu, wana witu, nsina-
 2 kulonda muwe mwe wampotwa. Mwamanya kuno pano
 mwalinji mwe makandi, mwatwalwanga ku makolania
 3 ya cinunu monsi muno mwalondanga. Ukuwa ilelo
 nkuwawumbulila, kuno pasi umuntu wino akavwanjila
 mu Muzimu wakwe Leza, ndi akuti, Yesu a mutipwe;
 swinya pasi umuntu wino angati, Yesu a Mfumu, ukuwa
 mu Muzimu Mwimicile mutupu.
 4 Kuli vyawila vya payopayo, ukuwa E Muzimu
 5 ali wenga. Swinya kuli uwupyunzi wa payopayo, lelo
 6 imfumu ili yonga. Swinya kuli milimo ya payopayo,
 ukuwa we Leza wenga, wino akuwomba vyonsi mwakwe
 7 wonsi. Ukuwa umuntu wensi wapwa ukulanjizya kwa
 8 Muzimu kukusandulula wonsi. Amuno wumwi wapelwa
 mwakwe Muzimu a mazwi ya njelu; nawe winji a mazwi
 9 ya mano, nu Muzimunya weyo uwiliwenga: winji isu-
 wilo mu Muzimu wiliwenganye; winji ivyawila vya
 10 kupozezya mu Muzimunya weyo wenga; wumwi
 ukucita ivizunguko; nawe winji uwusambilizya;
 nawe winji ukumanyicisya imizimu: nawe winji

- imisango ya zyardimi, nawe winji ukupilula kwa
 11 zyardimi; ukuwa vyonyevyoo vyonsi akawomba wenga
 e Muzimunya weyo uwiliwenga, akakwankania wonsi
 wino pa lwakwe na wino pa lwakwe, ndi muno
 akulondela.
- 12 Amuno ndivino umuwili wuli wonga, lelo wuli ni
 vyawi vivule, ivyawi vyonsi ivya muwili, nanti
 vingavula, a muwili wonga; a vino nu Klisitunya ali.
- 13 Amuno mwakwe Muzimu wenga a muno twabatizizwe
 swensi mu Muwili wonga, nanti a waYuda, nanti a
 waGriki, nanti a wazyia nanti a mwanangwa; swinya
- 14 twanjwesizwe swensi eMuzimu wenga. Lelo umuwili
 15 cisi a cawi conga, ukuwa a vivule. Ndi tamba
 lingati, amuno insi ne likasa, insi ne ca muwili, lelo
- 16 litanga likane ukuwa a lya ku muwili. Swinya ndi
 kutwi lingati, amuno insi ne linso, nsi ne ca muwili,
- 17 litanga likane ukuwa a lya ku muwili. Ndi umuwili
 wonsi wutele a lilinso, nga ngali ukwivwa kuli kwi?
 Ndi wonsi wutele a kwivwa, nga ngali ukununsya kuli
- 18 kwi? Ukuwa Leza wawika ivyawi conga conga mu
 19 muwili, ndi muno walondela. Ndi vyonsi vitele a
 20 cawi conga, nga ngali umuwili wuli kwi? Lelo
- 21 a vyawi vivule ukuwa a muwili wonga. Ilinso litanga
 linene ikasa liti, Nsinakukulonda wewe; swinya nanti
 a mutwe ku matamba wuti, Nsinakuwalonda mwemwe.
- 22 Awe! lelo ukulusye nkani, ivyawi vya muwili vino
 vikuloleka kuno a vitontecete, navyonye vikulondwa.
- 23 Na vinji ivya muwili, vino tukwelengania tukuti
 vyacindamikwa katicici, pakwe vyonyevyoo apali pano
 tukuwika umucinzi uwulutilizye; na vino visi a
- 24 vizima ivyitu, vyalusya ukuzipa; ukuwa ivizima
 vyitu vitasowelwa. Lelo Leza wawulimbinkinie muwili
- 25 apaliponga, acindika nkani vino vyasowelwa, alyakuti
 patawa ukupawunkana mu muwili, ukuwa alyakuti
- 26 ivyawi viwasayilana. Ndi pamwi icawi conga
 cikulumwa, ivyawi vyonsi avilanga vikulumwa naco
 apaliponga, nanti ndi cawi cimwi cikucindikwa, ivyawi
- 27 vyonsi aviwazewela naco apaliponga. Mwe muwili
 wakwe Klisitu, mwe vyawi vyakwe woliwo wenga
- 28 wenga. A cino nkuti Leza wawika wamwi mu Ekleziya,

pakutalika, awapositile, awacitivili awatumwa, awacititatu awasambilizya, na wawomvi wa vizunguko, ngā pakonka wano wali ni vyawila vya kupozya, ni vya
 29 kwavwa, nu kupanzya, ni misango ya zyangimi. Wuzye wonsi a wapositile? Wuzye wonsi a watumwa? Wuzye wonsi a wasambilizya? Wuzye wonsi a waka-
 30 cita wa vizunguko? Wuzye wonsi wali ni vyawila vya kupozezya? Wuzye wonsi wakuvwanga izyangimi? Wuzye wonsi wakupilula izyangimi?
 31 Ukuwa londesyani vyawila vikula ivilusye. Swinya nkuwalanjizya inzila nzima indutilizye. A yonyeyoo,—

13.

1 Ndi nkuvwanga indimi zya wantu ni zya wangeli, lelo insi nu lukundo, ye nawa wa cela cino cikulila,
 2 pamwi wa noma ya cela yino ikupoma. Swinya ndi ndi nu wutumwa, nkumanya ni vifisame vyonsi, nu kumanya konsi; swinya ndi ndi ni suwilo, ilya kusembusizya
 3 imyamba, lelo nsi nu lukundo fwandi ne wavye. Ndi nkufima ivyane nkulelela awasaluke, ndi nkutaya umuwili wane nkuleka wukupya, lelo nsi nu lukundo,
 4 fwandi citambosya cimwi. Ulukundo lukapupuzya, swinya a lwa luse; ulukundo lusikwina muntu; uluku-
 5 ndo lusiutumvya, lusitutumuka, lusi nu kuntayiyania, lusivwamba ivyakwe, lusifyengwa, lusiwika uwuwipe ku
 6 mwezo, lusizewela nu kungalungamana, ukuwa
 7 lukazewela nu wulungamane; lukasula ivintu vyonsi, lukasuwila ivintu vyonsi, lukalolela mu vintu vyonsi,
 8 lwatecela ku vintu vyonsi. Ulukundo lusiowelwa: ukuwa nanti kungawa uwutumwa, wulisila; nanti kungawa izyangimi, zilileka; nanti kungawa uku-
 9 manya, kulisila. Amuno tukamanya katici katici,
 10 swinya tukatumwa, katici katici; ukuwa pano cino
 11 cafiswa ciza ciza cino citafiswa cilisila. Pano nalinji ne mutici navwanganga wa mutici, niwanga wa mutici, nelenganianga wa mutici; ukuti kanonzi pano
 12 nawa ne songo, nasumba ivintu vya wutici. Amuno kanonzi tukulola mu cilola a kafinzifinzi; lelo paponye a mpumi na mpumi; kanonzi ikusambilila katici

katici; lelo paponye ndimanya, ndi muno nani
 13 namanyicilwa. Ukuwa isuwilo, ukulolela, ulukundo,
 vikalandila vyotatu; ukuwa icikulu icilutilizye pakwe
 vyonyevyoo a lukundo.

14.

- 1 Konkani ulukundo; ngapano muwavwambisya ivya-
wila vya muzimu, ukuwa ukulusye muwawizya.
- 2 Amuno wino akuvwanga lulimi asinakuvwanga ku
wantu, ukuwa a kwakwe Leza; amuno pasi umuntu
wino akwivwicisya; ukuwa akuvwanga ivifisame mu
3 muzimu. Ukuwa wino akuwizya atela akuvwanga ku
4 wantu iwomya ni sansamusya ni sankania. Wino
akuvwanga ululimi akuyiwomya umweneco; ukuwa
5 wino akuwizya akuwomya Ekleziya. Lelo nkulonda
kuti mwemwe mwensi muwavwanga indimi, ukuwa
nkani-nkani muwawizya: swinya wino akuwizya a
mukulu walusya wino akuvwanga izyandimi, saku
6 ndi wawumbula, alyakuti Ekleziya liwomeswe. Lelo
wana witu, ndi niza kwakwe mwemwe, nkuvwanga
izyandimi, nga nditela nawawosya cani, saku ndi
nkuvwanga namwe, nkuwumbula ivya kumanya nanti a
7 vya kuwizya nanti a vya kusambilizya? Ni vintunye
vino visi nu wumi vikalila, nanti we pembe nanti a
lipango, ndi vitalekine imililile, nga cingamanyikwa
8 wuli ni cili cino cikulizwa? Amuno ndi inkangaŋo-
mbe ikulila cililelile nga weni angayisenganizizya isumo?
- 9 Avino namwo, ndi mutavwanzile nu lulimi a mazwi yano
yakwivwiciswa, nga yangamanyikwa wuli yano ya-
kuvwangwa? Fwandi mulitela mukuvwanga ku muza
10 wutupu! Pamwi nco kuli misaŋgo ya mazwi mivule mu
11 nsi pasi wumwi wuno wusi na muno wukatwalila. Acino
ndi ntamanyile cino amazwi yakusula, nandi mbe ne
likandi kwakwe wino akuvwanga, nawe wino akuvwanga
12 wandi awe a likandi kwakwe nene. Avino namwe, pano
mukulondesya ivya muzimu, vwambanji nkani ivyakuti
13 viwomye Ekleziya. Acaleka lekani wino akuvwanga
14 lulimi apepa alyakuti awumbule. Amuno ndi nkupe-
pela mu lulimi, a muzimu wane wukupepa, lelo

- 15 ukumanya kwane kusinafungula cimwi. Ngafwandi nacita cani? Nandi ndapepa nu Muzimu, swinya nandi ndapepa nu kumanya kwancenye: nandi ndakwimbila nu Muzimu, swinya nandi ndakwimbila nu kumanya
- 16 kwanenye. Ndi ukupepela nu Muzimu, nga uwa mu londe, angati "Amen" wuli pa kusalifya kwako, vino
- 17 atamanyile eino ukuvwanga? Amuno wenji nacawuzimanye ukusalifya icete, ukuwa winji asinakuwomeswa.
- 18 Nkusalifya Leza, nkavwanga izyandimi ukulusye
- 19 mwemwe mwensi: naponye mu Ekleziya nakunda ukuvwanga amazwi yasano nu kumanya kwane, alyakuti nsambilizye na wanji, ukulusye amazwi myanda na myanda mu lulimi.
- 20 Wana witu, mutawa mwe watici ku mano, ukuwa mu wuwipe mweni muwe mwe tunya, lelo mu mano muwe
- 21 mwe wasongo. Cawalikwa mu masundo icakuti, *Na wantu wa ndimi zinjizini ni milomo ya weni ndiwanjila ku wantunye waa, lelo naponye watalinjirwa.*
- 22 Avino iMfumu yataka. Acaleka indimi a cimanyilo, kusi a kwakwe wano wakusuwila, ukuwa a kwakwe wantasuwila: lelo ukuwizya a cimanyilo, kusi a kwakwe
- 23 wantasuwila, ukuwa a kwakwe wano wakusuwila. Acaleka ndi Ekleziya lyonsi lyawungana apaliponga, swinya wonsi wawwanga izyandimi, mwinjile awantu wantasambilila nanti a wantasuwila, wuzye wataliti mwe
- 24 wacipena? Ukuwa ndi wonsi wakuwizya, mwinjile mwenemo wumwi entasuwila nanti we ntasambilila,
- 25 akakalipilwa na wonsi, akapanzwa na wonsi: ivya nkama vya mu mwezo wakwe vikawumbulwa; acino alifukama alumbule Leza, avwange kuno Leza ali mwakwe mwemwe nacawuzyenye.
- 26 Aleni fwani, wana witu. Pano mwawungana apaliponga, wuzye wila muntu ali na cimwi, pamwi ulwimbo, pamwi sambilizyo, pamwi wumbulo, pamwi lulimi, pamwi pilulo? Ole! ukuwa ndi vyonsi vicitilwe
- 27 ku kuwomesya. Ndi wumwi akuvwanga lulimi, wawe wawili pamwi watatu pa kulecelana; wumwi awapilula.
- 28 Ukuwa ndi pasi kapilula amuleka amyalalanga mu Ekleziya, amuleka awayivwanzya wenga umweneco nu
- 29 Leza. Wakawizya wawawwanga wawili nanti watatu,

30 wANJI wawapanzya. Ukuwa ndi ukuwumbulwa kwacitwa
 kwakwe winji wino ayisile penepo, amuleka uwa
 31 kutalika amyalala. Amuno mungawizya mwensi wenga
 wenga, alyakuti wonsi wasambilile, swinya wonsi
 32 wasansamuswe: imizimu yakwe wakawizya ili pansi
 33 pakwe wakawizya. Amuno Leza asi we Leza wa
 civulungania, ukuwa a wa wuyane.

Mu MaEkleziya yonsi aya walungamane, awanaci
 34 wawamyalala mu maEkleziya; amuno citazumilizwa
 kwakwe woliwo ukuvwanga; ukuwa muleke wawe pa
 35 nsi, ndivino na masundonye yakutaka. Ndi wakasi
 ukusambilila cimwi, muleke wawaya wakuwuzya awa-
 lume ku kaya: amuno a ca nsoni ku mwanaci ukuvwanga
 36 mu Ekleziya. A cani? Wuzye a mazwi yakwe Leza
 yafumilila kwakwe mwemwe, nanti pamwi yawizizile
 a mwemwe watupu?

37 Ndi umuntu akuyelengania kuno we Kawizya, nanti
 pamwi a wa Muzimu, lekani amanye ivintu vino
 nawawalicila mwemwe, kuno a lisundo lyakwe Leza.
 38 Ukuwa ndi umuntu wumwi asinakuzumila na wenye
 39 atalizumilizwa. Acaleka, wana witu, londesyanyi
 ukuwizya, swinya mutawinda ukuvwanga izyandimi.
 40 Ukuwa lekani vintu vyonsi vicitwe icetecete swinya
 viyane.

15.

1 Kanonzi, wana witu, nkasi ndeke mwiluke ivangeli
 lino nawizile kwakwe mwemwe, lino namwenye
 mwapocelezile, mwakwe lino namwe mwimilile
 2 mwenemo, mwakwe lino namwe mwatulilwa mwenemo:
 mu mazwi yano naliwilizile kwakwe mwemwe, ndi
 3 mwalilemasya, nanti kuti mwasuwizile icavye. Amuno
 nawapile pa kutalika cino nani napocelezile, kuno Yesu
 wafwizile uluwembu lwitu ndivino amawaliko yataka;
 4 na kuno wazisilwe, na kuno wazyulupuzilwe pa wanda
 5 wa cititatu, ndivino amawaliko yataka; na kuno walole-
 6 sile kwakwe Kefa, nga na ku wikumi na wawili,
 ngapano aloleka impindi yonganye ku wa wana witu
 awalusizye imyanda yisano, wano awavule awakwe

- woliwo wacili walipo na kanonzi, ukuwa wamwi
 7 waponecela; ngapano aloleka kwakwe Yakobi; nga
 8 pa nsizi aloleka ku wapositile wonsi; nga pa ku-
 pelelecezya pakwe wonsi, ngati a kwakwe wino wakwa-
 twa mu mpindi ntayana, aloleka na kwakwe nene.
 9 Amuno ne mutici nkani wa pa wapositile, swinya
 ntazipila ukwitwa ilya mupositile, amuno nayimvizye
 10 Ekleziya lyakwe Leza. Ukuwa ku nkumbu-nkumbu zya-
 kwe Leza indi ndivino indi: swinya inkumbu-nkumbu
 zyakwe zino zyapilwe kwakwe nene zitalinji a zyavye;
 ukuwa nawomvile nkani imbaluŷya wonsi: lelo insi a
 nene, ukuwa a nkumbu-nkumbu zyakwe Leza zino
 11 zyalinji nani. Lelo naponye nanti a nene nanti woliwo,
 tukwila wonyewoo, swinya a wonyewoo namwe
 mwasuwila.
 12 Ndi Klisitu akuwililwa kuno wazyulupuzilwe ku
 wafwe, nga wamwi awakwe mwemwe wakuvwanga wuli
 13 kuno wakuti kusi ukuzyulupuka kwa wafwe? Ukuwa
 ndi kusi ukuzyulupuka kwa wafwe, fwandi nu
 14 Klisitunye atazyulupuzilwe: ndi Klisitu atazyulu-
 puzilwe, fwandi ukuwila kwitu a kwavye ni suwilo
 15 linunye a lyavye. E! Molimo, fwandi twaloiwa ngati
 swe wakalola-wa-wufi wakwe Leza, amuno twapani-
 cisizye ivyakwe Leza kunó wazyulupuzile Klisitu—wino
 atamuzyulupuzile ndi a ca kusimicila kuno awafwe
 16 wasizyulupulwa. Amuno ndi awafwe wasizyulupulwa,
 17 fwandi nu Klisitunye atazyulupuzilwe: ndi Klisitu
 atazyulupuzilwe, isuwilo lyinu a lyavye; mucili mu
 18 luwembu lwinu. Fwandi na wano waponecelela
 19 mwakwe Klisitunye walowa. Ndi a mu wuminye woo
 wutupu a muno tukulolelela mwakwe Klisitu, swe
 walanda ukulusyeye awantu wonsi.
 20 Lelo na cawuzimanye Klisitu wazyulupulwa ku wafwe,
 icikomwa ca kutalika icakwe wano waponecela.
 21 Amuno pano imfwa yalile iyizila mu muntu, nako
 ukuzyulupuka kwa wafwe kwizila mu muntunye.
 22 Amuno ndivino mwakwe Adamu wonsi wakafwa, avino
 na mwakwe Klisitunye wonsi walipilulwa a wawumi.
 23 Ukuwa wensi mu cipya cakwe: Klisitu a cikomwa
 ca kutalika; ngapakonke wano a wakwe Klisitu, pa

- 24 kwiza kwakwe. Ngapano insilo iyize, pano alilemeka uwufumu kwakwe Leza, uMukwasinye, pano alicimvya vinji vyonsi ukupanzia nu kukazawana na maka yonsi.
- 25 Amuno akulanga ale apanzye, asuke alyatanjile awa-
26 lwani wakwe wonsi. (U mulwani wa kupelelecezya wino
27 alicimvya a mfwa.) Amuno, *Leza wamulalicila ivintu vyonsi pa nsi pa matamba yakwe.* Ukuwa pano akuti, *Ivintu vyonsi vyalalikwa*, caloleka kuno ali payo wino
- 28 wamulalicila ivintu vyonsi. Pano ivintu vyonsi vyalalikwa kwakwe weliwe, apano nu Mwananye nalwakwe alilalikwa kwakwe Leza, wino wamulalicila ivintu vyonsi alyakuti Leza awe we vyonsi mwakwe wonsi.
- 29 Nga fwandi wakucita wuli wano wabatizizwa ku wafwe, ndi awafwe wasizyulupulwa kumwi, ngafwandi
- 30 a cani cino wakubatzizwa kwakwe woliwo? Ngacani
31 cino nani nkulindilila imfwa impindi yonsi? Awence nkusimicila; wana witu, ku kuyitumvya kwa mwakwe mwemwe kuno indi nako kwakwe Klisitu Yesu iMfumu
- 32 yitu, nkufwa a manda yonsi. Ndi nalwile ni vipando pakwe Efeso (ndivino wantu wakuvwanga) nga cikumbosya cani? Ndi awafwe wasizyulupulwa, *aleni tuwalya*
- 33 *tuwalya, amuno mutondo tulifwa.* Mutacikopekwe: ukwizizyana kuwipe kukakonona imyata mizima.
- 34 Pampukani mu wulungamane, mutaciwembuke; amuno wamwi watiluka Leza: nkuvwanga conyecoo a kuwasonzya insoni.
- 35 Ukuwa wumwi angawuzya ati, Nga wafwe wakazyulupulwa wuli? Swinya wakakwiza na mwata wa muwilici?
- 36 We lisilu we, cino wewe wewenye nalwako ukatanda
37 cisiwa a ca wumi, saku acifwa; na cino ukatanda, usitanda umuwili wuno wuliwa, ukuwa a lupumba lwaye, aluwa lwakwe tirigo, nanti a lwa musango
- 38 wunjinye; ukuwa Leza akalupa umuwili ndi muno walondela, imbeyu yonsi umuwili wa palwakwe.
- 39 Inyama yonsi isi a nyama yiliyonga: ukuwa kuli nyama yimwi iya wantu, na yinji inyama ya vinyamana, na yinji a ya nyunyi, na yinji a ya nswi.
- 40 Swinya kuli vintu vya ku pela ni vintu vya mu nsi: ukuwa ukucindamikwa kwa vya kupela a kulikonga,
- 41 nako ukwa mu nsi a kunji. Kuli ukucindamikwa

konga ukwi lanzi, nu kucindamikwa kunji ukwa mwezi, nu kucindamikwa kunji ukwa ntanda—amuno ulutanda longa vyalekana nu lutanda luwuye mu
 42 kucindamikwa. Avino nu kuzyulupuka kwa wafwenye kuli. Cino catandwa a ca kuwola, cazyulupulilwa
 43 mu kuntawola: cikatandwa mu musamu, acizyulupulilwa mu kucindamikwa: cikatandwa mu wutonte,
 44 acizyulupulilwa mu maka: cikatandwa umuwili wa cikwatilwe, acizyulupulilwa ku muwili wa muzimu. Ndi kuli umuwili wa cikwatilwe, swinya kuli nu wa
 45 wuzimunya. Acino cawalikwa swinya ukuti, Umuntu wa kutalika eAdamu wawile a muntu wa wumi. Adamu wa mpelelezezya wawile a Muzimu wa kupa uwumi.
 46 Lelo cisi a cakutalika ica wuzimu, nkandi cino a cikwatilwe, nga pakonka cino a ca muzimu. Umuntu wakutalika a wa mu nsi ya pa nsi: umuntu wa citiwili
 47 awa kwi yulu. Muno uwa mu nsi wawela, wano awa mu nsi nawo wali awowonye: swinya muno uwa kwi yulu wawela, wano awa kwi yulu nawo wali awowonye.
 48 Ndivino sweswe twatola ikolano lya wa mu nsi, tuliyiza tutole* swi ikolano lya wa kwi yulu.
 49 Lelo nkutaka coo, wana witu, kuno umuwile nu wazi vitanga vipyane uwufumu wakwe Leza, nanti a
 50 kuwolanye kutanga kupyane ukuntawola. Lolani, nkuwanena icifisame: tutaliponecela swensi, ukuwa
 51 tulipilulwa swensi, mu mpiqidi ntici-ntici ya kukupansya kwi linso, pa nkanganombe ya kupelelezezya. Inkanganombe ililila, awafwe wazyulupulilwe ku
 52 kuntawola, naswe twize tupilulwe. Amuno iciwole coo, cile cizwale ukuntawola, naco ica mfwa coo, cile cizwale
 53 ukuntafwa. Ukuwa cilila iciwole coo cazwala ukuntawola, naco ica mfwa ndi cazwala ukuntafwa, ngapano yize yafiswe amazwi yano yawalikwa yati.

Imfwa yamilulwa mu kucimvya.

55 *We mfwa, nga ukucimvya kwako kuli kwi?
 We mfwa, nga uluwolela lwako huli kwi?*

56 U luwolela lwa mfwa a luwembu; nayo amaka ya luwe-
 57 mbu a lisundo: Ukuwa ukusalifya kuwe kwakwe' Leza, wino akutupela ukucimvya mu Mfumu yitu eYesu

58 Klisitu. Acaleka, wana witu wakundwe, simpani, mutacisyembuke, mulandalile amanda yonsi mu mulimo wa Mfumu, ndivino mwamanya kuno ukuzunkuntika kwinu kusi a kwavye mu Mfumu.

16.

- 1 Ku vya kufima ku walungamane ndivino nakomelezizye amaEkleziya ya mu Galatiya, avino namwenye
- 2 mucite. Pa wanda wakutalika wi sabata wila muntu uwakwe mwemwe ayisengulile cino wazana, alyakuti pano nizaniza kutize kwize kuwe ivya ku konganika
- 3 indalama. Pano niza nafika, wano mwiza mwazumilizya ndiwapa wikalata, a wano njize mbatume
- 4 wasende ivifimwa vinu, watwale ku Yerusalemu: ndi ciza canzipila ukuti naninye mpite, ye tulipita nawo.
- 5 Ukuwa ndiyiza kwakwe mwemwe, ye natela napita mu
- 6 Makedoniya, amuno ndipitila mu Makedoniya. Ukuwa mwenji pamwi ndiyiza njikale namwe, pamwi icisiku, consi, alyakuti mwize munsucilile mu musinzo wane
- 7 konsi kuno ndiwaya. Amuno nsinakulonda tikuwalola ulumpitwa, amuno nkulolela ukwiza kwikala namwe
- 8 nzimbe, ndi Mfumu yazumilizya. Ukuwa nditela njikale
- 9 pakwe Efeso ukufika ku Pentekositi, amuno umulyango wukulu uwa milimo wiyulwa kwakwe nene, naponye, awakumfundicila awavule.
- 10 Lelo ndi Timoti wiza, muleke ayikale namwe nanti ntete amuno akawomba umulimo wa Mfumu, ndivino
- 11 nani nkacita. Acaleka mutize muleke umuntu wumwi amusalule. Ukuwa mumusucilile pa musinzo wakwe umutende, alyakuti ayize kuno indi, amuno nkumulolela
- 12 apaliponga na wana witu. Ivyakwe Apolo, umwana witu, namulambilizizye nkani ukuti ayize kwakwe mwemwe apaliponga na wana witu; weni atalondanga nanti katici ukwiza kanonzi, ukuwa aliyiza pano wiza wawa ni mpindi nzima.
- 13 Lolelanji, simpani mwi suwilo, citani iconsi,
- 14 cincilani. Vyonsi vino mukucita muwacitila mu lukundo.
- 15 Nkuwalambilizya, wana witu, (mwawamanya awa mu

- nanda yakwe Sitefanasi, kuno a vikomwa vya kutalika vyakwe Akaya, na kuno wayiwika ukuti wapyunjila awatele,) alyakuti namwe muwe pansi pakwe wanyewaa, na pakwe wila muntu wino akwavwa umulimo swinya akuzunkuntika. Swinya nkuzewela nu kwiza kwakwe wa Sitefanasi nu Forotunato nu Akayiko: amuno ukusowelwa kwinu woliwo wafisya. Amuno wateka umwezo wane munda ni myezo yinunye: acino muwawanzya awa mwata wonye.
- 19 AmaEkleziya ya mu Asiya yakuwalamuka. Akwila nu Prisika wakuwalamucila nkani mu Mfumu, apaliponga ni Ekleziya lino lili mu nanda yawo.
- 20 Awana witu wonsi wakuwalamuka. Lamukanani nu kukukula kwimicile.
- 21 Umulamu wane ne Pauli nkuwalika ni kasa lyanenye.
- 22 "Ndi umuntu wumwi atakunda i Mfumu, awe a mutipwe. I Mfumu ikwiza. Inkumbu-nkumbu zya
- 24 Mfumu e Yesu Klisitu ziwé namwe. Ulukundo lwane luwe namwo mwensi mwakwe Klisitu Yesu." Amen.

I pistola Lyacitiwili Lyakwe Pauli U Mupositile Ku Wakorinte

1.

- 1 **E** PAULI umupositile wakwe Klisitu Yesu munq-a kulonda kwakwe Leza, nu Timoti umwana witu, kwi Ekleziya lyakwe Leza lino lili mu Korinte, apaliponga na watele wonsi wano wali mu..Akaya
- 2 monsi: inkumbu-nkumbu ziwe kwakwe mwemwe nu mtende vifume kwakwe Leza eTata na ku Mfumu eYesu Klisitu.
- 3 Acindamikwe Leza Mukwasi wa Mfumu yitu eYesu Klisitu, eNyina wa luse, eLeza wi sansamusya lyonsi;
- 4 wino akatusansamusya mu kuyimba kwitu konsi, alyakuti naswe tungasansamusya wano wali mu kuyimba

- ganda yakwe Sitefanasi, kuno a vikomwa vya kutalika
 vyakwe Akaya, na kuno wayiwika ukuti wapyunjila
 16 awatele,) alyakuti namwe muwe pansi pakwe wanyewaa,
 na pakwe wila muntu wino akwawwa umulimo swinya
 17 akuzunkuntika. Swinya nkuzewela nu kwiza kwakwe
 wa Sitefanasi nu Forotunato nu Akayiko: amuno
 18 ukusowelwa kwinu woliwo wafisya. Amuno wateka
 umwezo wane munda ni myezo yinunye: acino
 muwawanzya awa mwata wonye.
 19 AmaEkleziya ya mu Asiya yakuwalamuka. Akwila
 nu Prisika wakuwalamucila nkani mu Mfumu,
 apaliponga ni Ekleziya lino lili mu ganda yawo.
 20 Awana witu wonsi wakuwalamuka. Lamukanani nu
 kukukula kwimicile.
 21 Umulamumu wane ne Pauli nkuwalika ni kasa lyanenye.
 22 "Ndi umuntu wumwi atakunda i Mfumu, awe a
 23 mutipwe. I Mfumu ikwiza. Inkumbu-nkumbu zya
 24 Mfumu e Yesu Klisitu ziwe namwe. Ulukundo lwane
 luwe namwe mwensi mwakwe Klisitu Yesu." Amen.

Ipistola Lyacitiwili Lyakwe Pauli U Mupositile Ku Wakorinte

1.

- 1 **E** PAULI umupositile wakwe Klisitu Yesu muno
 a kulonda kwakwe Leza, nu Timoti umwana witu,
 kwi Ekleziya lyakwe Leza lino lili mu Korinte,
 apaliponga na watele wonsi wano wali mu Akaya
 2 mboni: inkumbu-nkumbu ziwe kwakwe mwemwe nu
 mutende vifume kwakwe "Leza eTata na ku Mfumu
 eYesu Klisitu.
 3 Acindamikwe Leza Mukwasi wa Mfumu yitu eYesu
 Klisitu, eNyina wa luse, eLeza wi sansamusya lyonsi;
 4 wino akatusansamusya mu kuyimba kwitu konsi,
 alyakuti naswe tungasansamusya wano wali mu kuyimba

- kumwi ni lisansamusya lino naswenye Leza akatusansa-
 5 musya. Amuno ndivino a mayimbo yakwe Klisitu
 yavula kwakwe sweswe, avino ni sansamusya litu nalyo
 6 likuvulila mwakwe Klisitu. Ukuwa tukayimba alyakuti
 mwemwe musansamuswe swinya mutulwe; tukasansamu-
 swa, alyakuti muwe ni sansamusya, ilya kuwaletela
 ukusula, muwazizimicizya amatamyo ayaliyonga yano
 7 naswe tukutamika. Swinya nu kulolola kwitu kwakwe
 mwemwe kwasimpa, amuno twamanya kuno mwe
 wakankana wa matamyo, ndivino ni sansamusyanye.
- 8 Amuno tukasi ukuti mumanye, wana witu, ivya
 mayimbo yitu yano yatuponezile mu Asia, kuno
 twanjwamizilwe nkaninye, ukuluta amaka yitu, acino
 9 atusumba ni myezonye; awence, swenji twasuzile
 twatinji twafwa. Cawile wonye, alyakuti tutize
 tuwike insingo pakwe sweswe swe weneco, nkandi
 10 mwakwe Leza wino akazyulupula awafwe; wino
 watufyusizye ku mfwa nkulu yoyo, alitufyusya; pakwe
 wino twawika insingo ukuti akawatufyusya pe na pe.
- 11 Namwe mulange mukutwavwa mu kulambilizya kwinu,
 alyakuti icawila cipwe kwakwe sweswe na ku wavule,
 wantu wavule wasalifye Leza muno a sweswe.
- 12 Amuno ukuyitumvya kwitu a koo, a wupime wa
 myezo yitu, kuti mu wimicile nu kusimicila kwakwe
 Leza, musu a mu manō ya muwili ukuwa a mu
 nkumbukumbu zyakwe Leza, twayilanjizizye mu nsi,
 13 nkahi nkani kwakwe mwemwe. Amuno tusinakuwawa-
 licila ivintu vinji, iviluta vino mwawazya, nanti a
 vino mwazumilizya, nkusuwila mulizumilizya mufike na
 14 ku nsilo; ndivino mwe wanji mwatuzumilizizye mwakwe
 vimwi, kuno mukuyitumvizya mwakwe sweswe, ndivino
 naswe mwakwe mwemwe, mu wanda wa Mfumu yitu
 eYesu.
- 15 Mwi suwilonye lyolyo, natanji ntele injize kwakwe
 mwemwe, alyakuti muwe ni cimwemwe ea citiwili;
 16 nga ndi nafuma kwakwe mwemwe inje ku Makedoniya,
 nga nyoke mfume ku Makedoniya injize kwakwe
 mwemwe, nga namwe munsucilile pa kuya ku Yudaya.
 17 Pano nelenginie wonyewoo, wuzye nalinji ne wa myezo
 yiwili? Nanti a vintu vino nkwelengania, wuzye

- nkuyelenganizizya ku muwili, alyakuti nene ndati, "eya
 18 eya" nu "awe awe?" Ukuwa vino Leza a musuwilwa,
 amazwi yano tukuvwanga kwakwe mwemwe yasi a
 19 yakuti "eya" nu "awe." Amuno uMwanakwe Leza
 eYesu Klisitu wino wawizilwe naswe kwakwe mwemwe,
 nenenye nu Silvano nu Timoti, atalinji we "eya nu
 20 awe," ukuwa mwakwe weliwe we "eya." Amuno muno
 amalayilizyo yakwe Leza yavulila, mwakwe weliwe muli
 "eya;" acaleka swinya muno weliwe muli "Amen,"
 21 alyakuti Leza acindamicilwe mwakwe sweswe. Lelo
 wino akutuwo mya sweswe apaliponga namwe mwakwe
 22 Klisitu atupaka nu kutupaka, we Leza; wino swinya
 watukambatizizye, atupa ni cimanyilo cakwe Muzimu
 nu myezo yitu.
 23 Ukuwa Leza we kalola mu muzimu wane, kuno
 nakanile ukunyocela ku Korinte amuno nawasayilanga
 24 mwemwe. (Musi amuno tuli ngati swe zyamfunu mwi
 suwilo lyinu, ukuwa swe wakavwa wa cimwemwe cinu,
 amuno mukwimililila mwi suwilo nalwinu.)

2.

- 1 Ukuwa nayipanzya conyecoo nenga, ukuti ntize
 2 njize kwakwe mwemwe swinya na malanda. Amuno
 ndi nawacita a malanda, ngafwandi weni angansece-
 lesya nene? Nawumwi nkandi wino akucitwa nani a
 3 malanda! Swinya nawalisile icintunye coo, kuti
 pano niza ntize njize imbe na malanda kwakwe wano
 nazipila ukuzevya nawo; amuno nkuwasuwila mwensi,
 4 kuno icimwemwe cane a cinu mwensi. Amuno nawawa-
 licizile mu mayimbo mavule, nu kuluma kwa mwezo
 mbali na minsozi mavule; cisi a cakuti muwe na mala-
 nda, ukuwa alyakuti mumanye ulukundo luno nawaku-
 nda nkani nkani.
 5 Ukuwa ndi wumwi wacita a malanda, atancitila a
 nene mutupu, wawacita a malanda mwemwe mwensi,
 (pamwi mwensi pole ukuwa wamwi, nsinakulonda
 6 ukulundulula.) Ukusundwanye koko ukwa wavule
 7 kwayana umuntu weyo; acino ukulusye papo mwenji
 mumutetele swinya mumusansamusye, alyakuti atize

- 8 alowe na malanda yakwe amakulu. Acaleka pkuwalambilizya mumusimpisye mu lukundo lwinu.
- 9 Acino nawalisile, alyakuti mbamanye nkani ndi mwe
- 10 watontezi mu vintu vyonsi. Ukuwa ndi mwamutetela, naninye namutetela; amuno cino naninye namutetela, ndi natetela cimwi, namutetela pa minso yakwe
- 11 Klisitu muno a mwemwe; alyakuti tutize tucimvwe nu Satana; amuno insembo yakwe twayimanya.
- 12 Nalile niza ku Trowasi muno a livangeli lyakwe Klisitu, pano umulyango wiyulizilwe kwakwe nene mu
- 13 Mfumu, umwezo wutisile munda, muno ntazanile Tito umwana witu; ukuwa inda nawalaya, infuma indaya
- 14 mu Makedoniya. Ukuwa Leza asalifwe wino akatukolelela amanda yonsi mu kucimvya mwakwe Klisitu, akalanjizya mwakwe sweswe uwiza wa
- 15 kumanya kwakwe mu wikalo wonsi. Amuno swe wizawiza wakwe Klisitu kwakwe Leza, mwakwe wano
- 16 wakutulwa, na mwakwe wano wakulowa; kwakwe wumwi swe wiza wa mfwa ukufika na ku mfwa; kwakwe winji, swe wiza wa wumi ukufika na ku wumi. Nga weweni
- 17 uwayana ku vintunye vyoo? A sweswe, amuno tusi wa wavule, wano wakuvulungania amazwi yakwe Leza; ukuwa wa wa cisimiko, wa wakwe Leza, tukuvwanga mwakwe Klisitu, ngati tuli pa minso yakwe Leza.

3.

- 1 Wuzye twatalika swinya ukuyitumvya swe weneco? Wuzye tungalonda ukucita wonye, ndivino wamwi wakucita, ukuwapa wakalata wa tumvya, nanti a wano
- 2 wakufuna kwakwe mwemwe? Mwe kalata witu, uwawalikwa mu myezo yitu, wamanyikwa swinya
- 3 akawazwa na wantu wonsi; mwalanjizwa kuno mwe kalata wakwe Klisitu, wino sweswe twawalika, atawalikwa nu wizyo, ukuwa nu Muzimu wakwe Leza uwa wumi, pasi a pa maseleti ya mawe, ukuwa a pa
- 4 maseleti ya myezo ya wuntu. Isuwilonye lyoo mwakwe
- 5 Klisitu a lino tuli nalyo kwakwe Leza; musi amuno twayana swenga ukuyilemela icintu cimwi ukuti cafuma kwakwe sweswe swe weneco; ukuwa wuyane witu

- 6 wukufuma kwakwe Leza, wino waleka twazipila kuti tuwe swe wapyunzi wi layano lipya; ilya mawaliko pole, ukuwa ilya muzimu; amuno mawaliko yakakoma ukuwa
- 7 umuzimu wukapa uwumi. Ukuwa ndi uwupyunzi wa mfwa, uwawalikwa swinya wasimbwa pa mawe, wizile nu kucindamikwa, acino awana wakwe Yisraeli watanga walolecesye impumi yakwe Musa, amuno a kucindamikwa kwa mpumi yakwe, kuno kukufumanga;
- 8 nawuzyenye uwupyunzi wakwe Muzimu wandi wuwawa
- 9 nu kucindamikwa nkani nkani. Amuno ndi uwupyunzi wa kusinda a kucindamikwa, fwandi uwupyunzi wa
- 10 kulufuma walusya mu kucindamikwa. (Amuno nacawuzye cino cacindamisilwe, lelo citacindamicizi-
- 11 lwe, muno a kucindamikwa kuno kwalusya.) Amuno ndi cino cafumile calinji nu kucindamikwa, fwandi cino cikalandila cili mu kucindamikwa kulusye.
- 12 Acaleka muno tuli nu kulolela koo tuli nu kusinama
- 13 pa miwwanjile, tusi wakwe Musa, wino wavwimvile impumi yakwe, alyakuti awana wakwe Yisraeli watize walolecesya pa kupelelecezya kwakwe cino cafumanga.
- 14 Lelo a mano yawo yiyazilwe; amuno nu kwizafika ku wandanye woo uwi lelo pa kuwazya ilyano likali, icakuvwimbana iciliconga calandila nanti kuvwimbulwa,
- 15 cino cafumila mwakwe Klisitu. Ni lelo, akula Musa akuwazwa icakuvwimbana acilanga cili pa myezo yawo.
- 16 Ukuwa wakula wapolulucila kwakwe Yehova, icakuwimbana acifumwa. (Lelo Yehova a Muzimu: pano pali u Muzimu wakwe Yehova, a pano pali uwunangwa.)
- 18 Ukuwa sweswe swensi, ni mpumi zino zisi mvwimbile, tukunyosya (ngati a cilola) ukucindamikwa kwakwe Yehova, tukupilulwa mwi kolano ilililyonga, ukufuma ku kucindamikwa kumwi nu kuya ku kucindamikwa kunji, amuno a kwakwe Yehova Muzimu.

4.

- 1 Acaleka muno a conyeco kuno tuli nu wupyunzinye woo, ndi muno twapocelelela inkumbu,
- 2 tusinakukoka; twakana ivifisame vya nsoni; tusinakupitila mu mucenjelo; nanti akuwipizya

- amazwi yakwe Leza ni cenjezya; ukuwa pa kulanjizya kwa wusimicile tukuwanzwa mu mwezo wakwe wila
- 3 muntu pa minso yakwe Leza. Ukuwa ndi vangeli lyitu lyafisama, lyafisama kwakwe wano wakulowa.
- 4 Mwakwe wano eleza wa mu nsinye yoo wawika akafinzi pa mano yakwe wantasuwila, alyakuti ukuwala kwi vangeli lya kucindamikwa kwakwe Klisitu, wino we likolano lyakwe Leza, kutize kuwale pakwe woliwo.
- 5 (Amuno. tusinakuyiwilila swe weneco, ukuwa we Klisitu Yesu iMfumu; swenji swe wazy yinu muno
- 6 we Yesu.) E Leza wino watili, "Ukuswepa kuliwala mu mfinzi," a wino wawala mu myezo yitu, alyakuti tuswefezye wantu nu kumanya kwa kucindamikwa kwakwe Leza pa mpumi yakwe Yesu Klisitu.
- 7 Ukuwa tuli nu wiza woo mu viya vyi vu, alyakuti ukulusya kwa maka kuwe a kwakwe Leza, kutize kuwe
- 8 a kwakwe sweswe swenga; tukutiticizwa monsi monsi lelo tusinakufundicilwa; tukutitikwa lelo kusi a kwa
- 9 kusumba umwezo; tukuwingwa, lelo tuisumbwa;
- 10 tukwilicizwa pansu, lelo tusikononwa; amanda yonsi tukufwanga mu muwili ndivino Yesu walinji, alyakuti uwumi wakwe Yesu nawo wulanjizwe mu miwili yitu.
- 11 Amuno swe wantu swe wa wumi tukwikala pe na pe mu mfwa, muno we Yesu, alyakuti uwumi wakwe Yesu nawo
- 12 wulanjizwe mu miwili yitu iya mfwa. Acino fwandi imfwa ikawa mwakwe sweswe, ukuwa uwumi mwakwe
- 13 mwemwe. Ukuwa muno tuli nu muzimu uwuliwonga uwi suwilo, ndivino muno cawalicilwa cati, *Nasu-wizile, acaleka nawanzile*; naswe tukusuwila,
- 14 acaleka tukuvwanga, amuno twamanya kuno wino wazyulupuzile iMfumu eYesu alituzyulupula naswe apaliponga nu Yesu, alitusenda atatwalé apaliponga
- 15 namwe pa minso yakwe. Amuno ivintu vyonsi a vya-kwe mwemwe, alyakuti inkumbu-nkumbu zivulile nu wavule, zileke ukusalifya kuvulile ukucindamikwa kwa-kwe Leza.
- 16 Acaleka muno a conyecoo acino tusinakukoka; ukuwa nanti cingaposya uwuntu witu uwa ku londe akononeka, lelo naponye uwuntu witu uwa mukasi
- 17 wukupiluka uwupya wanda nu wanda. Amuno

ukuyimba ukutici, kuno a kwa mpindi ntici, kukutuletela
 18 ukucindamika kukulu kwa muyayaya; pano tusinakulola
 pa vintu vino vikulolwa, nkāndi pa vintu vino visina-
 kulolwa; amuno ivintu vino vikulolwa a vya mpindinye
 yoo, ukuwa ivintu vino visinakulolwa a vya muyayaya.

5.

- 1 Amuno twamanya kuno ndi ḡanda yitu ya mu nsi
 iya mutanda yamongoka, tuli ni ḡanda iyafuma
 kwakwe Leza, iḡanda yino itazengwa na makasa, iya
- 2 muyayaya, iya mwi Yulu. Amuno nacawuzima mwakwe
 yonyeyoo tukulweta, muno tukulucila ukuzwikwa ni
- 3 ḡanda yitu yoo iya mwi yulu, acino tukuzwikwa
 wonye tatalizanwa cintakwa pa wanda wa mfwa.
- 4 Amuno nacawuzye swe wantu tuli mu mutandanye woo
 tukulweta, muno twanjwamilwa; musu amuno
 tukulonda kuti tuzulwe, ukuwa alyakuti tuzwikwe,
- 5 alyakuti cino a ca mfwa cimilulwe nu wumi. * Wino
 watucitizile icintunye coo we Leza, wino watupile
- 6 E Muzimu awe Cimanyilo wi layano. Acaleka tuwawa
 ni nsimpo amanda yonsi, swinya tuwamanya kuno, pano
- 7 tulipo mu muwili, tusipo ku Mfumu (amuno
- 8 tukupitila mwi suwilo, tusinakumulola); mwi suwilo
 lyoo tukulondesya ukulusye ukufuma ku muwili, tuwawa
- 9 ku mwitu ni Mfumu. Acino twaciwika ku nsingo zitu,
 ndi tulipo, nanti pamwi tusipo, tuwawa swe wakumu-
- 10 secelesya. Amuno swensi tule tuloleke pa cilimba ca
 kupanzizya cakwe Klisitu, alyakuti wila muntu apoce-
 lele ivya ku muwili, ndi muno wacitila, pamwi ndi a
 vizima nanti pamwi a vivipe.
- 11 Twamanya ukutinwa kwa Mfumu, acaleka tukulambi-
 lizya wantu. Lelo twasokoloka kwakwe Leza, swinya
 nkusuwila kuno twasokoloka na mu kumanya kwinye.
- 12 Tusinakuyilumvya swinya kwakwe mwemwe, ukuwa
 tukuvwanga ngati tukuwapa ica kuyilumvizya amuno
 a sweswe, alyakuti muwe nu mwa kutolelelela wano
 wakuyitumvya mu milolecele, ukuwa mu mwezo pole.
- 13 Amuno ndi pamwi twapungana swe weneco, a citu kwa-
- 14 kwe Leza; nanti ndi pamwi tuli na mano, a cinu. Amuno

- ulukundo lwakwe Klisitu lukutupaticizya sweswe; amuno tukupanzya wonyewoo, kuno wumwi wafwizile
 15 wonsi, fwandi wonsi wafwile; wafwizile wonsi, alyakuti wano a wa wumi, watize wawe a wa wumi palwawo, ukuwa wawele nawo kwakwe wino wafwile amuno
 16 woliwo, anyoka azyulupuka. Acino ukufumilila kwi lelo tutamanya umuntu wumwi muno wawela mu milolecele ya muwili, cingaposya twamanya e Klisitu muno wawezile mu milolecele ya muwili, lelo kanonzi
 17 tutacimumanya wowonye. Acino ndi umuntu wumwi ali mwakwe Klisitu, a celewulwa cipya; ivintu vikali
 18 vyuluka, lolani, vyapiluka ku wupya. Ukuwa ivintu vyonsi a vyakwe Leza, wino waleka twalanjililana nawe mwakwe Klisitu, swinya watupa uwupyunzi wa
 19 kulanjililana; kuno Leza walinji mwakwe Klisitu walanjililananga ni nsi na we, nanti kuwapa umulandu wa cononi, atupa sweswe a mazwi ya kulanjililana.
 20 Acaleka swe ntambikwa zyakwe Klisitu, ngati we Leza akawalambilizizya mwakwe sweswe : tukawalambi-
 21 lizizya mwakwe Klisitu, mulanjililane nu Leza. Muno a sweswe Leza waleka wawa a luwembu, wino atamanyile uluwembu, alyakuti sweswe tuwe a wulungamane wakwe Leza mwakwe weliwe.

6.

- 1 Naswenye tukuwomba nawe apaliponga, tukuwala-
 mbilizizya ukuti mutapocelwela inkumbu-nkumbu zyakwe
 2 Leza a pavye : (amuno akuti,

*Pa mpindi yakupocelwela nakwivwile,
 Swinya mu wanda wa kutulwa nakwawisye :*

- lolani, kanonzi a mpindi yakupocelwela; lolani
 3 kanonzi a mpindi ya kutulwa.) Tusinakuwika
 icakupunuzya mu kantu kamwi, alyakuti uwupyunzi
 4 witu wutakwambwa; ukuwa mwe wila cintu
 tuwayilumvya, wa wapyunzi wakwe Leza, mu kusula
 5 kukulu, mu kulumwa, mu wuyimvi, mu matamyo, mu

vyumo, mu vingololo, mu muzukuzuku, mu kuzunku-
 6 ntika, mu kulola wuca, mu kulalila; mu wiza, mu njelu,
 mu kupupuzya, mu luse, mu Muzimu Mwimicile, mu
 7 lukundo ulusi ni kopeka, mwi 'zwi lya kusimicila,
 mu maka yakwe Leza; mu vyanzo vya wulungamane kwi
 8 kasa lya ndilo ni lyakwe kamani, ku kucindamikwa
 nu kusalulwa, ku kutakwa kuwipe nu kutakwa kuzima;
 9 wakwe wakakoepka, lelo awa kusimicila; wakwe wano
 watamanyikwa, lelo wamanyikwa nkaninye; wakwe
 wano wakufwa, lolani, tuli nu wumi; wakwe wano
 10 wakusundwa, lelo nanti kukomwa; wa wa malanda, lelo
 wa kuzevya manda yonsi; wa wasaluke, lelo wa
 kuwotola awavule; wakwe wano wasi nakamwi, lelo
 awali wa vintu vyonsi.

11 Imilomo yitu yasamulwa kwakwe mwemwe, mwe
 12 waKorinte, imyezo yitu ili kwasi. Musinakucefwa
 mwakwe sweswe, ukuwa mukuyicefya a mwemwe
 13 mweweneco mu lukundo lwinu. Lekani tukawuhkane
 (nkuvwanga ngati swe wana), ale namwenye imyezo
 yinu iwe kwasi.

14 (Mutacinyepwa icikonkoli iciliconga na wantasuwila.
 Nga uwuwuye wa wulungamane nu wuwipe wuli pa
 cani? A kuswepa kwasanzinkana ni mfinzi pa cani?
 15 Nga Klisitu walingana pa cani nu Beliali? Nanti a
 musuwizi nga ali ni milimo pa cani nu ntasuwila?
 16 Nga itempile lyakwe Leza vyazumilizyania na mako-
 lania pa cani? amuno swe litempile lyakwe Leza wa
 wumi: ndi muno Leza wavwanjila wati,

*Ndiyikala mwakwe woliwo,
 Swinya indapita mwakwe woliwo;
 Imbe ne Leza wawo, nawo wawe a wantu wane.*

17 Acino,

*Fumani mwakwe woliwo mupawuke,
 Avino Yehova wataka,
 Mutakumvya icikakombezya nga njize mbapoccelele.
 18 Injize imbe ne 'So, nga namwe muwe mwe wana
 wane,
 Avino Yehova wa Maka yonsi wataka.*

7.

- 1 Acaleka muno tuli na malayilizyonye yaa, wakundwe, alani tuyiswefye ku vya kukombezya vyonsi ivya muwili ni vya muzimu, tufisye uwimicile mu kutina Leza.)
- 2 Twiyulilani imyezo yinu; tutawifizizye muntu wumwi, tutononile muntu wumwi, tutacenjezizye
- 3 muntu wumwi. Nsinakuvwanjila coo kuti mbacende: amuno navwanzile na kali, inti, muli mu myezo yitu,
- 4 mu mfwa apaliponga na mu wuminye. Ukusinga kwane a kukulu pa kuvwanga namwe, ukuyilumvya kwane a kukulu muno a mwemwe, rizula ni sansamusya, nkulafuka ni cimwemwe, mu kuyimba kwane konsi.
- 5 Amuno napano twafisile ku Makedoniyanye, imiwili yitu itasankine, ukuwa twayimvwanga konsi konsi, kunzi
- 6 kwalinji ukulwa, mukasi mwalinji ukutina. Naponye e Leza wino akasansamusya awasaluke, watusansamusizye sweswe nu kwiza kwakwe Tito, nu kwiza kwakwe kutupu pole, ukuwa swinya ni sansamusya lino wasansamusizwe nalyo mwakwe mwemwe, pano watunenanga, ivya ciluka cinu, ukulosya kwinu, ukulwila kwinu ukwakwe nene, acino calesile indazevya
- 8 ukulusyeye. Amuno cingaposya nawacisile amalanda nu kalata wane, nsinakufita ku nsingo; nanti cingaposya nafisile ku nsingo, pano nalola kuno kalatanye weyo wawacisile amalanda, nanti calinji a ca ku mpindi
- 9 ntici, kanonzi nkuzevya, kusi a kuno mwacisilwe amalanda, ukuwa a kuno mwacisilwe amalanda ku kutontolokwa. Amuno mwacisilwe amalanda ndi muno ukulonda kwakwe Leza kwawela, alyakuti mutize
- 10 musowelwe kamwi muno a sweswe. Amuno amalanda, yano yali ndi muno ukulonda kwakwe Leza kuli, yakaleta ukutontolokwa kwa kuya kwi tulwa, kuno kusileta ukufita ku nsingo, ukuwa a malanda ya mu
- 11 nsi yakaleta imfwa. Amuno lolani, icintunye coo iciliconga, cino cawacisile amalanda ndi muno ukulonda kwakwe Leza kuli, cawaletezile icangwe, ena, ukwelezya ukuyiswefya, ena, ukuvitilwa, ena, ukutina, ena, ukulucila, ena, ukulwilicila, ena, ukulandula! Mu vintu

- vyonsi mwayilanjizize kuno mwalungamika mu munda ndu wowo. Acino cingaposya nawawalicizile, musi amuno a wino wononile, nanti pamwi amuno a wino wononilwe, ukuwa alyakuti icangwe cinu kwakwe sweswe cilanjizwe kwakwe. mwemwe pa minso yakwe
- 12 Leza. Acaleka twasansamuswa: mwi sansamusya lyitu twazevizye ukulusye ni cimwemwe cakwe Tito, amuno umwezo wakwe watekwa munda namwe mwensi.
- 13 Amuno ndi nayilumvya mwakwe cinwi kwakwe weliwe muno a mwemwe, ye ntasonzizwe insoni. Ndi muno twavwanjizile ivintu vyonsi kwakwe mwemwe mu kusimicila, a muno nu kuyilumvya kwitunye kuli kuno nayilumvizye pakwe Tito, kuno kwalolesile a kwa
- 14 kusimicila. Ulukundo lwakwe ulwa mu mwezo luno wawakunda mwemwe lwaŦula lwalusya, pano akwizuka ukutontela kwinu mwensi, na muno mwamupoccelelezile
- 15 mbali nu kutina nu kuzakaza. Nkuzeyya kuno mu vintu vyonsi nkuwasuwila.

8.

- 1 Kanonzi wana witu, tukuwawumbulila inkumbu-
nkumbu zino Leza wapa ku maEkleziya ya mu
- 2 Makedoniya. Walanga welezwa nkani ukuyimba akukula, ukuwa icimwemwe cawo nu wusaluke wawo uwukulu avivula avifika na ku wakulu wa vyawila
- 3 vyawo. Amuno nkupanicisya kuno wapile, ndi muno amaka yawo yawela, nawuzye ukulusye na maka
- 4 yawo. Nu kulonda kwawo aweneconye, awatulambilizya
- 5 nu mutembo wakulu kukupyunjila awatele: awacita walusya na pano twelenganizizyanga, muno pakutalika-talika wayifimile aweneco ku Mfumu, na kwakwe swe-
- 6 swe ndi muno ukulonda kwakwe Leza kwawela. Muno a conyeco a cino twacincizize Tito ukuti, ndi muno watalicizile kali, avino alale wamalizya mwakwe
- 7 mwemwenye umwata wuzima wonyewoo. Lelo ndi muno mwakula mu vintu vyonsi, mwi suwilo, na mu kuvwanga, na mu kumanya, na mu cangwe consi, na mu lukundo lwinu luno mwatakunda, mucenjele mukule, na mu
- 8 mwata wuzima woo. Nsinakuvwanjila kwi komelezya

- ukuwa nkulanjizya mu cangwe cakwe wanji ukusimicila
 9 kwa lukundo lwinunye. (Amuno mwamanya inkumbu-
 nkumbu zya Mfumu yitu e Yesu Klisitu, kuno
 cingaposya walinji a muwotoke, lelo muno a mwemwe
 asaluka, alyakuti mwemwe muno a wusaluke wakwe
 10 muwotoke.) Mwakwe conyecoo kambanene vino nene
 nkwelengania; conyecoo cawayana mwemwe, mwe
 wantu mwatalicizile umwacizo, mwe wa kutalika,
 kusi a kucita kutupu ukuwa nu kulondanye.
 11 Acino kanonzi fisyani nu kucitanye, ndivino muno
 mwawezile ni cangwe pa kulonda, a muno mumalizizye,
 12 ndivino maka yinu yawela. Amuno ndi cangwe cilipo,
 akupocelelwa ndimuno umuntu ali navyo, ndimuno
 13 umuntu asi navyo pole. Musi a muno wanji wisile
 14 icete, nga mwenji mujwamilwe: ukuwa alyakuti
 mulingane; alyakuti vino mwemwe muli navyo kanonzi
 ivivule viyane nu kusowelwa kwawo; navyo vino nawo
 waliwa navyo, vivule viyane nu kusowelwa kwino,
 15 alyakuti mulingane. Ndivino yawalikwa yati,

- *Wino wasengula ivivule asi nu musyala;*
Nawe wino wasengula vitici atasowelwa.

- 16 Leza asalifwa, wino akukatusya mu mwezo wakwe
 Tito ukusayila kukulu muno a mwemwe ndivino naninye
 17 nkuwasayila. Amuno nacawuzye wapocelazile icinci-
 zyo lyitu; ukuwa muno weliwe umweneco walinji
 ni cangwe cikulu ayiza koko kwe mwemwe nu kulonda
 18 kwakwe umweneco. Twatuma apaliponga nawe
 umwana witu weyo, wino imilimo yakwe mwi vangeli
 19 yawanzwa mu maEkleziya yonsi; cisi a coo citupu
 ukuwa wasontozilwe na maEkleziya kuti awapita
 apaliponga naswe mu milimonye yoo, yino ikuwombwa
 naswe ku kucindamikwa kwa Mfumu yitu. Nazumizile
 20 coo wangu, muno nkulewuka, alyakuti umuntu wumwi
 atangatupa umulandu wa mulimo wuno wukuwombwa
 21 naswe; amuno tukulondesya ivintu viyane, pasi a pa
 minso ya Mfumu patupu, ukuwa na pa minso ya
 22 wantunye. Twatuma apaliponga nawo umwana witu
 weyo, wino twamanyicisya a pavule kuno a wa cangwe
 mu vintu vivule, na kanonzinye ali ni cangwe ukulu-

- tilizye, muno a lisqwilo likulu lino ali nalyo, mwakwe
 23 mwemwe. Pamwi wakuwuzya ivyakwe Tito, ole, a
 .wunji, swinya a mupyunzi-wunji 'uwakuwapyunjila
 mwemwe; pamwi nce wakuwuzya ivya wana witu waa,
 ole, a ntumi zya maEkleziya, a kucindamikwa kwakwe
 24 Klisitu. Acaleka lanjizyani kwakwe woliwo pa minso
 ya maEkleziya ulukundo lwinu, na vino tukuwawanzya.

9.

- 1 Ivy kupyunjila awalungamane, cisi cakuti ngafwa
 2 nu kuwawalicila; amuno namanya icangwe cinu,
 acino nkuyilumvya ku wa mu Makedoniya, nkuti
 Akayia weni wayanizwe mwacizo; nu kulondesya kwinu
 3 kwacincizya awavule nkani awakwe yoliwo. Ukuwa
 natuma awana witu wawo, alyakuti ukuyilumvya kwitu
 kuno tukuyilumvizya mwakwe mwemwe kutawa a
 kwavye mwakwe conyecoo; nkasi muyanwe, ndi vino
 4 nawanenile, ndi twiza twiza na wamwi awa ku
 Makedoniya, tutize twize tuzane mutatuteyinie, nga
 sweswe (ukuwa ukulutilizye mwemwe) twiza tusonzwe
 5 insoni mwi suwilonye litu. Acaleka nelenginie ukuti
 cazipila ukukopelezya awana witu wawo, alyakuti
 wakolele ukwiza kwakwe mwemwe, wayanizye lyankani
 ivyawila vyinu, vino mwalayilizizye kali, alyakuti a
 vino vyanwe wa vyawila vizima, wa vyakuvindilizya
 pole.
 6 Ukuwa lolani, wino akutanda akwelelezya alisinza
 utwa kwelelezya, nawe wino akutanda ivivule alisinza
 7 ivivule. Umuntu wensi awafima ndi muno welengani-
 zizya mu mwezo wakwe, ukukwinuluka pole, nanti a
 kukoselelwanye, amuno Leza wakunda wino akupa nu
 8 kusankana. Leza ali na maka ukuwavuzizya ivizima
 vyonsi, alyakuti mwemwe, muno amanda yonsi muli
 ni vya kutangazya mu vintu vyonsi, mungalemasya
 umulimo wonsi uwuzima; ndivino yawalikwa yati,
 9 *Wino wasampania monsi, wapa awasaluke;*
Uwuhungamane wakwe wikalandakila.
 10 Wino akupa katanda imbeyu ni cakulya kukulya

- aliwapa swinya alivuzya imbeyu yinu iya kutanda,
 11 avuzye ni vizawalo vya wulungamane' winu; mwemwe
 vino mwawotoka mu vintu vyonsi ukufika na ku kufima
 konsi, nga Leza angasalifizwa mwenemo muno a sweswe.
 12 Amuno umulimonye woo wusinakwizuzya icelelezyo ca
 kusowelwa ca walungamane citupu, ukuwa swinya
 wukuleka wavule awasalifya Leza nkani; umulimonye
 13 woo wukuwasokolola. Awantu wakucindamika Leza
 muno a kutontela kwinu mwi vangeli lyakwe Klisitu,
 lino mukuzumilizya, na kú vya wukulu wa vya kusa-
 14 ngula kwinu kwakwe woliwo na kwakwe wonsi; swinya,
 nawonye wakuwapepela mwemwe, wakuwalucila, muno
 a nkumbu-nkumbu nkulu zyakwe Leza zino zili mwa-
 15 kwe mwemwe. Leza asalifizwe ku cawila cakwe
 icisicakutaka!

10.

- 1 Nenenye ne Pauli nkuwakopelezezya nu wucimyamya
 nu wuzima wakwe Klisitu, nene ne "muntu pano
 tukulolana ne mupepuke mwakwe mwemwe ukuwa pano
 2 nsipo nkuwasinamila;" Ole, nkuwalambilizya mwemwe
 ukuti pano ndipo intangawa nu kusinga; ukuwa napo-
 nye nkuti indasinga pakwe wamwi, wano wakuti sweswe
 3 tukupita ndi muno umuwili wawela. Amuno cingaposya
 tukupita mu muwili tusinakulwa nu mwata wa
 4 muwili; (amuno ivyanzo vyi sumo lyitu visi a vya
 muwili, ukuwa a vya maka pakwe Leza ivya kuwisizya
 5 amalinga mawome); tukuwisya amelenganio, ni cintu
 consi icili papela, cino cakuzwa, cikulesya ukumanya
 Leza, tukulema amelenganio yonsi uwukole kuti
 6 yatóntele Klisitu; swinya tukampuke ukulandula
 wantatontela wonsi, pano ukutontela kwinu kwakula.
 7 Mulole icintu cino cili pa minso yinu. Ndi umuntu
 wumwi akuyisuwila kuno a wakwe Klisitu, ndi ayelenga-
 nie, kuno, muno weliwe wawela a wakwe Klisitu, a
 8 vino naswenye tuli. Amuno cingaposya ingalutilizya pa
 kulumvya ivya maka yitu, (yano i Mfumu yatupa a ya
 kuwawomya mwémwe, yasi a ya kuwawisizya pansu),
 9 ntalisonzwa insoni; ukuwa ntize imbe ngati nkuwatinia

- 10 na wakalata wane. Amuno wakuti, "Wakalata wakwe awawame swinya awawome; ukuwa kuno ali nu muwili a mutontecetele, ni miwwanjile yakwe a yavye."
- 11 Lekani waa wamanye kuno, muno twawela mu mazwi mwakwe wakalata pano tusipo, a momonye a vino tuli
- 12 na mu mulimo pano tulipo. Amuno tusi nu mwezo wa kuyisanzya nanti a kuyilingania ukulikonga na wamwi, wano wakuyitumvya wonga; ukuwa weni wakuyelelezya aweneco wonga, swinya wakuyilingania
- 13 wonga aweneco, wasinakuyimanya. Ukuwa swenji tutandi tuwayilumvya ukucila icelelezezyo citu, ukuwa ndi muno icelelezezyo citu capelela, muno leza watupawulila wati a 'celelezezyo, ukufika na kwakwe
- 14 mwemwe. Amuno tusinakukunzulula nkani nkani, ngati, tutafika kwakwe mwemwe; amuno twizile atufika
- 15 na kwakwe mwemwenye ni vangeli lyakwe Klisitu. Tusi-nakuyilumvya ukucila icelelezezyo citu amuno milimo yakwe wangi; ukuwa tukulanga tuli nu kulolela, kuno ndi suwilo lino likukulila, a muno naswe tulikuzizizwa mwakwe mwemwe, muno impelo yitu yafika, tulipitilila,
- 16 alyakuti tuwile ivangeli na mu nsi ya ku nkolelo kwakwe mwemwe, nanti kutumbila mu cipya cakwe winji,
- 17 uwa vintu vino vyayanwa kali. Ukuwa wino
- 18 akuyilumvya awayilumvizya mu Mfumu. Amuno asi a wino akuyilumvya a wino akawanzwa, nkandi wino i Mfumu ikumulumvya.

11.

- 1 Nkasi muntecelele mu kutumpa kutici. Ena, naca-
- 2 wuzye muntecelele. Amuno nkuwazuwila uwuzuwa wa wuleza: nawazinjililizile umonsi wenga, alyakuti mbatwale kwakwe Klisitu ngati we mwali musundikwe
- 3 umusimbe umuyane. Ukuwa nkutina imyezo yinu itize isipwe ku kusimicila na ku wuyane wuno wuli mwakwe Klisitu, ndivino inzoka yacenjezizye Heva mu mucenjele wakwe yoliyo. Amuno ndi wumwi wiza wawila e Yesu winji, wino tutawizile, nanti ndi mukupocelela Muzimu musyane na wino mwapocelezile, nanti a livangeli lisyane na lino mwazumulizizye, mukumupoce-

- 5 lela. Ole, wuzye mutangampoccelela nene? Amuno
 nkwelengania nkuti insi ne mutici ku wapositile wasongo
 6 wawonye. Ukuwa cingaposya ne wavye mu mivwa-
 njile, naponye insi ne wavye mu mimanyile; ukuwa
 ntaposilwe ukuwalanjizya vyonsi icetecete.
- 7 Nce pamwi nawifizye pa kuyicefya ne mweneco
 alyakuti mwemwe mukuzwe, muno nawawilizile ivangeli
 8 lyakwe Leza uwila! Naposilo amaEkleziya yanji
 9 ivilambu alyakuti mbapyunjile mwemwe; swinya pano-
 nalinji namwe, pano nasowezilwe, ntalinji ne cisendo
 ku muntu wumwi, amuno awana witu, wano wafumile
 ku Makedoniya, wampile ica kusowelwa kwane. Nayi-
 sunjilizile mwakwe wila cintu, kuti ntawa ne cisendo
 10 kwakwe mwemwe, avino nandi ndayisunjilila. Ndivino
 ukusimicila kwakwe Klisitu kuli mwakwe nene, pasi
 umuntu wino alindesya, ukuwa nandi mbayilumvya
 11 wonyewoo mu nsi zyonsi zya mu Akayia. Amuno
 12 a cani? Wuzye ntawakunda? Leza wamanya. Ukuwa
 cino nkucita, a cino nandi ndacita, alyakuti njoce wano
 wakuvwamba mulandu; alyakuti mu wupositile wuno
 wakuyilumvizya watangati wali ndivino sweswe.
- 13 Waa a awapositile wa wufi, a wawomvi wa kucenjezya,
 a wakayipilunkania ngati a "wapositile wakwe Klisitu."
- 14 Swinya cisi a cizunguko, amuno nu Satananye nawe
 15 we kayipilunkania a mungeli wa kuwala. Acaleka
 eisi a cintu cikulu ndi awapyunzi wakwe nawo
 wayipilula ku wapyunzi wa wulungamane. Insilo
 yawo iliwa ndi muno imilmo yawo yawela.
- 16 Swinya nkuti, Mutaleka wumwi ayelenganie akuti
 natumpa; ukuwa nanti mungelengania wowonye, napo-
 nye mumpoccelele wa mutumpe, alyakuti nani njilumvye
 17 katici. (Cino nkuvwanga, nsinakuwvanjila ku Mfumu,
 ukuwa a ku wutumpe, mu mwata woo wa kuyilumvya.
- 18 Amuno awavule wakuyilumvizya ku muwili, nani nandi
 19 ndayilumvya.) Mukupoccelela watumpe mbali nu
 20 kusecela, mwenji amulanga mwe wa mano! Mukusula
 nu muntu, wino wawaleta mu wuzya, na wino wasumba
 indalama zinu, na wino wawacenjezya, na wino wayi-
 kuzya umweneco, na wino wawuma pa minso.
- 21 Nkuvwanga mbali nu musamu ngati twalinji swe

- watontecela. Naponye mwakwe consi cino umuntu wasinga mwenemo (nkuvwanga nu wutumpe), naninye
- 22 nasinga. Wuzye a waHeberi? Avino nani indi. Wuzye a wa Yisraeli? Avino nani indi. Wuzye a
- 23 wi wuvi lyakwe Abrahamu? Avino nani indi. Wuzye a wapyunzi wakwe Klisitu? Pamwi nce, ukuwa nenji nalusya na papo; (ukuti napena pa kuvwanga wonye) mu kuzunkuntika nalusya, mu vingololo nalusya, mu vyumo nalutilizya kotaluvile, mu zyamfwa a kayiliyili.
- 24 Ku waYuda napocelezile ivyumo amakumi yani impindi
- 25 zisano akusyala conga. Numilwe yatatu na waRoma, napozilwe na mawe lyonga, ingarawa yawunzile yatatu,
- 26 uwusiku nu musanya nalinji umuzike; mu misinzo akayiliyili, mu wulwani wa zyanduzi, mu wulwani wakwe wakapoka, mu wulwani ku wa mu nsi wanji, mu wulwani ku makandi, mu wulwani mu cinamwene, mu wulwani mu mavunje, mu wulwani wa mwakwe sumbi,
- 27 mu wumwani ku wana witu wa wufi; mu kuzunkuntika na mu kulumwa, mu kupempula ciwivicwivi, mu nzala na mu lusala, mu kulalila ciwivicwivi, mu
- 28 mpepo na mu cintakwa. Paliponga na vino vili ku nzi, kuli cinji cino cikuntiticizya amanda yonsi, pano
- 29 yakacela, ipangamala lya ku maEkleziya yonsi. Weweni wino watontecela, nenji ntatontecela? Nga wino akupunuzwa weweni, nenji nanti apakuti cimpye?
- 30 Ndi canzipila ukuti njilumvye, nandi ndayilumvizya
- 31 ku vya wutontecela wane. E Leza u Mukwasi wa Mfumu -e Yesu, wino a mucindikwa umuyayaya,
- 32 wamanya kuno nsinakuwipa. (Mu Damaseki ekapanzya, wino walinji a muntu wakwe Areta imfumu, wasunganga icinamwene ca waDamaseki, alyakuti
- 33 andeme nene, ukuwa awansolosezya pi pongololo mu cise ku cimboma, impusumuka ku makasa yakwe.)

12.

- 1 Ndenjilumvye nanti citazipila, ukuwa niza ku cilolwa na ku vya kuwumbulwa kwa Mfumu.
- 2 Namumanya umuntu wa mwe Klisitu, ilelo imyaka ikumi na yini yasila, (pamwi nce a mu muwili,

- ntamanya; nanti pamwi nee kusi a ku muwili,
 3 ntamanya; Leza wamanya), wino wasompolezilwe kwi
 yulu kwa cititatu. Namumanya umuntu weyo (pamwi
 a mu muwili, nanti pamwi nee kusi a ku muwili,
 4 ntamanya; Leza wamanya), na muno wasompolezilwe
 mu Paradise, swinya ayivwa na mazwi a yasi ya kutaka,
 5 yano imilomo ya mulawa itangavwanga. Muno a
 muntunye weyo nandi ndayilumvya: ukuwa ntandi
 ndayilumvizya kwakwe nene nenga, saku ndi a mu
 6 wutontecede wane. (Amuno ndi cantwala ku
 kuyilumvya, insi imbe ne mutumpe, amuno nandi
 navwanga ukusimicila; ukuwa naleka, atize umuntu
 wumwi awanjelenganizya ukulusye muno akundolela,
 7 nanti a muno akwivwila kwakwe nene.) Swinya muno
 a wukulu wa viwumbulwe, alyakuti ntacikuzwe
 ndutilizwe, acino umunga wapilwe mu muwili wane,
 intumi yakwe Satana iya kunjuma nene alyakuti
 8 ntacikuzwe ndutilizwe. Iyya cintunye coo nalambi-
 lizize i Mfumu yatatu, alyakuti cifume kwakwe nene.
 9 Ukuwa wanena wati, "Inkumbu-nkumbu zyane zayana
 kwakwe wewe: amuno a maka yane yakwivwiciswa
 nkani mu wutontecede." Acaleka nkani-nkani nandi
 ndayilumvizya mu wutontecede wane nu kusecela
 kukulu, alyakuti a maka yakwe Klisitu yamponene nene.
 10 Acino nkusecela mu wutontecede, mu kukwelengulwa,
 mu matamyo, mu wuyimvi, mu mipamba muno we
 Klisitu; amuno pano natontecela, fwandi apali pano
 nawoma.
- 11 Nawa ne mutumpe! Ukuwa mwaansinjilicizya; amuno
 nazipizile ukulumvwa namwe. Amuno pasi a cintu
 cimwi icakuti imbele ne mutici ku wapositile wasongo
 12 nkani wawo, cingaposya ne wavye. Awence ivimanyilo
 vya mupositile vyacisilwe mwakwe mwemwe mu kutecela
 konsi, mu vimanyilo ni vizunguko ni vikalambane.
- 13 Nga a mu cintuci cino mwemwe mwacefizwe amulusya
 amaEkleziya yanji, saku ndi a kuno nene ne mweneco
 ntalinji ne cisendo kwakwe mwemwe? Mvililani ku
 kuwifyanyè koo!
- 14 Lolani, yod a mpindi yacititatu mpekinie nkwi-
 : kwakwe mwemwe, swinya ntaliyiza imbe ne cisendo

- kwakwe mwemwe; amuno nsinakuvwamba ivinu, ukuwa mwemwenye. Awana watazipila ukusengulila awakwasi cimwi, nkandi awakwasi ukusengulila
- 15 awana wawo. Swinya nene nu kusecela kukulu nkani nandi nasumba ivyani swinya ndayipunzya, amuno a mizimu yinu. Wuzye nenji nakundwa katici amuno nawakunda nkani ukulttilizye wanji?
- 16 Ukuwa molimo, mukuti; nenji ntalinji ne cisendo kwakwe mwemwe, ukuwa muno ne wa mucenjelo nawalemile
- 17 nu kukopeka. Fwandi? Ole! Wuzye nayiwotosezya mwakwe mwemwe kwakwe, wumwi uwakwe wano
- 18 nawatuma kwakwe mwemwe? Nawuzizye Tito, swinya intuma nu mwana witu weyo apaliponga nawe. Wuzye Tito wayiwotosya? Wuzye naswenye tutapitanga nu mwezo wuliwonga na matampulo yaliyonga?
- 19 Wuzye mukwelengania impindi yonsinye yoo mukuti tukupemezya kwakwe mwemwe? Pakwe Leza tukuvwanjila mwakwe Klisitu ivintu vyonsi,
- 20 wakundwe, a vya kuwawomya. Amuno nkutina, ntize pano niza niza, njize mbazane musi ndi muno nkulondela, nani munzane insi ndi muno mukulondela; nkutina ntize nzane imponzela, uwuzuwa, ukuvitwa, uwucipiluka, icinenia, uwukwakwa, icilumba, umuzu-
- 21 kuzuku; ntize, pano niza niza swinya, Leza wane ancefye pakwe mwemwe, indalosya awavule wano wawifya kali, lelo nanti kuti watontolokwe ku vya kukombezya, na ku wuzelele na ku nyengwa vino wacitanga.

13.

- 1 Yoo a mpindi yacititatu nkwiwa kwakwe mwemwe. *Ku milomo yakwe wakalola wawili nanti pamwi watatu*
- 2 *mulandu wonsi wulipanzwa.* Navwanjizile lyankani, swinya nkuvwanjila lyankani, ndivino pano nalinjipo impindi yacitiwili, acino na kanonzi pano ncili, nkunena wano wawifya kali, na wanji wonsi, nkuti, ndi
- 3 niza niza swinya, ntaliyiza mbaleke; vino mukuvwamba icimanyilo ndi we Klisitu a vino akuvwanjila mwakwe nene. E Klisitu winu asi a mutontecele, ukuwa
- 4 a wa maka mwakwe mwemwe. Wasayicizilwe

- uwutontecele, lelo ali nu wumi muno a maka yakwe
 Leza. Amuno naswe swe watontecele wakwe weliwe,
 ukuwa tuliwa nu wumi kwakwe mwemwe ndivino weliwe,
 5 muno a maka yakwe. Leza. Muwayelezya mwe weneco,
 nene'pole, ndi pamwi muli mwi suwilo, muwayipanzya
 mwe weneco. Wuzye mutayimanya mwe weneco
 kuno Yesu Klisitu ali mwakwe mwemwe? ndi cisi a
 6 wonyewoo fwandi mwe wampotwa. Ukuwa nkusuwila
 kuno mwandi mumanye kuno sweswe tusi swe wampo-
 7 twa. Kanonzi tukupepa kwakwe Leza ukuti
 mutacita uwuwi wumwi; cisi a cakuti sweswe tuloleke
 swe wacindikwa, ukuwa alyakuti muwacita cino a
 ciyane, cingaposya sweswe tungawa ngati swe wampo-
 8 twa. Amuno tutanga tucitile ukusimicila uluwi,
 9 nkandi ukulutilizya tukuwombela ukusimicila.
 Tukuzevya, pano swe watontecele, ndi mwenji mwe
 wawome; coo naeo tukupepa, ukuti muwe mwe
 10 wayanwe. Amuno a conyecoo acino nkuwalicila
 ivintunye vyoo pano nsipo, alyakuti pano ndipo ntawa
 nu wukali. Ndi na maka yano i Mfumu yampa, ukuwa
 a ya kuzenjela yasi a ya kuwisizya.
- 11 Alani, wana witu, nkuti, Tukate. Muiyianie;
 musansamuswe; muwawa nu mwezo wonga; muwakwi-
 kala umutende; e Leza wa lukundo nu mutende wandi
 12 awawa namwe. Lamukanani nu kukukula kwimicile.
 13 Awatele wonsi wakuwalamuka.
 14 Inkumbu-nkumbu zya Mfumu e Yesu Klisitu, nu
 lukundo lwakwe Leza, nu kusanzinkana kwakwe Muzimu
 Mwimicile, viwawa namwe mwensi.

Ipistola Lyakwe Pauli U Mupositile Ku Wagalatiya

1.

- 1 **E** PAULI umupositile (asi wa wantu, nanti a ku
muntu, atalasisilwe na wantu nanti akutumwa nu
muntu, ukuwa nu Yesu Klisitu, nu Leza u
2 Mukwasi wino wamuzyulupula ku wafwe), na wana
witu wonsi wano wali nani, ku maKleziya ya mu
3 Galatiya : Inkumbu-nkumbu nu mutende viwawa namwe,
vifume kwakwe Leza u Mukwasi ni Mfumu yitu e Yesu
4 Klisitu, wino wayipile amuno luwembu lwitu, alya-
kuti atatule mu nsi mbipe iya kanonzi, ndivino ukulonda
5 kwakwe Leza Mukwasi witu kuli : kwakwe weliwe kuwe
uwukankala umuyayaya. Amen.
- 6 Nkuzunguka kuno mukusyembuka nanti kuzimba
kwakwe Wino wawita mu nkumbu-nkumbu zyakwe
7 Klisitu, mukuya kwi vangeli linji; lino lisi a livangeli-
vangeli. Lelo kuli wanwi wano wakuwatamya, waku-
8 londa ukusenula ivangeli lyakwe Klisitu. Ukuwa
cingatenga nanti a sweswe, nanti a mungeli wa mwi
yulu, wawawilila ivangeli linji ilusye lino sweswe
9 twawawilizile ndi awe a mutipwe! Ndi muno twa-
vwanjizile kali, a vino nkuvwanga swinya na kanonzi,
ndi umuntu wumwi akuwila kwakwe mweimwe ivangeli
limwi ilusye lino mwapocelela, ndi awe a mutipwe.
- 10 Amuno wuzye nce nkulambilizya awantu, pamwi
nce we Leza? Pamwi nce nkulonda ukusecelesya
awantu? Ndi ntele ncili nkusecelesya awantu, ngali
11 nsi ne muwomvi wakwe Klisitu. Awe, wana witu,
nkuwanena nkuti, Ivangeli lino nene nkawizya litafuma
12 ku muntu. Amuno nanti a nenenye ntalipocelezile ku
muntu, nanti pamwi a kusambilizwa ntasambilizizwe
nu muntu, ukuwa wambumbulizile e Yesu Klisitu.
- 13 Amuno mwivwa iniwele yane iya kali pano nalinji mu

cipepelwe ca waYuda, muno natamizizyanga Ekleziya lyakwe Leza kutaluvile, nu kulilovya; mu cipepelwe ca
 14 waYuda, nalutilizize awavule awa nkwatwa iyilyonga nani, a muno nalemasyanga nkaninye imyata yakwe
 15 watata. Ukuwa ala Leza, wino wampawuzile nene ku cali wino wanjisile mu nkumbu-nkumbu zyakwe, walo-
 16 nda ukumbumbulila u Mwanakwe, alyakuti ndamuwizya ku makandi, napaponapapo ntapanzinie nu mulawa
 17 wumwi, nanti a kukwela kwe Yerusalemu ntakwezile kwakwe wano walinji a wapositile pano nenji neili,
 ukuwainja ku Arabia, swinya inyocela kwe Damasika.
 18 Ila imyaka yasila yitatu, inkwela kwe Yerusalemu ku kuyasungula Kefa, indinda nawe amanda ikumi na
 19 yasano. Ukuti wanji awa wapositile ntawaweni, 20 saku ndi we Yakobi umunyina wa Mfumu. (Ivya vintu vino nkuwawalicila, lolani awence nsinakuwipa,
 21 nkusimicila pakwe Leza.) Ngapanoinja mfika mu nsi 22 ya Suriya ni ya Kilikiya. Nacilinji ukumanyikwa impumi mu makleziya ya mu Yudaya yano yalinji
 23 ayakwe Klisitu; ukuwa wivwanga awowo wakuti, Wino watutamyanga, kanonzi akuwila isuwilo lino walovya-nga, awacindamika Leza amuno a nene.

2.

1 Ngapano imyaka ikumi na yini yasila, inkwela swinya kwe Yerusalemu apaliponga nu Barnaba, inse-
 2 nda nu Titonye. Inkwela amuno nawumbulizilwe; imbapempulila ivangeli lino nkawila mu makandi,
 ukuwa ku mbali pakwe wano walumbukwa, alyakuti ntize ndakwalangana, nanti pamwi ntele njalangine.
 3 Naponye nanti we Titonye wino walinji nani, wino walinji a muHeleni, atasinjilicizizwe ukulembwa
 4 uwusilamo. Ukuwa awana witu awa wufi winjizizwe ku mbali, wizile ku mbali ku kwiza nengula uwanangwa witu, wuno tuli nawo mwakwe Klisitu, alyakuti
 5 watunyosye mu wuzya. Tutawatontezile, nanti katicitici; alyakuti ukusimicila kwi vangeli kulandalile
 6 nengo mwakwe mwemwe. Ukuwa kwakwe wano walinji ngati a walumbukwe (nanti walinji wuli

- ntapecezile—Leza asisolowola umuntu ni vya kunzi), nkuti, wano walinji ngati awalumbukwe
- 7 watanjonjelezizye kamwi. Ukuwa awala walola kuno ivangeli lyakwe wano watalebwa uwusilamo lyapwa kwakwe nene, ndivino Petro wapwa ilya wasilamo,
- 8 (amuno wino wawombezele Petro ku wupositile wa wasilamo a wino wambombezele nani ku makandi);
- 9 awala wiluka inkumbu-nkumbu zino zwapwa kwakwe nene, Yakobi nu Kefa nu Yohani, wano walumbusilwe ngati walinji awakacinjilila, awansyopola nene nu Barnaba ni kasa lya ndilo lya wuciwuzza, kuti sweswe
- 10 tuye ku makandi, nawo ku wasilamo; lelo weni walondanga kuti tuwakwizuka awasaluke; icintunye cino nani nawisile ku nsingo ukucicita.
- 11 Ukuwa ala Kefa wiza ku Antioki, imupamila pa
- 12 minso. Umulandu wamuposile. Amuno pano watani wize wano wafumile kwakwe Yakobi, walyanga apaliponga na makandi; ukuti pano wiza, afuntuka
- 13 ayipawula, atina wano walinji awa wusilamo. Na waYuda wanjani nawonye awaluvya, acino nu Barnabany
- 14 akopekwa nu kuluvya kwawo. Ukuwa inda nalola kuno watalungamisile ndimuno ukusimicila kwi vangeli kwayila, inena Kefa pa minso pakwe wonsi, inti, Ndi wewe we muYuda, ukwikala ndivino amakandi, ndivino a waYuda pole, ngacani cino ukupaticizya amakandi ukuti yawakwikala wa waYuda? Swenji swe waYuda ku nkwatwa tusi swe "wawembu wa ku makandi,"
- 15 ukuwa vino twamanya kuno u muntu asilufumila ku
- 16 milimo ya masundo, saku ndi a kwi suwilo mwakwe Yesu Klisitu, acaleka naswenye tuwasuwila mwakwe Klisitu Yesu, alyakuti tulufume muno a lisuwilo mwakwe Klisitu, ku milimo ya masundo pole, amuno pasi umuntu wino alilufumila ku milimo ya masundo.
- 17 Ukuwa ndi sweswe pano twalondanga ukulufumila mwakwe Klisitu, naswenye twazanwa kuno swe "wawembu" paliponga na makandi, wuzye Klisitu we kavwa wa
- 18 luwembu? Akapelu! Amuno ndi nkuzenga swinya ivintu vino nononile ye fwandi nenji nkuyisinda kuno
- 19 ne muntalungamana. Amuno nene, muno a masundo, nafwa ku masundo, alyakuti imbe nu wumi kwakwe

- 20 Leza. Nasayikwa nu Klisitu, indi nu wumi, lelo nenga pole, ukuwa we Klisitu wino a wumi mwakwe nene; uwumi wuno indi nawo kanonzi mu muwili, indi nawo muno a lisuwilo mu Mwana wakwe Leza,
 21 wino wankunda wayitayile amuno a nene. Nsina-kuyoyomvya inkumbu-nkumbu zyakwe Leza; ukuwa ndi uwulungamane wukwizila ku masundo, fwandi ye Klisitu wafwile a pavye.

3.

- 1 Oko waGalatiya watumpe, uwawavina weweni, mwe wantu Yesu Klisitu walanjizizwe pa lwenze pakwe
 2 mwemwe muno wasayieizilwe? Nkasi mbawuzye icintu conga: Wuzye mwapoccelelezile E Muzimu ku milimo ya masundo, pamwi nce a ku kwivwa ivyi suwi-
 3 lo? Wuzye mwatumpa awonyewoo? Mule mwatalisile nu Muzimu, wuzye ilelo mumalizye nu muwili? Wuzye
 4 mwivwile ivintu vyavula vyovyo a pavye, (ndi nawu-
 5 zyenye vingawa a vyavye)? Akula wapa E Muzimu na pano wacita ivizunguko mwakwe mwemwe, wuzye akacitila ku milimo ya masundo pamwi nce a ku kwivwa
 6 ivyi suwilo? Ndimuno Abrahamu wasuwililanga Leza
 7 acelelezwa kwakwe weliwe ku wulungamane. Lolani, a wano wakawika insingo mwi suwilo awali wano a
 8 wana wakwe Abrahamu. Swinya amawaliko yatasile kali kuno Leza alileka a makandi yalufume muno a lisuwilo, ayawilila ivangeli lyankani kwakwe Abrahamu, ayati, Mwakwe wewe imyiko yonsi ilipepwa.
 9 Acino wano wakawika insingo mwi suwilo wapepwa
 10 apaliponga nu Abrahamu umusuwizi. Ukuwa winji wonsi wano wakawika insingo mu milimo ya masundo wali mu ntipu; amuno yawalikwa ukuti, *A mutipwe wensi wino asinakwikalisyania mu vintu vyonsi vino vyawalikwa mwe kalata wa masundo, alyakuti*
 11 *awavicita.* Lelo caloleka ukuti pasi umuntu wino akalufuma muno a masundo pa minso yakwe Leza, ("U mulungamane aliwela nu wumi kwi suwilo"; a
 12 masundo yasi ayi suwilo; ukuwa "wino akayatontela aliwela nu wumi mwakwe yoliyo,") acaleka Klisitu

- 13 watukomola ku kutipwa kwa masundo, wapiluka ukutipwa muno a sweswe (amuno yawalikwa ukuti.
- 14 *A mutipwe wensi wino wasayikwa pa muti*), alyakuti ukupepwa kwakwe Abrahamu kwize pa makandi mwakwe Klisitu Yesu, nga tupocelele muno a lisuwilo E Muzimu wino walayilizizwe.
- 15 Wana witu, kamvwange ndimuno awantu wakacitila. Nanti ilayano liwe a lya muntu mutupu, lelo likula lyatumbilizwa, pasi wino angaliconjola nanti a kulyo-
- 16 njelezya atanga alyonjelezye. Amalayilizyo yawwanzilwe kwakwe Abrahamu *na kwi kwata lyakwe*. Asinakuti ku makwata yakwe ngati yalinji a mavule; ukuwa ngati lili lyonga, *na kwi kwata lyako*, lino we Klisitu.
- 17 Lelo coo nkuvwanga acakuti, Layilizyo, lino lyatumbilizizwe lyankani nu Leza, amasundo, yano yizile paño imyaka yasila imyanda yini na makumi yatatu yatanga
- 18 yaliyoyomvye, alyakuti yalovye ilayilizyo. Amuno ndi uwupyani wukafuma ku masundo fwandi ye wusifuma kwi layilizyo; ukuwa Leza wapile Abrahamu ni layilizyo.
- 19 Nga fwandi a masundo? Yonjelezizwe amuno kutinsyania, kuti lisuke ikwata lize lize, lino ilayilizyo lyalayilizizwe; ayatumwa ni ntumi mu makasa yakwe Katasya.
- 20 (Katasya asi wa awa muntu wenga mutupu; lelo Leza
- 21 we wenga wakwe woliwo.) Wuzye fwandi amasundo yasyana na malayilizyo yakwe Leza? A kapelu: amuno ndi amasundo yatele yapwa yano yangapa uwumi, nacawuzimanye uwulungamane fwandi
- 22 wungatela wukufuma ku masundo. Ukuwa amawaliko yiyalila wonsi mu luwembu, alyakuti ilayilizyo, muno a lisuwilo mwakwe Yesu Klisitu, lipwe kwakwe wano
- 23 wakusuwila. Ukuwa pano isuwilo lyacilinji ukwiza twasunzilwe twiyalizilwe mu masundo, kuti lisuke
- 24 isuwilo lino lyanga liwumbulike pa nsizi lize. Acino amasundo yalinji we Kasunga-wa-wana kufika na kwakwe Klisitu, alyakuti tulufume muno a lisuwilo.
- 25 Ukuwa kanonzi pano isuwilo lyiza, tutaciwanga mwakwe
- 26 Kasunga-wa-wana. Amuno mwensi mwe wana wakwe
- 27 Leza, muno a lisuwilo mwakwe Yesu Klisitu. (Amuno mwe winji mwensi mwe wantu mwabatizizwe mwakwe
- 28 Klisitu, mukukola Klisitu.) Kutangawa umuYuda

nanti a muHeleni, kutangawa umuzya nanti a mwanangwa, kutangawa umonsi nu mwanaci: amuno
 29 mwensi mwe wenga mwakwe Klisitu Yesu. Ndi mwe wakwe Klisitu fwandi a pano mwe likwata lyakwe Abrahamu, ye swinya mwe mpyani ndimuno ilayilizyo lyawela.

4.

- 1 Ukuwa nkutaka coo. Pano impyani acili a mutici atasyana nu muwomvi, nanti angawa a
 2 mfumu yakwe vyonsi; lelo akuwanga mu wasunzi na wakasayila, isuka impindi iyiza yino yasontozilwe
 3 nu yisi. Avino naswenye. Pano twalinji swe wana watici twalinji swe wazya wa vintu vya ntaliko iya
 4 mu nsi; ukuwa ila impindi yaficila nkani, Leza atuma u Mwanakwe, akwatwa nu mwanaci, akwatwa
 5 mu masundo, alyakuti akomole wano walinji mu masu-
 6 ndo, alyakuti tupocelele uwana. Swinya muno swe wana, Leza atuma e Muzimu wa Mwana'kwe mu
 7 myezo yitu, iwapunda ikuti Abba, Tata. Acino utaciwanga we muwomvi swinya, ukuwa we mwana; ndi we mwana ye fwandi we mpyani mwakwe Leza.
 8 Ukuwa pa mpindinye yoyo, pano mwacilinji ukumanya Leza, mwalinji mu wuzya kwe wano mu miwele
 9 wasi a waleza; ukuwa kanonzi pano mwamanya Leza, nawe wawamanya, nga mukunyocela wuli ku vintu vikali vya wuwelewele vino visi na maka? ngacani mukulonda ukuwa mwe wazya wakwe vyolivyo swinya?
 10 Mukasolezya manda, ni myezi, ni mpindi, ni
 11 myaka. Nkutina nkuti pamwi nawavunicila a pavye.
 12 Nkuwalambilizya, wana witu, muwe ndivino nene,
 13 amuno nene indi ndivino mwemwe. Mutambifya cimwi, awe! ukuwa mwamanya kuno amuno a ndwala acino
 14 nawawilizile ivangeli pakutalika, cingatenga umuwili wane walinji awa kuwelezya mwemwe, naponye mutansentesile mutankankamuzile, ukuwa mwampoccelezile wa mungeli wakwe Leza, ngati we Klisitunye Yesu.
 15 Ngafwandi ukuyisamalizya kwinu uku kali kwaya kwi? (Nkuwapanicisizya nkuti, Ndi a cino cingacitwa, mwanga mufolowole aminso yinu muyampe nene.)

- 16 Wuzye ilelo ne mulwani winu amuno nkuwanena ivya
 17 kusimicila? Awantu waa wakuwateteka nkani ukuwa
 musu amuno a cintu eizima, awe, wakulonda ukuwapa-
 18 wula alyakuti muwawawaka. Ukuwa cazipa ukutete-
 kwa nkani mu vintu vizima impindi zyonsi, -pano indi
 19 namwe patupu pole. Wana wane watici, mwe wantu
 nkuwatamicila ngati nkupapa swinya, asuke Klisitu
 20 aloleke mwakwe mwemwe, ivyo mbawa namwe
 kanonzi, nga mpilule umuvwango wane, amuno nkulu-
 21 waluwa! Nenani mwe wantu mukulondesya ukwikala
 22 mu masundo, wuzye musinakwivwa amasundo? Amuno
 yawalikwa ukuti, Abrahamu walinji na wana wonsi
 wawili, wumwi walinji awa mu muzya nawe umuwuye
 23 awa mu mwanaci mwanangwa. Lelo umwana wa mu
 muzya wakwatwa ku muwili, ukuti umwana wa
 24 mu mwanaci mwanangwa mwi layilizyo. Ivintunye vyoo
 a mulumbe: amuno awanacinye waa wawili a malayili-
 zyo yawili; lyonga alya ku mwamba e Sinai, likukwatila
 25 awana ku wuzya, wino we Hagara, amuno e Sinai a
 mwamba mu Arabia. E Hagara wakolana nu
 Yerusalemu wa kanonzi, wino ali mu wuzya na wana
 26 wakwe. Ukuti Yerusalemu wino ali pa pela a mwana-
 27 ngwa wino we mayo. Amuno yawalikwa ukuti,

*Zewela, we cifwamba we muntu usikwata,
 Pongomoka upunde we muntu usilumwa ni kwata;
 Amuno awana wa musimbe awavule ukulusye wino
 ali nu mulume.*

- 28 Lelo a sweswe, wana witu, swe wana wi layilizyo ndivino
 29 Yisaki walinji. Ukuwa ndivino wino wakwasilwe ku
 muwili wayimvyanga wino wakwasilwe ku Muzimu,
 30 a vino cili ni lelo. Ukuwa, nga amawaliko yakuti wuli?
 Yakuti, *Fumya umuzya nu mwana'kwe umwanamonsi,
 amuno umwana wa muzya atalipyana apaliponga nu*
 31 *mwana wa mwanangwa.* Acaleka, wana witu, tusi swe
 wana wa wuzya, ukuwa swe wanangwa.

5.

- 1 Klisitu watukomola alyakuti tuwe swe wanangwa; acaleka simpisyani, mutize mukowelenkanwe swinya mu cikonkoli ea wuzya.
- 2 Lolani, nene ne Pauli ukuwanena nkuti, Ndi mwazumila uwusilamo, Klisitu ataliwafungulila cimwi.
- 3 Nkupanisisizya swinya nkani umuntu wensi wino wazumila uwusilamo, ale awatontela amasundo yonsi.
- 4 Mwataya Klisitu, mwe wantu mukulonda ukulufumila ku masundo, fwandi mwafuma ku nkumbu-nkumbu.
- 5 Amuno swenji mu Muzimu tukulindilila ni suwilo,
- 6 tukulolela wulungamane. Amuno mwakwe Klisitu Yesu ukulembwa uwusilamo kusifungula cimwi, nanti a kuntalembwa uwusilamonye, nkandi suwilo lyeni,
- 7 lino likawomba ivya lukundo. Mwacitanga icete, nga weweni wino wawalesya ukuti mutize muto-
- 8 ntele u Kusimicila? Ukufunkulwa koo kutafuma
- 9 kwakwe wino wawita. (U mutawa wuticitici wuka-
- 10 tutumula imbulungwa yonsi.) Nenji nkuwasuwila mu Mfumu kuno mutalisowa. Ukuwa wino akuwatamya
- 11 mwemwe, nanti angawa wuli, alisundwa. Ukuwa nenji, wana witu, ndi neili nkuwila uwusilamo, nga çani fwandi cino neili nkuyimbila? fwandi ica kupu-
- 12 nuzya ea wucinganike calala casila! Nkulonda wano wakuwapungania ukuti wangayilemba.
- 13 Lelo mwonji, wana witu, mwitwa ku uwanangwa, ukuwa mutize muleke uwanangwa winu wuwe a ciwo-
- 14 mbelo ca ku muwili, ukuwa pyunjilananji mu lukundo.
- 15 Amuno amasundo yonsi yafiswa ni zwi lyonga ilyakuti, *Ukunde umuwuyo ndivino wayikunda.* (Lelo ndi muku-
- 16 lumana swinya mukuzwolana, cenjelani mutize mulo-
- 17 vyanie. Ukuwa nkuti, Pitanji mu Muzimu, alyakuti mutize mutimye ukulonda kuwipe ukwa muwili.
- 18 Amuno umuwili wukalwisya E Muzimu nawe Muzimu akalwisya umuwili, amuno vyalekana; acaleka mutanga
- 19 muwacita ivintu vino mukulonda. Ukuwa ndi mwakolelelwa nu Muzimu mwatela musu mu masundo.
- 20 Ale, imilimo ya muwili ikuloleka, a kukulungana, uwukwelengusi, nyengwa, makolania, kupanda, wulwani,

lombwa, wuzuwa, kuvitwa, kufwitucizyania, kupa-
 21 wulana, kusangucila imipepele, ukwini, kukolwa,
 kuŋwa kwa kuyilosya, na vino vili wakwe vyoo; vino
 mbasocezile lyankani ndivino nawasocezile, kuŋo
 wano wakacita ni vintunye vyoo watalipyana uwufumu
 22 wakwe Leza. Ukuti cikomwa ca Muzimu a lukundo,
 cimwemwe, mutende, kupupuzya, luse, wuzima, wusu-
 23 wizi, wucimyanya, kuyisunga: kusi a masundo yano
 yangakania ivintunye vyoo. Wano a wakwe Klisitu
 24 Yesu wasayika umuwili nu kulonda kuwipi kwakwe
 25 woliwo ni miwele miwipenye. Vino tukwikala mu
 26 Muzimu, aleni tuwapita mu Muzimunye. Tutayitu-
 mvyaa, tutafyengana, tutakwinana.

6.

- 1 Wana witu, ndi umuntu wumwi waponela mu
 kuwifya kumwi, mwe wantu mwe wa Muzimu amu-
 munyosezya nu mwezo wa wucimyanya; wila muntu
 alanga nawenye akuyilolela, alyakuti atize ayelezwe.
- 2 Muwasendelana ivisendo vimwame, alyakuti mufisye
- 3 isundo lyakwe Klisitu. Amuno ndi umuntu wumwi
 akuyilumvya akuyicita uwuntu napano a waye, ye
- 4 akuyicenjezya. Ukuwa lekani wila muntu awakwelele-
 zya umulimo wakwe umweneco, ngapano angayilumvya
- 5 ku vyakwe umweneco, ku vya wawuye pole. Amuno
 wila muntu alila ale wayisendela icisendo cakwe
 umweneco.
- 6 Wino akasambilizwa mu mazwi ale ayavwe ni vizima
- 7 vyonsi wino akamusambilizya. Mutaluvya—Leza asice-
 njezwa—amuno cino umuntu akatanda a cino akasinza.
- 8 Amuno wino akutandila ku muwili wakwe alisinzila ku
 muwili wakwe ukononeka; ukuwa wino akutandila ku
 Muzimu alisinzila ku Muzimu uwumi wa muyayaya.
- 9 Tutize tuwakoka ukucita ivizima, amuno tulisinzila mu
- 10 mpindi nzipile, ndi tutafwile ulupwe. Acino pano
 tukulola mpindi tuwawombela wonsi uwuzima, ukuluti-
 lize wano awa ciwanza ci suwilo.
- 11 Lolani vino nawawalicila amawaliko makulu ni kasa
 lyanenye!

- 12 Wonsi wano wakulonda ukuloleka ngati awazima mu muwili, wakuwapaticizya kuti mulembwe uwusilamo; alyakuti watize wayimbila ku wucinganike wakwe
- 13 Klisitu. Amuno nanti a wano walembwa uwusilamonye nawonye wasisunga amasundo; lelo wakulonda kuti mwemwe mulembwe uwusilamo, alyakuti wayitumvya
- 14 ku miwili yinu. Ukwa ukuyitumvya, nenji kupitile ukutali, saku ndi a mu wucinganike wa Mfumu yitu e Yesu Klisitu, mwakwe wuno insi yasayicilwa kwakwe
- 15 nane, nani nasayicilwa ku nsi. Amuno nanti a wusilamonye cisi a cintu, nanti akuntalembwa uwusilamo,
- 16 nkandi ukwelewulwa kupya kweni. Wonsi wano wandi wapita ndi muno iccelezyonye coo cayila, umute nde ni nkumbu-nkumbu viwawa nawo, awaYisrayeli wakwe Leza.
- 17 Ukufumilila ilelo umuntu wumwi atize awantamya, amuno mu muwili wane indi nu lusimbo lwakwe Yesu.
- 18 Inkumbu-nkumbu zya Mfumu e Yesu Klisitu ziwawa ni mizimu yinu, wana witu. Amen.

Ipistola Lyakwe Pauli U Mupositile Ku Waefeso

1.

- 1 **E** PAULI, umupositile wakwe Klisitu Yesu muno
a kulonda kwakwe Leza, ku watele wano wali
2 mwe Efeso na wasuwilwa mwakwe Klisitu Yesu :
inkumbu-nkumbu, nu mutende viwawa kwakwe mwemwe
vifume kwakwe Leza u Mukwasi witu na ku Mfumu e
Yesu Klisitu.
- 3 Acindamikwe e Leza u Mukwasi wa Mfumu yitu
e Yesu Klisitu, wino watulota sweswe nu kupepwa
kwa wuzimu konsi mu vya mwi yulu muno we
4 Klisitu! Watusolezile sweswe mwakwe weliwe pano
kutani kuwe ulufula lwa nsi nu wukulu, alyakufi tuwe
swe wimicile swinya nanti ndema pakwe weliwe muno
5 lukundo lwakwe. Watela watulasika sweswe lyankani
ukuti tuwe swe wana wakwe muno we Yesu Klisitu.
- 6 Avino ukulonda kwakwe ukuzima kuli, ukwa kutumvya
ukucindamikwa kwa nkumbu-nkumbu zyakwe, zino
7 watupa cipepe mwakwe Kankundwa, wino tuli ni
komolwa lyitu muno a wazi wakwe, nu kutetelwa
kwa kuwifya kwitu, ndimuno ukuvula kwa nkumbu-
8 nkumbu zyakwe kwawela. Watuvuzizya mano yonsi
9 ni njelunye ku kwilucila mayele ya kulonda kwakwe
10 ndimuno inkumbu zyakwe zyawela. E Leza watuwumbi-
lila ilango lyakwe, alyakuti pa mpindi nzima, ivintu
vyonsi vya papela ni vya pansu vize viwunganikwe
11 mwakwe Klisitu, mwakwe wino twawa nu wupyani,
ndivino cayanzwe lyankani, ndi muno ilango lyakwe
lyawela. A wino akacita ivintu vyonsi ndivino ukupanzya
12 kwa kulonda kwakwe kuli. Acino sweswe tutumvye
ukucindamikwa kwakwe, muno swe watanzi wanò waku-
13 lolola mwakwe Klisitu. Namwenye mwivwa amazwi ya

- kusimicila, ivangeli lya kutulwa kwinu, mwakwe weliwe mwasimicizwa amuno lisuwilo ni cimanyilo cakwe
- 14 Muzimu Mwimicile u Mulayilizwe, wino we cikomeko ca wupyani witu, alyakuti twize tupoccelele uwiza witu wa wuleza kuti tungatumvya ukucindamikwa kwakwe.
- 15 Munu a conyecoo nalile nivwa isuwilo lya mu Mfumu e Yesu lino lili mwakwe mwemwe, na kuno
- 16 mwakunda watele wonsi, nsileka ukuwasalifizya
- 17 mwemwe, nkawataka mu mapepo yane. E Leza wa Mfumu yitu e Yesu Klisitu, u Mukwasi wa kucindamikwa, awape mwemwe e Muzimu wa njelu nu wa
- 18 kuwumbula kwa kumanya weliwe, yale aminso ya myezo yinu yaswefwa, mumanye ukulolela kwa lwito lwitu, mumanye uwukulu wa wupyani wakwe uwa kucindamikwa mu watele, nu kukulisya kwa maka yakwe kwakwe sweswe swe wantu tukusuwila. A miwombe
- 20 ya maka ya kukazawana kwakwe, yino wawomvile mwakwe Klisitu, pano wamuzyulupuzile ku wafwe,
- 21 amuteka kwi kasa lyakwe ilya ndilo mwi yulu, papela nkani ukulusye na wakapanzya wonsi, nu wusano, na maka, nu wufumu, ni zina lyonsi lino likwitwa, mu mpindi yoo ntupu pole, ukuwa na kwe yino ikwiza—
- 22 awika vyonsi mu matamba yakwe, amuteka kuti awe we
- 23 Katwe pa vintu vyonsi kwi Ekleziya, lino a Muwili wakwe, wuno wizuzwa mwakwe wino wizula mwe vyonsi pyu.

2.

- 1 Mwemwe naswe swe waliwonga. Wawapile uwumi pano mwalinji mwe wafwe munu a kuwifya kwinu nu
- 2 luwembu, mwakwe vino mwapitanga mwenemo kali, ndivino imiwele ya mu nsi moo yawela, ndivino amaka yakwe siyame-wa-muza yawela, wino a muzimu wuno
- 3 kanonzi wukawomba mu wana wa ntatontela, mwakwe wano naswenye swensi twisile mwenemo mu kulonda kuwipe kwa miwili yitu, pano twacitanga ukulondesya kwa muwili nu kwa melengania, mu nkwatilwe twalinji swe wana wa mu wukali wakwe Leza ndivino
- 4 wanjinye. Ukuwa Leza munu wavula inkumbu, munu a
- 5 lukundo lwakwe ulukulu luno watukunzile, na pano

- twalinji swe wafwenye muno a kuwifya kwitu, atupa uwumi apaliponga nu Klisitu, (mwatulilwa ku nkumbu-
 6 nkumbu); watukatusya apaliponga nawe, watuteka apaliponga nawe mu vya mwi yulu, mwakwe Klisitu
 7 Yesu, alyakuti mu mpindi yino ikakwiza alanjizye ukukulisya kwa nkumbu-nkumbu zyakwe nu lusenye
 8 kwakwe sweswe mwakwe Klisitu Yesu. Amuno mwatulilwa ni nkumbu-nkumbu muno a lisuwilo; musu amuno a mwemwe mwenga: a cawila cakwe Leza:
 9 kusi a ku milimo, alyakuti umuntu wumwi atayitumvya;
 10 amuno swe wawombe wakwe awelewulilwe mwakwe Klisitu Yesu ku milimo mizima, yino Leza wayanizye lyankani ukuti tuwapita mwakwe yoliyo.
- 11 Acino yizukanji kuno impindi nkali mwemwe, mwe makandi miwili, mwe wantu mukwitwa a "wantalembwa uwusilamo" na' wano wakwitwa a wasilamo, wuno wacitwa na makasa mu muwili wutupu—yizukanji kuno pa mpindi yoyo mwalinji ku londe kwakwe Klisitu, mwalinji mwe wanji ku wukaya
 12 wakwe Yisraeli, mwalinji mwe weni kwi layano. Iyi layilizyo, insi mu wukulunye mutalinji nu kulolela
 13 swinya nanti Leza. Ukuwa kanonzi mwakwe Klisitu Yesu, mwe wantu mwalinji ukutali mwapalamizwa
 14 mu wazi wakwe Klisitu. Weni we mutende witu, wino waleka swewili twawa swe wiliwenga, wamongola
 15 uluwumba luno lwatupawunkinie, wamalizya mu muwili wakwe imilandu ya masundo ni ya makomelezyo ni viwinda
 16 ndonye, alyakuti ayelewule mwakwe weliwe wenga wawili awe a muntu wenga umupya, akuli kuleta umu-
 17 tende, alyakuti awakundanie wowili mu muwili wonga kwakwe Leza muno a wucinganike, a pano atele wako-
 18 mela uwulwani. Wizile awawilila umutende mwe wantu mwalinji ukutali, nu mutende kwakwe wano walinji
 19 papipi, amuno muno weliwe swewili tuli ni nzila ya kupalamila mwakwe Muzimu wenga ku Mukwasi. Acino
 20 fwandi musu mwe weni, nanti a wapanzi, ukuwa mwe wakaya wawuye; mwe wa ciwanza cakwe Leza,
 21 mukuzengwa pa lufula lwa wapositile na watumwa, e Klisitu Yesu umweneco awili liwe kulu Iyi funku, mwa-

22 ikukula aliwa ali tempile lyimicile mu Mfumu, mwakwe wino namwenye mwazengwa apaliponga, muwe a wikalo mwe wakwe Leza mwakwe Muzimu.

3.

- 1 Muno a conyecoo nene ne Pauli, ne mukungwe wakwe Klisitu Yesu muno a mwemwe mwe makandi,—
- 2 ndi mwivwa nacawuzimanye ivya kuyania kwa nkumku-nkumku zyakwe Leza zino wampela kwakwe
- 3 mwemwe, kuno mayele yakwe Leza yawumbulwa kwakwe nene, (ndivino nawalisile itanzi katici, mwe
- 4 cino ndi mukuwazya, mungalola ukwiluka kwane mu
- 5 ca mayele yakwe Klisitu: mu nkulo zinji yatawumbuzilwe ku wana wa wantu, ndivino kanonzi yawumbulwa nu Muzimu ku wapositile wakwe a wimicile na
- 6 ku watumwa:) a yanyeyaa kuno na makandinye a mpyani, a vyawi apaliponga, swinya awasanzinkane
- 7 wi layilizyo mwakwe Klisitu Yesu. Lyoo a livangeli, lino nisilwe kuti mbe ne mupyunzi, ndimuno icawila ca nkumbu-nkumbu zyakwe Leza capilwe kwakwe nene, ndivino uwukulu wa maka yakwe wukawomba.
- 8 Kwakwe nene ne muntu ne mutici ku watele wonsi, inkumbu-nkumbunye zyoo zyapilwe a zya kuwilila
- 9 amakandi imboto ntasila yakwe Klisitu, nu kuleka awantu wonsi walole kuno a kuyania kwa mayele yano ku mpindi zyonsi yafisilwe mwakwe Leza, e Kelewula
- 10 wakwe vyonsi; alyakuti kanonzi injelu zya misango
- 11 mivule zyakwe Leza ziwumbulwe ni Ekleziya, ku ntumi na wasanwa wa vya mwi Yulu, ndimuno ilango lya muyayaya lyawela, lino Leza wiluzile mwakwe
- 12 Klisitu Yesu i Mfumu yitu: mwakwe wino tukusinga pa kupalamila konsi ndivino isuwilo lyitu lili mwakwe
- 13 weliwe. Acaleka nkulambilizya kuti mutafwa ipwepwe
- 14 kuno natamika muno a mwemwe, a kucindamikwa kwinu.
- 15 Muno a conyecoo nkusokowala ku Mukwasi, mwakwe wino iwuvi lyonsi ilya mwi yulu ni lya pansi
- 16 likwitwa, nkupepa nkuti awape, ndivino ukuvula kwa

- kucindamikwa kwakwe kwawela, ukukulisya kwa
 maka mu wuntu wa mukasi, muwomeswe na maka
 muno a Muzimu wakwe mu wantu wa mukasi.
 17 Klisitu ayikale mu myezo yinu muno a lisuwilo! Mu-
 18 wome musimpisye mu lukundo, mwiluke apaliponga na
 watele wonsi cino uwupapatale nu wutali nu wukulu
 19 nu wuzike vya lukundo vikusula, mumanye ulukundo
 lwakwe Klisitu, luno lwalusya mano yonsi! Mwizule
 20 pwi na vyonsi ivyakwe Leza! Lelo kwakwe wino
 wamanya ukucita nkani ukulutilizye vyonsi vino tuku-
 lenga, nanti a vino tukwelengania, ndimuno amaka yano
 21 yakuwomba mwakwe sweswe yawela, kwakwe weliwe
 kuwe ukucindamikwa mwi Ekleziya na mwakwe Klisitu
 Yesu ku nkulo zyonsi umuyayaya: Amen.

4.

- 1 Acaleka nene ne mukungwe muno Mfumu, nku-
 walambilizya kuti muwapita ni miwele miyane nu lwito
 2 luno mwisilwe, nu kuyicefya konsi nu wucimyanya nu
 3 kupupuzya nu kuzizimicizyana mu lukundo, muwawa
 ni cangwe pa kulemenkane uwulemasya wakwe Muzimu
 4 ni cikunga ca mutende. Amuno kuli u muwili wonga
 nu E Muzimu wenga, (ndimuno mwtizilwenye mu
 5 kulolela kongwa kwa kwitwa kwinu) I Mfumu yonga,
 6 isuwilo lyonga, ibatizo lyonga, e Leza wenga u
 Mukwasi wakwe wonsi, wino ali papela pakwe swensi,
 'ali apaliponga naswe swensi, na mwakwe sweswe
 7 swensi. Ukuwa inkumbu-nkumbu zyapilwe kwakwe
 sweswe wenga wenga indimuno icelelezézyo ca wila
 8 wakwe kawela. Acaleka akuti,

*Walile wakwela mupela,
 Akolelela intapwa mvule,
 Apa na wantu ivyawila.*

- 9 Lelo coo icakuti, *walile wakwela*, acani, acakuti
 10 watezile ayika lwa mu nsi? Wino wisile a wino wanyo-
 sile, akwela mupela acila mupela monsi, alyakuti
 11 ayizuzye ivintu vyonsi. Apa wamwi awawa awaposi-

- tile, nawo wamwi awatumwa, nawo wamwi awakawila
 wi vangeli, nawo wamwi awacemi na wasambilizya,
 12 alyakuti awatele wayanwe, nu mulimo wa wupakasi
 13 wuwombwe, nu Muwili wakwe Klisitu wuzengwe, tu-
 suke swensi tufike pa wuliwonga wi suwilo, na pa
 kumanya u Mwana'kwe Leza, na pa wusongo, pa
 14 celelezyo ca cimo cikulu cakwe Klisitu. Tutize tulange
 tucili swe wana, wano wakawa mwalwe, wano waka-
 pungwa nu muza wonsi uwa masambilizyo, na mayele
 15 ya wantu wa mucenjelo, wano wakapilingula ivya
 maluvyo; ukuwa tule tulemasye ukusimicila mu
 16 lukundo, tukulile mwakwe weliwe mu vintu vyonsi,
 wino we Katwe e Klisitunye: kwakwe wino uMuwili
 wonsi walimbinkanwa wapampinkanwa na malimbilwe
 yonsi yano wuli nayo, alyakuti imiwombele ya vipya
 vivule conga conga ingaleka umuwili awukula awuyi-
 zenga mu lukundo.
- 17 Nkuwakomelezya, swinya nkuwasimicizya mu Mfumu,
 kuti mutacipite ndivino amakandi yakapita, wano mu
 18 wuwelewele wa myezo yawo, amano yawo yafitikwa,
 wakupikwa ni mfinzi, wawa a weni ku wumi wakwe
 Leza, amuno ukuntamanya kwa ku kuwizya imyezo
 19 yawo; wano wayilecelezya swinya wayisumbila ku
 wukwelengusi kuti wacita vyonsi vya kukombezya nanti
 20 kupecela. Ukuwa mwenji mutasambilizile ivyakwe
 21 Klisitu wowonye (amuno mwivwile ivyakwe Klisitu,
 swinya amusambilizwa mwakwe weliwe, ndivino
 ukusimicila kwakwe Klisitu kuli mwakwe Yesu,) ukuwa
 22 mule musumbe ivya myata yinu imikali, yino a ya
 muntu mukali, wino akakononeka amuno akulondesya
 23 kwa kukopekwa; alyakuti mwandulwe mu myata ya
 24 myezo yinu, muzwale umuntu mupya, a cilolelo cakwe
 Leza celewulwa mu wulungamane na mu wutele wa
 kusimicila.
- 25 Acaleka tayani uwufi, muwavwanjilana ukusimicila :
 26 amuno swe vyawi vya muwuye nu muwuye. Vitwanji,
 ukuwa mutawifya, mutaleka indaka iwawila muvisilwe,
 27 nanti Diabulosi mutamusila umwenko. Muleke wino
 28 wiwanga ataciwe swinya; ukuwa ukulusye amuleka
 awomba, awombela na makasa yakwe icintu cino a

cizima, alyakuti awe naco ica kupa na kwakwe wino
 29 wasowelwa. Mutaleka izwi liwipe liwafuma mu mulomo
 winu, nkandi amazwi mazima aya kuwomesya kuno
 30 kuyine, yano yazipila kwakwe wano wakwivwa. Muta-
 yimvya E Muzimu Mwimicile wakwe Leza, mwakwe
 wino mwasilizilwe ukufika na ku wanda wa kukomolwa.
 31 Sumbani uwululu wonsi, nu kuvitwa, nu lombwa, ni
 32 mpokoto, ni kwelengulo, nu wulwani wonsi; muwafwi-
 lana uluse, tontelananzi ku nsingo, muwatetelana ndivino
 nawe Leza mwakwe Klisitu wawatetela mwemwe.

5.

- 1 Acaleka kolanji Leza, wa wana wakwe awakundwe;
- 2 swinya muwapita nu lukundo, ndivino Klisitu na
 we wawakunzile mwemwe, ayifima umweneco amuno
 a sweswe, a mufimwa swinya a nzuwi kwakwe. *Leza
 inuncile iyi fungo zima.*
- 3 Uwuzelele ni vya kukombezya vyonsi, nanti a viku-
 mbucila viwipe, mutaleka nanti a kutakwa viwatakwa
- 4 mwakwe mwemwe, amuno vitayana na watele; nanti a
 vya misala, nanti a kuvwanga kwa wuwelewele, nanti a
 ntowongozi mbipe vino yitayana ukuvwanga; ukuwa
- 5 ukulusye muwasalifya Leza. Manyicisyani kuno pasi
 umuzelele, nanti a muntu wi kombezya, nanti a muntu
 wi kumbucila liwipe, (E kapepa wi kolania) wino ali
 nu wupyani mu wufumu wakwe Klisitu nu Leza.
- 6 Mutaleka umuntu wumwi awacenjezye na mazwi yavye;
 amuno vintunye vyoo a kuno uwukali wakwe Leza
- 7 wukaponela wana wakwe wantatontela. Acaleka
- 8 mutawa mwe wakasanzikana na wo. Amuno mwalinji
 mwe wa mfinzi, ukuwa kanonzi mwe wa musanya mu
- 9 Mfumu; pitanji wa wana wa musanya (amuno ivikomwa
 vya musanya vili mu wuzima wonsi na mu wulunga-
- 10 mane na mu kusimicila) muwapanzya icete vino vika-
- 11 secelesya Leza. Mutazumila imilimo mintafuma cumi
- 12 iya mfinzi, ukuwa nkani nkani muwayisokolola. I vintu
 vino vikucitwa na woliwo ku mbali a ca nsoni na
- 13 pa kuvitakanye, ukuwa ivintu vyonsi vikula

vyasokololwa pa lwenze aviswefwa nu musanya; amuno
14 wila cintu cino casokololwa pa lwenze a ciswepe.
Acaleka watiti,

*Ziwuka, we muntu uponecile, ukatuke ku wafwe;
Klisitu wandi awale pakwe wewe.*

- 15 Acino muwalola icetecete muno mukupitila, wakwe
wano wasi na mano pole, ukuwa wa wamano;
16 muwapampuka impindi zyonsi, amuno amanda a
17 mawipe. Acaleka mutatumpa, ukuwa mumanye muno
18 ukulonda kwa Mfumu kuwezile. Swinya mutakolwa
ipala, mwakwe vino muli mponzela, ukuwa mwi-
19 zuzwe nu Muzimu, muwavwanzania mu masamu na mu
ndwimbo na mu ndwimbo zya wuleza; muwakwimbila
20 swinya muwawizya mu myezo yinu ku Mfumu; muwa-
salifizya Leza u Mukwasi mwi zina lya Mfumu yitu
e Yesu Klisitu ku vintu vyonsi pe na pe.
- 21 Muwatontelana, amuno mukucindika Klisitu. Wanaci,
22 tontelanji wawakwinu, ndivino ku Mfumu. Amuno
23 umonsi we Katwe wa mwanaci, ndivino Klisitu we
Katwe wi Ekleziya, (cingatenga we Katula wa Muwili.)
24 Ukuwa ndivino Ekleziya lili pansi pakwe Klisitu,
a vino ndi awanaci nawo wawe ku walume
25 mu vintu vyonsi. Wonsi, kundani wawakwinu, ndivino
Klisitunye nawe wakunzile Ekleziya, ayifima amuno
26 lyolilyo, alyakuti ayimicile, pano watela waliswefya
mu kupwizwa kwa minzi, muno kuzumila kwakwe
27 lyolilyo, alyakuti ayimike Ekleziya liwe a lieindamikwe
kwakwe weliwenye, litawa ni nzyoto nanti a linkwinya
nanti a cintu cimwi ica mwatanye woo, ukuwa alyakuti
28 liwe a lyimicile nanti ndema. Avino na wonsi wakana
nawo wakunde awaci wa miwili yawonye, (wino
29 wakunda umuci ye wayikunda). Amuno pasi umuntu
wino watela apata umuwili wakwe, ukuwa akawulela
swinya akawusecelesya, ndivino Klisitu nawe akacita
30 Ekleziya amuno swe vyawi vya muwili wakwe.
31 *Amuno a conyecoo umonsi akusyanga eyisi nu nyina,*
32 *akawaka umuci, wowili awawa a wenga.* A cimanyilo
cikulu ica mayele; ukuwa nkutaka ivyakwe Klisitu

33 ni vyi Ekleziya. Naponye namwe mwensi wila muntu awakunda umuci, ndivino wayikunda umweneco, swinya ale nu mucu awacindika umulume.

6.

- 1 Wana, tontelanji awakwasi winu mu Mfumu,
- 2 amuno coo a ciyane. *Uwacindika eso nu nyoko*
- 3 (lino a lisundo lyakutalika ilili ni layilizyo,) *alyakuti uwakwikala icete uwe nu wulanzi wukulu ma nsi.*
- 4 Namwe mwe wayisi, mutize muwasonkomola awana winu, ukuwa muwawalela mwi sundo na mwi socelo lya Mfumu.
- 5 Wawomvi, tontelanji wasokulu wa mu nsi, muwe na kakope nu kuzakaza, muwawomba nu mwezo
- 6 wonga, ngati a kwe Klisitu, ukwengupa pa minso patupu pole, wakwe wano wakateteka awantu ni kopeko; ukuwa muwe wa wawomvi wakwe Klisitu, muwacita
- 7 ukulonda kwakwe Leza nu mwezo; muwawomba imilimo ni sansa lizima ngati a ku Mfumu, ku wantu
- 8 pole. Muwamanya kuno icintu eizima consi cino wila muntu akacita, acili cino alipocelelela icilambu ku Mfumu, nanti angawa a muzya nanti angawa a mwana-
- 9 ngwa. Namwe mwe wayisikulu, wacitilanji ivintu ivilivyonga, lekani ukuwapanjila; muwamanya kuno e yisikulu wawo nu sokulu winu ali mwi yulu, wino asisolowola wantu wamwi.
- 10 Ica kupeleleezya, womani mu Mfumu, na mu
- 11 maka ya wukalambane wakwe. Zwalani vyanzo vyakwe Leza vyonsi, alyakuti muwe na maka ya kuposya imicenjelo nu kukopekwa kwakwe Diabu-
- 12-losi. Amuno ukuciciza kwitu kusi a kwa mulawa ukuwa a kwa mawufumu, a kwa maka, a kwa mawukankala ya mfinzi ya mpindi yoo, a kwa mawu-
- 13 mba ya mizimu ya wuwipe mwi yulu. Acaleka sendani ivyanzo vyakwe Leza vyonsi, alyakuti mwize musimpe pa wanda wuwipe, swinya ndi mwayania
- 14 vyonsi, mwize mucimvye awalwani wonsi. Acaleka simpisyanji, pimpanji zutilanji na malamba ya kusimi-
- 15 cila, muzwale uwulungamane pa cifuwa, muzwale indyato

ku manama yinu mu kusimpisya kwi vangeli lya
 16 mutende; ukulusye vyonsi musende inkwela yi suwilo,
 yino iliwapa a maka ya kuzimizya imivwi ya mulilo iya
 17 muwipe, muwasenda ni cikupiko ca ku mutwe ica
 kutulwa, nu lupanga lwakwe Muzimu, (yano a mazwi
 18 yakwe Leza); mapepo na masambilizyo yonsi muwa-
 pepela impindi zyonsi mu Muzimu, muwayawaka nu
 mute wonsi nanti kukoka, muwalambilizizya awatele
 19 wonsi, lambilizizyanji nani, alyakuti uwuvwanzi wupwe
 kwakwe nene, njasamule umulomo wane, imbumbule
 20 ivya mayele yi vangeli nu kusinga, kwakwe lino ne
 ntambikwa ya mu munyololo; alyakuti ivya mwakwe
 lyolilyo indavivwanga nu kusinama, ndivino ngavwa-
 nga.

21 Ukuwa alyakuti namwe mumanye ivyane, na muno
 nkuwela, Tikikasi umwana witu, umukundwe swinya
 umupyunzi musuwilwa mu Mfumu, wandi awawumbu-
 22 lile ivintu vyonsi; acaleka namutuma kwakwe mwe-
 mwe, alyakuti mumanye imikalile yitu, swinya alyakuti
 asansamusye ni myezo yinu.

23 Umutende ulukundo ni suwilo, viwawa ku wana
 witu, vifume kwakwe Leza u Mukwasi na ku Mfumu e
 24 Yesu Klisitu. Inkumbu-nkumbu ziwawa na wonsi
 wano wakunda i Mfumu yitu e Yesu Klisitu nu lukundo
 luntasila.

Ipisto la Lyakwe Pauli U Mupositile Ku Wafilipi

1.

- 1 **E** PAULI nu Timoti, awawomvi wakwe Klisitu Yesu,
ku watele wonsi awa mwakwe Klisitu Yesu wano
wali mu Filipi, apaliponga na ku walasi na waka-
2 yamwite: Inkumbu-nkumbu nu mutende vifume kwa-
kwe Leza E Tata witu na ku Mfumu Yesu Klisitu
vivawa namwe.
- 3 Nkusalifya e Leza wane kuno mukwizuka nene pe;
4 na mu mapapo yane yonsi, nkuwapepela mwensi ni
5 cimwemwe, amuno a kwavwa kwinu ukwa kwi yangeli
kuno mwafumilila nako ku kutalika mwiza mwafika
6 nako na kwi lelo; nkusuwila icintunye coo, kuno wino
watalika umulimo wuzima mwakwe mwemwe, aliwawa
nawo, asuke ayize awufisye ku wanda wakwe Yesu
7 Klisitu. Cikunzipila ukuwelenganizizya wonye mwensi,
amuno nawasengula mu mwezo wane, amuno na mu
vingololo vyanenye na mu kucinjilila nu kuwomya
ivangeli, mwensi mwe wakasanzinkana nani mu nkumbu-
8 nkumbu. Amuno Leza we kalola wane, muno nkuwa-
lucilila mwensi mu cikuku cikulu iciliconga ni cakwe
9 Klisitu Yesu! Nkuppepa nkuti, ulukundo lwinu lwala-
ndalila nkaninye mu kumanya na mu kwiluka konsi;
10 alyakuti mupanzye nga muzamilizye ivintu vino a vizima
nkani; alyakuti muwe mwe wololoke nanti kunyonga-
nika wumwi ukwiza fika ku wanda wakwe Klisitu;
11 mwizuzwe ni vikomwa vya wulungamane, vino vikwizila
mwakwe Yesu Klisitu ku kucindamikwa na kwi lumbo
ivyakwe Leza.
- 12 Lelo, wana witu, nkasi ukuti mumanye kuno ivintu
vino vyamponezile nene, vyaponezile ku kwizya
13 ivangeli; acino camanyikwa kwakwe wakalinda

- wonsi kwi sano, na kwakwe wanji wonsi, kuno ne
 14 mukungwa amuno we Klisitu; swinya awavule
 awana witu walunduluka ni suwilo lyawo mu Mfumu,
 muno a kukungwa kwane, walutilizya ukusinama pa
 15 kuvwanga amazwi yakwe Leza nanti ntete. Wamwi
 nacawuzye wakuwila Klisitu mbali ni nkwinu nu
 16 lombwa; nawo wamwi nu mwezo wuzima: wamwi
 wakuwila nu lukundo, wakumanya kuno natekwa koo
 17 ku kucinjilila ivangeli: ukuwa wamwi wakuwilila
 Klisitu ku mipanzi, kusi a kwa cisimiko, wakulonda
 18 ukunkatusizya itamyo mu wukungwe wane. Nga
 a ca cani? Naponye a wowonye, nanti mungawa a
 mu kukopelezya nanti a mu kusimicila, Klisitu
 akuwilwa; momonye nkuzewela, nacawuzimanye nandi
 imbazewela.
- 19 Amuno manyile kuno insilo yakwe vyonsi vyoo
 ilifika ku kusapulwa kwane, ndimuno a kulambilizya
 kwinu, nu kupocelala kwane ukwakwe Muzimu
 20 wakwe Yesu Klisitu kuli. Nkusuwila swinya nkulolela
 nkuti, ntize njize nsonzwe insoni kwakwe cimwi,
 ukuwa njize imbe nu kusinama konsi, ndivino penye,
 avino na kanonzinye nandi neindicilo Klisitu ku
 muwili wane, pamwi nce ku wumi nanti a ku mfwa.
- 21 Amuno kwakwe nene ukuwa nu wumi we Klisitu, aca-
 22 leka ni mfwanye a kusanduluka. Ukuwa ndi uwumi wa
 muwili walandalila, wulileta ivikomwa vya mulimo
 23 wane. Fwandi! cino nandi nsole ntacimanyile. Ukuwa
 apāno nkufyenencezwa pakasi pakwe viwili. Nkulo-
 ndesya ukupita, inje nkawange nu Klisitu, cino eizifile
 24 nkani: lelo muno a mwemwe ukwikala mu muwili
 25 ciyine. Nacawuzimanye nkusuwila coo, a cino manyile
 kuno nandi ndandalile namwe mwensi, alyakuti
 26 mukule swinya muzewele mwi suwilo; ngapano muli-
 sansamuka mwakwe Klisitu Yesu, muno nandi njize
 imbe namwe swinya.
- 27 Lelo ndi imiwele yinu izipile ivangeli lyakwe Klisitu,
 alyakuti pamwi njiza mbalola, nanti ntizile, injiwe
 imikalile yinu, kuno mukusimpa mu mwezo wonga,
 swinya mukulwila isuwilo lyi vangeli mwensi ca
 28 pamwi. Mutatetewuka pa walwani na wanda: ukusi-

nama kwinu a cimanyilo ca kulowa kwakwe woliwo, ukuwa mwenji a ca kupulumuka, a cino cafuma kwakwe
 29 Leza. Amuno mwenji mwe walongo amuno, kusi a ku kusuwila Klisitu kutupu, ukuwa nu kumuyimbilanyo:
 30 pano mukulwa isumo lilyanye, lino mwaliweni nene nkulwa, swinya na kanonzi mukwivwa kuno ncili indi nalyo.

2.

- 1 Acaleka ndi kuli ukusansamusya kumwi mwakwe Klisitu, nu kusankana kumwi ukwa lukundo, ndi kuli uwuciwuzwa wumwi uwa Muzimu, ndi kuli inkumbu nu
- 2 luse, nazina nkuti, Mpani icimwemwe cikulu, ndi mwawa na melengania ayaliyonga, mwawa nu lukundo lulilonga, mwawa nu kulonda kulikonga, mu mwezo wonga;
- 3 mutacitilana cimwi ku mipanzi, nanti a ku kuyitufvya, nkandi nu mwezo wa kuyicefya, muwakuzya wawuyo
- 4 ukulusye mwe weneco; wila muntu atayilolela ivyakwe vitupu, ukuwa mwensi muwasayila ni vya wawuyo.
- 5 Muwe nu mwezonye woo mwakwe mwemwe wuno
- 6 mukuzana na mwakwe Klisitu Yesu. Weni walile ali mu wukola wakwe Leza, naponye atayikakatizizye ku
- 7 wuyane nu Leza, ukuwa azula uwucindame wakwe, atola uwukola wa muwomvi; akwatwa ndivino wantu swinya
- 8 aloleka a muntu, ayicefya nu-kutontela kwakwe ukufika na ku mfwanye, molimo, imfwa ya wucinganike.
- 9 Acaleka Leza nawe wamukuzya nkani, wamupa ni zina
- 10 lino lili papela pa mazina yonsi, alyakuti kwi zina lyakwe Yesu amakokola yonsi yawasokowala, aya vya
- 11 mupela, ni vya mu nsi, ni vya mu nsi pansi pansi, nu kuti wila lulimi luzumile kuno Yesu Klisitu a Mfumau, alyakuti e Leza u Mukwasi acindamikwe.
- 12 Acino fwandi, wakundwe wane, ndimuno mukatontelelela penyec, ndivino pano ndipo patupu pole, ukuwa kanonzi nkani nkani pano nene nsi penepo; wombelanji
- 13 itulwa lyinu na kakope mbali nu kuzakaza, amuno we Leza wino akawawomya mwemwe, acino muwalilonda swinya muwalifisya, ndimuno weliwe akulondela.
- 14 Muwawomba ivintu vyonsi nanti kukwinuluka, swinya

- 15 nanti mipanzi; alyakuti muwe mwe wantatala mulandu na wantonona, awana wakwe Leza awasi ni ndema, mu nkulo nyongane iyi kanuzyo, mwakwe wano mukuwala
- 16 mu nsi ngati a ntanda uwusiku; muwalemasya amazwi ya wumi, alyakuti imbe ni cilumba cizima mwakwe mwemwe mu wanda wakwe Klisitu, kuno ntalangananga wowo nanti a kuyipulansya apavye.
- 17 Molimo, ndu wazi wane wazwiswa pa nzuwi yi suwilo lyinu yino mukufima, nkuzewela, swinya nkuzevya
- 18 apaliponga namwe mwensi: muno a conye coo namwe-nye zewelani, swinya muzevye apaliponga nani.
- 19 Nkulolela mu Mfumu Yesu kuti ntume Timoti kwakwe mwemwe nanti kuzimba, alyakuti nani nsa-
- 20 nkane pano namanya imikalile yinu. Amuno nsi na winji wakwe weliwe wino angasayila imikalile yinu.
- 21 Amuno wonsi wakavwamba ivyawo vitupu, vyakwe Yesu
- 22 Klisitu pole. Ukuwa mwenji mwamanya insimpo zya- kwe Timoti kuno akapyunjila ivangeli nani, ndivino
- 23 umwana akapyunjila yisi. Acaleka weliwe wino nkulolela kuti mutume zuwa, ndi nalola muno cawela
- 24 kwakwe nene: ukuwa nkusuwila mu Mfumu kuno nenenye ne mweneco nandi njize nanti kuzimba.
- 25 Ukuwa nkuti cazipila mbatumile kanonzi Epafrodito umwana witu, umuwomvi wunji, e cita wunji, swinya intumi yinu yino mwantumizile amuno kusowelwa
- 26 kwane; amuno wawalucilanga mwensi. Walinji na malanda nkaninye, amuno mwivwile kuno walwala;
- 27 lelo nacawuzyenye walwile iya kufwa, ukuwa Leza wamufwizile uluse, asi weliwe mutupu, ukuwa naninye, alyakuti ntapampikanwa malanda.
- 28 Acaleka namutuma ni cangwe, alyakuti mumulole swinya, muzewele, naninye mpepucilwe mu kukuwa-
- 29 ntika kwane. Alani mupocelani mu Mfumu ni cimwe-
- 30 mwe consi, muwacindika awali ndivino weliwe: amuno walondanga ukufwila ku milimo yakwe Klisitu, kuno wayilalisile ukuti afsye cino mwemwe mwaposilwe kuncitila muno mutalinjipo.

3.

- 1 Aleni, wana witu, zevyanji mu Mfumu. Nkũnyo-
 celela nkuti, zevyanji nanti kukoka, amuno kwakwe
 2 mwemwe a cizima. Cenjelani ku mbwa zyoo, cenje-
 lani kwe wakawomba wawipe waa, amupanda wa
 3 wulemvi! Swenji swe wasilamosilamo, swe wantu
 tukalumbula Leza mu mwezo, swinya tukayitumvya
 mwakwe Klisitu Yesu, swinya tutawika insingo mu vya
 4 kunzi; cingatenga nanti a nenenye ne mweneco nga-
 wika insingo mu vya kunzi ndi nkasi. Ndi umuntu
 wumwi winji akwelengania akuti angawika insingo
 5 mu vya kunzi, lelo fwandi nenji ngamulusya. Nalemvilwe
 uwusilamo pa wanda wacitikananimonsi; ne wa ciwanza
 cakwe Yisraeli, ne wa mwiko wakwe Benjamin, ne
 6 muHeberi wa waHeberi; ku vya masundo ne muFarisi;
 ku vya cangwe natamyanga Ekleziya; ku vya wulunga-
 mane wuno wuli mu masundo, ne muntasumbiçilwa
 7 cimwi. Ukuwa ivintu vino natanji a vya kusanduluka
 kwakwe nene navyelelezya kuno a vyavye muno we
 8 Klisitu; nacawuzima nalola kuno ivintu vyonsi a vyavye
 muno a wukulu wa kumanya Klisitu Yesu i Mfumu
 yane. Amuno weliwe nasumbila ivintu vyonsi, swinya
 9 nalola kuno a vikona, alyakuti mpocelele Klisitu, nza-
 nwe mwakwe weliwe pa wanda wa mfwa, kusi kuwa nu
 wulungamane wakwe nene nenga, ukuwa wuno
 wukufuma kwakwe Klisitu muno a lisuwilo, uwulunga-
 mane wuno wukweyamila kwakwe Leza muno
 10 a lisuwilo. Nkasi mumanye mu maka ya kuzyulupuka
 kwakwe, nu wulemenkanwe wa kuyimba kwakwe,
 nsuke njalunkanwe imfwe ndivino wafwile, ndi pamwi
 11 nee naninye ingaya nkafike ku kuzyulupuka ku wafwe.
 12 Musi amuno natela napocelela coo, nanti pamwi
 natela nafcila: lelo nkuyipaticizya ndi pamwi nee
 ingapocelela cino naninye napocelelwa nu Klisitu Yesu.
 13 Wana witu, nenji nsinakuti nacipocelela: ukuwa icintu
 conga a cino nkucita, nkwiwilila ivintu vino vili ku
 nsizi, nkukunzulucila ku vintu vino vili ku nkolelo,
 14 nkuyipaticizya ku nsilo ku cilambu ca lwito lukulu
 15 lwakwe Leza mwakwe Klisitu Yesu. A cino sweswe,

- swe wantu twakula, tuwakwelengania wonyewoo: ndi kuli wamwi wano wakwelengania vinji, Leza aliwawu-
 16 mbulila conyecoo. Ukuwa kanonzi tuwapitila mwe cino twatela twapoccelela.
- 17 Wana witu, mwensinye muwankolania nene, muwatesya na wano wakupita awonye, ndimuno mukulolela
 18 sweswe tukupitila swe cilolelo cinu. Amuno awavule, (wano nanda nkawanena, na kanonzi nkuwanena mbali na minsozi,) wakupita ngati a walwani wa
 19 wucinganike wakwe Klisitu; wano insilo yawo a kulowa, Eleza wawo a wula, vino waktumbila a
 20 vya nsoni, wakupecela ivintu vya mu nsi. Ukuwa swenji uwuteko witu wuli mwi yulu; muno tukulolela
 21 Katula, i Mfumu E Yesu Klisitu: wino alipilula ku wupya umuwili wa kuyicefya kwitu, alyakuti wukolane nu muwili wa kucindamikwa kwakwe, ndimuno amaka ya miwombele yakwe yawela, yano akalalicila ivintu vyonsi pakwe weliwe.

4.

- 1 Acaleka wana witu, wakundwe, walucilwa, mwe cimwemwe cane, mwe cisyombo cane, simpisyanji mu Mfumu, mwe wakundwe wane.
- 2 Nkulambilizya Yuodiya, nu Sinteci, kuti wawe awa
 3 mwezo wonga mu Mfumu. Nkukulambilizya nawo we wane, muwomvi musuwilwa, uyavwe awanacinye waa, amuno wapyunganga apaliponga nani mwi Vangeli, nu Klemento, na wawomvi wanji, wano amazina yawo yali mwe kalata wa wumi.
- 4 Zevyanji mu Mfumu penye: swinya nkunyocezya
 5 ukuti, Zevyanji. Ndi ukucicimizizya kwinu kumanyikwe ku wantu wonsi. I Mfumu ili papipi.
- 6 Mutapangamala eimwi; ukuwa ndi vilondwa vinu vyonsi viwumbulwe kwakwe Leza mu mapepo na
 7 mu malambilizyo mbali nu kusalifya, ngapano umutende wakwe Leza wuno walusya melengania yitu yonsi, wandi wuwacinjilila imyezo yinu na melengania yinu mwakwe Klisitu Yesu.
- 8 Ica kupelecezya, wana witu, ivintu vino a

- vya kusimicila, vino a vya kucindikwa, vino a vilungamane, vino a viswepe, vino a vya kukundwa, vino a vyi lumbo-zima; swinya ndi kuli uwuzima wumwi, ndi kuli ukuwanzya kumwi, muwatontongania
- 9 vyonsinye vyoo. Ivintu vino mwavisambilila, vino mwavipoccelela, vino mwavivwa, vino mwavilola mwakwe nene, a vino muwacita; ngapano e Leza wa mutende wandi awawa namwe.
- 10 Nkuzevya nkani mu Mfumu, amuno ilelo mwatalika swinya ukundanguluka, nacawuzyenye mwandangu-
- 11 lukanga na kali, lelo mwaposilwe. Nsinakukwinuluka ni vya kusowelwa: amuno namanya ukutima na vino
- 12 indi navyo muno viwezile. Namanya ukwikala mu wulanda na mu wuwotoke, mwe wila cintu na mu vintu vyonsi namanya ica kwikuta nu kulumwa
- 13 ni nzala, ukuwotoka nu kusowelwa. Indiswa na maka ku vintu vyonsi mwakwe weliwe wino akambonya.
- 14 Lelo naponye mwacisile icete, pano mwasanzinkine
- 15 na mayimbo yane. Namwenye mwe waFilipi, mwamanya, kuno pakutalika kwi vangeli, pano nafumanga ku Makedonia, patalinji iwungwe limwi lino lyasanzinkine nani ku vya kupa na ku vya kupoccelela, nkandi
- 16 mwemwenye watupu; amuno napano nalinji mu Tesolonikanye mwatumanga ciwiciwiciwiwi ku kusowelwa
- 17 kwane. Musi amuno nkuvwamba icawila, ukuwa nkuvwamba ivikomwa vino vikulunduluka mwakwe mwe-
- 18 mwe. Ukuwa indi ni vintu vyonsi vyazeka nu kuzeka; nafisya kuno napocelézile kwakwe Epafrodito ivintu vino vyafumile kwakwe mwemwe, a wusule wi fungo lizima, a nzuwi ya kupoccelelwa, iya kusecelesya Leza.
- 19 E Leza wane alifisya ukusowelwa kwinu konsi ku
- 20 mboto neindamikwe mwakwe Klisitu Yesu. Ale! kwakwe Leza witu u Mukwasi kuwe ukucindamikwa umuyayaya we. Amen.
- 21 Mulamuke wila mutele mwakwe Klisitu Yesu. Na wana witunye wano wali nani wakuwalamuka.
- 22 Awatele wonsi wakuwalamuka, nkani nkani awazya wa mu ciwanza cakwe Kesare.
- 23 Inkumbu-nkumbu zya Mfumu e Yesu Klisitu ziwe ni myezo yinu.

Ipistola Lyakwe Pauli U Mupositile Ku Wakolose

1.

- 1 **E** PAULI umupositile wakwe Klisitu Yesu muno
2 a kulonda kwakwe Leza, nu Timoti umwana witu,
ku watele na wana witu awasuwilwa mwakwe
Klisitu wano wali mu Kolose: inkumbu-nkumbu ziwe
kwakwe mwemwe nu mutende vifume kwakwe Leza
uMukwasi witu.
- 3 Amanda yonsi tukusalifya e Leza uMukwasi wa
4 Mfumu yitu e Yesu Klisitu, pano tukuwapepela, amuno
twivwa kwi suwilo lyinu mwakwe Klisitu Yesu, na ku
5 lukundo luno muli nalo ku watele, muno a kulolela
kwakwe mwemwe kwa mwi yulu kuno kwawayanizwa,
kuno mwivwile kali mu mazwi ya kusimicila a yi
6 vangeli, lino liza kwakwe mwemwe; ndivino likasata
na mu nsi yonsi, likakoma ivikomwa nu kukula, ndivino
likacita na mwakwe mwemwe, ukufumilila ku wanda
wuno mwivwile, amumanya ni nkumbu-nkumbu zyakwe
7 Leza nu kusimicila, ndi muno mwasambililizile kwakwe
Epafurasi umuwomvi wunji umukundwe, wino a
mupyunzi musuwilwa wakwe Klisitu muno a mwemwe,
8 wino swinya watunenile ulukundo lwinu ulwa mwakwe
Muzimu.
- 9 Muno a conyecoo naswe, ukufumilila ku wanda wuno
twivwile, tusinakuleka ukuwapepela, tukuwalenjela
kwakwe Leza, alyakuti mwizuzwe nu kumanya kwa
kulonda kwakwe mu mano yonsi ni mimanyile ya
10 wuzimu, ukuti muwapita muzipizile ku Mfumu, na ku
kumusecelesya pe na pe. Muwakoma ivikomwa mu muli-
mo wonsi uwuzima, swinya muwakula mu kumanya
11 kwakwe Leza. Muwawomeswa na maka yonsi, ndi muno
ukukazawana kwa kucindamikwa kwakwe kwawela, ku
wutecele wonsi, nu kupupuzya mbali nu kuzewela mwe
12 vyonsi; nukusalifya u Mukwasi, wino waleka twawa

- swe wakankana wa wupyani wa watele mu Musanya;
- 13 watufyusya mu maka ya Mfinzi, watupilulila mu
- 14 wufumu wa Mwana wa lukundo lwakwe. Mwakwe weliwe tuli ni komolwa litu, itetelwa Iya kuwifya
- 15 kwitu; a likolano lyakwe Leza muntalolwa, e katote wa
- 16 vitumbulwa vyonsi; amuno ivintu vyonsi vyatumbulizilwe mwakwe weliwe, iyya mwi yulu ni vya pa nsi, ivikulolwa ni visinakulolwa, nanti pamwi a zya ndulu, nanti a mawufumu, nanti a wakapanzya, nanti a wamaka; ivintu vyonsi vyatumbulizilwe weliwe,
- 17 swinya mwakwe weliwe; weliwe ali pa nkolelo pa vintu vyonsi, swinya ivintu vyonsi vikulandila mwakwe
- 18 weliwe. Weliwe a wili katwe wa Muwili, wuno a Ekleziya: wino a wa kutalika, umutanzi wakufuma ku wafwe; alyakuti mu vintu vyonsi weliwe awe a mulusye.
- 19 Amuno kwalinji a kulonda kuzima kwa Mukwasi ukuti
- 20 vyonsi ivyakwe vikale mwakwe weliwe; swinya mwakwe weliwe kukuyania vintu vyonsi mu mutende nu wazi wa wucinganike wakwe; mwakwe weliwe nanti pamwi
- 21 a vya pa nsi nanti a vya mwi yulu. Namwe, vino kali mwalinji mwe walwani mu myezo yinu mu milimo
- 22 miwipe yinu, ukuwa kanonzi wawakundania ni mfwa yakwe ya mu muwili, alyakuti awatwale mwe wimicile wano wasi na kalema, swinya wano wasi nu kusindwa
- 23 pa minso yakwe: ndi a cino mwalindila mwi suwilo, mwasindilwa mu lufula, mwasimpa nu kusimpa, musinakusyembuka ku kulolela kuno mwivwile mwi vangeli, lino lyawizilwe mwi tumbulwa lyonsi mwi yulu kwisika; lino nene ne Pauli nawa ne mupyunzi.
- 24 Kanonzi nkuzevya mu kuyimba kwane muno a mwemwe, nkwezulicizya mu muwili wane vino vyasyala icayi mu kuyimba kwakwe Klisitu amuno a Ekleziya
- 25 lino a Muwili wakwe; acaleka nawezile ne mupyunzi, ndi muno uwulasi wane wawela, wuno Leza wampile
- 26 muno a mwemwe, kukufisya amazwi yakwe Leza, yano yalinji a cifsame, cino cafisilwe ku mpindi nkali na ku nkulo nkali, ukuwa kanonzi cawumbulwa ku
- 27 watele wakwe. A lilango lyakwe ukuwawumbulila cino a wuzi wa kucindamikwa kwa cifisamenye coo mu makandi, cino we Klisitu mwakwe mwemwe, ukulolela

- 28 kwa kucindamikwa. Wino tukuma imbila, tukucineizya wila muntu nu kusambilizya wila muntu mu kumanya kōnsi, alyakuti tulanjizye Leza umuntu wensi afiswe
- 29 mwakwe Klisitu; cino nkuzunkunticila nkupulukuta ndi muno a maka yakwe yawela, yano yakawombesya mwakwe nene.

2.

- 1 Amuno nkasi mumanye muno nkupulukutula mwemwe nkani na ku wa mu Laodikiya na wonsi wano watandola
- 2 impumi yane; alyakuti imyezo yawo iwomeswe, muno walematiswa apaliponga mu lukundo. Wawe nu wuzi wonsi wa kulinganizya ukwa kumanyisya, alyakuti
- 3 wiluke icifisame cakwe Leza, e Klisitu, mwakwe wino
- 4 uwuzi wonsi wa mano nu kumanya vyafiswa. Coq navwanjila alyakuti wumwi atawacenjezya ni funkulo
- 5 lya mulomo.. Amuno cingaposya insipo mu muwili, lelo naponye indi namwe mu muzimu, nkuzevya muno nkulola ukwinuka kwinu ni nsimpo zyi suwilo lyinu mwakwe Klisitu.
- 6 Acaleka ndi muno mwapocelelezilo e Klisitu Yesu
- 7 i Mfumu, a vino muwapita mwakwe weliwe. Muno mwatanzizya imisisi swinya mwazengwa mwakwe weliwe, swinya mwimikwa mwi suwilo lyinu, ndi muno mwasambilizizwenye, muwalandalila mu kusalifya.
- 8 Cenjelani atize wumwi awe penepo uwa kuwasampa muno a kukunda mano kwakwe, nu kucenjezya kwavye kwavye, ndi muno imyata ya wantu yawela, ndi muno
- 9 intaliko ya vya nsi ili, nanti kuyana nu Klisitu : amuno mwakwe weliwe mukwikala ukuvula kwa wuleza mu
- 10 muwili, swinya mwakwe weliwe, wino we katwe wa wufumu wonsi na maka, mwemwo mwe wapuma:
- 11 mwakwe wino swinya mwalemvilwe uwusilamo, uwusilamo wuno wusi a wa kulembwa na makasa nu kusumba kwa muwili, ukuwa wusilamo wakwe Klisitu.
- 12 Ye mwatela mwazikwa apaliponga nawe mwi batizo, muno mwazyulupuzilwe apaliponga nawe, amuno mwasuwila amaka yakwe Leza, wino wamuzyulupuzile ku
- 13 wafwe. Namwe, mwafwa mu kuwifya kwinu, nu kuntalembwa uwusilamo kwa muwili winu, mwemwe

- wawapunga uwumi apaliponga nawe, ye mwatela watu-
 14 tetela ukuwifya kwitu konsi; ye wavulungania icikunga
 cino cawalisilwe, iviwilo vino vyimikine naswe, wavi-
 15 fumya mwenemo, wavipampamila pa wucinganike; pano
 wacimvya uwufumu na maka, wawasokolola pa lwalala,
 wawalafizya mu wucinganike.
- 16 Acaleka mutaleka umuntu wumwi awawapanzizya
 ku kulya, nanti a kukunwa, nanti a mu vya manda
 ya cakulya cikulu, nanti a mu mwezi wupya, nanti
 17 a lisabata: vino a cizyungani ca vintu vino vikwiza;
 18 ukuwa umuwili a wakwe Klisitu. Mutaleka umuntu
 wumwi awapoke icawila cinu nu kulonda kwakwe
 ukwa kuyicefya nu kulumbula kwa wangeli, kuno
 akwikala mu vintu vino wavilola, nu kufutumuka kwavye
 19 ukwa mano ya muwili wakwe, nanti kulemasya e Katwe,
 mwakwe wino uMuwili wonsi, pano wukulelwa wukuli-
 mbinkanwa mu mafundo ni vinyepelwa, wukukula nu
 kukula kwakwe Leza.
- 20 Ndi mwafwa apaliponga nu Klisitu ku ntaliko ya vya
 nsi, nga cani, cino mukuyilalika ku vya viwindo ngati
 21 mwe wa mu nsi? Ndivino vyoo, utalemelela, nanti
 akwelezya utakwelezya, nanti a kukumvya utakumvya,
 22 (I vintu vino vyonsi a vilowe pa kuviwombela).
 Iviwindo vyoo a vya kupanzya na masundo ya wantu.
- 23 I vintu vino nacawuzye vili ni lumbo ngati a lya mano
 mu milumbulile, a vyoo kuyiwanzya, nu kuyicefya, nu
 kukalalucila umuwili; lelo visifungula cimwi, ukuwa
 vikusecelesya umuwili wutupu.

3.

- 1 Fwandi ndi mwazyulupuzilwe apaliponga nu Klisitu,
 vwambanji ivya ku pela kuno Klisitu ali, watekwa kwi
 2 kasa lya ndilo lyakwe Leza. Wikani insingo zinu ku
 3 vintu vya ku pela, ivintu vya pa nsi paa pole. Amuno
 mwafwa, uwumi winu wafiswa nu Klisitu mwakwe
 4 Leza. Alila Klisitu, wino a wumi witu, wiza waloleka,
 apano namwe mwize muloleke nawe apaliponga mu
 kucindamikwa.
- 5 Acaleka komanji mu vyawi vinu vino vili pa nsi;

- uwuzelele, ukukombezya, icilaka ciwipe, ukulonda kuwipe, ni kumbucila, (kuno a kulumbula amakolania;)
- 6 muno a vintunye vyoo uwukali wakwe Leza wukakwiza
- 7 pa wana wantatontela; mwakwe vino namwenye mwapitanga mwenemo kali, pano mwikalanga mu
- 8 vintunye vyoo. Ukuwa kanonzi fumyani ni vintunye vyoo vyonsi,—ukuvitwa, uwukali, ukulondawanji-u-
- 9 wunyama, icinenia, ukutukana kwa misala: Mutawipana, vino mwazula umuntu mukali apaliponga ni
- 10 milimo yakwe, mwazwala umuntu mupya, vino akupilulwa uwupya ku kumanya, ndi muno ikolano lyakwe
- 11 vino wamwelewuzile lili: kuno kutanga kuwe umuHeleni nu muYuda, uwusilamo nanti a kuntalembwa uwusilamo, ikandi umuSkuti, umuzya umwanangwa: ukuwa Klisitu-we vyonsi swinya we konsi.
- 12 Acaleka ngati a wasolwo wakwe Leza, a wimicile, a wakundwe, zwalani umwezo wa cilanda, uwa luse,
- 13 uwa kuyicefya, uwa wutecele, uwa kupupuzya, uwa kuzizimicizyana, nu kutetelana, ndi wumwi ali na ka kukwina kwakwe wumwi; ndi muno i Mfumu yawatete-
- 14 lela mwemwe, namwe a muno muwacitila: ukulusye ivintunye vyoo vyonsi zwalani ulukundo, luno a
- 15 cikunga ca kafiko. Muleke umutende wakwe Klisitu wuwapanzya mu myezo yinu, a kuno namwe mwitizilwe mu muwili wonga; swinya muwe mwe
- 16 wakasalifya. Lekani amazwi yakwe Klisitu yikale mwakwe mwemwe nkani mu mano yawo yonsi; muwasambilizyana mbali nu kucincizyana na masalmo ni ndwimbo zya wumi wa mwezo, muwakwimbila nu
- 17 wiza mu myezo yinu kwakwe Leza. Consi cino mukucita, ndi a muwa a mu mazwi nanti a mu milimo, muwacitila vyonsi mwi zina lya Mfumu e Yesu, muwasalifzya Leza u Mukwasi mwakwe weliwe.
- 18 Wanaci, tontelani wawakwinu, ndi muno cawazipi-
- 19 lila mu Mfumu. Wonsi, kundani wawakwinu, mutize
- 20 mukalaluke kwakwe woliwo. Wana, tontelani awakwasi winu mu vintu vyonsi, a kuno mukasecelesya iMfumu.
- 21 Wayisi, mutasonkomola awana winu, alyakuti watize
- 22 watentemulwe. Wawomvi, tontelanji wano a wasokulu ku muwili mu vintu vyonsi, ku milimo ya pa minso

- patupu pole, ngati a wakasecelesya wa wantu, ukuwa nu mwezo wonga pa kutina i Mfumu yinu Esokulu.
- 23 Consi cino mukucita muwawomba nu mwezo ngati a ku
- 24 Mfumu, ku wantu pole; mumanye kuno ku Mfumu a kuno mulipocelela icilambu ca wupyani:
- 25 Pyunjilani i Mfumu e Klisitu, E Sokulu, amuno wino akacita uuwuwi alipocelela cino cayana ku wuwi wuno akacita: swinya kusi ukukundilizya kwa muntu.

4.

- 1 Wayisikulu, citilangi awazya winu cino a ca wulungamane iciyane, amulanga namwe mumanyile kuno namwe muli nu Sokulu mwi yulu.
- 2 Muwalindila ni nsimpo mu kupepa, swinya
- 3 muwapampuka mwenemo nu kusalifya; mbali muwampepela nani, alyakuti Leza anjiyulile inzila ku mazwi, ukuti mwange icifisame cakwe Klisitu, cino
- 4 naninye nawela mu cikunga: Muwampepela alyakuti
- 5 nciwumbule muno nazipilila ukuti mwange. Muwapita ni njelu kwakwe wano wali ku nzi, muyilolele impindi.
- 6 Muleke imivwanjile yinu iwawa nu wiza amanda yonsi, ilungwe nu wuzi. Muwasambilila umwazipila ukutolelela wensi, wino akuwuzya cimwi.
- 7 Ivyane vyonsi Tuhiko wandi awawumbulile, umwana witu umukundwe, umupyunzi musuwilwa, umuwomvi-
- 8 wunji mu Mfumu: acaleka nanutumila kwakwe mwemwe, alyakuti mumanye ivitu, swinya awomesye
- 9 imyezo yinu; apaliponga nu Onesimo, umwana witu umusuwilwa umukundwe, wino awa ku mwinu. Wandi wize wawawumbulile vyonsi ivya koo.
- 10 Aristariko umukungwe-wunji akuwalamuka, nu Mariko umuyyala Barnaba (wino mwapocелеlezile a mazwi; ndi wiza kwakwe mwemwe mumupocелеle),
- 11 nu Yesu wino wakumwitanga ilyakwe Yusito, wano awa wusilamo: wanyewaa watupu a wano awawomvi-wanji ku wufumu wakwe Leza, a wano walinji a waka-
- 12 sansamusya kwakwe nene. Epafurasi, uwa ku mwinu, umuwomvi wakwe Klisitu akuwalamuka, akuwapuluku-tila pe na pe mu mapepo yakwe, ilyakuti musimpe

- mufike pa kafiko, swinya muwe mwe wa cisimiko mu
13 kulonda konsi ukwakwe Leza. Amuno nkumupanicisi-
zya, kuno akuwazunkunticila mwemwe nkani, na wa mu
14 Laodikiya na wa mu Yerapoli. E Lukasi E Sinanga
15 umukundikwe, nu Demasi, wakuwalamuka. Lamukani
awana witu wano wali mu Laodikiya nu Numfasi, ni
16 Ekleziya lino lili mu ganda yawo. Pano ipistolanye
lyoo lyawazwa mwakwe mwemwe, muleke likawazwe na
mwi Ekleziya lya wa mu Laodikiya; namwenye muwazye
17 ipisitola lya ku Laodikiya. Swinya munene Arkipo,
muti, Cenjela ku wupyunzi wuno wapoccelelela mu
Mfumu alyakuti uwufisye.
- 18 Umulamu wakwe nene ne Pauli ni kasa lyanenye.
Yizukanji ivingololo vyane. Inkumbu-nkumbu ziwe
namwe.

Ipisto la Lyakūtalika Lyakwe Pauli U Mupositile Ku Watesalonika

1.

- 1 **N**ENE ne Pauli, nu Silivana, nu Timoti, mwe Leza
u Mukwasi na mu Mfumu e Yesu Klisitu,
inkumbu-nkumbu nu mutende viwe namwe, mwe
wi wungwe lya mu Tesalonika.
- 2 Tukasalifya kwakwe Leza kwakwe mwemwe mwensi
3 amanda yonsi, atilanga tukuwataka mu mapepo yitu;
tusicizya ukwizuka imilimo yinu yi suwilo nga nu
wupyunzi wa lukundo nu kucimba kwa kulolela mu
Mfumu yitu e Yesu Klisitu pakwe Tāta o Leza witu;
4 tuwamanya, icisolowolwa cinu wana witu, wakundwe
5 wakwe Leza, kuno ilandwe lizima lyitu litizile kwakwe
mwemwe mu mazwi matupu, ukuwa lyizile na mu maka,
na mwakwe Muzimu Mwimicile, nga na mu kusimicila
kukulu; namwenye mumanyile imiwele ya wuntu muno
sweswe twayilanjizizye mwakwe mwemwe a muno, wiza
6 winu! Nga namwe mwalile mwapocela mazwi na
matamyō, naponye ni cimwemwe cakwe Muzimu Mwi-
7 micile, amuwa mwe wanalumba witu na wa Mfumu;
acalēka swinya muwa mwe cilolelo kwakwe wonsi wano
wakuswila mwe Makedoniya na mwakwe Akaya.
- 8 Amuno amazwi ya Mfumu yafuma mwakwe mwemwe
yayilunga, yatayilunga mwe Makedoniya mutupu na
mwakwe Akaya, ukuwa mu masyo yonsi isuwilo linu
mwakwe Leza lyayilunga; nga cino sweswe tutanga
9 tuvwange cimwi. Amuno woliwo nalwawo wakulongola
kwakwe sweswe imizile yino sweswe twinjilizile mwakwe
mwemwe; nga na muno mwemwe mwalecezile makola-
10 nia, mupilulucila kwakwe Leza, amuwapakata Leza wa
kusimicila umumi, nga nu kulindilila u Mwanakwe
mwi yulu; e Yesunyē wino akatutula ku wakali wuno
wuliyiza.

2.

- 1 Mwayimanyila nalwinu, wana witu, kuno ukwiza
- 2 kwitu mwakwe mwemwe kutalinji a kwavye: ukuwa twatalisile atucuzwa pa Filipe, swinya atusonzwa ni nsoni, ndivino namwenye mwamanya, ukuwa atusimpi-sya kwakwe Leza witu, atuwalanda kwakwe mwemwe
- 3 ilandwe lizima mbali nu kucula kukulu. Amuno isambilizyo lyitu lisi a lyi lavyo, nanti a lya viko, nanti
- 4 a lyi cenjezya: ukuwa amuno we Leza watuzumilizya, watulemeka ilandwe lizima, acaleka sweswe tuku-vwanga; musa muno tukusecelesya wantu, ukuwa nkandi e Leza wino akulinganizya imyezo yitu.
- 5 Tutatela tuzanze impindi yimwi tukuvwanga mazwi yi kopo, (coo namwenye mumanyile,) nanta kuwa na
- 6 kapemezyo ka kuyiwotosya, (Leza we kalola;) nanta kuvwamba kucindikwa na wantu, pamwi mwemwe, pamwi wanji, cingatenga twalinji na maka, amuno
- 7 twalinji swe wapositile wakwe Klisitu. Ukuwa twakolo-pine pano twalinji mwakwe mwemwe, ndivino pano
- 8 nyina wa wana akalelela wana wakwe. Acino muno twawakunzile nkani, twazewezile ukuti tutize tumwa-panie ilandwe lizima lyakwe Leza litupu, ukuwa nkandi ni myezo yitunye, amuno mwalinji mwe wakundwe witu
- 9 nkani. Amuno muwakwizuka, wana witu, imilimo yitu nu kucula: kuno twawombanga uwusiku nu musanya, alyakuti tutize tuwavuna wumwi uwakwe mwemwe,
- 10 twawawizizizye ilandwe lizima lyakwe Leza. Mwemwe mwe wakalola, nu Lezanye, ku miwele yino sweswe twalinji nayo mwakwe mwemwe mwe wasuwizi, iya
- 11 wulungamane nu wutele nu kuntasumbicilwa: ndivino namwenye mumanyile muno sweswe twikalilanga na wila muntu uwakwe mwemwe ngati we yisi na wana wakwe, twawacincizyanga, twawawomesyanga, swinya
- 12 twapanicisyanga, alyakuti muwakwikala mu wuyane wakwe Leza wino akuwitila mwemwe mu wufumu nu wukankala wakwe.
- 13 Na kwe conyeco tukusalifya Leza nanti kukoka, kuno mwalile pano mwapocelela mazwi ya wutumi kwa-kwe sweswe, a mazwi yakwe Leza, mutayapocelezile

- ndivino a ya wantu, ukuwa mwayapocoelezile ndivino nawuzye a ya kusimicila, amazwi yakwe Leza, yano yakwomba mwakwe mwemwe mwe wantu mukusuwila.
- 14 Amuno mwemwe wana witu, mwawa mwe wanalumba wa mawungwe yakwe Leza mwakwe Klisitu yano yali mwe Yudaya: amuno namwenye mwacuzile ku vintu ivilivyonga ku wantu wa mu mwinu, ndivino nawo
- 15 wacuzile ku WaYuda; wano wakomilo i Mfumu e Yesu na watumwa, awawinga naswe, wasisecelesya
- 16 Leza, awalwani ku wantu wonsi; kuno wakutulesya ukulanda ku Makandi amazwi yano yangawatula. Wakwizulicizya uluwembu lwawo amanda yonsi: ukuwa ukuvitwa kwawaponela nkaninye.
- 17 Lelo sweswe, wana witu, muno twafumwa kwakwe mwemwe impindi ntici, (mu kuloleka, mu mwezo pole,) twelezyanga nkaninye mbali ni ciluka cikulu kuti
- 18 tulole impumi zynu. Twalucilanga ukwiza kwakwe mwemwe, (ndanene ne Pauli nalondanga pe na pe kuti
- 19 njize) lelo Satana watulesyanga. Amuno nga ukulolela kwitu a cani, nanti a cimwemwe citu, nanti a kamba ka kuwanzwa kwitu? Wuzye musi a mwemwenye, pa
- 20 Mfumu yitu e Yesu pano wiza wiza? A mwemwe mwe kuwanzwa kwitu swinya mwe cimwemwe citu.

3.

- 1 Acaleka pano camposile ukuzizimicizya, njelengi-
- 2 nie ukuti nsyale nenga pa Ateni; natumile Timoti, umwana witu, umupyunzi wakwe Leza kwi landwe lizima lyakwe Klisitu, ku kwiza wasimpisya mwemwe, swinya nu kwiza wasansamusya mwemwe ku vyi suwilo
- 3 lyinu; alyakuti wumwi atizo apungwe na mayimvyo yaa; (a muno namwenye mwamanya kuno a yitu a yano
- 4 yakatuponela. Amuno nawuzyonye, pano twalinji namwe, twawanenezile lyankani kuno twandi tuwacula na mayimbo; yano yalile na pano yiza, mwamanyile.)
- 5 Nga muno a conyecoo naninye, calile campota ukuzizimicizya, natumile alyakuti manye isuwilo lyinu, nce pamwi kelezya welezizye mwemwe, nga umulimo

- 6 witu wawa wavye. Ukuwa pano Timoti wiza kanonzinye kwakwe sweswe, wafuma kuno muli, watuletela ilandwe lya cimwemwe lyi suwilo lyinu nu lukundo lwinu, na kuno mukunjizuka manda yonsi, mukulucila nu kundola ndivino naninye nkulucilanga ukuwalola
- 7 mwemwe; muno a conyecoo, wana witu, mu wufwili-mané wane wonsi na mu mayimbo yane yonsi
- 8 nasansamuka amuno lisuwilo lyinu : amuno kanonzi ne
- 9 mumi ndi mwasimpisya mu Mfumu. Nga kusalifyaci kuno nene ngasalifya Leza kwakwe mwemwe, ku cimwemwe consi cino nkumwemwetucila mwemwe
- 10 pakwe Leza witu? Unusanya nu wusiku tukupepa nkaninye kuti tuwalole mwemwe icilungampumi, nga nu kuti tumalizeye vino vikusowelwa mwi suwilo lyinu.
- 11 Kanonzi e Leza witu nu Tata nalwakwe, nga ni Mfumu yitu e Yesu wanga nsokololela inzila kwakwe
- 12 mwemwe; nga ni Mfumu ivuzye lukundo lwinu, iwakuziye ikundana, mukunde na wantu wonsi ndivino
- 13 naninye nawakunda mwemwe; alyakuti awomye imyezo yinu iwe mintasumbicilwa nu wulungamane pakwe Leza witu e Tata, pa kwiza kwa Mfumu yitu e Yesu na watele wakwe wonsi.

4.

- 1 Pa kupelelecezya, wana witu, tukuwalambilizya nu kuwacincizizya mu Mfumu e Yesu, kuti, ndimuno mwapoccelelezile kwakwe sweswe umwakuti muwawela pa kusecelesya Leza, ndi muno mukuwelanye, tukuti
- 2 muwalunduluka - lunduluka. Amuno mwamanya amasundo yano twawasundizile mu Mfumu e Yesu.
- 3 Kwe coo a kulonda kwakwe Leza, ukutelelwa
- 4 kwinye, ukwakuti muwasolezya uwuzelele; ukwakuti wila muntu uwakwe mwemwe ayimanyile nalwakwe umweneco, umwakuti angakwikalila nu mucu mu wutele
- 5 na mu kucindama, muno kulonda kwa muwili kutupu pole, ndivino amakandi yano yatamanya Leza;
- 6 ukwakuti wumwi atize awacila umunyina nanta kumucenjezya mwakwe conyecoo : amuno i Mfumu ayili ndanduzi mwakwe vyonyevyoo, ndivino twawasoczele

- 7 atuwapanicisizya na pa kutalikanye. E Leza atatwitila mu kuzenkenta ukuwa watwitila mu wutele.
- 8 Acaleka vino akusula, asinakusula umuntu, ukuwa akusula Leza, vino akapa e Muzimu wakwe e Mwimicile kwakwe mwemwe.
- 9 Iyya lukundo lwa wanyina wumwi atangawafwa nu kuwawalicila: amuno mwemwe nalwinu mwasambi-
- 10 lizwa nu Leza ukuti muwakundana; amuno nawuzye mukukunda wana witu wonsi wano wali mu Makedoniya monsi. Ukuwa tukuwacincizya mwemwe, wana witu,
- 11 alyakuti muwalunduluka-lunduluka; nu kuti mwelezye ukutekana, nga nu kuwomba imilimo yinu, swinya muwawomba na makasa yinu, ndimuno twawanenezi-
- 12 lenye; alyakuti muwapita mu wulungamane lungamane kwakwe wano wali ku londe, nu kuti mutasowelwa cimwi.
- 13 Tukasi mumanye, wana witu, kwakwe wano wakulala mu mfwa; ukuti mutaciye na malanda, ndivino wanji,
- 14 wano wasi nu kulolela. Amuno ndi tukusuwila kuno e Yesu wafwile, azyulupuka swinya, avino nawonye, wano walalila mwakwe Yesu, e Leza-aliwaleta nawonye.
- 15 Amuno coo tukuwanena, vino i Mfumu yatunena, ukuti sweswe swe wantu tuli nu wumi, swe wano twasyalila
- 16 ukwiza kwa Mfumu, tutaliwalusya wano walala. Amuno i Mfumu nalwakwe aliyika mwi yulu, nu kupunda, ni zwi lya ntumi nkulu, swinya ni nkanganombe yakwe Leza: nga wano wafwila mwakwe Klisitu walitalika
- 17 wazyulupuke: ngapano sweswe swe wapuma, swe wano twasyala, tulipocelwa apaliponga nawo mu mawingo, tulisunkania i Mfumu mu lwelele: ngapano tuliwakwi-
- 18 kala ni Mfumu amanda pe. Acaleka sansamusyanani na mazwi yanyeyaa.

5.

- 1 Ukuwa ku vya mpindi na malanzi, wana witu, cimwi
- 2 citangawalikwa kwakwe mwemwe. Amuno mwamanya nalwinu icetenye kuno uwanda wa Mfumu wuliyiza
- 3 uwusiku ngati a mujo. Pano wakuvwanga wakuti, A mutende, vyonsi vili cete, apali pano ukulowa kwakwiwu, cizya kukuwaponela, ngati a ndwala ya mpapo ku

- 4 mwanaci; ukupusuka nakumwi. Ukuwa mwenji, wana
 witu, musu mu mfinzi, ukuti uwanda wowonye wungiza
 5 wuwazanicizye ndivino umujo; amuno mwenji
 mwensi mwe wana wa Musanya, swinya mwe wana wa
 6 kuswepa: tusi swe wa wusiku nanta wa mfinzi; acino
 alani tutize tuwaponecela, ndivino wanji, ukuwa swenji
 7 tuwalindilila swinya tuwatecela. Amuno wano
 waponecile, waponecile uwusiku; na wano wakolwa
 8 wakolwa uwusiku. Ukuwa lekani swenji, vino swe wa
 musanya, tutecele; pa cifua tuwacinga inkwela yi suwilo
 nu lukundo; na ku mutwe tuwazwala inkofwela ya
 9 kulolela kwa kutulwa. Amuno Leza atatusontolezile ku
 kuvitwa, ukuwa a ku kupocelala itulwa mu Mfumu yitu
 10 e Yesu Klisitu, wino watufwizile, alyakuti ndi tukulola
 pamwi nanti ndi twalala mu mfwa, tuwakwikala apali-
 11 ponga na weliwe. Acaleka cincizyanianji, swinya
 yimikananji, ndivino mukucita nu kucita.
- 12 Ukuwa tukuwalambilizya mwemwe, wana witu, ukuti
 muwamanya wano wakuwomba mwakwe mwemwe,
 walasikwa mwakwe mwemwe mu Mfumu, wakuwasunda;
 13 muwawacindicisya nu lukundo amuno a milimo yawo.
 14 Yikalanji nu mutende mwensi. Swinya tukuwacinci-
 zya, wana witu, sundani wacimvulungania, womyani
 awa myezo mitonte, tunjililani a watonte, muwatece-
 15 lela wonsi. Muwalola, wumwi atanyosezya umuwuye
 iviwiwe; ukuwa konkanji ivizima manda yonsi, ku
 16 muwuye nu muwuye nga na kwakwe wonsi. Zevyanji
 17 amanda yonsi. Pepanji nanti kukoka. Sali-
 18 fyanji kwakwe vyonsi: amuno koo a kulonda kwa-
 19 kwe Leza mwakwe Klisitu Yesu kwakwe mwemwe.
 20 Mutacizimye umulilo wakwe Muzimu. Mutacisule
 21 amasambilizyo ya watumwa. Yelezyani vintu vyonsi,
 22 lemanyani vizima. Lewukani umwata wa wuwipe wonsi.
 23 Nga e Leza wa mutende weliwe umweneco awaswefye
 konsi! imizimu vinu ni myezo ni miwili visungwe
 vipuma vyonsi, nanti kusumbicilwa pa kwiza kwa
 24 Mfumu yitu e Yesu Klisitu! Wino akuwita mwemwe
 a musuwilwa, a wino wandi acicite nu kucicita.
 25 Tupepelanji, wana witu.
 26 Lamukani awana witu wonsi mu cikuku cilungamane.

- 27 Inkuwasundila mu Mfumu alyakuti ekalata wee awazwe na wana witu wonsi.
 28 Inkumbu-nkumbu zya Mfumu yitu e Yesu Klisitu ziwe namwe.

Ipisto la Lyacitiwili Lyakwe Pauli U Mupositile Ku Watesalonika

1.

- 1 **P**AULI nu Silvana nu Timoti kwi Wungwe lya mwe
 Tesalonika mwakwe Leza u Mukwasi witu na mu
 2 Mfumu yitu e Yesu Klisitu. Inkumbu-nkumbu
 ziwe namwe nu mutende vifume kwakwe Leza u Mu-
 kwasi na ku Mfumu e Yesu Klisitu.
 3 Tule tuwasalifya Leza manda yonsi kwakwe mwe-
 mwe, wana witu, ndimuno cizipizilenye, amuno isuwilo
 lyinu likukula nkaninye, nu lukundo mwakwe wila
 muntu mwakwe mwemwe mwensi lukulundulucila umu-
 4 wuye nu muwuye. Acaleka nga naswenye tukuyilumvi-
 zya mwakwe mwemwe ku MaEklesia yakwe Leza
 amuno a kucimba kwinu ni suwilo mu mayimbo yinu
 5 yonsi na mu kucula kuno mukucula. A cili cimanyilo
 cimanyikwe ca wulungamane wa kupanzia kwakwe
 Leza; alyakuti muzipile uwufumu wakwe Leza, wuno
 6 mwemwe mukuculila nu kuculila; ndi a cilungamane
 kwakwe Leza ukuti anyosezye wano wakuwayimvya
 7 uwuyimvi, ukuti ape namwe mwe wantu mukuyimba,
 (ndivino naswenye,) ukupuza, pano Mfumu e Yesu
 wasokoloka mwi Yulu paliponga ni ntumi zya maka
 8 yakwe *mu mbiwi ya mulilo, aliwalandula wano*
watamanya Leza, na wano wakukana ukutontela ilandwe
 9 lizima lya Mfumu yitu e Yesu: wano walisundwa
 walilowa, *watalitela walole i Mfumu mu wukankala wa*
 10 *maka yakwe, pano alicindamikwa mu watele wakwe,*
nga nu kusukumilwa mu wasuwizi wonsi pa wanda

- wowonye*, (amuno nacawuzimanye isambilizyo lyitu
 11 kwakwe mwemwe lyasuwezilwe.) Acino tukuwapepela
 manda yonsi, ukuti Leza witu aleke muzipile ku lwito
 lwinu, swinya nukuti afisye na maka yakwe iciluka
 12 consi ca wuzima, ni milimo yi suwilo yonsi; alyakuti
 izina lya Mfumu yitu e Yesu licindamikwe mwakwe
 mwemwe, namwe mucindamikwe mwakwe weliwe, ni
 nkumbu-nkumbu zyakwe Leza witu ni Mfumu yitu e
 Yesu Klisitu.

2.

- 1 Lelo tukuwalambilizya, wana witu, ku vya kwiza kwa
 Mfumu yitu e Yesu Klisitu, ni vya kuwungana kwitu
 2 kwakwe weliwe; kuti mutacipunganwe wangu mu myezo
 yinu, nanta katamika muno mwezo wa wutumwa, nanta
 mazwi, nanti we kalata, wino wakuti wafuma kwakwe
 sweswe, ku vyakuti uwanda wa Mfumu watela wafika.
 3 Mutaleka wumwi awacenjeze mu nzila yimwi: amuno
 wutaliyiza, saku ndi ukupona kwatalika kwiza kwiza,
 swinya nu muntu-wa-luwembu ayize wumbulike,
 4 umwana wa kulowa. Wino akalesya swinya akakatucila
 vyonsi vino vikwitwa we Leza, nanta vino vikalumbu-
 lwa; acino akakwikala mwi tempile lyakwe Leza,
 alanga akuyikuzya nu kuyikuzya ngati we Leza.
 5 Wuzye musinakwizuka kuno, pano nacilinji ndi na
 6 mwe, nawanenile ivintu vyonyevyoo? Lelo mumanyile
 cino cikumulesya alyakuti atawumbulika pano impindi
 7 yakwe itani yize. Amuno maka ya kuntatontela
 yatayawomba ku mbali kali; ukuwa yatanga
 yawumbulwe nkani saku wino kanonzi akuyalesya wiza
 8 wasendwa. Ngapano kuliwumbulika Cisinamasundo,
 wino i Mfumu e Yesu *alikota nu mupu wa mu mulomo
 wakwe*, nga amuvulunganie nu kusokoloka kwa kuloleka
 9 kwakwe; awili wino ukwiza kwakwe kuli amuno
 ukuwomba kwakwe Satana, na maka yonsi, ni vimanyilo,
 10 ni vya kuzunguka vya wufi, nu wucenjezi wa wuwi
 kwe wano wakulowa, amuno wakukana kukunda
 11 ukusimicila, kuno kungawatula. Acaleka Leza
 akawatumila ukuwomba kwa kuluvya, kuno wakuwila
 12 uwufi: alyakuti wonsi wano wakakana ukuwika insingo

mu kusimicila, ukuwa wakasecela mu wuwi, wanga-panzwa.

- 13 Ukuwa sweswe twandi tuwasalifya Leza manda yonsi kwakwe mwemwe, wana witu, wakundwe wa Mfumu, amuno Leza wasolezile mwemwe pa kutalika ku kutulwa, muno kutelelwa kwa mizimu yinu, na mwi suwilo lyinu
- 14 mu kusimicila. A kuno wawitizile mwi lahawe lizima lyitu ku kupocelela kwa wukankala wa Mfumu yitu e
- 15 Yesu Klisitu. Acino. alani fwani wana witu, simpisyani, mulemasye amasambilizyo yano mwasambilizizwe mu mazwi na mwakwe kalata witu.
- 16 Lelo i Mfumu yitu e Yesu Klisitu nalwakwe, nu Leza e Tata witu, wino watukunda, watupa ni sansa lintasila
- 17 nu kulolela kuzima mu nkumbu-nkumbu, asansamusye imyezo yinu, swinya ayisimpisye mu milimo mizima yonsi, na mu mazwinye.

3.

- 1 Pa kupelelecezya, wana witu, tupepelanji, alyakuti amazwi ya Mfumu yasate, yacindamikwe nu kucindamikwa, ndivino yakucitwa mwakwe mwemwe;
- 2 nu kuti tufyuswe ku wantu wawipe, wano wakatukatu-
3 tucila; amuno wonsi wasi ni suwilo. Ukuwa i Mfumu a musuwilwa, wino wandi wasimpisye mwemwe, wandi
- 4 wawasunga na ku Muwipe. Swinya tukuwika insingo mu Mfumu kwakwe mwemwe, kuno mukuwomba, swinya
- 5 mwandi muwawomba ivintu vino twawasunzile. I Mfumu akolelele imyezo yinu mu lukundo lwakwe Leza, nga na mu kucimba kwakwe Klisitu.
- 6 Wana witu, tukuwakomelezya mwi zina lya Mfumu yitu e Yesu Klisitu, ukuti muyifumye mwakwe wila munyonko wensi wino akuwa mu miwele yi yombo, asinakuwa. mwi sambilizyo lino wapocelezile kwakwe
- 7 sweswe. Amuno mwamanya nacawuzimanye muno mungatukolanizya sweswe: amuno awence tutalinji
- 8 ni yombo mwakwe mwemwe; nanta kulya tutatela tulye nanti kulipa, ukuwa twawombanga twaculanga uwusiku nu musanya alyakuti tutize tuwavuna wumwi
- 9 uwakwe mwemwe. Musa muno tutazipila ukulelwa na

- mwe, ukuwa twalondanga ukuwa icilolelo kwakwe
 10 mwemwe, alyakuti namwe mutukolanie. Amuno nanta
 pano twawanga namwe twawasunzile atuti "ndi wumwi
 11 asiwomba, nu kulyanye atize walya." Ukuwa tukwivwa
 kuno wamwi mwakwe mwemwe wali ni yombo,
 wasinakuwomba nanti katici, ukuwa a wakwakwa a
 12 wa wukata. Lelo wawo awa mwatanye woo
 tukuwasunda nu kuwacinciziza mu Mfumu e Yesu
 Klisitu kuti wawawomba mu wutecezi, nga wawalya
 13 cino wakaciwombela. Ukuwa mwemwe, wana witu,
 14 mutize muwakoka ku kucita ivizima. Ndu muntu
 wumwi asinakutontela mazwi yitu aya mwe kalata wee,
 mumukozye, mutize muwakwiza nawe, alyakuti nsoni
 15 zimuleme. Lelo naponye mutize mumucite ngati a
 mulwani, ukuwa mumusunde wa munyonko.
 16 I Mfumu ya mutende nalwakwe iwawapa umutende
 impindi zyonsi mu nzila zyonsi. I Mfumu iwe namwe
 mwensi.
 17 Umulamu wane ne Pauli wawalikwa ni kasa lyane,
 a cimanyilo mwe wakalata wonsi. Nkuwalika wonye-
 18 woo nkuti, Inkumbu-nkumbu zya Mfumu yitu e Yesu
 Klisitu ziwe namwe mwensi.

Ipistola Lyakutalika Lyakwe Pauli U Mupositile Kwe Timoti

1.

- 1 **E** PAULI umupositilo wakwe Yesu Klisitu ndivino
isundo lyakwe Leza e Katula witu lili, ni lyakwe
2 Klisitu Yesu ekalolela witu; kwakwe Timoti
umwanane wa kusimicila mwi suwilo: inkumbu-
nkumbu, nu luse, nu mutende vifume kwakwe Leza u
Mukwasi na kwakwe Klisitu Yesu imfumu yitu.
- 3 Muno nakukomezizye pano nayanga kwe Make-
doniya, kuti uyikale pa Efeso, alyakuti uwasambilizya
wantu wamwi, watize wawasambilizya isambilizyo linji,
4 nanta kutyclezya imilumbe ni nkulo zya wantu intasila,
vino vikaleta imipanzi yavye, visileta ilango lyakwe
Leza, lino a lyi suwilo; avino na kanonzinye inkuku-
5 komezizya wewe. Ukuwa uwito wi layilizyo a lukundo,
ulukafuma mu mwezo wuswepe wa kumanya kuzima,
6 ni suwilo lino lisi ni kopo; a vintu vino wamwi walile
wapantuka kwe vyolivyo awapenucila mu muvwango
7 wavyewavye; ku kulonda wakulonda wawe awasa-
mbilizya wa masundo, nakuno watamanya na cino
8 wakuvwanga, nanta cino wakusimicila. Ukuwa
swenji twamanya kuno amasundo a mazima, ndu muntu
9 akuyawombela icete, amuno twamanya nu kumanya
coo, kuno isundo limwi litimicilwa umulungamane,
ukuwa limicilwa wacisi-na-masundo na wacintivwa,
awantalumbula na wawembu, awantacindika na
wakandamane, kwe wacikoma-wayisi na wacikoma-
10 wanyina, kwe wacikoma-wantu, ku wazelele, kwe
wakazeleluka na wonsi wawuye, kwe wakiwa-wana, kwe
wacawufi, kwe wakalapilila, nga na kwe cinji cimwi
11 cino citayana ni sambilizyo lizima, swinya ni landwe
lizima ilya wukankala wakwe Leza mutele, lino
lyalesilwe kwakwe nene.
- 12 Inkumusalifya wino wantumbilizizye, eKlisitu Yesu
imfumu yitu, amuno wanjelenginie ukuti ne musuwilwa,

- 13 andasika ku mulimo wakwe; cingatenga kali nalinji ne wa misulo, ekayimvya, econoni, lelo naponye napoclezile uluse, amuno nawombelanga mu kunta-
- 14 manya na mu kuntasuwila; inkumbu-nkumbu zya Mfumu yitu azisanda nkaninye, ni suwilo nu lukundo
- 15 vino vili mwakwe Klisitu Yesu. Amazwi yaa amasu-wilwa, yazipila ukupocelelwa konsi, aya kuti, Klisitu Yesu wizile mu nsi ku kutula wawembu;
- 16 mwakwe wano nene ne muwembu mulusye: lelo naponye napoclezile uluse, alyakuti mwakwe nene, vino ne muwembu mukulu; eYesu Klisitu alanjizye ukupupuzya kwakwe konsi, alyakuti nene imbe ne cilolelo kwakwe wano waliwamusuwila pansizi nu
- 17 kufika ku wumi wa muyaya. Kanonzi ku Mfumu ya muyaya, emuntalowa, emuntaloleka, eLeza wenga, kuwe ulumbili nu wukankala penye. Amen.
- 18 Ilayilizyo lyonelyoo nalilemeka kwakwe wewe, mwanane Timoti, ndivino amasambilizyo yali yano yalinji pakwe wewe kali, alyakuti ulwile isumo lizima
- 19 mwakwe yoliyo; alyakuti ulemasye isuwilo nu mwezo wuzima; isuwilo lino wamwi walile pano walikanka-
- *20 mula, awalepucilwa mwi suwilo, awawunda: wano wumwi we Emeniya nu Alizandariya; wano nawaleme-sile kwakwe Satana, alyakuti wasambilizwe ukuleka imisulo.

2.

- 1 Acaleka inkukomelezya pakutalika-talika pakwe vyonsi, kuti amalambilizyo, na mapepo, na malambili-
- 2 zizyo, nu kusalifya, viwapepelwa wantu wonsi; ku zyamfumu na ku wacindame wonsi; alyakuti tuwakwikala cimyanya nu mutende, nu wupefi nu
- 3 kutecela. Umwata wonyewoo a wuzima wakundwa a
- 4 wupocelelwa pa minso yakwe Leza eKatula winu; wino akulonda wantu wonsi watulwe, wamanye ukusimicila.
- 5 Amuno kuli eLeza wenga, swinya kuli ekakundania wenga pakwe Leza na pa wantu, a muntu nalwakwe,
- 6 we Klisitu Yesu, wino wayifimile alyakuti awe we lupango kwakwe wonsi, cino capanicisizwe mu
- 7 mpindi yakwe; cino nene nimicilwa kuti imbe ne

kawila mbali umupositile (inkusimicila insinakuwipa), mbali musambilizya wa Makandi mwi suwilo na mu kusimicila.

8. Acaleka inkulonda kuti awonsi wawapepa konsi, awalanga waktumpula makasa maswepe, watize wawa
- 9 nu wukali nanta mipanzi. Nga awuliwonga na wanacinye wawayembelela ivizwalo vizipile, lelo awalanga wali na kakope nu kutecela; kusa kujembelela kwa kuluka inyele, nu kwa vya golide nu
- 10 kwa vizwalo vilangalile vya wuzi wukulu; ukuwa (mwe vino vyayana ku wanaci-wapefi) mu milimo mizima.
- 11 Umwanaci awasambilila cimyanya nu kutontelela
- 12 konsi. Ukuwa insinakuzumilizya umwanaci kuti awasambilizya, nanta kulasa umonsi, nkandi ukwikala
- 13 cimyanya. Amuno Adamu watalisilwe yelewulwa, nga
- 14 apakonswa Ivi; swinya Adamu atakopesilwe, ukuwa walile umwanaci wakopekwa aponela mu kucila
- 15 masundo: ukuwa alifyucila ku kupapa wana; ndi walindila mwi suwilo mu lukundo, na mu wiza mbali na mu kutecela.

3.

- 1 Amazwi yaa aya kusimicila yano yati, "Ndu muntu akulonda umulimo wa wulasi, akulonda umulimo
- 2 wuzima." Acaleka umulasi wazipila awa nanti lumbili luwipe, wazipila awa a mulume wa mucu wenga, umutecele, ekayisunge, entapungana, ekapocelala wa weni, umukampuke pa kusambilizya;
- 3 wino-si-ni-congo, wino-si-kuma-kuma ukuwa uwa cimyanya, wino-si-ni-mipanzi, wino-si-na-minso-laya
- 4 ku ndalama; wino akapanzya injanda yakwe icete,
- 5 na wana wakwe wakamutontela na kakope: (muno ndu muntu atamanya ukupanzya injanda yakwe, nga
- 6 angakozya iwungwe lyakwe Leza wuli?) uwa citici pole, alyakuti atize, pano akuyitutuwalika, aponela mu
- 7 kusindwa kwa muwipe. Swinyanye ale awe nu lumbili luzima kwakwe wano wali kulondé; alyakuti atize ponele mwi senteko, nanta kulemwa nu muwipe.
- 8 Wakayamwite nawonye awuliwonga wale wayicindike, watize wawa ni indimi ziwili, watacimwa ipala nkani,

- 9 watawa ni kasa-tali; wawalemasya ivya mayele yi
 10 suwilo nu mwezo wuswepe. Wanyewaa wawatela welezwa pakatalika; ndi wazanwa wasi na kasinza, ngapano awawapakata mu mulimo wa wukayamwite.
 11 Awuliwonga na wanacinye wale wayicindike, wataci-vwange-vwange mazwi. ya kwivwila mwalwe, watecele,
 12 wawe wasuwilwa mu vintu vyonsi. Lekani wakayamwite wenga wenga awa mulume wa mucu wenga; awalanga wakupanzia wana wawo ni viwanza
 13 vyawo icete. Amuno, wano wakawomba icete umulimo wa wukayamwite, wakatengana icete, awasinga nu kusinga nkaninye mwi suwilo lino lili mwakwe Klisitu Yesu.
 14 Inkukuwalicila ivintu vyonyevyoo, mbali inkulonda
 15 ukwiza kwakwe wewe nanti kuzimba; ukuwa napo ndi walola nacelwa, uwalolecesya muno awantu wazipizile ukwikalila mu nanda yakwe Leza, iwungwe lyakwe Leza mumi, ulweko luno swinya a musingisyo wa
 16 kusimicila. Kusi wumwi wino angakana uwukulu wa mayele yi suwilo lyitu :

"Wino wasokolosile mu muwili,

Atelefwa mu Muzimu

" Aloleka ku wangu

Awizwa ku myiko na myiko.

Awa mu nsi awamusuwila.

Apocelwa mwi yulu mu wakankala."

4.

- 1 Ukuwa EMuzimu wavwanga icilola wati, Wamwi walifuma mwi suwilo ku mpindi yino ikwiza, walipecela imizimu yi sipo na masambilizyo yakwe
 2 wademoni, amuno wucenjezi wa wantu, wano wakavwanga ivya wufi, wano wakuwila mu myezo
 3 yawo ngati wocwa ni cela cilungule. Waliwalesya ukutwalana, nga swinya waliwakomelezya wantu kuti wawasolezuya ivyakulya, vino Leza watumbuzile, kuti awasuwizi wano wamanya ukusimicila wawapocelwa
 4 nu kusalifya. Amuno icitumbulwa cakwe Leza consi a cizima, pasi cimwi cino cingakanwa, ndi capocelwa

- 5 nu kusalifya : amuno cikatelefwa ni zwi lyakwe Leza nga ni pepo.
- 6 Ndi wewe wakwizusya awana witu ivintunye vyoo, wanduwe we mupakasi muzima wakwe Klisitu Yesu, umulelwe na mazwi yi suwilo, ayi sambilizyo yano wewe
- 7 wakonsile kali ukufika ni lelo : ukuwa uwakana imilumbe mikandamane yavye iya wakoleci. Yiwelezye
- 8 mu mwata wa wuleza. Amuno ukuyiwelezya kwa muwili kukawosya katici; ukuwa ukuyiwelezya kwa wuleza kukawosya ku vintu vyonsi, a kwi layilizyo lya
- 9 wumi wa kanonzi, na wuno wuliyiza. Amazwi yaa
- 10 a ya kusimicila, yazipila ukupocelelwa. Nga a cino muno a kwe conyecoo tukuwomba mbali nu kuyipaticizya, amuno ukulolela kwitu kwimikwa pakwe Leza wa wumi, wino we Katula wa wantu wonsi, nkani nkani we Katula wakwe wano wakusuwila.
- 11 Komelezyanga ivintunye vyoo mbali nu kusambilizya.
- 12 Utaleka wumwi awakusula amuno we mutici; ukuwa uwe we cilolelo cakwe wano wakusuwila, mu mazwi, mu mikalile, mu lukundo, mwi suwilo, na mu wuzima.
- 13 Uwake ukuwazya mazwi, ukuwizya, nga nu kusambi-
- 14 lizya insuke njize nize. Utalecelezya icawila cino cili mwakwe wewe cino cafuma ku watumwa, nga swinya na ku kulambalika makasa kwakwe wasongo wi
- 15 wungwe. Ucincile mu vintu vyonyevyoo; uyifimisye kwe vyolivyo; alyakuti ukukula kwako kuloleke kwakwe
- 16 wonsi. Uwayilolela we mweneco, swinya uwayilolela na ku misambilizizye yako. Uwalindila mu vintunye vyoo; amuno ndi ukucita wonyewoo wandi uyitule we mweneco, swinya wandi utule na wano wakukwi-vwanye.

5.

- 1 Utacikalipile songo wumwi. nu wukali, ukuwa uwamucincizya, ngati weso; nawo awalumendo ngati
- 2 awazuna wako; awanaci wakulu uwacincizya ngati a wanyoko; wamwali ngati a nkazi zyako mu wuzima
- 3 wonsi. Cindikanga awafwilwe wano nawuzyenye
- 4 awafwilwe. (Ukuwa ndi umwanaci mufwilwe wumwi ali na wana nanta wizikulu, uleka wawonye awatela

- awasambilila ukucindika uwa pa ciwanza cawo,
 awalipa wanyina: amuno naco conyecoo cikapoce-
 5 lelwa pa minso yakwe Leza). Ukuwa nkandi wino
 amufwilwe nacawuzimanye, wino swinya a mulanda,
 wino ukulolela kwakwe kuli pakwe Leza, akulindila mu
 kulambilizya na mu mapepo umusanya nu wusiku,
 6 ukuwa wino akuyisumbila mu kuyisecelesya wafwa kali
 7 na kuno acili a mupuma. Navyonyocvyoo uwawakome-
 8 lezya alyakuti wawakwikala nanti senteko. Ndi wumwi
 asinakusengulila inko zyakwe, nkani nkani iciwanza
 cakwe, wakana isuwilo, wenyewee wawipa walusya nu
 9 muntasuwila. Utawalika izina lya mufwilwe wumwi
 mwe kalata wa wafwilwe, pano atanafike imyaka ya
 nkulo yakwe amakumi mutanda, nkandi ndi watwitwe
 10 ku monsi wenga, umulumbililwe wa milimo mizima:
 ndi wakuzya wana, ndi wapocelanga aweni, ndi
 wapwizyanga amanama ya watele, ndi wawwanga
 awayimvi, ndi wakonkanga ni cangwe imilimo mizima
 11 yonsi. Ukuwa uwakana awafwilwe wano wacili
 watonsile: amuno weni wakala wawa ni nyengwa
 12 awapilucila Klisitu, awalonda ukutwalwa; ndi
 watwalwa awasekwa, amuno wakana ilayano lyawo ilya
 13 kutalika. Nga ndi wawa wonyewoo, swinya awawa
 nu wukata, awapitapita mu zyananda; swinya
 wasinakuwa nu wukata wutupu, wakuwa nu wukwakwa,
 14 nu kuvwanga vino vitayana. Acaleka nenji inkulo-
 ndesya kuti awafwilwe wano wacili watonsile
 wawatwalwa, awawapapa wana, awawakozya ipanda
 zyawo, nanti kwecela awalwani witu ipanda lyi
 15 kwelengulo: amuno wamwi watawapenucila kwe
 16 Satana kali. Ndi umusuwizi monsi pamwi umwanaci
 ali na wanaci wafwilwe, nda wawavwa, mutaleka
 iwungwe liwavunika; lyoni iwungwe liwakwavwa wano
 awanaci-wafwilwe nawuzye.
 17 Lekani wasongo wano wakupanzya icete wacindikwe
 nkani, nkani nkani wano wakuwombesya mu mazwi na
 18 mu kusambilizya. Amuno amawaliko yavwanga yati,
Utacinyepe imilomo ya nkambaku, pano ikupula
malezi. Nga swinyanye yati, *Umuwomwi wazipila*
 19 *amalipilo yakwe.* Utacivwe ukwambwa kwakwe

- songo wumwi, saku ndi wivwa kwafuma kwakwe
 20 wapime wawili pamwi watatu. Wano wawembuka
 uwawakalipilila pa minso yakwe wonsi, alyakuti na
 21 wanjinye wawatina. Inkukukomelezezya pa minso
 yakwe Leza, nu Klisitu Yesu, ni ntumi nsolwe, alyakuti
 uwacita ivintu vyonyevyoo nanti kupanzizya-mbali, nga
 22 swinya nanti kusolowola. Utacizukuwe ukuwika
 makasa pa muntu wumwi, utize uwatikana uluwembu
 23 lwakwe wanji: yisungange mu wuzima. (Utacimwe
 minzi matupu kanonzi, ukuwa uwamwa utumpensya
 tutici amuno a ndwala ya munda yako, swinya nu
 24 kulwalawala kwako pe na pe.) Uluwembu lwa wantu
 wamwi luli-pa lwenze, lukulondekana nawo ku kupan-
 zwa; nga nawo wantu wamwi lukawakonka pansizi.
 25 Awuliwonga ni milimo mizima, yimwi ili apatiswe;
 pamwi yimwi a mifisame, ukuwa itanga fisamila
 lyankani.

6.

- 1 Lekani awinji wonsi wano awawomvi wa mu wuzya
 wamanye kuno cayana ukucindika wayisikulu
 monsi monsi, alyakuti izina lyakwe Leza na masambi-
 2 lizyo vitize viwakwelengulwa. Nga swinya na wano
 wali na wayisikulu-wasuwizi watize wawasamula,
 amuno a wana witu; ukuwa wawapakata wakulutilizya,
 amuno wano wakawawombela nawonye a wasuwizi
 swinya a wakundwe. Iviintu vyoo uwasambilizya mbali
 nu kuwila.
 3 Ndi umuntu wumwi akusambilizya masambilizyo
 mapya, nanti kuzumilizya amazwi mazima yakwe Yesu
 Klisitunye imfumu yitu, nanta sambilizyo lino lyayana
 4 nu wuleza; akuyitutuwalika, atamanya cimwi, ukuwa
 watotowala na mazwi ya mipanzi, yano mukafuma
 5 uwuzuwa, ulombwa, ikwelengulo ni ntusi, na melengania
 mawipe, mipanzi ya wantu wakombeze mu myezo,
 yino isi nu kusimicila, awantu wano wakwelengania
 kuno uwuleza a nzila ya kuwotocela mwenemo.
 6 Molimo, nacawuzimanye uwuleza nu kutima ayili
 7 mboto nkulu: amuno tutizile ni cintu cimwi mu nsi,

- nga swinya tutalisenda cimwi tufumye mwenemo;
 8 ukuwa ndi tukuwa ni cakulya ni vya kuzwala tuwatima
 9 na vyonyevyoo. Wano wakupangamala ukuwa ni
 nsawo, wakuponela mu kwelezwa na mu kulemwa kwa
 wuwelewele wa kulonda kuwipe kuvule, kuno
 kukakonona, ndivino kuno kukakwemela wantu mu
 10 wononi na mu kulowa. Amuno ukukunda kwa ndalama
 a musisi wa misango ya wuwipe wonsi : ukukunda kuno
 wamwi walile wawa nako, pansizi awasowa awafuma
 mwi suwilo, kanonzi wayiponda wayisonkontela na
 malanda mavule.
- 11 Ukuwa wenji, we muntu wakwe Leza, lewuka
 ivintunye vyoo; ukonke uwulungamane, uwuleza,
 isuwilo, ulukundo, uwutecezi, nu wucimyanya.
- 12 Lwanga isumo lizima ilyi suwilo, uwalemasya uwumi
 wa muyaya, wuno witizilwe, uzumilizya nu kuzumilizya
 13 kuzima pa minso yakwe wakalola wavule. Inkukukome-
 lezezya pa minso yakwe Leza, wino akapa ivintu vyonsi
 uwumi, na pa minso yakwe Yesu Klisitu, wino nawe
 wapanicisizye ukuzumila kuzima pakwe Pontiyo
 14 Pilato; alyakuti wewe uwasunga ilayilizyo, nanti
 nzyoto, nanti senteko, asuke Yesu Klisitu iMfumu yitu
 15 ayize atunke : cino mu mpindi nzima cilisokololwa
 nu Mupepwe wenga uwa maka yonsi, EMfumu wa
 16 zyamfumu, u Mukankala wa wakankala; wino we
 muntalowa wenga nsu, akwikalanga mu kuswepa
 kuntapalamilwa; wino wumwi atatela alole, swinya
 atalitela amulole : akuli kwe wino kuwe ulumbili na
 maka pe na pe. Amen.
- 17 Sunda wano wali nu muzano mu nsi ya kanonzi,
 alyakuti wataciyikuzye, nanta kulolelela pa muzano
 wuntafuma-cumi, ukuwa wawalolelela pakwe Leza,
 wino akatupa ivintu vyonsi nkaninye ivya kutusecelesya;
 18 uwasunde wawacita icete, alyakuti wacindame mu
 milimo mizima, wapepuke ukwankania, wakundisye
 19 ukulilana; wayisengulile ulufula luzima luno lungiza
 luwome ku mpindi yino ikwiza, alyakuti waleme uwumi
 wuno weni a wumi-wumi.
- 20 We Timoti, usunjisye cino capwa kwakwe wewe,
 ufuntuke ku kuweleweta kwavye, nga na ku mipanzi

- yino wakuti a'kumanya kwa njelu, lelo kusi a kumanya
 21 kwa njelu awe, a kumanya kuno wamwi walile pano
 wakuzumiliza, ilelo wasowa wafuma mwi suwilo.
 22 Inkumbu-nkumbu ziwe nawe.

Ipistola Lyacitiwili Lyakwe' Pauli U Mupositile Kwe Timoti

1.

- 1 **E** PAULI umupositile wakwe Klisitu Yesu ku
 kulonda kwakwe Leza, ndivino ilayilizyo lili ilya
 2 wumi wuno wuli mwakwe Klisitu, kwe Timoti,
 umwanane mukundwe: Inkumbu-nkumbu, nu luse, nu
 mutende, vifume kwakwe Leza u Mukwasi na kwakwe
 Klisitu Yesu i Mfumu yitu.
 3 Inkusalifya Leza, e Leza wakwe watata, wino
 inkapakata nu mwezo wuzima, pano inkakwizuka wewe
 mu kulambilizya kwane. Uwusiku nu musanya,
 4 inkakulucila kuti nkulole, amuno nkakwizuka na mifisozi
 5 yako pa kupawunkana, alyakuti imbe ni cimwemwe;
 inkula nizuka isuwilosuwilo lino lili mwakwe wewe; lino
 kali lyalinji na mwakwe nyokokulu e Loyise, nga nu
 yangu wakonye e Yunise; inkusuwila, kuno lili na
 6 mwakwe wewenye. Acaleka inkukwizusya wewe kuti
 uwakuzya icawila cakwe Leza, cino wapocelela, pano
 7 nakulambalicila makasa yane. Amuno e Leza atatupa
 umwezo wa ntete; ukuwa watupa umwezo wa maka
 8 uwa lukundo nu kutecela. Acaleka utacifwa insoni
 ku kupanicisizya i Mfumu yitu, nanta kufwa insoni
 kwakwe nene ne mukungwe wakwe: ukuwa zizimici-
 zyanga mu wuyimvi wi landwe lizima na maka yakwe
 9 Leza; wino watutula, swinya watulasika ku wumi
 wimicile, cisa muno a milimo yitu, ukuwa amuno a
 lilango lyakwe, swinya amuno a nkumbu-nkumbu
 'zyakwe zino zypilwe kwakwe sweswe mwakwe Klisitu

- 10 Yesu kalinye, ukuwa ilelo zyasokolocela pa kutunka kwakwe Katula witu e Klisitu Yesu, wino wamalizizye imfwa, asokolola uwumi nu kuntawola mwi landwe
- 11 lizima. Nasontolezilwe kwi landwe lyoo ukuwa ne kawila, umupositile, swinya ukuwa ne musambilizya.
- 12 Acaleka nene inkuyimbila ivintu vyonyevyoo: lelo naponye insinakufwa insoni; amuno namanya wino nasuwila, swinya namanyicisya kuno ali na maka ya kusunga cino nalemeke mu makasa yakwe, wusuke
- 13 uwanda wukulu wowo wize wize. Lemasyanga icilolelo ca mazwi mazima yano wivwile kwakwe nene, mwi suwilo na mu lukundo vino vili mwakwe Klisitu
- 14 Yesu. Icintu cizima cino capilwe kwakwe wewe ucisunjile mwakwe Muzimu Mwimicile wino akwikalanga mwakwe sweswe.
- 15 Wewe wamanya coo, kuno wonsi awa mwe Asiya wampilucizile, awansya; wano wamwi awa mwakwe
- 16 woliwo we Fecila nu Emongena. I Mfumu iwe nu luse ku ciwanza cakwe Onisifola: amuno wancincizyanga ciwiwiciwiwi, swinya atafwanga insoni ku cingololo
- 17 cane. Awe! ukuwa pano walinji mu Roma wamvwa-
- 18 mbisizye, anzana, (inkuti angiza azane uluse lwa Mfumu mu wanda wukulu wowo); swinya ni vintu vivule vino weliwe wawomvile pe Efeso, nawenye wavimanya nkaninye.

2.

- 1 Ale, we mwanane, womesyanga mu nkumbu-nkumbu
- 2 zino zili mwakwe Klisitu Yesu. Ivintu vino wewe wivwa kwakwe nene pakwe wapime wavule, vyovyonye uvilemeke ku wantu-wasuwilwa wano wandi wawasa-
- 3 mbilizya wawuye. Yimbanga paliponga nani, ndivino
- 4 icita-cisuwilwa cakwe Klisitu Yesu. Icita ca isumo cisiyikowelecezya mu vintu vya mu wulanzi woo; alyakuti ciscecelesye wino wamulalika ku
- 5 mulimo wakuwa a cita. Nga swinya ndu muntu akulwa mu kutangana kwa mu kwizya, asizwikwa
- 6 akamba, saku ndi walwa icete. Umweni calo wino akuwomba, a wino akuwanga mutanzi pa kulya
- 7 ivikomwa. Tontongania kwe vino inkutaka; amuno

- 8 i Mfumu ilikwilula, uliyiluke vyonsi. Yizukanga e' Yesu Klisitu, umukatuke ku wafwe, uwa ciwanza cakwe
- 9 Davide, ndivino ilandwe lizima lyane lili: lino inkuyimbila uwuyimvi, ngati ne mukungwe wa milandu:
- 10 ukuwa amazwi yakwe Leza yasinypwa. Acaleka inkucimba ku vintu vyonsi amuno awasolwe, alyakuti nawo wapoccelele ukutulwa kuno kuli mwakwe Klisitu
- 11 Yesu, nu wukankala wa muyaya. Amazwi yaa aya kusimicila, yano yakuti, "Ndi twafwa nawe, swinyanyé
- 12 tuliwawa nu wumi nawe: ndi twacimba, tuliwapanzya
- 13 swinya nawe: ndi twamukana, nawenye alitukana: ndi swe wantasuwilwa, weni a musuwilwa wa pe"; amuno atanga akawuke.
- 14 Wizusyange ivintu vyonyevyoo, wakomclezezyange pa minso ya Mfumu, alyakuti watacipanzyanie na mazwi, yano yatanga yawafungulile cimwi, amazwi yano
- 15 yakupungania wano wakwivwa. Uwe ni cangwe pakwe Leza nga uwe we wa lumbili luyane, umuwomvi wino asi ni nsoni, wino swinya akuwombola amazwi
- 16 ya kusimicila iceta. Ukuwa uwalewuka ukuvwanga-vwanga kwi kombezya, amuno kukatwala mu
- 17 wucikana-Leza, amazwi yawo yakakwambucila ngati a cilonda ciwomboke: awa mwata wonyewoo muli
- 18 Emeniya nu Felita; awantu wano waluvya ku vya kusimicila, weni wakuti ukuzyulupika kwasila kali,
- 19 wakumongola ni suwilo lya wantu wamwi. Lelo naponye uluwandi lwakwe Leza lwawoma lwatengana, luli ni cimanyilo cino cikuti, "I Mfumu yamanya wano a wakwe," swinya, "Lekani wila muntu wino akutaka izina lya Mfumu, afume ku wuntalungamana."
- 20 Ukuwa mu ndanda nkulu musuwa iviya vyakwe golide vitupu ni vyakwe silivala, lelo mukuwanga ni viya vya miti ni vyi vu; swinya vimwi vikuwanga a vya mucinzi,
- 21 vimwi vikuwanga a visulwe. Acaleka ndu muntu wumwi wayisunga ku visulwe, wandawe we ciya ca mucinzi, icimicile, iciyane ku mweni ndanda, ku
- 22 kuwomba umulimo wuzima wonsi. Ukuwa tinanga ukulonda kuwipi kwa wutici; uwakonka uwulungamane, isuwilo, ulukundo, umutende, apaliponga na wano
- 23 wakutaka izina lya Mfumu nu mwezo wuswepe. Ukuwa

kananga amazwi ya wuwelewele nu kuntamanya, ulanga
 24 amanyile kuno yakaleta ulombwa. Umuwomvi wa
 Mfumu ale ataciwe ni mipanzi, nkandi ukutecela pakwe
 25 wonsi, uwa cangwe ca kusambilizya, ukucicimizya; mu
 wucimyamyanye alanga mbali akusambilizya wano
 wakumukatucila; kuti nce pamwi e Leza angawatonto-
 26 losya ku kumanya ukusimicila, nga nawo wafyutumuke,
 wafume mu cipingo ca muwipe, wanyoswe ku wumi
 nu muwomvi wa Mfumu, wawacita ukulonda kwakwe
 Leza.

3.

- 1 Lelo umanye kuno mu manda ya kupelelecezya
- 2 impindi zya wuyimvi ziliyiza. Amuno awantu
 waliyikunda, walikunda ni ndalama, waliwayitutuwa-
 lika, wakayiwanzye, wakatukana, awantatontela-
- 3 wakwasi, awantasalifya, awa misulo, awakalale,
 imintivwa, awa lwambo, awantayisunda, awawukali,
- 4 awapate uwuzima, wacipiluka, awa mufulo,
 wakayitumvyeye, awakunde ukuyilosya ukulusye
- 5 ukukunda Leza; wakakozya wa mwata wa cipepelwe,
 lelo naponye wakukana amaka yakwe colico.
- 6 Funtukanga kwakwe wanyewaa wonsi. Wamwi
 awakwe woliwo wakongolocela mu zyanganda,
 awazana wanaci wazoke; wano wakatamika mu
 luwembu, awasowe mu kulonda kuwipe kwa misango
- 7 misango, wano wakasambilila manda yonsi lelo nanti
- 8 kufika ku kumanya kwa kusimicila nawanda. Ndivino
 Yane nu Yambulo wakatucizile Musa, avino na
 wasambilizya wanyewaa wakukatucila ukusimicila;
 awantu wakombeze mu myezo, wasowa ku vyi siwilo.
- 9 Ukuwa watalilandalila: amuno uwutumpe wawo
 wuliloleka ku wantu wonsi, ndivino wakwe wano
- 10 watasilwe walolesile. Ukuwa wenji wivwa isambilizyo
 lyane, imiwele yane, ilango lyane, isuwilo, kupupuzya,
- 11 lukundo, kucimba, kuyimba, kultimwa; ivintu vino
 vyamponezile pakwe Antiyoke, pe Ikoniya, na pakwe
 Lusitila; uwuyimvi wuno nayimvile: lelo i Mfumu
- 12 yamfyusizye kwakwe wonsinye. Nawuzyenye na wantu

- wonsi, wano wandi wawakwikala nu wupefi mwakwe
 13 Klisitu Yesu, wandi wawayimba. Ukuwa awantu
 wawipe na wakacenjezya waliwalunduluka, wakulu-
 tilizya mu wuwi wa kucenjezya, swinya nawonye
 14 wakucenjezwa. Ukuwa wenji lindila mu vintu vino
 wasambilila, swinya wasimicila nu kusimicila.
 15 Yizukanga wasambilizya wako; na kuno swinya wenji
 ukufumilila na ku wucece wamanya amawaliko
 mimicile, yano yali na maka ya kukupa injelu zya
 kukutulila mwi suwilo, lino lili mwakwe Klisitu Yesu.
 16 Amawaliko yonsi yapwa nu Leza, yakutwawwa ku
 kusambilizya, ku kukalipilila, nu kusundila, nga na kwi
 17 sambilizyo lino a lya mu wulungamane: alyakuti
 umuntu wakwe Leza akulisye, ayanizwe tyankani ku
 mulimo wuzima wonsi.

4.

- 1 Inkukukomelezezya pa minso yakwe Leza, na yakwe
 Klisitu Yesu, wino alipanzya awapuma pa wafwe, nu
 2 kusokoloka kwakwe, nu wufumu wakwe; inkuti wilanga
 amazwi, pampukanga impindi zyonsi injane ni
 mbipenye, wasinilange, wakalipilange, wacincizyange,
 3 mbali nu kutecela konsi uwasambilizya. Amuno
 impindi iliyiza pano wataliwateyelezya amasambilizyo
 mazima; ukuwa muno wali na makutwi ya kulemenka-
 nia, waliyilonganicila awasambilizya wa ku vya kulonda
 4 kuwipe kwawo; apano walifuntusya amakutwi
 5 yawo ku kusimicila, wapenucile ku vili. Ukuwa
 wenji utecele mwakwe vyonsi, cimbanga mu ntazi,
 wombanga umulimo wa muvangeli, fisyanga umulimo
 6 wonsi uwa mulasi. Amuno nati nalemekwa, impindi
 7 ya kupita kwane yapalamila. Nalwa isumo lizima,
 8 nafika pa kafiko, nasunga ni suwilo. Ilelo akamba ka
 wulungamane kasengulwa kwakwe nene, kano i Mfumu,
 ekapanzya wa wulungamane, alimpa pa wanda wowo:
 swinya atalimpa nene nenga, alipa na wonsi wano
 wakunda ukuloleka kwakwe.
 9 Vulumuka uyize kwakwe nene wangu: amuno
 10 Dema wansya, muno wakunda insi yi delo yoo,

- wasamalila ku Tesalonika; nawe Klesensi wapita ku
 11 Galatiya, nga nawe Tito waya ku Damatiya. E Luka
 mutupu a wino ndi nawe. Uyize usende Marko, uyize
 12 nawe: amuno aliwanjavwa nkani. Natuma Tekiko ku
 13 Efeso. Pano wiza wakwiza, uyizuyize ni eizwalo cino
 nasile kwe Kalipa ku Torowasi, swinya na mabuku,
 14 nkani nkani na w akalata. Alesandro emusyani
 wancisile iciwipe nkani: i Mfumu ilimulandula icite
 15 ndivino imilimo yakwe ili: uconjele nawe; amuno
 16 wakanuzizye amazwi yitu nkaninyo. Pa kuluwulula
 kwane ukwa kutalika pasi wumwi wino wanjimizile,
 ukuwa wonsi wandecizile: inkuti watize wawe mu
 17 mulandu. Ukuwa i Mfumu yanjimizile, imbomesya
 nu kumbomesya; alyakuti imbe na maka ku kuwiza
 ivangeli, na Makandi yivwe nu kwivwa, muno a nene:
 18 acino nene nafyusizwe ku mulomo wa cimbi. I
 Mfumu yandi imfyusye ku milimo ya nkota yonsi,
 imfisyeye ku wufumu wakwe uwa mwi yulu: uwukankala
 wuwe kwe yoliyo pe na pe. Amen.
- 19 Lamuka Pulisika nu Akwila, nga na wa pa musolo
 20 wakwe Onesifola. E Lasita wasyala ku Kolinte: ukuwa
 21 weni Tolofima namusile alwile pe Miletasi. Vulumuka
 uyize pano kutani kuwe a cisiku. Yuwula, nu Punde,
 Lina, Kalawundiya na wana witu wonsi wakukulamuka.
 22 I Mfumu iwe mu mwezo wako. Inkumbu-nkumbu ziwe
 nawe.

I pistola Lyakwe Pauli Kwe Tito

1.

- 1 **P**AULL, umuwomvi wakwe Leza umupositile wakwe
Yesu Klisitu, muno a lisuwilo lya wasolwa wakwe
Leza, swinya muno a kumanya kwa kusimicila
2 kuno kwayana nu wulungamane, nkulolela uwumi wa
muyayaya wuno Leza, wino atangawipe uyufi,
3 walayilizizye kalinye; lelo pa mpindi yakwe wafiszize
mazwi yakwe nu citumilwe, cino calemekwa kwakwe
4 nene kwi sundo lyakwe Leza e Katula witu; kwakwe
Tito umwana wane nacawuzimanye mwi suwilo lino
swensi tuli nalyo: inkumbu-nkumbu nu mutende vifume
kwakwe Leza u Mukwasi na kwakwe Yesu Klisitu e
Katula witu.
- 5 Nakusizile mu Kerete, alyakuti uwayanya ivintu vino
v்யasyala, nu kulasika wasongo mu twaya tonsi ndivino
6 nakunenile: wano wasi na kasinza, awa mwanaci
wenga, wano wali na wana wano wakusuwila, wano wasi
nu mulandu wakutakwa uluwi, nanta wantatontela.
7 (Amuno umulasi wazipila kuti atawawa na kasinza,
amuno a mupyunzi wakwe Leza; atayilemela, atawa-
vitwa zuwazuwa, atize awakolwa, atawa nu lombwa,
8 nu kupokota, atakumbucila indalama; ukuwa
awapoccelela weni, uwa kukunda ivizima, umutecele,
9 umulungamane, umupefi, umutekane; wino akalemasya
mazwi masuwilwa yano yayana ni sambilizyo, alyakuti
angamanya ukuwasambilizya isambilizyo lya kusimi-
cila, nga nu kumyalalika wano wali ni mipanzi.)
10 Amuno kuli awantu wavule wano wasinakutontela,
wakavwanga-vwanga mwalwe, wakacenjezya, nkani
11 nkani awa wusilamo, wano imilomo yawo yazipila kuti
ifumpwe, amuno wakonona wonsi awa mu ganda
zimwi, pano wakusambilizya masambilizyo yano
12 yatayana, muno wakulondesya indalama. Wumwi
uwakwe woliwo, wino walinji a mutumwa wawonye,

- wavwanzile ati, "AwaKlete wakuwipanga uwufi pe na
 13 pe, a vinyamana viwipe, a walilicisye, awakata." Uku-
 panicisya koo a kwa kusimicila. Acaleka uwakalipile
 nkaninye, alyakuti wangawa ni suwilo lya kusimicila,
 14 watasayila imilumbe yavye yu waYuda, nga na masundo
 15 ya wantu wano wakupilucila ukusimicila. Kwakwe
 wano waswepa ivintu vyonsi a viswepe, ukuwa kwakwe
 wano wakombeza, na wano wasi ni suwilo, kusi cimwi
 ciswepe; amano yawo ni ntwitwinye vyakombeza.
 16 Wakuzumila wakuti twamanya Leza; ukuwa
 wakumukana mu milimo, wayicita uwunyali, wasi-
 tontela, nako ku milimo yonsi mizima wayiyoyomvya.

2.

- 1 Ukuwa wewe uwasambilizya wantu ivintu vino
 2 viyine ni sambilizyo isimicile. Uwanena wonsi
 wasongo waceluke, awamucinzi, awatecele, awayane
 mwi suwilo, mu lukundo, na mu kucimbanye.
 3 Uwanena na wanaci wasongonye, wawakwikala nu
 mwata wuno wayana, watawa nu lwambo, nanta kuwa
 a wazyia wi pala, wawawa wasambilizya wa vintu
 4 vizima, alyakuti wangasambilizya incembele wakunde
 5 walume na wana wawo, wawa nu mucinzi, awasundikwe
 mu mwezo, awa milimo mu njanda zyawo, awa luse,
 awakutontela walume alyakuti amazwi yakwe Leza
 6 yatize yawasulwa. Awalumendo nawonye uwawaci-
 7 ncizya watekane. Mu vintu vyonsi wewenye uwe we
 cilolelo ea ku milimo mizima; mu kusambilizya
 8 kwako uwawa nu mucinzi nanti wuwi wumwi, uwawa
 na kavwanjilo kazima kano katangakasindwe, alyakuti
 wino akutukatučila angawa ni nsoni, asi na cimwi
 9 ciwipe ica kuvwanga kwakwe sweswe. Uwanena na
 wawomvinye watontela wayisikulu, nga nu kuwasecele-
 10 sya mu vintu vyonsi; watize wawatamya; watakwiwa,
 ukuwa waloleka kuno a wasuwilwa monsi monsi,
 alyakuti wangacindika isambilizyo lyakwe Leza e
 11 Katula witu mu vintu vyonsi. Amuno inkumbu-nkumbu
 zyakwe Leza zyaloleka zikutula wantu wonsi,
 12 zikutusambilizya kuti tukane ukuntalumbula nu kulonda

- kuwipe kwa mu nsi, ngapano tuwakwikala nu wutecele nu wulungamane nu wuleza mu nsi ya kanonzi;
- 13 tuwalolela ukulolela kuzima nu kusokoloka kwa wukankala wakwe Leza umukulu witu, nu Katula witu
- 14 Yesu. Klisitu, wino wayifimile kwakwe sweswe, alyakuti angatukomola ku viwipe vyonsi, nga awe na wantu waswepe, wano wawa a wakwe, wano wakulondesya imilimo mizima.
- 15 Uwawanena vyonsi vyonyevyoo, uwawacincizya nu kuwakalipila na maka; utaleka wumwi akucefye.

3.

- 1 Uwizusye watontela wakapanzya na wamaka, wawivwa, wakatucila zuwa zuwa ku milimo yonsi
- 2 mizima, watawanjila umuntu wumwi uluwi, pamwi nanta kukatusya impokoto, ukuwa wawe awatecele,
- 3 wawa wacimyanya ku wantu wonsi. Amuno kali naswenye twalinji swe wawelewele, wantatontela, awa kucenjazwa cenjazwa, twalinji swe wazya wa kulonda kuwipe, nga ni vya kuyisecelesya vya misango misango, twikalanga mu wuwipe na nu nkwini,
- 4 twapasilwe, twapatananga. "Lelo lwalile pano lwaloleka uluse lwakwe Leza Katula witu, na kuno
- 5 wakunda wantu, watutula, kusa ku milimo ya wulungamane yino sweswe twacita, ukuwa muno a nkumbu zyakwe mu minzi yano yakusula ukukwatwa
- 6 swinya, nu wupya wa Muzimu Mwimicile, wino watupungulila sweswe nkaninye, mwakwe Yesu Klisitu
- 7 Katula witu; alyakuti pano twatelefwa ni nkumbu-nkumbu zyakwe, tungawa swe mpyani zya kulolela kwa
- 8 wumi wa muyaya." Amazwi yaa a ya kusimicila.
- Nkasi upanicisye nu kupanicisya icintu coo, kuno wano wakusuwila Leza wale walemasya imilimo mizima. Ivintu vyoo a vizima, swinya vikuwotola
- 9 wantu. Ukuwa ufuntuke ku mavuzyo ya wuwelewele. Ukane kukatusya imipanzi, nu kupokota ku vya masundo ni nkulo zya wantu; amuno visinakuwafungu-
- 10 lila cimwi, a vyavye. Umuntu wino wayipawunkania, wino wamusocela impindi ya katalika ni yacitiwili,

11 ukuwa wakana ukwivwa, umutaye; wamanya kuho uwa
mwatā woo wasowa; akawifya mbali nu kuyisinda
wenga umweneco.

12 Pano niza natuma Artema kwakwe wewe, nanti
pamwi Tukiko, uyangufye uyize kwakwe nene kwe
Nikopoli: amuno natinji nandi njikale impindi ya

13 minjililo.koko. Uwakwavwa Zena nkaninye e Kapanzya
nu Apolo pa musinzo wawo, watize wasowelwa akantu

14 kamwi. Awantu witu wale walemasya ukuwomba
imilimo mizima, alyakuti wawe na' maka ukwavwa

15 ndivino waa: wale wataya uwukata. Wonsi wano wali
nani wakulamuka. Ulamuke wano watukunda mwi
suwilo.

Inkumbu-nkumbu ziwe na mwe mwensi.

Ipistola Lyakwe Pauli Kwe Filemoni

- 1 **E** PAULI umukungwe wakwe Klisitu Yesu, nu
mwana witu, eTimoti, kwe Filemoni umukundwe
2 witu, swinya umuwomvi wunji, na kwe Apiya
inkazi yitu, na kwe Alikipo ecita wunji, nga na kwi
3 wungwe lino likawungana mu njanda yako; inkumbu-
nkumbu nu mutende vifume kwakwe Leza u Mukwasi
na ku Mfumu yitu e Yesu Klisitu, viwawa namwe.
4 Inkasalifya Leza wane amanda yonsi, indanga
5 nkukutaka mu mapepo yane, amuno nivwa ivya lukundo
lwako, nga ni vyi suwilo, ivintu vino wewe uli navyo
6 ku Mfumu e Yesu, nga na ku watele wonsi; nkupepa
nkuti vino watikana mwi suwilo lyako, nawonye
wamanyicisye uwiza wonsi, wuno tungaficila mwe-
7 Klisitu. Amuno nazewezile nkani, swinya insankana
ku vya lukundo lwako, amuno imyezo ya watele
yawomesezwa mwakwe wewe, mwana witu.
8 Acaleka cingatenga nene ndi na maka yonsi
mwakwe Klisitu aya kukomelezya cino wewe wazipila
9 ukuwomba, ukuwa muno a lukundo inkukulambilizya
awowo, amuno nenji ne Pauli ne mukalamba, nga
swinya kanonzi ne mukungwe wakwe Klisitu Yesu;
10 inkukulambilizya ku mwanane, wino napapila mu
11 vingololo vyane, e Onisima, wino kali walinji a wavye
kwakwe wewe, ukuwa ilelo a muntu kwakwe wewe na
12 kwakwe nenenye: wino namunyosya kwakwe wewe,
13 ngati nasumba umwezo wane wonsi: nalondesyanga
kuti indange ndi nawe, kuti awe ngati a wewe
awampyunjila, pano ndi mu vingololo amuno landwe
14 lizima: ukuwa ndi ntivwile cimwi kwakwe wewe, nene
nenga intanga incicite; alyakuti intize inkucicilizye,
nkandi ndi nawe wayizumilila nu wuzima wako.
15 Amuno panwi acino wafumile kwakwe wewe ku mpindi
ntici, alyakuti ndi wiza wamupoccelela, umupoccelela

- 16 lyankani; ndivino umuzya pole, ukuwa umulusye umuzya, umunyonko mukundikwe, nkani nkani umukundikwe kwakwe nene, nga lelo kwakwe wewe umukundikwe mulutilizye, uwa ku vya mwili na ku vya Mfumunye. Nga acino ndi wewe ukuti nene ne muwuyo, mupocelele ndivino nenenye. Ukuwa ndi wakuwifya cimwi, pamwi wakupawa icintu cimwi, leka umulandu wuwe a wano; a nene ne Pauli nawalika ni kasa lyane, nati, "Indilipila," naponye insinakutaka kuno wewe uli nu mwezo amuno nene. Ale, mwana witu, leka inzewe kwakwe wewe mu Mfumu: wandula umwezo wane mwakwe Klisitu. Inkukuwalicila amuno inkusuwila kuno wandi uyivwe, uwombe ulutilizye na pano inkutacila. Ukuwa swinya undolele indo: amuno inkulolelela kuno vino mwemwe mukundenga mu mapepo yinu, nandi nyoswe kwakwe mwemwe.
- 23 EPafulasa umukungwe wunji mwakwe Klisitu Yesu, 24 akukulamuka; nu Marko, nu Alisitalako, Dema, nga nu Luka awawomvi waji.
- 25 Inkumbu-nkumbu zya Mfumu yitu e Yesu Klisitu ziwaya nu mwezo wako. Amen.

Ekalata Wa Ku Waheberi

1.

- 1 **E** LEZA, wino wavwanjizile mu watumwa kali kwa-
2 kwe watata mu nzila mvule na mu myata mivule,
pa kupelelecezya watuvwanzizya mu Mwanakwe,
wino wamutesile awa a mpyani ya vintu vyonsi, mwa-
3 kwe wino swinya welewulizile ni nsi zyonsi. A wino
we kuwala kukulu kwa wukankala wakwe Leza,
swinya we likolano lya mwata wakwe, weni akalela
ivintu vyonsi ni zwi lya maka yakwe. Walile wafisya
ukupwizya kwa luwembu lwitu, ayikala pi kasa lya
4 ndilo lya Mukalasya mwi yulu. A cino walusya
intumi, amuno weni wapyana ni zina lilutilizye.
5 Amuno nga ku ntumici yino Leza watela anena ati,

*Wewe we Mwanane,
Nawa ne so ilelo?*

Swinya ati,

*Ndiwa ne Yisi,
Nawe aliwa a mwanane?*

- 6 Nga swinya pano akuleta Katote mu nsi watili,

Lekani ntumi zyakwe Leza zyonsi zimusokowalile.

- 7 Ivyana ntumi watili,

*Wino waleka intumi zyakwe
Zyawa a musa,
Nga na wapakasi wakwe
Wawa a mbiwi ya mulilo,*

- 8 Ukuwa ku vya Mwana wavwanga wati,

*Leza a ndulu yako iya pe na pe;
We ncinda wako uwa wulungamane.*

- 9 Wakunda uwulungamane,

1. 9.

WAHEBERI.

*Wapata ukutinsyania;
Acaleka Leza, eLeza wako,
Wakwimicila na mafuta ya cimwemwe
walusya awawuyo.*

10 Swinya, *

*Awewe, Mfumu, wawisile uluwandi kwa nsi,
Ni vya mupela a milimo ya mu makasa yako;*

11 *Vyeni vililowa, ukuwa wenji ukalandila:*

Swinya vyonsi vilisila ndivino ivizwalo;

12 *Ulivisunsila, ngati a cilundo, vilipitulwa;*

Ukuwa wenji uliwanga awuliwonga,

Ni myaka yako italipetela.

13 Nga a ku ntumici yino watela anena ati,

Yikala pi kasa lyane ilya ndilo,

Insuke ndeke awalwani wako

wawe ngati a cisayamilo ca manama yako?

14 Wuzye intumi zyonsi zisi a mizimu ya kupyunjila
wano walipyana ukutulwa?

2.

1 Acaleka twakana tupecele ivintu vino twivwa,
alyakuti tutize tulongoke tufume mwakwe vyohivyo.

2 Amuno vino amazwi yano yavwanzilwe ni ntumi
yasimfile, swinya vino nu kucila kwa masundo konsi

3 nu kuntawela kwasunzilwe, ngafwani sweswe tuli-
fyuka wuli ndi tukulecelezya itulwa likulu lyonyelyoo,
lino lyatezile lyatakwa. ni Mfumu, swinya aliwomeswa

4 kwakwe sweswe na wano wamwivwile; nu Lezanye
awapanicisizya ni vimanyilo ni vya kuzunguka, na maka
makulu, nga swinya na ku vyawila vyakwe Muzimu
Mwimicile, ndivino ukulonda kwakwe kuli.

5 Amuno insi yino iliyiza yino nkutaka, itapilwe kuti
6 intumi a zino ziwayania. Umuntu wumwi wapanicisya
kumwi wati.

*Nga walawa wali wuli vino wewe ukuwapecela?
Nanti a mwana muntu vino wewe ukumusayila?*

- 7 *Wamucefizye ukulisye na ku ntumi mpindi ntici,
Wamuzwika kamba ka mucinzi;
Swinya wamulasika pa milimo ya makasa yako:*
- 8 *Walambalika ivintu vyonsi mu manama yakwe.*

Amuno pano wati, "wamulambalicizile ivintu vyonsi," atasile cimwi cino cisimutontela. Ukuwa kanonzi tucili ukulola hdi "ivintu vyonsi vikatontela" awalawa.

- 9 Ukuwa tukulola Yesu, wino wacefizwe pa ntumi mpindi ntici, muno a kucula kwa mfwa, wazwisilwe kamba ka mucinzi nu wukankala, alyakuti ku nkumbu-nkumbu
- 10 zyakwe Leza weliwe angafwila wila muntu. Muno cayine Leza, wino ivintu vyonsi a vyakwe, swinya vyonsi vili mwakwe weliwe, muno akatwala wana wavule mu wukankala, walesile intunguluzi yi tulwa
- 11 lyawo ifisya mu kuyimba. Amuno e Kimicila na wimicilwa a wakwe wenga: acaleka asi ni nsoni zya kuwita ukuti a wana witu, akuti,-

- 12 *Indiwumbula izina lyako ku'wana witu,
Indikulumbulila ilumbo lyako mukasi mwi wungwe.*

13 Swinya,
Indiwika insingo yane mwakwe weliwe. Swinya,

14 *Lola nene na wana wane, wano Leza wampa.* Apali pano awana a watikani ku muwili nu wazi, nga nawenye nalwakwe a kutikana awuliwonga; alyakuti mu mfwa yakwe apupulile weliwe wino ali na maka ya mfwa,

15 (wino a muwipe,) nga asapule wonsi wano wakatina imfwa, wikalanga mu wuzya mu wulanzi wawo wonsi.

16 (Amuno nawuzyenye asitumbilizya wangeli, ukuwa akatumbilizya ikwata lyakwe Abrahamu.) Acaleka camuyine mu vintu vyonsi ku kukola awanyina, alyakuti weliwe awe we sikapemba mukulu umusuwilwa uwa luse mu vintu vyakwe Leza, nga azuwulile na wantu luwembu.

18 Amuno vino weliwe nalwakwe wacuzile ayelezwa nu kwelezwa, avino ali na maka ya kwavwa wano wakwelezwa.

3.

- 1 Wana witu watele, mwe wantu mwe watikani wa

Iwito Iwa mwi yulu, tontonganiani Yesu, umupositile,
 eSikapemba mukulu wa kuzumila kwitu; a musuwilwa
 2 kwakwe wino wamusontozile. Amuno pano nu Musanye
 walinji a musuwilwa mu vya ganda yakwe Leza monsi
 3 monsi, weni Yesu wapanzwa wawanzwa ukulunya nu
 Musanye, ndivino umuzenzi wa ganda akacindamikwa
 4 ukulunya ni ganda. (Wila ganda ikazengwa nu muntu
 wumwi, ukuwa eLeza awili muzenzi wakwe vyonsi.)
 5 Nawuzye Musa walinji a musuwilwa mu vya ganda
 yakwe Leza vyonsi wa mupakasi,—calinji a ku wupime
 6 wa kuwumbulikwa kuno kuliyiza—weni Klisitu a musu-
 wilwa ngati a Mwana pa ganda yakwe Leza.

Asweswenye swe gandanye yoo iyakwe Leza, ndi
 twandi tuwasuwila nkani nu kuwa ni cilumba eizima
 7 icia kulolela kwitu. Acaleka ndimuno eMuzimu Mwi-
 micile wavwanjila wati,

- 8 *Pano mwivwa izwi lyakwe ilelo, mutacikuwizye*
imyezo yinu, ndivino mwacisile pi Sonkomolwa,
pa wanda wa kwelezwa mu mayonde,
 9 *Pano waso wanjelezizye, awalanga wakwivwa na*
vino nacitanga mu myaka makumi yani.
 10 *Nga insonkomocela inkulonye yoyo, inti,*
Wakulwya mu myezo yawo amanda yonsi,
Wasinakusambilila inzila zyane;
 11 *Acino imvitwa indapa nu kulapa inti,*
Watalitela winjile mu kupuza kwane nawanda,
 12 Wana witu, yilolelanji, alyakuti wumwi uwakwe mwe-
 mwe atize awe nu mwezo wuwipe uwa kuntasuwila,
 13 wuno wukumfuntusya kwakwe Leza wa wumi. Icilusye,
 socelananji wila wanda, pano wantu wacili wakuti,
 "Ilelo a lilelo," alyakuti wumwi atacenjezwa nu luwe-
 14 mbu, swinya akuwizwe. Amuno twati atuwa swe
 wasanzinkane wakwe Klisitu, ndi twala tyalemasya
 intaliko yi suwilo lyitu ukuya na ku kupelelecezya.
 15 Pano na mazwi yaa yakutakwa aya kuti,

Ndi mwivwa izwi lyakwe ilelo,
Mutakuwizya imyezo yinu,
Ndivino pi Sonkomolwa.

16. Awaweni wano wivwile ukuwa awamusonkomola?
 Wuzye wasa wano wafumile mu Egupute, wano wako-
 17 lelezilwe nu Musa? Nga wano wasonkomocezile
 imyaka makumi yani awaweni? Wuzye wasa wano
 wawembusile, wano ivyala vyawo vyalakatizile mu
 18 mayonde? Nga swinya a kwakwe waweni wano wala-
 pizile kuno watanga wize winjile mu kupuza kwakwe
 nawanda? Wuzye kusi a kwakwe, wano watumunto-
 19 ntezile? Awonyewoo tukulola kuno a ku kuntasu-
 wila a kuno watanga winjilile.

4.

- 1 Acino fwani alani, vino ilayano lya winjililo licili
 lili kwakwe sweswe, tusayile alyakuti wumwi atize
 2 alipuse. Amuno naswenye twapocelala ilandwe lizima
 ndivino woliwo; ukuwa mazwi yano wivwile yatawa-
 3 fungulizile cimwi, amuno wakivwa watasuwizile. Amuno
 tukakwinjilila mu kupuza ni suwilo lyitu; ndivino
 amazwi yakwe yakutaka, yano yakuti,

Ndivino nalafile pano navisilwe,

Watalitela winjile mu kupuza kwane nawanda.

- cingatenga nanti imilimo yakwe yasila kōnsi mu nsi
 4 na mu mbali pa luwandi lwa, nsi. Amuno akutaka
 coo kumwi ku vya wanda wacitimunenu lambali akuti
 "ELeza apuza ku milimo yakwe yonsi pa wanda
 5 wacitimunenu lambali." Nga swinya mu cipya coo,
 akuti,

Watalitela winjile mu kupuza kwane nawanda.

- 6 Acino fwani cili kwakwe wamwi ica kwinjila mwenemo,
 muno wawo wano wivwile ilandwe lizima waposilwe
 ukwinjila mwenemo, muno a kuntatontela kwawo,
 7 wawasimpila uwanda wati, "Ilelo," ndivino akutaka
 mwakwe Davidi, ndi pazimba, ndivino yatasilwe kali,
 yati,

*Ndi mwivwa izwi lyakwe ilelo, mutakwizya imyazo
 yinu.*

- 8 Acino, ndi Yoswa watezile awapa ukupuza, Leza atangavwange swinya pa nsizi ku vya wanda wunji.
- 9 Kuli Ukupuza-sabata, kwasengulwa ku wantu wakwe
- 10 Leza, (amuno akula umuntu winjila mu kupuza kwakwe, apuza na ku milimo yakwenye, ndivino Leza wapuzile.)
- 11 Aleni fwani tukunzulucile ukwinjila mu kupuzanye koko, alyakuti wumwi atize aponele mu kuntatontela
- 12 ukulikonga. Amuno izwi lyakwe Leza a cintu ca wumi, a liwomvi swinya lyakola nkani lyalusya nu lukala, likalasa likwankania umwezo mukasi nu muzimunye, mu malimbilwe na mu mifyompa, likasokolola amelengania na matontongania ya mu mwezo.
- 13 Pasi icitumbulwe cimwi cino cavwama kwakwe weliwe; ivintu vyonsi vyaleleka pa lwenze pakwe wino akatupanza.
- 14 Vino tuli nu Sikapemba mukulu, wino winjila mwi yulu mukasi, e Yesu uMwana wakwe Leza, lekani
- 15 tulemasye ukuzumila kwitu; amuno tusi nu Sikapemba mukulu wino atangatulwetole ukutonta kwitu, ukuwa nkandi wenga wino wolezizwe monsi ndivino sweswe-
- 16 nye, lelo naponye atatela awembuke. Acino lekani tupalamile ku ndulu ya nkumbu-nkumbu ni suwilo, alyakuti tupocelele uluso, tuzane ni nkumbu-nkumbu zya kutwavwa pano twasowelwa.

5.

- 1 Esikapemba mukulu wensi, wino akasolwa mu wantu, asontolwa ukuwombela wantu mu vintu vya wuleza,
- 2 kufima ivyawila ni nzuwi ku luwembu: angatetesya wano wakupulumuka mu kuntamanya, amuno nawenye
- 3 waliwilizwa nu wutonte, wuno wukulekanga akupa ivya kufima ku luwembu lwakwe nu lwa wantu.
- 4 Swinya a mulimo wuno wumwi atanga ayisolele nalwakwe; akwitilwanga nu Leza kwakwe woliwo, ndivino
- 5 Eroni witizilwe. Awuliwonga nu Klisitunye atayimicizile ukucindama kwa wusikapemba wukulu nalwakwe, ukuwa wimicizilwe na wino wamutasile ati,

*Wewe we mwanane,
Ilelo, nene ne so.*

6 Ndivino na kunjinye akuti,

*Wewe we Sikapemba wa pe,
Uwa musango wakwe Mekizedeki.*

- 7 Mu manda ya wulanzi wa mu-wuntu wakwe wapepanga na malanda, na minsozinye, walambilizyanga kwakwo wino walinji na maka ya kumutula ku mfwa; wivwikanga nu kwivwikwa, amuno a kutina kwa wuleza wakwe.
- 8 Acino awonyewoo cingatenga walinji a mwana, ukuwa wasambilizile ukutontela kwakwe vyonsi vino wacuzile,
- 9 ngapano ala wengupa wowonye awa we nsulo yi komolwa Iya muyaya kwakwe wonsi wano wakumutontela, nga ayitwa nu Leza ukuwa we Sikapemba mukulu uwa musango wakwe Mekizedeki.
- 11 Ndi ni vya kuvwanga vivulo ivyakwe weliwe, vino a vitale kwakwe mwemwe ukwiluka. Amuno mwatu-
- 12 mpa, musinakwivwa nkani. Kanonzi muyine ukusambilizya waji, lelo naponye mucili mukulonda-wamwi awasambilizya mwemwe swinya intaliko ya vikulu vya kuwumbulika kwakwe Leza. Muyine iziwa, ivyakulya
- 13 vikale pole. (Amuno wensi wino akulolwa ni ziwa, atanamanye ivya kusimicila; acili a mucece mutupu,
- 14 ukuwa icakulya cikale a ca kwakwe wano a wasongo, wano mu maka yawo wawelela ukupawula ivizima mu viwipe).

6.

- 1 Apano lekani tupitilile tuye kwakwe vino a vya cisongo, tusyalicizye ku nsizi amasambilizyo ya Wuklisitu yano a ya wuceco, na pakuti sweswe tungatalika ulufula swinya ulwa kutontolokwa kwa kufuma
- 2 ku milimo yavye, ni suwilo mwakwe Leza, na masambilizyo ya kusamba, na ya kulema kwa makasa, na ya kuzyulupuka kwa wafwe, nga na ya kusundwa kwa
- 3 muyayaya. Ndi Leza watuzumilizya, tulole icipya
- 4 cinji. Amuno awantu wano watela awiluka, awatoma

- icawila ca mwi yulu, awasanzinkana mwakwe Muzimu
 5 Mwimicile, awatoma uwuzima wa mazwi yakwe Leza,
 6 na maka ya nsi nkulu yino iliyiza, lelo awapona, kuta-
 ngawa ukuwatontosya swinya, amuno wayisayicila
 umwanakwe Leza, wamusonzya insoni pa lwenze.
 7 Amuno icalo cino cikamwelelecezya invula yino ikuto-
 nyanga pe na pe pe colico, cikuwanga ni vizawalo vino a
 vya mulimo ku walimi wano walima, cikapocelwa
 8 kwakwe Leza; ukuwa ndi camezya waciponda ni
 myunga yinji, cikakankamulwa kwela a citipwa; nga ni
 nsilo yakwe colico ikapembwa.
 9 Cingatenga inkuvwanga coo, wakundwe, inkusimicila
 kuno mwandi muwe mu nzila nzima iya kutulwa.
 10 Leza asi ni nkota; ataliyiwilila vino mwawomba, nanta
 lukundo luno mwalanjizya muno a lizina lyakwe, kuno
 mukupyunjila watele, ndivino mucili mukucita.
 11 Umwezo wane wukulucila kuti wila muntu uwakwe
 mwemwe alondesye ukulolela konsi ukufika na ku nsilo,
 12 alyakuti mutize mutozoke, ukuwa mukolane na wano
 wakupyana amalayilizyo mwi suwilo lyawo ni nsimpo.
 13 Amuno Leza pa kulayilizya Abrahamu walafile
 nalwakwe (amuno atangalapilo winji wino wakula
 wamulusya) watili,
 14 *Nacawuzimanye indikupepa indikunyanya nu
 kukunyanya.*
 15 Awonyewoo Abrahamu ku nsimpo zyakwe wapocelzile
 16 cino walayilizizwe. Amuno awantu wakalapila ku
 wakulu; nga na ku mipanzi yawo yonsi icilapo
 17 cikapelelecezya. Amuno Leza walondesyanga ukupa
 icimanyilo cikulu ici lango lyakwe ciwome ku mpyani
 18 zyi layilizyo lyakwe, alapa icilapo; alyakuti pa vintu
 vyonyevyoo vyowili ivikalambane (ilayilizyo ni cilapo,
 muno Leza atangawipa uwufi, apc vino sweswe swe
 nsamazi tungawa na maka ni nsimpo zya kulemela
 ukulolela, kuno kwawikwa pakwe sweswe, ukulolela
 19 koo tuli nako, ngati a cilemyo ca mwezo, ica nsimpo nu
 kusimicila cino cikwinjila mu ca ciwalo mukasi kasi.
 20 Amuno eYesu watanjilizile, atwinjilila ngati a

ntunguluzi ya pa nkolelo, pano wawile we Sikapemba mukulu wa muyayaya uwa musango wakwe Mekizedeki.

7.

1. Amuno Mekizedeki imfumu ya Salemu, esikapemba wakwe Leza E Tenganene, wino wasunkinie Abrahamu pano wanyokanga wafumanga kuno imfumu zyako-
- 2 mwanga, amupepa, wino Abrahamu amwankania icipya cacitikumi kwe wila cintu, cMekizedeki wenyewe pa kutalika a mfumu ya wulungamane (akuli kusula kwi zina lyakwo); nga swinya cinji pe coco, a mfumu
- 3 ya Salemu (cino cikusula imfumu ya mutende). Asi nu yisi nanti we nyina nanti a mfumililo, nanti a ntaliko ya ku manda yakwe, nanti a nsilo ya ku wulanzi wakwe, ukuwa, wakola umwanakwe Lezanye, akuwanga
- 4 we sikapemba wa pe. Alani, lolani uwukulu wa muntu wee. Etata Abrahamu wamupile icikumi ica visampwe.
- 5 Awana wakwe Levi wano wakapoccelela umulimq wa wusikapemba nawuzyenye wakakomelezwa ni sundo ukusonsya wantu icikumi (akuli kuti awanyina), cingatenga
- 6 a wana wakwe Abrahamu; ukuwa wino asi a wa cifumo cakwe Levi wasonsizye Abrahamu, apepa umweni
- 7 malayilizyo! (Tutanga tukane kuno a mutici wino aka-
- 8 pepwa nu songo). Swinya mu nsi moo awantu wano wakafwa a wano wakasonsya, ukuwa weni winji a wino
- 9 capaniciswa icakuti, weni akalandila. Nawuzyenye, kwela tungati nu Levinye ekasonsya wa mitulo waso-
- 10 nsile mwakwe Abrahamu; amuno wacilinji mwakwe
- 11 yisi pano Mekizedeki wamusunkinie. Lolani, ndi mu wusikapemba wakwe Levi walinji a nzila ya kwengupa, (muno mwe woliwo awantu wapoccelezile amasundo,) ngafwani cinji cino calondwanga a cani, icakuti sika-
- pemba winji akatuke, wino ali nu musango wakwe Mekizedeki, nanti kuti viyane nu musango wakwe
- 12 Aroni (amuno pano uwusikapemba wapilulwa na
- 13 masundonye yakapilulwa)? Wino vyonyevyoo vikuta-
- kwa a wa ku mwiko wunji, umuntu wumwi wakwe
- 14 woo atatela ayimicile kwi leza; amuno caloleka kuno Mfumu yitu yatunsile mwakwe Yuda, nawe Musa atatela

- 15 atake uwusikapemba wa mu mwikonye woo. Coo cikuloleka nkani kuno sikapemba winji walolesile
- 16 uwa musango wakwe Mekizedeki, wino wawa we sikapemba na maka ya wumi wuntasunguluka, amaka
- 17 ya masundo ya kulonde pole; amuno uwupime kwakwe weliwe a woo wuno wati, "Wewe we Sikapemba wa
- 18 muyayaya, uwa musango wakwe Mekizedeki." Isundo lya kali lyakankamulwa, amuno a kutonta kwakwe
- 19 lyolilyo nu kuntafuma icumi, (amuno amasundo yatalungamania cimwi), ukulolela kuzima kwasokoloka kuno
- 20 mwe koliko tukupalamilila kwakwe Leza; a kulolela
- 21 kuzima amuno kutalayilizizwe nanti cilapo. Wasikapemba watanzi wawanga awasikapemba nanti cilapo cimwi, ukuwa weni ali ni cilapo, cino cafuma kwakwe wino wamunenile ati, "Imfumu yalapa, italilapuluka,
- 22 wewe we Sikapemba wa muyayaya." Avino nu Yesu
- 23 we kusimicila wi layano lilusye. Swinya weni wawanga awasikapemba wavulenyeye, lelo imfwa yawalesyanga ukulandalila ukupakata, ukuwa weni Yesu walema uwusikapemba nanti mpyani yimwi, amuno
- 25 akalandila penye. Acino pe na pe ali na maka ya kutula wano wakupalamila kwakwe Leza mwakwe weliwe, amuno ali nu wumi penye, akawalambiliziza.
- 26 Uwa musango wonyewoo a wino wayine ukuwa we Sikapemba mukulu witu, umuteletele, eciwulewule ca luwembu, wino asi ni nzyoto, umukuzwe uwa papelapela apalusye ni yulu, umufuntuke ukutali na wawembu, wino asifwa nu kuyocela inzuwi ku luwembu lwakwe ngapano anyoka ayocela wantu wanji inzuwi, ndivino wasikapemba wawo wakacita wila wanda, amuno weni watezile acitila coo lyankani, pano wayifimile nalwakwe. Amuno amasundo yasontola wantu mu wutonte wawo kuti wawe nu wusikapemba; ukuwa izwi lya chilapo lyasontola uMwana, wino we mwengu wa muyayaya.

8.

- 1 Uwito wakwe vyonsi vyoo a woo: tuli nu sikapemba mukulu weyonye, wino wikala pi kasa lya ndilo ilya
- 2 pa ndulu ya Mukalasya mwi yulu, swinya wino aka-

pakata mu masyo mimicile, icihema 'ceneco, cino
 3 imfumu yazenzile, umuntu pole. Amuno sikapemba
 mukulu wensi akasontolwa ku kufima ivyawila ni
 4 nzuwi, nawenye ale awe na cimwi ica kufima. Ndi
 ali mu nsi, atangawa we sikapemba nanti katici, amuno
 kuli wasikapemba kali a'wa kufima ivyawila vino
 vyatasilwe kali mu masundo (awantu wano wakapakata
 icilolelo citupu, cino a cizungani ca vya mwi yulu,
 ndivino Musa wasambilizizwe, pano walile wati azenge
 5 icihema, Leza watili, "Cenjela ucite vyonsi ukolanie
 ndivino icilolelo cino calanjizizwe kwakwe wewe pa
 6 mwamba.") Ukuwa, uwupakasi wa wuleza wapocelala
 uwulusye, muno weliwe we Katasya wi layano lilusye,
 7 lino wafisya na malayilizyo malusye. Amuno ndi
 ilayano lyakutalika lyayine, kutanga kuwe cimwi ica
 8 kuvwambila ilya citiwili. Ukuwa Leza wasumbicizile
 awantu wi layano lyolyonye, pano watili,

*Imfumu yawwanga yati, uwanda wuliyiza pano
 nene indilayana ilayano lipya ni ciwanza cakwe
 Israeli, ni ciwanza cakwe Yuda. Litaliwa ndivino
 9 ilayanò lino nalayine na wayisi,*

*Pano nawalemile makasa imbakolelela, imbafumya
 mu nsi ya Eguputo; Imfumu yati,*

*Muno watalemasizye ilayano lyanè, acino, nani
 nawalecelezizye.*

10 *Lyo a lilayano lino indilayana ni ciwanza cakwe
 Israeli, pano uwandanye wowo wiza wiza; Imfumu
 yati, Indiyimika masundo yane mu lwizu lwawo
 mukasi, nga nsimbe na masundo yane pa myezo
 yawo; ndiwa ne Leza wawo, nawo, waliwa a
 wantu wane; wumwi ataliwasambilizya umwucuye,
 11 wumwi ataliwasambilizya umwinisi, awati, "Manya
 i Mfumu," amuno wonsi walimanya nene, awapina,
 12 na wacindamenye apaliponga. Indiwa ni nkumbu
 ku vya kutinsyania vyawo, intaliyizuka uluwembu
 lwarwo nawanda.*

13 Pano watašile ilayano lipya, akosya ilyakutalika.
 Lelo cino calanda swinya cakoswa cikalowa.

9.

- 1 Ukuwa ilayano lyakutalika lyalinji na masundo ya kulumbulila ivya wuleza, ni ganda njimicile yino ili mu
- 2 nsi. Ieihema eimisilwe ica ku londe, a muno mwalinji ica kulemela ulukozyo, ni tebulo, ni cakulya ea kutolesya
- 3 Leza, cino citwanga a Masyo Mimicile. Ngapano pa kwinjila pa winjililo wa citiwili wa cuwalo mwalinji
- 4 icihema cino citwanga a Mwimicile-mwimicile; muno mwalinji ileza lya wusule wununcile ilyakwe golide, nga ni mbokosi yi layano yino yavwimbwa nu golide ku londe konsi, yino mukasi mwalinji ulweso lwakwe golide ulwa mana, ni nsonzo yakwe Aroni
- 5 yino yawaluzile, na mapampa yi layano; na papela amakolano ya wangeli waendame yacinga icilimba ea luse (ivintu vino a vitale ukulanda congaconga
- 6 kanonzi.) Amuli muno vyayanizizwe ku kupepela. Wasikapemba, pe na pe winjilanga mu cihema ea
- 7 kulonde kukuwomba imilimo yawo, ukuwa mu cihema cacitiwili esikapemba mukulu wenga winjilanga lyonga mu mwaka wonga, swinya atanga aye awowo nanti wazi, wuno akuyifimila umweneco nga na ku kuwifya
- 8 kwa wantu. EMuzimu Mwimicile walanjizyanga na vyoo kuno inzila ya mu Masyo mimicile-mimicile yacilinji ukusokoloka, pano icihema ea ku londe
- 9 cacilinji cimilile, (cino a cimanyilo ea ku mpindi ya kanonzi) ni vya kufima ni vya vyawila, vya nzuwi,
- 10 vino vitangatelefywa umwezo wa mupefi, amuno vyeni a vya ku vyakulya vitupu, ni vya kumwa ni misango-misango ya kupwizya, a viwindo vya ku londe ukwa muwili, vino vikawapo isuka impindi mpya iyiza.
- 11 Ukuwa walile pano weni e Klisitu wiza, ngati we Sikapemba mukulu wa vizima vino vyanga viwepo, aselenkana na mu cihema cimicile cino wantu watazenzile na makasa yawo (akuli kuti cisi a ea mpindi ya
- 12 kanonzi,) atasenzile uwazi wumwi uwa mbuzi ni nkambaku, ukuwa asenda uwazi wakwenye, ayinjila mu Masyo Mimicile-mimicile lyankani. Acaleka Klisitu
- 13 afisya ikomolwa lya muyayaya. Amuno ndu wazi wa mbuzi ni nkambaku ni toyi lya mulama, vikula

- vyasanswa pa wakombezwe, awaswepa ku miwili yawo,
 14 uwazi wakwe Klisitu, wino mu Muzimu wa muyayaya
 wayifimile ngati a nzuwi yino isi ni cilema kwakwe
 Leza, wuzye wutaliswefya imyezo yinu ukulusye,
 wutaliwafumya na ku milimo yavye, muwapakata'
 15 Leza mumi? Acino pe conyecoo we Katasya wi layano
 lipya, alyakuti wano wisilwe wapoccelele uwupyani wa
 muyayaya wuno walayilizizwe, muno imfwa yaponile
 yino yawakomola ku mawembuko yano walinji na yo
 16 mwi layano lya kutalika. Kuno kuli ilayano, ye imfwa
 17 ya mweni-layano yawumbulwa. Ilayano lili na maka
 amuno a mfwa; lisiwa na maka ndu mweni-layano acili
 18 ali nu wumi. Acaleka ni layano lyakwe Leza ilya
 kutalika lino muli ukulonda kwakwe litayanizwe nanti
 19 wazi; amuno walile pano Musa wawumbula wila sundo
 lya masundo ku wantu wonsi, asenda uwazi wa wana
 wa nombe nu wa mbuzi nga asenda na minzinye apali-
 ponga, nu pamba muwenzu, nga asenda ni cifuti
 20 awasansa kalata na wantu wonsi, alanga kuti, Woo
 a wazi wi layano lyolyo lino a lisundo lyakwe Leza
 21 kwakwe mwemwe. Asansa uwazi na ku cihemanye nga
 acita awuliwonga na ku viya vya kupepelanye.
 22 Nawuzye, umuntu angavwanga kuno ku masundo wila
 cintu consi cikaswefwa nu wazi. Ndu wazi wufazwisi-
 zwe, ye ukutetela kwa mawembuko nakumwi!
 23 Lolani, ndi vimanyilo vya vya mwi yulu vikapwizwa
 ni nzuwi wakwe vyonyevyoo, ivya mwi yulu vyeni
 24 vyayine ni nzuwi nkulu indusye. Amuno Klisitu
 atinjila mu masyo mimicile yano amakasa ya wantu
 yazenga (yano a vimanyilo vitupu); ukuwa winjila
 mwi yulu lyeneco, akuloleka pa minso yakwe Leza ku
 25 vyitu. Swinya kutalinji a kuyifima ukwa kukoselela,
 ndivino esikapemba mukulu winjilanga mu masyo mimi-
 26 cile wila mwaka nu wazi wuno wutalinji a wakwe, ndi
 a wuliwonga nawenye, ngali fwani akacula pe na pe
 ukufumilila na ku kwelewula kwa nsi. Awe! weni a
 lyankaninye, pa kupelelecezya kwa nsi, waloleka nu
 27 kuyifima kwakwe kukumalizya uluwembu. Ndivino
 cayanwa ku wantu ukufwa lyonga, nga pansizi awa-
 28 panzwa, a vino nu Klisitu vino wayifima inzuwi lyonga

ku kusenda uluwembu lwa wavule, aliloleka swinya, ku vya luwembu pole, lelo ku kutula wano wakamulolela.

10.

- 1 Amuno amasundo yali ni cizyungani citupu ica vizima vino viliwapo, ukuwa yasinakulanjizya ivizimazima, yatangafisya wano wakapalamila wila mwaka
- 2 ni nzuwinye zyozyo, zino zikafimwa pe na pe. Nga wonyewoo wangaleka ukufima, amuno ngali fwani wakula wapefi waswefwa wataciwe nu kuyimanya kwa
- 3 mwezo wa luwembu swinya! Ukuwa kanonzi inzuwi a
- 4 lwizu lwa luwembu lwa wila mwaka, (amuno uwazi wa nkambaku nu wa mbuzi wutanga wufumyc uluwembu!)
- 5 Acaleka pa kwinjila mu nsi akuti,

Usilonda inzuwi ni vya kufima;

Ukuwa wanjanizya umuwili.

- 6 *Usikunda ivifimwa vyoce, nanti a nzuwi zya ku luwembu.*
- 7 *Nga acino nene natili,*
Ne waa, niza, yaa yamvwanjila yati,
Oko Leza, niza ku kucita ukulonda kwako.

- 8 Pa kutalika akuti, *Usilonda, swinya usikunda inzuwi, ni vifimwa vyoce ni nzuwi zya ku luwembu*
- 9 *(vyoo a vino vikafimwa ndivino masundo yali); ngapano swinya akonjelezya akuti, Ne waa niza ku kucita ukulonda kwako. Akafumya ikali alyakuti*
- 10 *asimpe ilya citiwili. Ku kulonda konyekoo a kuno tukwinielwa, amuno Yesu Klisitu wayifima umuwili wakwe lyankani.*
- 11 *Swinya, akula wila sikapemba akwimilila uwanda wonsi pa mulimo wakwe, akafima inzuwi zilizyonga pe na pe, akafima zino zisifumya uluwembu nawanda—*
- 12 *Weni wafimile inzuwi yonganye ku luwembu, ayikala*
- 13 *ku mpindi zyonsi pi kasa lyakwe Leza ilya ndilo ukufumilila impindinye yoyo akalindilila wasuke dawa-lwani wakwe wawe a visayamilo vya manama yakwe.*
- 14 Amuno ku nzuwi yonganye wafisya wano wimicilwa

- 15 ku muyayaya. Swinya eMuzimu Mwimicile akutu-
panicisizya, amuno wawwanga wati,
- 16 *Lyoo a kilayano lino indiwalayania,*
Pano uwanda wowo. wiza wiza, Imfumu yawwanga
yati,
Indiwika masundo yane mu myezo yawo,
Indiyasimba na mu lwizu lwawonye,
- swinya wonjelezya wati,
- 17 *Intaligizuka swinya uluwembu lwawo, ni kucila*
kwawo kwa masundonye.
- 18 Kuno vyoo vyatetelwa, inzuwi ya luwembu isiwa
kweneko.
- 19 Wana witu, vino tuli nu kusinga kwa kwinjilila mu
Mwimicile-mwimicile mu maka ya wazi wakwe Yesu,
20 mu nzila mpya iya wumi, yino watuyanizya ku
21 cuwalo (akuli kuti, mu muwili wakwe), nga swinya
vino tuli nu Sikapemba mukulu pa njanda yakwe Leza,
22 lekani tuwapalamila nu mwezo-mwezo uwi suwilo kulu,
ye imyezo yitu isansilwe iswefizwe ku wuwi, ni miwili
23 yitunye ye ipwizizwe na minzi masengame: tulemasye
ukuzumila kwitu ukwa kulolela nanti kuyungana;
amuno tuyawika insingo mwakwe wino watupa
24 Ilayilizyo; swinya tuwalolana tuwakatusizyania ku
25 lukundo na ku milimo mizima, tutacilecelezye
ukuwungana paliponga, ndivino wamwi wakacita, ukuwa
tuwasocelana; tulutilizye nu kulutilizya, amuno mukulola
Uwanda wukupalamila.
- 26 Amuno ndi tukawembuka umwenzu, nakuno twatela
twapocelela twamanya ukusimicila, kutasyala inzuwi
27 yinji iya ku luwembu nayimwi, nkandi ukulolela kwa
ntete ukwi panzyo, nu wukali wa mulilo wuno wuli-
28 loya awalwani wakwe Leza. Umuntu wino akakanka-
mula amasundo yakwe Musa akafwila ku mazwi yakwe
wakalola wawili pamwi watatu, nanti nkumbu.
29 Wuzye mwenji mukuti alisundwa wuli, umuntu wino
wakankamula uMwanakwe Leza, wasula uwazi wi
layano wuno wimicizilwe, swinya wakwelengula
30 eMuzimu wa nkumbu-nkumbu? Amuno twamumanya

- wino watili, "Ilandula a lyane, a nene ndilandula."
- 31 Swinya, "Imfumu ilipanzia awantu wakwe." A cintu ca kutinia ukuponela mu makasa yakwe Leza mumi.
- 32 Yizukani amanda ya kali kuno mwalile mwapocelela umusanya, amucimba mu kuyimba kukulu ukwa kucula,
- 33 amuwa mwe wayimvi kwi sowe mbali nu kucula, nga mbali amuwa mwe watikani na wano wacitwanga
- 34 wowonye. Amuno namwenye mwalwetezile wakungwe, ngapano awasampa ivinu amucimba ni cimwemwe, muno mwamanya kuno kunji muli mu muzano wulusye wuno
- 35 wukalandila. Acino mutataya' ukusinga kwinu konye-
- 36 koo kuno kuli ni cilambu cikulu. Mwakana muwacimba nga mulila mwacita ukulonda kwakwe Leza, mulipocelela vino vyalayilizwa.
- 37 *Amuno impindi ntici, ndi pazimba katici,*
Wino akakwiza wandayize, nanti kuzimba.
- 38 *Ilelo umutele wane aliwela nu wumi kwi suwilo,*
Ndi wasyetyasyeta, umwezo wane wusinakusecela.
- 39 Lelo tusi swe wakwe wano wakasyetyetyetela kwi lowelwe; swe wakwe wano awi suwilo lino likafika na ku kutula kwa mwezo.

11.

- 1 Isuwilo a kusuwila kwa vintu vino tukulolela, a
- 2 kumanyicisya kwa vintu vino visinakulolwa. Kwe
- 3 conyecoo a kuno awa kali walumbililwa. A kwi suwilo kuno tukumanyila kuno insi na mu mbali yatumbuzilwe ni zwi lyakwe Leza, acino vino vikaloleka vye-
- 4 lewuzilwe na lino lisiloleka. Kwi suwilo, Abelo afimila Leza inzuwi ndusye na yino Kaina wafimile, ngapano apocelela ulumbili kwe Leza ulwakuti, walinji a mulungamane kwe vino wafimile, wafwa, ukuwa kwi
- 5 suwilo lyakwe acili ni lelonye akutuvwanzya. Kwi suwilo, Enoki asendwa mwi yulu nanti kufwa, ("atalinjipo, amuno Leza wamusenzile.") Amuno pano atani asendwe mwi yulu, ulumbili lwakwe lwalinji a lwa
- 6 kuti, wasecelesizye Leza. Ndi kusi isuwilo kutangawa nu

kumusecelesya, amuno ndu muntu wino akukundiela kwakwe Leza, ale asuwile kuno alipo na kuno akalamhula wano wakamuvwamba. Kwi suwilo, Nowa, pano wivwile Leza kwe cino citani ciloleke, awela icete, awaza uwato wa kutulila umusolo wakwe; acino apanya insi na mu mbali, awa a mpyani ya wulungamane wuno wayana ni suwilo. Kwi suwilo, Abrahamu atontela ulwito lwa kucinta kwa kuya ku wikalo wuno wangapocelere uwupyani; wacinsile afuma, cingatenga atamanyile kuno wayanga. Kwi suwilo apanya mu nsi yi layano, ngati a mu nsi ya weni, awakwikala mu vihema, nu Yisaki nu Yakobi wano walinji a mpyani zyi layano lililyonga; amuno walindililanga kaya ka lufula lwa nsimpo, luno umuzenzi swinya umwelewuzi we Leza. Kwi suwilo, nu Saranye wapocelézile maka ya kupapa nakuno watezile wakota, amuno mu mwezo wakwe watinji angawika insingo mwakwe wino wamulayilizizye. Apano umuntu wenga umukote apapa awavule ngati a ntanda zya mupela, swinya ngati a luselesenga lwa mu mbali zyakwe sumbi, zino zitanga ziwazwe. (Wonsi waa wafwizile mwi suwilo nanti kufika ku malayilizyo; wayalolezile lwa kutali kutupu, awayacindika, awazumilizya kuno walinji a weni, swinya awapita-nzila mu nsi. Awantu wano wakavwanga wonyewoo wakaloleka kuno wakuvwamba kumwawo. Ndi welenginie ivya nsi yino wasile, ngali walinji ni mpindi ya kunyocela kweneko, ukuwa walucizile insi nzima indusye mwi Yulu. Acino Leza asi ni nsoni ukwitwa we Leza wavo: wawayanizya akaya.) Kwi suwilo Abrahamu ala welezwa, afima Yisaki: nacawuzima wino wapocelézile amalayilizyo azumila ukufima mwanakwe munsyupu. Weliwe wino wanenilwe ukuti, "Mwakwo Yisaki ikwata lyako liliwakwitilwa," amuno waweni kuno Leza ali na maka ya kuzylupula wafwe. Acáleka wamupocelézile swinya, calinji a mulumbe wa kuzylupuka. Kwi suwilo, Yisaki wapepezile Yakobi nu Esawu ivintu vya ku nkololelo. Kwi suwilo, Yakobi pano watawafwa, apepela wana wakwe Yosefu wonga wenga, pa kupepa, alanga akusintilila pa

- 22 kanduku ka mulinda wakwe. Kwi suwilo, Yosefu, pano watawafwa, ayelengania ivya kucinta kwa wana wakwe Israeli, awakomelezya ku vya mafupa yakwe.
- 23 Kwi suwilo, Musa, walile wapapwa, wanyina awamufisa imyezi yitatu, amuno waweni kuno umwana a muzima, awakana nu kutina iciwindo ca mfumu.
- 24 Kwi suwilo, Musa, walile wakula, akana ukwitwa
- 25 umwizikulu kwakwe Farao; asola ukukwelengulwa apaliponga na wantu wakwe Leza, ukulusye ukucindimuka mu cimwemwe ca mu luwembu ica mpindi ntici.
- 26 Alola kuno isowe lya mwakwe Mesaya lili nu muzano wuvule ukulusya umuzano wa mu Egupte, amuno
- 27 walolelanga Cilambu. Kwi suwilo, Musa afuma asya mu Egupte, cisa muno watinile uwukali wa mfumu,
- 28 atayungine, amuno walolanga Muntalolwa. Kwi suwilo, ayania icakulya ca kupitililwa, ni sansa lya wazi, alyakuti intumi ya kulovya itize ilemelele wakatote
- 29 wa Wayisraeli. Kwi suwilo, awalamba mwakwe sumbi muwenzu ngati a pa musili wukale—wino walile nawo
- 30 aWaEgupte welezya, awafumpacizwa. Kwi suwilo, amalinga ya mwe Yeriko ayapona, pano yaliwilizizwe
- 31 amanda munenulambali. Kwi suwilo, Rahabu ecilende atafwile paliponga na wantawela, muno weni wapocelezile manengwe umutende.
- 32 Nga swinya nandi mvwange vinji a vyani? Amuno impindi yasowa, ndi nati mvwange ivyakwe Gidiyoni, ni vyakwe Baraka, ni vyakwe Samusoni, ni vyakwe Yafuta; ni vyakwe Davidi nu Samuel na watumwa:
- 33 wano wanyatizile amawufumu mwi suwilo, awapanzya uwulungamane, awafika pa malayilizyo, awafumpika
- 34 imilomo ya vimbwi, awazimya maka ya mulilo, awafyuka ku wukali wa lupanga, awafuma mu kutonta awawa na maka, mwi sumo awawa na maka makulu, awawinga
- 35 imisika ya winamasi. Awanaci awapocelela awafwe awazyulupuka: nawo wanji awayimvwa, awakana ukutulwa, alyakuti wafike kwi zyulupuka lizima:
- 36 ye, nacawuzimanye, wanji awelezwa ikwelengulo nu kumwa, swinya ni vingololo nu kwiyalilwa mu ndanda
- 37 ya mfinzi. Awapolwa na mawe, awalepulwa insalasangde, awakomwa ni mpanga: awatawanswa mu mikwela ya

gonzi ni ya mbuzi; awa ntavwanjilwa, awayimvwa,
 38 awakandwa (wano inisi itazipizile), awakawala mu
 mayonde na mu myamba na mu micembo, na mu vizinji
 39 vya pansi. Waa wonsi walumbilizilwe kwi suwilo,
 40 ukuwa watafisile kwi Layilizyo. Leza watusengulizile
 icintu cizima icilusye, icakuti ndi kusowe sweswe,
 watanga waficile penepo.

12.

1 Acaleka vino twaliwilizwa ni wumba kulu lyakwe
 wakalola, tuzule ivimwame vyonsi, nu luwembu luno-
 lwatuliwilizya, tuwasamala nu luwilo mu nzila yino ili
 2 pakwe sweswe. Tuwapanga minso pakwe Yesu,
 umweneco ekayania wi suwilo lyitu, wino muno a
 cimwemwe cino ciliwawa pakwe weliwe wacimvile
 ku wucinganike, asula insoni, ngapano wikala pi kasa lya
 3 ndilo ilya pa ndulu yakwe Leza. Amuno ndi mwemwe
 mwamutontongania wino wacimvile pa wulwani wa
 wawembu, mutandi muwakoka, swinya mutandimuwa-
 4 potwa, nanta kufwa ulupwe mu myezo yinu. Mutani
 5 muzwisye uwazi mu kucicizana kwa luwembu: wuzye
 swinya mwiwilila amazwi yano yakuvwanzya mwemwe
 ndivino awana?

*Mwanane, utacipepusye masundo ya Mfumu,
 utacifwe ulupwe pa kukalipila kwakwe;*

6 *Amuno Imfumu ikasunda wino yakunda, swinya
 ikavyapula wila mwanakwe wino ikapocelela.*

7 Muwacimba amuno mukusambilila. ELeza akuwalela
 ndivino awana; amuno nga mwanaci wino yisi asisunda?
 8 Wonsi wakasundwa. Ndi musinakusundwa, fwani ye
 9 musu mwe wana, mwe wana wa mu masote. Ngavino
 tuli na watata wa ku muwili, wakatusunda, lelo
 naponye tukawatontela. Wuzye tutanga tuwatontela u
 Mukwasi wa mizimu yitu nkaninkani, alyakuti tuwawa
 10 nu wumi? Amuno weni wakatusundila ku kulonda
 kwawo impindi ntici, ukuwa weni akatusundila ku wiza
 witu, alyakuti tusanzinkane nawe mu wutele wakwe.

- 11 Amanda, yonsi ukusunda kuisankania, ukuwa ngati a cintu ciwipe icilume, ukuwa wano wakasundwa wakasinda ivikomwa vya mu mutende wa wulanzi wa
- 12 wulungamane. Acaleka cincizyani amakasa yinu yano
- 13 mwasolosya, na makokola yinu mawongoke. Musele inzila njololoke, muwapita mwenemo. Mutaleka wacikonta wawe awalemale, ukuwa muwawapozya.
- 14 Muwawa nu mutende ku wantu wonsi, muwe nu wimicilo wuno ndi wasowa nawumwi aliwalola Imfumu :
- 15 muwacenjela alyakuti wumwi atize apelele ukufika ku nkumbu-nkumbu zyakwe Leza; swinya alyakuti umusisi wumwi uwa wululu wutize wutunge wuwawatamya
- 16 wuwakombezye mwensi; swinya alyakuti kutawa umuzelele wumwi, nanti we muntalumbula wumwi, umukolane nu Esawu, wino wasumvile uwusongo wa
- 17 nkwatwa yakwe ku musumba wonga. Mwamanya kuno pansizi pano walondesyanganga uwupyani wakwe wupepelwe, lelo waposilwe, (asowa impindi ya kutontolokwa) cingatenga welezizye na minsozi.
- 18 Amuno mutiza ku mwamba wuno mungapalapasya nanta ku mulilo, nanta kwe susuwe, nanta ku mfinzi,
- 19 nanta ku cipunga, nanta ku kulila kwa nkanganombe, nanta ku congo ci zwi; icongo cino wano wivwile walambilizizye kuti amazwi yanji yatize yawwangwe
- 20 kwakwe woliwo swinya: (amuno watasinzile kwi sundo lino lyatili " Ni cinyamananye ndi cakumvya umwamba
- 21 cipolwe na mawe") acino ukuloleka kuno kwalolesile kwalinji a kwa kutinia akuleka nu Musa, avwanga ati,
- 22 " Inkutina nkaninye swinya inkutetema": ukuwa mwenji mwiza ku mwamba Ziyoni, ku kaya kakwe Leza mumi eYerusalemu wa mwi yulu-yulu, mwiza
- 23 kwi wumba kulu lintawazwa lya ntumi, kwi wungwe lyakwe wakatote wano wawalikwa mwi yulu, na kwakwe Leza ekapanzya wakwe wonsi, na ku mizimu ya wantu watele yino yafiswa pa kafiko, na kwakwe Yesu
- 24 ekalamenkania wi layano lipya, nga na ku wazi wa kusansa uwa mazwi mazima uwalusya uwakwe Abelo.
- 25 Mulole kuti mutize mukane ukuteyelezya izwi lyakwe Leza. Amuno ndi watafyusile wano wakanile umusambilizya wawo mu usi, naswenye a wuliwonga

- tutalifyuka, ndi tukumuyoyomvya wino akutusocela
 26 mwi yulu. Pa mpindi yoyo izwi lyakwe a liyingania
 insi, ukuwa kanonzi. walayilizya wonyewoo wati,
 "Swinya indizakazya iyulu, ni nsinye."
 27 Amazwi yaa, "swinya," yakutaka ukucinsya kwa
 vintu vino vyayunganwa, (ndivino ivintu vino
 vyelewulwa) alyakuti vino vitayunganwa visiyale.
 28 Acaleka, tusalifye muno sweswe twapocelera uwufumu
 wuno wutanga wuyunganwe; tupakatile Leza imilimo
 29 yino ikumusecelesya na matembe mbali ni ntete: amuno
 eLeza witu we mulilo wuno wukakoca.

13.

- 1 Lekani ulukundo lwa wunyina lulandalile.
 2 Mutakwiwilila ukupocelera aweni: amuno mu mwatanye
 woo wamwi wapocelazile ni ntumi zyakwe Leza icinta-
 3 manyilika. Muwakwizuka awakungwe, muwawa ngati
 a mwemwenye mwe wakungwe; muwakwizuka na wano
 wakukwelengulwa, amuno namwenye muli ni miwili.
 4 Itwala licindikwe mwakwe wonsi, ngapano icitanda
 citize ciwakombela. Amuno eLeza alipanzya wacilende
 na wazelele.
 5 Mutacikundisye indalama mu wulanzi yinu;
 muwatima na vino muli navyo, amuno wawwanga wati,
 "Intalitela nkulecelezye, Intalitela nkutanke nawa-
 6 nda." Acaleka tukuvwanga ni nsimpo tukuti,

*Imfumu we kavwa wane; intandi mbatina:
 Nga umuntu angancita cani?*

- 7 Yizukanji wano walinji a ntunguluzi zinu, wano
 wawanenile mazwi yakwe Leza; ndi mwatontongania
 imisililo ya wulanzi wawo, mwampule isuwilo lyawo.
 8 EYesu Klisitu a wuliwonga pe na pe, iyolo ni lelo na
 9 ku muyayaya. Mutize muwapungwa na masambilizyo
 yanji-yanji aya misango-misango, amuno cino a
 cizima candi ciwawomesya umwezo wakwe wila muntu
 mu nkumbu-nkumbu, mu vyakulya vitupu pole muno
 wamwi wakonkanga, lelo vitawafungulizile cimwi.

- 10 Tuli ni leza lino wakalumbula watanga walile penepo.
 11 Amuno ivinyamana, vino sikapemba mukulu akwinjizya
 uwazi wawo mu masyo mimicile, afima ku luwembu,
 12 vikoewa ku londe. Acaleka nu Yesunye wacuzile ku
 mpongolo kunzi alyakuti ayimicile wantu mu wazi
 13 wakwe. Avino naswe tufumile kwakwe weliwe ku
 14 londe, tusowekwe nawe. Amuno moo tusi na kaya ka
 kulanbila, ukuwa tukuvwamba kaya kano kaliyiza.
 15 Acino mwakwe weliwe tuwafima inzuwi yi lumbo
 kwakwe Leza, akuli kuti icikomwa ea milomo yino
 16 ikuzumila izina lyakwe. Lelo mutize muwakwiwilila
 ukuwomba ivizima nu kwavwana, amuno inzuwi zya
 mwatanye woo a zino Leza akasecela nazyo.
- 17 Tontelanji wano wakuwatungulula, wawelanji: amuno
 walasikwa wakutesya ivya myezo yinu, ngata wantu
 wano walipanzwa. Wawelanji alyakuti wawawomba ni
 cimwemwe, amalanda pole; ndi wawomba na malanda
 citanga ciyane kwakwe mwemwe.
- 18 Mpepelanji nani, amuno nkusimicila kuno indi
 nu mwezo wuzima; nkulondesya ukwikala icete mu
 19 vintu vyonsi. Swinya inkuwacincizya nkaninye ku
 kucita coo, ica kuti inyoswe wanguwangu kwakwe
 mwemwe.
- 20 ELeza wa mutende, vino wazyulupuzile umucemi
 wa gonzi mukulu ku wafwe mu wazi wi layano
 21 lintasila, iMfumu yitu eYesu, awatumbilizye mwemwe
 mu vyonsi vino mungacita ukulonda kwakwe na vyo,
 awawomba mwakwe mwemwe vino vikumusecelesya
 mwakwe Yesu Klisitu; uwukankala wuwe kwakwe
 weliwe umuyayaya: Amen.
- 22 Nkuwalambilizya mwemwe wana witu, mutavitwa kwi
 zwi lya kuwacincizya: amuno nawawalicila mazwi
 maticu.
- 23 Mumanye kuno unwana witu eTimoti asapuzilwe.
 Wala ndi wiza zuwa, tuliyiza nawe ku kuwapempula.
- 24 Ndamucilani intunguluzi zinu zyonsi na watele wonsi.
 Awina Italiya wawalamuka.
- 25 Inkumbu-nkumbu ziwe namwe mwensi.

Amen.

Ipistoła Lyakwe Yakobi

1.

- 1 **E** YAKOBI umuwomvi wakwe Leza ni Mfumu e
Yesu Klisitu, walamuka imyiko ikumi na yiwili
yino yasata mwalwe.
- 2 Wanji, muwasecela ndi mwaponela mu melezyo ya
3 misangomisango; muwamanya kuno ukwelezwa kwi
4 suwilo lyinu kukuleta ukusula. Muleke ukusula
kucite icete, alyakuti muwe mwe wayane, swinya muwe
mwe wapuma, mutasowelwa cimwi.
- 5 Ukuwa ndi wumwi uwakwe mwemwe wasowelwa mano,
muleka alenge kwakwe Leza, wino akapa wonsi
6 eipepo nanti kukampila; yalipwa kwe weliwe. Ukuwa
muleka alenge ni suwilo, nanti kuvwilika: amuno wino
akavwilika ali ngata lihwimbi lyakwe sumbi lino lika-
7 sendwa mwalwe nu muza alisuncila. Umuntu weyo
atanga awakwelengania akuti wapoccelela cimwi ku
8 Mfumu; a muntu wa myezo yiwili, atasimpa mu nzila
yakwe yimwi.
- 9 Muleke umwana witu umusaluke awasecela mwe cino
10 wakuzwa: nu muwotoke mwe cino wacefwa: amuno
11 alipita ndivino iluwa lyi sote. Amuno ilanzi likafuma
nu muza wulungule, alinyazya isote; ni luwa aliluputa,
hu wiza wakwe lyolilyo awulowa: a vino nu muntu
muwotoke alizimanjika mu nzila zyakwe.
- 12 Uwalongo a muntu wino akucimba ku melezyo,
amuno pano welczwa, alipoccelela akamba ka wumi,
13 kano i Mfumu yalayilizya wano wamukunda. Mutaleka
umuntu wumwi pano akwelezwa ati, Nkwelezwa nu
Leza: amuno Leza atanga ayelezwe nu wuwipe, swinya
14 weni asikwelezya umuntu wumwi: ukuwa umuntu
wensi akwelezwanga, pano wakwemwa nu kulonda
kwakwe ukuwipe ukwa muwili, swinya wacenjezwa.

- 15 Ngapano ukulonda kwakwe ukuwipo kwa muwili kule
kwaseleka akusokolola uluwembu: nga uluwembu,
16 lule lwakula, anleta imfwa. Mutacenjezwa,
17 wakundwe wane. Icawila consi icizima ni vizima
vyonsi viyane vikafuma kupela, vikafuma ku Mukwasi
wa kuswepa, wino atanga akaluke, nanti a cizyungani
18 cino cikasenuka, asi naco. A kulonda kwakwe
watukwata ni Izwi lya kusimicila, alyakuti tuwe ngati
swe vizawalo vyakutalika ivya vitumbulwa vyakwe.
19 Mwamanya coo, wakundwe wane.

- Ndi umuntu wensi awakalawucila ukwivwa, awatecela
20 pa kuvwanga, awatecela ukuvitwa: amuno ukuvitwa
kwa muntu kusileta uwulungamane wakwe Leza.
21 Acaleka muwafumya iviko vyonsi vino vikulafuka nu
wuwipe, mupoccelele nu wucimyamya amazwi yano
yandi yasimpe na maka ya kutula imyezo yinu.
22 Ukuwa muwe inwe wakatontela wa mazwi, nanti kuwa
mwe wakivwa watupu, mukuyicenjezwa mwe weneco.
23 Amuno ndi wumwi we kivwa wa mazwi, nanti kuwa
we katontela, wakolana nu muntu wino akulola
24 impumi yakwe mu cilola; akuyilola umweneco, awapita,
25 napaponapapo ayiwilila vino watela ali. Ukuwa wino
akulola mu masundo mayane, amasundo ya wene,
alindilanga a wowonye, nanti kuwa we kivwa wino
akakwiwilila, ukuwa we katontela wino akatontela,
26 umuntu wenyewee alipepwa mu milimo yakwe. Ndi
umuntu wumwi akwelengani akuti, Ne kalumbula,
nanti kusunga ululimi lwakwe ukuwa akucenjezwa
umwezo wakwe, ukulumbula kwa muntu weyonye
27 a kwavye. Ukulumbula kuzima swinya a kuntakombela
pankolelo pakwe Leza e Tata a koo: ukusungula
awalanda na wasimbe wafwitwe mu wuyimvi wawo,
swinya nu kuyisunga ku wuvi ya nsi.

2.

- 1 Wanji, mutalemenkania isuwilo lya Mfumu yitu
e Yesu Klisitu, wino a Mukankala mbali nu kuso-
2 lowola kwa wantu. Amuno ndi mwi Sinagogi lyinu

- mwiza umuntu ni mbalaminwe yakwe golide, azwite ni mbuwi nzima, swinya, munyoke mwize umuntu
- 3 musaluke azwite imbuwi mbipembipe; musolowolo wino azwite imbuwi nzima, mumunene muti, Yikala paa, a wikalo wuzima; munene umuntu musaluke muti, Yimilila papo, pamwi muti, Yikala mwisika mu cilimba
- 4 cane; wuzye mutela musu ni myezo yiwili, mwawa mwe
- 5 wakapanzya na mclengania mawipe? Yivwani, wakundwe wane; wuzye Leza atasozile wano a wasaluko wa mu nsi ukuwa ni suwilo likulu, swinya nu kuwa mpyani zya wufumu wuno walayilizizye wano wamu-
- 6 kunda? Lelo mwenji mukusula umuntu musaluke. Wuzye wasa wacindame wano wakawayimvya, swinya woliwonye nalwawo wakawakwemela ku vilimba vya
- 7 kupanzizya? Wuzye wasa wano wakakwelengula izina
- 8 licindame lino mukwitwa? Ukuwa ndi mukatontela amasundo ya Mfumu yano mu mawaliko yati, Kunda umuwuyo ndivino wayikunda we mwenece, peni ye
- 9 mukucita icete: ukuwa ndi mukasolowola wantu, mukuwembuka, mukusindwa na masundo ngata
- 10 wakacila wa masundo. Amuno wensi wino akutontela amasundo yonsi, ukuwa akuluvya icintu conga
- 11 atela akusindwa kwe vyonsinye. Amuno wino akuti, Utacicite uwuzelele, swinyanye akuti, Utakoma. Ndi usinakucita uwuzelele, ukuwa ukukoma, ye we kacila
- 12 wa masundo. Avino muwaywanga, swinya avino muwacita, ngata wantu wano wandiwapanzwe ni sundo
- 13 lya wene. Ipanzyo lisi ni nkumbu kwakwe wino atalanjizya inkumbu: awankumbu wanyata ipanzyo.
- 14 Ngacazipila pa cani, wanyi, ndi umuntu akuti; Ndi ni suwilo, ukuwa asi ni milimo? wuzye isuwilonye
- 15 lyolyo lingamutula? Ndi umunyonko umonsi nanta nkazi yako wali cintakwa, swinya wasowelwa ni cakulya ci lelo, wenga uwakwe mwemwe awanene ati,
- 16 Fumani, pitani umutende, kotani, swinya kikutani; nanti apakuti muwape ivintu vino vikulondwa ku muwili;
- 17 nga ye cazipila pa cani? Ni suwilonye awonyewoo,
- 18 ndi vyasyana ni milimo ye lyafwa ndi lililyonga. Awence, wumwi angawuzya ati, Wuzye uli ni suwilo? Ngati ndi ni milimonye, ndanjizya isuwilo lyako nanti

- milimo, nani nakulanjizya isuwilo lyane ni milimo yane.
- 19 Ukusuwila kuno Leza ali wenga; ukulungamika: wademoni nawonye wakuwila mbali wakuzakaza.
- 20 Ukuwa wuzye ukulonda umanye, we mutumpe, kuno
- 21 isuwilo ndi vyasyana ni milimo a lyavye? Wuzye Abrahamu etata atatelefezizwe ku milimo, muno wafimile
- 22 Yisaki umwanakwe pi leza? Ukulola kuno mwakwe weliwe isuwilo ni milimo vyasanzinkine, swinya
- 23 amuno milimo isuwilo lyayinwe; swinya amawaliko yafiswa yano yati, Abrahamu wasuwizile Leza, acaleka watili a wulungamane, swinya, wamwitanga wakuti
- 24 a ciwuzza cakwe Leza. Mwalola kuno umuntu akatelefezwa ku milimo, kusi a kwi suwilo litupu.
- 25 Swinya a wuliwonga wuzye Rahabinye ecilende atatelefezizwe ku milimo, muno wapocelezile intumi,
- 26 swinya azipisya inzila yinji? Awuliwonga ndivino umuwili ndi vyasyana nu muzimu awatela a wufwe, avino ni suwilonye ndi vyasyana ni milimo alitela a lifwe.

3.

- 1 Mutawa mwe wasambilizya wavule, wanji, mumanyile
- 2 kuno sweswe tulipan kwa tulutilizwe. Amuno mu vintu vivule swensi tukawifya. Ndi umuntu wumwi asiwifya na mazwi, weyonye awino muntu muyane, ali na maka
- 3 ya kuyania nu muwili wakwenye wonsi. Ndi twawika iyela vyakwe wakavwalo mu milomo yawo, kuti
- 4 watutontele, tukapilula ni miwili yawonye yonsi. Lolani, na mawatonye, cingatenga yakula muno, yakasendwa nu muza wukalambane, ukuwa yakapilulwa na kasicilo katicitici kuno insingo yakwe kasika ikulonda.
- 5 Avino nu lulimi a cipya citici ca muwili, ukuwa lukayitumvya ivintu vikulu. Lolani, vino kamulilo
- 6 kakakoca imiti mivule! Ululimi a mulilo mu muwili, ululimi lukawifya icikulu wa nsi yonsi, lukakombezya umuwili wonsi, lukaponia umulilo lukafumya mwe
- 7 Gehena. Amuno imisango yonsi ya nkala ni vinyunyi ni vintu vino vikusela ni vintu vino vili mwe sumbi,
- 8 vikawelezwa, vyawelezwa na wanta : ukuwa ululimi, pasi

- umuntu wumwi wino angaluwelezya; a lwa kuwifya
 9 kuntasila, lwizula nu wanga wa kukoma. Tukapepela
 10 Leza uMukwasi nalo; swinya tukatipila wantu nalo,
 wano watumbulilwa kwi kolano lwakwe Leza: mu
 mulomo uwuliwonga mukafuma mapepo ni ntipo.
 11 Wanji, ivintunye vyoo vyakana vitawa wonye. Wuzye
 icifula cikafumya aminzi mazima na malule pa
 12 wufumilo uwuliwonga? Wanji, wuzye umukunyu
 wungakoma amalive, nanta cimpensya a maku? swinya
 minzi ya mucele yatangayaleta a mazima.
 13 Weweni uwa mano nu kumanya mwakwe mwemwe?
 Ndi alanjizye i milimo yakwe mu wucimyanya wa
 14 mano nu mwezo wakwe uwuzima. Ukuwa ndi muli
 nu wuzuwa wuwipe nu kuntazumilizyania mu myezo
 yinu, mutize muwayitumvya, swinya mutize muwawifya
 15 ukusimicila. Amano yaa yasi a mano yano yafuma
 kupela, ukuwa aya pansi, aya muwili, a yakwe demoni.
 16 Amuno kuno kuli uwuzuwa nu kuntazumilizyania, kuli
 17 ukuvulungania ni milimo miwipe. Ukuwa amano yano
 yafuma kupela a mazima, a ya mutende, swinya a ya
 wucimyanya, yatatala kulambilizya, yizula ni nkumbu
 ni vikomwa vizima, yasikawuka, yasikukopeka.
 18 Wakatasya wano wakatanda umutende walisinza
 uwulungamane.

4.

- 1 Ukulwa ni mpokoto mwakwe mwemwe vikafuma
 kwi? wuzye visifuma koo, ku kulonda kuwipe kwinyunye
 kuno kukalwisya ivya mukasi mwakwe mwemwe?
 2 Mukalondesya, nanti kupoccelela: mukakoma swinya
 mukakumbucila nanti kutima: mukapokota swinya
 3 mukulwanga; musu navyo, amuno musilenga. Leza
 mukamulenga, lelo nanti apakuti mupoccelele, amuno
 mukalenjela alyakuti musumbe mwalwe nu kulonda
 4 kuwipe kwinu. (Mwe wazelele, wuzye mutamanya kuno
 uwuciwuzi ni nsi a wulwani kwakwe Leza? Acino wensi
 wino wawa a ciwuzi ni nsi ye a mulwani wakwe Leza.
 5 Wuzye mukwelengania mukuti amawaliko yakavwanga
 a pavye, yano yati, U Muzimu wuno wawika mwakwe

- 6 swešwe akawulucila nu wuzuwa?) Naponye wavula inkumbu-nkumbu. Acaleka amawaliko yakuti, E Leza akakanuzya awacilumba, ukuwa akapa inkumbu-nkumbu
- 7 kwakwe wano wakuyicefya. Acaleka tontelanji Leza; muwakanuzya diabulosi, wandiasamale kwakwe
- 8 mwemwe. Palamilani kwakwe Leza, nawe wandiapalamilile kwakwe mwemwe. Pwizyani amakasa yinu, mwe wawembu; swefyani imyezo yinu, mwe wa myezo yiwili.
- 9 Yimbanji, losyanji, swinya lilanji: lekani nseko zinu zipiluke malosyo, ni cimwemwe cinu cipiluke malanda.
- 10 Yicefyani pankolelo pa Mfumu, weliwe aliwakuzya.
- 11 (Mutavwanjilana uluwi, wanji. Wino akuvwanjila umunyina uluwi, nanti akupanzya umunyina, ye akuvwanjila amasundo uluwi, swinya atela akupanzya amasundo: ukuwa ndi wewe ukupanzya amasundo ye usi we katontela wa masundo, ukuwa we kapanzya.
- 12 Wenganye nsu awili kapa wa masundo, swinya we kapanzya, wino ali na maka ya kutula na ya konona: ukuwa wewe weweni we muntu ukupanzya umuwuyo?)
- 13 Yivwani mwe wantu mukuti, llelo nanta mutondo tuliya mu kaya katunga, tuye tukalimuke umwaka
- 14 mwenemo, tuwalonka, tuwasanduluka: pano mutamanyile icilipona mutondo. Nga uwumi winu acani? Ngavino mwe lipumpu, lino likaloleka impindi ntici,
- 15 alisowa na pano lyalyata. Mwakana muwati, Ndi Mfumu ikulonda, tuliwa nu wumi, tucite icitunga ni
- 16 citunga. Ukuwa kanonzi mukuyitumvya mu kuyitutuwalika kwinu: ukuyitumvya konsi ukwa mwata
- 17 wonyewoo a luvembu. Acaleka kwakwe wino wamanya ukucita icete, nanti apakuti acite, kwakwe weliwe a luvembu.

5.

- 1 Yivwani, mwe wawotoke, lilanji, swinya pongomokanji amuno wuyimvi winu wuno wandiwuwaponele.
- 2 Imboto yinu ikulowa, ni vizwalo vinu vikulika na
- 3 kawunguzi. E golide winu nu silver winu wapona imiloso; imiloso yawo ciliwa a cimanyilo pakwe mwemwe, ililya imiwili yinu ngati a mulilo. Mwasengula-

- nga imboto yinu na ku manda ya kupelelecezyanye.
- 4 Lolani, icilambu ca wawomvi wano wasinzá ivyalo vinu, cino mwemwe mwapoka ni kopeka, cikuwalila : ukupunda kwakwe wano wasinza kwinjila mu makutwi
- 5 ya Mfumu yakwe Sabaoth. Mwikalanga nu wuwi mu nsi, mwayilosyanga wowo; mwayilelanga ku wanda wa
- 6 kukomwa. Mwapanzya, mwakoma umulungamane ecimyanya.
- 7 Acaleka mulange musuzile, wanji, kusuke ukwiza kwa Mfumu kwize kwize. Lolani, umwenicalo akalindilila ivikomwa vizima ivya nsi, asuzile kuti visuke
- 8 vipoccelele imvula ya milundo nu yanula. Namwenye muwala musuzile; tekani imyezo yinu munda : amuno
- 9 ukwiza kwa Mfumu kwapalamila. Mutakwinulucilana, wanji, alyakuti mutapanzwa : lolani, ekapanzya
- 10 ayimilile pa milyango. Wanji, lekani awatumwa wano wavwanzile mwi zina lya Mfumu wawe a cilolelo
- 11 ca kusula ukuyimba. Lolani, wano wacimba tukuti awalongo : mwivwa ukusula kwakwe Yobi, swinya mwalola imilimo ya Mfumu, kuno i Mfumu ili nu luse lukulu ni nkumbunye.
- 12 Wanji, ukulusye vyonsi, mutalalalapa, nanti a liyulu, nanti a musili, nanti a cilapo cimwi cinji : ukuwa muleke ukuzumila kwinu kuwe a kuzumila, nako ukukana kwinu kuwe a kukana; alyakuti mutaponela mwi panzyo.
- 13 Wuzye wumwi mwakwe mwemwe akuyimba? nd'awapepa. Wuzye wumwi ali ni cimwemwe?
- 14 nd'awakwimbila ilumbo. Wuzye wumwi mwakwe mwemwe walwala? nd'ayite wasongo wi Kleziya; wize wamupepele, wamupake na mafuta mwi zina lya
- 15 Mfumu : ipepo lyi suwilo lilimutula wino alwile, iMfumu ilimukatusya; swinya ndi wawembuka alitete-
- 16 lwa. Acino zumilanjí amawembuko yinu pa wawuyo, swinya muwapepelana, alyakuti mupozwe. Amalambilizyo ya muntu mulungamane yakacita ivikalambani.
- 17 Eliya walinji a muntu ndivino sweswe tuli, apepa nkaninye ati imvula itatonya; ileka nanti kutonya mu
- 18 nsi imyaka yitatu ni myezi mutanda. Anyoka apepa swinya; iyulu alilota imvula, insi iwa ni vizawalo.

19 Wanji, ndi wumwi mwakwe mwemwe wasowa ku
20 kusimicila, wumwi wamunyosya; nd'amanye, kuno
wino wanyosya umuwembu ku nzila yino wasowa,
akatula umwezo ku mfwa, swinya akukandanizya
amawembuko mavule.

Ipistola Lyakutalika Ilyakwe Petro

1.

- 1 **P**ETRO umupositile wakwe Yesu Klisitu, ku walewele awasatila mwe Pontu, na mwe Galatiya na mwe Kapadokiya, na mwe Asia, na mwe Bituniya,
- 2 wano a wasolwe ku kumanya ivya ku nkolelo kwakwe Leza uMukwasi, nu kwimicilwa kwakwe Muzimu, nu kutontela Yesu Klisitu nu kusanswa kwa wazi wakwe: inkumbu-nkumbu ziwe namwe nu mutende wukule.
- 3 Umucindikwa awe we Leza uMukwasi wa Mfumu yitu eYesu Klisitu, wino watukwatila swinya ku wumi wa kulolela kuzima muno a kuzyulupuka-ku-mfwa
- 4 kwakwe Yesu Klisitu, ndivino inkumbu zyakwe invule, ku kupyana kuno kusiwola, swinya a kuntakombezya, swinya kuisila; kwasengulwa kwakwe mwemwe mwi
- 5 yulu, mwe wantu mukusungwa na maka yakwe Leza, amuno lisuwilo kwi tulwa, lino lyati aliwalanjizwa mu
- 6 mpindi ya kupelelecezya. Acino muwazewela nkaninye, nanti a ku mpindi ntici, ndi cingawa, cingatenga mukutamika mu melezyo mavule, alyakuti ukwelezwa
- 7 kwi suwilo linu, (lino a lilangalile lyalusya nu golide, wino akakononeka ukuwa welezwa nu mulilo,) lizanwe kwi lumbo na ku kucindamikwa, na ku mucinzi pa
- 8 kuloleka kwakwe Yesu Klisitu. Mutatela mwamulola ukuwa mwamukunda; wino nanti a kanonzi musinaku-mulola, ukuwa mukasuwila, mukasecela nkaninye ni cimwemwe cisicakutaka nu kucindamikwa kukulu:
- 9 mulipocelela ukupelelecezya kwi suwilo linu, ukupuma
- 10 wa myezo yinunye. Ivya wupuma vino awatumwa walondesyangana, swinya wavwambisyananga, wano watumwanga ivya nkumbu-nkumbu zino zingiza kwakwe

- 11 mwemwe : wavwambanga impindi nu mwata wa myizile yakwe Muzimu wakwe Klisitu, wino walinji mwakwe woliwo, wino wamusionsile pano wapanicisizye ukuyimba kwakwe Klisitu pano kutani kwize, nu kucindamikwa
- 12 kuno kulikonka. Kwakwe wano cawumbulizilwe kuno, kwakwe woliwo watupu pole ukuwa na kwakwe mwemwe, wawizyanga ivintunye vyoo, vino vyapecelelwa kanonzi kwakwe mwemwe, na wano wawalandila ilandwe lizima nu Muzimu Mwimicile, wino watumilwe wafumile mwi yulu. Ivintu vyoo awangeli wakulondesya ukuvilola!
- 13 Acaleka simpisyani imyezo yinu, muceluke, muwalolela nkaninye ku nkumbu-nkumbu zino zikaletwa kwakwe mwemwe pa kuwumbulika kwakwe Yesu
- 14 Klisitu : muwe mwe wana wa kutontela, mutayicitila imyata ndivino ukulonda kuwipe kwa kali, kuno
- 15 mwacitanga mu kuntamanya kwinu : ukuwa ndivino wino wawita a mulungamane, namwe muwe mwe walungamane mu miwele yinu yonsi; amuno yawalikwa
- 16 yati, Muwe mwe walungamane; amuno nene ne
- 17 mulungamane. Ndi mukumwita mukuti Tata, wino asisolowola wantu ukuwa akapanzizya ku milimo ya muntu wensi, yikalilani impindi ya kulewela kwinu na
- 18 kakope : mumanye kuno mutakomozilwe ni vintu viwole, nanti we silvera nu golide, ku miwele yinu iyavye yino
- 19 mwapocelezile kwakwe waso; ukuwa mwakomozilwe nu wazi wuzima, uwa mwana-ronzi wino asi ni ndema
- 20 nanta linzyoto, uwazi wakwe Klisitunye. Nacawuzimanye Klisitu wamanyisilwe kali, pano kutani kuwe uluwandi lwa nsi, ukuwa walanjizizwe mu mpindi zya kupelelecezya amuno mwemwe, mwe wasuwizi wakwe
- 21 Leza amuno weliwe. Leza wamuzyulupuzile ku wafwe, amupa nu kucindamikwa; alyakuti isuwilo linu nu kulolola kwinu viwe mwakwe Leza.
- 22 Vino kwaswefya imyezo yinu nu kutontela kwinu ukwa kusimicila, mwafika ku lukundo luntakopeka ulwa wANJI, aleni kundananji, muwawikana na ku nsingo:
- 23 mwakwatwa swinya, kusi a kwi kwata lifwe, ukuwa a kwa kuntawola, ku mazwi yakwe Leza, yano
- 24 yakuwanga a mapuma swinya yakalandila, yano yati,

*Imiwili yonsi ili ndivino isote,
Nu wiza wakwe, wuli ndivino ihwa iyi sote.
Isote likanyala, ni luwa alilukuta,
Ukuwa mazwi ya Mfumu yakalandila penye.*

25

Yaa a mazwi yi landwe lizima lino lyalanzilwe kwakwe mwemwe.

2.

- 1 Acaleka kankani uwuwipe wonsi, nu kucenjezya konsi, nu kukopeka, ni nkwin, nu kuvwanga kuwipe
- 2 konsi. Londesyani iziwa lya muzimu, lino lisi ni cenjezya, ngati a wana wano wacikwatwa, alyakuti a
- 3 lino mukulile ku wupuma. Vino mwatoma kuno Leza
- 4 awa nkumbu-nkumbu, muwakwiza kwakwe weliwe, we liwe lipuma lino lyakankamulwa na wantu, ukuwa
- 5 kwakwe Leza a lisolwe, swinya a lizima, namwenye muli ndivino a mawe mapuma, mwazenzelwa ku ganda ya muzimu, muwe mwe wusikapemba wulungamane, uwa kocela inzuwi zya muzimu zino zikapocelwa kwakwe
- 6 Leza mwakwe Yesu Klisitu. Amuno cili mu mawaliko cati,

*Lolani, nawika mwakwe Zion iwe likulu,
isolwa swinya a lizima:
Wino akumusuwila atalisonzwa insoni.*

- 7 Acaleka kwakwe mwemwe mwe wantu mukusuwila, a muzima: ukuwa kwakwe wano wasinakusuwila,

*Iwe lino wakasenga walikankamula,
A lino lyacita ifunku likulu;*

- 8 swinya,

A liwe lya kupunuzya, swinya we mfuzi wa kupingania;

- amuno wakupunula pa mazwi, muno a mintatontela:
- 9 acaleka wasontelezilwe kwe conyecoo. Ukuwa mwenji

- mwe mwiko wusokwe, mwe wusikapemba wa cifumu, mwe mwiko wulungamane, swinya mwe watekwa wakwe Leza, alyakuti muwumbule uwuzima uwulutilizye wakwe wino wawisile mu mfinzi wawaleta ku musanya wa
- 10 kuzunguka: mwe wantu kali mutalinji mwe wantu, ukuwa kanonzi mwe wantu wakwe Leza, mwe wantu mutapoclezile inkumbu, ukuwa kanonzi mwapoczelela inkumbu.
- 11 Wakundwe, nkuwalambilizya nkuti mukane ukulonda kuwipe kwa muwili, (ngata walewele, swinya wa
- 12 musinzo,) kuno kukalwisya umwezo; muwe nu mwata wuzima mu makandi; alyakuti, wakala wakuwawwanjila uluwi ngati mwe wacononi, walumbula Leza ku milimo yinu imizima, yino wayitambwa pa wanda wa kwelezwa.
- 13 Muwatontela iciwilo consi ca muntu amuno Mfumu: nanti pamwi a mfumu wino walusya; nanti awaka-
- 14 panzya, wano wakutumwa na weliwe ku kwizasunda wacononi na ku kuwanzya wano wakucita icete.
- 15 Amuno ukulonda kwakwe Leza kuli awonyewoo, alyakuti mumyalalike ukuntamanya kwa wantu watumpe
- 16 ni milimo mizima: ngata wanangwa lelo mutacite uwanangwa ngata kapemezyo ka wuwipe, ukuwa muwe
- 17 ndivino wazyia wakwe Leza. Cindikanji awantu wonsi. Kundanji awanyonko. Muwafwa kakope pakwe Leza. Cindikanji mfumu.
- 18 Mwe wakayamwite, tontelanji wasokulu, muwawa na kakope pakwe woliwo; awazima na wacimyanya
- 19 watupu pole, ukuwa na wakalalenyeye, amuno coo a cizima ndu muntu nu kuyipanzya kwakwe pakwe Leza akucimba malanda ndi nanti akufwila kalanda.
- 20 Ngafwandi ukucindamikwa kuli pa cani, ndi, mukula mwawonona amumwa, amulanga musuzile? ukuwa ndi, mukula mwacita icete, amukuyimbila amulanga
- 21 musuzile, conyeco a cino cizima pakwe Leza. Amuno kwe conyeco a kuno mwitilwa: amuno nu Klisitunye wawayimbizile, wawasila icilolelo, alyakuti muwakonka
- 22 matampulo yakwe: weni atawembusilo kamwi, nanta
- 23 kucenjezya kutazaniwe mu mulomo wakwe; walile wakwelengulwa, weni nanti kuti akwelengule swinya; walile wayimba, weni nanti kuti apanjile; ukuwa ayipa

- 24 kwakwe wino akapanzya ukulungamika : wino nalwa-
kwenye wasenzile uluwembu lwitu mu muwili wakwe
pa muti, alyakuti sweswe, tuwe swe wafwe ku kuwifya,
tuwe swe wapuma ku wulungamane; mwemwe
- 25 mwapozezwa ku vyumo vyakwe. Amuno mwasowanga
wa ntonzi; ukuwa kanonzi mwanyocela ku Mucemi,
eKasunga wa myezo yinu.

3.

- 1 Namwe mwe wanaci, tontelanji wawakwinu; alyakuti,
ndi wumwi asinakutontela Mazwi, ázanwe nu mwata wa
- 2 wanaci nanti mazwi; pano walola umwata winu
uwuzima, mbali nu kufwa kákope pakwe woliwo.
- 3 Wano ukuyemba kutawa a kuyemba kwa kunzi kutupu,
úkwa kuluka inyefe, na kwa kuzwala iviyembwa, nu kwa
- 4 kuzwala-zwala; ukuwa muleké kuwe a wuntu wufisame
wa mu mwezo, mu vizwalo vino visiwola, icyembwa íca
mu mwezo wuzima čino šwinya a wucimyanya, íca
- 5 wuzi wukulu pa minso yakwe Leza. Amuno ku mwata
wohyewoo ímpindi nkali awanaci walungamane, wano
wasuwizile Leza, nawonye wayémbanga watontelanga
- 6 walume: ndivino Sarah watontelanga Abrahamu,
wamwitanga kuti, tatakulu: mwe wana wakwe ndi
mukacita icete, swinya nanti kutina ni cakutinia cimwi.
- 7 Namwenye mwe walume, yikalanji na wanaci na
mano, muwacindika awanaci, amuno watontá walusya
mwemwe, swinya a mpyani zya nkumbu-nkumbu zya
wumi apaliponga namwe; alyakuti amapepo yinu yatize
yawafundicilwa.
- 8 Pa kúpelecezya muwe mwe wa mwezo wonga,
muwafwilana inkumbu, mukundane ndivino awaliwonga,
- 9 muwalwetelana, muwayicéfyá: mutize muwanyosezyania
iviwipe, nanta kunyosya ikwelengulo mutize mu-
wanyosya ikwelengulo, ukuwa muwanyosya ukupepwa,
amuno mwitilwa kwe conyecoó, alyakuti mupyaha
ukupepwa.

- 10 *Amuno wino wakunda uwumi,
Swinya na manda mazima,*

*Ndasunge ululimi lwakwe ku viwipe,
Nu mulomo wakwe ku kuvwanga mazwi yi
cenjezya:*

- 11 *Ndapihuluke ku wuwi, awacita uwuzima;
Ndawavwamba umutende, awukonke.*
- 12 *Amuno minso ya Mfumu yali pa watele,
Na makutwi yakwe yali ku mapepo yawo:
Ukuwa impumi ya Mfumu ili nu wukali pakwe wano
wakacita uwuwi.*
- 13 Nga weweni uwakuti awatamye ndi mwalondesya
14 vino a vizima? Ukuwa ndi mwayimbila uwulungamane
ye mwe walongo. Mutacitine ukupanjila kwawo, nanta
15 kusakamala mutacisakamale; ukuwa yimicilani Klisitu
mu myezo yinu awe a Mfumu: swinya muwafika
mukutolelela manda yonsi nu kutontelela mbali nu
mucinzi umuntu wensi wino wawawuzya wati ngacani
16 cino muli nu kulolela mwakwe mwemwe; muwe nu
kuyipanzya kuzima; alyakuti pano wakuwawwanjila
uluwi, wawasonzya insoni wano wakukwelengula
17 umwata winu uwuzima mwakwe Klisitu. Amuno
cazipa calusya, ndi ukulonda kwakwe Leza kungawa
awonyewoo, kuno mukuyimbila imilimo mizima
18 ukutusyeye imiwipe. Amuno nu Klisitunye watela afwila
awawembu, umulungamane kwakwe wantalungamana,
alyakuti atupalamizye kwakwe Leza, wakomilwe ku
19 muwili ukuwa wazyulupusile ku Muzimu. (Mwakwe
Muzimunye amuno Enoki wayile alandila imizimu ya
20 mu cingololo; wano kali watatontelanga pano ukusula
kwakwe Leza kwalolekanga nu manda yakwe Noah,
pano Arki akuyanwa, muno awatici, walinji kanani-
21 morisi, wano watuzilwe ku minzi. Aciliconga ni
batizonye a likolano lisimicile, lino likuwatula kanonzi,
(kusi a kufumya iviko vya muwili ukuwa a kulonda kwa
mwezo wuswefwe pakwe Leza,) amuno a kuzylupuka
22 kwakwe Yesu Klisitu: wino waya mwi yulu, swinya ali
kwi kasa lya ndilo ilyakwe Leza; awangeli na wakankala
na wa maka wanutontela.)

4.

- 1 Vino Klisitu watamisile mu muwili, namwe lemanyani
mu mwezo wuliwonga; amuno wino watamika mu
2 muwili. angaleka ku luwembu; alyakuti mutize
muwakwikala impindi yinu yonsi mu muwili ku kulonda
kuwipe kwa wuntu, ukuwa ku kulonda kwakwe Leza.
- 3 Amuno impindi nkali mwanga mutime ukucita ukulonda
kwa makandi. Wakonkanga ukukulungana, nu kulonda
kuwipe, nu kunwa ipala, nu kucindimuka, nu tuwukutwe
4 mu mwata wusulwe wa makolania. Wakakwelengania
wakuti a ca manzi kuno mwenji musinakusamalila nawo
5 mwe vyonyevyoo, wakawavwanjila uluwi. Wano
waliluwulula kwakwe wino wandi awapanzya awapuma
6 na wafwe. (Amuno a kwe conyecoo a cino ilandwe
lizima lyalanzilwe na ku wafwenye, alyakuti wapanzwe
ndivino wantu mu muwili; ukuwa wawe nu wumi pakwe
Leza mu muzimu.)
- 7 Ukuwa insilo ya vintu vyonsi yapalamila: acaleka
mwenji muteke imyezo mu nda, swinya muceluke,
8 muwapepa: ukulutilizyo ivintu vyonsi, kundanani
nkaninye, muwikane ku nsingo; amuno ulukundo
lukavwimbila amawembuko mavule: muwapocelana
9 nanti kukwinuluka: ndivino wensi wapocelera icawila,
10 avino wombelanaji, ngata wakawomba wazima wa
11 nkumbu-nkumbu mvule zyakwe Leza; ndi umuntu
wumwi akavwanga, nda wavwanga amazwi yakwe
Lezanye; ndi umuntu wumwi akapakata, nda wapakata
na maka yano Leza akupanga: alyakuti mu vintu
vyonsi Leza awacindamikwa mwakwe Yesu Klisitu.
Ukucindamikwa na maka a vyakwe penye. Amen.
- 12 Wakundwe, mutacizunguke muno kwelezwa kuka-
lambane kwinu, kuno kukwiza pakwe mwemwe
kukwelezya mwemwe, ngata cintu ca manzi capona
13 kwakwe mwemwe: ukuwa vino mwe wakankana wa
kuyimba kwakwe Klisitu, secelanji, alyakuti na paku-
loleka kwa kucindamikwa kwakwenye mwize musecele
14 nkaninye. Ndi mukukwelengulilwa kwi zina lyakwe
Klisitu, mwatela mwe walongo; amuno umuzimu wa
kucindamikwa nu Muzimu wakwe Leza wukakwikala

- 15 pakwe mwemwe. Ukuwa mutize muleke wumwi uwakwe
mwemwe awayimbila ku wucikoma, nanta ku wujo,
nanta ku kucita uwuwiye, nanta ku kuwa nu mone ku
16 vyakwe wanji: ukuwa ndi umuntu wumwi akuyimbila
ku Wuklisitu ale atize awafwa insoni, ukuwa a pano
17 ndi awacindamika Leza. Amuno impindi yiza yino
ipanzyo lyatalika pa ganda yakwe Leza: ndi
lyatalicila pakwe sweswe, nga fwandi insilo yakwe
wano wasinakutontela ilandwe lizima lyakwe Leza iliwa
18 wuli? Nga ndi umulungamane cikutala pa kutulwa,
ngafwandi entalumbula nu muwembu waliloleka kwi?
19 Acaleka lekani wano wakuyimba ndivino ukulonda
kwakwe Leza kuli, wawike imyezo yawo kwakwe
Katumbula musuwilwa mbali nu kucita icete.

5.

- 1 Nkucineizya wasongo wa mwakwe mwemwe, (ne
muntu ne songo muwuye, swinya ne kalola wa kuyimba
kwakwe Klisitu, swinya ne mwankanwa wa kucinda-
2 mikwa kuno kuliloleka,) nkuti, Cemanji uwufyo wakwe
Leza wuno wuli mwakwe mwemwe, mulemasye uwunyozi,
nanti kukuwizwa, ukuwa ni myezo yinu, swinya
mütaciyiwotosye, ukuwa muwawa nu mwezo wa cipepe;
3 swinya mutawa ngati mwe mfumu zya wantu winu,
4 ukuwa muwe ngati mwe vilolelo vya wufyo. Nga
ndi uMucemi mukulu wiza waloleka, mwize mupocelélé
5 akamba ka kucindamikwa kano kasisila. Awuliwonga
namwe, mwe watici, tontelanji wasongo. Awence,
mwensinye muzwale icizwalo ca kuyicefya, muwa-
wombelana; amuno Leza akakanuzya awacilumba, ukuwa
6 akapa wano wakayicefya inkumbu-nkumbu. Acaleka
yicefyanji mu makasa yakwe Leza aya maka, alyakuti
7 ayize awakuzye pa mpindi nzima; muwamutulila
8 ukusaya kwinu konsi, amuno akawasayila. Pampukani,
cenjelani, umulwani winu ediabulosi ali ngata cimbi
ici kuwuluma, akupitapita, akuvwamba uwakuti
9 amuzowole: mumukanuzye ni nsimpo mwi suwilo lyinu,
mumanye kuno ukuyimba konyekoo kukaponela na
10 wanyonkonye wano wali mu nsi monsi. ELeza wa

- nkumbu-nkumbu zyonsi, vino wawitizile ku kucindamikwa kwakwe ukwa muyayaya mwakwe Klisitu, ndi mwayimba impindi ntici, weliwe wawayania mwemwe, wawasimpisya, wawawomesya. Kwakwe weliwe amaka yalange yali pe na pe. Amen.
- 12 Nu Silvanu, umwana witu, musuwilwa, vino namulola, nawawalicila mazwi alyakuti mbacincizye, swinya nkupanicisya kuno a ya kusimicila, yayana ni nkumbu-nkumbu zyakwe Leza. Simpani mwe yoliyo.
- 13 Ekeleziya lino lili mwe Babuloni ilyasolwa paliponga
- 14 namwe likuwalamuka; nu Markonye umwanane. Lamukanani, mukukulane nu kukukulana, mbali nu kukundana.
- Umutende wuwe namwe mwensi, mwe wantu muli mwakwe Klisitu.

Ipistola Lyacitiwili Ilyakwe Petro

1.

- 1 **S**IMONI PETRO, umuwomvi, mbali mupositile wakwe Yesu Klisitu, kwakwe wano wapocelera isuwilo zima ilililyonga naswe mu wulungamane wakwe
- 2 Leza witu nu Katula eYesu Klisitu: inkumbu-nkumbu ziwe kwakwe mwemwe nu mutende wukule nu kumanya
- 3 kwakwe Leza nu kwakwe Yesu imfumu yitu. Amaka yakwe aya wuleza yapa kwakwe sweswe ivintu vyonsi, vino a vya wumi swinya a vya wuleza, amuno ukumanya kwakwe vino watwita sweswe nu kucindamikwa kwakwe
4. nu wuzima wakwe; watupela amalayilizyo yakwe amazima, swinya amakulu; alyakuti muno a vyoo-muwe mwe wankanwa wa mwata wa wuleza, mwafyuka ku kuwola kuno kuli mu nsi amuno a kulonda kuwipe.

- 5 Awence, amuno a conyecoo mwemwe wombesyanyi,
 alyakuti muwakonjelezya kwi suwilo linu uwuzima,
 6 swinya ku wuzima winu ukumanya; swinya ku kumanya
 kwinu uwutecezi; swinya ku wutecezi winu ukucimba;
 7 swinya ku kucimba kwinu ukulumbula; swinya ku
 kulumbula kwinu icikuku ea wunyina; swinya ku
 8 wunyina ulukundo. Amuno ndi vintu vyonyevyoo a
 vinu swinya vyasandululwa, vikaleka muwa nanti
 wukata nanta kuwa mwe wantafuma-cumi ku kumanya
 9 ivya Mfumu yitu eYesu Klisitu. Amuno wino
 wasowelwa ivintu vyonyevyoo a ntonko, akulola cino
 cili papipi citupu, wiwilila ukuswefwa kwa mawembuko
 10 yakwe makali. Wana witu, acaleka lemasyanji muleka
 ukwitwa kwinu nu kusolwa kwinu kuwe a kwa
 kusimicila: amuno ndi mukacita ivintunye vyovyoo
 11 mutalipunula nawanda: nga uwinjililo-winjililo wa mu
 wufumu wa muyayaya wa Mfumu yitu eKatula eYesu
 Klisitu wize wupwe kwakwe mwemwe.
- 12 Acino nandi mbawizusya ivintunye vyovyoo pe na pe,
 cingatenga mumanye, swinya mwasimpiswa nu
 13 kusimicila kuno kulipo. Nkwelengania a cizima, ponsi
 pano. indi mu cihema coo, nu kuwizusya mwemwe;
 14 manyile kuno ukumongolwa kwa cihema cane kwakwiza
 zuwa, ndivino iMfumu eYesu Klisitu wambumbulizile
 15 Awence, nandi ndemasye alyakuti muwakwizuka
 ivintunye vyovyoo impindi zyonsi pano nafwa.
- 16 Amuno tutakonsile ivili vya kupilingula ivya mucenjelo,
 pano twawawambulizile mwemwe amaka nu kwiza kwa
 Mfumu yitu eYesu Klisitu, ukuwa twalinji swe wapime
 17 wa wukankala wakwe. Amuno twinjilizile mukucinda-
 mikwa nu wukankala wakwe Leza uMukwasi, pano
 kwizile izwi kwakwe weliwe, lyafumile ku wukankala
 wukulu, aliti, Wee a Mwanane umukundwe, nene
 18 nkusecela mwakwe weliwe: izwinye lyoo a sweswenye
 twivwile, lyafumile mwi yulu, pano twalinji nawe mu
 19 mwamba wimicile. Amazwi ya wutumwa a yano
 yasimpa molimonye, kwe yano mukacita icete ndi
 mukuteyelezya, ngati a ku lukozyo luno lukwaka mu
 mfinzi, akusuka akuca, swinya ulutanda lwa macelo
 20 alukatuka mu myezo yinu: mutele mumanye coo,

kuno kusi uwutumwa wa mawaliko wuno wukawumbu-
 21 lilwa kumbali. Amuno kusi uwutumwa wuno watela
 awiza nu kulonda kwa wantu: ukuwa wantu
 wavwanganga vino vyafuma kwakwe Leza, amuno
 winjilwanga nu Muzimu Mwimjeile.

2.

- 1 Ukuwa mwakatusile na watumwa wa wufinye mu
 wantu, avino na mwakwe mwemwe muliwa awasambi-
 lizya wa wufi, wano mulisowa ni miletele iluvyo lyi
 lohya, waliwakana ni Mfumunye wino wawakomola,
- 2 waliwayiletela ukulowa zuwa. Awavule waliwakonka
 ukucita uwukwelengusi wawo; amuno kwakwe woliwo
- 3 inzila ya kusimicila iliwavwanjilwa uluwi. Swinya mu
 wuvi wawo waliwacenjezya, waliwawotocela mwakwe
 mwemwe, wano isundo lya kupanzwa kwawo ilya kali
 kanonzi lisinakuzimba, nu kulowa kwawo kusinakisinci-
- 4 lila. Amuno Leza atatayilizizye awangeli pano
 wawembusile, ukuwa awasumbila mwe Tartaro, swinya
 awawika mu vizinji vya mfinzi, ku kusengulilwa kwi
- 5 panzyo; swinya atatayilizizye insi nkali, ukuwa asunga
 Noah, eKawizya wa wulungamane na wanji munenu-
 lambali, pano walesile intalala pakwe wantalumbula,
- 6 swinya asunda Sodomu nu Gomora, apilula utwaya kwi
 toyi, atupenula, atucita icilolelo kwakwe wantalumbula;
- 7 afyusya Loti umulungamane, wayimbanga ni miwele ya
- 8 wukwelengusi wa wawembu, (amuno umuntu weyo
 umulungamane wikalanga mwakwe woliwo, wanga
 walola, swinya wivwa, umwezo wakwe uwulungamane
 awuwatamika manda yonsi ku milimo yawo, yino itayine
- 9 na masundo): eLeza wamanya ukufyusya wakalumbula
 ku melezyo, nu kusengula wantalumbula ku wanda wa
- 10 kupanzwa mbali nu kuwasunda, ukuwa nkani nkani
 wano wakupita mu muwili nu kulonda kuwipe kwi
 kombezya, swinya wakakwelengula amasundo. Waka-
 muka, wakacita ukulonda kwawo, wasizakaza
- 11 ukukwelengula uwucindame: wuno awangeli, eingatenga
 walusya mu kukalambana na mu maka, wasileta
 ikwelengulo lyi panzyo pakwe woliwo pankolelo pakwe

- 12 Leza. Ukuwa wantu waa! wali ngata vitumbulwa vino visi na mano, vino vyawelega ukulemwa nu kononwa; wakakwelengula vino watamanya, nacawuzimanye ndivino nawonye waliyononwa ndivino vyolivyo,
- 13 wakuyimba, a cilambu ca wuwipe wawo, awantu wano wakunda ukuyilosya umusanya; wali ngata manzyoto ni ndema ku vyakulya vinu amuno kuyilosya kwawo;
- 14 aminso yawo a wuzelele wutupu, yano yatanga yaleke ku luwembu; wakacenjezya imyezo yino isi ni nsimpo; wali ni myezo yino yawelela uwuwi; awantu watipwe,
- 15 wasya inzila ndungamane, wasowa, wakonka inzila yakwe Balamu umwanakwe Beor wino wakunzile
- 16 icilambu ca kucita uwuwi; ukuwa wakalipizilwe ku kuwifya kwakwe: indokwe yino isivwanga, yavwanzile ni zwi lya muntu, ilesya uwucipena wa mutumwa.
- 17 Waa a vifula vino visi na minzi, nu susuwe wino akasusumuka nu muza; kwakwe wano ukufita kwa mfinzi
- 18 kwasengulilwa. Amuno wakuvwanga amazwi yavye aya kututumuka, wakucenjezya mu kulonda kuwipe kwa muwili awantu wano wati awafyuka kwakwe wano
- 19 wakwikala mwi luvyo; wakuwalayilizya uwanangwa, kuno weni awazya wa wuwipe; (kwe cino umuntu wacimba, kwe coconye a kuno atela wanyepwa mu
- 20 wuzya.) Amuno, ndi wafyuka ikombezya lya nsi amuno a kumanya kwa Mfumu eKatula eYesu Klisitu, awakolowenkanwa mwenemo swinya, awacimba nu kucimba, pa kupelelecezya awawipa awalusya na pa
- 21 kutalika kwakwe woliwo. Amuno cazifile caluszize ndi watatela wamanye inzila ya wulungamane, ukulusye pano wayimanya, wapilucila amasundo malungamane
- 22 yano yapwa kwakwe woliwo. Cawa kwakwe woliwo ndivino kalumbe kasimicile kano kati, Imbwa ikanyocela swinya kwakwe cino ilusile, nu kapoli wino asamvile awavumvula mu matipa.

3.

- 1 Wakundwe, kanonzi lyoo a lipistola lya citiwili lino nawawalicila mwemwe; mwakwe yowili inkupampula imyezo yinu iya kusimicila ku kuwizusya mwemwe;

- 2 alyakuti muwakwizuka mazwi yano yawwanzilwe kali
na watumwa walungamane, ni 'sundo lya Mfumu
- 3 eKatula, lino lizile na wapositile winu. Mutele mumanye
coo, kuno amanda ya kupelelecezya, awamusowe waliyiza
ni sowe, waliwapita mu kulonda kuwipe kwawo,
- 4 swinya waliwati, Nga ilayilizyo lya kwiza kwakwe
lilikwi? amuno ukufumila ku wanda wuno watata
walalila, ivintu vyonsi vili ndivino vyalinji ukufumilila
- 5 ku kutalika kwa kutumbulwa. Wakwivilila umwenzu
kwe coo, kuno nakali nakali kwalinji iyulu, ni nsinye
yino yatampulusile mu minzi pa minzi pakasi, amuno
- 6 mazwi yakwe Leza; amuno a conyeco insi yino
7 yalinjipo muno yalafusile na minzi, yononesile; ukuwa
iyulu ni nsi vino vilipo kanonzi, na mazwi yaliyonga
vyalonganizwa ku mulilo, vyasengulilwa ku wanda wi
panzyo nu kulowa kwa wantu wano wasilumbula.
- 8 Ukuwa mutiwilila icintunye coo, wakundwe, kuno
uwanda wonga ku Mfumu ngata myaka imyanda
makumi ikumi, swinya imyaka imyanda makumi ikumi
- 9 ili ngata wanda wonga. Infumu isizinguluka ni
layilizyo lyakwe, ndivino wantu walola izingwe; ukuwa
yasula amuno mwemwe, isilonda wumwi alowe, ukuwa
- 10 wonsi watontolokwe. Ukuwa uwanda wa Mfumu
wuliyiza ngata muno; mwe wuno iyulu lilipita ni congo
cikulu, ni vintu vilisunguluka ni lungula likalambane,
nayo insi ni vitumbulwa vino vili mwenemo viliyocwa.
- 11 Vino ivintu vyonsi vyonyevyoo vilisunguluka awonye-
woo, nga mwakana muwe mwe wantu wali wuli-wuli mu
kwikala konsi ukulungamane ukwa kulumbula?
- 12 Muwalola, swinya muwalondesya nkaninye ukwiza kwa
wanda wakwe Leza, muno iyulu lilipya lisunguluke, ni
- 13 vintu vilisunguluka ni lungula likalambane! Ukuwa,
ndivino walayilizya, tukulolela iyulu lipya ni nsi mpya,
muno mukakwikala uwulungamane.
- 14 Wakundwe, muno mukuvwamba ivintunye vyoo,
wombesyanji, alyakuti mwize muzanwe mu mutende,
nanti nzyoto swinya nanti kasinza pakwe weliwe.
- 15 Swinya mupanzye kuno ukusula kwa Mfumu yitu a
kutula ndivino umwana witunye ePauli na mano yano
yapilwe kwakwe weliwe, wawawalicizile mwemwe;

- 16 nawenye mu mapistola yakwe yonsi, akuvwanga mwenemo awuliwonga ivya vintunye vyoo; muno muli ivintu vimwi vino vyakalambana ukuvimanya, vino wano watamanya na wano wasi ni nsimpo wakavulungania, ndivino wakacita na mawaliko yanji, wakayiletela
- 17 ukulowa. Mwenji wakundwe, vino kanonzi mwamanya ivintunye vyoo, macenjele, mutize musowe nu kuluvya
- 18 kwa wawipe, mutize mupone ku nsimpo zinu. Ukuwa muwakula mu' wiza, na mu kumanya kwa Mfumu yifu eKatula eYesu Klisitu. Kwakwe weliwe kuwe ukucindamikwa kanonzi na manda yonsi. Amen.

Ipisto la Lyakutalika Ilyakwe Yohani

1.

- 1 CINO calinji na' pakutalika, cino twivwa; cino
twalola na minso yitu, cino twatamvilwe; cino na
makasa yitu yalemile, ica Izwi lya Wumi,
2 (Uwuminye woo walolesile, twalola, tukupanicisizya,
tukuwawumbulila uWumi wa muyayaya, wuno walinji
3 mu Mukwasi, walolesile kwakwe sweswe); cino twalola,
twivwa nu kwivwa, tukuwawumbulila na mwenye,
alyakuti namwe naswe 'tuwe nu wuciwuza; awence,
uwuciwuza witu wuli nu Mukwasi, nu Mwana wakwe
4 E Yesu Klisitu. Ivintu vyonyevyoo tukuwalika,
alyakuti icimwemwe citu cikule.
5 Coo a citumilwa cino twivwa kwakwe weliwe, tuku-
wanena mwemwe, kuno Leza a musanya, mwakwe weliwe
6 musi mfinzi nayimwi. Ndi tukuti tuli nu wuciwuza
nawe, mbali tukupita mu mfinzi, tukuwipa uwufi,
7 tusinakucita ivya kusimicila: ukuwa ndi tukupita mu
musanya, ndivino weliwe ali mu musanya, tuli nu
wuciwuza swensi, nu wazi wakwe Yesu u Mwanakwe
8 wukatuswefya ku luwembu lonsi. Ndi tukuti tusi nu
luwembu, tukuyicenjezya, nu kusimicila kusi mwakwe
9 sweswe. Ndi tukuzumila uluwembu lwitu, a wa
kusimicila swinya a mulungamane ukututetela
uluwembu lwitu, nu kutuswefya ukuntalungamana
10 kwitu. Ndi tukuti tatawembuka, tukumucita uwufi, ni
zwi lyakwe lisi mwakwe sweswe.

2.

1. Wana watici wane, nkuwawalicila mwemwe ivintu
'vyonyevyoo, alyakufi mutawembuka. Ndi umuntu

- wumwi wawembuka, tuli ni Ntambikwa ya kutuvwanjila
- 2 pa Mukwasi, E Yesu Klisitu Umutele: E kumyalalika
kwa luwembu lwitu, kusi a kwitu kutupu, ukuwa nu
kwa nsi yonsi.
- 3 Tukumanyila kwakwe conyecoo kuno twamumanya,
4 ndi tukatontela masundo yakwe. Wino akuti, namu-
manya, nanti kutontela masundo yakwe, we cawufi,
5 ukusimicila kusi mwakwe weliwe: ukuwa wino
akatonela izwi lyakwe, awence mwakwe weliwe muli
6 ulukundo kwakwe Leza uluyane. A cino
tukumanyila kuno tuli mwakwe weliwe: wino akuti
akwikala mwakwe weliwe, wakana awapita ndivino
weliwe wapitanga.
- 7 Wakundwe, nsinakuwawalicila mwemwe isundo lipya
limwi, ukuwa a lisundo likali lino mwalinji nalyo na pa
8 kutalikanye: isundo likali a lizwi lino mwivwile.
Naponye, nkuwawalicila mwemwe isundo lipya, lino a
ca kusimicila mwakwe weliwe na mwakwe mwemwe;
amuno imfinzi ikupita, umusanya wa kusimicila kanonzi
9 wukuwala. Wino akuti ndi nu musanya, mbali
akuvitilwa umunyina, acili ali mu mfinzi na kanonzinye.
- 10 Wino wakunda umunyinga akwikala mu musanya, musi
11 ca kupunuzya mwakwe weliwe. Ukuwa wino akuvitilwa
umunyina ali mu mfinzi, akupita mu mfinzi, atamanya
kuno akuya, amuno imfinzi yamufumpa aminso yakwe.
- 12 Nkuwawalicila mwemwe, wana watici, muno
mawembuko yinu yatetelwa amuno lizina lyakwe.
- 13 Nkuwawalicila mwemwe, watata, amuno mwamumanya
wino walinji na pakutalikanye. Nkuwawalicila
mwemwe, walumendo, amuno mwacimvya umuwipe.
Nawawalicila mwemwe, wana watici, amuno mwamanya
- 14 Mukwasi. Nawawalicila mwemwe, watata, amuno
mwamumanya wino walinji na pa kutalikanye.
Nawawalicila mwemwe, walumendo, amuno mwawoma,
ni zwi lyakwe Leza likwikala mwakwe mwemwe,
mwacimvya nu muwipe.
- 15 Mutacikunde insi, nanti ivintu vino vili mu nsi.
Ndi umuntu wumwi wakunda insi, ulukundo lwa
- 16 Mukwasi lusi mwakwe weliwe. Amuno vino vili mu
nsi, vyoo a kulonda kuwape ukwa muwili, nu kulonda

- kuwipe ukwa minso, nu wukankala wavye wa wumi,
 17 vyoo visa vya Mukwasi, ukuwa a vya mu nsi. Insi
 ikasila, nu kulonda kwakwe yoliyo ukuwipe: ukuwa
 wino akacita ukulonda kwakwe Leza akalandila.
- 18 Wana watiçi, a mpindi ya kupelelecezya: ndivino
 mwivwa kuno u Mulwani wakwe Klisitu akwiza,
 nakanonzinye Walwani wakwe Klisitu awavule
 wakatuka; acino tukumanyila kuno a mpindi ya
 19 kupelelecezya. Wafumile kwakwe sweswe, ukuwa
 watalinji a witu; amuno ndi watele walinji a witu,
 wanga walange wisile naswe: ukuwa wafumile, alyakuti
 20 wamanyikwe kuno wonsi watalinji a witu. Mwapakwa
 21 ku Mwimicile, mwensi muli na mano. Ntawawalicizile
 muno mutamanya ukusimicila, ukuwa amuno mwaku-
 manya, na kuno uwufi wonsi wutafuma ku kusimicila.
- 22 Weweni a cawufi, ukuwa wuzye asa wino akukana Yesu
 kuno we Klisitu? A wino Mulwani wakwe Klisitu, wino
 23 akukana u Mukwasi nu Mwana. Wino akukana
 Umwana, awino asi nu Mukwasi: ukuwa wino
 24 akuzumila Mwana, ali nu Mukwasi. Mwenji, muleke
 vyovyovy vikale mwakwe mwemwe, vinyo mwivwile na
 pakutalikanye. Ndi vinyo mwivwile na pakutalikanye
 vikala mwakwe mwemwe, namwenye mulilanga
 mukwikala mu Mwana, na mu Mukwasi.
- 25 Lyoo a lilayilizyo lino weliwe wawalayilizya,
 26 uwumi wa muyayaya. Nawawalicila ivintu vyonyevyoo
 27 a kwakwe wano wangawaluvya, ukuwa mwenji
 ukupakwa, kuno mwapocelezele kwakwe weliwe, kwikala
 mwakwe mwemwe, mutanga muwafwa nu kulonda
 umuntu wumwi uwakuwasambilizya; ukuwa ukupakwa
 kwakwe kukawasambilizya mwemwe ivya vintu
 vyonisi, a kusimicila, wusi a wufi, ndivino kwawasa-
 28 mbilizya, muwakwikala mwakwe weliwe. Kanonzi,
 wana watici, yikalANJI mwakwe weliwe; alyakuti, ndi
 wiza waloleka, twize tusiname, tutize twize tuwe ni
 29 nsoni pakwe weliwe pa kwiza kwakwe. Ndi mwamanya
 kuno weni a mulungamane, mwamanya kuno na wensi
 wino akacita uwulungamane wakwatwa kwakwe weliwe.

3.

- 1 Lolani umusango wa lukundo luno u Mukwasi watupa sweswe, kuti tuwakwitwa swe wana wakwe Leza. Tuli a wonyewoo. A cino insi itatumanya muno
- 2 itamumanyile. Wakundwe, kanonzi swe wana wakwe Leza; citani ciloleke, vino tuliwa, ukuwa twamanya, kuno ndi wiza waloleka, tulimukola; amuno tulimulola
- 3 vino ali. Umuntu wensi wino ali nu kulolela koo kwakwe weliwe akuyitelefya, ndivino weliwe a
- 4 Mutele. Wensi wino akacita uluwembu, akacila ni sundonye: amuno uluwembu a kucila kwi sundo.
- 5 Mwamanya kuno walolesile ku kufumya uluwembu.
- 6 Mwakwe weliwe musi uluwembu. Wino akakwikala mwakwe weliwe asiwembuka: wino akawembuka
- 7 atamulola, nu kumumanya atamumanya. Wana watici, mutaleka umuntu wumwi awacenjezye: wino akacita uwulungamane a mulungamane, ndivino weliwe a
- 8 mulungamane: wino akacita uluwembu a wakwe diabulosi; amuno diabulosi a muwembu na pa kutalikanye. (Acaleka Umwana wakwe Leza walolesile,
- 9 alyakuti ayonone imilimo yakwe diabulosi.) Wino wakwatwa kwakwe Leza asicita uluwembu, amuno ikwata lyakwe Leza ikakwikala mwakwe weliwe: itanga-
- 10 wembuka, amuno lyakwatwa kwakwe Leza. Mwakwe coo amuno a wana wakwe Leza wakamanyicila, na wana wakwe diabulosi: wino asicita uwulungamane asi a
- 11 wakwe Leza, nanti a wino atakunda umunyina. Amuno coo a citumilwa cino mwivwile na pa kutalikanye,
- 12 icakuti tukundane: tutawa wakwe Kaini, wino walinji a wa muwipe, wakomile umunyina. Nga wamukomezile cani? Amuno imilimo yakwe yalinji a miwipe, iya munyina yalinji a milungamane.
- 13 Mutacizunguke, wana witu, ndi insi ikuwavitilwa.
- 14 Swenji twamanya kuno twalufuma ku mfwa, twaya ku wumi, amuno twakunda awana witu. Wino atakunda
- 15 akakwikala nu mfwa. Wino akavitilwa umunyina we cikoma: mwamanya kuno cikoma asi nu wumi wa
- 16 muyayaya mwakwe weliwe. Kwe conyecoo a kuno twamanyila ulukundo, amuno Weni watutayila uwumi

- wakwe : naswe twakana tuwatayila wana witu uwumi
 17 witu. Ukuwa wino ali ni vintu vya mu nsi yoo,
 akulola umunyina wasowelwa, nanti kumufwila
 inkumbu, nga ulukundo lwakwe Leza lukwikala mwakwe
 18 weliwe wuli? Wana watici wane, tutize tuwakunda
 na mazwi, nanta pa mulomo; ukuwa tuwakunda ni
 milimo nu kusimicila.
- 19 Tukumanyila kwe conyecoo kuno swe wa kusimicila :
 20 swinya tukutima mu myezo yitu pakwe weliwe ndi
 myezo yitu ikutusinda; amuno Leza wakula walusya
 21 imyezo yitu, wamanya ni vintu vyonsi. Wakundwe,
 ndi myezo yitu isinakutusinda, tukusinama pa kupala-
 22 mila Leza, ngapano consi cino tukalenga, tukapoccelela
 kwakwe weliwe, amuno tukatontela amasundo yakwe,
 23 tukacita ni vintu vino asecela na vyo. Lyoo a lisundo
 lyakwe, kuno twakana tusuwile mwi zina lya Mwanakwe
 e Yesu Klisitu, swinya tukundane, ndivino watupa
 24 isundo. Wino akatontela amasundo yakwe akakwikala
 mwakwe weliwe, nawe mwakwe weliwe. Tukumanyila
 kwakwe conyecoo kuno akakwikala mwakwe sweswe,
 amuno Muzimu wino watupile sweswe.

4.

- 1 Wakundwe, mutacisuwile wila muzimu, ukuwa
 yeleyanzi mizimu, ndi pamwi a yakwe Leza : amuno
 2 watumwa wavule awa wufi wafumila mu nsi. A kuno
 mungamanyila uMuzimu wakwe Leza : umuzimu
 wonsi, wuno wakuzumila kuno Yesu walinji we Klisitu
 3 wizile mu muwili, a wakwe Leza : umuzimu wonsi wuno
 wusinakuzumila Yesu wusa wakwe Leza : woo a
 muzimu wa mulwani wakwe Klisitu, awuno mwivwa
 kuno wakwiza; na kanonzinye wuli mu nsi kali.
 4 Mwe wakwe Leza, wana watici, mwayicimvya :
 amuno a mukulu wino ali mwakwe mwemwe walusya
 5 wino ali mu nsi. Awa mu nsi : a cino wakuvwanga
 6 ivya mu nsi, ni nsi ikawivwa. Swe wakwe Leza : wino
 wamanya Leza akatwivwa; wino asa wakwe Leza
 asitwivwa. A kuno tukamanyila u Muzimu wa
 kusimicila, nu muzimu wa maluvyo.

- 7 Wakundwe, tukundane: amuno ulukundo a lwakwe
 Leza; wensi wino akakunda wakwatwa kwakwe Leza:
 8 wamanya Leza. Wino asikunda atamanya Leza;
 9 amuno Leza a lukundo. Mwakwe conyecoo amuno
 ulukundo lwakwe Leza lwamanyikwa mwakwe sweswe,
 amuno Leza watumile u Mwanakwe e Munsyupu
 10 mu nsi, alyakuti tuwe nu wumi amuno weliwe. Mwakwe
 conyecoo muli ulukundo, nanti kuti twakunzile
 Leza, ukuwa tuwati watukunzile, atuma u Mwanakwe
 11 ukuwa a kumyalalika kwa luwembu lwitu. Wakundwe,
 ndi Leza watukunzilo sweswe awonyewoo, naswe
 12 twakana tuwakundane. Pasi umuntu wino watela
 alola Leza nawanda: ndi tukukundana, Leza
 akakwikala mwakwe sweswe, nu lukundo lwakwe
 13 lwafiswa mwakwe sweswe: a kuno tukumanyila kuno
 tukwikala mwakwe weliwe, nawe mwakwe sweswe,
 14 amuno watupa na swenye Muzimu wakwe. Swenji
 twatambwa, swinya tukupanicisya kuno u Mukwasi
 15 watuma u Mwana wawa we Katula wa nsi. Wensi
 wino wazumila kuno Yesu a Mwana wakwe Leza, Leza
 akakwikala mwakwe weliwe, nawe mwakwe Leza.
 16 Twamanya, swinya twasuwila ulukundo luno Leza ali
 nalo kwakwe sweswe. Leza a lukundo; wino akwikala
 mu lukundo akwikala mwakwe Leza, nu Leza akwikala
 17 mwakwe weliwe. Mwakwe conyecoo amuno ulukundo
 mwakwe sweswe lwayana, pano tukusinama ku wanda
 wa kupanzwa: amuno ndivino ali, avino naswe tuli mu
 18 nsi yoo. Musi ntete mu lukundo: ukuwa ulukundo luyane
 lukawinga intete, intete zili mu kusundwa: wino
 19 akatina atani afike ku lukundo luyane. Twakunda,
 20 amuno watalisile atukunda. Ndi umuntu akuti, nakunda
 Leza, akuvitilwa umunyina, we cawufi: amuno wino
 atakunda umunyina wino akamulola, atangakunda Leza
 21 wino atamulola. Tuli ni sundo lyakwe lyonyelyoo lino
 likuti, wino wakunda Leza ale wakunda nu munyinyane.

5.

- 1 Wensi wino akusuwila kuno Yesu we Klisitu
 wakwatwa kwakwe Leza: na wensi wino wakunda

- wino wamukwata, wakunda na wano wakwatwa kwakwe
 2 weliwenye. Kwakwè conyecoo a kuno tukumanyila
 kuno twakunda awana wakwe Leza, ndi twakunda
 3 Leza nu kutontela amasundo yakwe. Amuno loo
 a lukundo lwakwe Leza, kuno tukatontela amasundo
 4 yakwe. Amasundo yakwe yatanwama, amuno
 cino cakwatwa kwakwè Leza eikacimvya insi:
 koo a kucimvya kuno kukacimvya insi, isuwilo
 5 lyitunye. Weweni wino akacimvya insi, wuzye asa
 6 wino akasuwila kuno Yesu a Mwanakwe Leza? Wee
 a wino wizile na minzi nu wazi, e Yesu Klisitu; na
 minzi matupu pole, ukuwa na minzi nu wazinye.
 7 A Muzimu awino akupanicisya, amuno u Muzimu
 8 a kusimicila. Amuno kuli watatu wano wakapanicisya,
 u Muzimu, na minzi, nu wazi: vyonyevyoo vitatu
 9 vikuzumilizyana. Ndi tukapocela uwukalola wa
 wantu, uwukalola wakwe Leza wakula walusya: amuno
 uwukalola wakwe Leza a woo, kuno akapanicisizya ivya
 10 Mwanakwe. Wino akasuwila u Mwanakwe Leza ali
 nu wukalola mwakwe weliwe: wino asinakuwila Leza
 wamucita ku wufi; amuno atasuwila uwukalola wuno
 11 Leza wapanicisya ivya Mwanakwe. Uwukalola a woo,
 kuno Leza watupa uwumi wamuyayaya, uwuminye woo
 12 wuli mu Mwanakwe. Wino ali nu Mwana ali nu wumi;
 wino asi nu Mwanakwe Leza asi nu wumi.
 13 Ivintu vyonyevyoo nawawalicila mwemwe, alyakuti,
 mumanyicisye kuno muli nu wumi wa nu muyayaya,
 kwakwe mwemwe mwe wantu mukusuwila mwi zina lya
 14 Mwanakwe Leza. Koo a kusunama kuno tuli nako
 mwakwe weliwe, kuno ndi tukulenga icintu cimwi nu
 15 kulonda kwakwe, akutwivwa: ndi twamanya kuno
 akutwivwa kwe consi cino twalenga, tukumanya kuno
 16 twapocela vno twalenga kwakwe weliwe. Ndi umuntu
 wumwi akulola umunyina akuwembuka uluwembu luno
 lusa lwa mfwa, alenge, nga Leza amupe uwumi kwakwe
 wano wasinakuwembuka ukwa mfwa. Kuli uluwembu
 17 ulwa mfwa: nsinakuti alupepele. Vyonsi vno visi a
 vilungamane a luwembu: ukuwa kuli luwembu luno
 lusi a lwa mfwa.
 18 Twamanya kuno wino wakwatwa kwe Leza asiwe-

- mbuka; ukuwa Wino wakwasilwe kwakwe Leza
 19 akamušunga, nu muwipenye asimulemelela. Twamanya
 kuno swe wakwé Leza, insi yonsi ili mu maka ya
 20 muwipe. Swinya twamanya kuno u Mwanakwe Leza
 wizile, watupa mano ya kumanya wino we Leza
 Musimicile; tuli mwakwe Wino a musimicile, mu
 Mwanakwenye e Yesu Klisitu. Wee we Leza musimicile,
 21 swinya a wumi wa muyayaya. Wana watici,
 muwayisunga ku makolania.

Ipistola Lyacitiwili Ilyakwe Yohani

- 1 **E**SONGO kwe Yangu mwanaci musolwe na wana
 wakwe, wino nakunda mu kusimicila; (nsa nene
 nenga, ukuwa na wonsi wano wamanya
 2 ukusimicila;) amuno a kusimicila kuno kukakwikala
 mwakwe sweswe, swinya kuliwawa naswe pe na pe:
 3 Inkumbu-nkumbu, nu luse, nu mutende viwawa na swe
 viwafuma kwakwe Leza u Mukwasi, na kwakwe Yesu
 Klisitu, u Mwana wa Mukwasi, mu kusimicila na mu
 lukundo.
 4 Nasecela nkaninye kuno nazana wanako wamwi
 wakupita mu kusimicila, ndivino twapoccelezile
 5 isundo ku Mukwasi. Kanonzi nkukulambilizya, we
 yangu, ngati nakuwalicila wewe isundo lipya pole,
 ukuwa a lino twalinji na lyo na pakutalikanye, ilikuti
 6 tukundane. Loo a lukundo, kuno tukapita mu masundo
 yakwe. Lyoo a lisundo ilikuti muwapita mu lukundo
 7 ndimuno mwivwile na pa kutalikanye. Amuno waka-
 cenjezya wavule wasatila mu nsi, wano wasinakuzumila
 kuno Yesu Klisitu wiza mu muwili. Wee we kacenjezya,
 8 swinya a mulwani wakwe Klisitu. Muwayilolela,
 alyakuti mutasovya ivintunye vyovyovo vino wawombela,
 ukuwa alyakuti mupoccelele icilambu cikulu.

- 9 Wensi wino akucilila, swinya asinakwikala mwi sambilizyo lyakwe Klisitu, asi nu Leza. Wino akwikala
- 10 mwi sambilizyo, ali nu Mukwasi nu Mwananye. Ndi kwiza wumwi kwakwe mwemwe, nanti kuleta isambilizyo lyonyelyoo, mutamupocelala mu nanda yinu, swinya
- 11 mutamunena muti, Leza akukolelele. Amuno wino akumunena akuti, Leza akukolelele, akwankana na we imilimo yakwe imiwiye.
- 12 Ndi ni vintu vivule ivya kuwawalicila, ntanga mbaliko pe kalata nu wizyo, ukuwa nkulolela ukwiza kwakwe mwemwe, twize tuvwange icilungampumi,
- 13 alyakuti icimwemwe cinu eikule. Awana wa nkazi yako insolwe wakulamuka.

Ipistola Lyacititatu Ilyakwe Yohani

- 1 **E**SONGO ku mukundwe e Gaya, wino nakunda mu kusimicila.
- 2 Mukundwe, nkupepa nkuti mu vintu vyonsi uwafika pa kafiko swinya uwa nu wupuma ndivino
- 3 umwezo wako wukafika pa kafiko. Amuno nasecezile nkaninye, pano awanji wizile awapanicisia ukusimicila
- 4 kwako, ndivino ukupita mu kusimicila. Nsi ni cimwemwe cinji iciluta eoo, kuno nkwiwira kuno awana wane wakupita mu kusimicila.
- 5 Mukundwe, ukucita ici suwilwa cino ukacitila
- 6 awanji na weninye. Wano wapanicisya ulukundo lwako pankolelo pi Ekleziya: wano ndi wakolezya pa musinzo nu mwata wakwe Leza, ulitela wacita icete.
- 7 Amuno muno Lizina wafumile, nanti kusenda cimwi ica
- 8 Makandi. Acaleka sweswe twakana tupocelale wanyewaa, alyakuti naswe tuwe swe wawomvi waliwonga awa kusimicila.

- 9 Nawalisile kamwi kwi Ekleziya: ukuwa Diotrefa, winq wakunda ukuwa a mukulu mwakwe woliwo,
- 10 asimpocelela. Acaleka, ndi niza niza, ndiza njizusye imilimo yakwe yino akacita, muno akumbipizya na mazwi mawipe: swinya nanti kutima na coo, asipocelela na wanji, akalesya na wano wakuwalonda,
- 11 akuwawinga mwi Ekleziya. Mukundwe, utacikonke cino a ciwipe, ukuwa uwakonka cino a cizima. Wino akacita icete a wakwe Leza, ukuwa wino akacita uwuwi
- 12 atalola Leza. Demetrio walumbililwa icete ku wantu wonsi, nu kusimicilanye: awence, naninye namupanicisya; mwamanya kuno uwukalola wane a wa kusimicila.
- 13 Nalinji ni vintu vivule ivya kukuwalicila, ukuwa nsinakulonda ukukuwalicila nu wizyo na kawalicilo.
- 14 Ukuwa nkulolela ukwizakulola kanonzinye, nga twize tuvwange icilungampumi. Umutende wuwe nawe! Awanji wakulamuka. Lamuka awanji uwawataka amazina.

Ipistola Lyakwe Yuda

- 1 **E** YUDA, umuzya wakwe Yesu Klisitu, umunyina Yakobi, kwakwe wano witwa, wakundwa nu Leza u Mukwasi, wasungwa mwakwe Yesu Klisitu:
- 2 inkumbu ziwe namwe nu mutende nu lukundo vikule mwakwe mwemwe.
- 3 Wakundwe, nalondanga ukuti mbawalicile mwemwe ivya ikomolwa lyitu, ukuwa napatizizwe ukuwawalicila mwemwe ivya kuwacincizya mwemwe nkuti muwacinjilila nkani isuwilo, lino lyalemekwa
- 4 lyankani ku watele. Amuno kuli a wantu wamwi wano wakuselela mwenemo kumbali, (wano ukusindwa kwawo kwamanyikwa kali,) wano a wantalumbula, wakupilula inkumbu-nkumbu zyakwe Leza witu ku wukwelengusi, swinya wakukankamba nu Tatakulunye i Mfumu, e Yesu Klisitu.
- 5 Kanonzi nkasi mbizusizye lyankani, nanti mwamanya vyonsi, kuno Yehova, walile wafyusya wantu mu -nsi
- 6 ya Egipte, anyoka alovya wano watasuwizile. Na wangeli wano watasunzile insi yawonye, ukuwa awasya uwikalo wawonye, wawawika mu vingololo vya muyayaya na mu mfinzi kwi panzyo lya wanda wukulu.
- 7 Ndivino Sodoma nu Gomora, nu twaya tuno twaliwilizizye, wakwelengusile nkani, uwuliwonga na waa awaya mu wuntu wunjiwunji, wawikwa ngati a qilolelo, wakuyimba kwi sundo lya mulilo wamuyayaya.
- 8 Ukuwa na wantunye, waa wakukombeza uwuntu nu kwelengania kwawo, a wantivwa masundo, wakuvwanjila
- 9 uwuzima uluwi. Ukuwa Mikayeli mungeli mukulu, pano wapanzyanianga nu diabulosi ivya cala cakwe Musa, atanga amusinde kwi panzyo lya kwelengulo, ukuwa ati,
- 10 I Mfumu ikukalipile. Ukuwa waa wakavwanjila uluwi ivintu vino watamanya : ukuti vino wamanya ku mwata, ngati a vitumbulwa vino visi na mano, mu vintunye

- 11 vyoo a muno' wakakononecela. Ye! mwe! amuno waya mu nzila yakwe Kaini, swinya wasamalila mwi luyvo lililyonga ni lyakwe Balamu muno cilambu, swinya
- 12 walowa mu misulo yiliyonga ni yakwe Kora. Waa a wano a wamfuzi wafisame mu cakulya ca lukundo lwinu pano wakulya namwe, a wacemi wano wakuyicema wonga nanti ntete; a mawingo yano yasi ni mvula, yakasendwa nu muza: a miti ya minjililo nanti vikomwa, yafwa nu kufwa, yakumpulwa ni misisinye;
- 13 amawimbi makulu yakwe sumbi, yakututumuka itotofulu lya nsoni zyawo; a ntanda izi kapitapita,
- 14 kwakwe zino uwutifi wa mfinzi wasengulilwa. Kwakwe wanyewaa Enoki, uwacitimunenulambali kwe Adamu, watumilwe ati, *Lolani, i Mfumu yizile na watele wakwe imyanda amakumi kumi, ku kukatusya amapanzyo*
- 15 *pakwe wonsi, nu kusinda wonsi wano wasa wakalumbula ku milimo yawo yonsi, yino isi aya kulumbula, yino wacita ku kuntalumbula, ni vya vintu vikalambane vino awawembu wano wasa wakalumbula wavwanjila Mfumu*
- 16 *uluwi.* Waa wakakwinuluka, wakalweta, wakakonka ukulonda kuwipe kwawo ukwa muwili (ni milomo yawo ikavwanga a mazwi makulu aya cilumba), wakacindika wantu nu mucenjelo amuno a kuyiwotosya.
- 17 Ukuwa mwenji, wakundwe, muwakwizuka amazwi yano yawwanzilwe kali na wapositile wa Mfumu yitu
- 18 e Yesu Klisitu; yano wawanenile awati, Mu mpindi ya kupelelecezya kuliwa awamusowe, waliwakonka
- 19 ukulonda kwawo ukwa kuntalumbula. Waa a wano wakuleta ukupawunkana, wakunda ivya muwili,
- 20 ivya Muzimu polc. Ukuwa mwenji, wakundwe, muwayisimpa pa kusuwila kwinu ukukulu ukulunga-
- 21 mane, muwapepela mu Muzimu Mwimicile, muwayisunga mu lukundo lwakwe Leza, muwalolela inkumbu zya Mfumu yitu e Yesu Klisitu iziliwaleta ku wumi wa
- 22 muyayaya. Wamwi muwawafwila inkumbu, wano
- 23 wakuvwilika: wamwi muwawatula, muwawasompola mu mulilo; wamwi muwawafwila inkumbu mbali nu kutina; muwavitilwa ni vizwalonye vino vyakandwa nu wuntu.

24 Kwakwe wino ali na maka ukuwasunga ku kupunula,
nu kuwawika mu wukankala wakwe nanti ndema,
25 ukuwa ni cimwemwe cikulu, kwakwe Leza wenga e
Katula witu, ukucindamikwa, nu wukankala, nu
wufumu, na maka, ndivino vyalinji kali, vili na kanonzi,
vikawawa na penye, muro we Yesu Klisitu i Mfumu
yitu. Amen.

Ukuwumbulika

Kwakwe Yohani Mutele

1.

- 1 **U**KUWUMBULIKA kwakwe Yesu Klisitu, kuno Leza wamupile kuti alanjizye ku wawomvi wakwe, ivintu vino viliwaponā: avilanjizya muno watumile ni ntumi yakwe ku muwomvi wakwe eYohani;
- 2 vino ilelo akupanicisizya mazwi yakwe Leza, swinya ni panicisyo lyakwe Yesu Klisitu, ivintu vyonsi vino waweni. Uwa longo wino akawazya, na wano wakakwivwa mazwi ya wutumwa, mbali nu kusunga mu myezo vino vyawalikwa mwenemo: amuno impindi yapalamila.
- 4 Yohani ku Mawungwe munenulambali yano yali mu Asiya: inkumbu-nkumbu ziwe namwe nu mutende, vifume kwakwe weliwe wino alipo, wino walinjipo, swinya wino aliwapo; vifume na kwakwe Wamizimu munenulambali wano wali pa ndulu yakwe Leza;
- 5 vifume na kwakwe Yesu Klisitu, wino we pime musuwilwa, ekatote wa wafwe, swinya umukankala wa mfumu zya mu nsi. Kwakwe weliwe wino watukunda,
- 6 watusapula mu luwembu lwitu nu wazi wakwe; waleka twawa sive wufumu wakwe wasikapemba kwakwe Leza wakwe uMukwasi; uwukankala nu wukulu viwa kwakwe
- 7 weliwe ku muyayaya, Amen. Lolani akwiza pa mawingo, aminso yonsi yalimulola, na wano wamulasile, ni myiko yonsi iliwalosya amuno weliwe. Molimo, Amen.
- 8 Imfumu eLeza akuti, ne Wakutalika swinya ne Wakupelelecezya, wino alipo walinjipo swinya aliwapo, uWamaka-yonsi.
- 9 Nene ne Yohani, umunyonko, ne mutikani namwe mu kuyimba na mu wufumu nu kucimba vino vili mwakwe Yesu, nalinji mu cilila ici kakwitwa Patimosi; amuno nalemasyanga amazwi yakwe Leza ni panicisyo lyakwe

- 10 Yesu. Nalinji mwakwe Muzimu pa wanda wa Mfumu, injivwa izwi kulu ku nsizi yane, ngata lizwi lya
- 11 nkanganombe. Likuti, Cino ukulola, walika mwe kalata, ucitume ku Mawungwe munenulambali kwe Efeso, na kwe Semelena, na kwe Pelengama, na kwe Tiyatila, na kwe Saladise, na kwe Filadelefiya, na kwe
- 12 Lawodikiya. Impepetuka kuti ndole wino wamvwanzizeye. Inda pano napepetuka, indola ivilemelo vya
- 13 nkozyo ivya golide munenulambali; mukasi mu vilemelo vya nkozyo, mwalinji wumwi wakola umulawa, azwite icizwalo fisizye na ku matamba, swinya anyefiwe pa
- 14 cifuwa ni lamba lyakwe golide. Umutwe wakwe ni nyele vyaswefile ngati we pamba, swinya ngata mawe ya mvula, na minso yakwe yawazile ngata mbiwi ya
- 15 mulilo; amatamba yakwe yalinji ngata cikuwa cilangalile, icisungulule mwi lungu; nga ni zwi, lyakwe
- 16 ngata kupoma kwa minzi mavule. Mwi kasa lyakwe lyandilo walemile intanda munenulambali: swinya mu mulomo wakwe mwafumile ulupanga lukole ulwa vilimi mowili: impumi yakwe yalinji ndivino ukuwala kwi
- 17 lanzi lya pa mutwe. Nalile pano namulola, impona pa manama yakwe ngati a mufwe. Alambalika ikasa lyakwe ilya ndilo pakwe nene ati, Utacitine; ne
- 18 Wakutalika swinya ne Wakupelelecezya, Ne mumi; nafwile, ukuwa lola, ne mumi wa muyayaya, swinya
- 19 ndi ni viyulilo vya mfwa ni vya ku Adesi. Acaleka walika ivintu vino uweni, na vino vilipo, na vino
- 20 vilicitwa mu manda yano yaliyiza; amayeke ya ntanda munenulambali, zino uweni mwi kasa lyane ilya ndilo, ni vilemelo vya nkozyo zyakwe golide munenulambali. Intanda munenulambali a ntumi zya mawungwe munenulambali: nga ni vilemelo vya nkozyo munenulambali a mawungwe munenulambali.

2.

- 1 Ku ntumi ya mwi Wungwe lya mwe Efeso walika uti, Wino akalema intanda munenulambali mwi kasa lyakwe ilya ndilo, wino akapita mukasi lya vilemelo vya nkozyo zyakwe golide munenulambali, wavwanga ivintu vyoo

- 2 wati, Namanya imilimo yako, nu kuzunganika kwako nu kucimba, na kuno utanga myalala ku wantu wawipe, wawelezizye wano wakuyita awapositile napano wasi
- 3 woliwo, wazanile wacawufi; namanya ukucimba ukuzizimicizya kwako amuno lizina lyane, swinya
- 4 usinakukoka. Ukuwa ndi nu mulandu woo kwakwe wewe, kuno walesile ukukundana ndivino wacitanga
- 5 katanzi. Acaleka yizuka kwe cino wafumile kweneko upona, tontolokwa, uwombe imilimo ya katanzi; amuno pamwi ndiyiza kwakwe wewe mfumye icilemelo ca lukozyo mu masyo yakwe colico, ndi utatontosilwe.
- 6 Ukuwa coo ceni uli naco, cino ukuvitilwa imilimo yakwe
- 7 Wanikolayite, yino naninye nkayivitilwa. Wino ali na makutwi ayivwe vino Muzimu akutaka ku mawungwe. Kwakwe wino wacimvya, ndileka alye ivya m'uti wa wumi, wuno wuli mu Paradise lyakwe Leza.
- 8 Ku ntumi ya mwe Semelena walika uti;
Wino a wa kutalika swinya a wa kupelelecezya, wino wafwilo ali nu wumi swinya, wawwanga ivintu vyoo
- 9 wati, Namanya ukuyimba kwako, nu wusaluke wako (ukuwa we muwotoke), nga ni misulo yakwe wano wakuti awaYuda, ukuwa wasi awaYuda, lelo ali sinagoge
- 10 lyakwe Satana. Utacitine ivintu vino wandi uwacula: lola, diabulo wandasumbile wamwi awakwe mwemwe mu nanda ya vingololo, alyakuti mwelezwe, muliyimba manda ikumi. Simpisyanga, naponye nanti ufike ku
- 11 mfwa, nga nene njize nkupe kamba ka wumi. Wino ali na makutwi ayivwe vino cMuzimu akutaka ku mawungwe. Wino wacimvya, imfwa ya citiwili italimucisa.
- 12 Ku ntumi ya wa mwi wungwe lya mwe Pelengama walika uti,
Wino ali nu lupanga lukole ulwa vilimi mowili
- 13 wawwanga ivintu vyoo wati: Namanya muno ukakwikala, kuno indulu yakwe Satananye ili: naponye utakanile isuwilo lyane, nanta mu manda yakwe Antipasi epime wane, umusuwilwa wane, wino wakomilwa mwakwe
- 14 mwemwe, muno Satana wikala. Lelo indi ni milandu yimwi kwakwe wewe, amuno uli na wamwi koko wano walemã amasambilizyo yakwe Balamu, wino wasambilizi-

zye Balaki kuti asumbile awana wakwe Israeli ica
 kupunuzya, kuti walye vino vikocwa inzuwi ku
 15 makolania, nga nu kuti wawe nu wuzelele. Swinya uli
 na wamwi wano walema amasambilizyo yakwe
 16 Wanikolayite, yano a mwata wuliwonga. Acaleka
 tontolokwa; ntize njize wangu, kwakwe woliwo nkatusye
 17 isumo nu lupanga lwa mulomo wane. Wino ali na
 makutwi ayivwe vino muzimu akutaka ku mawungwe.
 Wino wacimvya indimupa amana mafisame, swinya
 ndimupa iwe litiswe, pi we papela pawalikwa izina
 lipya, lino wumwi atalimanya saku wino akalipoccelela.
 18 Ku ntumi ya mwi wungwe Iya mu Tiyatila walika
 uti;

Umwana wakwe Leza, wino aminso yakwe yawala
 ngata mbiwi, ya mulilo, na matamba yakwe yali ngata
 cikuwa cilangalile, wawwanga ivintu vyonyevyoo
 19 wati: Namanya imilimo yako, nu lukundo lwako ni
 suwilo lyako nu wupakasi wako nu kucimba, nga na
 kuno imilimo yako iya kupelelecezya yakula yalusya
 20 iya kutalika. Lelo indi nu mulandu woo kwakwe wewe,
 kuno wewe ukuleka umwanaci eYezebelo, wino akuyita
 a mutumwa, akusambilizya swinya akufunkula
 awawomvi wano ukuzeluluka, nga nu kulya vino
 21 vikocwa inzuwi ku makolania. Namupile impindi ya
 kutontolocelwa; lelo asinakulonda ukutontolokwa ku
 22 wuzelele wakwe. Lolani, namusumbila mu citala, na
 wano wakuzeluluka nawe nawasumbila mu kuyimba
 kukulu, ndi watatontosilwe ku milimo yakwe.
 23 Indilovya wana wakwe ni mfwa, nga mawungwe yonsi
 yalimanya kuno ne wino akasokota mu mwezo mu kasi:
 swinya indipa wila muntu uwa mwakwe mwemwe
 24 ndinganie ndivino imilimo yakwe ili. Ukuwa nkunena
 mwemwe, mwe wano mwasyazile mwe Tiyatila, mwe
 wano musu ni sambilizyo lyoo, mwe wano mutamanyile
 ivintu vizike vyakwe Satana, vino wakavwanga,
 25 nkuti ntaliwapa icisendo cimwame cinji; ukuwa
 26 lemasyani cino muli naco insuke njize njize. Wino
 wacimvya na wino walandalila mu milimo yane wafika
 na ku nsilo, indimupa amaka pa myiko ya wantu:
 27 aliwapanzya nu ncinda wa cela, avino naninye Tata

28 wampile; molimo, aliwawafwanta ndivino iviya vyakwe
 29 nakamata vikafwantwa. Nani indimupa ulutanda lwa
 mutondo. Wino ali na makutwi ayivwe vino eMuzimu
 akutaka ku mawungwe.

3.

1 Nga nako ku ntumi yi wungwe lya mu Saladise walika
 uti;

Wino ali ni Mizimu yakwe Leza munenulambali, ni
 ntanda munenulambali wavwanga ivintu vyoo wati:
 Imanyile imilimo yako, nga nakuno wewe uli ni zina
 2 ngati we mupuma, ukuwa we mufwe. Pampukanga,
 yimika ivintu vino vyasala, vino vyanenencezile
 ukufwa: amuno ntazanile imilimo yako yimwi yino
 3 ifsizwe pakwe Leza wane. Acino yizuka vino
 wapocolezile na vino wivwile, uvisunge utontolokwe
 nu kutontolokwa. Nga ndi wewe usinakupampuka,
 nene ndiyiza ngata muno, utalimanya ni mpindi yino
 4 ndiyizila kwakwe wewe. Ukuwa uli na wantu wamwi
 awa mu Saladise wano watafisizye ivizwalo vyawo:
 waliwapita nani mu vitiswe; amuno weni wazipizile.
 5 Wino wacimvya, weni alizwikwa wowonye mu vizwalo
 vitiswe; swinya intalitela mfumye izina lyakwe mwe
 kalata wa wumi, swinya ndimuzumila izina lyakwe
 6 patiswe pakwe Tata, na pa ntumi zyakwe. Wino ali
 na makutwi ayivwe vino eMuzimu akutaka ku
 mawungwe.

7 Ku ntumi yi wungwe lya mwakwe Filadelefiya walika
 uti;

Umutele, uwa kusimicila, wino ali ni ciyulilo
 cakwe Davidi, wino akulanga wiyula wumwi atanga
 yiyale; akulanga wiyala wumwi atanga yiyule, wavwanga
 8 ivintu vyoo wati: Namanya imilimo yako (lola nawika
 pakwe wewe icisakati ciyulwe, cino wumwi atanga
 yiyale), cingatenga uli na maka matici, wasunzile
 9 izwi lyane, utalikanile izina lyane. Lola, ndileka awi
 wungwe lyakwe Satana, wano wakuyita kuno awaYuda,
 nakuno wasi woliwo awa wafi watupu; lola ndileka
 wize wakufukamile pa manama yako, wamanye nu

- 10 kumanya kuno nene nakukunda. Amuno wewe wasunga izwi lya kucimba kwane, naninye ndikusunga pa mpindi ya kwelezwa, impindi yoyo yino iliyiza mu nsi yonsi na mu mbali, ku kwelezwa wano wakakwikala mu
- 11 nsi ya pansi. Nkwiza wangu; ulemasye cino uli naco,
- 12 alyakuti wumwi atakupoka akamba. Wino wacimvya indileka awe a musingisyo wa mwi tempile lyakwe Leza wane, atalifuma mwenemo swinya: swinya ndiwalika pakwe weliwe izina lyakwe Leza wane, nga ni zina lya musumba wakwe Leza wane, (eYerusalemu mupya wino akakwika kafuma mwi yulu mwe Leza wane,) ni zina
- 13 lyane ipya. Wino ali na makutwi ayivwe vino eMuzimu akutaka ku mawungwe.
- 14 Nga na ku ntumi yi wungwe lya mwakwe Laodekiya walika uti;
- Amen, umusuwilwa swinya epime wa kusimicila, entaliko wa kwelewula kwakwe Leza, wavwanga ivintu
- 15 vyoo wati: Namanya imilimo yako, kuno usi we mutalale swinya usi we mulungule: ivyo uwe mutalale
- 16 pamwi we mulungule. Lelo muno uli eizuzya, utalungula swinya utatalala, ndikuswila mu mulomo
- 17 wane. Amuno ukuti, "ne mucindame natimbotoka, insinakusowelwa cimwi;" ukuwa usinakwiluka kuno wewe we musaluke, umulanda, umuyimvi, intonko,
- 18 umuzwaluke. Inkukulambilizya kuti ukale golide mwengulule mu mulilo kwakwe nene, alyakuti uwotoke, uyizwike ni vizwalo vitiswe, alyakuti ni nsuni zya wuzwaluke wako zitize zimanyike; nu mulembo wa minso uwa kupacila minso yako, alyakuti uwalola.
- 19 Awinji wonsi wano nakunda, inkawakalipila imbasunda na kuwasunda: acino cincila, utontolokwe nu
- 20 kutontolokwa. Lola, injimilile pa cisakati nkukononsya: ndi wumwi wivwa izwi lyane, wiyula icisakati, nakwinjila mwakwe weliwe, nkalye nawe nawe
- 21 alye nani. Wino akucimvya, ndileka yikale nani pa ndulu yane, ndivino nani nacimvizye, injikala nu Tata
- 22 pa ndulu yakwe. Wino ali na makutwi ayivwe vino eMuzimu akutaka ku mawungwe.

4.

- 1 Pansizi pa vintu vyonyevyoo, lolani, indola icisakati ciyuka mwi yulu, izwi lya kutalika lino nivwile, lyalinji ngata lizwi lya nkanganombe aliwamvwanzya, likuti, Kwela koo, nandi nkulanjizye ivintu vino vilipona
- 2 pansizi. Napapo napapo nalinji mwakwe. Muzimu : lolani, indulu itekwa mwi yulu, na wumwi alanga yisile
- 3 penepo; wino wisile walolekanga ngata liwe lyakwe yasipidi nu saridio : nga nu mulalafute waliwilizizye
- 4 indulu, walolekanga ngata samarandino. Swinya indulu yoo yaliwilizizwe ni ndulu zinji makumi yawili na zini : nga pa ndulu zyoo indola wasongo amakumi yawili na wani wazwite ivizwalo vitiswe; nu twamba twakwe
- 5 golide pa mitwe yawo. Mu ndulu amufuma ukumesya na mazwi nga nu kupanta. Inkozyo zya mulilo munenulambali zikwaka pa ndulu, zino a Mizimu yakwe
- 6 Leza munenulambali; pa ndulu palinji ngati we sumbi wi galasi umusengame, umukole kulisitalo; nga pakasi pa ndulu, nu kuliwilila indulu mwalinji vitumbulwa vya wumi vini vino vili na minso mavule ku nkolelo na
- 7 ku nsizi. Icitumbulwa ca kutalika calinji ngata cimbwi, ica citiwili calinji ngata nkambaku, ica cititatu calinji ni mpumi ngata mpumi ya muntu, ngi ca citini calinji ngata nzwanga yino ikupapuka.
- 8 Wila citumbulwa ca wumi coo icakwe vyoni, calinji na inapa mutanda, swinya vyalinji na minso mavule mu muwili wonsi na mu mapa : visipuza umusanya nanta wusiku, ukuwa vikavwanga vikati, "Umutele, Umutele, Umutele, a Mfumu eLeza, Uwa-maka yonsi, wino walinjipo, alipo, aliwawapo."
- 9 Pano ivitumbulwa vya wumi vikucindika nu kucindamika nga nu kusalifya wino akakwikala pa
- 10 ndulu, wino ali nu wumi wa muyayaya, wasongo amakumi yawili na wani wakupona pakwe weliwe wino akakwikala pa ndulu, wakumupepa wino ali nu wumi wa muyayaya, nga wakusumbila utwamba twawo pa
- 11 ndulu, wakuti, "Umuzipile a wewe, Mfumu yitu Leza, ukupocelela uwukankala nu kucindikwa nga na maka :

amuno watumbuzile ivintu vyonsi: vyalinjipo, vyatumbulwa, ndimuno ukulonda kwako kwawela."

5.

- 1 Nga ndola kalata mwi kasa lyakwe ndilo, lyakwe wino wisile pa ndulu awalisilwe mu kasi na kulonde, wasililwa ni namba ya vimanyilo munenulambali.
- 2 Indola intumi ya maka ikuwila ni zwi kulu, ikuti, "Nga uwazipila ukwiyula kalata nu kusungulula inamba
- 3 yakwe weweni?" Lelo patalinji wumwi mwi yulu, nanta mu nsi, nanta mu nsi pansi pansi, wino walinji na maka ya kwiyulila kalata, nanta kulola pakwe weliwe.
- 4 Nga ndila nkani nkani, amuno wumwi atazipizile
- 5 ukwiyulu kalata, nanta kulola pakwe weliwe. Esongo wenga anena nene ati, "Utizuwalila: lola, icimbwi cino a ca mwiko wakwe Yuda, umwizikulu wakwe Davidi, wacimvya, angiyula kalata ni vimanyilo vyakwe
- 6 munenulambali." Nga ndola mukasi mu ndulu na mukasi mu vitumbulwa vya wumi vini, na mukasi mwakwe wasongo, Umwana-nonzi ayimilile, ngata mukomwe, ali ni mpembe munenulambali, na minso munenulambali, yano a mizimu yakwe Leza
- 7 munenulambali, yino yatumwa mu nsi yonsi. Nga ayiza, asenda kalata mwi kasa lya ndilo ilyakwe wino
- 8 wisile pa ndulu. Ala wasenda kalata, ivitumbulwa vya wumi vini, na wasongo makumi yawili na wani, awapona pansi pa Mwana-nonzi, wila songo ali ni pango, ni mpindi zya golide zizwile nu wusule, (akuli kuti zizwile
- 9 na mapepo ya watele.) Nga awakwimbila ulwimbo lupya awawati, "Umuzipile ukusenda kalata nu kusungulula inamba yakwe a wewe: amuno wakomilwe, wazwisizye uwazi wako, nga ukomolela Leza awa misango yonsi, na wa ndimi zyonsi, na wantu wonsi,
- 10 ni myiko yonsi. Wawacita azyamfumu swinya awasikapemba kwakwe Leza witu wakapanzya mu nsi."
- 11 Nga indola injivwa izwi lya ntumi ziliwilizizye indulu ni vitumbulwa vya wumi na wasongo: uwinji wawo walinji imyanda na myanda yapona amakumi na
- 12 makumi ni myanda na myanda; zikupunda zikuti,

- “Umuzipile a Mwana-ronzi wino wakomilwe ku kupocelela maka, nu wusambazi, na mano, nu wukulu, nu mucinzi, nu wukankala, nu kupepwa.” Nga injivwa icitumbulwa consi cino cili mwi yulu, na cino cili mu nsi, na cino cili mu nsi pansi, na cino cili pakwe sumbi, nga na vyonsi vino vili mwenemo, vikuti, “Ukupepwa, nu mucinzi, nu wukankala, nga nu wufumu viwe pe na pe kwakwe weliwe wino akwikalanga pa ndulu, nga na ku Mwana-ronzi.”
- 14 Ivitumbulwa vya wumi vini aviti, “Amen.” Nga wasongo awapona pansi awapepa.

6.

- 1 Indola uMwana-ronzi wasungulula inamba yonga iya vimanyilo munenulambali, injivwa icitumbulwa conga ica ku vitumbulwa vya wumi vini capunda ni
- 2 zwi kalambane ngati a kupanta cati, “Zanga.” Nga indola ekavwalo mutiswe, na wino wisile penepo ali nu wulapwa; apwa akamba: nga afumilila akucimvya, aliwacimvya.
- 3 Nga ala pano wasungulula inamba ya cimanyilo ca citiwili, njivwa icitumbulwa ca citiwili cikuti,
- 4 “Zanga.” Kavwalo winji atunka umuwenzu: wino wisile penepo apwa maka ya kufumya umutende mu nsi, kuti a wantu wawakomana: apwa ulupanga lukulu.
- 5 Nga ala pano wasungulula inamba ya cimanyilo ca cititatu, injivwa icitumbulwa ca wumi ca cititatu cikuti, “Zanga.” Indola, nga ekavwalo mutifi; wino wisile penepo walinji ni delezeyo mwi kasa lyakwe.
- 6 Nga injivwa cimwi ngata lizwi mukasi mu vitumbulwa vya wumi vini vikuti, “Icelelezyo cakwe trigo ku lundalama longa, swinya ivyelelezyo vitatu ivyakwe barlo ku lundalama longa; utizu yonone mafuta ni
- 7 vimpensya.” Nga ala pano wasungulula inamba ya cimanyilo ca citini, injivwa izwi lya citumbulwa
- 8 ca wumi cacitini cikuti, “Zanga.” Indola, nga ekavwalo muwutuluke: wino wisile penepo, izina lyakwe walinji we Imfwa; nga ni Hadesi lyakonkine nawe. Nga weni wapilwe amaka ya cipya ca nsi ica

- citini, kuti wawakomela nu lupanga, nga ni cinkumbili, swinya ni mfwa, nga swinya wawakomela ni vinyamana
- 9 vya mu nsi ivya mu londe. Nga ala pano wasungulula inamba ya cimanyilo ca citisano, indola mwi sika lyi leza imizimu yakwe wano wakomilwe, amuno walemasyanga amazwi yakwe Leza, wapanicisyanga nu
- 10 wukalola wakwe yoliyo. Awawapunda na mazwi makulu wakuti, "We Siwangoza, we Mulungamane, we wa kusimicila, wuzye ukulonda manda yawe yanga pano ucili ukupanzya nu kutulandulila uwazi witu kwakwe
- 11 wano wakwikala mu nsi?" Wila muntu uwakwe woliwo wapilwe icizwalo citiswe; awanenwa kuti watele watecele ku mpindi ntici, wasuke awawomvi wawuye na wanyina wano nawo wakomilwe, wize wakomwe ndivino wacisilwe, ngapano cisile.
- 12 Nga swinya indola pano wasungulula inamba ya cimanyilo cacitimutanda, akuwa icizumanzi cikulu; ilanzi alifita fi ngata lisanko lifitike, umwezi nu
- 13 wukulu awupiluka awuwa ngata wazi; intanda zya mwi yulu azipona pansi, ndivino umukunyu wukalakasya ivitungulu vya makunyu yakwe, pano wayunganwa ni
- 14 cipunga. Iyulu alikonzwa ndivino umuntu angakonza kalata; wila mwamba ni cilila avisendwa vifumwa mu
- 15 masyo yakwe vyolivyo. Imfumu zya mu nsi, na wasiyame, na wamusika wakulu, na wasambazi, na wa maka, na wila muzya nu mwanangwa awavwama mu
- 16 micembo na mu zyaninga zya mu myamba; awawanena imyamba ni ninga wakuti, "Tuponelani, mutufise ku mpumi yakwe wino akakwikala pa ndulu, na ku wukali
- 17 wa Mwana-ronzi: amuno uwanda wukulu wa kuvitilwa kwawo wiza; nga weweni angasimpa?"

7.

- 1 Pansizi pe conyecoo indola intumi zini zyimilile pa vikonei vini ivya nsi, walemile imiza ya nsi yini, kuti umuza wumwi wutize wuwapupa mu nsi, nanta kupupa mwe sumbi, nanta kupupa pa muti wumwi.
- 2 Indola intumi yinji ikukwela ku kafumo-ndaka, ili ni cimanyilo cakwe Leza mumi: ipunda ku ntumi zini

- ni zwi kulu, zino zypilwe maka ya konona insi, nu
 3 sumbi, iti, "Mutonona insi, nanti we sumbi, nanta miti,
 tusuke twize tuwalike icimanyilo pa mpumi zya
 4 wawomvi wakwe Leza witu." Injivwa uwinji wakwe
 woliwo wano wawalisilwe icimanyilo, imyanda ipona
 makumi yani na makumi yani na wani (144,000) mwe
 5 wila mwiko uwa wana wakwe Israeli. Ku mwiko wakwe
 Yuda wawalisilwe icimanyilo imyanda makumi kumi
 na yiwili: ku mwiko wakwe Reuben imyanda makumi
 kumi na yiwili: ku mwiko wakwe Gadi imyanda makumi
 6 kumi na yiwili: ku mwiko wakwe Isyala imyanda
 makumi kumi na yiwili: ku mwiko wakwe Nafutali
 imyanda makumi kumi na yiwili: ku mwiko wakwe
 7 Manase imyanda makumi kumi na yiwili: ku wakwe
 Simyoni imyanda makumi kumi na yiwili: ku wakwe
 Levi imyanda makumi kumi na yiwili: ku wakwe
 Isakala imyanda makumi kumi na yiwili: ku wakwe
 8 Zebuloni imyanda makumi kumi na yiwili: ku wakwe
 Yosefu imyanda makumi kumi na yiwili: ku
 wakwe Benjamini wawalisilwe imyanda makumi kumi
 na yiwili.
9. Pansizi pe vyonyevyoo indola iwumba kulu, lino
 wumwi atanga waze ilya mu myiko ya wantu wonsi,
 ni lya ku misango ya wantu wonsi, ni zyandimi, wimilile
 pa ndulu na pa Mwana-nonzi, wazwite ivizwalo vitiswe,
 10 walemile ni myangaluwa mu makasa yawo, awapunda
 ni zwi kulu, awati, "Ukutulwa amuno we Leza witu,
 wino akakwikala pa ndulu, swinya amuno Mwana-
 11 nonzi." Nga ni ntumi zyonsi zyimilile, ziliwilizizye
 indulu, ziliwilizizye na wasongo, nga ni vitumbulwa vya
 wumi vini; awapona wafukime pa ndulu awapepa Leza.
 12 awati, "Amen, Ukupepwa nu wukankala, ni njelu, nu
 kusalifya, nu mucinzi, na maka, nu wukulu, viwe kwakwe
 13 Leza witu ku muyayaya Amen." Wenga uwa kwakwe
 wasongo ambuzya ati, "Nga waa wano wazwite ivitiswe
 14 a waweni? nga wafumile kwi?" Nga imunena inti,
 "Mfumu yane, amanyile a wewe." Nga anena ati,
 "Waa awano wafuma mu wuyimvi wukulu, wapwizya
 15 nonzi. Acaleka wali pa ndulu yakwe Leza;

- wakumupakata umusanya nu wusiku mwi tempile lyakwe: na wino akakwikala pa ndulu alilundulula
- 16 uwikalo wakwe kwakwe woliwo. Watalilumwa ni nzala swinya, nanta lusala watalilumwa swinya; ni lanzi
- 17 litaliwoça, nanta cilungulanye. Apuno uMwana-ponzi winoli pakasi pa ndulu aliwa a mucemi wawo, aliwawakolelela ku vifula vya minzi ya wumi: nga eLeza alipyela minsozi yotisi mu minso yawo."

8.

- 1 Ala wasungulula icimanyilo ca citimunenulambali,
- 2 mwi yulu amumyalala mya ku mpindi ntici. Nga indola intumi munenulambali zino zikakwimilila pakwe
- 3 Leza; zypwa inkanganombe munenulambali. Nga intumi yinji iyiza iyimilila pi leza, ili ni ciya ca golide ica kocela uwubani; kwakwe weliwe akupwa uwubani wuvule alyakuti awusanzye na mapepo ya watele wonsi pi leza lyakwe golide, lino lyalinji pa ndulu.
- 4 Nga icusi ca wubani, na mapepo ya watele, avifuma
- 5 mwi kasa lya ntumi avikwela viya kwakwe Leza. Nga intumi isenda iciya ca wubani, acizuzya nu mulilo mwi leza, avyitila mu nsi: nga apakonka ukupanta, ni mpomo, nu kumesya, nga ni eizumanzi.
- 6 Nga apano intumi munenulambali zino zyalinji ni nkanganombe munenulambali azinenencela kuti zizwalizya.
- 7 Intumi ya kutalika ilizya, inkuwa nu mulilo avikonka, avisanzinkana nu wazi, avitonya mu nsi; nga icipya ca cititatu ica nsi acipya, ni cipyca ca cititatu ica miti acipya, nga ni sote liwisi lyonsi alipyca.
- 8 Intumi ya citivili ilizya, aciwa ngati umwamba wukulu wukupya nu mulilo wasumbilwa mwakwe sumbi: icipya cakwe sumbi ica cititatu acipiluka uwazi;
- 9 icipya ca cititatu ica vitumbulwa vya wumi vino vyalinji mwakwe sumbi, avifwa; nga ni cipyca ca cititatu ica mawato acononwa.
- 10 Intumi ya cititatu ilizya, ulutanda lukulu alupona, alufuma mwi yulu, lukwaka ngata cikoka ca mulilo, aluponela pa cipyca ca nduzi ica cititatu, nga na

- 11 pa vifula vya minzi; (Izina lya lutanda lukwitwa Wululu): icipya ca cititatu ca minzi acipiluka uwululu; awantu wavule wafwa amuno minzi yaluzizwe.
- 12 Intumi ya citini ilizya, icipya ca cititatu ei lanzi, ni cipyā ca cititatu ca mwezi, ni cipyā ca cititatu ca ntanda avyumwa; alyakuti icipya ca cititatu cakwe vyolivyo eifite, nga umusanya wutize wuwale mu cipyā ca cititatu cakwe woliwo, swinya nu wusikunye awuliwonga.
- 13 Indola injivwa inzwanga ikupapuka mwi yulu mukasi, ikulila ni zwi kulu ikuti, "Owe, kalanda we! kwakwe wano wakwikala mu nsi, amuno amazwi yanji aya nkanganombe zya ntumi zitatu zino zitani zilile."

9.

- 1 Intumi ya citisano ilizya, nga ndola ulutanda lwapona mu nsi lwafuma mwi yulu: alupwa iciyulilo
- 2 ca cizinji cino cili ni landa mukasi. Aiyula icizinji cino cili ni landa; nga icusi acifuma mwenemo, ngata cusi ca mwi lungu likulu; ngi lanzi
- 3 na mupela avifita amuno cusi ca mu eizinji. Nga mu cusi mukasi amufuma makanta, aya mu nsi; nga amaka yapwa kwe makanta ngata yano yapwa ku
- 4 makalayili ya mu nsi. Nga acinenwa kwe makanta kuti atize yonone isote lya mu nsi, nanta cintu cimwi iciwisi, nanta muti wumwi, nkandi ukonona wantu watupu, wano wasi ni cimanyilo cakwe Leza pa
- 5 mpumi zyawo. Atazumilizizwe ukuwakoma, ukuwa nkandi ukuwacuzya ku myezi yisano: nga nu kuwacuzya konyekoo kuwe ngata kucuzya kwi
- 6 kalayili, pano likaluma umuntu. Nga mu mandanyo yayo awantu waliwavwamba imfwa, lelo wataliyizana; waliwalucila ukufwa, lelo imfwa ilisowa kwakwe woliwo.
- 7 Uwukola wakwe wamakanta wakozile ngata wakavwalo, wano wayanwa ku nkondo; nga swinya pa mitwe yawo ngata twamba twakwe golide, nga nazyo impumi
- 8 zyakola impumj zya wantu. Walinji ni nyele ngata nyele zya wanaci, nayo mino yawo ngata mino ya
- 9 vimbwi. Walinji ni vizwalo pa vifuwa, ngata vizwalo

- vya vyela; nako ukulila kwa vyapa vyawo kwalinji ngata kulila kwa magaleta yakwe wakavwalo wavule,
- 10 wano wakusamalila ku kulwa inkondo. Swinya wali ni misinda mbali ni mbolela ndivino amakalayili; mu misinda yawo mula maka aya kuluma wantu imyezi
- 11 yisano. Wali ni mfumu nkulu, awili ntumi ya cizinji ci landa: izina lyakwe mu Cihebere Abadoni, namo mu Cigriki ali ni zina lyakwe Apolyoni.
- 12 Uwulanda wa kutalika wasila; lolani uwulanda wunji wuwili wukwiza pansizi.
- 13 Intumi ya citimutanda ilizya, injivwa izwi lyafuma mu mpembe zyi leza lyakwe golide lino lili pakwe Leza,
- 14 likunona intumi ya citimutanda, yino yalinji ni nkanganombe, likuti, "Sapula intumi zini zino
- 15 zyanyepwa pa luzi lukulu eYufuleti," nga intumi zini azisapulwa zino ziateyinwo ku mpindi, nu wanda, nu mwezi, nu mwaka, alyakuti ziwakoma icipya ca wantu
- 16 ica cititatu. Nga uwinji wa wantu yakwe wakavwalo walinji imyanda amakumi yaponi kumi impindi ziwili impindi myanda yaponi kumi: (200,000,000) Niwile
- 17 uwinji wawo. Nga awonyewoo indola wakavwalo mu cilolwa, na wano wisile pakwe woliwo, wali ni vizwalo pa vifuwa, wamwi ngata vya mulilo, wamwi viftucile, wamwi viwenzuluke: nga nayo imitwe yakwe wakavwalo ili ngata mitwe ya vimbwi; mu milomo yawo mukufuma
- 18 umulilo ni cusi ni pumpu liwenzuluke. Icipya ca cititatu ica wantu acikomwa ni mpungo zyonyezyo, ku mulilo ni cusi nga ni mpumpu liwenzuluke, vino
- 19 vyafuma mu milomo yawo. Amuno maka yakwe wakavwalo yali mu milomo yawo, na mu misinda yawo: (imisinda yawo yakola ngata nzoka, ili ni mitwe; nga
- 20 swinya ikulumila ku mitwe.) Ukuwa awantu wanji wano watakomilwe ni mpungo zyonyezyo, watatontosilwe ku milimo ya makasa yawo, alyakuti watize waleka ukupepa iviwa, na makolania yakwe golide, na yakwe silivara, na ya vikuwa, na ya mawe, nga na ya miti; yano yatanga yalole, nanta kwivwa, nanta kupita:
- 21 watatontosilwe nanta ku wucikoma wawo, nanta ku wukapanda wawo, nanta ku wuzcelele wawo, nanta ku wunjo wawo.

10.

- 1 Nga indola intumi yinji iya maka ikwika ikufuma mwi yulu, izwite iwingo; nu mulalafute wuli pa mutwe wakwe, nga nayo impumi yakwe ili ngata lilanzi, na
- 2 matamba yakwe yali ngata nsalasangde zya mulilo; mwi kasa lyakwe walemile kalata ayiyuzile: nga apantila icitamba cakwe ica ndilo pakwe sumbi, ni cakwe kamani
- 3 mu nsi: apongomoka ndivino icimbwi cikawuluma: ala wapongomoka, na ko ukupanta munenulambali
- 4 akulangamuka akufumya mazwi yawo. Nga akula ukupanta munenulambali kwafumya mazwi, inti nawalika; nga injivwa izwi lyafuma mwi yulu lyati, Yiyala umatilile ivintu vino ukupanta munenulambali
- 5 kwalangamuka, utize uviwalike. Nga intumi yino naweni iyimilile pakwe sumbi na pansu itumpula ikasa
- 6 lyakwe ilya ndilo mwi yulu, alapila pakwe weliwe wino akawa nu wumi ku muyayaya, wino welewuzile iyulu ni vintu vino vili mwenemo, ni nsi nga ni vintu viho vili mwenemo, nu sumbi ni vintu vino vili mwenemo,
- 7 ati, "Ukwililwa kwasila, mu manda yi zwi lya ntumi ya citimunenulambali, pano wata walonda ukulizya, amalango mafisame yakwe Leza yalifiswa, ndivino wawumbuzile na mazwi mazima ku wawomvi wakwe
- 8 awatumwa." Ngi zwi lino niwile mwi yulu, indivwa swinya likumvwanzya likuti, "Pita, kasende kalata wipo ayiyuzilwe mwi kasa lya ntumi yino iyimilile pakwe
- 9 sumbi na pansu." Inja ku ntumi, injinena nkuti, "Impe kalata." Intumi inena iti, "Kasende ukamilule; lelo kandi kaluzye mu nda yako, ukuwa mu mulomo wako
- 10 mweni kandi kanonelele ngata wuci." Inkasenda mwi kasa lya ntumi, inkamilula; akanonelela mu mulomo wane ngata wuci: inda pano nakamilula mu nda yane
- 11 amulula. Ngapano inenwa ukuti, "Ule uyize uwatumwa swinya ku vya wantu wavule ni myiko mivule ni zyandimi nga ni zyamfumunye."

11.

- 1 Nga nani impwa itete lino lyakola ngata nsonzo; nga einenwa ukuti, "Katuka uyolelezye itempile lyakwe

- 2 Leza ni leza, na wano wakapepa mwenemo. Lelo umusolo wi tempile lyakwe Leza ilya kulonde utawelelezya uwusye; amuno weni wapwa ku makandi: nawo wandi wawalyata kaya katele mu matamba yawo
- 3 imyezi amakumi yani na yiwili. Nandi ndeke wakalola wane wawili watumwe ku manda imyanda ikumi lyonga na makumi mutanda (1260) walange wazwite ni visanko.
- 4 (Wanyewaa awali wano a miti ya maolive yiwili, wano swinya a vilemelo vya nkozyo viwili, vino vyimilile pa
- 5 Mfumu ya mu nsi:) Ndu muntu wumwi akulonda ukuwacisa, umulilo wukafuma mu milomo yawo, awulovya awalwani wawo: acino ndi wumwi akalonda ukuwacisa mu mwata wonyewoo akulanga ala komwa."
- 6 Wanyewaa wali na maka ya kwiyala kupela, alyakuti itatonya mu mpindi ya manda ya kutumwa kwawo: swinya wali na maka ku minzi ukuyapilula uwazi, nga nu kuponezya insi impungo yonsi ponsi pano walondela.
- 7 Nga walila wamala uwutumwa wawo, icinyamana cino cikufuma mu cizinji, ciliwakatusizya isumo,
- 8 ciwacimvye, ciwakome nu kuwakoma. Ivyala vyawo vililala mu musolo wa kaya kakulu, kano ku mayele kakwitwa Sodomu nu Ejipte, kuno swinya ni Mfumu
- 9 yawo yasayisilwe. Nga wantu wamwi awa ku wa misango-misango, ni ndimi na ndimi, ni myiko na myiko, waliwatambwa pa vyala vyawo ku manda yatatu
- 10 ni pinda, lelo watalileka vizikwe mu nkungwe. Wano wakakwikala mu nsi waliwawazevezya, waliwacina nu kucina, walitumilana ni vyawila; amuno awatumwa waa wawili wayimvyanga wano wakakwikala mu nsi.
- 11 Nga yalile pano amanda yatatu ni pinda yasila, umupu wa wumi awufuma kwakwe Leza awinjila mwakwe woliwo, nga awimilila pa manama yawo; intete nkulu
- 12 aziléma wano wawaweni. Nga awivwa izwi kulu lyafuma mwi yulu aliwati kwakwe woliwo, "Zanji kuno." Awakwela mwi yulu mwi wingo pa minso ya
- 13 walwani wawo. Nga pa mpindinye yoyo akuwa icizumanzi cikulu, icipya ei kumi ica kaya acilowa; icizumanzi acikoma awantu imyanda makumi munenula-mbali (7000): wano wasyazile intete ziwalema nga awalumbula Leza wa mwi yulu.

- 14 Uwulanda wacitiwili wasila: lolani uwulanda wacititatu wukwiza zuwa.
- 15 Intumi ya citimunenulambali ilizya; apakonka mazwi makulu mwi yulu, ayati, "Uwufumu wa mu nsi wapiluka wawa awa Mfumu yitu, swinya awakwe Klisitu wakwe: aliwapanzya ku muyayaya." Wasongo makumi yawili na wani, wano wakakwikala pakwe Leza pa ndulu
- 17 zyawo, awakupama awapepa Leza, Awati, "Tukuku-salifya Mfumu Leza wa maka-yonsi, we muntu ulipo kanonzi swinya walinjipo na kali: amuno walanjizya
- 18 maka yako, watalika ukupanzya. Imyiko ya wantu yavisilwe, ilelo uwukali wako waloleka, ni mpindi ya kupanzya awafwe yaficila, nga ni ya kulambula awawomvi wako icilambu cawo, na watumwanye, na watele, na wano wakatina izina lyako, awapina na wacindame; nga nu kulovya wano wakalovya insi."
- 19 Itempile lyakwe Leza lino lili mwi yulu aliyulwa; nga mwi tempile lyakwe amuloleka Alikwi wi layano lyakwe; nga pansizi apakonka ukumesya, nu kulangamuka, nu kupanta, nga ni cizumanzi, ni nkuwa nkulu.

12.

- 1 Icimanyilo cikulu aciloleka mwi yulu; umwanaci wazwite ilanzi, nu mwezi mu matamba yakwe, napo pa
- 2 mutwe wakwe intanda ikumi na ziwili. Walinji na panji: awalila, awacula pa kupapa, awatamika kuti
- 3 afyuke. Icimanyilo cinji aciloleka mwi yulu; lolani inzoka-nkulu imbenzu, ili ni mitwe munenulambali ni mpempe ikumi, ni ngala munenulambali pa mitwe.
- 4 Umusinda wakwe yoliyo avukusa icipya ea cititatu ea ntanda zya mwi yulu, awusumbila mu nsi: inzoka iyimilila pa mwanaci wino watezile wata wapapa, alyakuti ale pano wapapa, imilule umwana wakwe.
- 5 Apapa umwana umonsi uwa kupanzya imyiko yonsi nu ncinda wa cela: umwanakwe alemwa atwalwa kwakwe
- 6 Leza ku ndulu yakwe. Umwanaci asalalila mu mayonde, muno ali na masyo yano yayanwa nu Leza, alyakuti alelelwe mwenemo amanda imyanda ikumi na yivili na manda makumi mutanda (1260).

- 7 Mwi yulu amuwa isumo : Mikayele ni ntumi zyakwe
 awaya awawalwa ni nzoka; nayo inzoka iwalwa
 8 apaliponga ni ntumi zyakwe; lelo nanti kucimvya,
 9 zitalinji na masyo yawo swinya mwi yulu. Acino
 inzoka-nkulu isumbilwa mu nsi, inzoka ya kali yino
 ikwitwanga we Diabulo, swinya we Satana, ekacenjezwa
 wa nsi yonsi nu wukulu; isumbilwa mu nsi, ni ntumi
 10 zyakwe nye azisumbilwa apaliponga nawe. Injivwa izwi
 kulu mwi yulu, likuti, " Kanonzi ukutula kwaloleka, na
 maka, nu wufumu wakwe Leza witu, nu wukulu wakwe
 Klisitu wakwe : amuno ekamba wa wana witu
 wasumbilwa mu nsi wino akuwambanga pakwe Leza witu
 11 umusanya nu wusika. Awamucimvya amuno a wazi
 wa Mwana-ronzi, swinya amuno a mazwi ya
 kupanicisya kwawo; watapecezile uwumi wawo,
 12 awasuka wiza wafika na ku mfwa. Acaleka zevyani,
 mwe wa mwi yulu, namwe mwe wano mukwikala
 mwenemo. Ukuwa akalanda kwakwe mwe wa mu nsi na
 kwakwe mwe wa mwakwe sumbi : amuno Diabulo wata
 yiza kwakwe mwemwe nu wakali wukulu muno wamanya
 kuno asi ni mpindi nkulu."
 13 Ngapano ila inzoka-nkulu yalola kuno yasumbilwa
 mu nsi iwayimvya umwanaci wino wapafile umwana-
 14 monsi. Nga umwanaci apwa amapa ya nzwanga nkulu
 yawili, alyakuti apapuke ayo ku masyo yakwe ku
 mayonde, ukwakuti alelelwe ku mpindi ni zyampindi
 15 ni pinda, afuntuke ku minso ya nzoka. Nga inzoka
 iyitila umwanaci aminzi, ayafuma mu mulomo wakwe
 yoliyo, ayawa ngata luzi, alyakuti ileke isendwe nu
 16 luzi. Ukuwa insi iyavwa umwanaci, iyasamula
 umulomo wakwe, imilula uluzi, luno inzoka-nkulu
 17 yafumizye mu mulomo wakwe. Ngapano inzoka-nkulu
 ivitilwa umwanaci, iya ku kulwa na wanji wano
 wasyazile awa wana wakwe, wano wakasunga amasundo
 yakwe Leza, nga nu kusunga ipanicisyo lyakwe Yesu :

13.

- 1 Ngapano njimilila pa luselesenga lwakwe sumbi.
 Indola icinyamana cikufuma mwakwe sumbi, cili ni

- mpembe ikumi, ni mitwe munenulambali, swinya pa mpembe zyakwe colico pali ingala ikumi, nga na pa mitwe yakwe colico pala mazina ya misuli.
- 2 Icinyamana cino naweni cakozile inkampu, amatamba yakwe colico yakozile ngata matamba yi papaṅombe, nawo umulomo ngata wa cimbi: inzoka-nkulu icipa maka yakwe, ni ndulu, nu wukankala
- 3 wukulu. Nga ndola umutwo wakwe colico wonga wuli ngati wata wukomwa awufwa; ukuwa lelo ngati ukukomwa kwapozwa: insi yonsi na mu mbali izunguka
- 4 nu kuzunguka ikonka icinyamana; awasalifya inzoka-nkulu, amuno yapile uwukankala ku cinyamana, awapepa icinyamana, awati, "Nga wino wakola icinyamana weweni? swinya nga weweni wino angalwa naco?" Nga acipwa umulomo aciwavwanga. ivintu vikulu ni misuli mikulu; acipwa na maka ya kuwombela
- 6 ukufika ku myezi amakumi yani na yiwili. Acaleka acifumpula umulomo wakwe aciwavwanga imisamu kwa-kwe Leza, aciwasalula izina lyakwe, nu wikalo wakwe,
- 7 (awali wano wakakwikala mwi yulunye.) Acizumilizwa ukulwa na watele, nu kuwacimvya: acipwa maka kwakwe wila musango wa wantu ni ndimi na wila mwiko.
- 8 Wonsi wano wakakwikala mu nsi waliwacipepa, wila muntu wino izina lyakwe litawalikwa mwe kalata wa wumwi wa Mwana-ṅonzi, wino wakomilwe kali
- 9 ukufumilila ku luwandi lwa nsi. Ndu muntu wumwi ali na makutwi ayivwe. Ndu muntu wumwi akuya ku wuzya, ale waya ku wuzya: ndu muntu wumwi akakoma nu lupanga, akakomwa nu lupanga. Vyoo vikulanjizya ukucimba ni suwilo ivya watele.
- 11 Ngapano indola icinyamana cinji cikufuma mu nsi; calinji ni mpembe ziwili cakola ngata mwana-
- 12 ṅonzi, aciwanga ngata nzoka-nkulu. Cikuwombela amaka yonsi aya cinyamana ca kutalika pa minso yakwe colico. Cikuleka insi, na wano wakakwikala mwenemo, wakupepa icinyamana ca kutalika, cino
- 13 ukukomwa kwapozizwe. Cikuwomba ivimanyilo vikulu ivya kusanguka, kuno cikuleka umulilo wufuma
- 14 mwi yulu wukupona mu nsi pa minso ya wantu. Nga cikusipa wano wakakwikala mu nsi, muṅo a vimanyilo

- vino capilwe ivya kucitila pa minso ya cinyamana
 ea kutalika, cikunena wano wakakwikala mu nsi
 cikuti, Citani ikolania lya cinyamana, cino calasilwe
 15 nu lupanga, lelo a cipuma. Acipwa kwe colico kuti
 cipe umupu wa wumi kwe lyolilyo, lino a likolano
 lya cinyamana, alyakuti ikolano lya cinyamana
 tiyavwanga, cikuleka wonsi wano wakukana ukupepa
 16 ikolano lya cinyamana wakomwe. Acaleka wonsi,
 awatiei na wasongo, awacindame, awanangwa na
 wasaluke, na wazya, awapwa icimanyilo kwi
 kasa lyawo ilya ndilo, pamwi pa mpumi zyawo;
 17 alyakuti wumwi atize wakala nanta kukazya, saku wino
 ali ni cimanyilo, cino a lizina lya cinyamana, pamwi
 18 a ciwazizyo ei zina lyakwe colico. Nda mano yize
 paa! Wino ali na mano ukwiluka, nda yiluke
 iciwazizyo ca cinyamana; amuno a ciwazizyo ca muntu:
 nga iciwazizyo cakwe cili myanda mutanda na makumi
 mutanda ni mfumila mutanda (666).

14.

- 1 Ngapano lolani, indola uMwana-ponzi ayimile pa
 mwamba Ziyoni, walinji na wamwi wali imyanda
 ikumi lyonga ni myanda yini na makumi yani na wani
 (144,000), wali ni zina lyakwe, ni zina lya Mukwasi,
- 2 lyawalikwa pa mpumi zyawo. Injivwa izwi lyafuma
 mwi yulu ngata kupoma kwa minzi mavule, swinya
 ngata kupanta kukulu: izwi lino nivwile lyalinji ngata
 wakalizya wa mapango wakulizya mapango yawo.
- 3 Wimbilanga ngata lwimbo lupya pa ndulu, na pa
 vitumbulwa vya wumi vini na pakwe wasongo: pasu
 muntu wumwi wino wanga sambilile ulwimbo, saku awa
 myanda ikumi lyonga ni myanda yini na makumi yani
- 4 na wani (144,000) wano wakomolwa ku nsi. Wanyewaa
 a wano watakombezizwe na wanaci; amuno a wasimbe.
 Waa a wano wakakonka uMwana-ponzi, konsi kuno
 akuyanga. Waa a wano wakomozilwe wasozilwe mu
 wantu, kuti wawe a vikomwa vya kutalika kwakwe Leza
- 5 na ku Mwana-ponzi. Mu milomo yawo mutazanilwe
 uwufi: wasi ni ndema.

- 6 Ngapano indola intumi yinji ikupapuka mwi yulu mukasi, ili ni Vangeli lya muyayaya ilya kuwizya kwakwe wano wakakwikala mu nsi, na ku myiko yonsi
- 7 na ku nko zyonsi ni ndimi na wantu; avwanga ni zwi kulu ati, "Tinanji Leza, mucindikanji; amuno impindi yi panzyo lyakwe yiza : swinya mucindikanji wino wele-wuzile iyulu ni nsi nu sumbi nga ni vifula vya minzi."
- 8 Nga intumi ya citiwili iyikonka, iti, "Aponile, Aponile, eBabiloni mukulu, wino wamwesyanga imyiko yonsi ivimpensya vya wukali wa wuzelele wakwe."
- 9 Nga intumi ya cititatu ikonka imbuye, iwanga ni zwi kulu iti, "Ndi umuntu wumwi akupepa icinyamana, ni kolano lyakwe colico, swinya akupoccelela ni cimanyilo pa mutwe wakwe, nanti pamwi a pi kasa,
- 10 nawenye alimwa ivya vimpensya vya wukali wakwe Leza, vino vyayanwa nanti kusanzwa mu lupindi lwa kuvitwa kwakwe; alilumwa nu mulilo ni pumpu liwenzuluke pa nkolelo pa ntumi ndungamane, na pa
- 11 Mwana-nonzi. Icusi ca kulumwa kwawo cili-wasuka ku muyayaya; swinya nawo wasipuza ku kulumwa kwawo umusanya nu wusiku, wano awakapepa wa cinyamana ni kolano lyakwe colico, na wila muntu
- 12 wino akupoccelela icimanyilo ci zina lyakwe." Coa a cino cikutulanjizya ukucimba kwa watele,—wano wakasunga amasundo yakwe Leza, nga ni suwilo lyakwe Yesu.
- 13 Ngapano injivwa izwi lyafuma mwi yulu lyati, "Walika wonyewoo, 'A wafwe wano wafwila mu Mfumu ukufumilila kanonzi : EMuzimu akuti, nawuzye a walongo kuno wakupuza ku kuzukuntika kwawo; amuno imilimo yawo yamanyikwa.'"
- 14 Nga swinya lolani, indola iwingo tiswe; pi wingo papela indola Wumwi ayisile, ngata mulawa, ali na kamba kakwe golide pa mutwe wakwe, namo mwi kasa
- 15 lyakwe alemile ulukala lukole. Nga intumi yinji ifuma mwi tempile ikupunda ni zwi kulu kwakwe wino wisile pi wingo, ikuti, "Tuma ulukala lwako, usinze : amuno impindi ya kusinzila yiza; amuno ivizawalo vyacesya."
- 16 Nga wino wisile pi wingo asumbila ulukala lwakwe mu nsi; ivizawalo avisinzwa mu nsi.
- 17 Ngapano intumi yinji ifuma mwi tempile, lino lili

18 mwi yulu, nawenye alanga ali nu lukala lukole. Ni ntumi yinji ifuma mwi leza, yino yalinji a nkulu pa mulilo; ipunda wino walinji nu lukala lukole ni zwi kulu, iti, "Tuma ulukala lukole lwako, usinze ivisasangu vya cimpensya ca mu nsi; amuno ivikomwa vyakwe colico vyacesya." Intumi isumbila ulukala lwakwe mu nsi, isinza ivikomwa vya mu nsi, ivisumbila mu ca

19 kufinila cikulu ica wukali wakwe Leza. Ku londe

20 kwa kaya a kuno ivikomwa avifinilwa, nga mu cizinji amufuma uwazi, awufika na ku vilemelo vyakwe wakavwalo, uwutali amasitadio ayafika imyanda ikumi lyonga na makumi mutanda (200 miles).

15.

- 1 Nga indola icimanyilo einji mwi yulu, icikulu swinya ica kuzunguka, a ntumi munenulambali zili ni mpungo munehulambali, zino azili zya kupelelecezya kwa mpungo amuno mwe zyzolizyo mwasililicila uwukali wakwe Leza.
- 2 Ngapano indola cili ngati we sumbi wi galasi umusanzwe nu mulilo; na wano wacimvizye icinyamana, ni kolano lyakwe colico, ni cimanyilo ci zina lyakwe colico, imbalola wimilile pakwe sumbi
- 3, wi galasi. Wali na mapango yakwe Leza, wakwimbila ulwimbo lwakwe Musa, umuwomvi wakwe Leza, nu Mwana-nonzi, wakuti, "Imikulu swinya iya kuzunguka a milimo yako, We Mfumu Leza Wa-maka yonsi; inzila zyako a njane, swinya a zya kusimicila, we
- 4 Mfumu ya myiko yonsi. Nga weweni wino asitina, nu kuciindika izina lyako we Mfumu? amuno we Mulungamane wenganyé nsu; imyiko yonsi iliyiza pakwe wéwe nawuzye iwakupepa; amuno imilimo yako imiyane yamanyikwa."
- 5 Ngapano avila vyoo vvasila indola itempile liyulwa
- 6 mwi yulu, lino muli leza lyi panicisyo, nga mwi tempile lyoo amufuma intumi munenulambali, zino zyalinji ni mpungo munenulambali, zizwite ivizwalo vitiswe ivya wuzi wukulu, ivizima swinya ivilangalile, swinya pa
- 7 vifuwa zinyefile amalamba yakwe golide. Nga conga

ica vitumbulwa vya wumi vini acipa intumi munenulambali indweso munenulambali izya golide zizwile nu wukali wakwe Leza, wino akuwanga nu wumi
 8 ku muyayaya. Ngi tempife alyizula ni cusi ca wukankala wakwe Leza, na maka yakwe; patalinji umuntu wumwi uwakuti anginjila mwi tempile, kuti zisuke impungo munenulambali izya ntumi munenulambali zize zisile.

16.

- 1 Ngapano injivwa izwi kulu alifuma mwi tempile, alinena intumi munenulambali aliti, "Pitani, kitilani indweso munenulambali izya wukali wakwe Leza mu nsi."
- 2 Uwa kutalika apita, aya yitila ulweso lwakwe-mu nsi; nga inkonko mbipe izya kuyimvya aziponela wantu wano walinji ni cimanyilo ca cinyamana, wano wapepa nga ni kolano lyakwe colico.
- 3 Nga uwa citiwili ayitila ulweso lwakwe mwakwe sumbi; sumbi apiluka uwazi ngata wazi wa cala; ni vya wumi vyonsi vino vyalinji mwenemo avilowa.
- 4 Nga uwa cititatu ayitila ulweso lwakwe mu nduzi
 5 na mu vifula vya minzi; avipiluka uwazi. Injivwa intumi ya minzi yapunda yati, "Umuyane a wewe, we muntu ukuwangapo swinya walinjipo, we Kalungafnika
 6 kuno wapanzya wonyewoo: amuno wazwisizye uwazi wa watele nu wa watumwa, nga nawe wawamwesya
 7 uwazi: wazipizile." Swinya injivwa ni leza lyavwanga, aliti, "Nawuzyenye we Mfumu Leza wa maka yonsi, Ukupanzya kwako a kuyane swinya a kwa kusimicila."
- 8 Ngapano intumi ya citini iyitila ulweso lwakwe pi lanzi; ilanzi alipwa maka ya koca wantu nu mulilo.
- 9 Acaleka awantu awocwa ni cilungula cikulu: awawatuka izina lyakwe Leza wino ali na maka ku mpungo zyonyezyo; naponye awakana ukumucindika.
- 10 Ngapano iya citisano iyitila ulweso lwakwe pa ndulu ya cinyamana; uwufumu wakwe colico awufitikwa; nawo awayilumania indimi amuno walumwa,
 11 nga awatuka Leza wa mwi yulu amuno a kulumwa

- kwawo ni vilonda vyawo; lelo nanti kupela ku milimo yawo.
- 12 Ngapano iya citimutanda iyitila ulweso lwakwe pa luzi lukulu, Yufuleti; a minzi ya luzi ayapwa, alyakuti inzila iyanwe ku mfumu zino zikufuma kafuma-ndaka.
- 13 Nga indola mu mulomo wa nzoka-nkulu, na mu mulomo wa cinyamana, na mu mulomo wa watumwa wa wufi mukufuma imizimu miwipe yitatu, ili ngata wacula:
- 14 awali mizimu ya wiwa, yino ikacita ivimanyilo; ikafuma ikuya mu mfumu insi yonsi na mu mbali, alyakuti iwawunganike ku kulwa kwa pa wanda wukulu wakwé
- 15 Leza wa maka yonsi. (Lolani, inkwiza wa mujo. Uwa longo awino akuceluka, wino akusunga ni vizwalo vyakwe, alyakuti atize wapita citakwa, wamulole
- 16 insoni zimuleme.) Iziwunganika apaliponga pa masyo yano yakwitwanga mu ciHebere Haramagedoni.
- 17 Ngapano iya citimutanda iyitila ulweso lwakwe pa luza; apafuma izwi kulu alifuma mwi tempile, na pa
- 18 ndulu, aliti, "Ampela!" Nga akuwa ukumesya, ni mpomo, nu kupanta; swinya akuwa ni cizumanzi cikulu, cino citatela ciwepo ukufumilila pano awantu walile awawela mu nsi, icizumanzi cikulu-kulu,
- 19 swinya ica maka-maka. Akaya kakulu akapawunkana patatu, swinya utwaya tukulu utwa myiko atupona: nga eLeza ayizuka Babiloni mukulu, kuti amupe ulupindi lwa vimpensya vya wukali wa kuitwa kwakwe.
- 20 Nga wila cilila acizimanjika ni myambanye isowa na
- 21 pano yalyata. Nga akuwa ntalala nkulu, wila live ukumwama kwakwe lyolilyo akulingana ni talenta, ayafuma mwi yulu ayaponela wantu: awantu awatuka Leza, amuno a-wukulu wa ntalala; amuno intalala yoo yakuzile nkaninye.

17.

- 1 Nga akwiza wenga uwa ntumi munenulambali, zino zyalinji ni mpindi munenulambali, amvwanzya, ati, "Zanga kuno, nandi nkulanjizye ipanzyo lyakwe Cilende mukulu, wino akakwikala pa minzi mavule;
- 2 wino imfumu zya mu nsi zikazeleluka nawe, swinya

- wano wakakwikala mu nsi wakakoleswa ni vimpensya
- 3 vya wuzelele wakwe." Anyamulila mwakwe Muzimu antwala mu mayonde : ngapano indola umwanaci ayisile pa cinyamana ciwenzu ce, cili na mazina mavulo aya ntusi, swinya cili ni mitwe munenulambali ni mpembe
- 4 ikumi. Umwanaci wazwite iviwenzuluke ni viwenzu, wayemvizwe nu golide na mawe malangalile aya wuzi wukulu, walemile mwi kasa lyakwe ulupindi lwakwe golide lwizwile ni vyi kombezuya vyonsi, ni viko vya
- 5 wuzelele wakwenye. Nga na pa mpumi yakwe pawalikwa izina, lino a cimanyilo, likuti, "BABULONI MUKULU, NYINA WAKWE WACILENDE, NYINA WA VYI KOMBEZYA VYA MU NSI."
- 6 Nga indola umwanaci wakoleswa nu wazi wa watele, swinya nu wazi wakwe wapime wakwe Yesu. Inda pano
- 7 namulola, inzunguka nkaninye. Intumi inena iti, "Nga ukuzunguka cani? Nandi ukwiylile amayeke ya mwanaci, swinya na ya cinyamana cino cimuzenzile, cino cili ni mitwe munenulambali, ni mpembe ikumi.
- 8 Icinyamana cino uweni ukuti calinjipo, kanonzi cisipo; ukuwa candi cifumo mu cizinji, naponye ciliya mu kalovya. Nga na wano wakakwikala mu nsi waliwazunguka, (wawo wano amazina yawo yatawalikwa mwe kalata wa wumi ukufumilila ku luwandi lwa nsi nu wukulu,) wala ndi walola icinyamana, muno calinjipo nga na muno cisipo, ukuwa cililoleka.
- 9 Ukwilula kwa njelu a koo. Imitwe munenulambali a myamba munenulambali, yino umwanaci akakwikala
- 10 penepo : swinya a mfumu munenulambali; zisano zyapona, yonga ilipo, imbuye icilukwiza; swinya ilila
- 11 ndi yiza iliyikala impindi ntici. Icinyamana cino calinjipo, kanonzi cisipo, iceneconye acili mutwe wa citikananimonsi, swinya a cakwe munenulambali;
- 12 naconye cikuya ku kalovya. Nga nazyo impembe ikumi zino waweni, a mfumu ikumi, zino zicili ukupocelela uwufumu; ukuwa zyapocelela amaka ya wufumu, apaliponga ni cinyamana, ku mpindi yonga.
- 13 Waa wali nu mwezo wonga, wakupa amaka yawo nu
- 14 wukulu wawo ku cinyamana. Waa waliwalwa nu Mwana-nonzi, lelo uMwana-nonzi aliwacimvya,

- amuno weni we Mukankala wa wakankala, swinya we Mfumu ya zyamfumu; uMwana-nonzi apaliponga na witwe, awasolwe swinya awasuwilwa wano wali nawe.”
15. Nga swinya anena ati, “Aminzi yano uweni pano Cilende ayisile a wantu na mawumba, ni myiko ni
- 16 ndimi. Nazyo impembe ikumi zino uweni, ni cinyamana, vyoo viliwavitilwa Cilende, vilimusewania, vimuzule, vililya umuwili wakwe, swinya vilimoca
- 17 nu mulilo wensi pyu. Amuno Leza wawika mu myezo yawo kuti wafisye ilango lyakwe, nu kuwa nu mwezo wonga, swinya nu kuti wape maka ya wufumu wawo ku cinyamana, yasuke amazwi yakwe Leza yafiswe.
- 18 Nawe umwanaci wino uweni a kaya kakulu, kano kakupanzanga imfumu zya mu nsi.”

18.

- .1 Pansizi pa vintu vyonyevyoo indola intumi yinji yafuma mwi yulu, ikwika, ili na maka makulu; insi
- 2 iswefwa nu wukankala wakwe yoliyo. Ipunda ni zwi lya maka iti, “Aponile, Aponile eBabuloni mukulu, watapiluka wa wikalo wa viwa, watawa a liteko lyakwe wila muzimu muwipe wonsi, swinya watawa a liteko lya
- 3 nyunyi yonsi imbipe iyi kombezya. Amuno ivimpensya vya wukali wa wuzelele wakwe imyiko yonsi yapona; swinya ni mfumu zya mu nsi zyazelele nawe, nga swinya na walonsi wa mu nsi wonsi wawotocela mu nsawo ya nyengwa yakwe.”
- 4 Ngapano injivwa izwi linji lyafuma mwi yulu, lyati, “Fumani mwakwe weliwe mwe wantu wane, mutize mutikane nawe uluwembu lwakwe, swinya alyakuti
- 5 mutize mupoccelele ni mpungo yakwe: amuno uluwembu lwakwe lwafika na kwi yulunye, eLeza
- 6 ayizusile ukufinsyana kwakwe. Mumucitile ndivino wacitilanga wanji, Eya, mumucitile impindi ziwili muno a milimo yakwe: nu lupindi luno wanwesyanga
- 7 wanji munwesyani impindi ziwili. Muno wayitumvizyanga ni nyengwa yakwe, a muno mupelani ukulumwa nu kulosya: amuno akuyinena mu mwezo wakwe akuti, Nikala ne mfumu-kasi, insi ne musimbe,

- 8 intalilola malosyo. Acaleka mu wanda wonga impungo zyakwe zilimuponela, imfwa, na malosyo, ni cinkumbili, swinya aliyocwa nu mulilo pyu, amuno ekapanzya
- 9 wakwe awa maka, a Mfumu eLeza. Imfumu zya mu nsi, zino zyazelclukanga swinya zikalanga nu wukwelengusi nawe, ziliwalosya nu kumulilila, pano zyiza zyalola pa ntumba ya eusi ca koewa kwakwe,
- 10 Walila wimilile ukutali, muno wakutina ukulumwa kwakwe, wawwange wati, 'Oko kalanda we! We kaya kakulu, Babuloni, We kaya ka maka! amuno ukusundwa
- 11 kwako kwakwizila ilelo lyonyelyoo.' A walonsi wa mu nsi awalila awakalosezya, amuno pasowa wumwi
- 12 wino angakala icuma cawo; icuma ca golide, ni cakwe silivara, na mawe malangalile na ya wuzi wukulu, ni myenda mitelepe, ni miwenzuluke, nu siliki, ni myenda miwenzu; ni miti yi fungo-zima yonsi, ni viya vyonsi ivya nzovu, na vyonsi ivya miti ya wuzi imilusye nkani, ni viya vya vikuwa, ni vya yela, ni
- 13 vya mawe malangalile; nu cinamoni, nu amomo, nu muro, ni mpama, nu wusule wununcile, ni vimpensya, na mafuta, nu wusu wutelepe, nu trigo, ni vikwato, ni ntonzi, na wakavwalo ni vya magaleta na wazya, ni myezo
- 14 ya wantu. (Ivikomwa vino umwezo wako wukakumbucila vyasowa na pano vyalyata, ni vintu vyonsi ivizima ni vilyompe vyalowa mwakwe wewe, nga awantu
- 15 watalivizana na wanda.) Awalonsi wa vintu vyonyevyoo, wano wawotocezile mwakwe weliwe, waliyimilila ukutali amuno wakutina ukulumwa kwakwe, waliwalila nu
- 16 kulosya, wawati, 'Oko kalanda we! kaya kakulu, we wino wazwalanga ivizwalo vitelepe, ni vizwalo viwenzuluke ni viwenzu; wayembelelanga nu golide na
- 17 mawe ya wuzi wukulu na malangalile! Amuno mu mpindi ntici yoo ivyuma vyonsi vyoo vyalongoloka!'
- 18 Aweni-mawato wonsi, na wensi wino wapitanga mu wato kumwi, na wasinduzi, na winji wonsi wano
- 19 wawombanga mwakwe wasumbi, awimilila patali, awala pano awalola icusi ca koewa kwakwe awapunda awati, Nga a kayaci kano kalingine na kaya kakulu?
- 20 Awanyampila itukumbu pa mitwe yawo, awapunda, awalila awalosya, wakuti, Oko kalanda we! akaya

- kakulu, mwe kano aweni-mawato wonsi wawotocezile muno a vyuma vyakwe! amuno walongoloka mu mpindi
- 20 ntici yoo! Muzewelani mwe wa mwi yulu, mwe watele, na wapositile, namwe mwe watumwa; amuno Leza wawalandulila pakwe weliwe."
- 21 Ngapano intumi ya maka inyamula iwe, lino lili ngata liwe lya kusila, ilisumbila mwakwe sumbi, iti, "Avino Babuloni ekaya kakulu alipona ukupona kukulu,
- 22 alisumbwa atalisanwa alisowa na pano walyata. Izwi lyakwe wakalizya wa mapango ni lya noma ni lyakwe wakalizya wakwe wapembe na wakalizya wa nkanganombe litaliyivwika swinya na wanda mwakwe wewe: nga swinya ciwinda wumwi. atalisanwa na wanda mwakwe wewe; nga swinya ni congo ci we-lya
- 23 kusila citaliyivwika swinya mwakwe wewe. Nu kuswepa kwa lukozyo lwako kutaliwala swinya na wanda; nga ni zwi lyakwe siwanga ni lyakwe nawinga litaliyivwika mwakwe wowe na wanda: a walonsi wako walinji a wasiyame wa mu nsi; imyiko yonsi
- 24 yacenjezizwe ni vya wulozi wako. Nga na mwakwe weliwe mwazanilwe uwazi wa watumwa nu wa watele, nu wazi wakwe wonsi wano wakomilwe mu nsi.?"

19.

- 1 Pansizi-pa vintu vyonyevyoo injivwa ngati a lizwi lyi wumba likulu mwi yulu, likuti, "Aleluya! Ukutulwa,
- 2 nu wukankala, na maka a vyakwe Leza witu! Amuno ipanzyo lyakwe a wulungamane, swinya a kusimicila: amuno wapanzya cilende mukulu, wino wawozyanga insi nu wuzelele wakwe, walandula uwazi wa wawomvi
- 3 wakwe pakwe weliwe." Nga na pa mpindi ya citiwili wati, "Aleluya! Icusi cakwe cikasuka a manda yonsi."
- 4 Ngapano wasongo amakumi yawili na wani, wonsi awapona pansu awapepa Leza, wino akakwikala pa ndulu, ni vitumbulwa vya wumi vini avicita a wuliwonga. Wasongo awati, "Molimo! Aleluya!"
- 5 Ngi zwi alifuma pa ndulu, aliti, "Lumbulanji eLeza

- witu, mwe wawomvi wakwe mwensi, mwe wantu mukamucindika, mwe wapina na mwe wantu wakulu.”
- 6 Swinya injivwa ngata lizwi lyi wamba kulu, swinya ngata lya minzi mavule, mbali ngata lya kupanta kukulu, lyati, “Aleluya! Amuno iMfumu eLeza witu, uwa maka
- 7 yonsi akupanzya. Alani tuwazewela, swinya tuwasecela nkaninye, nga tumucindamike nu kumucindamika: amuno uwinga wa Mwana-ronzi
- 8 waficila, nu mucu wayembelela. Acipwa kwakwe weliwe kuti ayembelele ivizwalo vitelepe, ni vilangalile nga ni vitiswe,” (amuno ivitelepe a milimo milungamane ya
- 9 watele.) Nga anena ati, “Walika,—Awalongo awano witwa ku cakulya ca pa winga wa Mwana-ronzi.” Swinya anena ati, “A mazwi yakwe Leza yaa a ya
- 10 kusimicila.” Nga impona pansu insokowala pa manama yakwe ku kumupepa. Ukuwa anena ati, “Awe, utacita wonyewoo: ne muwomvi muwuyo, swinya ne muwuye uwa wanyonko wano walema ipanicisyo lyakwe Yesu: pepanga Leza.” (Amuno ipanicisyo lyakwe Yesu a wumi wa wutumwa.)
- 11 Ngapano indola iyulu liyuka; lolani ekavwalo mutiswe, nawe wino wisile pakwe weliwe, witwanga a musuwizi swinya a wa kusimicila; wino akapanzya swinya akalwila ni sumo mu wulungamane.
- 12 Aminso yakwe a mbiwi ya mulilo, swinya pa mutwe wakwe pali ingala mvule; ali ni zina liwalikwe, lino
- 13 wumwi atamanya saku umweneconye. Swinya azwite icizwalo cisansilwo nu wazi: (izina lyakwe akwitwa
- 14 *we Lizwi lyakwe Leza.*) Nga ivita vino vili mwi yulu avimukonka pakwe wakavwalo watiswe, wazwite ni
- 15 vizwalo vitiswe ivitelepe. Mu mulomo wakwe mukufuma ulupanga lukole, alyakuti akomele imyiko ya wantu nalo: ngapano ayize awawapanzya nu neinda wa
- 16 cela: swinya akalyatanjila ica kufinila ivimpensya vya wukali wa kuvitwa kwakwe Leza wa maka yonsi.
- 16 Nga swinya pa eizwalo cakwe pa lupamba pawalikwa izina lya kuti, “MUKANKALA WA WAKANKALA MFUMU YA ZYAMFUMU.”
- 17 Ngapano indola intumi iyimilile mwi lanzi, ipunda ni zwi kulu ku nyunyi zyonsi zino zikupapuka mupela

- iti, "Zanji muwungane apaliponga ku cakulya cikulu
 18 cakwe Leza; alyakuti mulye ivyala vya zyamfumu, ni
 vyakwe wamusika, ni vya wantu wa maka, ni vyakwe
 wakavwalo, ni vyakwe wano wakwikala penepo, ni vya
 wantu wonsi, awanangwa na wazya, awapina nga na
 wantu wakulu."
- 19 Ngapano indola icinyamana, ni zyamfumu zya mu
 nsi, ni vita vyawo wawungine, walwanga na wino wisile
 pakwe kavwalo, awawalwa ni vita vyakwenye.
- 20 Icinyamana acilemwa, nu mutumwa wa wufi wino
 wawomvile ivimanyilo pa minso yakwe, vino
 wacenjezezyanga wano wapocelezile icimanyilo ca
 cinyamana, wano wapepanga ikolano: waa wowili
 awasumbilwa mwakwe sumbi wa mulilo, wuno
- 21 wukakwaka nu sulefulu: nga wano wasyazile awakomwa
 nu lupanga lwa muntu wino wisile pakwe kavwalo,
 awakomwa nu lupanga luno lwafumile mu mulomo
 wakwenye: inyunyi zyonsi azilya ivyala vyawo azyikuta.

20.

- 1 Nga indola intumi ikwika yafuma mwi yulu, ili ni
 ciyulilo ca cizinji swinya ili nu munyololo wukulu
- 2 mwi kasa lyakwe. Iema inzoka, inzoka nkali, (yino
 we Diabulo, swinya we Satana,) imunyepa ku mpindi
- 3 ya myaka imyanda akakumi kumi. Imusumbila mu
 cizinji, iciyalila, icimatilila, alyakuti atize wacenjezya
 imyiko ya wantu swinya, isuke imyaka imyanda makumi
 kumi isile; pano imyaka yoo yiza yashila, ale ayize
 asapulwe ku mpindi hti.
- 4 Ngapano indola izyandulu, na wano wakakwikala
 pakwe zyzolizyo: indola maka ya kupanzizya yapwa
 kwakwe woliwo: swinya indola imizimu yakwe wano
 waputuzilwe imitwe yawo, amuno a lipanicisyo lyakwe
 Yesu, swinya amuno a mazwi yakwe Leza, nga na wano
 watacindikanga icinyamana, nanta likolano lyakwe
 colico, wano watapocelezile icimanyilo pa mpumi zyawo
 nanta pi kasa lyawo; awawa awumi, awapanzya nu
- 5 Klisitu imyaka imyanda makumi kumi. Awafwe wano
 wasyazile, watalinji nu wumi, isuka imyaka imyanda

- amakumi ikumi isila. Koo akuli kuzyulupuka kwa
 6 kutalika. Uwa longo umutele a wino awa mu
 kuzyulupuka kwa kutalika; pakwe wanyewaa imfwa ya
 citiwili isi na maka; ukuwa waliwa awasikapemba
 wakwe Leza swinya awakwe Klisitu, waliwapanzaya
 nawe ku mpindi imyaka imyanda amakumi kumi.
- 7 Nga ilila imyaka yasila imyanda amakumi kumi,
 eSatana alisapulwa mu nanda yakwe iya vingololo,
 8 alipuluka, awacenjezya imyiko ya wantu yino ili mu
 vikonci vya nsi yonsi, Gogi nu Magogi, awawunganike
 apaliponga kwi sumo: wano uwinji wawo wavula
 9 ndivino uluselesenga lwa mwakwe sumbi. Nga awasatila
 mu nsi konsi konsi, awaliwilizya imitanda ya watele
 monsi monsi, na kaya kakundwe: umulilo awufuma mwi
 10 yulu awuwalovya. Nga Diabulo wino wawacenjezyanga
 wasumbilwa mwakwe sumbi wa mulilo nu sulefulu, muno
 muli icinyamana coko, nu mutumwa wa wawufinye,
 waliwalumwa amanda yonsi uwusiku nu musanya, pe
 na pe.
- 11 Nga swinya indola indulu nkulu intiswe, na wino
 wisile penepo; weyonyo insi ni yulu avisamala pa minso.
 12 yakwe, avisowa na pano vyalyata. Nga indola awafwe,
 awantu wakulu na wapina, wimilile pa ndulu; w akalata
 aviyulwa; nu kalata winji aviyulwa, wino weni we
 kalata wa wumi: awafwe awapanzizwa ku vintu vino
 vyawalisilwe mwe w akalata, ndimuno imilimo yawo
 13 iwezile. Esumbi afumya awafwe wano walinji mwakwe
 weliwe; nayo Imfwa nu Hadesi awafumya awafwe
 wano walinji mwakwe woliwo: nawo awapanzizwa
 14 ndimuno imilimo yawonye iwezile. Ngapano Imfwa
 15 nu Hadesi awasumbilwa mwakwe sumbi wa mulilo. Wila
 muntu wino atazanilwe amuwalikwe mwe kalata wa
 wumi wasumbizilwe mwakwe sumbi wa mulilo. Yoo 'a
 mfwa ya citiwili, esumbi wa mulilonye.

21.

- 1 Indola iyulu lipya ni nsi mpya: amuno iyulu lya
 kutalika ni nsi ya kutalika vyazimanjika; nawe sumbi
 2 asowa na kuno walyata. Indola kaya katele,

- eYerusalemu mupya, akwika akufuma kwi yulu kwakwe Leza, apenginwe ndivino nawinga wino ayenvizwe kwa-
- 3 kwe siwinga wakwe. Injivwa izwi kulu lyafuma mu ndulu lyati, "Lolani, uwikalo wakwe Leza wuli na wantu, aliwakwikala nawo, nawo waliwa a wantu wakwe, eLeza nalwakwe umweneco aliwawa nawo, aliwa we Leza
- 4 wawo: alipyela minsozi yonsi mu minso yawo; imfwa italiwapo swinya; nanta malosyo, nanta kulila, nanta
- 5 kulumwa: amuno ivintu vitanzi vyatavisila." Nga wino akakwikala pa ndulu avwanga ati, "Napela ivintu vyonsi a vipya." Anena swinya ati, "Walika vyoo:— Amazwi yaa a masuwilwa swinya a ya kusimicila."
- 6 Anena ati, "Yafiswa. Nene ne Wakutalika swinya ne Wakupelelecezya, Ne Nsulo swinya ne Nsilo: Indipa uwila wino wakalilwa aminzi ya mu cifula ca wumi.
- 7 Wino akucimvya alipyana ivintu vyonyevyoo; swinya
- 8 indiwa ne Leza wakwe, nawe aliwa a mwanane. Ukuwa wacantete, na wantasuwilwa, na wanyali, nga na wasimisoka, na wazelole, na wakapanda, na wakapepa wa makolania, na wa wuli wonsi, icipya cawo a mwakwe sumbi wino akakwaka nu mulilo nu sulefulu; wino awili mfwa ya citiwili."
- 9 Ngapano akwiza yonga iya ku ntumi munenulambali, zino zyalinji ni ndweso munenulambali, izyizule ni mpungo zya kupelelecezya munenulambali; nga ivwanga inena iti, "Zanga koo, nizakulanjizya enawinga,
- 10 muka Mwana-ronzi." Nga ansendela mwakwe Muzimu, antwala ku mwamba wukulu swinya uwutali, aya andanjizya akaya kemicile eYerusalemu, kakwika
- 11 kakufuma kwakwe Leza mwi yulu, nu wukankala wakwe Leza: ukuzikimila kwakwe wakozile ngata live lilangalile Iya wuzi wukulu, swinya a litiswe ngata
- 12 ligalasi: kali ni linga kulu swinya itali, ni mpongolo ikumi na ziwili, pa mpongolonye zyozyo intumi ikumi na ziwili; na mazina yawalikwa mu zyamongolo, a mazina yano a ya myiko ya waIsraeli ikumi na yiwili:
- 13 kapela impongolo zitatu; kambazwa zitatu; kambazwa
- 14 kawuye zitatu; na kasika zitatu. Nga ilinga Iya kaya lyalinji na mawe ya lufula ikumi na yawili, nga swinya mu mawe mwawalisilwe amazina ikumi na yawili aya

- 15 wapositile wa Mwana-ponzi. Wino waywanganga nani walinji ni celelezyo cakwe golide ici tete ica kwelelezezya akaya, ni mpongolo zyakwe koliko, nga
- 16 ni linganye. Akaya kalinji na maluwumba pani, uwutali wakwe koliko walingine nu wusalale, nga ayelelezya kaya ni tete, a mastadio imyanda amakumi kumi ni myanda yiwili: uwutali wa kaya nu wusalale
- 17 ni cimo vyalingine. Ayelelezya ilinga lyakwe koliko, imikono umwanda wonga na makumi yani ni mikono yini, ndimuno ukwelelezya kwa mulawa kwawela, akuli
- 18 kuti nu kwa ntuminye. Amazengo yi linga yalinji a yakwe yasipala: akaya kalinji akakwe golide
- 19 umweneco, ngati ali galasi lilangalile. Amawe ya lufula lwa kaya monsi yayemvizwe na mawe ya wuzi wukulu aya misango yonsi. Iwe lya lufula ilya kutalika lyalinji a lyakwe yasipala; ilya citiwili lyalinji a lyakwe sapafilo; ilya cititatu casindoni; ilya citini
- 20 a lyakwe samalangindo; ilya citisano a lyakwe salandonukisi, ilya citimutanda a lyakwe saladiyoni; ilya citimunenu lambali a lyakwe kulusolite; ilya citikananimonsi a lyakwe mbelulo; ilya citimufundi-kambali a lyakwe topaziyo; ilyi kumi a lyakwe kolosopulaso; ilya citikumi na lyonga a lyakwe kuwakinto; ilya citikumi na yawili a metusito.
- 21 Impongolo ikumi na ziwili zyalinji a zya mawe malangalile; wila mpongolo yalinji ni we lilangalile lyonga: nga umusolo wa kaya walinji a wakwe golide
- 22 muzima mutupu ngata galasi litiswe. Ukuwa intaweni itempile mukasi; amuno iMfumu eLeza wa maka-yonsi, nu Mwana-ponzi awali litempile lyakwe koliko.
- 23 Swinya kaya kasilonda ilanzi mwenemo, nanta mwezi, ivyakuti vingawala mwenemo; amuno uwukankala wakwe Leza a wuno wukawala mwenemo, nga nu lukozyo
- 24 lwakwe koliko a Mwana-ponzi. Imyiko ya wantu wonsi iliwapita mu kuswepa kwakwe koliko: ni zyamfumu zya mu nsi ziliwatwala uwiza wawo.
- 25 (Impongolo zyakwe koliko zitaliwakwiyalwa umusanya,
- 26 amuno kweni kutalitela kuwe uwusiku:) waliwatwala
- 27 uwukankala nu wiza wa myiko ya wantu. Nga swinya mwe koliko mutalitela mwinjile icintu cimwi ici

kombezya, nanta muntu wumwi wino akacita ivya wunyali ni vya wafi: saku waa watupu wano amazina yawo yawalikwa mwe kalata wa wumi uwa Mwana-
nonzi.

22.

- 1 Ngapano andanjizya uluzi lwa minzi ya wumi, luno lukalangalila ngata galasi, lukafuma mu ndulu yakwe
- 2 Leza nu Mwana-nonzi, lukutantala mu musolo wa kaya mukasi. Uluzi mbalama zyoo na mbalama zyozyo
- 3 mwalinji umuti wa wumi, wukakoma imisango ya vikomwa ikumi lyonga na viwili, wila mwezi ni vikomwa
- 4 vyakwe: nayo amafwa ya muti yalinji a ya kupozezya imyiko ya wantu. Mutaliwa umutipwe: indulu yakwe
- 5 Leza ni ya Mwana-nonzi iliwa mwenemo: awawomvi wakwe waliwamupakata; waliwalola impumi yakwe;
- 6 izina lyakwe liliwa pa mpumi zyawo. Kutaliwa uwusiku nawanda; wataliwalonda ukuswepa kwa lukozyo, nanta
- 7 kuswepa kwi lanzi; amuno imfumu eLeza aliwawawalila: nga swinya waliwapanzya ku muyayaya.
- 8 Ngapano anena ati, "Amazwi yaa a masuwilwa, swinya a ya kusimicila: amuno imfumu, eLeza wa mizimu ya watumwa watuma intumi yakwe ku kulanjizya awawomvi wakwe ivintu vino vilipona nanti
- 9 kuzimba. Swinya lolani, nandi njize wangu. Uwalongo a wino akusunga mazwi ya wutumwa wakwe kalata wenyewee."
- 10 Nenenye ne Yohati a ne muntu niwilo ivintu vyonyevyoo swinya naviweni nu kuyilola. Nalile pano navivwa navilola nu kuvilola, impona pansu, insokowala pa manama ya ntumi yino yavindanjizizye inti injipepe.
- 11 Ukuwa nayo inena iti, "Utacita wonyewoo: lola ne muwomvi muwuyo, swinya ne muwomvi muwuye na wanyonko awatumwa, nga na wano wakasunga amazwi ya mwakwe kalata wenyewee: pepa Leza."
- 12 Nga swinya anena ati, "Utize umatilile amazwi ya wutumwa wa mwakwe kalata wee; amuno impindi yapalamila. Acaleka umuwembu ndalindile ukuwomba uluwembu: nawe umukombeswa ndalindile ukukombela: nawe umulungamane ndalindile awalungamika:

- 12 nawe umutele ndalindile ukutelefyā. Lolani, nandi njize wangu; swinya indi ni cilambu čane, ica kulambula wila muntu ndimuno imilimo yakwe iwezile.
- 13 Ne Wakutalika swinya ne Wakupelelecezya, ne ntaliko
- 14 swinya ne mpelo, ne nsulo swinya ne nsilo. Awalongo a wano wakupwizya ivizwalo vyawo, alyakuti wawe na maka ya kuyila ku muti wa wumi, nga winjilile pa
- 15 mpongolo zya mu kaya. Ku londe kuli imbwa, na wakapanda, na wazelele, na wasimisoka, na wakapepa wa makolania, swinya na wensi wino wakumbucila uwufi akawipa nu kuwipa.”
- 16 “A nenè ne Yesu ne muntu ntumile intumi yane ku kwizapanicisizya amawungwe yi Ekleziya ivintu vyonyevyoo. Ne cisinko swinya ne mwizikulu wakwe Davidi, ne lutanda luwale lwa mutondotondò.”
- 17 EMuzimu nu nawinga wakuti, “Zanji.” Wino akwivwa, ndavwange ati, “Zanji.” Wino wakalilwa ayize: wino akulonda, ndi atole aminzi ya wumi uwila.
- 18 Nene nkupanicisizya wila muntu wino akwivwa mazwi ya wutumwa wa mwe kalata wee, nkuti, “Ndi umuntu wumwi wiza wonjelezya kwakwe yoliyo, ELeza aliyonjelezya kwakwe weliwe impungo zino zyawalikwa
- 19 mwakwe kalata wenyewee: nga swinya ndi umuntu wumwi wiza wafumya mazwi yamwi aya mu wutumwa wonyewoo uwa mwakwe kalata wee, ELeza alifumya icipya cakwe ku muti wa wumi, afumye na ku kaya kimicile, vino vyawalikwa mwakwe kalata wenyewee.”
- 20 Wino akupanicisya ivintu vyoo akuti, “Nawuzye: Nakwiza wangu.” Molimo: zanga, Mfumu Yesu!
- 21 Inkumbu-nkumbu zya Mfumu EYesu ziwe na watele. Amen.